http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

အလိုတော်ကြည့် မြန်မာစာရိုးတစ်ဆူသိုလ်

မြန်စေတီတော်

ဗုဒ္ဓသာသနိကပထဝီဝင်

ဦးဝင်းဇော်+ဒေါ်လှလှဖြိုင်

သား-မောင်သီဟဇော်၊သွီး-မသဥ္ဇာဇော်

မိသားစုကောင်းမှု

၁၃၆၉-ခုနှစ်

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်ပတ်သက်သော

http://www.dhammadownload.com

မော်လမ်းမြို့ပြ တောင်ပေါ်က ဆရာတော်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ နိုင်ငံတော် မဟာနာယက

ဝဇိရာ ဂုဏ်ကဲ ဂဏာပါမောက္ခ, စက္ကပါလ, မဟာဏေရှိ

ဓိဇင်တော်မှူးအဝ်သော

ပုဗ္ဗဟာသနိုကာပဒါန်ပြဇာတ်

ဆရာတော် မုရာကြီး၏ အန္တေဝါသိက ဦးဇနိန္ဒ

ကြည့်ရှုပြင်ဆင် ရိုက်နှိပ်သည်

ကညီပြင်ဆင်သူ ပါဠိဆရာကြီး-ဦးထွန်းကြိုင်

ဂဏ္ဍပါလကျမ်းဝေ ဟံကံနှိပ်ရေး ရန်ပုံငွေ အတွက် ဆွဲနှုန်း--ဝဝိ

ဂဏ္ဍပါလ ပိဋကလယ ဂဂါပကအဖဲ့ ပုံနှိပ်

သာသနာ ၂၅၀၂ ဂဂါဝ ၁၃၂၀ ဂရုဝ ၁၃၇၀

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

သိပ်ဝှိုင်းကျွန်းပြေပုံ
အလွန်ထင်ရှားသောသေခင်္ဂဗေတီယဉ်
ကျေးမှုရုန် အရေးကြီးသော ရွာနေများကို
ပေါ်ပြထားသည်၊ သောင်္ဂသ ရွာနေများကို
ခ-၄-စသောနံပါတ်လက္ခဏာပြင့် ညွှန်
ပြထားသည်။
ပဒေသာ
ပဒေသာမတီ
(သေလန်ရှ)
ဗဟာဝါလုကာဂရ်
ပဒေသာမတီ
ပဒေသာမတီ
ပဒေသာမတီ

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

ဝင်ရောက်ဖိတ်ကြားခဲ့သော ရန်ကုန်မြို့ ဓမ္မာရုံတွင် ဓမ္မဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူနေစဉ်

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမဝင်ကျမ်းကြီး၌ ပါဝင်သော အကြောင်းအရာ

မာတိကာ

နိုးရေ	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာနံပါတ်
	အခန်းနံပါတ် (၁)	
	ဗုဒ္ဓသာသနိက နိဒါန်းကို ပြဆိုခန်း	၁-မှ ၁၇
၁။	(က) ဤကျမ်းကို ပြုစီရင်တော်မူသော ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်	၁
၂။	(ခ) ဤကျမ်း ပြုစီရင်ရခြင်းအကြောင်းနှင့် ကျမ်းအမည်	၁
၃။	(ဂ) ဤကျမ်းကိုပြုစီရင်ရာ ယုလ္လပယောဂနှင့် အချိန်ကာလ.....	၄
၄။	(ဃ) ဤကျမ်းကို သာမန်အားဖြင့် ပြုစီရင်ရန် ခဲယဉ်းပုံ	၆
၅။	(င) ဤကျမ်း၌ ပြုစီရင်ထားပုံ အခြင်းအရာ	၆
၆။	(စ) ဤကျမ်းကို ကြည့်ရှုက ရနိုင်သောအကျိုး	ဂ
၇။	(ဆ) ဤကျမ်းကို ပြုစီရင်ရာ၌ ရအပ်သော အသောက် အပ်ကြေးငွေး	၁၀
၈။	(ဇ) ဥယျောဇနာ သိသဂါထာပါဠိအနက်	၁၁
၉။	(ဈ) ဗမာပြည်၌ ကာလကြာမြင့်စွာ ကျောက်စာဝန်မင်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်လွှားသော ကျောက်စာဝန်မင်း (ဒရိုဆဲလ်) ၏ ထောက်ခံယူဆချက်အင်္ဂလိပ်သဘာသာ မူရင်း ၁၃-၁၄-၁၅	
၁၀။	(ည) ၎င်းမှ လိုရင်းကိုထုတ်၍ အကျဉ်းချုပ် ဗမာဘာသာ ပြန်ဆိုချက်	၁၆—၁၇
	အခန်းနံပါတ် (၂)	
	ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမဝင်ကျမ်းကို ပြုစီခဲ့ရာ၌ အဖွဲ့ဝင်ခဲ့ပြုအင်သော ကျမ်းစာအဖျိုးဖျိုးကို ပြဆိုခန်း	၁၈-မှ ၃၆
	အခန်းနံပါတ် (၃)	
	ဂန္ထဝရန္တာကို ပြဆိုခန်း	၃၇-မှ ၄၄
၁၁။	ရတနာပုံဟူယ ပဏာမ စသည်ကိုဆိုရာ ဂါထာပါဠိအနက်များ	၃၇
၁၂။	ဂုဏ်၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်များ	၄၀
၁၃။	အသျှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဃောသ အာ[illegible]ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ကာလိဒါသ ဆရာများပင် ညည်းညူရှုပုံဂါထာ အနက်များ	၄၃
	အခန်းနံပါတ် (၄)	
	ဥဒ္ဒေါကြေးဇော်များကို ပြဆိုခန်း	၄၅-မှ ၅၀
	အာဒေးဆုံးမျိုး အသံတွက်တူမျှသော ကကွာပုံစံ	
၁၄။	သရမျာ	၄၅
၁၅။	ဗျည်းများ	၄၆

http://www.dhammadownload.com

နိုးရ	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာနံပါတ်
၁၆။	အသူးမှက်ချက်များ	၄၆
၁၇။	ပါဠိဘာသာ ဗမာ အင်္ဂလိပ် အက္ခရာများ၌မပါသော သဒ္ဒတ ဘာသာ အသံထွက် သရများနှင့် တွဲပုံ.....	၄၈
၁၈။	သဒ္ဒတဘာသာ အသံထွက် ဗမာ အင်္ဂလိပ် အက္ခရာ ကလာပ် ခရေးနည်း ဘတ်နည်း ပုံစံ	၄၉
၁၉။	သဒ္ဒတ အမည်ခေါ်ရန် အဆုံးအဖြတ်	၄၉
၂၀။	သဒ္ဒတနှင့် မာဂဓ ပြောင်းလဲ ပြန်ဆိုပုံ	၅၀
၂၁။	ထိုသို့ ပြန်ဆိုရာ၌ ထူးခြားသော အချက်	၅၂
၂၂။	ဗမာစာနှင့် ပါဠိစာ ရွတ်ဘတ်နည်း	၅၂
၂၃။	လောင်္ကျိတ္ဆဒ်နှင့် လက္ကိုတ္ဆဒ်	၅၃
၂၄။	ခဒိုးအဝေးအကွာ ယူဇနာ အစား၊စား ယူပုံ	၅၄
၂၅။	ကရစ်ဖြစ်ပေါ်လာသော ကာလနှင့် သကရဇ်အစား၊စား ယူပုံ	၅၅
၂၆။	အယျက်ဗုဒ္ဓဃောသ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြုရာခေတ်	၅၆
၂၇။	ဖာဟ်ယန်နှင့် ဟူယင်ဆန် တရုတ် ပုဉ်းကြီးများ ဇာတ္တိယသို့ သွားရာခေတ်	၅၆
၂၈။	စာကြည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ သတိပြုရန် အချက်	၅၇
	အခန်းနံပါတ် (၅)	
	မဇ္ဈိမဒေသ နယ်နိမိတ် အဝိုင်းအခြားကို ပြဆိုခန်း	၅၉-မှ ၇၀
၂၉။	(က) သာသနာတော်နည်း မဇ္ဈိမဒေသ အဝိုင်းအခြား အကျဉ်း ချုပ်ခြင့်	၅၉
	အကျယ်ဝေဘန်ချက်ဘွင်	
၃၀။	အရှေ့ဘက် ကခဏ်လနိုမိတ်	၆၀
၃၁။	ဒိဟာရနယ်နှင့် ၎င်းအမည် ဆုံးဖြတ်ချက်	၆၂
၃၂။	အရှေ့တောင်ဘက် သလလဝတ်နိမိတ်	၆၃
၃၃။	တောင်ဘက်နိမိတ် သေတကဏ္ဏိကနိဂုံး	၆၅
၃၄။	အနောက်ဘက်နိမိတ် ထုနဖြာပဿဏာဂါမ.....	၆၅
၃၅။	မြောက်ဘက်နိမိတ် ဥသိရဒ္ဓဇပဗ္ဗတ	၆၅
၃၆။	ဟာဝန်ခွါရ	၆၆
၃၇။	မဇ္ဈိမ ဒေအကြောင်းနှင့် ပုဉ်းဝေါဟာရ အဆုံးအဖြတ်	၆၆
၃၈။	မိလက္ခူနှင့် ပစ္စန္တ အဆုံးအဖြတ်	၆၆
၃၉။	ဇာတ္တိယ ဝေါဟာရ အဆုံးအဖြတ်	၆၈

http://www.dhammadownload.com

နိဒါန်းရေး	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာနံပါတ်
၄၀။	သာသနာတော်နည်း မဇ္ဈိမဒေသ နိမိတ်ငါးရပ် အကျဉ်းချုပ် မှတ်ချက် သံပေါက်များ	၇၁
၄၁။	(ခ) လောကနည်း မဇ္ဈိမဒေသ အဝိဒူးအခြား အကျဉ်းမှတ်စဉ်	၇၁
	အကျယ်ဝေဘန်ချက်တွင်	
၄၂။	အရှေ့ဘက် ပယာဂနိမိတ်	၇၂
၄၃။	ယမုနာမြစ်	၇၃
၄၄။	တောင်ဘက် ဝိဇ္ဇုနိမိတ်	၇၄
၄၅။	ဥတ္တရပထနှင့် ဒက္ခိဏာပထ	၇၅
၄၆။	အနောက်ဘက် ကုရုခေတ္တဝိနသနနိမိတ်	၇၆
၄၇။	မြောက်ဘက် ဟိမဝန္တ=ဟိမလယ နိမိတ်	၇၇
၄၈။	လောကိနည်း မဇ္ဈိမဒေသ နိမိတ်လေးရပ် အကျဉ်းချုပ်မှတ်ချက် သံပေါက်များ	၇၈
၄၉။	သာသနိက လောကိက နည်းနှစ်မျိုးနှင့် သက်ဆိုင်သော မဇ္ဈိမဒေသ နယ်မြေပုံ	၇၈
	အခေါ်းနံပါတ် (၆)	
	အဘိဓာန်ကျမ်းလာတိုင်းနှင့် ဖြူတောင်မျာဂကို ပြဆိုခြင်း ၇၉-မှ ၁၉၀	
၅၀။	တိုင်းပြည်မြို့တော် သရုပ် အစဉ်နှင့် မှတ်ချက်များ	၇၉
၅၁။	(ခ) ကုရုတိုင်း	၈၀
၅၂။	ဣန္ဒပတ္ထ	၈၁
၅၃။	ဒိလ္လိ	၈၄
၅၄။	ဒိလ္လိနှင့် ပါဠိလိပုတ် ခြားနားပုံ	၈၅
၅၅။	ဟတ္ထိနာပုရ	၈၆
၅၆။	ကပ္ပာသဒမ္မ	၈၆
၅၇။	(၂)သင်္ကဿတိုင်း	၈၇
၅၈။	ကပိလဝတ္ထု	၈၉
၅၉။	သုဒ္ဓေါဒနမင်းစသော ညီနောင်ငါးပါး အစဉ်မှန် အမည်မှန်	၉၀
၆၀။	အသျှင်အာနန္ဒာနှင့် အရှင်အနိရုဒ္ဓါ အားတဦးတည်းသော	၉၁
၆၁။	အနိရုဒ္ဓမှဒိ ဆိုးဖြောက်ချက်	၉၂
၆၂။	ဒေဝဒဟ	၉၃
၆၃။	လုကုန်	၉၇
၆၄။	သဇ္ဇဂ္ဂဘိဒ္ဒ (ပုရာဏာရှင်အလောင်းတော် အမည်တူး)	၉၅

http://www.dhammadownload.com

စဉ်ရေ	အကြောင်းအရာ	ကျမ်းနှာခုံပါအောက်
၆၅။	သိက္ခိုဒ္ဓာရုဒ္ဓိယပညာယိများ မှတ်သားထားသော ဗုဒ္ဓရုပ်အလောင်း စာတာတော်ပုံ	၉၇
၆၆။	ဗမာပညာယိများ မှတ်သားထားသော ဂုဏ်စာတာတော်ပုံ	၉၀
၆၇။	နေပါလ	၁၀၀
၆၀။	ကာဠမတ္တာ	၁၀၀
၆၉။	(၃) ကောသလတိုင်း	၁၀၁
၇၀။	သာဝတ္ထိ	၁၀၂
၇၁။	သာကေတ=အယောဓယာ	၁၀၄
၇၂။	လက္ခဏာပုရ	၁၀၅
၇၃။	ဂုဏ္ဍာနဂံလ, သေတဗျာ, ဥက္ကဋ္ဌာ, ...	၁၀၆
၇၄။	(၄) မဂဓတိုင်း —	၁၀၇
၇၅။	ရာဇဂဟ	၁၀၇
၇၆။	ဗိမ္ဗိသာရမင်း	၁၀၈
၇၇။	ဓာတုနိဓါနစေတီ	၁၀၉
၇၈။	မာဂဓဘာသာ	၁၁၁
၇၉။	ပါဠလိပုတ္တ	၁၁၃
၈၀။	သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး	၁၁၃
၈၁။	ဂုဏ်းမင်းကြီး ရဟန်းပြုသလော်	၁၁၄
၈၂။	နာလန္ဒာ	၁၁၄
၈၃။	ဥရုဝေလာ	၁၁၅
၈၄။	မဟာဗောဓိနှင့် ဂုဏ်းစေတီ	၁၁၆
၈၅။	ဂယာနှင့် ဗုဒ္ဓဂယာ	၁၁၇
၈၆-	ဂယာသီသ	၁၁၈
၈၇။	သေနာနီ နိဂမ	၁၁၈
၈၈။	နေရဉ္ဇရာမြစ်	၁၁၉
၈၉။	(၅) သဒ္ဓိဝေဒိုင်း	၁၂၀
၉၀။	ဖေဝုဂ္ဂရ	၁၂၀
၉၁။	(၆) ကင်္ခေဒိုင်း	၁၂၁
၉၂။	ဒန္တပုရ	၁၂၁
၉၃။	လက်ပဲအောက်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ်	၁၂၂
၉၄။	လက်ျာအောက်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ်	၁၂၆

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ				ဖွက်ရှာနှိုပါတ်
၉၅။ တောသင်ပြိန်နှင့် သောဘာဝတီ	.....	.....	.....	၁၂၆
၉၆။ မဒရာဘ်	.....	.....	.....	၁၂၇
၉၇။ ဂေါဒါဝမ်းမြစ်	.....	.....	.....	၁၂၈
၉၈။ (၇) အဝန္တိတိုင်း	.....	.....	.....	၁၂၉
၉၉။ ဥဇ္ဇေနီ	.....	.....	.....	၁၃၀
၁၀၀။ ဝေဒိသ	.....	.....	.....	၁၃၀
၁၀၁။ ဘောဟိလ	.....	.....	.....	၁၃၁
၁၀၂။ မာလဝ	.....	.....	.....	၁၃၁
၁၀၃။ (၈) ဒက္ခိဏာပဇ္ဇာလတိုင်း	.....	.....	.....	၁၃၂
၁၀၄။ ကပ္ပိလ	.....	.....	.....	၁၃၂
၁၀၅။ သက်ဿ, သောဂေယျ ကန္နကုဇ္ဇ,	.....	.....	.....	၁၃၃
၁၀၆။ သက်ဿ ခရိုးစဉ်	.....	.....	.....	၁၃၃
၁၀၇။ (၉) ဥတ္တရာပဇ္ဇာလတိုင်း	.....	.....	.....	၁၃၄
၁၀၈။ အဟိစ္ဆတြ	.....	.....	.....	၁၃၄
၁၀၉။ (၁၀)ဝင်္ဂီတိုင်း	.....	.....	.....	၁၃၄
၁၁၀။ ဝေသာလီ	.....	.....	.....	၁၃၅
၁၁၁။ (၁၁) ဂန္ဓာရတိုင်း	.....	.....	.....	၁၃၆
၁၁၂။ ပုက္ကုသာတိမင်းနှင့် ၎င်းပုဒ်ဆုံးဖြတ်ချက်		.....	.....	၁၃၇
၁၁၃။ ဗိန္ဓိတိုင်းနှင့် တရုတ်ပြည်	.....	.....	.....	၁၃၈
၁၁၄။ တရုတ်ပြည်နှင့် ဂန္ဓာရတိုင်း	.....	.....	.....	၁၃၈
၁၁၅။ တက္ကသိုလ် အဆုံးအဖြတ်	.....	.....	.....	၁၃၉
၁၁၆။ စန္ဒဂုတ်မင်းနှင့် အလိစန္ဒာမင်းတို့ခေတ်	.....	.....	.....	၁၄၂
၁၁၇။ (၁၂) ခေဒိတိုင်း	.....	.....	.....	၁၄၂
၁၁၈။ သဟဇာတိ	.....	.....	.....	၁၄၃
၁၁၉။ (၁၃) ဝဇ်တိုင်း	.....	.....	.....	၁၄၄
၁၂၀။ သမတဋ္ဌ	.....	.....	.....	၁၄၄
၁၂၁။ ဗဇ်္ဇီလား	.....	.....	.....	၁၄၄
၁၂၂။ ကာလကဝ္ဇာ	.....	.....	.....	၁၄၅
၁၂၃။ (၁၄) မိဇ္ဈိမဇနပဒ	.....	.....	.....	၁၄၅
၁၂၄။ မိထိလာ	.....	.....	.....	၁၄၅
၁၂၅။ မခါဒေဝမင်း	.....	.....	.....	၁၄၆

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	အခြားအရာ			မျက်နှာနံပါတ်
၁၂၆။	ကောသိက ခေါ် ကုဏ်ဖြစ်	.....	.....	..... ၁၄၇
၁၂၇။	(၁၅) ကမ္မောဇဝတိုင်း	.....	.....	..... ၁၄၈
၁၂၈။	ခေမရခေါ် ခေမင်=ခမင်	.....	.....	..... ၁၅၀
၁၂၉။	အာယောဒယာခေါ် ယိုးဒယား	.....	.....	..... ၁၅၁
၁၃၀။	မရု သဲကန္တာရ	.....	.....	..... ၁၅၁
၁၃၁။	ကန္တာရငါးမျိုး	.....	.....	..... ၁၅၂
၁၃၂။	အဖဂါနိုဋ္ဌာန=အဖဂါနိုဋ္ဌာန် စသောအမည် အဆုံးအဖြတ်			..... ၁၅၄
၁၃၃။	(၁၆) မဒ္ဒဝတိုင်း	.....	.....	..... ၁၅၅
၁၃၄။	ပဋ္ဌနဒ	.....	.....	..... ၁၅၅
၁၃၅။	မဒ္ဒန္နင် စေတ	.....	.....	..... ၁၅၆
၁၃၆။	မဒရာသန္နင် မဒ္ဒ	.....	.....	..... ၁၅၇
၁၃၇။	သာကလ	....	.....	..... ၁၅၇
၁၃၈။	ငင်းအဆက်	.....	.....	..... ၁၅၉
၁၃၉။	(၁၇)ဘင်္ဂတိုင်း	.....	.....	..... ၁၆၀
၁၄၀။	သုံသုမာဂရိဏရာ	.....	.....	..... ၁၆၀
၁၄၁။	(၁၈) အင်္ဂတိုင်း	.....	.....	..... ၁၆၁
၁၄၂။	စမ္ပာနဂိုရ်	.....	.....	..... ၁၆၁
၁၄၃။	ဘဒ္ဒိယမြို့	.....	.....	..... ၁၆၂
၁၄၄။	မေဏ္ဍကစသော ပုညဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ငါးဦး		.....	..... ၁၆၃
၁၄၅။	အသမပုရ	.....	.....	..... ၁၆၄
၁၄၆။	(၁၉) သိဟဠဝတိုင်း	.....	.....	..... ၁၆၄
၁၄၇။	အသျှင် မဟိန္ဒမထေရ် သိဟိုဠ်ရောက်ကာလ		.....	..... ၁၆၅
၁၄၈။	သောဠသဂ္ဂဒါန စေပယ်တော်များ	.....	.....	..... ၁၆၅
၁၄၉။	မိဿကတောင်	.....	.....	..... ၁၆၉
၁၅၀။	အမ္ဗက္ကာလစေတီ	.....	.....	..... ၁၆၉
၁၅၁။	ကာဠကာရာမသုတ္တန်	.....	.....	..... ၁၇၀
၁၅၂။	မဂ်လစေတီနှင့် နဂိုးသင်းကျစ်တော်		.....	..... ၁၇၁
၁၅၃။	ဆံတော်ဓာတ်နှစ်ဆူ	.....	.....	..... ၁၇၃
၁၅၄။	ဗိရိကျွန်း	.....	.....	..... ၁၇၄
၁၅၅။	ဟပယဿနှင့်အညီကာ	.....	.....	..... ၁၇၅
၁၅၆။	မဂ်လစေတီအဆက်	.....	.....	..... ၁၇၅

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	အခန်းကြီးအမည်			စာမျက်နှာနံပါတ်
၁၅၇။	တမ္ဗပဏ္ဏိ,ဥပတိဿ,အနုရာဓ,သိဟာဠ, ပုလတ္ထိ,သေဋ္ဌာသေလ, ကောလမ္ဗ, ဂါလု, မဟာတိတ္ထ, ဖုတနုပုဏ္ဏ, မြို့တော်များ	.....			၁၇၀
၁၅၈။	လက်ဝဲစက်တော်ရာ	.....	.....	.....	၁၇၉
၁၅၉။	ယောနကဂန္ဓာရဟူသော စကားနှင့်ပါဒစက် နှစ်ဆုတည်ရာ အဆုံးအဖြတ်	.....	.....	.....	၁၈၀
၁၆၀။	ထူပါရုံစေတီတော်	.....	.....	.....	၁၈၁
၁၆၁။	သိတ်ဋ္ဌင်္ဂန္ဓန်းမြေပုံ	.....	.....	.....	၁၈၁
၁၆၂။	(၂၀) ကသို့ရတိုင်း	.....	.....	.....	၁၈၂
၁၆၃။	ကနိဿကမင်း စကုဏ္ဍသင်္ကိယနာ	.....	.....	.....	၁၈၂
၁၆၄။	တောင်ပိုင်းသာသနာနှင့် မြောက်ပိုင်းသာသနာ	.....	.....	.....	၁၈၃
၁၆၅။	မဟာယာန ဂိုဏ်းအကြောင်း	.....	.....	.....	၁၈၃
၁၆၆။	မဟာယာနနှင့် ဟီနယာနအမည်	.....	....	.....	၁၈၅
၁၆၇။	ကသို့ရအဆက်	.....	.....	.....	၁၈၇
၁၆၈။	ဆိရိနဂရ	.....	.....	.....	၁၈၇
၁၆၉။	ဥဒျာန	.....	.....	.....	၁၈၈
၁၇၀။	လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်အတွင်း ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ဗုဒ္ဓသာသနာ ပျံနှံ့တည်ထိုခဲ့ဘူးရာ အမျိုး (အာဿု) ဗုဒ္ဓသာသနိုက မြေပုံ	.....	.....	.....	၁၈၈
၁၇၁။	(၂၁) ကာသီတိုင်း	.....	.....	.....	၁၈၈
၁၇၂။	ဗာရာဏသီ=ဗာဏရသီ	.....	.....	.....	၁၈၈
၁၇၃။	(၂၂) ပဏ္ဍုတိုင်း	.....	.....	.....	၁၈၉
၁၇၄။	တာမလိတ္တိ	.....	.....	.....	၁၉၀

အခန်းနံပါတ် (၇)

ဝိသာခုပေါသထသုတ် ပါဠိတော်လာ တိုင်းကြီးသောဋ္ဌသကို ပြဆိုခန်း ၁၉၁-မှ ၂၀၉

၁၇၅။	တိုင်းပြည်မြို့တော် သရွက်ရွာနှင့် မှင်ချက်များ	.....	.....	၁၉၁
၁၇၆။	(၁) မရွှေတိုင်း	.....	.....	၁၉၃
၁၇၇။	ကုသိနာရုံ	.....	.....	၁၉၃
၁၇၈။	မဟာပရိနိဗ္ဗာန	.....	.....	၁၉၃
၁၇၉။	ဟိရညဝတီမြစ်	.....	.....	၁၉၃
၁၈၀။	ဂေါရဝခါးလူမျိုးနှင့် နေဝါဒို	.....	.....	၁၉၄

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ			မျက်နှာနံပါတ်
၁၈၁။	နေဝါခြုံနှင့် ဗမာ	.....	.....	.....	၁၉၄
၁၈၂။	နေပါလအမည်စသည်	.....	.....	.....	၁၉၅
၁၈၃။	အနုပဓိယ သရဏ်တောအရပ်	.....	.....	.....	၁၉၆
၁၈၄။	အနောမာမြစ်	.....	.....	.....	၁၉၆
၁၈၅။	ကသ္တကမြင်း	.....	.....	.....	၁၉၇
၁၈၆။	ဆန္နအမတ်	.....	.....	.....	၁၉၈
၁၈၇။	ဘွားဘက်တော် အဆုံးအဖြတ်	.....	.....	.....	၁၉၉
၁၈၈။	(၂) စံသတိုင်း	.....	.....	.....	၂၀၁
၁၈၉။	ကောသမ္ဗီ	.....	.....	.....	၂၀၁
၁၉၀။	ဃောသိတ	.....	.....	.....	၂၀၂
၁၉၁။	ပရန္တပမင်း	.....	.....	.....	၂၀၂
၁၉၂။	ဥဒေနမင်း	.....	.....	.....	၂၀၂
၁၉၃။	ကောသမ္ဗီအဆက်	.....	.....	.....	၂၀၃
၁၉၄။	(၃) မဇ္ဈတိုင်း	.....	.....	.....	၂၀၃
၁၉၅။	ဝိရာဇ	.....	.....	.....	၂၀၃
၁၉၆။	ရာဇပုတာနာ အမည်မှန်ဆုံးဖြတ်ချက်	.....	.....	.....	၂၀၅
၁၉၇။	သာလွန်=သာလဝ ဆုံးဖြတ်ချက်	.....	.....	.....	၂၀၅
၁၉၈။	(၄) သူဇသေနတိုင်း	.....	.....	.....	၂၀၅
၁၉၉။	ဥတ္တရမထုရာ	.....	.....	.....	၂၀၆
၂၀၀-	(၅) အဿကတိုင်း	.....	.....	.....	၂၀၇
၂၀၁။	ပတိဋ္ဌာန=ပေါတန	.....	.....	.....	၂၀၈
၂၀၂။	အဇဏ္ဍဂုဟာ	.....	.....	.....	၂၀၉
	သဘသနာပြုလွှတ်ရာ ကိုးတိုင်းကိုးဌာနုကိုပြဆိုခဏ်း				၂၁၁-မှ ၂၃၈
၂၀၃။	တိုင်းပြည်ဂဏန သရုပ်အစည်နှင့် မှတ်ချက်များ	.....	.....	.....	၂၁၁
၂၀၄။	(၁) ဗဟိသမဇ္ဈလ	.....	.....	.....	၂၁၂
၂၀၅။	မဟိသမဏ္ဍလနှင့် အဖွက	.....	.....	.....	၂၁၂
၂၀၆။	မဟေသွရ=မဟာဠကိ	.....	.....	.....	၂၁၃
၂၀၇။	(၂) ဝင်္ဂဝါသိတိုင်း	.....	.....	.....	၂၁၃
၂၀၈။	ဇုန္ဒုဂါ	.....	.....	.....	၂၁၃
၂၀၉။	(၃) အပရန္တတိုင်း	.....	.....	.....	၂၁၄
၂၁၀။	သူနာပရန္တ	.....	.....	.....	၂၁၅

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	အခန်းအကြောင်းအရာ			မျက်နှာနံပါတ်
၂၁၁။	အာရဇနှင့် အာရဇိ	.....	.....	၂၁၆
၂၁၂။	နမ္မဒါမြစ်	.....	.....	၂၁၇
၂၁၃။	သစ္စဇန္ဓတောင်	.....	.....	၂၁၇
၂၁၄။	သုပ္ပါရက	.....	.....	၂၁၈
၂၁၅။	ဇမာပြည်နှင့် သူနာပရဏ္ဏ	.....	.....	၂၂၀
၂၁၆။	ပဋိမလာဒေဝီနှင့် မလယ	.....	.....	၂၂၀
၂၁၇။	ထာပိမြစ်	.....	.....	၂၂၁
၂၁၈။	(၄) မဟာဓရဠတိုင်း	.....	.....	၂၂၂
၂၁၉။	မဟာရာဖြို	.....	.....	၂၂၃
၂၂၀။	(၅) ယောနကတိုင်း	.....	.....	၂၂၃
၂၂၁။	ယဝနနှင့် တူရကို	.....	.....	၂၂၄
၂၂၂။	မိလိန္ဒမင်း	.....	.....	၂၂၄
၂၂၃။	အသျှင်နာဂသေန	.....	.....	၂၂၅
၂၂၄။	ခေမင်္ကရဟယ်ယို ဟုဠဃောသဝတ်	.....	.....	၂၂၆
၂၂၅။	(၆) ဟိမဝန္တပဒေသ=ပဗ္ဗတနရဋ္ဌ	.....	.....	၂၂၇
၂၂၆။	စိန့်တိုင်းနှင့် တရုတ်ပြည်	.....	.....	၂၂၇
၂၂၇။	တိဗက် (တိဗက်) ပြည်	.....	.....	၂၂၇
၂၂၈။	လာသာ	.....	.....	၂၂၈
၂၂၉။	မာနသအိုင်ခေါ် အနဝတတ်	.....	.....	၂၂၈
၂၃၀။	(၇) သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်း	.....	.....	၂၃၀
၂၃၁။	သုဝဏ္ဏဘူမိအဆုံးအဖြတ်	.....	.....	၂၃၁
၂၃၂။	သုမာတြာ	.....	.....	၂၃၇
၂၃၃။	ယဝဒ္ဒီပ (ဇာဝါကွန်း)	....	.....	၂၃၇
၂၃၄။	ဣန္ဒေါစိနခေါ် အင်ဒိုချိုင်းနား	.....	.....	၂၃၈

အခန်းနံပါတ် (၃)

အလွတ်သီးခြားဖြစ်သော ဗိုင်းကိုးတိုင်းကို ပြဆိုခြင်း

၂၃၅။	သချိတ်အစဉ်ဇျားနှင့် မှတ်ချက်	.....	.....	၂၄၉
၂၃၆။	(၁) လာဋတိုင်း	.....	.....	၂၄၉
၂၃၇။	သိဟပုရ	.....	.....	၂၄၉
၂၃၈။	ဗုဒ္ဓအဉ္ဇလိကမ္မာဒိ	.....	.....	၂၅၀
၂၃၉။	ဝိဇယနဂရ ဟိစစ်ချက်	.....	.....	၂၅၁

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ				ဂုဏ်နှာနုံပါတ်	
၂၄၀။	(၂) သောဝိနုဘိုင်း	.....	.....	.....		၂၄၂
၂၄၁။	မဟာဂေါဝိန္ဒ အမတ်ကြီးဝေဘန်ရာ တိုင်းပြည်များ	.....	.....	.....		၂၄၂
၂၄၂။	မဂျကန်ဘုရားနှင့် ရောဂက	.....	.....	.....		၂၄၃
၂၄၃။	ဆိန္ဓါ	.....	.....	.....		၂၄၃
၂၄၄။	(၃) ဥက္ကလဘိုင်း	.....	.....	.....		၂၄၄
၂၄၅။	သြဇုံ	.....	.....	.....		၂၄၄
၂၄၆။	ဥက္ကလနှင့် ဥက္ကလာပ	.....	.....	.....		၂၄၅
၂၄၇။	တပဿနှင့် ဘလ္လိက ညီနောင်	.....	.....	.....		၂၄၆
၂၄၈။	(၄) သုရဋ္ဌတိုင်း	.....	.....	.....		၂၄၇
၂၄၉။	ဒွါရဝတီ	.....	.....	.....		၂၄၇
၂၅၀။	ဘရုကစ္ဆ	.....	.....	.....		၂၄၈
၂၅၁။	ဂုဇ္ဇရာတ်	.....	.....	.....		၂၄၉
၂၅၂။	(၅) အဝန္တိကဘိုင်း	.....	.....	.....		၂၅၀
၂၅၃။	အဿဝဂုဠဃောသ	.....	.....	.....		၂၅၁
၂၅၄။	(၆) ဒဗိဠတိုင်း	.....	.....	.....		၂၅၃
၂၅၅။	ဒဗိဠငါးတိုင်း	.....	.....	.....		၂၅၄
၂၅၆။	ဒဗိဠတိုင်းနှင့် ဂုဠသာသနာ	.....	.....	.....		၂၅၄
၂၅၇။	ကပ္ပိယဂု	.....	.....	.....		၂၅၆
၂၅၈။	ဗမာပြည် ဂုဠသာသနာအဆက်	.....	.....	.....		၂၅၆
၂၅၉။	ဒဗိဠတိုင်းနှင့် သဝဏ္ဏဘူမိ	.....	.....	.....		၂၅၇
၂၆၀။	ရှေးမွန်ကလေးချော့ သိဒ္ဓိင်း ၃-ပုဒ်	.....	.....	.....	၂၅၈	၂၅၉
၂၆၁။	မွန်ဒသိဒ္ဓိင်းဘာသာပြန်နှင့် မှတ်ချက်	.....	.....	.....		၂၆၀
၂၆၂။	မွန်ဗိုင်သိဒ္ဓိင်းဘာသာပြန်နှင့် မှတ်ချက်	.....	.....	.....		၂၆၁
၂၆၃။	မွန်ဥသိဒ္ဓိင်း ဘာသာပြန်နှင့် မှတ်ချက်	.....	.....	.....		၂၆၃
၂၆၄။	အကိတ္တိ အဆုံးအဖြတ်	.....	.....	.....		၂၆၄
၂၆၅။	ကဿပမြို့	.....	.....	.....		၂၆၄
၂၆၆။	(၇) ဓောဠဘိုင်း	.....	.....	.....		၂၆၆
၂၆၇။	ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘယမင်း	.....	.....	.....		၂၆၆
၂၆၈။	ကာဝေရီ	.....	.....	.....		၂၆၇
၂၆၉။	ကောရိမန်းသိ	.....	.....	.....		၂၆၇
၂၇၀။	(၈) မဟိဿာဘိုင်း	.....	.....	.....		၂၆၈

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ			မျက်နှာနံပါတ်
၂၇၁။	ကုမာရိကာန္တိုပ	.....	.....	..... ၂၆၈
၂၇၂။	ကုဝိရုဏ်	.....	.....	..... ၂၆၈
၂၇၃။	(၉) ကာမရူပဇဋိန်	.....	.....	..... ၂၆၉
၂၇၄။	ပါစိန်ဇောတိ	.....	.....	..... ၂၇၀
၂၇၅။	အာသာမ=အာသာဓ	.....	.....	..... ၂၇၀

အခန်းနံပါတ် (၁၀)

ဗုဒ္ဓးရှင်ဝါကပ်တော်မူရာ တဆဲ့လေးဌာနကို ပြဆိုခန်း ၂၇၁-မှ ၂၇၉

၂၇၆။	ဝါကပ်တော်မူရာ ၁၄ဌာန အစဉ်မှတ်ရန်နှင့် မှတ်ချက်များ	.....		၂၇၁
၂၇၇။	(၁) ဇုသိပတန မိဂဒါဝုန်တော	.....	.....	..... ၂၇၂
၂၇၈။	သာဓုနာထ	.....	.....	..... ၂၇၂
၂၇၉။	(၂) ဖဂ်လတောင်	.....	.....	..... ၂၇၄
၂၈၀။	ဗကုလန္ဓင် ဓိတ	.....	.....	..... ၂၇၄
၂၈၁။	(၃) ပါဠိလေယျက	.....	.....	..... ၂၇၅
၂၈၂။	ပါရိလည်းတော	.....	.....	..... ၂၇၅
၂၈၃။	(၄) နာလာဝုဇ္ဇာဒ္ဓာ	.....	.....	..... ၂၇၆
၂၈၄။	(၅) ဝေဓဉ္ဇာ	.....	.....	..... ၂၇၆
၂၈၅။	(၆) စာလိယတောင်	.....	.....	..... ၂၇၇
၂၈၆။	စာလိကာန္တင် စာလိယ	.....	.....	..... ၂၇၇
၂၈၇။	(၇) အာဠဝီပြည်	.....	.....	..... ၂၇၈
၂၈၈။	(၈) ဗေလုဝဂ္ဂ	.....	.....	..... ၂၇၉

အခန်းနံပါတ် (၁၁)

စာတ်တော်ဝေဠု ဆယ်ဌာနကို ပြဆိုခန်း ၂၈၁—မှ ၂၉၁

၂၈၉။	(၁) မါဂါပြည်	.....	.....	..... ၂၈၂
၂၉၀။	ပါဒေယျက	.....	.....	..... ၂၈၂
၂၉၁။	(၂) အလွကပွ	.....	.....	..... ၂၈၃
၂၉၂။	(၃) ဝေဌဒီပ	.....	.....	..... ၂၈၃
၂၉၃။	(၄) ကောသိယ=ရေးဖဂါမ	.....	.....	..... ၂၈၄
၂၉၄။	ပေါမမာလိဇော်	.....	.....	..... ၂၈၅
၂၉၅။	ဇာဖုပါဠိုဖွဲ့ဂါဏ်	.....	.....	..... ၂၈၆
၂၉၆။	နာဂဒီပ	.....	.....	..... ၂၈၇
၂၉၇။	ယာပဇောဇုန်း	.....	.....	..... ၂၈၇

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ				မျက်နှာနံပါတ်
၂၉၈။	ကောလိယနှင့် ရာမဂါမအဆက်	.....	.....	.....	၂၀၈
၂၉၉။	(၅) ဒေါဏဂါမ	.....	.....	.....	၂၀၉
၃၀၀။	(၆) မောရိယ=ဖဂ္ဂုလိဝန	.....	.....	.....	၂၀၉
၃၀၁။	ဝိပ္ပလိဝနနှင့် အဂ်ါဂုထူပ	.....	.....	.....	၂၉၀
၃၀၂။	ဒဿထူပ စေတီတော်သရုပ်	.....	.....	.....	၂၉၁
၃၀၃။	ဓာတ်တော်များ ပြောင်းကြွတော်မူခြင်း	.....	.....	.....	၂၉၁

အခန်းနံပါတ် (၁၂)

သံဝေဇနိယလေးဌာနအဝိဇဟိတ လေးဌာနတို့ကိုပြဆိုခန်း ..... ၂၉၂-မှ ၂၉၅

အခန်းနံပါတ် (၁၃)

အထွေထွေ ပြဆိုခန်း .... ၂၉၅-မှ ၂၉၇

၃၀၄။	မဟာဗောဓိမှ ပြည်ကြီး (၁၆) ပြည်အဝေးအကွာ	.....	.....		၂၉၇
၃၀၅။	တပြည်နှင့်တပြည် အဝေးအကွာ	.....	.....	.....	၂၉၈
၃၀၆။	ပဟာပရိဗ္ဗာဏသုတ်လာ မြို့ကြီး (၆) မြို့သရုပ်	.....	.....		၂၉၉
၃၀၇။	ဆိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူရာ (၇) ဌာနသရုပ်	.....	.....		၂၉၉
၃၀၈။	ဗုဒ္ဓရှင် ပါဒစက် ချတော်မူရာနှစ်ဌာန သရုပ်	.....	.....		၂၉၉
၃၀၉။	စွယ်တော်ရောက်ရာ နှစ်ဌာနသရုပ်	.....	.....	.....	၂၉၉
၃၁၀။	လုပ်ငန်းစသော ဌာနများနှင့် ဗမာပြည်ယှဉ် မြို့များ တည်ယှဉ်နေပုံ နှိုင်းယှဉ်ပြော ပြချက်	.....	.....	.....	၃၀၀
၃၁၁။	ကျေးဇူးတင်ထိုက်ကြောင်း ဖော်ပြချက်		.....	.....	၃၀၀

အခန်းနံပါတ် (၁၄)

ကျမ်းပြီးနိဂုံးကို ပြဆိုခန်း ....၃၀၃-မှ၃၀၇

၃၁၂။	နိဂုံး (၆) ဂါထာ ပါဠိအနက်များ	.....	.....	.....	၃၀၃
၃၁၃။	အာရှိဝက်ဆစ်အဓိပ္ပါယ်	.....	.....	.....	၃၀၅
၃၁၄။	ကျေးဇူးတရားဦးလုံး ထောင်ပေါက်ကျောင်းတိုက် မော်လမြိုင် မရွှေ့မအာရုံကြောင်း ဗျုပ္ပတ်များပါဝင်သည်				.....၃၀၅-မှ၃၀၇

အကြောင်းအရာ မာတိကာ ပြီး၍။

http://www.dhammadownload.com

ဝိညာပနံ

ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပဉ္စဝဂ်ကျမ်းကား ဆရာတော်ဟုရားကြီးအထူးအပင်ပန်းခံတော်မူကာ မြေပုံအမျိုးမျိုးနှင့်တကွ ဘာသာအဖွဲ့ရ လိပ္ပကဖွဲ့ရ ဂဏဖွဲ့ရတို့ကို ကောင်းစွာဆွန်ပြု၍ တူးခြားနက်ခဲ့ခက်ခဲစွာဆုံးဖြတ်ဝိုရင်တော်မူအပ်ရကား အထူးအရေးပါအရာရောက်သော ကျမ်းကြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဤကျမ်းကို ဆရာတော်ကြီး ထင်ရှားယှဉ်တော် မူစဉ်ကပင် ရိုက်နှိပ်စေရန်ကြိုမိဖန်များစွာ ကိုက်တွန်းအားထုတ်စေတော်မူခဲ့သည်၊ သို့ပါသော်လည်း ထိုစဉ်အခါက ခေက်ကလည်း မကောင်းသဖြင့် အရာရာအကြောင်းမလှသည်တွင် အထူးသဖြင့် မြေပုံ လေးဆယ်ကျော်အတွက် ဘလောက်ပြုလုပ်ရေး တာဝန်က အလွန်ကြီးလေးလှသောကြောင့် ရိုက်နှိပ်ရေးကိစ္စ အထမမြောက်ပဲ ယှိခဲ့သည်။

(မှတ်ချက်) ဤကျမ်းနှိ ပဌမစိုရင်စဉ်က မြေပုံပေါင်း လေးဆယ်ကျော် ပါဝင်ထွက်ယှိ၏၊ နောက်တဖန် ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် မြေပုံလေးဆယ်ကျော်တွင် အရေးအကြီးဆုံးမြေပုံလေးပုံသာ ချန်ထားပြီး ကျန်မြေပုံ အားလုံးနှင့်တကွ အခြားအကျဉ်းကျမ်းစောင်ငယ်တကျမ်း ကလေးသူငယ်များ သင်ကြားနိုင်ရန် စိုရင်တော်မူသည်ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနိကကျမ်း အကျဉ်းအကျယ် နှစ်မျိုးယှိကြောင်း ထိုတွင် ယခု ရိုက်နှိပ်သောကျမ်းကား အကျယ်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။)

ထိုမှ နောက်၌လည်း ဤကျမ်းကို တနေ့ရိုက်ဖြစ်နိုးနိုးနှင့် မြော်ကိုးစောင့်စား အချိန်သာကုန်သွားသည် ရိုက်နှိပ်ဘိုအရေး အလှမ်းဝေးထွက်ပင် ယှိနေရာ ဆရာတော်ဟုရားကြီးသည် ဤကိစ္စ ဘယ်အခါတိုင်မှ အထမြောက်ပါအံ့နည်းဟု ညည်းညူမည်တမ်းမြော်မှန်းသုတ်သာ အချိန်ကုန်စေခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးလွန်ကဲသော ဇရာတရားက အချိန်ကို ဆိုင်းငံ့မထားပဲ ဗျာဓိနှင့် တွဲဘက်ကာ မရဏာလက်တွင်းသို့ ဆက်သွင်းလိုက်သဖြင့် အမြတန်း စွဲလမ်းခဲ့သော ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ကျမ်းကြီးမှ မခဲ့သာခဲ့သာနှင့် ခွဲခွါကြွမြန်းတော်မူရရှာသတည်း။

ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာထင်ရှင် အစဉ်စွဲမြဲသွက်ယှိသော ဒိဒိတို့သည် ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ကျမ်းစာမူကို အဘယ်မှာသျှင် လျစ်လျူရှုထားနိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊ ငင်းအဆက်ပါ အကြောင်းအံ့များများသည်ပင် ဒိဒိတို့အား ဤကျမ်းကို ဘယ်နည်းနဲ့မဆို ရိုက်ဖြစ်အောင်ရိုက်ဘို့ မပြောင်မိုးဆော် တိုက်တွန်းခဲ့သည် ထို့ကြောင့် ပင်လျှင် ဆရာတော် ဗုဒ္ဓဟုရားကြီး၏ ကျမ်းစာ ရိုက်နှိပ်ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော် ဦးသောဘိတစသော အနွံဝင် ဂဏ္ဌိလိများနှင့် ကိုင်ပင် ညီညွတ်ပြီးနောက် ဤကျမ်းစာ ရိုက်နှိပ်ရေးနှင့်စပ်၍ ဆင်းရဲခဉ်းသာကို ပဓာနမထားပဲ ကြိုးပမ်းတကုတ် အားထုတ် ရိုက်နှိပ်ရခြင်း ဖြစ်ပါကြောင်း။

ခက်ခဲစွာ ရိုက်နှိပ်ခဲ့ပုံ။ ။ဤဗုဒ္ဓသာသနိကကျမ်းကို ခက်ခဲစွာ စိုရင်ထားသည့် အလျောက် ရိုက်နှိပ်ရာ၌လည်း ခက်ခဲစွာ ရိုက်နှိပ်ရသည် အထူးအားဖြင့် ဤကျမ်းစာ

http://www.dhammadownload.com

မူ၌ သင်္ခတဘာသာ အကိုးအကား များစွာပါယှိရာ ၎င်းသင်္ခတဘာသာနှင့် အသံထွက် ညီမျှရန် ပြဆိုထားသော သင်္ကေတအက္ခရာ ကလာပ်ရေးများစွာ ပါဝင်လျက်ယှိသည် ၎င်းသင်္ကေတ အက္ခရာများသည် ဗမာအက္ခရာ တမျိုးသာမဟုတ် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ များလည်း ပါဝင်လျက်ယှိသည့် ၎င်းသင်္ကေတ ကလာပ်ရေးအက္ခရာများကို ရှာဖွေရုံစမ်း ရာ ရန်ကုန်မြို့မှာ မည်သည့်စာပုံနှိပ်တိုက်မှာမှ မယှိကြောင်းသိရသည့် စာလုံးစက်များကို ထောက်လှမ်းကြည့်ပြန်ရာ ၎င်းစာလုံးစက် များမှာလည်းမယှိ အက္ခရာမူယှိမှသာ ၎င်း စက်များက ပြုလုပ်ပေးနိုင်သည် သို့ပြုလုပ်စေပြန်လည်း အာဘိုးအခကြီးလွန်း၍ မတတ် နိုင် ၎င်းပြင် စာလုံးပုံသာလောက် ပြုလုပ်ရိုက်နှိပ်သို့ ထောက်လှမ်းကြည့်ပြန်လည်း အဆင် မပြေလွန်း ထို့ကြောင့် သင်္ကေတအက္ခရာ စာလုံးများရရန် အလွန်ခက်ခဲလျက် အခက် ပင်လယ်ဗွေမှာ ကျင်လည်၍နေခဲ့ရသည် ထိုစဉ်အခါ သုဓမ္မဝတီ ဒါယကာကြီး ဦးပန်းမောင် သည် ကျမ်းပြုဆရာတော်ဗုရားကြီးအား နဂိုရင်းက ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါ တရားအခန့် သင့်ယှိပြီးသားဖြစ်သဖြင့် ထွေရာလေးပါး အခက်အခဲတွေကိုပဓာနမထား၀ဲ မူအတိုင်း ကျန်အောင် ဖြစ်နိုင်တဲ့နည်းဖြင့် ရိုက်နှိပ်ပေးပါမည်ဟု ချောချောဖြူဖြူ တာ၀န်ယူလက်ခံလိုက်သဖြင့် နှစ်ပြိုက်ရွှင်လမ်း ၀မ်းမြောက်ရပေသည်၊ ဤသို့လက်ခံပြီး နောက် ရိုက်နှိပ်သည့်အခါ လိုအပ်သော သင်္ကေတအက္ခရာ စာလုံးများကို စက်ဖြင့် ပြုရမည့်အစား လက်ဖြင့် ခဲခဲယဉ်းယဉ်း မဖြစ်မနေ စိတ်ရှည်လက်ရှည် ပြုလုပ်ထည့်သွင်း ရိုက်နှိပ်ခြင်းဖြင့် ကျမ်းစာမူအတိုင်း ထွက်ပေါ်လာသည်ကို တွေ့မြင်ရပေရာ အလွန် ချီးကျူး၀မ်းမြောက်ဘွယ် ကောင်းထပေသည်၊ ဤသို့ချီးကျူး၀မ်းမြောက်ဘွယ်ရာ တွေ့ မြင်ရသဖြင့်. သုဓမ္မဝတီ၏လက်စွမ်းကို ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပင့်ဖိုင်ကျမ်းဖြင့် ဗမာပြည် နယ်တဝှမ်းမှာ တကယ်တမ်း နှစ်ဆိမ့်ကျေနပ် ကြလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင် မြော်မှန်း ၀မ်းမြောက်မိပေသတတ်။

၀မ်းမြောက် အထူး တင်ကြေးငွေး

ဤသို့ ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ကျမ်းကြီးကို ဆုံးခန်းကိုင်ရောက် ပြီးမြောက်ရာ ပြီးမြောက် ကြောင်း အားထုတ်ရာ၌ ရှေးဦးစွာ ဤကျမ်းရိုက်နှိပ်ရန်(မိမိ) ရန်ကုန်၌ နေစဉ် (မိမိ) အား နေထိုင်စားသောက်ရေးအတွက် မခက်ခဲရန် အားပေးသမှု ချီးမြောက်ခြင်း ပြုတော်မူပေ သောရန်ကုန်မြို့ညောင်ကုန်းကိုက် ပြာသာဒ်ကျောင်း ဆရာတော်ကြီးအား လွန်စွာ အသုံး ကြေးငွေးတင်လျက်ယှိပါကြောင်း၊ ထို့နောက် ဤကျမ်းရိုက်နှိပ်ရေးအတွက် အခက်အခဲ ပင်လယ်ဗွေမှာ ကျင်လည်၍ နေစဉ် ဖြစ်နိုင်သောနည်းဖြင့် ရိုက်နှိပ်ပေးရန် လက်ခံရိုက်နှိပ် စေခဲ့သော သုဓမ္မဝတီ ဒါယကာကြီး ဦးပန်းမောင် အား ၀မ်းမြောက် အထူးကြေးငွေးတင် ပြုပါကြောင်း၊ ကို နောက်အကူးအပြောင်းတွင် မော်လမြိုင်အောင်(ပိမိ)အား ငွေကြေးတောင်းခံ ဆက်ဆံပေးပေသော သုဓမ္မဝတီ ပါဠိဆရာကြီး ဦးတင်မြင့်ကြွင် အားလည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ရန်ကုန်မြို့မှာ မည်သည့် စာပုံနှိပ်တိုက်မှာမှ မယှိသော အင်္ဂလိပ်သံ ဗမာ သင်္ကေတ အက္ခရာ

http://www.dhammadownload.com

ကလာပရေးစာလုံးများကို စက်ဖြင့် ပြုပြုမည်ဆိုသော်လည်း လက်ဖြင့် မဖြစ်မနေ ပြုလုပ် ထည့်သွင်း ကြပေသော သုတပုဂ္ဂိုလ် ဗုဒ္ဓဂုဏ်ဆရာ ဦးသိန်းဟန် နှင့် သက်ဆိုင်ရာ စာစီ သမားကလေးများ ဖြစ်ကြသော မောင်တင်ငွေ နှင့် မောင်အုန်းလွင် တို့အား လည်းကောင်း၊ ဝမ်းမြောက် အထူးကြေးဇူး တင်ယိုပါကြောင်း။

ဦးဇင်္ဂီနွှဲ
စီစဉ်ပို့ဝေသူ။

စာကြည့်ပရိသတ်အား အထူးမှာထားချက်

ဤကျမ်းစာကို ရိုက်နှိပ်ရာ၌ ဂလီပရူ နှစ်ကြိမ် ဖေါင်ပရူ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ဤသို့ အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ် စစ်ဆေးကြည့်ရှု ရိုက်နှိပ်ပါသည်၊ သို့ဖြစ်သော်လည်း အမှား အမှန် စစ်ဆေးရာတွင် အနည်းငယ် ကွေ့သလောက် တွေ့ရပါသေးသည်၊ သို့အနည်းငယ်သာ တွေ့ရသဖြင့် တော်ပေသေး၏ဟု ယူဆဒိပါသည်၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ဤမှု ခက်ခဲစွာ လိုအပ်သော စာလုံးများ ထုလုပ် ထည့်သွင်း ရခြင်း စသော ကိစ္စများဖြင့် ဖိမင်ဆရာမှစ၍ စာစီသမားများ အဘယ်မျှ ဥဿောက်ရှုပ်၍ အလုပ်များကြသည်ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုကြောင့် စာကြည့်ပရိသတ်များ အများတွေ့က သည်းခံကြည့်ရှုကြစေပါလိသည်။

ဂုဏ်ပြင် အတွင်းစာသားကို မကြည့်မိဘဲ ရှေးဦးစွာ အောက်၌ ဖေါ် ပြ ထားသော အမှားအမှန်များကို သတိပြု၍ ကြည့်ရှုမှတ်သား ထားကြစေလိုပါကြောင်း။

(၁) အခဏာ နံပါတ် (၆) မျက်နှာနံပါတ် ဂ၁-မှ ၉၅-အတွင်းယှဉ် လက်ျာဘက် မျက်နှာများ၌ စာခေါင်းများ မှားနေရာ ဂုဏ်ကို (အဘိဓာန်ကျမ်းလာ တိုင်းနှင့် မြို့တော်များကို ပြဆိုခဏ်း)ဟု ပြင်ဆင်ဘတ်ရှုကြပါ။

(၂) ဂုဏ်ပြင် စာမျက်နှာ နံပါတ် (၁၆၃)၌ ပျဉ်းအောက်ယှဉ် သံပေါက်များကို နံပါတ် (၁၆၄) တဘက်မျက်နှာ၌ ပျဉ်းအောက်ယှဉ် အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ အဆုံးအဖြတ်စကားရပ် အဆုံး နောက် ဆက်စပ် ဘတ်ရှုကြပါ။

(၃) ဂုဏ်ပြင် လက်ျာဘက် စာမျက်နှာ နံပါတ် (၂၆၃)၌ အစ၌ ပြဆိုထား သော တိကုံ-ဗဂုံ-ဗဂုန်နှင့် စပ်ရာ သံပေါက်များကို လက်ဝဲဘက် မျက်နှာ(၂၆၂) နံပါတ် ၌ ပျဉ်းအောက်ယှဉ် သုတ်ပုံမှတ်ချက် အဆုံး၌ ဆက်စပ် ဘတ်ရှုကြပါ။

(၄) ထိုမှတပါး မျက်နှာနံပါတ် (၂၄၆)၌ သပဿသု ဘုံလုံးက တွင် တပဿသု ဟု ဥကာရဖေသောဂနှင့် ပြဆိုထားများ ဂုဏ်းအားကိုင်း မယူဝဲ မျက်နှာနံပါတ် (၁၇၅)၌ ဆုံးဖြတ်ပါယှဉ်သော ဥကာရဖေသောဝဲ သာဝတ္ထိသဒ္ဒါကို -သော-အဆာည် အမှန်ယူမှုနိုဟု မှတ်ကြစေလိုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

၎င်းပြင် အောက်ပါ အမှား အမှန်များကို ဆက်လက် ကြည့်ပါ

အမှား	အမှန်	စာမျက်နှာ နံပါတ်	စာကြောင်းရေ
Dilli	Dillī		၂၆
ယတ်ပြာဝိနဓနာဒဝိ	ယတ်ပြာ ဂွိန ဓနာဒဝိ	၇၇	ဂါထာမှာ
မလဝါ	မာလဝါ	၁၃၁	၆
က်-ပြ-လ္လ	က်-ကြ-လ္လ	၁၄၁	၁၇
Suri	siri	၁၈၇	၁၁
ထိုအရှစ်မှာ	ထိုအရှင်မှာ	၁၉၇	၃၄
Indocina	Indhocina	၂၃၈	၈
သက္ကရာဇ်	သကရဇ်	၂	၂၂
ဒုရင်ကောက်ဖြစ်ပုံ	ဒုရင်ကောက်ဖြင့်	၂	၂၉
ပါကြွိတ်	ပြာကြွိတ်	၆	၂၃
လလိတဝိသ္သရ	လလိတဝိသ္သာရ	၂၇	၆
တင်၍ထား	တင်၍ ထား	၃၇	၄
၍	၍	၃၈	၁-မျဉ်းအောက်
သစ္စဏ္ဍစသော	သစ္စဏ္ဍစသော	၃၈	၄- ၎င်း
၍	ရွှေ		၁-မျဉ်းအောက်
စိရတနဉ္ဉ	စိရတနဉ္ဉ	၃၉	၁၂
ī ī	i ī	၄၅	၉
သူရိယဂ္ဂမနေ	သူရိယဂ္ဂမနေ	၅၂	၁၇
ဒိုဃိမခေါ	ဒိုဃိမလေခါ	၅၄	၈
ဒိုကြွပဝိ	ဒိုစကြိတ်	၆၀	၁၀
စတုကြွ	စတုက္ကာ	၆၈	၃- ဘိလေါက်
ယတ်ဝံ	ယဘ်မဏိ	၇၇	၂
ကုဋ္ဌဗြဟ္မ	[illegible]	၈၂	၁၇
ဆဋ္ဌကွရေ	ဆဋ္ဌကွယေ	၃၀၃	၉-ဂါထာ

http://www.dhammadownload.com

အရိယ (ဧည့်) ဗုဒ္ဓသာသနိကမြေပုံ
ဦးနှောက်ပြချက်

ဤအရိယ ဗုဒ္ဓသာသနိကမြေပုံကား ဗုဒ္ဓနှစ် နှစ်ရာကျော်မှစ၍ အနှစ်နှစ်ထောင် အတွင်း အရိယတိုက်နယ်၏ သုံးပုံနှစ်ပုံခန့် တိုင်အောင် ထိုဆိုကျမ်းစာ ရာဇဝင် မှတ်တမ်းများအရဗုဒ္ဓသာသနာ ပျံ့နှံ့တည်ယှိခဲ့ပုံကို ထင်မြင်သိယှိနိုင်ရန် ရေးဆွဲထားသော မြေပုံဖြစ်သည်။

ဤမြေပုံ၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ ပျံ့နှံ့ရာဌာနအားဖြင့် ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကို ဗဟိုပြု၍ ဟိမဝန္တာမှ တောင်ဘက်ယှိ သာသနာကို တောင်ပိုင်းသာသနာ မြောက်ဘက်ယှိ သာသနာကို မြောက်ပိုင်းသာသနာဟု ခေါ်ဆိုကြသည့်အပြင် တောင်ပိုင်းသာသနာကို ရူဋ္ဌယာန သို့မဟုတ် ထေရဝါဒ သာသနာဟူ၍လည်းကောင်း မြောက်ပိုင်းသာသနာကို မဟာယာန သာသနာဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြသည်။

(မှတ်ချက်) ဟိနယာနကို ရူဋ္ဌယာနဟု ခေါ်သင့်ကြောင်း ကဿိဂုတိုင်းအခန်း၌ ပြဆိုထားသည်။

ထိုတွင် တောင်ပိုင်းသာသနာ ပျံ့နှံ့ရာ နယ်အကျယ်အဝန်းကား မြောက်ဘက် လားသေ့ ဗိန့်တိုင်းငါးရပ် အနောက်မြောက်ဘက်လားသေ့ ယောနကတိုင်း အနောက် ဘက်လားသေ့ အာဖဂါနိဋ္ဌာန (အာဖဂါနိုဋ္ဌာန်) တောင်ဘက်လားသေ့ သိဟိုဠ်ကျွန်း အရှေ့ဘက်လားသေ့ သုဝဏ္ဏဘူမိနယ်အကုန် ဤပတ်ဝန်းကျင် နယ်အတွင်းဖြစ်သည်။

(မှတ်ချက်) ဤအပိုင်းအခြားကား ဗုဒ္ဓနှစ် ခြောက်ရာအတွင်း သိရိဓမ္မာသောက မင်း၏ မူလ တောင်ပိုင်းသာသနာ ပျံ့နှံ့တည်ယှိရာ အပိုင်းအခြားတည်း ဗုဒ္ဓနှစ် ခြောက်ရာမှ အထက်၌မူ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် မြောက်ဘက်လားသေ့ ဟိမဝန္တာ တောင် အနောက်မြောက်လားသေ့ ကဿိဂု ဂန္ဓာရတိုင်းများဖြစ်၍ ကျန်ဌာနများ မူလအပိုင်းအခြားအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ထိုမူလ တောင်ပိုင်းသာသနာသည် သိရိဓမ္မာသောကမင်း၏ ကိုးတိုင်းကိုးဌာနသို့ သာသနာ ပြုစေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော တောင်ပိုင်းနယ်အပိုင်းအခြား အကွင်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ ပျံ့နှံ့တည်ယှိခဲ့သည် မူလသာသနာပြုရောက်ရာ ကိုးတိုင်း ကိုးဌာနကို ဤ၌ (က) (ခ) စသော အက္ခရာများနှင့်တကွ [ ] ဝင်းအလံလက္ခဏာများဖြင့် ညွှန်ပြထားသည်၊ ထိုတွင် (က) (ခ)(ဆ) အက္ခရာ အမှတ်အသားများဖြင့် ဗုဒ္ဓနှစ်ခြောက်ရာ ကျော်၌မဟာယာနသာသနာတည်မီးပိုးသွေးရာဌာနများဖြစ်ကြောင်း သိစေသည်၊ တောင်ပိုင်း

http://www.dhammadownload.com

သာသနာ မူလပြုစေရာဌာနကား ပါဠိလိပုတ်ပြည်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓနှစ်နှစ်ရာကျော် အိန္ဒိ သုံးရာကျော်တွင် ဥဒေါပါဠိလိပုတ်ပြည်၌ တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် ကိုးဌာနသို့ သာသနာပြုစေခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဂိုင်းအခြားနယ်အတွင်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ အနှံ့အပြား တည်ယိမ်ခဲ့ရာ အထူးအားဖြင့် တတိယသင်္ဂါယနာခေတ်နှင့် ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်း စတုတ္ထသင်္ဂါယနာခေတ် အတွင်း၌ သာသနာအလွန် စည်ကားခဲ့လေသည်၊ ထိုအခါက ဓမ္မူဒ်ပေါ ကာသာဝပဇ္ဇောတော ဇူသိဝါတ ပဒိဝါတော ဟူသော ကျမ်းလာစကားအရ ဤဓမ္မူဒ်ပဝိတ္ထန်း အလုံးသည် သက်နှံးရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် တောက်ပထွက် ရဟန်းတော် အသျှင်မြတ်တို့၏ ကူးသန်းသွားလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာသောလေတို့ဖြင့် အရုံအဆန် လူးလာတိုက်ခတ်လျက် ယိုသတတ်၊ ၎င်းပြင် သိဟိုဠ် ကျွန်း မဟာစေတိကြီး တည်စဉ်အခါ ဓမ္မူဒ်ပဝိတ္ထန်းမှ ကြွရောက်လာသော ရဟန်းတို့၏ အရေအတွက် (၁၄၃၆၀၀၀) တသန်း လေးဆိန်း သုံးသောင်း ခြောက်ထောင်ယို့၏။ ထိုအစည်းအဝေး၌ ဒီဃာသဝ ရဟန္တာချည်းသက်သက် (၉၆) ကိုးဆယ့်ခြောက် ကုဋေ အရေအတွက်ယို့၏ဟု မဟာဝင်၌ ပြဆိုထားသတတ် ဤကားတောင်ပိုင်းသာသနာ နှင့်စပ်ရာ ညွှန်ပြချက် အမြွက်တည်း။

ထိုမှတပါး မြောက်ပိုင်း သာသနာ၏ မူလပျံနှံ့စေရာ ဌာနကား ဇာတ္ဒိယပြည် အနေဇက်မြောက်ပိုင်း ကဏ္ဍိရ ဂန္ဓာရတိုင်း ဇာလန္ဓရမြို့ဖြစ်သည် ၎င်းမြို့၌ ဗုဒ္ဓနှစ် ခြောက်ရာကျော် ၆ ဒိ တစ်ချာရ ကနိဿက မင်းလက်ထက် ဗုဒ္ဓဘာသိတ တရားတော်များကို သင်္ဘတဘာသာသို့ တင်သောအား်ဖြင့် စတုတ္ထသင်္ဂါယနာ တင်ပြီးရာအခါမှစ၍ ၎င်းသင်္ဘတာရုဉ္ဇ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် မဟာယာန ဟူသောအမည်ဖြင့် ဟိမဝန္တာ မြောက်ဘက်တခွင်ယို့ တိုင်းပြည်နိုင်ငံများသို့ ပျံနှံ့သွားလေသည် ၎င်းမဟာယာန သာသနာ ပျံနှံ့ရာနယ် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် အနောက်မြောက်ဘက်လားသော် တူရကီ ဌာန မြောက်ဘက်လားသော် ရုသျှနယ်ရောက် အရှေ့ဘက်လားသော် တရုတ်ပင်လယ် ကမ်း အရှေ့မြောက်ဘက်လားသော် ကိုရိယား ဇာပန်ပြည် တောင်ဘက်လားသော် ဟိမဝန္တာတောင်တိုင်အောင် ကျယ်ဝန်းစွာ ပျံနှံ့တည်ယိုခဲ့သည်။

၎င်းမဟာယာနသာသနာသည် ဗုဒ္ဓနှစ် ၁၅၀၀-အတွင်းမှာ များစွာကိုးတက် စည်ကားခဲ့၍ ထိုစဉ်အခါက ဗုဒ္ဓဘာသာဦးရေ ကုဋေငါးဆယ်ကျော် ယိုသည်ဟု အဆိုယိုသည် ထိုမှနောက်၌ တဖြေးဖြေး ဆုတ်ယုတ်လာခဲ့သည့် ယခုအခါ သာသနာ အချို့ဌာနခဲ့ လုံးဝကွယ်ပျောက်၍ အချို့ဌာနခဲ့ အရိပ်အရောင်လောက်သာ ယိုကြောင်း ထိရသည်၊ အချို့အရပ်ခဲ့မူ သင်္ဘတာရုဉ္ဇ ဗုဒ္ဓစာပေများ ယိုသေးကြောင်း ကြားသိရသည်။

ဤကား မြောက်ပိုင်းသာသနာနှင့်စပ်ရာ အမြွက်မှု ညွှန်ပြချက်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

ခင်ဗြးခင္ဦးနှင့် ကျွမ်းပြီးဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့ တန္ဆာဝင်သိက ထပည်ရုပ်ဖြစ်၍
ဤကျွဲစားခေ မိုက်သဲ့ ထေးဝင်ပြင်ခဲ့ရကြောင်း ဘုန်းကြီးတိုင် ကြားပေးခဲ့ရာ အားဆုသီးလျက်
ကိုယ်တိုင်ပြင်ဆင် ပူဇော်ခဲ့ကြသော ပရိသတ်များမှာ ပရိသတ်များဖြစ်လေသည်။

ဆာသျှင် ဇနိန္ဒာဘိဝံသ ပုံတော်
သိက္ခာ ၅ ပါး ဒိုက်ဘုံသည်

http://www.dhammadownload.com

(၁) ဗုဒ္ဓသာသနိက နိဒါန်းကို ပြဆိုခဏ်း

မှာထားချက်

(၅၏ ဗုဒ္ဓသာသနိကပဌမဝိဝင် ကျမ်းကြီးကို ဆရာတော်ဗုရားကြီး ရေးစီရင်တော်မူစဉ် ၅၏ကျမ်းစာကို ပြုပြင်စီမံ ရိုက်နှိပ်စေ၍ ၅၏နိဒါန်းကို ရေးသူ ကိုယ်တိုင် ဆရာတော်ဘိုးစေသည်များကို ပါဝင်ဆောင်ရွက် ခဲ့ရသဖြင့် ဆရာတော်၏ အလိုန္ဓလုံးသွင်းနှင့်တကွ ၅၏ကျမ်းစာနှင့် စပ်သော အကြောင်းအရာ ကိစ္စများကို အများအားဖြင့် တွေ့ကြုံသိယှဉ် ခဲ့ရသောကြောင့် ထို တွေ့ကြုံ သိယှဉ်ခဲ့ရသည်များမှ လိုအပ်သော အချက်များကို ယူ၍ ၅၏၌ နိဒါန်းအဖြစ်ဖြင့် ပြဆိုပါအံ့)။

(က) ၅၏ကျမ်းကို ပြုစီရင်တော် မူသောကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်

သိဒ္ဓိရဏ္ဍု.....၅၏ဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမဝိဝင်ကျမ်းကြီးကို ကြိုးပမ်းတကုတ် အားထုတ် စီရင်တော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်ကား မဏ္ဍလေး- *ဂုတနာပုဏ် ပဌမမြို့တည် ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် ဘုရင် မင်းတုန်း မင်းတရားကြီး၏ ကြင်ရာတော် ဒေဝီ ဝဇိရဏ္ဍ နာမတင့်ကုံး စိန်တုံး မိဘယားကြီး၏ သဒ္ဓါလွန်မင်း ပူဇော်ခြီးမြှောက်ခြင်းကို ခံယူရယို၍ ၎င်း၊မိဘယားကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းအပ်သော ဝဇိရာရာမ နာမခိုင်ဖြိုး ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ အရှင် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝဇိရာရာမိက အမည်တော်ရသော ပညာဘိ သိရိသဒ္ဓမ္မ မဟာဝမ္မ ရာဇာဓိ ရာဇဂုရု သွန်းထု ခပ်နှိပ် တံဆိပ်တော်ရ ဆရာတော် ဗုရားကြီး၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိက ဒက္ခိဏာဇာဟူ တပည့်ကြီး တဆူ ဖြစ်တော်မူ၍ မာဂဓအရာ လွန်စွာ ပြောင်မြောက် သိဟိုဠ်ပညာယို ပုဂ္ဂိုလ်အများပင်လက်များခါလောက်အောင် စွမ်းဆောင် သတ္တိ ဗျက္တိထင်ရှား ဘာသာအားဖြင့် များပြားစွာဘိ သီဟိုဠ်က ပါကတနှင့် သခ်တ နာဂရီ ဗင်္ဂါလီ ဟိန္ဒူ တမူဒေသိ အလီလီသောဘာသာ၊အဖြာဖြာသောလိပျိန် အတန်တန် သော ဂန္ထဗ္ဗရ ဒေသရုံလင်၊ ဂုဏ်အင်ကြီးမား မင်းများ ကော်ရော် မိုင်ငံတော် မဟာနာယက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ပါဠိဘာသာ၊ ပညာရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်တော် မူသော ကြေးဗူးတော်ရှင် မော်လမြိုင်မြို့ တောင်ပေါက် ဆရာတော်ဗုရားကြီးပင် ဖြစ်ပါကြောင်း။

(ခ) ၅၏ကျမ်းကို ပြုစီရင်ရခြင်း အကြောင်းနှင့်ကျမ်းအမည်

ဆရာတော်ဗုရားကြီးသည် သာသနာတော်၌ လွန်စွာအရေးကြီးသော ပရိယတ္တိ အလုပ်ကို အားထုတ်ရာ၌အကွရာပုဒ် ပါဠိမှစ၍ အတိအကျ အမှန်အကန်ကို အလွန်

http://www.dhammadownload.com

လိုလားတော်မူသဖြင့် ပေါ်ပျံ့ခဲ့ရာ အမျိုးမျိုးနှင့် တိုက်ဆိုင်သက်ဆင် ဗုဒ္ဓကိုင်းကျွေ ပြောဆို ပြီးမှသာ ကိုယ်တိုင် လေ့လာ သင်ကြားခြင်း၊ ဒုတိယပါးတို့အား လေ့လာသင်ကြားစေ ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ တိုဆို ကျမ်းဂန်ဋီ လာယိုသော ပရိယတ္တိ နဂတ သာသနိက ဗဟုသုတ အဖြာဖြာ တို့ကိုလည်း ပါဠိကျမ်းဂန် များသော ပက ဘာသာတို့ကျ ကျမ်းစာ အမျိုးမျိုး တို့ကိုပါ လေ့လာကြသို့ရှု တိုက်ဆိုင်၍ အမှန်သို့ရောက်ဖို့ငသမျှ ရောက်စေ ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း အားထုတ်တော်မူလေ့ယိုရာ ဤကျမ်းဦးပြုဆိုလတ္တံ့ သောအဘိဓာန် ကျမ်းလာ တိုင်းကြီး နှစ်ဆဲ့တကိုင်းနှင့် ပြည်တော်များ အင်္ဂါရုဂ္ဂ နိကာယ် တိကနိပါတ် ဝိသာခုပေါသထ သုတ်လာ တိုင်းကြီး သောဠသနှင့် ပြည်တော်များ မဟာပဓိနိဗ္ဗာဏ သုတ်လာ မြို့ကြီးခြောက်မြို့ ဗုဒ္ဓရုဒ်ဝါကပ်တော်မူရာ တဆဲ့လေးငွေ့ခန သိက္ခာပုဒ် ပညတ် တော်မူရာ ခုနစ်ဌာန သာဓိရိက စာတ်တော်ဝေရာ ဆယ်ဌာန စွယ်တော်ရောက်ရာ နှစ်ဌာန၊ သံဝေဇနိယ လေးဌာန၊အဘိဓမ္မတ လေးဌာန၊ သာသနာပြုလွှတ်ရာ ကိုးတိုင်း ကိုးဌာန၊ အစယ်သည်တို့၏ တည်ရာဌာန၊ မည်နာမနှင့် ကာရဏာ အကြောင်း မစောင်း မတိမ်း မယိမ်း မယိုင်မှန်နိုင်သမျှ မှန်အောင် စာကြွေအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ဗုဒ္ဓသာသန ဖြစ်ထွန်းရာအစ ဤဠီယပြည်ကြီးသို့ လွှဲလည်တော်မူကာ ငါတွေ့ (လက်တွေ့) အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ လေ့လာမှတ်သား သိယိုထားတော် မူသည့်အဘိုင်း ဒိဒိ အလား တူ ဗုဒ္ဓဘာသာ သမ္မာအယူ ယိုကြသူတိုင်း မဆိုင်း အမှန် သိသင့် သိထိုက်ကြသည့် အထွေကော် သိကြစေလိုသော အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြတော်မူခြင်းသည် လည်းကောင်း။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပေါ်ရာဏာက တိုင်းပြည်ပြုံရွာ တည်ရာဌာန အမည်နာမနှင့်စပ်၍ နာနာဘာဒါဒ ယိုကြသည့်အထွေကော် အနှို့ အတွေနောတိုဖြင့် ထင်ဒိဆင်ရာ နေရာချထား အမည်အားဖြင့် ပြောကြားလျက် ယိုကြသည်သာမက မြေပုံများနှင့်တကွ စာအုပ်စာတန်း

ဆရာတော် သတ်ပုံမှတ်ချက်မှ ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြချက်

မဏ္ဍလေး*....၌ မဏ္ဍလေး ဟူသော ဝေါဟာရ အရာ၌ သက္ကရာဇ် ၅၅၈-သုံးဆယ် (၁၃၀)ပြည့် နှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော ပြည်စုံမင်း မဟာသိဟ သူရ ဘုရင်မင်းပြတ် မူလထိုး မဏ္ဍလေးမြို့ အနောက်ပြင် ပင်းတည်း (မင်းတဲ)ရပ် ရတနာမဠာ့ဗုရား ကျောက်စာ၌ မဏ္ဍလေးဟု ပုဒ္ဓဇအက္ခရာ ဏ-၃ အဆင့်နှင့် မူလ ဒေမည်ရင်းမှန် ရေသားပါလိုသည်၊ **မဏ္ဍလေး** တောင်ခြေ အနီး မေဓာဘိပံသဿိရိ သဒ္ဓမ္မဇဓ မဟာမြေရာဇာဝိ ရာဇဂုရု ဘွဲ့တံဆိပ်နာမံ ခံယူရယိုတော်မူသော ပြည်ဆရာတော်ဖုရားကြီး သီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတိုက်ကို မဏ္ဍလေးတောင် အနီးမှာ တည်ထောင် ဘုန်ဆင်းသာကျောင်းတိုက် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တောင်အမည်ကိုခွဲ၍ မဏ္ဍလာရာမ ကျောင်းတိုက်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်၊ ၎င်းကျောင်းတိုက် အမည်ကငင် မဏ္ဍလေးမြို့ဟု ဏ-ကြီး အောက်က ၃-ရင်ခကာဂ်ဖြင့်ပုံ ရေးသားသင့်သည့်အဖြစ် သက်သေခံလျက် ယိုခဲ့သည်၊ ၎င်းကျောင်းတိုက် အမည်မှာ မည်သည့်ရဟန်းတော်ပညာယို လူပညာယို ပုဂ္ဂိုလ်တဦး တယောက်မျှ ယခုကာလ (၈၂လေး) ဟု ရေးသားကြသကဲ့သို့ မန္တလာရာမ မန္တသာရာမဟု အရေးအသား မယိုကြပေ၊ ပုဒ္ဓဇဏ-၃သံယုဇနှင့်သာ မဏ္ဍလာရာမတို့က် ဟုသာ တညီတညွတ်ထည်း အရေးအသား ယိုကြပေသည်၊ **မန္တရေ မန္တလေး မန္တလေး**

http://www.dhammadownload.com

ဖြန့်ကမ်း ထွက်ယိုကြရာ ထင်ရာရေးသား ထိုစာသွားတို့ကြောင့် အမှားမှား အချော်ချော် ဖြစ်ကြမည်ကို လွန်စွာ ပိုးရိန်တော်မူခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဆရာတော် ဗုဒ္ဓဂုဏ်ကြီး၏ အဏ္ဏတ္ထသန္တာန်၌ ကိန်းဝပ်တည်နေလျက် ယှဉ်သည်များကို ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်တိုင် ပြောဟောခဲ့ဘူးသော အချက်များနှင့် တကွ လုပ်ငန်းစဉ်ကို လည်းကောင်း၊ ဤကျမ်းအစဝဏ္ဏာဂမ္ဘီရ ပြဆိုထားသော ဥယျောဇန ကျဂ္ဃာဖြစ်တော်မူပုံကိုလည်းကောင်း ထောက်ထားသောအားဖြင့် ကောင်းစွာသိယိုနိုင်ပေရာ ဂုဏ်ဆရာတော် ဗုဒ္ဓဂုဏ်ကြီး၏ သန္တာန်၌ ကိန်းဝပ်တည်နေသော အဏ္ဏတ္ထိကနိပိတ် ဥယျောဇနကျဂ္ဃာဟိဝ်များသည်ပင် ဤကျမ်းစာအုပ်ကြီး ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဤသို့ အကြောင်း အားထွေ်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဤ ကျမ်းစာကိုလည်း အမည်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဂုဏ်သာသနာထော်နှင့် စပ်ရာ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းပြည်မြို့ရွာတည်ရာဌာန မည်နာမနှင့်တကွ ထိုထိုအကြောင်းများလည်းဖြစ် မြေပုံ အဆက် အနွယ် အစဉ်အလာ ပဋိဝင်လည်း ဖြစ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနေန နိယတ္တော သာဓာရဏော သပ္ပန္နော၀ါ ဗုဒ္ဓသာသနိကော၊ ဗုဒ္ဓသာသနိကော စ သော ပဂ္ဂိပံသော စေတိ ဗုဒ္ဓသာသနိက ပဋိဝင်သော မဟာဂရော၊ ဟူသော ဝစနတ္ထအရ ဗုဒ္ဓသာသနိက ပဋိဝင်ကျမ်းကြီးဟု သိဒ္ဓိဇေယျ နာမမင်္ဂလာ မဟာဘွဲ့ထူးဖြင့် ချီးကြူး သတ်မှတ် ထား သည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

(ထို၌ ပဋိဝင်ဟူရာဝယ် ရာဇပံသ-ရာဇဝင် ဟူသကဲ့သို့ ပဋိပံသ ဟူသော ပါဠိကိုပျက်၍ ဗမာလို နာမသတ်အားဖြင့် ပဋိဝင်ဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်၊ ပဋိဝင်အရ

ဝင်းဘမည်များကား ပြိုတည်မင်းနှင့် ပြိုအမည်ကိုမြောက်စားချီးမ ပင့်လိုရ၍ နောက်ပညာယိုများသဒ္ဒနိုတိပဒမာလာ ကေကွဲရကောသ စာကိုယ်ပိုကာ နိုရုတ္တိဥာသိုကာသစ် ကျမ်းများကို ပိုင်ဒိုအားထားရ၍ မန္တာတု ပုပ်မှာကဲ့သို့ ...ရတိတိ မန္တရေ ဟု ဝိုင်္ဂိဟ်ဘာနှတ် ကြိစည်ပြုလုပ် မည်ခေါ်ရေးသားကြသော နောက်ပေါ်အမည်များ ဘ...ကည်း၊ ရွှေဟောင်း ကျောက်စာများနှင့် အညီ ပူလဘမည်ရင်း မှန်ကား မဟုတ်ဆေ (မောင်ဝဏ္ဏသာန ပဉ္ဇိကာပုံစံ...ကျမ်းဋ်ကား၊ ထင်းမန္တာတုပုပ်ကို မံစာတိတိ မံစာတာ ဟုဝစနတ္ထ ပြုလုပ်ပြီး အဖွဲသဒ္ဒ၏ ကာဝိယ ရုဒ္ဓိသာ မံသဒ္ဒေါ ပဒ စာစဉ်တ် တုပဒွည်း အလုတ္ထသမာသ်ဟု အဆိုပြုဖြစ်၊ ကြက်သရေဟော မံသဒ္ဒါးကွင်းကား ဖခင်ဦးမောင်ပေ။

(သံပေါက်) အမှ ကာရိယ- မံသဒ္ဒ- ပြုထအနိုးပုဒ်။
သိဒ္ဓိဝါစက- မံသဒ္ဒ- မပြုမှန်အဟုတ်။
ပုပ်မဒ္ဒဘာ-ပဒ္ဓိကာ-ကျမ်းလာ မှန်ဦးပုတ်၊
(ကိုကားစကားချော်)။

http://www.dhammadownload.com

နယ်မြေသတ်မှတ် ပိုင်းခြား ကွန်ပြထားရာမြေပုံ၊ ဝံသအရအဆက် အနွယ် အစဉ်အလာ၊ အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့် ဘိ ဘိ (၃၂၇) ဗုဒ္ဓနှစ်၊ ၂၀၁- လောက်ခေတ်က အိုးတော်စနွဂုတ် ပိုင်နယ် ရှေးဟောင်း မြေပုံ၊ ဘိ ဘိ ၂၅၀-မှ၊ သည်အထိ အသောကမင်း ပိုင်နယ်မြေပုံ စသည်မှ ဆက်သွယ် ဆင်းသက်လာသော မြေပုံ အဆက်အနွယ် အစဉ် အလာကို ပင့်ပိုင်ဟု ဆိုလိုသည်)

(၈) ဤကျမ်းကို ပြုစိရင်ရာ လုလ္လပယောဂနှင့် အချိန်ကာလ

ထိုမှတပါး ဤကျမ်းကို ပြုစိရင်ရာ၌ ဆရာတော် ဗုရားကြီး၏ ကြီးမားသော လုလ္လပယောဂ ဗျာပါရကိစ္စ ယှဉ်ခဲ့ရပုံကို မိမိသိသလောက် အကြောက်မျှ ဖေါ်ပြရမှ ဆရာတော်ဗုရားကြီးသည် ၁၂၉၄-ခုနှစ်မှာ ဤကျမ်းကိုအစပြု ရေးသား စိရင်တော်မူသည်၊ သို့ဖြစ်စေကာမူ ဤကျမ်းကိုမစမီ ရှေးအဘို့ ဣန္ဒိယပြည်သို့ ကြွရောက် လှည့်လည်တော်မူစဉ်ကပင် ရောက်ရာရောက်ရာဌာန၌ ဣန္ဒိယပဏ္ဍိတ်များနှင့် ဒိုးနွောဆွေးနွေးသဖြင့် ရအပ်သော ဗဟုသုတများနှင့်တကွ ထိုထို တိုင်းပြည်မြို့ရွာ တည်ရာဌာန ဒေသတြိတ် စိရင်ရာ နယ်ပယ် ခရီးအဝေးအကွာ စသည်များကို ကျမ်းဂန်လာ စကားများနှင့် ညှိနှိုင်း စိစစ်လေ့လာ၍မှတ်သားဘွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ကို ရေးမှတ်တော်မူခဲ့ခြင်း၊ ထို့နောက် ဂုဏ်မှတ်တမ်းစာကို အရင်းမူတည်ထား၍ ဘာသာရုံ ကျမ်းမျိုးရုံ ပိုင်ကြည့်ရှုရာ၌ ထူးခြားသက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များကို ကွေ့ယှက်ကိုင်း ဖြည့်စွက်မှတ်သားတော်မူခဲ့ခြင်း၊ လိုအပ်သော ဘာသာရကျမ်းစာ မြေပုံမှတ်တမ်း အမျိုးမျိုးကိုနှင့် ပြည့်စုံရာပြည့်စုံကြောင်း နိုင်ငံခြားသို့ပင် မှာကြား၍ ရှာဖွေခမ်းမြန်း ရွေးချောင်းတော်မူခြင်း၊ ဤသို့စသော ဂန္ထ ပရိကမ္မ ပုဗ္ဗကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ပီမံ ပြီးစေပြီးမှ ဤကျမ်းကို စိရင်တော်မူသည်။

ထိုသို့ ပြုစိရင်ရာ၌ ရှေးဦးစွာ တိုင်းပြည်မြို့ရွာများကို အမှန်အကန် အဘိအကျ ချထားရန် မြေပုံကြမ်းကြီးတခုလိုအပ်ရကား ဂုဏ်ကို သစ်တောရုံးမှ စံနစ်တကျ ရေးဆွဲ

မင်္ဂလေးအကြောင်းမှတ်ရန် သံပေါက်

ဇာကြီး၏အောက်-ဥရင်ကောက်-ခံလျှောက်ရှေ့ရေး မင်္ဂလေး။
ပြည်စုံကျောက်စာ-မင်းတဲမှာ-သည်မျှပေး။
မင်္ဂလေးသော်-တောင်ကိုခေါ်-သိမြဲလူသာဌေး။
ယင်းတောင်နီးမှာ-တည်ရှိသာ-ခေါ်ရာမင်္ဂလေး။
မင်္ဂလာရာမ-ဘိဓာန-ဥဉာဏမြေါ်ထောက်ဌေး။

http://www.dhammadownload.com

တက်သူကို ခေါ်ယူ ရေးသွွေးပြီး ၎င်းမြေပုံအကြမ်းနှင့် တိုင်းပြည် ပြိုကွဲတို့၏ တည်ရာ ဌာန မည်နာမကို ကျက် မှန်ကန်အောင် ချထား၍ လိုအပ်သော အကြောင်း အရာ အဆုံးအဖြတ်ကို ရေးဖိုရင်တော် မူသည်။

တိုသို့ မြေပုံကြမ်းမှာ ချထား ဖိုရင်ရာကွင် မြေပုံမှတ်တမ်း ကျမ်းစာတွေများ သလောက် ဝါဒလည်းများခဲ့ရာ ဝါဒများသလောက် တည်ရာဌာန အမျိုးမျိုးပြထားလျက် ယိုကြသဖြင့် ဝိဒေသိက ဖိုရာတနဖြစ်သော ဤအရာမျိုးနှင့် အံတည်တကျ ဆုံးဖြတ်ချက် ချထားရန်အလွန်ခက်ခဲရကား ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ဂန္ဓာရမ္မအခေတ်းမှာ ပြဆိုထား သည့်အတိုင်း ညည်းညူရလောက်အောင် အခက်အခဲ များစွာနှင့် ရင်ဆိုင်လျက်ယှဉ်ပြိုး ကျမ်းစာများရဲ့ မြေပုံများစွာ အဖြာဖြာသော မှတ်တမ်းစာအုပ်တို့ကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ကြည့်ရှုရခြင်းဟူသော လုလွဲဖျာပါရတို့ကိုမူလရည်ပယ်မှန်းထားသည်ထက်အဆပေါင်း များစွာ ပိုမိုစိုက်ထုတ်တော် မူရသည်၊သို့ဖြစ်စေကာမူ ကျမ်းဂန်နှင့် စပ်၍ သည်ထက် မက အခက်အခဲပေါင်း များစွာတို့နှင့် တိုက်ပွဲဆင်ခဲ့ အောင်ပွဲများစွာ ရလာပြီးဖြစ်သော ဆရာတော်ကြီး အဘိုမှာမူ ပမာဏထားဘွယ် မဟုတ်တော့ဘဲ အားထုတ်မြဲ အားထုတ် တော်မူခြင်းဖြင့် ပဌမ မြေပုံကြမ်းကြီး ချထားမှု ကိုစွပြီးစေတော်မူခဲ့သည်၊ သို့ပြီးစေကာမူ ၎င်းပဌမမြေပုံဖြင့် ထိုအခက် အခဲများကို မလွန်မြောက်သေးပဲ ဒုတိယမြေပုံကြမ်းတခု ရေးဆွဲစေကာ ချထားဖိုရင်တော် မူရပြန်သည်၊ ဤနည်းနှင့်နှင့် မြေပုံတခုထက် တခု ကောင်းအောင် မှန်ကန်ချောမောအောင် ချထား ဖိုရင်ရသော မြေပုံ အကြမ်းပေါင်း နောက်ဆုံး အနုအချောဆုံး မြေပုံသို့ ရောက်သည်ကိုင်အောင် ကိုးပုံဆယ်ပုံခန့် ယိုသည်ဟု ခန့်မှန်းမိသည်၊ ဤသို့မှန်သည့်ထက် မှန်အောင်ကျမ်းပေါင်းများစွာ ကြည့်ရှုချထားရသော မြေပုံကြမ်းတခုတခု၏ တာဝန်အဘယ်မှု ကြီးလေးမည်ကို မှန်းဆကြည့်ပါ၊ အချို့အရာ၌ အစား အသောက် အနေအထား ဣရိယာပုထ်များကိုပင် ပမာဏမထားနိုင်ခဲ့ ခက်ခဲစွာ ဆုံးဖြတ်ချလားခဲ့ရပုံကို ကြုံတွေ့ရဖူး၏၊ အချုပ်အားဖြင့် ဤကျမ်းကို အဘယ်မှု အပင်ပန်း ခံ၍ အားစိုက်သုသနည်းဟူမူ ဖိုရင်ရသားအပ်သော ကျမ်းစာတို့တွင် ဤဗုဒ္ဓသာသနိက

ယင်းအားများမ-အမည်က-မှန်ထမဏ္ဍလေး-သက်သေပေး။
ဒန္တဇန-ဘန့်ဒ-ဆင့်ကြောင်းရှည်ပေး၊ (မန္တလေး မန္တလေး သင့်)
ဥရင်ကောင်-ကောက်-ဏာင်းတက-ဆင့်လှုက်ဘရေး အမည်ပေး (မဏ္ဍလေး သင့်)
မဲသိရိမာဒရေဘဲ-နို့ဘွဲ့- မြောင်ဘို အမည်ခေး (မန္တရေး မြောက်မင့်ခေါ်သည်)
မဏ္ဍလေးဌ ပဲပသာဒ် ဒီဘူသင့်ဂါ ...ကြောင်းလျှောက်တိ မဏ္ဍလေး ပဌသော မဏ္ဍာသလ မဏ္ဍလသဗိပေ မာဝိတံ နဂရံ မဏ္ဍလံ ရတနာဝုဠ္ဆ (ရတနာပုဏ္ဏား) နဂရံဟု ဂျေဂျာကဲ့စာ အရေးအသားနှင့် အညီ ဝစနတ္ထ ပြုလေး။

http://www.dhammadownload.com

(၁) ဗုဒ္ဓသာသနိကနိဒါန်းကို ပြဆိုခဲ့ကြောင်း

ကျမ်းသည် ဆရာတော်ကြီး၏ ကျန်းမာရေးကို အထူးသဖြင့် ထိခိုက်စေသော ကျမ်းစာ ဟု ဒီဒီကို ယူဆခဲ့သည်ကိုင်အောင် ဖြစ်ပါ၏။

အမျိုးကာလ အားဖြင့်လည်း ဤကျမ်းမျိုးသည် အခြား ကျမ်းမျိုးကဲ့သို့ လိုရာ ကြည့်ပြီး လိုရာတန်း ရေးသွားနိုင်သော ကျမ်းမျိုးမဟုတ် အသိအကျ အမှန်အကန် ချထား ဆုံးဖြတ်ရန် နိုင်ငံ တပါးလည်းဖြစ် အလွန် ရှေးကျသော အရာများလည်းဖြစ်၍ မသိနိုင် မမြင်နိုင်သော အရာများကို အသိအကျ အမှန်အကန်ချထား ဆုံးဖြတ်ရန် အကိုးအကား လုံလောက်စွာ မတွေ့မမြင်က ရှေ့သို့ တလုံးမျှ မှင်တန်တိုးခွင့် မရသော ကျမ်းမျိုးဖြစ်ရကား အမျိုအရာ၌ ရက်ပေါင်းများစွာ ကြိုစည်ချထားရ၏။ အမျိုအရာ၌ လပေါင်းများစွာကြိုစည်ချထားရ၏။ ဤကဲ့သို့ရက်ပေါင်းများစွာ လပေါင်းများစွာကြိုစည် ချထားရသော အချက်ပေါင်းများစွာ ပါဝင်လျက်ယှဉ်၏။ ထိုအကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိမြင်တွေ့ယှဉ်ခဲ့ရသော ဒီဒီတို့သည် ဤကျမ်း၏ စိရဉ်ရာကာလ လေးနှစ်မျှကိုအဘယ်မှာ ကြန့်ကြာသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါကုန်အံ့နည်း တာဝန်နှင့်နိုင်းစာလျှင် မြန်ပင်မြန်သေး၏။ ဟူလို။

(ဃ) ဤကျမ်းမျိုးကို သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြုစိရဉ်ရန် ခဲယဉ်းပုံ

ထိုမှတပါး ဤကျမ်းကို သာမာန်ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြုစိရဉ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းမည်ကိုလည်း ဤကျမ်းကို အစအဆုံးကြည့်ရှုသော အားဖြင့် သိနိုင်ပါသည်၊ စင်စစ်အားဖြင့်ဤကျမ်းမျိုး ပြုနိုင်ရန် ကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်၏ အရည်အချင်းမှာ (၁) ဂန္ထန္တရဗဟုသုတ၊ (၂)ဘာသန္တရ ဗဟုသုတ၊ (၃) လိပ္ပန္တရ ဗဟုသုတ၊ (၄) ဒေသန္တရဗဟုသုတ၊ ဤလေးမျိုး အရုံ သဗ္ဗဥ္ဉက ဗဟုသုတဂုဏ်နှင့် ကောင်းစွာ ကြွယ်ဝစုံလင်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှသာ ပြုစုရေးသား နိုင်ခွင့်ယှဉ်သည်ဟု ဆိုရပါမည်၊ ပုဂ်းသဗ္ဗဥ္ဉက ဗဟုသုတ တွင်လည်းဘာသန္တရအရာမှာ အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် အောက်ပါဘာသာရပ်များနှင့် ပြည့်စုံမှသာ ဤကျမ်းမျိုး ပြုစုနိုင်ရန် အကြောင်း ယှဉ်ပါသည်၊ ထိုအကြောင်းကို ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်တိုင် ဂန္ထာရမ္ဘ၌ (၁) မာဟုဘာသာ (မဂ္ဂဗေဒ [illegible]) (၂) မာဂဓိဘာသာ (ပါဠိဘာသာ) (၃) သဒ္ဒါကြိုက်ခေါ် သဒ်တ ဘာသာ၊ (၄) ဒေသိဘာသာ (ဒေသိယဘာသာ အရပ်ဒေသဘာသာ) (၅) ဟိန္ဒူဘာသာ၊ (၆) ဇင်္ဂါလိဘာသာ (၇) သိဟဠဘာသာ [illegible] ဤစကားများကို စာပေကျမ်းဂန် အရာမှာ သုံးနိုင်လောက်အောင် [illegible] သိမှသာ ပေါရာဏိက အာဂုနိက နာမသညာတည်ရာ [illegible] ဆုံးဖြတ်ကြွေနိုင်ကြား ရေးသားနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း) ကဲ့သို့ ရေးသား ဖွင့်ဆိုသားချက်များကြည့်ရှုလျှင်၊ တို့ကြောင့် ဤကျမ်းကို သာမာန်ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြုနိုင်ရန် ခဲယဉ်းပုံ ဤသို့ အကြမ်းဖျင်း သိရှိရန် ရေးသား ဖော်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၄) ဤကျမ်းနှင့် ပြုစုရင်ထားပုံ အခြင်းအရာ

ထိုမှတပါး ဤကျမ်းနှင့် ပြုစုရင်ထားပုံ အခြင်း အရာကို ဆက်လက်ပြဆိုပါဦးအံ့၊ ဤကျမ်းနှင့် အစဉ်အတိုင်း ပြဆိုအံ့သော အခဏ်းကြီးပေါင်း(၁၄)ခဏ်းယှိရာ တခဏ်း တခဏ်းနှင့် အခဏ်းငယ်ပေါင်းအနည်းအများပါဝင်လျက်ယှိကြသည်၊ အခဏ်းကြီးများ၏ အစဉ် တိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများ၏ သဘာဝအစဉ် ဇယားများကို ရှေးဦးစွာ ပြထားပြီး ၎င်းအစဉ် အားလျော်စွာ တတိုင်းတတိုင်းစီ ပြဆိုသွားရာ အခဏ်းငယ်ပေါင်း များစွာဖြစ်သွားသည်၊ အခဏ်းငယ်တိုင်းမှာပင် ရှေးဦးစွာ တိုင်းပြုတော် တည်နေရာဌာန များ၏ အကျဉ်း မှတ်စဉ်များကို ပြဆိုပြီးနောက် ၎င်းတို့၏ အကျယ်ဝေဘန်ချက်များကို ပြဆိုထားသည်(ထိုသို့ ပြဆိုရာ၌ သတ်ပုံမှတ်ဘွယ်ရှိသည်များကို မျဉ်းကြောင်း ခြားဆီး ပြီး အောက်၌ ပြဆိုထားသည်၊ထိုသို့ သတ်ပုံများကိုပြရာ၌ သာမန် မဟုတ်ပဲ သက်ဆိုင်ရာ အကိုးအကား အကြောင်းအရာ အဆုံးအဖြတ် သုတ်သင်ပြင်ဆင်ချက် များနှင့်တကွသတ်ပုံ အဆုံးအဖြတ် ကျမ်းတစောင် ပါဝင်သည်ဟု ဆိုရလောက်အောင် ပြဆိုထားသည်) ရှေး အခဏ်းကြီးများ၌ ပါဝင်၍ အကျယ် ပြဆိုပြီး ဖြစ်သော တိုင်းနှင့် မြို့တော်များကို နောက် အခဏ်းကြီးများမှာ သဘာဝအစဉ် ဇယား၌ ပါယှိသော်လည်း အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုခြင်း ကို မပြုတော့ပြီ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးအတိုင်း ကိုယ်ပိုင် ပုနဂ္ဂိုလ် တို့မှ ကင်းအောင် ရှင်းလင်းစွာ စီစဉ်ရေးသား ထားတော်မူသည့် သုံးနှုန်းထားသော စကား အစဉ်မှာမူရှေးဗမာ စာပေ ကြီးများနှင့် အလားတူ ဖြစ်၍ အသုံးအရာ၌သာ ပေါ်လွင် ထင်ရှား သည်ထက် ထင်ရှား အောင် ခေတ် အသုံးစကားများ ထည့်သွင်း သုံးစွဲ ပြဆိုထားသည့် အထူးအားဖြင့် ဆရာ တော်ကြီးသည် အမည်နာမပုဒ်ပါဒ် အကွရာ သုတ်သင်ပြင်ဆင်ပုံအရာ၌ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင် လျင်မြန် နက်နဲသော ဉာဏ်အမြင် ယှိတော်မူ၍ အလေ့အထ ဝါသနာလုလွလည်း ယှိ တော်မူသည့် အလိုင်း တကျမ်းလုံးမှာ ထို သုတ်သင် ပြင်ဆင်ပုံနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်တို့ကိုသာ အရေးပေး စီရင်ထားသဖြင့် စာရှုသူများတွင် သာမန် အဖိပ္ပါယ် အကြောင်းအရာမျှကို သာ အာရုံပြု၍ ကြည့်ရှုသူများ အဘို့ ပျင်းမဲ့ကောင်း ပျင်းရိကြ ပေလိမ့်မည်၊ သို့သော် အများအမှန် စိစစ်ပြီး မှန်ကန်သော ဗဟုသုတကို တကယ် လိုလား ကြည့်ရှု သူများ အဘို့မှာမူ အလွန် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းမည်ဟု လုံးမှား စဉ်ဆမယှိဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဤပြင် အခြို့ အမည် နာမ ရှင်းလင်း ဆုံးဖြတ်ရာ၌ သေချာသည်ထက် သေချာ အောင် ဗမာ စာသုံးပေါင်းများဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ် စာသုံးပေါင်းများ ဖြစ်စေ၊ ဖော် ပြရာ၌ အကွရာစာလုံးမှသော် မပျက်သေးပဲ၊ ဤ အကွရာစာလုံးများ၏ အမည်အခေါ်များပါ၊ ဖော်ပြသားတော် မူများလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်၊ ဤသို့ ရေးသားထားတော် မူခြင်းသည် ဤ ကျမ်းမှာသာ မဟုတ် နောင်ကာလ မြန်ကြာ အလုံး အကျူး များ၍ အကျအမှား ယှိခဲ့သော် အများ တမျိုးကို အမှန် တမျိုးဖြင့်အထောက်အပံ့

http://www.dhammadownload.com

(၁) ဗုဒ္ဓသာသနိက နိဒါန်းကို ပြဆိုခဲ့ခြင်း

ပြုနိုင်ရန် ရေးသားထားသည်ဟု မှတ်ကွယ်ယုံပါသည်၊ ဤအရာ၌ စာရှုသူများသည် ဒိဋ္ဌိ အာသို့ အရေးမကြီးဘူး ထင်သည့် အရာများကို ရှောင်လွှဲကြည့်ရှုသွားနိုင်ကြပါသည်။

ယင်းပြင် အချို့အရာစကားတရပ် အပြီးသတ်၌ သံပေါက်များထည့်သွင်း ရေးသားထားရာ အချို့ အနှောက်အရှက် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ကြ ပေလိမ့်မည် သည်ဝဋ်မက ဤမှု ခဏနားသော ကျမ်းစာ၌ ကလေးသူငယ်များပင် ရေးစိမ့်နိုင်သည့်အပေါစားများ ဖြစ်သော သံပေါက် လက်ာများကို ရေးထည့်ရမည်လားဟု အထင် သေးကောင်း သေးကြမည်လား မသိ၊ ဤအရာ၌ စာကြည့် သူများ၏ နှလုံးသွင်း အပေါ်မှာ တည်နေခြင်းကြောင့် အနှောက်အယှက် အကယ်၍ဖြစ်ခဲ့လျှင် မဖြစ်အောင် သံပေါက် လက်ာများကို မကြည့်ပဲ ရှောင်လွှဲသွားရုံမှ တပါး အခြား ညွှန်ပြစရာနည်းလမ်း မယှဉ်ပါ။

သို့သော် အကယ်၍ အထင်သေး အမြင်သေးဖြစ်သည့်တိုင်အောင် နှလုံးသွင်းခဲ့ဒါကြားခဲ့ အောက်၌ ဒိဒိသိယှ် ရိဝဒိခဲ့ဘူးသော ဆရာတော်ကြီး၏ အလိုတော်ကို ထုတ်ဖော်ညွှန်ကြားခြင်းဖြင့် ပြေပျောက်ဘွယ် ယှိလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ပါသည်။

(ဆရာတော်ကြီးသည် စာကြည့်သူ အပေါင်းကို အား ကြည့်ကာမတွေသာ မဟုတ်သေးပဲ၊ ဒိဒိခဲယဉ်းစွာ ဆုံးဖြတ်အပ်သော အဓိပ္ပါယ် အချက် အလက်များကို အမှတ်တရ ဆောင်ရွက်ထားကြ စေလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ဆောင်ရွက် မှတ်သားစေရာ၌ အလွယ်ကူဆုံးနည်းလမ်းဖြင့် မှတ်သား စေလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အချို့လွယ်ကူသော အဓိပ္ပါယ်ပင် ဖြစ်စေကာမူ ဗမာစကားပြောဖြင့် ရေးသား ထားသည်ထက် အသတ်အစပ်ကာရန်ညီ လက်ာဖြင့်ရေးထားခြင်းက သာ၍ ဂိုဏ်လုံ တည့်မက်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဤ အကြောင်းများကြောင့် အလွယ်ကူဆုံး ဖြစ်သော သံပေါက်လက်ာများကို ထည့်သွင်းရေးသား ထားသည် ဟူလို) ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ ဗုရားကြီး ဆရာတော် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ကြီးများ စိရင်အပ်သော အချို့ကျမ်းများကိုလည်း ဤနည်း အတူ သံပေါက် လက်ာများ လွယ်ကူစွာ မှတ်သားကြရုံ ကသို့သွင်း ရေးသားထားတော်မူကြသည်။

(စ) ဤကျမ်းကို ကြည့်ရှုက ရှိနိုင်သော အကျိုး

လောက သာသနာ ဤနှစ်ဖြာနှင့် စပ်၍ ဒိဒိတို့ သိသင့်သိကိုက် မှုချ [illegible] များစွာ ယှိသည်တွင် အသိခက်ခဲ နက်နဲသော အရာလည်း များစွာ [illegible] ပြုနိုင်ခြေရှိခဲသော အရာများကို ညွှန်ပြသူ မယှိသ [illegible] ဘူတ ကျနမှန်ကန်စွာ သိတွိခဲယဉ်း၏၊ ထို့ထက်အမှန်အကန် ညွှန်ပြနိုင်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ရယှိပုံ

http://www.dhammadownload.com

ခဲယဉ်း၏ ထိုစကား မှန်လှပေ၏၊ အများအားဖြင့် ရေးသားပြောဆိုနေကြရာ၌ အမှား အမှန် ပမာဏမထားမူ၍ သုံးဆဲရေးသား ပြောဆိုနေကြသည့် အစဉ်အလာအတိုင်းသာ သုံးဆဲရေးသား ပြောဆိုခြင်း အခက်ကိုနှောင့်နှင်း အလွယ်ကိုသာ ဆောင်ရွင်း၍ လည်း ကောင်း အများအကြိုက်ကိုသာ အားပိုက်၍လည်းကောင်း ရေးသားပြောဆိုလျက် ယှဉ်ခြင်း ကျွံကြောင့် ဆိုအပ် ခဲ့ပြီးသော ခဲယဉ်းခြင်းကျိန်နှင့် မပြည့်စုံနိုင်ပဲ တခဲယဉ်းထည်းခဲယဉ်းနေ ကြရလေသည်၊ ၍ကဲ့သို့ ခဲယဉ်း နေကြခြင်းဖြင့် လောကသံသရာ နှစ်ဖြာအကျိုး ကိုးပွားမှ မယို ထွာကျဆုတ်ယုတ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ခဲယဉ်းခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံရုံရန် လွန်စွာအရေးကြီးရကား ၌ကျမ်းသည် ထိုခဲယဉ်းခြင်း တို့နှင့် ပြည့်စုံစေသည် သာမက သာသနာနှင့် စပ်၍ ရှေးက ဒီဃတို့ သိကြားဘူးသည့်ဗဟုသုတ ဟောင်းများကို အမှန်းတင်ပေးသောအားဖြင့်လေးနက်မှန်ကန်သော ဗဟုသုတသစ်များ ကိုးပွားစေလိမ့် မည်ဟု ယုံကြည်ဘွယ် ဖွယ်ပါသည်။

သို့သော် အနှုပုဂ္ဂိုလ်များကား-

အသာရေ သာရမတိနော၊ သာရေစာ သာရဒဿိနော။
တေ သာရံ နာဓိဂစ္ဆန္တိ၊ ဒိဋ္ဌာသင်္ကပ္ပ ဂေါစရာ။

ဟူသော အသျှင် သာရိပုတ္တရာ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဒီဃတို့ကိုယ်တိုင်က အမှား ကို သင်ကြားမှတ်သားကြိစည် လိုက်စားလာသော ဒိဋ္ဌာသင်္ကပ္ပ ဂေါစရပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်နေ ခြင်းကြောင့် အနှစ်သာရမယို မကောင်း မမှန်သော အရာများ၌ အနှစ်သာရယို၍ အကောင်းအမှန်ဟု ထင်မြင် ယူထားခြင်း အနှစ်သာရယို၍ ကောင်းမြတ် မှန်ကန်ရာ၌မူ အနှစ်သာရမယို မကောင်းမမှန်ဟု ထင်မြင် ယူထားခြင်း တို့ဖြင့် လိမ်ခဲ တင်းလင်းအယူပြင်းထွက် ယှဉ်နေကြရာ အမှန်ကို ပြောကြား ညွှန်ပြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တွေ့၍ အကြောင်းပြ ညွှန်ကြားပြောဆိုလင့်ကစား နားပါးမမူ ယူဖြိုကိုင်းသာယူကာ နောက်ဆုံး၌ လုံးဝညွှန်ပြစရာ ပကောင်းအောင် အဖြစ်ဖျိုးဇာတ်လာ တက်သည်ကို တွေ့ကြရသည်၊ ထို အဖြစ်မျိုးသို့ ရောက်ကြရသော ဒိဋ္ဌာသင်္ကပ္ပ ဂေါစရပုဂ္ဂိုလ်များသည် အနှစ်သာရ နှင့်ပြည့်စုံ၍ ကောင်းမြတ် မှန်ကန်သော တရားကို ရခွင့် သိခွင့် ရောက်ခွင့် မယ်ကြတော့ ပြီ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည်ပင် သံသရာ သစ်တ်သားယာ ဖြစ်ကြပြီး အပါယ်နှင့် အိုးစား မကွဲပဲ ယှဉ်တတ်ကြရာ ဇလာဇာဋ္ဌ ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံး ပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ်မျိုးပင် ဆိုရ ပေမည်။

ထို့ကြောင့် ဤကျမ်းသည် တိုးသို့ သင်ကောယို့သောပုဂ္ဂိုလ်ပို့ မဟုတ် ပါမှသာ လျှင် ဆုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကျိုးများ ကိုးပွား ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ရန် ယှဉ်ပါ ကြောင်း။

http://www.dhammadownload.com

(ဆ) ဤကျမ်းကို ပြုစုရင်ထုခဲ့ ရအပ်သော အထောက်အပံ့ ကြေးဇူးများ

အိုမှတပါး ဤကျမ်းကို ပြုစုရင်ထုခဲ့ ရအပ်သောအထောက်အပံ့ ကြေးဇူးများကို ပြဆိုပါဦးအံ့၊ ၎င်းအထောက်အပံ့ ကြေးဇူးနှင့် စပ်၍ ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော် ရေးသားထားခဲ့ရာ ၎င်းမှဆိုလိုရင်းကို အောက်ခွဲ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

(ရှေးအထက် အနှစ်လေးဆယ်ကျော် ကာလကစ၍ယခုတိုင် ဗုဒ္ဓဃပြည် ကုသိနာရုံခွဲ သံတင်းသုံး နေတော်မူသော သင်္ဃဘာသာ ဟိန္ဒူဘာသာ စသော ဗုဒ္ဓဃ တိုင်းသုံး ဘာသာအပျိုးမျိုးနှင့် ပါဠိဘာသာ ကျမ်းဂန်များ၌ လိမ္မာတတ်မြောက်သည့် အပြင် ကမ္ဘည်း ကျောက်စာဘက်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဃပြည့် အဂိုးရမင်းများနှင့် အမြဲဆက် ဆံဆက်ယှဉ်သော ကုသိနာရုံဆရာတော် အသျှင် ဦးစန္ဒြမဏိ မထေရ်မြတ်၏ အထောက် အပံ့ ကြေးဇူး ဥပကာရပြုခြင်းများကိုလည်း ဤကျမ်းကို ရေးသားရာ၌ များစွာ အမှီတံကဲ သဟဲပြုရပါပေသည်) ဤကား ဆရာတော်ကြီးပြဆိုတော်မူထားချက်အတိုင်း ဖြစ်သည်။

၎င်းပြင် ဗုဒ္ဓဃပြည်ယှိ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်နှင့်စပ်ရာ ရှေးဟောင်းတည်နေ ရာ အဆောက်အဦး စသည်များကို ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမဝိဝင် ကျမ်းကြီး ပြုစုရင်ထုခဲ့ အထောက်အပံ့ကြေးဇူး ရယှိနိုင်သည့်တိုင်အောင် နောင်လာ နောက်သား သမ္မာအယူယှိ သူများဘို့ အမှန်သိနိုင်စွင့်ရယှိကြရန် စိမံအားထုတ် သွားကြပေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကို အမြဲသတိရကာ ကြေးဇူးတင်ထိုက်ကြောင်းကိုလည်း ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ရေးသား ထားချက်မှ လိုရင်းမျှကိုသာ ယူ၍ အောက်ခွဲ ဖော်ပြလိုက်သည်။

ဤမှ အဆက်အနှစ် နှစ်ထောင့် နှစ်ရာ လေးဆယ်(၂၂၄၀)ကျော်ကာလက သံဃ ဓနိယ လေးဌာန စသည်ကို၏ တည်ရာဌာန စသည်များကို နောင်လာနောက်သား ဗုဒ္ဓဘာ သာ သမ္မာအယူယှိသူအများတို့ မှန်ကန်စွာ သိယှိနိုင်ကြရန် ရည်သန်သော အားဖြင့် ကမ္ဘည်း ကျောက်စာတိုင်များ ရိုက်ထု ထားခဲ့ပေသော သိရိမွှာသောကမင်းကြီးအား ပဌမရှေးဦးစွာ ကြေးဇူး တင်ထိုက်ပါပေသည်။

ထို့နောက် လွန်ခဲ့သော ထောင်ငါးရာ သုံးဆယ်(၁၅၃၀)ကျော်ကာလက တရုတ် ရဟန်းတော် ဖာဟီယန်သည် ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ ရက်စက်စွာ စွန့်စား၍ လူသာမန်လို သွားလာနိုင်ခဲသော ကန္တာရ ခရီးခဲများကို ကူးသန်းဖြတ်ကျော်ပြီးယူဇနာ ပေါင်း များစွာဝေးကွာသော တရုတ်ပြည်ကြီးမှ ကုန်းကြောင်း ခြေလျှင်ခရီးဖြင့် ဗုဒ္ဓဃ ပြည်သို့ ရောက်လာကာ သာသနာတော်နှင့် စပ်ရာ ထိုထိုစေတိယဒေသ ပူဇနိယဌာန ဝန္ဒနိယဌာနများသို့ ကာလကြာမြင့်စွာ သွားလာလှည့်လည် ပူဇော် ဖူးမျှော်စဉ် မှန်ကန်

http://www.dhammadownload.com

ကျန်စွာ မှတ်တမ်းများခေးသား ထားခဲ့လေရာ ၎င်းမှတ်တမ်းများသည် ယခုနောက်လူ တို့အား လွန်စွာ ကြေးဇူးများရကား ၎င်းမှတ်တမ်းကို ရေးမှတ်စီရင် ထားတော်မူခဲ့သော တချုတ်ချပန်းတော်ဖားဘိယနိအား ဒုတိယကြေးဇူး တင်ထိုက်ပါပေသည်။

၎င်းနည်းတူ ဖားဟီယန်နောက် အန္နစ်နှစ်ရာကျော် လောက် နောက်ကျသော အန္နစ် တထောင့် သုံးရာ(၁၃၀၀) ကျော် ကာလလောက်က ဇာဒ္ဓိယပြည်သို့ သွားလာလှည့်လည် မှတ်သား ခဲ့ကြသော တချုတ်ဖဟန်းတော့် ပဉ္စယင်ဆန်နှင့် သူယေနစွာဂ်တို့၏ မှတ်တမ်းများ သည်လည်း အလွန်ကြေးဇူးများရကား ထိုဟူယင်ဆန်နှင့် သူယေနစွာဂ် တရုတ်ရဟန်း တော် နှစ်ပါးတို့အား လည်း ကြေးဇူးတင်ထိုက်ပါပေသည်။

ထို့ပြင် ယခုမျက်မှောက် နောက်ကာလ၌ ဇာဒ္ဓိယပြည် ကမ္ဘည်း ကျောက်စာတိုက် ဆိုင်ရာမှ ထုတ်သောမှတ်တမ်းများသည်လည်းကောင်း မြေပုံများ သည်လည်းကောင်း၌ ကျန်းကိုပြုစီရင်ရာ၌ လွန်စွာကြေးဇူးများရကား ထိုကျောက်စာတိုက်ဆိုင်ရာ အရိုးရများ နှင့် မြေပုံစီမံသော အစိုးရများအား လည်း တတိယ ကြေးဇူးတင်ထိုက် ပါပေသတည်း။

(၈) ဥယျောဇနာသိသဂါထာ

(၁) အာဒိမ္မိကပ္ပဿ မဟာသုရိယော၊
အာကာသပရ္ယောဝိယ ဇောတယန္တော့ာ။
ယော ဗုဒ္ဓစက္ခေန နိယတ္တဂဂ္ဂေါ၊
ကာလေဓ ဆန္နေ ခလိတေဟိ ဇာတော။

(၂) တဿူတာ့ာတ္တေ သုမနသိကာ ဘော၊
ဟုတ္တွာစ သတ္ထေ သုတကာမိကာ ယံ။
ဂဏ္ဍန္တု ဌာနေန ယထိစ္ဆိတံ တံ၊
ကပ္ပဿဂ္ဂကွာ ဂဟိတာဝိယာဘိ။

(ဇုန္ဒဝဇီဂု-ရစနာ)

ဘနက်။ ။(၁) ကပ္ပသာအာဒိမ္မိ၊ မဟာဘဒ္ဒ ကပ္ပသဗ္ဗ၏ ကာလအသူး အစဉ်းက။ မဟာသုရိယော၊ မိုက်မှောင်အတွင်း လွှခပ်ဝင်ကို အတားကြောင့်ကြ ကောင်းအသော သုရိယနေမင်းကြီးသည်။ အာကာသပရ္ယော၊ အစတောင်ခွင် ဟင်းလင်းပြင်ကြီး ကောင်းကင် ခရိုးခွံ။ ဇောတယန္တော့ာဝိယ၊ ရောင်တဝင်းဝင်း အမှောင်ခွင်းကာ ပြောင်ဝင်း ထွတ်ပေါ်လာ

http://www.dhammadownload.com

(၁) ဗုဒ္ဓသာသနိက နိဗ္ဗာန်းကို ပြောပုံရောက်း

ဘိသက်သို့။ ဗုဒ္ဓစကြာန၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ ဗိုဓိမှာအချက် သာသနာတော် စက်နှင့်။ ယော မိုးယုတ္တာဂေ့ဇာ၊ သက်ဆိုင် လွှဲစပ် အကြောင်းရပ်တို့ကို ထောင်းမြတ်တည်ထွင် ဟိစ္စ ပြဆိုကြောင်း ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓသာသနိကအမည်ရသော အကြောင်း ပဌမဝဏ် ကျမ်းကြီးသည်။ ခလိတေတဟိ၊ အချို့အရာ မြို့ရွာတိုင်းပြည် တည်ရာဌာန နာမအောင် ချက်ချော်တိမ်းပါး အဓိကိုက်ပျားဖြင့်။ အနေ့၊ ဗိုးလွှဲအပ်ဘို မှောင်အတို့ ကျနေသော။ ဤခကာလေ၊ နှစ်ထောင်ငါးရာသာသနာနှစ် ဤသည့်ခေတ်၌။ ဇာတော၊ အမှားမှောင်ခွင်း ရောင်အလင်း ဖြင့် ဝင်းဝင်းတောက်ကာ ဖြစ်ပေါ်၍လာလေပြီ၊ (ဖြစ်ထွန်းပေါ်ထွက်လာလေပြီ)။

၂။ ဘော၊ ဟိုလူအပေါင်းကို။ သဒ္ဒေ့၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တုမှော၊ သင်တို့သည်။ တဿ။တဝန်တော့၊ မဖြစ်ပေါ်စဘူး အထူးဖြစ်ပေါ်လာသော ဗုဒ္ဓသာသနိက နာမမည်ဆန်း ထိုသည့်ကျမ်း၌။ သုမနသိကာ၊ လိုလားမပျက် နှစ်သက်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက် ကြကုန် သည်။ ဟုတ္တာစ၊ ဖြစ်ကြကုန်၍လည်းကောင်း။ သုတကာဓိကာ၊ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာနှင့် စပ်ရာများဟုင် ကြားမြင်သုတ လိုလားကြကုန်သည်၊ ဟုတ္တာစ၊ ဖြစ်ကြကုန်၍ လည်း ကောင်း။ယံယေနဌာနေန ၊သာသနာနှင့်စပ်ရာ အကြင်အကြောင်းအရာ ဌာနဖြင့်။ ဏ္ဍန်တိ၊ အလိုယိုအပ်၏။ တံ၊ ထိုအလိုယိုအပ်သော အကြောင်းအရာ ဌာနကို။ ကပ္ပသဒ္ဓကွာ၊ လိုရာ ရွဲကိုင် ဆွတ်ခူးနိုင်သော ကမ္ဘာ့ဝဒေသာပင်ကြီးမှ။ ယထိစ္ဆိတံ၊ အလိုယိုတိုင်း။ ဂဟိတာ ဝိယ၊ အထူးပိုင်ဆိုင်ခူးယူနိုင်ကြ ကုန်ဘိသက်သို့။ယထိစ္ဆိတံ (နှစ်ဘက်ခွဲ)အလိုယိုတိုင်း။ ဂဏ္ဍန်၊ကောင်းစွာကြည့်ရှု မှတ်သားပြု၍ ဂဟိုကိုကာ ယူနိုင်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

ဤတွင် ဗုဒ္ဓသာသနိကနိဗ္ဗာန်း ပြီးပါပြီ

ဦးဇနိန္ဒ
တောင်ပေါက်ကျောင်း
မော်လမြိုင်မြို့။

http://www.dhammadownload.com

မဟာဗြဉ္ဇ ကာလကြာဖြင့်စွာ ကျောက်စာဝန်မင်းအဖြစ်ဆောင်ရွက်သွားသော ကျောက်စာဝန် ဒရိုဆဲလ်၏ ထောက်ခံယူဆချက်

A အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှရင်းအကျယ်

Remarks on U Cakapala's Geography of Buddhist India.

A superficial reading of this book seems to suggest that the Sayadaw approached the subject with the enthusiam of a Buddhist pilgrim only; but on closer study I find that the Author took the utmost pain to describe and identify various places of historical and religous interest in India, availing himself for this purpose, of records written in Pali, Sanskrit, Sinjalese, Hindi and Bengali. All places connected with the missionary activity of the Buddha and the spread of His religion will be found here. This work ought to prove of great interest to Burmese Buddhist as is the only one of this character placed before them.

To make his work as reliable as possible, the Sayadaw consulted various works and maps relevant to the subject in the language above mentioned as well as in Burmeses and English; the comprehensive list given of them at the beginning of the book contains (378) books and (36) maps.

The Author begins by describing the Majjhimadesa's boundary and its territorial limits. The various places forming its boundary and given in their old names with their modern equivalents, and their situation or site is also described. In dealing with the Majjhimadesa's boundary, the learned Sayadaw bases himself on the Vinaya version first and then on the Sanskrit and modern sources.

The author then goes on to give a list of 22 kingdoms as enumerated in the Abhidhana, in a tabulated form, mentioning the ancient capitals with their modern equivalents and pointing out their present day situations. The list is followed by a detailed relation of the activities of the Buddha in these kingdoms, a paragraph being devoted to each. Thus in his description of the Sakian Kingdom and its capital Kapilavastu, the Sayadaw puts it that the kingdom is the birth-place of the Gautama Buddha and that it is one of the Sam Vejaniya Thanas and gives two versions of the horoscope of the Buddha. The Samyutta Nikaya and Fa Hein are cited as authorities when the sites of the Veluvanna monastery and of the Jivaka's mango grove are discussed in his paragraph on Magadah.

http://www.dhammadownload.com

The above list of 22 kingdoms is followed by a list of 20 cities as laid down in the Abhidhana. No comment of any kind however is made on any of them as the Sayadaw did not deem it necessary, since he had incidentally dealt with them in the course of his discussion in detail of the 22 kingdoms above.

Then comes a tabulated list of five countries which though included in the sixteen kingdoms Solasa Mahajanapada are omitted in the Abhidnana.

Seven Mon places, where the missionary of Asoka were sent after the 3rd Buddhist Council, do not happen to have come under the category of the 22 kingdoms above nor under the heading of Solasa Mahajanapada. These are given therefore in a separate list in a same tabulated form, and following the list are the details of each of the several places quoting "chapter and verse" from the various Buddhist texts—jataka commentary, Vinaya commentaries—in which the names of these places occur. This portion of the work is of great interest.

Another list of nine places which are not included in any of the aforesaid lists is also given, followed as before by detailed accounts of each place, with reference to maps and particulars, lattitues and longitudes, as in the cases of Lala Surattha.

Mention is often made in the Pitakas, especially in the Sutta and Vinaya, of places where Buddha spent in the rainy season. Eight places out of these are not to be found in the preceding lists. They are therefore dealt with separately.

There are again those places whose people claim as of each right, the holy relics which were distributed by the brah-man Dona. Six of them, not having been listed and described previously, form a separate item and are dealt with in detail.

Towards the end of the book enumerations are given of the four Sam Vejaniya thanas as contained in the Mahaparinibbana Sutta and Anguttara Nikaya, of the four Avijahtathana as may be seen in the Buddhavamsa and its commentaries etc; of the sixteen kingdoms (Solasa Mahajanapada) as mentioned in the Anguttara Nikaya; of the six cities meant for the residence of pious people as laid down in the Mahaparinibbana Sutta; of the nine places where learned monks were sent out in the time of King Asoka on missionary propaganda, as laid down in the Vinaya texts and in the Mahavamsa; of the fourteen places where Buddha spent in the rainy season as told in the Anguttara and

http://www.dhammadownload.com

its commentaries etc; of the seven places where the rules of the Vinaya were prescribed by the Buddha from time to time, as may be read in the Vinaya texts; of the two places where the tooth relics of the Buddha would be honoured as foretold by himself in the Mahaparinibbana Sutta, and lastly of the ten places which have a share of each of the Buddha's holy relics.

The book closes with the author giving the relative geographical positions of prominent places in India sacred to the Buddhists in relation to well known places in Burma, so that the Burmese-reading Buddhist public may have a sense of direction in the matter of the regional geogrophy of Buddhist India at the time Buddhism flourished from the 6th century B. C. to the 8th century A. D.

This book is the outcome of the great religious enthusiasm as might but be expected from a dignitary of the Buddhist Church but it also evidences a great amount of scholarship and extensive reading. His explanations are simple, clear and to the point, which is essential in the work of this character. This book should prove invaluable to such Burmese Buddhists who desire to have a clearer idea of Buddhist geography than they have at present; in this connection, the map accompanying the book will be indispensable.

Chas. Duroiselle.

Superintendent, Archaeological Survey

Burma.

http://www.dhammadownload.com

13 ကျောက်စာဝန်မင်း Chas Duroiselle ဒရိုဆဲလ်၏ ထောက်ခံယူဆချက် အဂံလိပ်ဘာသာမှ လိုရင်းထုတ်နှုတ် အကျဉ်းချုပ် ပြန်ဆိုချက်

(ကွင်းဘဒွင်းထဲ စကားများသည် ဘာသာပြန်ဆိုသူ၏ ဖြည့်စွက်ချက်များဖြစ်သည်)။

ဤကျမ်းစာကို အပေါ်ရန် သာမန်အနေမျှ ဘဝင်ရှိက ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗုဂ္ဂူးပူးသွားသူ တယောက်၏ စိတ်အားထက်သန်စွာ ရေးမှတ် ထားသော အကြောင်းစာတခုကဲ့သို့ ကျမ်းပြု ဆရာတော်ကြီးသည် ရေးသားထားသည်ဟု မှတ်ထင်ဘွယ်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် (ဤကျမ်းစာကို) ပိုပိုနိုးကဲ (အလေးအမြတ်ပြု၍) လေ့လာ ကြည့်ရှုသောအခါ ကျမ်းပြု ဆရာတော်ကြီးသည် သင်ကြိုတ်၊ သိဟိုဠ်၊ ဟိန္ဒီ၊ ဗင်္ဂါလီ ဘာသာများဖြင့် ရေးသား သော မှတ်တမ်းကျမ်းစာများကို ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်တိုင် လေ့လာလျက် ဣန္ဒိယ ရာဇဝင် တိုင်းရင်းဘာသာတို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကိုနှင့် စပ်၍ အမျိုးမျိုးသော တည်ရာဌာန(အမည်နာမ)များကို တိကျမှန်ကန်စွာ ဖေါ်ပြနိုင်ရန်စွမ်းအား ရှိသမျှ (အစွမ်းကုန်) အပင်ပန်း ခံထားသည်ကို ကျွန်ုပ်တွေ့ယို့ရပါသည် ဗုဂ္ဂးရှင်၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းစဉ် ဗုဂ္ဂးရှင် သာသနာ ပြုပွားရာ ဌာနများနှင့် ပတ်သက်၍ အား လုံးသောတည်ရာဌာန (အကြောင်းအရာ) များကို ဤကျမ်းစာ၌ တွေ့ယို့ကြရပါလိမ့်မည်၊ ဤ ကျမ်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဗမာလူမျိုးများ၏ ယုက်ယောက်ခ် ခင်းပြထားသကဲ့သို့ ထင်ရှားစေပါလိမ့်မည်၊

ကျမ်းပြုဆရာတော်သည် ဒီမိကျမ်းစာကို အသင့်ယူတို့ ယို့နိုင်သမျှ ယို့အောင် အထက်ဖော်ပြရာပါ ဘာသာရပ်များအပြင် ဗမာဘာသာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ များဖြင့် ရေးသားထားသော အမျိုးမျိုးသော ကျမ်းစာများ ဖြေပုံများနှင့် မှီးနှော တိုက်ဆိုင် ရေးသားထားသည် ဤကျမ်း၏အစတွင် ဖေါ်ပြထားသော ကျမ်းစာနှင့် ဖြေပုံများ စာရင်းမှာ ကျမ်းစာအုပ်ပေါင်း (၃၁၈) နှင့် အကွရာနှင့် ဘာသာရှစ်မျိုး ပါဝင်သော ရှေးဟောင်း ဖြေပုံနှင့် ကျောင်းသုံး ဖြေပုံ ပေါင်း (၃၄) ပုံဖြစ်သည်။

ကျမ်းပြု ဆရာတော်သည် ဤကျမ်း၌ မပျို့မဒေသ နယ်နိမိတ် အပိုင်းအခြား များကို ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် အစပြု ရေးသားထားသည့် ပုဂံမပျို့မဒေသ နယ်ခြား နိမိတ်သတ်မှတ်ရာ အမျိုးမျိုးသော ဌာနများ၏ ရှေးဟောင်းအမည် ယခုခေတ် အမည် များကိုလည်း ပြထားသည့်အပြင် ပုဂံတို့၏ တည်ရာဌာနများကိုလည်း ပြထားသေးသည်။

ပဌဝဓနဖြစ်သော ကျမ်းပြုဆရာတော်သည် မပျို့မဒေသ နယ်နိမိတ်နှင့် စပ်၍ ရှေး၌ ပိဿည်းပဲမုကတ်တော်နည်း၊ နောင်၌ ဘယ်ကြွင်းနည်းနှင့် အမည်များကို ဖေါ်ပြ ထားသည်။

http://www.dhammadownload.com

ထို့နောက် ကျမ်းပြုဆရာတော်သည် အဘိဓေန်ကျမ်းတွင် ရေတွက်ပြဆိုထားသည့်အတိုင်း ဇယားကွက် ပုံစံများနှင့်တကွ ရှေးဟောင်း မြို့တော်များအမည် ယခုခေတ် အခေါ်အဝေါ် ပုံးလို့၏ ဝေဒနာရပ်များကို (အကျဉ်းအကျယ်နှစ်မျိုး) ဝေးနေပြဆိုထားသည်။ (ဤမှ နောက်အကျယ်ကို သိလိုမူ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမူကို ကြည့်ပါ) ပုံးနှိ နောက်ဆုံး ဖေါ်ပြထားချက်အရ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပြန်ဆိုပါအံ့)

(ကျမ်းပြုဆရာတော်သည်) ဗမာဗုဒ္ဓဘာသာ လူထုအပေါင်း သိယှိကြရန် အလို့ငှါ ဘီစီ (၆၀၀)မှအေဒီ (၈၀၀) ရှစ်ရာတိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝေါဟာရများတော်၏ ထွန်းကားပုံနှိ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် စပ်သော ပဋိပဝတ်များကို သိယှိနိုင်ကြရန် ဗမာပြည်တွင် ထင်ရှားကျော်စောသော နေရာ (မြို့ရွာ) များနှင့် ဣဋ္ဌိယပြည်ယှိ မြင့်မြတ်သော နေရာ (မြို့ရွာများ) မည်သို့ တည်နေကြပုံကို ဖေါ်ပြလျက် ဤကျမ်းစာကို နိဂုံးချုပ်ထားသည်။

ဤကျမ်းစာအုပ်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်ကို ကြီးကျယ်ခမ်းနား စေလိုသောကြောင့် ကြီးကျယ်သော ဘာသာရေး စိတ်အားထက်သန်မှုမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည် သာမက ကျမ်းဂန်တတ်မြောက်ခြင်း ဗဟုသုတ ကွယ်ဝခြင်းတို့ကို ထင်ရှားစေသည့် ဆရာတော် ရေးသားချက်များသည် လွယ်ကူသန့်ရှင်း၍ ဤကျမ်းစာနှင့် တတ်သက်၍ မပါသျှင် မပြီးသော အချက်အလက်များကိုသာ ဖေါ်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ ယခုမျက်မှောက် မိမိတို့သိယှိ ယူဆထားသည်ထက် ပိုမိုရှင်းလင်းစွာ သိယှိလိုကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာ သူတော်စင် အပေါင်းတို့သို့ (တို့အား) ဤကျမ်းစာအုပ်သည် အဘိုးမဖြတ်နိုင်အောင် ပေးဆောင် ပေလိမ့်မည်၊ ဤပဋိပဝတ်ကျမ်းကြီးသည် အရေးပါ အရာရောက်သော ကျမ်းကြီးတစောင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်ဟု (ထင်မြင်ယူဆပါကြောင်း)။

Chas. Duroiselle
အိုင်ဆီး
ပေးကိုးစာပင်စိုင်း

http://www.dhammadownload.com

ဤဂုဏ်သာသနိက ပထဝီဝင်ကျမ်းကြီးကို ရေးသားရာ၌ အဖိုဟ်ကဲဖြစ်သော ကျမ်းစာများကို
ဖေါ်ပြသင့်ရာ ရှေးဦးစွာသိဟိုင်္ဂ ဗမာ ဟိုးဒယား အကြောင်းများဖြင့်
ရိုက်နှိပ်အစ်သော

မာဂဓဘာသာ ကျမ်းစာအဖျိုးဖျိုးကို ဖေါ်ပြချက်

(ဘာသာနှင့် အကြောင်း ခြားနားခြင်းကို သတိပြု ကြည့်ရှုပါ)

ဦးရေ ကျမ်းအမည်

ဝိနယဝိဒူက

(၁) ပါရာဇိကကဏ္ဍ ပါဠိ။
(၂) ၎င်းအဖွင့် သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ။
(၃) ၎င်းအဖွင့် ဝဇိရဗုဒ္ဓိကာ။
(၄) သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာ။
(၅) ဝိမတိ ဝိနောဒနီ ဋီကာ။
(၆) ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ယောဇနာ။
(၇) မဟာဝဂ္ဂ မဟာခန္ဓက အဖွင့်အဋ္ဌကထာ။
(၈) ၎င်းအဖွင့် တေရသကဏ်ဋီကာ။
(၉) ၎င်းအဖွင့် ပါဒိတျာဒိ ယောဇနာ။
(၁၀) မဟာဝဂ္ဂ စမ္မက္ခန္ဓက ပါဠိ။
(၁၁) မဟာဝဂ္ဂဘေသဇ္ဇခန္ဓက ပါဠိ။
(၁၂) မဟာဝဂ္ဂ ကထိနခန္ဓက ပါဠိ။
(၁၃) စူဠဝဂ္ဂ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုခန္ဓက ပါဠိ။
(၁၄) စူလဝဂ္ဂ သံဃဘေဒခန္ဓက ပါဠိ။
(၁၅) စူဠဝဂ္ဂ သတ္တသတိကခန္ဓက ပါဠိ။
(၁၆) ကဿိပိတရဏီ အဋ္ဌကထာ။
(၁၇) ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာ မည်သော ကဿိဋီကာသစ်။

သုတ္တန်တဝိဒူက ဒီဃနိကာယ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂ

(၁၈) သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနီမည်သော ဒြိဃဂါမဏိသုတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၉) သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ။
(၂၀) အမ္ဗဋ္ဌသုတ်ပါဠိ။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ ကျမ်းအမည်

(၂၁) ၎င်း အဋ္ဌကထာ။
(၂၂) ၎င်း ဋီကာပေါင်း။
(၂၃) ၎င်း ဋီကာသစ်။

မဟာဝဂ်

(၂၄) မဟာနိဒါနသုတ် ပါဠိ။
(၂၅) ၎င်း အဋ္ဌကထာ။
(၂၆) ၎င်း ဋီကာ။
(၂၇) မဟာပရိနိဗ္ဗာဏသုတ် အဋ္ဌကထာ။
(၂၈) မဟာသုဒဿနသုတ်အပ္ပင် ဋီကာ။
(၂၉) မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ် ပါဠိ။
(၃၀) မဟာသမယသုတ် ပါဠိ။
(၃၁) ၎င်း အဋ္ဌကထာ။
(၃၂) မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိ။
(၃၃) ၎င်း အဋ္ဌကထာ။
(၃၄) ပါယာသိရာဇညသုတ် ပါဠိ။
(၃၅) ၎င်း အဋ္ဌကထာ။
(၃၆) သက္ကပဉှသုတ် ပါဠိ။ (ပါထိယဝဂ်)

သုတ္တန္တပိဋကတ် မဇ္ဈိမနိကာယ မူလပဏ္ဏာသ

(၃၇) ပပဉ္စသူဒနီ မည်သော ဗျင်္ဂဒကဋ္ဌကထာတ်အပ္ပင် အဋ္ဌကထာ။
(၃၈) မဟာအဿပုရသုတ် ပါဠိ။
(၃၉) စူဠအဿပုရသုတ် ပါဠိ။
(၄၀) စူဠသာစ္စကသုတ် နှင့် မဟာသာစ္စကသုတ် အဋ္ဌကထာ။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ

(၄၁) မာတုဂါမသုတ်အပ္ပင် အဋ္ဌကထာ။

ဥပရိပဏ္ဏာသ

(၄၂) ဒေဝဒူတသုတ်အပ္ပင် အဋ္ဌကထာ။
(၄၃) စာတုဗ္ဘိုမကသုတ်အပ္ပင် အဋ္ဌကထာ။

http://www.dhammadownload.com

ဦးဇင်းရေ ကျမ်းအမည်

(၄၄) ပုဂ္ဂလဝါဒသုတ် ပါဠိ။
(၄၅) ပုဂ္ဂလဝါဒသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ။
(၄၆) ကုသိုလ်ဟောဝါဒသုတ် အဖွင့် အဋ္ဌကထာ။

သုတ္တန်တိဋ္ဌက သံယုတ္တနိကာယ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်

(၄၇) သာဂါတ္ထဝဂ္ဂကာသိနဲ့ မည်သော တတိယ ဒေသဗလဝဂ် စတုက္ကသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ။

ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်

(၄၈) ဒုတိယသုတ် ပါဠိ။
(၄၉) ဂုဏ် အဋ္ဌကထာ။
(၅၀) ပဗ္ဗဝဂ္ဂ ပါဠိ။

သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်

(၅၁) ဆန္နဝဂ် ပဉ္စမသုတ် ပါဠိ။
(၅၂) ဆန္နဝဂ် ဆဋ္ဌမသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ။

သုတ္တန်တိဋ္ဌက အာဂိတ္ထရနိကာယ

(၅၃) မနောရထပူရဏီ မည်သော ဧကနိပါတ ဧတဒဂ္ဂဝဂ္ဂအဖွင့် အဋ္ဌကထာ။
(၅၄) ဂုဏ် စတုတ္ထဝဂ် ဓမ္မစိုပမပေယျာလအဖွင့် အဋ္ဌကထာ။
(၅၅) တိကနိပါတ ပါဠိ။
(၅၆) စတုက္ကနိပါတ ပါဠိ။
(၅၇) ဂုဏ် အဋ္ဌကထာ။
(၅၈) ဆက္ကနိပါတ ပါဠိ။
(၅၉) ဂုဏ် အဋ္ဌကထာ။
(၆၀) အဋ္ဌကနိပါတ ပါဠိ။
(၆၁) ဂုဏ် အဋ္ဌကထာ။
(၆၂) ဒသကနိပါတ ပါဠိ။
(၆၃) ဂုဏ် အဋ္ဌကထာ။
(၆၄) သာဂတ္ထမဋ္ဌ။သာမည်သော ဂုဏ်ကိုကား။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	ကျမ်းအမည်
(၆၅)	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ။
(၆၆)	ပရမတ္ထမဉ္ဇူသာမည်သော ၎င်းမဟာဋီကာ။

(ဒီကာယ်ကြိုး လေးရပ်အပွင့် အဋ္ဌကထာနှင့် အလားတူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းနှင့် ၎င်းဋီကာကို ဤနေရာအစည်းမှာ ရေးသွင်းလိုက်သည်)။

အဘိဓမ္မဝိဋ္ဌက

(၆၇) အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ။
(၆၈) ၎င်း အပွင့် မူလဋီကာ။
(၆၉) ၎င်း အပွင့် အနုဋီကာ။
(၇၀) သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ။
(၇၁) ၎င်း ယောဇနာ။
(၇၂) ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ။
(၇၃) အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာ။
(၇၄) မောဟဝိစ္ဆေဒနီ အဋ္ဌကထာ။
(၇၅) ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ။
(၇၆) သင်္ခေပ ဝဏ္ဏနာ။

သုတ္တန်ဝိဋ္ဌက ခုဒ္ဒကနိကာယ ဇာတက

(၇၇) ဇာတ် အဋ္ဌကထာ နိဒါန်း။
(၇၈) ဇကနိပါတ် သေမဂါဝဇာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၇၉) ဇကနိပါတ် မခါဒေဝဇာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၈၀) ၎င်း တိမလ္လဂ္ဂဇာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၈၁) တိကနိပါတ် ကုမ္ဘဒါသဇာတ် ပါဠိ။
(၈၂) ၎င်း အဋ္ဌကထာ။
(၈၃) စတုက္ကနိပါတ် ပျူဟကသိင်္ဂါတ် အဋ္ဌကထာ။
(၈၄) သတ္တကနိပါတ် ဂန္ဓာရဇာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၈၅) ၎င်း ကုမ္ဘကာရဇာတ် ပါဠိ။
(၈၆) အဋ္ဌကနိပါတ် စေတိယဇာတ် အဋ္ဌကထာ။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	ကျမ်းအမည်
(၀၇)	နဂကနိပါတ် ကောသလ္လိစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၀၈)	ဒသကနိပါတ် ကဿဒိပါဃနစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၀၉)	ဒသကနိပါတ် ဃဋုပဏ္ဍိတစာတ် ပါဠိ။
(၉၀)	ဂဉ်း အဋ္ဌကထာ။
(၉၁)	ဧကာဒသကနိပါတ် သုပ္ပါရကစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၉၂)	ဒွါဒသကနိပါတ် ဘဒ္ဒသာလစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၉၃)	တေရသနိပါတ် ကလိင်္ဂဗောဓိစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၉၄)	တေရသနိပါတ် အကိတ္တိစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၉၅)	ပကိဏ္ဏကနိပါတ် ဖိသစာတ် ပါဠိ။
(၉၆)	ဂဉ်း အဋ္ဌကထာ။
(၉၇)	ပကိဏ္ဏကနိပါတ် သုရုစိစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၉၈)	ဖိသတိနိပါတ် မာတင်္ဂစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၉၉)	ဖိသတိနိပါတ် စဖွေယျစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၀)	တိ်သနိပါတ် ဆဒ္ဒန္တစာတက အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၁)	စတ္တာလီသနိပါတ် အလမ္ဗုသာစာတ် ပါဠိ။
(၁၀၂)	စတ္တာလီသနိပါတ် သဉ်ပါလစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၃)	ပဏ္ဏာသနိပါတ် ဥမ္မာဒန္တီစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၄)	သတ္တတိနိပါတ် ကုသစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၅)	အသီတိနိပါတ် စူဠဟံသစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၆)	အသီတိနိပါတ် မဟာသုတသောမစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၇)	မဟာနိပါတ် မဟာဇနကစာတ် ပါဠိ။
(၁၀၈)	ဂဉ်း အဋ္ဌကထာ။
(၁၀၉)	မဟာနိပါတ် နိဒိစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၁၀)	ဂဉ်း မဟောသဓစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၁၁)	ဂဉ်း ဘူရိဒတ်တစာတ် ပါဠိ။
(၁၁၂)	ဂဉ်း ဘူရိဒတ်တစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၁၃)	ဂဉ်း ဝိဇိုဇစာတ် ပါဠိ။
(၁၁၄)	ဂဉ်း အဋ္ဌကထာ။
(၁၁၅)	ဂဉ်း ဇေဿန္တရစာတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၁၆)	ဂဉ်း ဦကာဟောင်း။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ ကျမ်းအမည်

အပဒါန

(၁၁၇) ခေမာ ထေရီအပဒါန် ပါဠိ။
(၁၁၈) ဘဒ္ဒကာပိလာနီ ထေရီအပဒါန် ပါဠိ။

သုတ္တန်ပါတ်

(၁၁၉) ပရမတ္ထ ဇောတိကာမည်သော အာဠဝကသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၂၀) ၎င်း ရတနသုတ် အဖွင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၂၁) ပရမတ္ထ ဇောတိကာမည်သော မင်္ဂလသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၂၂) သုတ္တန်ပါတ် ပါရာယနဝဂ် ပါဠိ။

ခုဒ္ဒကပါဋ

(၁၂၃) ပရမတ္ထ ဇောတိကာမည်သော မင်္ဂလသုတ်အဖွင့် ခုဒ္ဒကပါဋ အဋ္ဌကထာ။

သုတ္တန်ဝိဒုက ခုဒ္ဒကနိကာယ ဓမ္မပဒ

(၁၂၄) ပဏ္ဍိတဝဂ် မဟာကပ္ပိနတ္ထေရဝတ္ထုအဖွင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ။
(၁၂၅) လောကဝဂ် ပေသကာရ ဓီတုဝတ္ထုအဖွင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ။
(၁၂၆) ဗုဒ္ဓဝဂ် ယမကပါဋိဟာရိယ ဝတ္ထုအဖွင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ။
(၁၂၇) သုခဝဂ် အညတရ အာဠဝက ဥပါသကဝတ္ထုအဖွင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ။

ဥဒါန

(၁၂၈) ပရမတ္ထဇောတိကာ မည်သော ပဋိသမ္ဘိဒါဂ် ဒသမသုတ်အဖွင့် ဥဒါန်း အဋ္ဌကထာ။
(၁၂၉) ပရမတ္ထဇောတိကာမည်သော စတုက္ကမေဃိယဂ် ပဥ္စမသုတ်အဖွင့် ဥဒါန်း အဋ္ဌကထာ။

ဝိမာနဝတ္ထု

(၁၃၀) ပရမတ္ထဇောတိကာမည်သော ဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနဝတ္ထုအဖွင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၃၁) ၎င်း သေရိဿက ဝိမာနဝတ္ထုအဖွင့် အဋ္ဌကထာ။

ပေတဝတ္ထု

(၁၃၂) အလုံရ ပေတဝတ္ထု ပါဠိ။
(၁၃၃) ပရမတ္ထဇောတိကာမည်သော ၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌကထာ။

http://www.dhammadownload.com

နိုးရေ ကွမ်းအမည်

(၁၃၄) ဥဒုမ္ဗရပေတဝတ္ထုအပြင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၃၅) သေရိပေတဝတ္ထု ပါဠိ။
(၁၃၆) ဂင်းအပြင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၃၇) သေရိသက ပေတဝတ္ထုပါဠိ။
(၁၃၈) သေရိသက ပေတဝတ္ထုအပြင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၃၉) နန္ဒက ပေတဝတ္ထုအပြင့် အဋ္ဌကထာ။

ထေရဂါထာ

(၁၄၀) ပုဏ္ဏာထေရဂါထာ ပါဠိ။
(၁၄၁) ပုဏ္ဏာထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ။
(၁၄၂) ပရမတ္ထဒီပနီမည်သော ကာဋ္ဌဒါယိထေရဂါထာအပြင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၄၃) ဂင်း အနိရုဒ္ဓထေရဂါထာအပြင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၄၄) ဂင်း အာနန္ဒထေရဂါထာအပြင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၄၅) ဂင်း မဟာကဿပထေရဂါထာအပြင့် အဋ္ဌကထာ။
(၁၄၆) မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်။

စရိယာ ပိဋကတ်

(၁၄၇) (က) ပရမတ္ထဒီပနီမည်သော အက်ထ်ကြီပယ်ဥတ စရိယာပိဋကတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၄၈) (ခ) သမ်ပါလ စရိယပိဋကတ် အဋ္ဌကထာ။
(၁၄၉) (ဂ) မဟာကဋ္ဌန စရိယာပိဋကတ် ပါဠိ။

ဗုဒ္ဓဝံသ

(၁၅၀) မဓုရတ္ထ ဝိလာသိနီမည်သော ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ။

(ဤပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကျမ်းများအစီအစဉ်ကို သင်္ဂါယနာတင်စဉ်နှင့် အညီ ရေးသားထားသည်။

နေတ္တိ ဂုဋ္ဌကနိကာယာ နုလောမ

(၁၅၁) နေတ္တိ အဋ္ဌကထာ။
(၁၅၂) ဂင်း အပြင့် ဋီကာဟောင်း။

ဒိဃဘာဏက ဂုဋ္ဌကနိကာယာ နုလောမ

(၁၅၃) ဗမာ သိမ်ကြီ ထိုးဖယား အကျရာသုံးမျိုး မြန်မာပညာ ပါဠိ။

http://www.dhammadownload.com

နိုင်းရေ ကျမ်းအမည်

ဂဆဲအိုရ

(၁၅၄) ဒီပဝံသ။
(၁၅၆) မဟာဗောဓိဝံသ။
(၁၅၇) မဟာဝံသ အဋ္ဌကထာ။
(၁၅၈) ဌင်း ငိုကာ။
(၁၅၉) လောကပညတ္တိ ဒိပကာ။
(၁၆၀) ထူပဝံသ။
(၁၆၁) ဖိနာလင်္ကာရ ငိုကာ။
(၁၆၂) သမန္တကူဋ ဝဏ္ဏနာ။
(၁၆၃) ဒါဋ္ဌာဓာတုဝံသ။
(၁၆၄) ဖိနစရိတ။
(၁၆၅) မဟာနေကွ္ခမ္မစမ္မ။
(၁၆၆) နဋ္ဌာဋ ဓာတုဝံသ။
(၁၆၇) သာရသင်္ဂဟ။
(၁၆၈) ဗုဒ္ဓဃောသုပ္ပတ္တိ။
(၁၆၉) ကဏ္ဌာဘိ သိလာလိခိ။
(၁၇၀) သာသန ဝံသပွဒီပကာ။

ဝေယျာကရဏ

(၁၇၁) ကစ္စာယန။
(၁၇၂) ဇာလာဝတာရ။
(၁၇၃) မဟာရူပသိဒ္ဓိ။
(၁၇၄) ဂုတ္တိမောဂ္ဂလာန။
(၁၇၅) ဌင်းအပ္ပင် ပဠိကာ။
(၁၇၆) မောဂ္ဂလာန ကွာဒိဝုတ္တိ။
(၁၇၇) သဒ္ဒနီတိ ပဒမာလာ။
(၁၇၈) သဒ္ဒနီတိ သုတ္တမာလာ။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ ကျမ်းအမည်

(၁၇၉) သုတ္တနိဒ္ဒေသ။

(၁၈၀) ကေတ္ဆရကောသုစာကိုယ်။

(၁၈၁) ဂုဏ်း ဋီကာ။

(၁၈၂) နိဂျ္ဈိမဂ္ဂ။သာမည်သော ဉာဿိုကာသစ်။

နိဂဏ္ဌ

(၁၈၃) အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ။

(၁၈၄) အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ ဋီကာ။

(၁၈၅) ဝုတ္တောဒယ (ဆန္ဒောဝိစိတိ)

ကေဋုဘ

(၁၈၆) သုဗောဓာလင်္ကာရ

ပါဠိဘာသာကျမ်းပေါင်း တရာ့ရှစ်ဆယ့်ခြောက် (၁၈၆) ကျမ်း
မှာ၁၉ (ပါဠို) ဘာသာ ကျမ်းစာအမည် ဖော်ပြချက်ပြီးပြီ။

ပါကတ (ပြာကြိုတ်) ဘာသာ မင်္ဂလီ နာဂရီအက္ခရာရေး ကျမ်းစာများကို ဖော်ပြချက်

(၁) ပါကတသဒ္ဒ မဟာဏ္ဏဝ ပြာကျတဒဗ္ဗ မဟာဏ်ဝ။

(၂) ပါကတပကာသ ပြာကျတပြကာဒ။

(၃) ပါကတမဉ္ဇရီ ပြာကျတမဉ္ဇရီ။

(၄) ရူပါဝတာရ

(၅) သောပညုတ္တိ သဟိတပါကတ သွေးပြဉ္ဉတ်တိသဟိတပြာကျတ
ဗျာကရဏ။

ပါကတဘာသာကျမ်းပေါင်း ငါးကျမ်း (၅) ကျမ်း။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ ကျမ်းအမည်

မဂ်လိ နာဂရိအက္ခရာရေး ဗုဒ္ဓသံတဘာသာ ကျမ်းစာများကို ဖေါ်ပြချက်

(၁) အာဘိဓမ္မကောသ အဘိဓမ်ကောဇ

(၂) မဇ္ဈိမကာဂတ္တိ မာဇျိမကာဂတ်။

(၃) မဟာဝဂ္ဂုအပဒါန မဟာဝဿုအပဒါန။

(၄) မင်းကိုင်ပင်အမတ်ကြီး အသဃောသရေး ဗုဒ္ဓစရိတကာဗျ။

(၅) လလိတဝိတ္ထာရ လလိတဝိသ္တရ။

(၆) သဒ္ဓမ္မမကရန္ဒ သဒ္ဓမ်မကရန္ဒ။

(၇) သယမ္ဘူပုရာဏ သွယမ္ဘူပုရာဏ။

ဗုဒ္ဓသံတဘာသာကျမ်းပေါင်း ခုနစ်ကျမ်း။

မဂ်လိ နာဂရိ အက္ခရာရေး (မေဒိက) ခေါ် သံတဘာသာ ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးများကို ဖေါ်ပြချက်

(၁) မနူ။

(၂) မဟာဘာရတ။

(၃) ရာမာယဏ။

(၄) သုရိယသိဒ္ဓန္တ သူယ်သိဒ္ဓါန္တ။

(၅) ဇောတိတတ္တ ဇျောတိဇတတ္တ။

(၆) ဗြဟသံဟိတာ ဗြဟဒ်သံဟိတာ။

(၇) ဝါဂုဝသံဟိတာ။

(၈) ဝါယုပုရာဏ။

(၉) ဝိဏ္ဏုပုရာဏ ဝိဇ်ဏုပုရာဏ။

(၁၀) မက္ကဏ္ဍေယျ ပုရာဏ မာကဏ်ဍေယ္ယ ပုရာဏ။

(၁၁) ဘဂဝတ ဘာဂဝတ။

(၁၂) ပုရာဏသမုစ္စယ။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	ကျမ်းအမည်	
(၁၃)	သင်္ကိုသင်္ကမတန္တံ	ဝင်္ကိုသင်္ကြမတန္တြံ။
(၁၄)	မာဃကာဗျ။	
(၁၅)	ရဃုပံသကာဗျ။	
(၁၆)	မလ္လိနာထ ဆရာရေး သံဖိဝိဒိမည်သော ဂျင်းကုကာ။	
(၁၇)	ဟိတောပဒေသ။	
(၁၈)	ဘောဇပဗန္ဓ	ဘောဇပြဗန္ဓ။
(၁၉)	ဟေမစန္ဒအဘိဓာန်	ဟေမစန္ဒြ။
(၂၀)	အမရကောသ	အမရကောဝ။
(၂၁)	အမရဝိဝေက အမရကောသဋီကာ။	
(၂၂)	ဆန္ဒောမဉ္ဇရီ။	
(၂၃)	သဒ္ဒဂ္ဃမဂ္ဂါဝလီ အဘိဓာန်	ဇဒ္ဒာဃ်မဂ္ဂါဝလိ။
(၂၄)	ကထာသရိတ် သာဂရ	ကထာသရိတ သာဂရ။
(၂၅)	ကဝိကပ္ပဒ္ဒုမ အဘိဓာန်	ကဝိကလ္ပဒြုမ။
(၂၆)	ဝါစပ္ပတိ အဘိဓာန်	ဝါစသ္ပတိ။
(၂၇)	သဒ္ဒဇ္ဇောမမဟာနိဓိ အဘိဓာန်	ဇဒ္ဒသဇ္ဇောမမဟာနိဓိ။
(၂၈)	ပကတိဇောဒ	ပြက္ကတိဇောဝ။
(၂၉)	ပကတိနိဏ္ဏယ	ပြက္ကတိနိဏ်ယ။
(၃၀)	ပကတိဝိဝေက	ပြက္ကတိဝိဝေက။
(၃၁)	ပကတိဝါဒ	ပြက္ကတိဝါဒ။
(၃၂)	သဒ္ဒသာရ	ဇဒ္ဒသာရ။
(၃၃)	သုဝဏ္ဏာဒိပ	သုဝဏ်ဒီပ။

ပေါင်း သုံးဆယ်သုံးကျမ်း

သင်္ကတဘာသာ ကျမ်းစာများအမည် ဖော်ပြချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဥပမာ ကျမ်းအမည်

နာဂရီအက္ခရာရေး ဟိန္ဒီဘာသာ ကျမ်းစာများကို ဖေါ်ပြချက်

(၁) अमरकोशअङ्गरिक्ष	अमरकोशःसमाप्तः॥ (ကျောက်ဆည်သမေတး)
(၂) मर्त्यलोकोऽयं	मर्त्यलोकः॥
(၃) रामकोशः	रामकोशः॥
(၄) सङ्ख्याविहीनाः	संख्याविहीनाः॥
(၅) अयोकम्बुग्रीवः	अयोकम्बुः॥
(၆) सुयेनङ्गाङ् मुतंतमिः	
(၇) मङ्गलमस्तु	मङ्गलम्॥
(၈) मङ्गलमस्तु	
(၉) ओम्मणिपद्मेहुम्।	

ပေါင်း ကိုးကျမ်း ဟိန္ဒီဘာသာ ကျမ်းစာများအမည် ဖေါ်ပြချက် ပြီးပြီ။

ပဂ်ါလီအက္ခရာရေး ပဂ်ါလီကျမ်းစာများကို ဖေါ်ပြချက်

(၁) पण्डमसीक्खाभूकेलि	पण्डितमसीक्खाभूकेलि॥
(၂) सद्धलं अत्थिवत्तं	
(၃) पाण्डितकभूकेलिपाठं	पण्डितकं भूकेलिपाठं॥
(၄) भूकेलिपण्डितोसि॥	

ပေါင်း လေးကျမ်း ပဂ်ါလီဘာသာ ကျမ်းစာများအမည် ဖေါ်ပြချက် ပြီးပြီ။

သီဟဠကျရေး သီဟိုဠဘာသာ ကျမ်းစာများကို ဖေါ်ပြချက်

(၁) සිත්තුන්සැදීමත් මැස්සෝ සිංහලභාෂාවත්ය්‌
(၂) මහාවෙහෙරවැඩ ඇත්තී॥
(၃) මහාවංශකතාවෙයි॥
(၄) ඇතිවනුයේ ඇත්තා॥
(၅) උපතිස්ස॥
(၆) ඇතැම්තැවැලි ඇත්තීය॥
(၇) ඵලාඵලය॥
(၈) ඔබතිස්සාය මුත්තිනෙ॥

ပေါင်း ရှစ်ကျမ်း သီဟိုဠဘာသာ ကျမ်းစာများအမည် ဖေါ်ပြချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ ကုန်းအမည်

(၉) ဗုဒ္ဓစရိတ။
(၁၀) ရဃုဝံသ သန္ဒယ။
(၁၁) မဟာဝံသ ဘာဝသန္ဒယ။
(၁၂) ဂင်းဂန်ဆိပဒ ဝိဝရဏ။

ပေါင်း တဆဲ့နှစ်ကျမ်း

သိဟိုဠ်ဘာသာ ကျမ်းစာများအမည် ဖော်ပြချက် ပြီးပြီ။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ကျမ်းစာများကို ဖော်ပြချက်

(၁) နာလန္ဒာအကြောင်းစာ ကျောက်စာဘက်ဆိုင်ရာ အစိုးရရေး။
(၂) သုဝဏ္ဏဒ္ဝိပ,စာကာ ယူနိဘာစီတီ ပရိဖက်ဆာရေး။
(၃) ဗုဒ္ဓိသိတ် ဇာတ်ဦယ။
(၄) အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် မဟာဝင်။
(၅) ကိမ္မရိန် ရာဇဝင်။

ပေါင်း၎ါးကျမ်း

အင်္ဂလိပ်သာသာ ကျမ်းစာများအမည် ဖော်ပြချက် ပြီးပြီ။

မမာဘာသာ ပျူ ချင်း မော်ကွန်း ရတု သံတ်ဆွန်း သံတ်ပုံ ကမ္ဘည်း ကျောက်စံများကို ဖော်ပြချက်

ပျူ

(၁) သျှင်အုန်းညိုဆိုး ဂါထာခြောက်ဆယ်ပျို။
(၂) သျှင်သီလဝံသဆို ဝမ္မဝါလပျို။
(၃) ဂင်းဆို ပါရမီတော်ခန်းပျို။
(၄) ဂင်းဆို ဆုတောင်းခန်းပျို။
(၅) ဂင်းဆို ပေါရာဏကထာ လင်္ကာဟောင်း။
(၆) သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရဆို စတုဝမ္မသာရ ကိုးခန်းပျို။
(၇) ဂင်းဆို ဘုရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်း။
(၈) ဂင်းဆို စက်တော်ရာတောလား။
(၉) သျှင်အဂ္ဂသမာဓိဆို နေမိတိုးခန်းပျို။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ ကျမ်းအမည်

(၁၀) ဂုဏ်ဆိုး နေဒီမန္တ္တုံးခန်း။
(၁၁) ဂုဏ်ဆိုး သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်ခန်း။
(၁၂) သျှင်တေဇောသာရဆို ပြာဇိုဟာခန်း။
(၁၃) ဂုဏ်ဆိုး ဩဟာယိာမင့်း။
(၁၄) တွင်းသင်း မဟာစည်သူအို ဝေဆန္ဒရ။သစ်။
(၁၅) ပဉ္စာဝုဓ ။
(၁၆) မုံရွေးဆရာတော်ဆို ကုသ။သစ်။
(၁၇) ဂုဏ်ဆိုး ဥဒိန္နဒု။
(၁၈) ဂုဏ်ဆိုး နာနာဆန္ဒ။
(၁၉) မန်လည်ဆရာတော်ဆို မခါဒေဝ။သစ်။
(၂၀) ဓမ္မရာဇသိဂ္ဂိ။

ဇာတ်

(၂၁) ပဲခူးမိဘယား ဇာတ်။
(၂၂) ဥပရာဇာ ဇာတ်။
(၂၃) သခင်ကြီး ဇာတ်။
(၂၄) ယိုးဒယားမိဘယား ဇာတ်။
(၂၅) သခင်ထွေး ဇာတ်။
(၂၆) ပလိပ်ရွာစား မင်းခဲရာဇာသွဲခဲ့ ဦးဗျော်ဆို စည်ကူးမင်း ရွှေနားတော်သွင်း ဇာတ်။
(၂၇) မုံရွေးဆရာတော် မေတ္တာစာ။

မော်ကွန်း

(၂၈) သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရဆို တံတားဦး မင်္ဂလာစေတီတော်တည် မော်ကွန်း။
(၂၉) လောကဝိသု မော်ကွန်း။
(၃၀) ဝိလာသိနီ မော်ကွန်း။
(၃၁) ရကၡိုင်နိုင် မော်ကွန်း။

ရတု

(၃၂) သျှင်တေဇောသာရဆို ရတု။
(၃၃) ပဌမနဝဒေးကြီးဆို ရတု။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ ကျမ်းအမည်

(၃၄) မင်းဇေယျရန္တဒီဂဆို ပိဋကတ်ဝယ်။
(၃၅) သုံးလောင်္ကာဆို ပိဋကတ်ဝယ်။
(၃၆) မဟာသိရိစည်သူ ကျွန်ထင်ဆို ပိဋကတ်ဝယ်။
(၃၇) မဟာသိရိစည်သူ ဒုတိယနဝဒေးကြီးဆို ပိဋကတ်ဝယ်။

သတ်ပုံသတ်ညွှန်း

(၃၈) ဝတ္ထုဇောဓန သတ်အင်း။
(၃၉) ဂဇဗလ သတ်ညွှန်း။
(၄၀) တွင်းသင်းကိုက်ဝန် သတ်ညွှန်းသစ်။
(၄၁) ကဒိလက္ခဏာသတ်ပုံ။
(၄၂) ရွှေတောင်ရာဇကျော် ဦးသြပဉ္စရစ် သတ်ပုံ။
(၄၃) အက္ခရာခွဲထား သတ်ပုံ။
(၄၄) ကဝိမဏ္ဍနီ သင်္ဂဟပုံ။
(၄၅) ကာဗျသာရတ္ထ သင်္ဂဟပုံ။
(၄၆) မြစ်ကွေ့မြို့စား ဝန်ထောက်မင်းကြီး မင်းကြီးမဟာမင်းလွန် စည်သူရေး သတ်ထူးကျမ်း။
(၄၇) ဆကာရန္တသတ်ပုံ။
(၄၈) မဏ္ဍလေးမြို့အနောက်ပြင် မင်းတည်းရပ် ပြည်ရုံမင်းတရား မူလထိုး, ရတနာမဉ္စူဗုရား ကျောက်စာ။
(၄၉) ကောင်းမှုတော် ဗုရားကျောက်စာ။
(၅၀) အသောကာရာမတိုက် ရတနာဘုံကျော်ကျောင်း ကျောက်စာ။

ကျမ်းပေါင်းငါးဆယ်။

ဗမာအာသာရုဏဝင် စကားပြေဝတ္ထု ပုတ်တမ်းနှင့်တကွ နိဿယ ဂဏ္ဍိ ကျမ်းစာများကို ဖော်ပြချက်

(၁) မဟာရာဇဝင်။
(၂) မှန်နုန်းရာဇဝင်။
(၃) ရတနပုံရာဇဝင်။
(၄) ဟာရဝေ (ဟာဇေ) ရာဇဝင်။

http://www.dhammadownload.com

နိုးရေ ကျမ်း အမည်

(၅) ကောက်ရာဇဝင်။

(၆) ဗုဒ္ဓဝင်ဝတ္ထု။

(၇) ဝေဿန္တရဇာတ် ဝတ္ထု။

(၈) မဟာဝင်စကားပြေ ဝတ္ထု။

(၉) ရာဇောဝါဒ အဖြေ။

(၁၀) သာသနာလက်ာရ စာတမ်း။

(၁၁) အက္ခရဝိသောဓနီ။

(၁၂) မင်းလှကျော်ထင် စည်သူစာရေးထော်ကြီး ဣန္ဒိယပြည်သွား မှတ်တမ်း။

(၁၃) ကဝိလက္ခဏ ဒီပနီ။

(၁၄) မဟာသုဇာတကကျမ်း။

(၁၅) ပဌဝိဝင်ချုပ်။

(၁၆) ဣန္ဒိယရာဇဝင်ချုပ်။

(၁၇) အသောကကမ္ဘည်းကျောက်စာ ဗမာဘာသာပြန် သုံးမျိုး။

(၁၈) ဖါဟီယာန် မှတ်တမ်း။

(၁၉) ကင်ဝန်မင်းကြီး ပြင်သစ်ပြည်သွား နေ့စဉ်မှတ်စာတမ်း။

(၂၀) ဗာလာဝတာရ ဂဏ္ဌိ။

(၂၁) ယိုးဒယားရာဇဝင်။

(၂၂) ဂုတ္တောဒယဆန်း ဂဏ္ဌိ။

(၂၃) အဘိဓာန်နိဿယသစ် စသော ကျမ်းစာအုပ်များ။

ပေါင်း ၌စဲ့သုံးကျမ်း ဘာသာအက္ခရာ အမျိုးမျိုး

ကျမ်းစာအများညီမျှား ဖော်ပြချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မာသုံး ဘာသာအဖွဲ့ရှေ့ကျမ်းစာ အရေအတွက်အပေါင်းကား

(၁) ပါဠိဘာသာကျမ်းပေါင်း	(၁၈၆) ကျမ်း။
(၂) သင်္ဃဘာသာကျမ်းပေါင်း	(၃၃) ကျမ်း။
(၃) ဟိန္ဒီဘာသာ ကျမ်းပေါင်း	(၉) ကျမ်း။
(၄) ဗင်္ဂါလီဘာသာ ကျမ်းပေါင်း	(၄) ကျမ်း။
(၅) ဗမာဘာသာ ကျမ်းပေါင်း	(၁၅) ကျမ်း။
(၆) သိဟိုဠ်ဘာသာ ကျမ်းပေါင်း	(၁၂) ကျမ်း။
(၇) ပါတကဘာသာကျမ်းပေါင်း	(၅) ကျမ်း။
(၈) အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ကျမ်းပေါင်း	(၅) ကျမ်း။
(၉) ဗုဒ္ဓသင်္ဃဘာသာ ကျမ်းပေါင်း	(၇) ကျမ်း။

အားလုံးပေါင်း (၃၃၆) ကျမ်းဖြစ်သည်။

ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမဝင်ကျမ်းကြီးကို ရေးသားရာ၌ နိဒါန်းမြေပုံအမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြချက်

ဦးရေ မြေပုံ အမည်

(၁) ဟိန္ဒီမဟာဘာရတ မြေပုံ။

(၂) ကရစ်တော်မပေါ်မီ သုံးရာ့နှစ်ဆဲ့ခုနှစ် (၃၂၇) ကစ၍ ကရစ်တော်ပေါ်ပြီးနောက် တရာ့လေးဆယ် (၁၄၀) ခုနှစ်တိုင်အောင် နှစ်ပေါင်းလေးရာ့ခြောက်ဆယ် (၄၆၀) ခုနှစ်အတွင်း ဘိုးတော်စန္ဒဂုတ်မင်း ခမည်းတော် ဗိန္ဒုသာရမင်း သားတော် အသောကမင်းကြီး၏ ပိုင်နယ်ကို ပြသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ကွန်ပြယရှေးဟောင်း မြေပုံ။

(၃) အလိစန္ဒြ (အသယ်ဓန္ဒြား) မင်း စစ်စခန်းမြေပုံ။

(၄) အောက်စ်ဖို့ဒ် ယူနီဘာစီတီ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ရှေးဟောင်းကွန်ပြယ ဂုဇဝင် စာအုပ်၌ပါသော အသောက ASOKA အင်ပါရာ မြေပုံ။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ	ဖြေပုံ အမည်
(၅) ဂုပ္တ GUPTA	အင်ပါရာ ဖြေပုံ။
(၆) ဟစ် HARSA	အင်ပါရာ ဖြေပုံ။
(၇) ကနိုဇ္ဇ	အင်ပါရာ ဖြေပုံ။

(၈) ကိန်းဇဲခဲ့ဒ် ယူနိုဂ်ာစီတ် အင်္ဂလိသ်ဘာသာ ဂုဏ်ဒိယရာဇဝင်ကျယ် ကျမ်း စာအုပ်၌ ပါယိုသော ဘာရတဝဖ် ဖြေပုံ။

(၉) ဟိယိယာန် ခန်းစဉ် ဖြေပုံ။

(၁၀) ဟူယင်ဆန် ခန်းစဉ် ဖြေပုံ။

(၁၁) (ရိုက်သ်ဒေဗသ်) အမည်ယ်သော အင်္ဂလိသ်ပညာယ်ကြီး ရေးသားစီရင် အပ်သည့် ဗုဒ္ဓိသ်တ် ဂုဏ်ဒိယခေါ် အင်္ဂလိသ်ဘာသာ စာအုပ်၌ ပါယိုသော ဖြေပုံ။

(၁၂) ၎င်း၌ပါယိုသော သုဝဏ္ဏဗိပ (သုဝဏ္ဏဒွိပ) ဇလယနယ် ဖြေပုံ။

(၁၃) သိဟိုဠ်ဘာသာ မဟာဝင်စာအုပ်၌ ပါယိုသော ဂုဏ်ဒိယရှေးဟောင်း ဖြေပုံ။

(၁၄) ၎င်း၌ပါယိုသော တိသိဟဒ္ဒ ပုရာဏလက်ာ ဖြေပုံ။

(၁၅) (သိဟဠဘာသာဝ) ခေါ် သိဟိုဠ်ဘာသာစာအုပ်၌ ပါယိုသော သာသနာ ဘက်ဆိုင်ရာ ဂုဏ်ဒိယရှေးဟောင်း ဖြေပုံ။

(၁၆) ၎င်းဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိတကျမ်း စာအုပ်၌ ပါယိုသော ဖြေပုံ။

(၁၇) အိဝိဒုကာစရိယဟူသော ဂုဏ်ထူးဆောင် (ဥပါဓိ) ဘွဲ့တံဆိပ်ဝရ တိန်း လူမျိုး ဗုဒ္ဓဘာသာမဟာန်းတော် ရာဟုလ သံကစ္စာယန ရေးသားပြုစုရင် အပ်သော ဟိန္ဒီဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိယာကျမ်းစာအုပ်ကို ပါယိုသော ဗုဒ္ဓကာလိန ဘာရတ ဖြေပုံ။

(၁၈) ၎င်း ပုဂ္ဂိုလ်ပြ စီရင်ရေးသားအပ်သော [illegible]ဘာသာ မည်မနိကာယ် စာအုပ်၌ ပါယိုသည်။

(၁၉) ဗုဒ္ဓကာလိန ဘာရတ မဇ္ဈမဇ္ဈာလ ဖြေပုံ။

(၂၀) နေပါလပြည်ဖြေပုံ။

(၂၁) သာသနာတော်နှင့် သက်ဆိုင်သော ဗမာဘာသာ ရေးပုံ အယိုးယိုး။

http://www.dhammadownload.com

ဦးရေ မြေပုံ အမည်

(၂၂) ဗင်္ဂလီဘာသာ (မက်) ခေါ် ကျောင်းသုံး ဣဿိယ မြေပုံကြီး။

(၂၃) ဂုဇ်ဘာသာ (အက်တလသ်) ခေါ် မြေပုံ။

(၂၄) ဟိန္ဒူဘာသာကျောင်းသုံး ဣဿိယ မြေပုံ။

(၂၅) ဂုဇ်ဘာသာ (အက်တလသ်) မြေပုံ။

(၂၆) ဗမာဘာသာကျောင်းသုံး ဣဿိယ မြေပုံ။

(၂၇) ဂုဇ်ဘာသာ ကန္တာလုံး မြေပုံ။

(၂၈) ဂုဇ်ဘာသာ အရိယခတ္တာ အရိယတိုက်ခေါ် (အာသျတိုက်မြေပုံ)။

(၂၉) အမေရိကံရိုက် အာရိယ (အာရ္ယ) တိုက် အကျယ်မြေပုံ။

(၃၀) အင်္ဂလိသ်ဘာသာ ကျောင်းသုံး (အက်တလသ်) မြေပုံ။

(၃၁) ဗမာပြည် မြေပုံ။

(၃၂) ထိုးဒယားပြည် မြေပုံ။

(၃၃) ဣဿိယပြည် မီးရထား မြေပုံ။

(၃၄) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လူမျိုးများ ဗုဂ္ဂူး သွားကြရန် အရေးကြီးသောဌာနများကို ဖော်ပြထားသည့် မဟာဗောဓိအသင်းက စိမံမျိုက်ရိုက်သော အင်္ဂလိသ်ဘာသာ မြေပုံ။

(၃၅) ဟိန္ဒူဘာသာဝင်လူမျိုးတို့ ဗုဂ္ဂူးသွားရန် အရေးကြီးသော ဌာနများကို ညွှန်ပြသည့် မြေပုံ။

ယခုပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မြေပုံများ၌အမျိုးမတူသော အက္ခရာပေါင်းရှစ်မျိုးပါဝင်သည်၊ ၎င်းအက္ခရာရှစ်မျိုးကား (၁) ဟိန္ဒူ၊ (၂) ဗင်္ဂလီ၊ (၃) ကလယ်၊ (၄) သိဟိုဠ်၊ (၅) ထိုးဒယား၊ (၆) နေပါလ၊ (၇) ဗမာ၊ (၈) အင်္ဂလိသ် အက္ခရာများ ဖြစ်သည်၊

မြေပုံပေါင်း သုံးဆဲငါးပုံ

ဤတွင် အဓိဋ်ဌာန်ကဲပြုရာ မြေပုံကျမ်းစာများကို ဖော်ပြခဏ်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမဝိဓိကျမ်းကြီး

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၃) ဂန္ဆာရမ္ဘကို ပြဆိုခြင်း

ပဏာမစသည်ကို ပြဆိုချက်

ရထနတ္ထယပဏာမာဒိ ပထျာဝတ္ထဂါထာ

(က) နုတ္ထာ လောကဝိဒုံ ဗုဒ္ဓံ၊ အနုန္နံ ကာရကာလယံ။
ဘူမ်ပြာ ရစယိဿာမိ၊ ပုဗ္ဗသာသနိကံ သုတံ။

အဟံ၊ ငါသည်။ လောကဝိဒုံ၊ သင်္ခေါကာသ သင်္ခါရဟု လောကအပြား ဤသုံးပါးကို ပိုင်းခြားထင်ထင် လက်ဝါးပြင်ဝယ် တင်*၍ထားအပ်သော ပဌာပြား ရတနာကဲ့သို့ သိမြင်တော်မူတတ်ထသော။ အနုန္နံ ကရကာလယံ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား မ*ယိသော ခန္ဓိတာသတ္တဝါတို့၌ သနားခြင်း သဘောလက္ခဏာယိသော မဟာကရုဏာ တော်၏ တည်ရာလည်း ဖြစ်တော်မူထသော ။ဗုဒ္ဓံ၊ ဥယျမ္မေ လုံးဝဥဿုံ အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူတက်သော မြတ်စွာဘုရား*သခင်ကို။ နုတ္ထာ၊ ဂန္ဆာဟမ္ပိ ကျွန်းအစစ်၌ တုပ်ကွဲဂိုကျိုး ရှိပိုးပြား၍။ သုတံ၊ တည်ရာဌာန စလည်မချုတ် ဝမ္မဝန်လည်း မလွှတ် စေရ ကျွန်းကိုးပြ*လွှက် သာဝကယုဂ္ဂို နှိုးလျှံဆောက်ထား+စင်းစား ဆင်ခြင် ဖို့ပုံ

(မှာထားချက်)

(ဤမျှဖြင့်အောက်၌ မြွေဆိုးလည်ပုံသော စကားအစဉ်၌ ခရေပွင့်ပြထားသော ဗမာသတ်ပုံသတ်လွှန်းများကို ပဓာနထားမှု အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဖေါ်ပြသင့်သော အရာများကို ထုတ်နှုတ်၍ မှတ်ချက်အနေလားကာ ရေးသားပြဆိုထားသည်ဟု မှတ်ယူကြကုန်)။

http://www.dhammadownload.com

ရေးသားအလံသည် ဖြစ်၍, ကောင်းဖြတ်တင့်တယ်သော (ဝါ) ပါဠိ*သစ်တ စသည် ပေါယယဲ သုပဲသုပဲသာသာ အဖြာဖြာကို ကြည့်ခါသင်ဝင် ညာဏ်ဆင်ခြင်၍, စိရင် ရေးသားအလံသည်ဖြစ်ရကား ဘတ်ရွှေချင်သလဲ တင့်တယ် ကောင်းမြတ်သော။ ဗုဒ္ဓ သာသနိက၊ ဗုဟုသုခင့် သာသနာတော်မြတ်ကြီးနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်း အချာများကို ပြေပြာပြေကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနိက အမည်ရှိသော။ ဘူစ်ပြဲ၊ ဂေါရာစာက ခုကာလနှင့် နာမနှစ်ချက် ရောစွက်သည်ရာ တည့်ရာလုံးရုံ မြေပုံမှန်ကန် ကျခြင်းဂန်အည်း ဆိုစည်ကျန ဖေါ်ပြပါယ်သော (ပဉ္စဂိုဝင်) ကျခြင်းကြီးကို။ ရစယိသာဒိ၊ ကာလရှည်မြင့် ယခင်ရှေးက ယခုကျအောင် ငွားနသိခက် ဤအချက်၌ လေးနက်မှန်ကန် သိစေရန်ကို ရည်သန်စိတ်ထား မေတ္တာအားဖြင့် ရေးသားပြုပြင် စိရင်ပေအံ့သတည်း။ (ဝါ) အမှားနည်းပါး အမှန်ပျားဘို့ ညာဏ်အားမယုတ် လွန်ကြိုးကုတ်လျက် မဟုသာဟ ဝိရိယဖြင့် ကျနပြုပြင် စိရင်ရေးသား ပေအံ့သတည်း။

(ခ) သန္တိ အဇ္ဇတနာယာဝ၊ ပဘုတွေဝ ပုရာမိဝ။
ဂုဏာနိဇေဝ နာမာနိ၊ ဝိရဇ္ဇါနိ ဗဟူနျပိ။
သုဂ္ဂါ သောဗိယ မေထာနိ၊ နိရာကုလာနိ သဗ္ဗသော။

(ဂ) စံပျာတနံ ဝိဒေသဉ္စ၊ ဘာသည ဒိသိတံ ဇာဒံ။
အာကုလံ နေကဘာသာသု၊ ကာတုံ ကိဉ္စာပိ ဒုက္ကရံ။

(ဃ) အဇ္ဇေဝ မေ ဥပါလမ္မော၊ အာဒေါပန ပကာသိတော။
နိဿာယေတံ ယတောကာသံ၊ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိ သုဝဒ္ဓကန္တိ။

သတ်ပုံဆိုင်ရာမှတ်ချက်

*၍....ဤ၍ဟူသော ဝေါဟာရအရာ၌ ပုဗ္ဗကာလကြိယာ ဝိသေသန တွားပစ္စယဏ ဖြစ်ရကား ရကောက် အကွရာအပြီးတို ဟတိုးအသတ်နှင့် ရေသားရသော အကွရာများမှာ အောက်နားကအမြစ် ဟု ဒေါ်ကြသော ဝိဂြဟ အခြေင်ကဏ်းနှင့်တကွ ၍ဟု ရွှေးလက်ကြီးများနှင့်အညီ သတ်ပုံမှန်ကန်စွာ ရေးရမည် တွားပစ္စယဏ အာကာရတွဲ တို့မှကြွင်းသော စဝနဏ္ဍ နှင့် အနုက္ကမဏ္ဍ နိစ္စဝုဝဏ္ဍ သစ္စဏ္ဍ စသော-ဏ်များ မှာကား ပုဗ္ဗဇ ရကောက်အကွရာ ဝဆွဲ အပြစ်နှင့်တကွ ရွှေ့ဟုရေးရမည် အကိုးလက်ဘသတ်ပုံများကား 'ဥာဏ်ဝါဒြိုင်းရှည်၌ ၍နှင့်ဏ်ကို ရေးသည့်အခါ အပြစ်မပါလေ့' (အကွရာဒွဲထားသတ်ပုံ) အပြင်ရွှေ့ရွှေ့ ရင့်အိုရှိ့လျင် စသည်တည်း။

(သံပေါက်) အာကာရဏ္ဍ တွာအဏ္ဍ သေသရွှေ့မှာ ရကောက်သာ

*ဟို—၍....ဤဟို—ဒွိ—ဟူသော ဗဗ္ဗဝေါဟာရ နှင်ဖျိုးအရာမှာ ထင်ရှားဟိုခြင်း ဝိဇ္ဇမာနဏ္ဍ ဟိုဖျိုး ဖြစ်ခဲ့ဘဲ၊ တာလုဇယပက်လက် ဟတိုးနှင့် ရေးရမည်။ ဒွိုင်းဒိုးခြင်း ဥပမာနဏ္ဍ ဂွိုဒိုးခြင်း ဝဇ္ဇနဏ္ဍ ဂွိ,ဖျိုးဖြစ်ခဲ့ဘဲ ပဒွေဒရအကောက်နှင့် ရေးရမည်၊ [illegible] 'သင်္ကြိုရတိ ပြင်းပြိုရဘမှ ပွင်းသိုမဟုတ် (စတုဗမ္ဗသာရပ္ပဒီ) နတ်နှယ်ဟရှိ မိဘုန်းဟိုကား' (ခဲ့ဆားရွှေဟောင်း သတ်ပုံလက်ဝ) 'ပါဠိလိုနဏ္ဍိမဟိုနက်မှာ' (ပုံခရွေးကဝိမဏ္ဍာဒီသတ်ပုံ) အတွဲ နဏ္ဍိ ဟို မဟိုမှာ ယသယ်သာတည်း။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ကုဝ၊ ဤမြေပုံနယ်ပုံ ပဋိဝင်အဂ္ဂေဠိ (ဝါ) ငါကိုယ်တိုင်မသိသော်လည်း အတွင်း၌ ဂုဏ်၊ ရှေးအနှစ် ထာပေါင်းများစွာ ကာလမှ၊ ပဘုတိ၊ စဿိ။ ယာဝအဇ္ဇတနာဇဝ၊ ယခုယနေ့ကာလ ကျရောက်သည် တိုင်အောင်ပင်လျှင်။ (ဇဝကား အဋ္ဌာနပယုဂ်) ဗဟူသုတ၊ တချက်မက အချက်အဆစ်များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဝိဇ္ဇာဒိုး၊ သညာအမှတ် မသေသင်ပဲ ချော်ချွတ်တိမ်းပါး မှားယွင်း၍ လာခဲ့ကြကုန်သော။ ဌာနာဒိုးစေဝ၊ တည်ရာဌာန ဒေသအရပ်တို့ သည်လိုသည်းကောင်း။ နာမာဒိုး၊ ပေါရာဏက ခုကာလနှင့် နှစ်ဝေါဟာ သညာအမည်တို့ သည်လည်းကောင်း။ သဒ္ဒိ၊ ထင်ရှားမထွေ ယှိချေကုန်သေး၏။ ဇောဒိုး၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိဇ္ဇဌာန ဝိဇ္ဇနာမများကို။ သဗ္ဗသော၊ ခပ်သိမ်းညဿ အလုံးရုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဒိရာဂုလာဒိုး၊ နွားငှက် ရွပ်ထွေးခြင်း မယှိသည်တို့ကို။ ကတွာ၊ (ထည့်) ပြီဏျက်။ သဒ္ဒ၊ ကောင်းမွန်စွာ။ သောဓိယ၊ သုတ်သင်ရှင်းလင်း၍။ (ကာတုံ၊ ၌၊ ကိစ္စာဝိဒုက္ကရံ၊ ၏-ရှင့်—ဟု ရွှေသို့လွှဲစပ်)

(ဂ) ကုဒံ၊ ဤရေးသားရမည့် အကြောင်းအရာ မြေပုံစာသည်။ စိရတနဉ္ဉ၊ ရှေးအနှစ် ထောင်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်သော ကာလက ဖြစ်ခဲ့၍လည်းကောင်း။ (ဝါ) ဖြစ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဝိဒေသဋ္ဌ၊ အရပ်တခြား ကိုင်းတပါးဒွ ဖြစ်၍လည်းကောင်း။ (ဝါ) ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဘာသညုဒိသိတဋ္ဌ၊ မတူစကား ဘာသာခြားကို အမျာံးအားဖြင့် မှီသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း။ (ဝါ) မှီခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ အနေက ဘာသာသု၊ ဟိန္ဒီ ဗင်္ဂါလီ သိဟိုင်္ဂ အင်္ဂလိပ်စသော တမျိုးမက များလှစွာသော ဘာသာကို၌။ အာကုလံ၊ ထွေးထွေးရွပ်ရွပ် မှန်ထုတ်ပယ်ရှိုင်းက် အသိ

(သံပေါက်) ဥပမာရှိ ဝန္ဒနာရှိ ရကောက်သိ အဆို နက်မှာ ယယေသာ

*ဗုရား,ဖူးရား ၌ဝေါဟာရအရာ၌ ; ဩဇ္ဈကွရ ဒုတိယကွရာ ဖဦးထုပ်နှစ်ချောင်းငင် ဝိသဇ္ဇနီနှုန်းလုံးနှင့်တကွ ဖူးရားဟူရှေးလက်ဘကြီးများမှာ အရေးအသားယိသည် အကိုးလက်ဘကား 'ဖူးရားမြတ်စွာ ဦးထားညွှတ်စွာ စူးစားမြတ်စွာ ထူးခြားနတ်ရွာ' (အင်းဝရွှေနန်းကြေးရှင် ဘုရင်နရပတိ လက်ထက် သက္ကရာဇ် ရှစ်ရာခုနစ်ဆဲ့ကိုးခု (၇၇၉) ခုနှစ်၌ သျှင်အုန်းညိုစပ်ဆိုသော ဂါထာခြောက်ဆယ်ကျို)။

*ဗုရား ထိုမှတပါး ပါဠိပုဒ္ဒ သဒ်တမုဝ၊ ၎င်းဘာသာတို့မှ ဆင်းသက်၍ ဗုရားဟူ၍လည်း ရေးသားသင့်သည် ဩဇ္ဈတတိယကွရာနောင် ဥ-ကပ်၍-ဗုရား၊

(သံပေါက်) ဩဇ္ဈကွရ ဒုတိယ နောက်မှဆက်စပ်ဦး ပုက်ကျောက်စာ အညီသာ မှတ်ရာ ရေးနည်းထူး (၁+၂း–၂း)

အသျှင် အုန်းညို၊ ၂း ရာကို စပ်ဆိုပိန်ပြွက်ကြ။" ဩဇ္ဈကွရ တတိယ ဗနှင့်အထူး ရေးလေ့ဦး (ဗုရား)

(နောက်ဆရာများကား 'ဘုရားရှစ်ရှင် ဂုလွားသစ်လွင်' ဟုဘုရားအကွရာပြင့် စပ်ဆိုရေးသားကြသည်ကို ဆင်ခြင်လေ)။

http://www.dhammadownload.com

ခက်ဘို နှောင့်ယှက်သည် ဖြစ်၍လည်းကောင်း။ (ဝါ) အနှောင့်အယှက်ဖြစ်၍ နေခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း။ ကာထုံ၊ ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမိဝင်ကျမ်းကြီးကို ရေးသား ပြုပြင်စီရင်ခြင်း၌။ (ဝါ)စီရင်ရန်။ ကိုဋ္ဌာဝိဒုက္ကရံ၊ အကယ်မလွဲခဲယဉ်းလှပါပေ၏ရှင့်။

(ဃ) ပန၊ သို့ပင်ခဲယဉ်းလင့်ကစား။ အာဒေါ၊ ဤကျမ်းအစ၌။ ပကာသိတော၊ ငါတို့ဖေါ်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော။ ဥပါလမ္ဘော၊ ဂန္ထာပကရဏသမ္ပဒါ နှင့် ကထျာဏမိတ္တော ပကာရသမ္ပဒါ ဟူသော အပြိုအားထား ကိုးကားရာသည်။ ယတော၊ အကြောင်းကြောင့်။ မေ၊ ပညာနုံ့သူ လူပြိန်းဖြစ်သော ငါ့အား။ အတ္ထေဝ၊ ထင်ရှား ယိုသေးသည် သာလျှင်တည်း။ တတော၊ ထိုကြောင့်။ ဧတံ၊ ဤအဖိုတံကဲ့ သဟဲပမာ အားထားရာ ဖြစ်သော ဘာသာအမျိုးမျိုး ကျမ်းဂန်စသည်ကို။ နိဿာယ၊ အမှီပြု၍။ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိ သုဝဒ္ဓကံ၊ ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ ယထာဘူတ ကျနမှန်ကန် အသိဉာဏ်ကို လွန်စွာထက်သန် တိုးပွားစေတတ်သော ဗုဒ္ဓသာသနိက အမည်ရှိသော ပဌမိဝင်ကျမ်းကြီးကို။ ကဿံ၊ အစွမ်းသတ္တိ ယိုသင့်သလောက် ဉာဏ်ချင့်ထောက်၍ ပေါက်ပြန်နည်းပါး အမှန်များအောင် ရေးသားပြုပြင် စီရင်ပေအံ့သတည်း။ ဣတိ၊ ဤသည်လျှင် ဂန္ထာရမ္ဘပဏာမစသည်ကို ဆိုရာစကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

(၂) ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်

ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ရေးသားရမည့် အကြောင်းအရာများက စိရာတန၊ ရှည်မြင့် စွာသော ကာလကသည်ရာအမှတ် မသေသပ်ပဲ ချွတ်လွဲတိမ်းပါး၍ လာခဲ့ကြကုန်သော တည်ရာဌာန မည်နာမနှင့် ကာရဏာများ ဖြစ်ကြသည်သာမက ဘာသန္တရ-ဝိဒေသဂတ

(မှာထားချက်) ဖူးရား။ ဤကဲ့သို့ ရေးသားခြင်းကား ရှေးအခါသမယက ဥပဒေထုံးတမ်း နည်းလမ်း မယိုပဲလျက် ငါတို့ကမှ အဦးစထွင်၍ စီရင်ရေးသားခြင်းမျိုး မဟုတ်ပေ၊ ငါတို့နှလုံးသွင်း အာဘောဂ အဟုတ် အမှန်သော်ကား ရှေးလွန်ခဲ့သော ရာပေါင်းများစွာ နှစ်ကာလကပင် ထင်ရှားခဲ့ဘူးသော စာဆိုတော် ကဝိပညာယို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ နည်းမှန်လမ်းကောင်း ထုံးဟောင်း ဥပဒေသ ကွယ်ပမ္ပ်ိ နေသည်ကို တဘန် ထွန်းပေါ်လာစေရန် ရည်သန်ချက်ဖြင့် ဆက်လက်၍ထုတ်ဖေါ် ရေးလိုက်ရခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေကြောင်း၊ အဆက်အထက်၌ ရေးသားလတ္တံ့သော သတ်ပုံအရာ ရေးသားချက် အထူးများမှာလည်း ဤအတူချည်းပင် မှတ်ယူကြစေလို *လွက်–လျက်, ဤဝေါဟာရ နှစ်မျိုးအရာ၌ ကြိယာဝိသေသနဏ္ဍ လေယျတ္တ လွက်, များမှာ လ-ယပင်၌ ဟထိုးမပါစေဝဲ 'ရေးသားတတ်စေရမည်၊ ခဂ္ဂဟူသော ပါဠိပုဒ်၏ အနက်သန်လှက် ကိုကား ဟထိုးနှင့်တကွ ရေးသားကြရမည်၊ အကိုးရှေးဟောင်းလင်္ကာကား 'ဉာဏ်သန်လှက် သဒ္ဒါလက်ဖြင့် စွဲလှုက်ခုတ်ဖြာ် (ဇောင်ဘီလာ ဆရာတော်ရေး ကောင်းမှုတော်မုရားကျောက်စာ) ကိုင်ငင်စွဲလှုက် မှ သန်လှုက်လည်း ပိတ်ရှက်စွဲနောင်' (ဝေဿန္တရာပျို) ထန်းလွှက်စသည်ကား ဝေယျတ္တတည်း၊ (သန်) ဥ် ကင်္ခလက္ခဏာ သတ်ပုံမှာ (နသတ်) နှင့် ပြုံ (ကဝိမက္ကာမိ) သတ်ပုံဥ် (ဘံ) ဂ သောသေးကောင်နှင့် ပြုရာ သတ်ပုံနှစ်မျိုးယိုကြောင်း သိလေ။

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၍ တိန်ဖြိုင်ရွှဲထွေး လေးနက်ခက်ခဲသော အရာများလည်း ဖြစ်ရကား ဒီဒိ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်စဲ့ဝ ကြည့်ရှုပြင်ဆင် စွမ်းအင်သတ္တိ ယိုနိုင်ပါမည်လားဟု လက်မှိုင်ချကာ ရေးဒါမဲ့ ကြောက်ရွံ့ရွံ့ ယုံခဲ့ဖို့ရန် သို့ယိုလင့်ကစား မယားဥည်ပန် ထေရ်မွန်ဆရာ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြုသခင် အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်ပင်သော်လည်း ဒီဒိပြုစိရင်အပ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် သမ္မော ပဉ်စွသမုပ္ပါဒသံဝဏ္ဏနာဂန္ဓာရန္ဒန်–

ဝတ္ထုကာမော အာဟံအဇ္ဇ၊ ပစ္စယာကာရဝဏ္ဏနံ။
ပတိဋ္ဌံ နာဓိဂစ္ဆာမိ၊ အဇ္ဈောဂင်္ဂေဝ သာဂရံ။

ဟု-ညည်းညူတော်မူပြီး.....

သာသနံ ပနိဒံ နာနာ၊ ဒေသနာ နယ မဏ္ဍိတံ။
ပဗ္ဗာစရိယ မဂ္ဂေါစ၊ အဇ္ဈောန်္ဂံ နော ပဝတ္တိတံ။

ဟု-အကြောင်းညွှန်ကြား ထျော့ပါးမိတ်စဉ် ဖြင့်တင်အားပေးတော်မူကာ လိုအပ်သော ကျမ်းဂန်ကို လမ်းမှန်မလွဲ စိရင်မြစိရင်တော်မူရဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း(ဂါထာနက်များနောက်၌ ဆိုလတ္တံ့။)

ထိုပြင်တဖြာ အဋ္ဌကထာကျမ်းပြုသခင် အသျှင်ဝမ္မပါလ မထေရ်မြတ်ကြီးပင် ဖြစ်သော်လည်း ဒီဒိပြုစိရင်အပ်သော နေတ္တိအဋ္ဌကထာ ဂန္ဓာရန္ဒန်–

တဿဂန္ဓိရ ဉာဏောဟိ၊ သြဂါဟေတဗ္ဗ ဘာဝတော။
ကိဉ္စာပိ ဒုက္ကရ ကာတုံ၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ မယာ။

ဟု-စိတ်အားခွန်းနယ် အကယ်ညည်းညူတော်မူပြီး.....

သဟာသံ ဝဏ္ဏနံ ယသ္မာ၊ ဓရတေ သဒ္ဓြသာသနံ။
ပဗ္ဗာစရိယ သိဟာနံ၊ တိဋ္ဌတေဝ ဝိနိစ္ဆယော။

ဟု-အကြောင်းပြကာ စိတ်မှာထျော့ပါး အားပေးဖြင့်တင်တော်မူကာ လိုအပ်သော ကျမ်းဂန်ကို လမ်းမှန်မလွဲ စိရင်မြ စိရင်ရဘိ သကဲ့သို့လည်းကောင်း ထိုမှတစ်ပန် ပဉ်ဘာန်ဉာဏ် ထက်သန်လှသည့် သဒ်တဘာသာ စာဆိုတော်ပညာယှဉ် ကဝိတ်အိပ် ခဝဒ်ဒိပ်ရာ ကာလီဒါသဆရာကြီးပင် ဖြစ်လင့်ကစား ဒီဒိစိရင်အပ်သော ရဃုဝံသကျမ်း ဂန္ဓာရန္ဒန်–

မန္ဒဿကဝိ ယသော ပတ္ထို၊ ဂမိဿာမျုပဟာသကံ။
ပံသုလေ ဥဒ္ဓုံ ဂလေ လာဘာ၊ ဥဒုပ္ပါဟိရိဝ ဝါမနော။ (ဘာသာဋီကာ)

ဟု-သဘောသက်ဝင် အကယ်ပင်ညည်းညူပြီး–

http://www.dhammadownload.com

အထော ကတဝါကျွှါရေ၊ ပံသေသွိ ဂုဇ္ဇသူရိတ်။
မစ်ဟိ ဝ်ဖြဲပိုဒ်ဟိ်၊ သဟ္ဟသေဝတ်ဟိ် မေ ဂတိ။ (ဘာသာပြန်)

ဟု-အကြောင်းသက်ဝင် ဖြင့်တင်အားပေးကာ လိုအပ်သော ကျမ်းဂန်ကိုလမ်းမှန် မလွဲစီရင်ဖြစီရင်ရာအဲသလဲသို့လည်းကောင်း၊ထို့နည်းတူစွာ ဒိဒိမှာလည်း သာသနာတော်နှင့်စပ်၍သုံးစွဲရေးသားပြောဆိုကြရာ၌ အမှားမှားအချော်ချော် မဖြစ်ကြပါစေခြင်းဟူသော မနသိကာရလျှင် အကြောင်းရင်းယိုသော ဥယျောဇနကဂျာတကသည် အစဉ်မပြတ်နှိုးဆော်တိုက်တွန်းအပ်ရကား အောက်၌ဖော်ပြခဲ့သော ကျမ်းစာအမျိုးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။ဂဏ္ဌပကရဏာသဖွဲ့ဒါ၊ မြေ့ာ်အမျိုးမျိုး မှတ်တမ်းအမျိုးမျိုးနှင့်ပြည့်စုံခြင်း။ ဝဏ္ဏုပကရဏာသဖွဲ့ဒါ၊ ပညာယို သူတော်ကောင်း မိတ်ဆွေများယိုခြင်း။ ကဏ္ဍာဏမိတ္တော ပကာရသဖွဲ့ဒါ၊ ဂဉ်ာန္တရ၊ ဘာသန္တရ၊ လိပျန္တရ၊ ဒေသန္တရ-ဗဟုသုတ - သဖွဲ့ဒါကို့ကို အမှီတံကဲသဟဲပြု၍(အားပြု၍)ကြောက်ရွံ့ရှုံ့နှင့် နောက်တွန့်တွန့် ဖြစ်နေသည်များကို ကျော်နင်းတိုက်ဖျက်လျက် လိုအင်သော ကျမ်းဂန်ကို စီရင်ရေးသားခြင်း တည်းဟူသော စစ်မြေပြင်သို့ ချင်းနှင်းဝင်ရောက်ကာ ဗုဒ္ဓသာသနိက ကျမ်းတည်းဟူသော ဓေယျဘူမိသို့ ချီတက်ရန် သန့်ရှင်းစွာန် ချလိုက်ရပေသတည်း။

မှတ်ချက်။ ။၌၌ ဘာသန္တရဟူရာ၌ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒ အယုတ်ဆုံး အပိုင်းအခြားအားဖြင့် အောက်၌ ပြလတ္တံ့သော ဘာသာရှစ်မျိုး ကျမ်းဂန်စာပေ သုံးနိုင်လောက်အောင် ကောင်းစွာတတ်မြောက်လိမ္မာမှသာလျှင် အဗျားအားဖြင့်ပေါရာဏိကာ၊အာရုနိက၊ နာမသညာ၊ တည်ရာဌာန ကျနသေချာ မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်ရေးသား ချထားနိုင်၍ ဤကျမ်းမျိုးကို ဖြစ်မြောက်စေနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဘာသာရှစ်မျိုးကား

(၁) မာသုဘာသာ မာတ္တာဘာဓါ မိဒိ၏ မိဘ အမျိုးဘာသာ (ဘာသာရင်း)
(အရေးအသား အသံအနွဲအဆုံးအဖြတ် ပြုနိုင်အောင် တတ်မြောက်လိမ္မာခြင်းကိုယူ)
(၂) မာဂဓီ ဘာသာ။
(၃) သင်္ဃ ဘာသာ။
(၄) ပါကဋ ဘာသာ။
(၅) ဒေသီ ဘာသာ။
(၆) ဟိန္ဒီ ဘာသာ။
(၇) ဗင်္ဂါလီ ဘာသာ။
(၈) သိဟဠ ဘာသာ။ (များတည်း)

http://www.dhammadownload.com

သတိပေးချက်။ ။ရှေးအနှစ် ရာပေါင်းများစွာ ကာလကပင် ချုတ်ချော်တိမ်းပါး၍ လာခဲ့သော ပရိတ္တနှ ခလိတနာမနှင့် ဌာနများကို အာဂမနှင့် မူလယုတ္တိ နှိုင်းရှိ ထောက်ထား ရေးသားရှင်းလင်း သံသယ ကင်းလောက်အောင် သုမင်သင်ဆုံးဖြတ် ဖော်ပြအပ်သော။ ဂန္ဓာရီဌာန ခက်ဆစ်ပေါင်းများစွာ ဤကျမ်းစာရွက်ပါယှဉ်ရာ ကောင်းစွာ စေ့ငု ညှာ်စကျွဖြင့် ကြည့်ရှုမှတ်သား နိုင်ကြစေခလို.....။

အသျှင်ဗုဒ္ဓဃောသ ညည်းညူပုဂါထာနက်

(၁) အဇ္ဇ၊ ယခုအခါ။ ပစ္စုယာကာရဝဏ္ဏနံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အပွင့် အဋ္ဌကထာကို။ ဝတ္တုကာမော၊ ပွင့်ဆိုရေးသားလိုသော။ အဟံ၊ ငါဗုဒ္ဓဃောသဆရာသည်။ ပတိဋ္ဌံ၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထောက်တည်ရာ အခွင့်နည်းလမ်းကို။ နာဓိဂစ္ဆာမိ၊ ရူးစမ်းရှာဖွေ၍ မရနိုင်ပါတကား။ ကိဒိဓ၊ ဥပမာ ဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား။ သာဂရံ၊ သမုဒြာတွင်းသို့။ အဇ္ဈောဂါဠှော၊ သက်ဆင်းဝင်ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နာဓိဂစ္ဆတိဏ္ဍဝ၊ ခြေဖြင့်ထောက်မိရန် အောက်အာဋ္ဌမြေအပြင်ကို မရမမှီနိုင်ဘိသကဲ့သို့ ပါပေတည်း။

(၂) ပန၊ သို့သော်။ နာနာဒေသနာနယမဏ္ဍိတံ၊ အထူးထူးအပြားပြား ဗျားစွာ ဆန်းကြယ်သော ဒေသနာတော် နည်းတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော။ ဏ္ဍဒဿသနံစ၊ ဤပါဠိတန္တိ၊ ပရိယတ္တိ သာသနာတော်မြတ်ကြီးသည် လည်းကောင်း။ ပဗ္ဗာစရိယမဂ္ဂါစ၊ အပွင့်အဋ္ဌကထာဟု ဆိုအပ်သော ရှေးဆရာမြတ်တို့၏ သွားရာလမ်းဟောင်း ခရီးကြောင်း အစဉ်သည်လည်းကောင်း။ အဇ္ဈောဂ္ဂါဠှော၊ အဆက်မပြတ်ပဲ။ ပံဝတ္တတိ၊ ယနေ့ထက်တိုင် ထင်ရှားရှိပေသေး၏။

အသျှင်ဝမ္မပါလ ညည်းညူပုဂါထာနက်

(၁) တဿာ၊ ထို နဝင်္ဂသတ္ထုသာသန သံဝဏ္ဏနာဟု ခေါ်ဆို အပ်သော။ ဇေတဝဂ်ရ မဟာသာဝက၊ သျှင်မဟာကစ္စည်း မထေရ်မြတ် ဟောတော်မူအပ်သော နေတ္တိပါဠိတော်မြတ်၏။ (အတ္ထသံဝဏ္ဏနာမှာစပ်) (၀၀) ကို။ (သြဂါဟေတဗ္ဗဘာဝတော မှာစပ်) ဂန္ဓိရဉာဏဏောဟိ၊ နက်နဲသော ဉာဏ်ယှဉ်သော အရိယာပညာဝန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို သာ။ (ဇဝကျေသည်) သြဂါဟေတဗ္ဗဘာဝတော၊ သက်ဝင်အပ် သက်ဝင်မှုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၊ အနက်ကိုဖွင့်ဆိုရာ ပွင့်ဆိုကြောင်းဖြစ်သော သံဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာကို။ မယာ၊ ငါဝမ္မပါလဆရာသည်။ ကာတုံ၊ ရေးသားပြုပြင် စီရင်ခြင်းငှါ။ ကိစ္စာဝိဒုက္ကရာ၊ အကယ်၍ကား ခဲယဉ်းလှပါပေ၏ရှင့်။

(၂) ပန၊ သို့ခဲယဉ်းသော်လည်း။ (ပန ရေးသားသည့်) သဟသံဝဏ္ဏနံ၊ အပွင့် သံဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သဘ္ဗုဒ္ဓသာသနံ၊ [illegible] သာသနာတော်၏

http://www.dhammadownload.com

နဝင်္သာသနာတော်ဖြတ်ကြီးသည်။ ထာဝရ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဝရတော၊ မကုယ်မကင်းကင်း မပျောက်မပျက် ယနေ့တကဲ့ကိုင် မပျံဒဏ်ရာ ပျံကြဲပါပေသေး၏။ ပုဗ္ဗာစရိယသိဒ္ဓိဟာနံ၊ ရှေးဆရာပြုမြဲကိုဖျက်။ ဝိနိစ္ဆယော၊ ဂျုံကိုဖျက်နဝိနိစ္ဆယသည်လည်း။ တိဋ္ဌတော၊ မကုယ် မပျောက် ယနေ့ရောက်အောင် တောက်လျှောက် တည်ယိုပေသေးသည် သာလျှင်တည်း။

ကာလိဒါသဆရာ ညည်းညူပုံဂါထာနှက်

(၁) မနော၊ ပညာမဟဲ့ နို့နံ့သည်သူ ဖြစ်ပါမူကျက်လည်း။ ကဗိယသော ပတ္တိ၊ တိက္ခ ဟာသ ဇဝနနှင့် တဝဂ်ဖို့ ဝဖိုဂိနိသွင် ညဏ်ကြီးရှင် စာဆိုတော်ပညာယို့ ကဗိသုခဓိန် ပဂ္ဂိုလ်ကျော် ကျမ်းပြုဆရာကြီးများသာ ရအပ် ရသင့် ရထိုက်ရနိုင်သော ကြေးဇူးသတင်း ကျော်စောခြင်းကို ဇောင့်တဒိသည်ဖြစ်၍။ (ဝါ) တောင့်တဒိသော ကြောင့်။ (ဝါ) တောင့်တဓိရကား။ (ဝါ) တောင့်တဒိသောငါသည်။ ဥပဟာဿတံ၊ ပဏ္ဍိတ်သဘင် လူနှင့်ရှင်တို့ ရွှေ့ရွှင်အလယ် ရယ်ဘွယ်အဖြစ်သို့။ ဂဓိဿာဒိ၊ အလုပ်ခဲခက် ညဏ်မနက်၍ ဆက်ဆက်မချ ရောက်ရပေတော့အံ့။ ကိဒိဝ၊ (ထည့်) ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား။ ပံသုလဇ္ဈော၊ ထောက်အရုပ်မြင့်သူ လူပုဂ္ဂိုလ်များသာ လှမ်းယူဆွတ်ခူး၍ ရဒ္ဓိလေခက်သော။ဟလေ၊ အပင်မြင့်ပေါ်မှာ တည်ယိုသော သစ်သီး၌။ လောဘာ၊ တွယ်တာနှစ်သက်ရုံမက်ရယူလိုခြင်းကြောင့်။ ဥဇ္ဈာဟာ၊ ခြေကလည်းထောက် လက်ချုံးပြောက်သွက် ယောက်ယက်ခတ်ဆန့်သော။ ဝါမနော၊ လူတန်းမဖို့ နိမ့်လိုနိစ၊ လကုဏ္ဌာဟ နာမခေါ်ပြု မောင်လူပုသည်။ ဥပဟာဿတံ၊ မြင်ရသာသူ လူတို့ရယ်ဘွယ်အဖြစ်သို့။ ဂဓိဿတိဏ္ဍဝ၊ ရောက်ရလိမ့် သကဲ့သို့ပင်တည်း။

(၂) အထော၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း။ ပဇ္ဇသူရိဘဲ၊ ဝါလ္မီက ဝါလ္မီကိ၊ အာဒိကဗ္ဗိက ကာဗျ ဆရာစသော ရှေးဒဿီဖြစ်သော စာဆိုတော် ပညာယို့ ကဗိအပေါင်းကို်သည်။ ကတဝါကျွန်ုပ်ရဲ့၊ စိရဉရေးသား၍ ထားခဲ့ကြသော ရေမာယန ကထာပဗန္ဓ၊ ဝါကျဝင်ရောက် တံခါးပေါက်ယိုသော။ အသို့ဝံသေ၊ သရိယင်သ အမွှန်အစ ပဘဝယိုသော ရဃုဝံသအရာ၌။ ဝဇ္ဇိဒ္ဓသို့၊ ဝဖိုရစိန်ဖြင့် ဖော်ထွင်းအပ်သော။ မဏိမှိ၊ ပဒမြားနှီ။ သုတ္တသဿ့ဝ၊ သိကုံးကြိုးဏီကဲ့သို့။ မေ၊ ရဃုဝံသကျမ်းကို ရေးသားပြုပြင် ဒိုရှင်လိုသော ငါ-ကာလိဒါသဆရာ၏။ ဂဝဒိ၊ ညဏ်ဂဝံတိသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားယို့ပေသေး၏၊ ဤအနက်ကား ပုဂ်းအပုဒ်မလွဲနာထ ဆရာရေး သံဖိဝိနိဂိုကာ, သိဟိုဠ်ဘာသာ သန္နယများနှင့် အညီ ကျနစွာ ပြန်ဆိုအပ်သော အနက်တည်း။

ဤတွင် ရတနဉာဏာဘိဝံသာမ စသည်ကို ပြဆိုရာ ဂန္ထာရမ္ဘ အခဏ်းပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၄) ညွှန်ကြားချက်များကို ပြဆိုခြင်း

ဤကျမ်းသို့ အရောအားလျော်စွာ ဘာသာနှစ်ရပ် ဝေါဟာရများကိုလည်း ထည့်သွင်းရေးသားခဲ့ဖြတ်ထားသဖြင့် ပါဠိ၊သင်္ခဒတ၊ အင်္ဂလိပ်အက္ခရာဆိုးပျိုး ပြောင်းလဲရေးသားအသံထွက် ရွတ်ဖတ်ပုံများကို ရှေးဦးစွာ နားလည်ထားသင့် (ဂ)ပေရာ ပုဂ်းတို့ကို ထိုက်တန်ရုံ ဓယားချ၍ ညွှန်ကြားပြဆိုပေအံ့။

ဘာသာသုံးပျိုးအသံထွက် တူမျှသောအက္ခရာပုံစံ (သရများ)

ပါဠိဘာသာ-ဗမာအက္ခရာ		သင်္ခဒဘာသာ-ကလာဝိရေး		အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ		အသံထွက်	
ရသ	ဒီဃ	ရသ	ဒီဃ	ရသ	ဒီဃ	ရသ	ဒီဃ
အ	အာ-ာ	အ	အာ-ာ	a	ā	အ	အာ
ဣ-ိ	ဤ-ီ	ဣ-ိ	ဤ-ီ	i	ī	အိ	အီ
ဥ-ု	ဦ-ူ	ဥ-ု	ဦ-ူ	u	ū	အု	အူ
		ဍ	ဏ	ṛ	ṝ	ရိ	ရီ
		ဎ	ဏ	ḷ	ḹ	လိ-လရိ	လီ
	ဧ-ေ		ဧ-ေ		e		ေအ
			ဲ-ဲ		ai		အိုက်
	ဩ-ော		ဩ-ော		o		အော-အို
			ဩ်-ော်		au		အော်-ဆောက်
			ံ-း အား	ṁ	aṁ		အံ-အား

http://www.dhammadownload.com

ဗျည်းအက္ခရာများ

ပါဠိဘာသာ-ဗမာစာအက္ခရာ	သင်္ဃာဘာသာ-ကလာပ်ရေး	ဝေဂလိသိစာအက္ခရာ
က၊ ခ၊ ဂ၊ ဃ၊ င၊	က၊ ခ၊ ဂ၊ ဃ၊ ငၟ၊	Ka - Kha- Ga- Gha- Ṅa-
စ၊ ဆ၊ ဇ၊ ဈ၊ ဉ၊	စ၊ ဆ၊ ဇ၊ ဈ၊ ဉ၊	Ca - Cha- Ja- Jha- Ña-
ဋ၊ ဌ၊ ဍ၊ ဎ၊ ဏ၊	ဋ၊ ဌ၊ ဍ၊ ဎ၊ ဏ၊	Ṭa - Ṭha- Ḍa- Ḍha- Ṇa-
တ၊ ထ၊ ဒ၊ ဓ၊ န၊	တ၊ ထ၊ ဒ၊ ဓ၊ နၟ၊	Ta - Tha- Da- Dha- Na-
ပ၊ ဖ၊ ဗ၊ ဘ၊ မ၊	ပ၊ ဖ၊ ဗ၊ ဘ၊ မ၊	Pa- Pha- Ba- Bha- Ma-
ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ၊ သ၊	ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ၊ သ၊	Ya- Ra - La- Va- Sa-
ဟ၊ ဠ၊ အံ၊	ဿ၊ ဿ၊ ဟ၊ ဠ၊	Sa - Ṣa - Ha- La- Aṁ-

(စာမှတ်လက္ခဏာများကို သတိပြုပါ)

ဂဉ်းဗျည်းအက္ခရာများအသံထွက် ဘာသာသုံးမျိုး အများအားဖြင့် တူကြ၏့ အချို့မတူသော အက္ခရာများတွင် စ၊ ဆ၊ ဇ၊ ဈ၊ တို့ကို ဗမာပါဠိသံ ယိုရင်းအတိုင်း ဘတ် သဒ်တသံ၊ ကျ၊ ချ၊ ဂျ၊ ဃျ ဟု ယပင့်သံဘတ် သ-အက္ခရာကို ဗမာပါဠိသံ ယိုရင်းအတိုင်းဘတ်၊သဒ်တအသံ-စ-ဟု စလုံးသံဘတ်၊ ဇ-ဈ၊ အက္ခရာတို့ကို ပါဠိသံမယို၊ သဒ်တသံ၊ ဆ-သျ ဟု ဆလိမ်သံ သ,ယပင့်ဟထိုးသံဘတ်၊ အင်္ဂလိသ် အက္ခရာမှာမူ ပါဠိ သဒ်တ အရေးသားသို့ လိုက်၍ သင့်သလို ကြည့်ဘတ်နိုင်သည်။

(**ဒေထူးမှတ်ချက်**) အင်္ဂလိသ် အက္ခရာများတွင် (a) ဤဇဲသို့ ..အဒေထက်က မျဉ်းတို လက္ခဏာပြထားမူ အောလောင်း (ī) အိုင်အဒေထက်က ပြထားမူ အိုင်လောင်း (ū) ယူ အဒေထက်က ပြထားမူ ယူလောင်းဟု ခေါ်သည့် ဂဉ်းကျိသည့် ဖြစ်သော အမှတ်အသားများ ဖြစ်ကြသည်။

၄—ဂဉ်းအမှတ်သားယို အင်္ဂလိ အက္ခရာသည် သဒ်တသံ ဿ (ဘ်) အက္ခရာ နှင့် ညီမျှသော အသံရှိသည့် အချို့ပညာရှိများက Sh ဟု နှစ်လုံးတွဲ ရေးကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

S ၎င်းအောက်၌ အပြောက်အစက် အမှတ်အသားယို အက်စ် အက္ခရာသည် သင်္ဘာသာ ဇ (ဇျ) အက္ခရာ အသံနှင့် ညီမျှသော အသံယို၍ အချို့ ပဗျည်းများက ၎င်းကို ၄ ဟု စီ အက္ခရာအောက် အကောက်လက္ခဏာပြုရေးကြသည်။

S အမှတ်အသားမပါ အက်စ် ဂိုးဂိုးကို ပြန်ဆိုရွက်ဘတ်ကြရာ၌ အချို့က ဆ-အသံ အချို့က သ-အသံ ပြန်ဆိုရွက်ဘတ်ကြသည်။

C ဝဲငင်းစီ အက္ခရာကိုမူ အချို့က စ-အသံ အချို့က ကျ-အသံ ရွက်ဘတ်ပြန်ဆိုကြသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၌-က-သံ ယို့သည်။

Th—၎င်း အက္ခရာ နှစ်လုံးတွဲကိုမူ အချို့က ထ-အသံ အချို့က သ-အသံပြန်ဆို ရွက်ဘတ်ကြသည်။

ဖ—၎င်းခြောက်ဂဏန်း သို့မဟုတ် သဝေထိုးသဏ္ဌာန်ယို့ အက္ခရာ အမှတ်အသားကို သတိပြုပါ၊ ၎င်းသည် သဒ်တဘာသာ ကလာပ်ရေး၌ အသုံးပြုသော အက္ခရာ အမှတ်အသားဖြစ်၍ (ဂ) အက္ခရာအသံနှင့် ညီမျှသော အသံယို့သည် ရေးသားရာ၌ တစုံတခုသော အက္ခရာ၏ အထက်၌တင်ထား ရေးသားပြီး ရွက်ဘတ်ရာ၌ ၎င်း၏ (ဂ) အသံကို ရှေးဦးစွာ ထင်စေကာ ၎င်းအသံနှင့် မရှေးမနှောင်း ၎င်း၏အောက်၌ တည်သော အက္ခရာ၏ အသံကို ထင်စေလျက်ရွက်ဘတ်ရမည့် ဥပမာ (နမ်ဒါ) ဟူသော အရေးအသားကို(နဂ်မဒါ) ဟု ရွက်ဘတ်ရသကဲ့သို့တည်း။ အင်္ဂလိပ်စာလုံးမှာ(R) အက္ခရာကိုပင် အသုံးပြုရမည်။

ဗမာပြည်သားများရွက်ဘတ်ပုံနှင့် နိုင်ငံခြားသားများ ရွက်ဘတ်ပုံ ခြားနားချက်ကို အနည်းငယ်ဆက်လက် ပြဆိုဦးအံ့။

ဗမာအသံ စ-ဆ-ဇ-ဈ-ဏ်ကို အများအားဖြင့် နိုင်ငံခြားသားများက -ကျ-ချ-ဂျ-ဈျ-ဟု-က-ခ-ဂ-ဃ-အက္ခရာများနှင့် ယ-အက္ခရာကို တပေါင်း တချက်တည်းပြု၍ ယ-ပင့် သံဖြင့် ရွက်ဆိုကြသည်။ ဥပမာ၊ ပဉ္စာလ ကို ပံကျာလ၊ ပန္ထိမ ကို ပတ်ထျိမ ဇာတက ကို ဂျာတက ဥပဇ္ဈာယ ကို ဥပတ်ဈျာယ ဟု အသံထား ရွက်ဘတ်ကြသကဲ့သို့တည်း။

http://www.dhammadownload.com

ဗမာအသံ ကျ-ချ-ဂျ-ကိုမူ နိုင်ငံခြားသားများက ကဲ့ယ၊ ခဲ့ယ၊ ဂ်ယ၊ဟု က-ခ-ဂ-ဂျိုကို မထင်မရှား ဗျည်းသံထား၍ ယေ-ကိုသရနှင့်တကွ ပြိုသဖွာ အသံထား၍ ခဲ့ခြား ရွတ်ဘတ်ကြသည်။

ဥပမာ သကျာနန္ဒ ကို သက်ကဲ့ယာနန္ဒ အသရေ်ယျ ကို အသင်္ယေယျ စသည်ရွတ်ဘတ်ကြသကဲ့သို့တည်း ထိုမှတပါး ဗမာရရှစ်သံကိုလည်း ၎င်းတို့က ခဲ့ရွတ် ကြပြန်သည်၊ သကြ ကို သတ်ကရ နိုင်ငြာဝ နိုဂရောဝ ပြိုးပွားဏ ကို ဗရာဟမဏ ပြာကြိုတ် ကို ပရာကရိုတ်စသည် ရွတ်ဘတ်သကဲ့သို့တည်း။

၎င်းပြင် ဗျမြင်ဆွဲအက္ခရာ ဃ-ကို ဝ-အောက်ချိုက် ယပင့်သံ ဂျ=ဓ်ယ ယ-အက္ခရာကို—ဂျ-ဟု ၎င်းတို့က ရွတ်ဘတ်ပြန်ဆိုကြသည်၊ ဝိဇ္ဇ-ကို-ဝိဇ္ဇ-ယမနာ ကို ဂျမနာစသည် ရွတ်ဘတ်ပြန်ဆိုသကဲ့သို့တည်း။

၎င်းပြင် ဗမာ-စသတ် အစ်သံနှင့် ကသတ်အက်သံကိုလည်း ၎င်းတို့က တသတ် အတ်သံထား၍ ရွတ်ဘတ်ကြသည့် အစ္စုတ ကို အတ်ကျုတ၊ တက္ကဒိလာ ကို တက်သျှဆိ လာ မစ္ဆိုမ ကို မတ်ဆျိုမစသည် ရွတ်ဘတ်သကဲ့သို့တည်း။

ဗမာ အင်္ဂလိသ် အက္ခရာများ၌ မပါသောသဒ်တဘာသာ သရ-များ ဗျည်းနှင့်တွဲပုံ

ကလာဝ်ရေး	အင်္ဂလိသ်ရေး	အသံထွက်
က် + ဍ = ဍ္ဍ	K + r = Kr	ကြ်=ကရိ
က် + ဋ္ဌ = ဋ္ဌ	K + r = Kr	ကြ်=ကရိ
က် + ဇ္ဈ = ဇ္ဈ	K + l = Kl	ကယိ=ကြ်=ကလရိ
က် + ဏ = ဏော	K + o = Ko	ကို=ဏော
က် + ဇ်ဂ် = ဇ်ကာ်	K + au = Kau	ကော်က်

http://www.dhammadownload.com

သန်တဘာသာ ကလာပ်ခေးနည်း ဘတ်နည်းပုံစံ

ရေးပုံ	အသံထွက်	အင်္ဂလိပ်ရေး
အာဘိဝမ်ကောဇ	အာဘိဓရ်မကောဆ	Abi dha rma ko śa
သူယ်သိဒ္ဓါန္တ	စူရ္ယဆိဒ္ဓါန္တ	Sūrya Siddhānta
ဇျောတိမတ	ဂျယောတိသျှတ်	Jyotiṣat
ဗ္ဂဟဒ်သံဟိတ	ဗရိဟ(ပြဟ)သံဟိတ	Bṛha saṁhita
ဝိစ္ဆ်ုပုရာဏ	ဝိသျှ်ကုပုရာဏ	Viṣ nu purāṇa
ဇက္တိသင်ကြမတန္တြ	ဆက်တိသံကရမတန်ရ	Saktisaṁkaramatantara
ဘောဇပြဗန္ဓ	ဘောဇျပရဗန္ဓ	Bojaprabanda
ဧဇ္ဈာထ်မုက္တာဝလိ	ဆဓ်ဒါရ်ထမုက်တာဝလိ	Sbdāratha muktavali
ပြက္ကတိနိရ်ဏယ	ပရကရိတိနိရ်ဏယ	Parakṛtinirṇaya
ဗေဟ္ဒဧတက	ဗောက်ဓဆတက	Bauddha śtaka
ပြထမဒိက္ခာ	ပရထမဆိက်သျှာ	Prathamaśikṣā
ဗျာချာသန္နယ	ဝ်ယာခ်ယာစန္နယ	Vyākhya sannaya

သန်တပုဒ် အဆုံးအဖြတ်

သင်္ခတဘာသာဟူသော အခေါ်အဝေါ်၌ သကဋ သဋ္ဌဋ သဋ္ဌတ သသံကြိုက် ဤသို့ အခေါ်အဝေါ် အမျိုးမျိုးရှိကြရာ အမည်မှန် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အလွယ်နှင့်မှတ်ရန် သံပေါက်များနှင့်တကွ ပြဦးအံ့။

ဗျာကရဏာဒိလက္ခဏေန သမ္မာကရိယတေ သဒ္ဒိယတေတိသင်္ခတာ၊ ဒေဝဝါစိတိ ဘာသာ။ သင်္ခတော၊ ဂန္ထော၊ သင်္ဂီတိကျော်၊ ဟု–ကမ္မသာဓနပြုလုပ် အဘိဓေယျထုတ်၊ သံပုဗ္ဗ၊ ကရဏတ် တပစ္စည်း သံသဒ္ဒါ သမ္မာအနုက်ဟော၊ ပုဂ္ဂသမုပစယော ကစ္စည်း သုတ်ဖြင့် (သို့မဟုတ်) ကရောတိဿအါဟဋ္ဌသော ဂျော်မောင်လ နိသုက်ဖြင့် ကရဏတ်ကို (ခ) ပြု သကက်ဂိုက်ကိုက်ကို ကဝဋ္ဌ ပြု ဗိုက်ဂိုက် သင်္ခကရဏမည်။ အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့် ဗျာကရဏိုးလက္ခဏာစသည်နှင့်အညီ အသုကစဒသော ပေါရာဏက ရသော့

http://www.dhammadownload.com

သူမြင်ကိုယ် ကောင်းစွာပြုပြီးချိန်အခါသော (ဒေဝဝါဒီနှုတ်ထုတ်ကာသာ) ကျမ်းဂန်ဝါဒကျ ဟု အဓိပ္ပါယ် ဆိုလိုသည်၊ ထိုမှတပါး သံသရာဝါဒကာ သံသရာဖြင့် သွေ့ဟ ကတော သက္ကကော-စသည်ဖြင့် ဝစနက္ကမပြုလုင်ကြ၍ သုဇ္ဇတ ဟု ခေါ်ဆိုရေးသားလျက် ယိုကြသည်များ၌ ဆင်ခြင်အပ်ယင်းသည်။

ထင်ရှားစေဦးအံ့။ သံက္ကိုတ .....သင်္ကြိုက် ခေါ် ဒေဝဝါဒီဘာသာပုဒ်။

သင်္ဘတ .....မာဂဓဘာသာပြန်ပုဒ်။

ဤ၌ ဒေဝဝါဒီဘာသာပုဒ်ယို ဒန္တ-သ-ဆင့်သော ဥကို ခ-ပြန် မာဂဓသဒ္ဒဂတိအားထျော်စွာ ရိ-ဆွဲကို(အ)ပြုနိသော် သင်္ဘတဟု မာဂဓဘာသာပုဒ် ဖြစ်သွားသည်၊ ဥပမာ အသံက္ကိုတပုဒ်ကို အသင်္ဘတ သံသ္ကာရကို သဒ်္ဒါရပြုနိသကဲ့သို့တည်း၊ ဤမှတပါး၊ သက္ကတ ဟု ဘယ်နည်းမှ မဖြစ်နိုင်။ သက္ကတ ဟူသော သင်္ဘတ-ပုဒ်မှာသာ သက္ကတဟု မာဂဓ ပြန်နိုင်သည် ၎င်းသက္ကတပုဒ်၌ သန္တ်သဒ္ဒါပ ပဒ-ကရဓာက်ကြီ၍ အနက်အားဖြင့် ပူဇော်မြက်နိုးခြင်း အနက်သုံးဖုသည် ကျမ်းဂန်ဘာသာစကား ဟူသော အနက်မရနိုင်။

ထို့ပြင် ရှေးဗမာစာများ၌ ဤသင်္ဘတဘာသာကို (လွှည်း) ဟော သကဋ သဒ္ဒါဖြင့် သကဋဘာသာ ဟူ၍လည်းကောင်း နောက်ကာလ၌ က နှစ်လုံးဆင့်နှင့် သက္ကတ၊ သက္ကဋ ဘာသာ ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသားခေါ်ဆိုကြပြန်သည်၊ ဤ သင်္ဘတ အမည်နှင့်စပ်၍ ငါတို့ဗမာစာများသာ အထွေထွေ ယိုနေကြသည့် မဟုတ်သေး နိုင်ငံခြားစာများမှာလည်း အထွေထွေယိုနေကြသည် သင့်မသင့် ချင့်ယှကြလေကုန်။

ဘာသာအက္ခရာ ပြောင်းလဲပြန်ဆိုရေး၌ အထူးထင်ရှားစေဦးအံ့

(မာဏဝိကာဂ္ဂတ္တိ) မည်သော ဗုဒ္ဓသင်္ဘတ ကျမ်းလာ သင်္ဘတမှ မာဂဓဘာသာပြန် ပါဠိများနှင့် ဝသုဗန္ဓုဆရာ ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော အဘိဓမ္မာကောသ ကျမ်းလာ သင်္ဘတဘာသာမှ မာဂဓဘာသာ ပြန်ထားပုံများကို ပညာရှင်ကို ဆင်ခြင်သက်ဝင် နိုင်ကြစေရန် အောက်၌ အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုက်သည်။

တြိန္နံမာနိဘိက္ခဝေ သံက္ကိုတသျသံက္ကိုတလက္ခဏာနိ (သင်္ဘတဘာသာ)

တိဏ္ဏိမာနိဘိက္ခဝေ သင်္ဘတသ သင်္ဘတလက္ခဏာနိ (မာဂဓဘာသာပြန်)

(ဤ၌ သံက္ကိုတသျ ကို (သင်္ဘတသ) အသံက္ကိုတ ကို (အသင်္ဘတ ပြန်ထားပုံကို လေးလေးနက်နက် သတိပြု)။

http://www.dhammadownload.com

သံဃ္ဃံတာ မာဂ်ဝဇ္ဇိတား (သင်္ဃတဘာသာ)

သင်္ဃတာ မဂ္ဂဝဇ္ဇိတာ (မာဂဓဘာသာပြန်)

တြိဝိဒံစာပျသံဃ္ဃံတမ် (သင်္ဃတ)

တိဝိဒံ စာပျသင်္ဃံတံ (မာဂဓပြန် (စ အဒို့အသင်္ဃံတံပုဒ်ဖြင့်)

သင်္ဃကြွေက် ငင်းကား သင်္ဃတာနုယာယီ ဗမာဝေါဟာရတည်း။ သံဃ္ဃံတ ဟူသော သင်္ဃတပုဒ်ကို ဗျက်၍ ငင်းသို့အစဉ်လိုက်ပြီး ဗမာလိုနာမသက်အားဖြင့် ခေါ်ဆို ခြင်းဖြစ်သည် ထိုမှတပါး သင်္ဃတပုဒ်သို့လိုက်၍ မာဂဓာနုယာယီ ဗမာ့ဝေါဟာရ အားဖြင့် သင်္ဂိုက်ဟုလည်း ခေါ်နိုင်သည်။

သံဃ္ဃာဂဿဒ္ဓန္ဓိတု ဘော်ာ နျေ (သံဃ္ဃာရား) ကွေမေ တြဲသား (သင်္ဃတဘာသာ)

သခါရကွန္ဓောစတု့ဂို့ ညေသခါဂျာ ကွေမေတယော (မာဂဓပြေန်)

(စတုဟိအညေပုဒ်ဇြတ်)

အဘိဓမ်ကောစား (သင်္ဃတ)

အဘိဝမ္မကောသော (မာဂဓပြန်)

ပြထမကောဇ္ဈာန် (သင်္ဃတ)

ပဌမကောသဇ္ဈာန် (မာဂဓပြန်)

စာတုဒိဒေါ်ဒါး (သင်္ဃတ)

စာတုဒိဒ္ဓေသော (မာဂဓပြန်)

အာစာယ်ဝသုဗံဂုဇြဏ်ိတား (သင်္ဃတ)

အာစရိယဝသုဗန္ဓုပ္ပဂ်ိတော (မာဂဓပြန်)

ဤ၌ ပြန်ဆိုအပ်သော ပဥ္စကွဲဝါစက သင်္ဃတ သဒ္ဒါ ဟူး၌ သံသဒ္ဒါ ဘင်္ဂဟူး ဥပေန္ဒဟူး မူလဆိုခဲ့သော ဒေဝဝါဏိဇ်ဝါစက သင်္ဃတသဒ္ဒါ၌မူ သံသဒ္ဒါကား သမ္ဘာဟူး ဤပဿီ ဥပသာရ ပုဒ်အနက်မှသာ ထူးကြသည် ပြောင်းလဲပုံ စာက်ပစ္စည်းပုဒ် ပြောင်းပုံအလုံးရုံ အတူတူပင် ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

သခ်ၤတမ္ပ ပါဠိသို့ပြန်ဆိုရာ၌ သုတမယဉာဏ် ရင့်သန်ကြစေရန် အမြွက်မျှ ပြဆိုဦးအံ့

သင်္ခါပုဒ်မှ မာဂဓပုဒ် ပြောင်းလဲပြန်ဆိုသည်ဟုသော ၎င်းအားသာနှစ်မျိုး ပုဒ်ခန့် အကျဉ်း လုံးဖေမတူမှုသော်လည်း မတြားအဂၤအတွက်အားဖြင့် ဟူအောက်ပြန်ဆိုရမည်။ ဥပမာ အာစာယ် ဟူသော ငါးမတြားယိုသော သခ်ၤါးပုဒ်ကို အာစရိယ ဟု ငါးမတြားယိုသော မာဂဓပုဒ် ပိယ် ဟု သုံးမတြားယိုသော သင်္ခါပုဒ်ကို ဝိရိယ ဟု သုံးမတြားယို မာဂဓပုဒ် သူယ် ဟူသော သုံးမတြားယို သင်္ခါပုဒ်ကိုလည်း သုံးမတြားယို သုရိယ ဟု မာဂဓပုဒ် ပြန်ဆိုရဘဲ သက့ဲသို့တည်း။ ၎င်းနည်းတူ မတြားဟူ ပြန်ဆိုထားပုံများအနည်းငယ် ထုတ်ပြဦးအံ့။

ဥပ္ပ–ဥသမ	စာယ်–စရိယာ	ဇာဂယျ်–ဇာဂရိယာ
ပဒ္ဓ–ပဒုမ	ဘာယ်–ဘရိယာ	ယတူ–ယတန
ရတ္ဆ–ရတန	ဝဇြ–ဝဇိရ	ဖြိ–သိရိ–ကြိ–ဟိရိ

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်များကို ထောက်၍ ဗမာစာများမှာယို့သော သန္နစ်ချောင်းငင်နှင့် သူရိယ၊ ဝလုံးကြီးတင်ဆခတ်နှင့် ဝိရိယ၊ အသို့ သလုံးကြီးတင်နှင့် သိရိ အသို့ ရကောက်သုံးကြီးတင်ဆခတ်နှင့် သိဒ္ဓိ ဟု ရေးသားလျက် ယို့ကြသည်များကို သင့်မသင့်ပညာရှင်တို့ ဆုံးဖြတ်ကြလေကုန်။

လန်ဒန်ရိုက်မူ မဟာဇနကဇာတ် ပါဠိမှန်

Suriyugga Ma Ne Nidhi သူရိယုဂ္ဂမနေနိဓိ။

မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်

ပုဉ်သခ်တ၊ မာဂဓ၊ ပြန်ထမဏ္ဍာ တူဧရာ။
အာစာယ်မှ၊ အာစရိယ၊ ပြန်ထအရာ နည်းယူပါ။

ထို့ကြောင့် ဝိ-သု၊ ရဿဟု၊ ရေးသူမှန်ခဲ့သော်။ (ဝိရိယ သုရိယ၊ ဟူလို) ကိုဗာဂဓ၊ လွန်တူလှ၊ ရှုကြပါကတာ၊ ကျန်းဘာသာ။ (ပါက တဘာသာမှာလည်း ဝိရိယ၊ သုရိယ၊ ဟု ရဿနှင့်သာ ယှိသည်ဟူလို)။ ဤသည်ဌာန၊ သိခက်လှ၊ ရှုးက စဉ်လာ၊ ဆွတ်ပျက်ရာ။

ဗမာစာနှင့် ပါဠိစာ ရွတ်ဘတ်နည်း အမြွက်

ဗမာစာဖြစ်စေ ပါဠိစာဖြစ်စေ ရေးသားရွတ်ဘတ်ကြရာ၌ အမှန်အကန် နည်းလမ်းကျကျဖြစ်ရန် လွယ်ကူလှသည်မဟုတ် အမှုမဲ့ဆိုလျှင် ပညာယှိသဘင်မှာ ရယ်ဖွယ်ပင်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤနည်းထက် အမြဲက်မှ ရေးသား ရွက်ဆောင်နည်းကို ပြဦးမည်။

ဗမာစာဌ ရေးသည့်အခါ သတ်ပုံကျနှ မှန်စွာရေး၍ ရွက်ဆောင်သည့်အခါ ပြောဆို နေကြအသံ ထိုးသံ နှုန်းသံသို့လိုက်၍ ရွက်ဆောင်ရသည် ရေးလျှင် အမှန်၊ ဘတ်လျှင် အသံ ဟူသော ဆောင်ပုဒ်စကားကို အမြဲသတိထားရမည်၊ သို့မဟုတ်ပဲ ရေးသည့် အတိုင်း ရွက်ဆောင်မှု တောသားလူပြိုင်း ဘတ်သည့်အတိုင်း ရေးမှု ဗာလအဖြစ် ရောက် ရှိမှ်မည်။

ရေးပုံ	ဘတ်ပုံ	ရေးပုံ	ဘတ်ပုံ
ပလ္လင်တော်	ပလင်တော်။	ဗုဂ္ဂးသခင်	ဗဂျးသခင်။
ဘိုးတော်	မိုးဘော်။	လျှောက်ထား	ရှောက်ထား။
ဦးခေါင်း	ဥကျောင်း။	ကူးတို့ဆိပ်	ကတို့ဆိပ်။
လည်ဆင်မွေး	လယ်ဆင်မွေး။	ထိုသူလည်းကောင်း	ထိုသူလကောင်း။
ကာဗျာသိချင်း	ကဗျာသချင်း။	ညဉ့်သန်ကောင်	ညသကောင်။
တံခါးကျည်	တခကျည်။	အလံတမ်းခွန်	အလံတခွန်။
ဘထွေး	ဘဒွေး။	ကုန်သည် လည်ပင်း၊	ကုန်သယ်-လယ်ပင်း။

ဤသို့စသည် များလှစွာဖြ။

ပါဠိုစာရွက်ဘတ်ရာ၌ ဗျည်နဗုံ့၊ ဆယ်ပါးညှိ၍၊ တတ်သိကရှိဏ်း၊ မဆိုင်းပယတ်၊ ဌာန်မချတ်ရန်၊ အမှန်ကျန၊ ရွက်ဘတ်တင်ရမည်။

မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်

(ဗမာ) ရေးပုံအမှန်၊ ရွက်ဘတ်ရန်၊ ယူရန်နယ ထိုးနှုန်းမှ။
ရေးတိုင်းဘတ်မှု၊ တောသားဟူ၊ ထိုသူလူပြိုင်းပ။
ဘတ်တိုင်းရေးမှု။ ဗာလဟူ၊ ထိုသူဖြစ်ရ၊ ဇကွာ။

(ပါဠို) ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ၊ ဆယ်ပါးမှို၊ ညှိ၍ဘတ်ကြပါ။
ကရိဏ်းပယတ်၊ ဌာန်မချတ်၊ မှတ်၍ဘတ်ကြပါ။

လောင်ဂျီတွဒ် နှင့် လတ္တီတွဒ်

မြေပုံ၌ အနောက်ဘက်တန်းလျက်နေသော မျဉ်းကြောင်းများကို Latitude လယ်ပိုင်ဝန်ဟု ခေါ်သည်၊ တောင်မြောက်တန်းလျက်ယှဉ်သော မျဉ်းကြောင်းများကို Longitudes လောင်ဂျီတွဒ်ဟု ခေါ်သည်၊ အရှေ့အရပ်စသော အရပ်လေးမျက်နှာကိုမူ

http://www.dhammadownload.com

မြေပုံ၏ အထက်အရပ် အာလိုကို ပြောက်၊ အောက်အာလို အရပ်ကို တောင်၊ လက္ခိဏာဘက် အာလိုကို အနောက်၊ လက်ဝဲဘက်အာလိုကို အနောက်အရပ်ဟု မှတ်ပါလေ။

(သံပေါက်) ရှေ့နောက်လယ်၊ တောင်မြောက်နှိ၊ လောင်္ကာမှတ်ပါ ဗျဉ်းသညာ။
အထက်ကားမြောက်၊ တောင်မှာအောက်၊ မှတ်ထောက်ဝဲယာ နောက်ရှေ့သာ။

ယင်းလည်ပိုဝွန် လောင်္ကာတွန် နှစ်မျိုးတွင် သင်္ကာသာသာအားဖြင့် လက္ခဏာတွန်ကို နိဂုံး လေခါ၊ လောင်္ကာတွန်ကို ပြောလိုမလေခါ ဟု ခေါ်ကြောင်းကို ဘူဂေါလပရိစယ ခေါ်ဘဂ်ါလီပြေပုံစာအရပ်များ၌ အဆိုယူသည် မာဂဓသာသာအားဖြင့် နိဂုံးလေခါ ဖိုလိုမလေခါပဉ္စ ခေါ်ရမည်။

ခရီးအဝေးအကွာ ယူဇနာယူပုံ

ယူဇနာ တွက်ချက်ရာ၌ ရှေးကပြဆိုထားသော ယူဇနာနှင့် ယခုနောက်ကာလ အတိုင်းအတာ ပမာဏနှစ်မျိုးကိုကဲ့အောင် တွက်ချက်တတ်ဘို့ အောက်ပါယူဇနာ တွက်နည်းလေးမျိုးကို မှတ်သားရာ၏။

ယူဇနာတွက်နည်း လေးနည်း

(၁) လေးဂါဝုတ် တယူဇနာ။
(၂) ခုနစ်တောင်တာ–တာတထောင် တယူဇနာ။
(၃) ရထားထမ်းပိုး တပြန် တယူဇနာ။
(၄) လေးကောသ တယူဇနာ။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာ ယူဇနာလေးနည်းယှဉ်သည် ပုံးလေးနည်းတွင်–

ပဌမနည်းသည် ယူဇနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် နှစ်ပြန်ဆောင်သော မြင့်မိုရ် တောင်မင်း၏ ပမာဏကို ပြရာ၌ တိုင်းတာအပ်သော ပမာဏ ယူဇနာနည်းဖြစ်သည်။

ဒုတိယနည်းသည် မန္ဒိမဘယား တည်ရှိတည်းမှာပင် အသွားအပြန် တဆဲ့ငါး ယူဇနာ လှည့်လည်ပေါက်ရောက်သည် ဟူရာ၌ တိုင်းတာအပ်သော ယူဇနာနည်း ဖြစ်သည်။

တတိယနည်းသည် မဟာဇနကဇာတ်လာ ယောဇနသဒ္ဒ မဟာနိဓိ ဟူသော စကားအရ တိုင်းတာအပ်သော ယူဇနာနည်းဖြစ်သည်။

စတုတ္ထနည်းသည် စက္ခုသဒ္ဒ ယောဇနသဒ္ဒ သဒ်ကဲ့သဲ့၊ စသည်ဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အရာ၌ တိုင်းတာအပ်သော သင်္ခတကျမ်းလာ ပဋိဇနာနည်း ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဤလေးနည်းတွင် ကနည်းနည်းဖြင့် ကုန်းကြောင်းခရီး ရေကြောင်းခရီးအထိက် လွှက်ချက်ပေးရသည် ကုန်းကြောင်းခရီးဖြင့် ခရီးထွက်ပုံရာ၌ ထိုလေးနည်းတွင်—

သင်္ဘောကျမ်းလာ စမုဒ္ဒဂုဏ်းသည် ရှေးကပြဆိုထားသော ကုန်းကြောင်းခရီး အဝေးအကွာ ယူဇနာများနှင့် ကိုက်ညီကြောင်း ကွေ့ယိုရသည်။ အနည်းငယ်ထင်ရှား စေဖြီးအံ့ ဤသို့ဟူသို့ ငါဟိုဗုဒ္ဓရားဟူလှည့်လည်စဉ်က ဟိန္ဒူလူမျိုး ကျောင်းဆရာ ပညာယို တဦးနှင့် ခရီးဖိုင်နှင့်စပ်၍ မေးမြန်းပြောဆိုကြရာ၌ ဂုင်းကမိုင်အရာ၌ ၉ကောသ၊ ဒွေးကောသ၊ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသည်ကို ကြားရသဖြင့် တမိုင်လျှင် နှစ်ကောသယိုကြောင်း သိရသည် ဂုင်းပြင် သိဟိုဠ်နေ့ကက် ပညာယိုများလည်း အင်္ဂလိပ် ၁၆-မိုင် တယူဇနာ ဟူသော ရှေးပေါရာဏစကဝါဒကို မယူမူ၍ ဂ-မိုင် တယူဇနာ ၂ ဒွိမိုင် တယူဇနာ ၇-မိုင် တယူဇနာ ၆ ဒွိမိုင်တယူဇနာ ဤသို့လေးနည်းထား၍ အရာအားလျော်စွာ တွက်ယူကြောင်း ဖာဟိယန်မှတ်တမ်းစာအုပ်မှာ ဖော်ပြထားသည်ကို ကွေ့ယိုရသည်။ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်းနောက်ပညာယိုများ စတုဏ္ဍနည်းကို အသုံးပြုကြောင်းသိရသည်ဖြစ်ဟူဇာလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ နာလန္ဒာနှင့် ရာဇဂြိုဟ် တယူဇနာ ဝေးကွာဏ်ဟု အဆိုယိသည့်အတိုင်း ယခုမီးရထားလမ်း မိုင်တိုင်အမှတ်အသားများလည်း ဂ-မိုင်အတိုအကျ အဖွက်အသား ယိုနေရာ ၂-မိုင် တကောသ ၄-ကောသ တယူဇနာ ဟူသော စတုဏ္ဍနည်းနှင့် ကိုက်ညီလွန်းယိုကြောင်း ထင်ယှားလှပေသည်။

ရေကြောင်းခရီးအရာမှာ ၇-တောင် တာတထောင် တယူဇနာဟူသော ဒုတိယ နည်းဖြင့် တွက်ယူရမည်။

ကရစ်ဖြစ်ပေါ်လာသောကာလနှင့် သကရစ်အစားစားမှတ်ယူပုံ

ငါးရာလေးဆယ်၊ လေးခုကယ်၊ နှစ်ဝယ်သာသနာ။
ကရစ်တော်ဟူ၊ ဖြစ်ပေါ်မူ၊ မှတ်ယူခေတ်အခါ။

သာသနာသကရာဇ် ငါးရာလေးဆယ် လေးခုနှစ်မှာ ကရစ်တော်ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဂုင်းကရစ်ဟူသော ဝေါဟာရသည် ဂ္ဂရ်ဟူသောအမည်မှ ပျက်လာသော ကြောင့် ကကြိုးနောက် ရကောက်စသတ်နှင့် ကရစ်ဟု ရေးသားရမည်။

သကရာဇ်ဟူသော ဝေါဟာရသည်လည်း သကရာဇ်ဟူသော ပုဒ်မှပျက်၍ က-နောက်-ရကောက်-ဇလွဲသတ်နှင့် သကရာဇ်ဟုရေးရမည် သကရာဇ်သည်၊ (၁) သာသနာ သကရာဇ် (၂) ကရစ်သကရာဇ် (၃) ဗမာသကရာဇ် သက္ကရာဇ်သကရာဇ် (၅) ဝိက္ကမ သကရာဇ် (၆) နေပါလခေါ် နေဝါရီသကရာဇ် ဤသို့သကရာဇ် အစားစားယိုရာ။

http://www.dhammadownload.com

ကရဖိသကရဖိထက် သာသာနာသကရဖိက (၅၄၄) နှစ်ကြိုးသည်၊
နေပါဒိသကရဖိထက် ကရစ်သကရဖိက (၈၀၀) နှစ်ကြိုးသည်။
ဗမာသကရဖိထက် ကရစ်သကရဖိက (၆၃၀) နှစ်ကြိုးသည်။
ဟိန္ဒူသကရဖိထက် ကရစ်သကရဖိက (၇၀) နှစ်ကြိုးသည်။

ပုံစံ ကရစ် (၁၀၁၅) ခုဖြစ်လျှင် နေဝါရီ (၉၃၅) ဖြစ်သည်

ဗမာ (၁၁၀၅) ဖြစ်သည်။
ဟိန္ဒူ (၁၂၃၇) ဖြစ်သည်။
ဝိက္ကမ (၁၂၅၆) ဖြစ်သည်။
သာသနာ (၂၃၅၆) ဖြစ်သည်။

အသျှင်ဗုဒ္ဓဃောသ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းဖြူရာခေတ်

သာသနာသကရာဇ် ကိုးရာသုံးဆယ် (၉၃၀) ခုနှစ် သိဟိုဠ်ကျွန်း မဟာနာမမင်း လက်ထက်မှာ အသျှင်ဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်မြတ်သည် ဋ္ဌကထာပြည်တောင်ဝိုင်း အဋ္ဌကတိုင်းမှ သိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ကူး၍ သိဟဠဘာသာဖြင့် တည်ယိုင်သော သိဟဠဘာသာ အဋ္ဌကထာကျမ်းများကို ပါဠိဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုပြုစုတော်မူသည်။

တရုတ်ပဉ်းကြီး ဖာဟီယန် ဋ္ဌဠီယပြည်သို့ သွားရာခေတ်

ကိုးရာလေးဆယ်၊ ခြုံးခုဝယ်။ မှတ်ဘွယ်သာသနာ။
တခုယုတ်လစ်၊ လေးရာခေတ်၊ ကရစ်ခုနှစ်မှာ။
ဖာဟီယန်ခေါ်၊ ရဟန်းတော်၊ သွားသော်ဘာရတာ။

(သာသနာသကရဖိ ၉၄၃-ခုနှစ်၊ ကရစ်သကရဖိ ၃၉၉-ခုနှစ်မှာ ဖာဟီယန် ဋ္ဌဠီယပြည်သို့သွားသည်)။

ဟူယင်ဆန်နှင့် သုယေနစွဂ်တို့ သွားသောနှစ်ကား

ထောင့်တရာခုနှစ်ဆယ်၊ လေးခုဝယ်၊ မှတ်ဘွယ်သာသနာ။
ဝခြောက်ရာသုံးဆယ်၊ ကရစ်နှယ်၊ သွားဘွယ်ဋ္ဌဠီယာ။

(သာသနာ ၁၀၇၄၊ ကရစ် ၆၃၀-မှာ သွားသည်ဟူလို)။

http://www.dhammadownload.com

(စာကြည့်သူများအား သတိပေးချက်) ဤကျွန်ုပ်၌ ဆိုလတ္တံ့သော အဆုံးအဖြတ် အရာမျိုး၌ သင့်မသင့် ချင့်ယှဉ်မှတ်သား ကြစေလိုသည် ထိုသို့မှတ်သားကြရာ၌ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာယ် မဟာဝဂ္ဂ ဒဿမပါယာသိရာဇညသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော လျှော်ထုပ်ထိန်း ယောဂျိုးနှင့် အလားတူ မဖြစ်ကြစေရန် သတိပေးအပ်ပေသည်။

ဂန်းလျှော်ထုပ်ထမ်းသော ယောဂျိုးဝတ္ထုအကျဉ်းကား

ရွာနေသူတို့ပြောင်းလွှဲသွားသော ရွာဟောင်းကုန်းတခုသို့ သွားရောက်ကြသော သူငယ်ချင်း နှစ်ယောက်တို့သည် ရွာနေသူတို့ စွန့်ပစ်ထားခဲ့သော+ပိုက်ဆံလျှော်ထုပ်ကို တွေ့ကြ၍ ထမ်းပိုး+ယူဆောင်ပြီး ဆက်လက်သွားကြရာ တခုသောရွာဟောင်းကုန်းသို့ ရောက်ကြပြန်၏၊ ထို၌ ပိုက်ဆံလျှော်ထက် အဘိုးထိုက်တန်သော လျှော်ချည်ကို တွေ့ကြရာ ပညာယို့သော ယောဂျိုးက အဘိုးမတန်သော ပိုက်ဆံလျှော်ထုပ်ကို စွန့်ပစ်ပြီး အဘိုးထိုက်တန်သော လျှော်ချည်ထုပ်ကို ထမ်းပိုးယူဆောင်သွား၏၊ ပညာမဲ့ယောဂျိုးမူကား ပညာယို့ဒိတ်ဆွေယောဂျိုးက အဘိုးမတန်သော ပိုက်ဆံလျှော်ထုပ်ကို စွန့်ပြစ် အဘိုးထိုက်တန်သော လျှော်ချည်ကိုယူဆောင်လေ့ဟု ပြောဆိုတိုက်တွန်း ပါသော်လည်း မနာယူဘဲ ကောင်းစွာထုပ်ပြီး ဝေးလွှာသော အရပ်မှ ထမ်းပိုး ယူဆောင်ခဲ့သော ပိုက်ဆံလျှော်ထုပ်ကို မစွန့်ပြစ်နိုင်ပါဟု ဆင်ခြေပေးကာ ထမ်းဆောင်ယူလာမြဲ ချည်ထုပ်ကိုပင် စွဲစွဲလမ်း ထမ်းဆောင်ယူသွားလေ၏၊ ဤနည်းအတိုင်းဆက်လက်သွားကြရာ လျှော်ချည်စောင်ကို တွေ့ကြပြန်၏၊ ထို့နောက် ထို့ထက်အဘိုးထိုက်တန်သော ခေါမလျှော်ကို တွေ့ကြ၏၊ ထို့နောက် ထို့ထက်ထိုက်တန်သော ခေါမချည်ကို တွေ့ကြ၏၊ ထို့နောက် ထို့ထက်အဘိုးထိုက်တန်သော ခေါမပုဆိုးကို တွေ့ကြ၏၊ ထို့နောက် ထို့ထက်အဘိုးထိုက်တန်သော ဝါဂွမ်းကိုတွေ့ကြ၏၊ ထို့နောက် ထို့ထက်အဘိုးထိုက်တန်သော ဝါချည်ကို တွေ့ကြ၏၊ ထို့နောက် ထို့ထက်အဘိုးထိုက်တန်သော ဝါချည်ပုဆိုးကို တွေ့ကြ၏၊ ထို့နောက် ခဲမပြို+ထို့နောက်ဓာတ်သေတ္တု၊ ထို့နောက် ခဲမည်း၊ ထို့နောက် သံ၊ ထို့နောက် ကြေးနီ၊ ထို့နောက် ငွေ၊ ထို့နောက် ရွှေကိုတွေ့ကြ၏၊ နောက်ဆုံး ရွှေရတနာကို တွေ့သည်ကိုးအောင် ပညာယို့ယောဂျိုးသည် အဘိုးမတန်သည်ကို စွန့်၍အဘိုးတန်သည်ကိုသာ လဲလှယ်ဆောင်ယူသွား၏၊ ပညာမဲ့ယောဂျိုးမူ ပညာယို့ယောဂျိုး၏ အဘိုးမတန်သော အရာဝတ္ထုကိုစွန့်၍ အဘိုးတန်သော အရာဝတ္ထုကို ထမ်းဆောင်ယူခြင်း ပြုသကဲ့သို့ လဲလှယ်ထမ်းဆောင်ခြင်းမပြုဘဲ ဆင်ခြေပေးကာ ထမ်းယူဆောင်လာမြဲကိုင်းသော ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ထုပ်ကိုသာ နေ့မိုးခ်ိသို့ ကျရောက်အောင် ထမ်းဆောင်ယူသွားရာ နောက်ဆုံး၌ နောင်တတဖန် ပူပန်ခြင်းဖြစ်ရလေသတတ်။ ။ဤ၌ ပညာယို့ယောဂျိုး၏ အဘိုးတန်မတန် အမှန်သိတက်သော ဉာဏ်ပညာဖြင့် ဆုံးလမ်းခြင်းမထားဘဲ +စွန့်သင့်

http://www.dhammadownload.com

သည်ကိုစွန့်ခဲ့ ယူသင့်သည်ကို ယူခြင်းဖြင့် ဆုံးမအပ်သူ အဘိုးတန်ဆုံးရတနာကို ရပြီ ခံစားရပုံ ပညာဝဲယောဂျီး၏ ဉာဏ်ပညာကင်းမဲ့ခြင်း အသင့်ကောင်းကျ ပြောဆို သည်ကို မနာယူခြင်း မစွဲလမ်းသင့်သည်ကို စွဲလမ်းယူခြင်းကဲ့သို့ဖြင့် ဆုံးမအပ် ဆုံးရတနာနှင့် လွဲ၍ နောင်တတဖန် ပူပန်သောကဖြစ်ရပုံကို ဆိုလိုရင်းမှတ်ရသည် ဤဝတ္ထုသာစကားကို ထောက်ထား၍ ပညာယွင်ယောဂျီး အလားတူ ဖြစ်ကြမှန် စာကြည့်သူများအား သတိ ပေးရပေသတည်း။

ဆွန်ကြားချက်များကို ပြဆိုခဏ်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၅) မင်္ဂလမဒေသ အဝိုင်းအခြားကို ပြဆိုခြင်း

(က) သာသနာတော်နှင့် မင်္ဂလီမဒေသအဝိုင်းအခြား

ဝိနည်းပါဠိတော်စသည်၌ ဟောတော်မူအပ်သော မင်္ဂလီမဒေသ အဝိုင်းအခြားနိမိတ်ငါးရပ် တည်ရာဌာန စသည်ကို ဖော်ပြချက်

နမော ဝိဘဇ္ဇဝါဒိနော မဟာကာရုဏိကဿ တဿ

(အကျဉ်းမှတ်စဉ်) မင်္ဂလီမဒေသ အဝိုင်းအခြား နိမိတ်*အားဖြင့်၊

(၁) အရှေ့ဘက်နိမိတ်။

(၂) အရှေ့တောင်ဘက်နိမိတ်။

(၃) တောင်ဘက်နိမိတ်။

(၄) အနောက်ဘက်နိမိတ်။

(၅) မြောက်ဘက်နိမိတ်—ဤသို့ငါးဌာနယှဉ်ရာတွင်—

(၁) အရှေ့ဘက်*နိမိတ်ကား ရှေးအမည် ကဇင်္ဂလနိဂံမ (ကဇင်္ဂလနိဂုံး) ယခု အမည် ကံကဇောလ ဖြစ်သည် တည်ရာအားဖြင့် ဗိဟာရ (ဗိဟာဂ်) နယ် အလယ်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ဘက် သန္တာလနှင့် ပရဂနာ ဒိစကြော်တို့၌ တည်ယှိသည်။

---

* နိမိတ် ၎င်းနိမိတ်ဟူသော စကားအသုံးအနှုန်းကို ရေးသော်အခါ နိဒါတ္တဟူသော မာဂဓပုဒ်ရင်းကို ပထာဂ်၌ ဒန္တဇနယ်မှာ ဣကာရယောဂ လုံးကြီးတင်နှင့်တကွ နိဒိတ်ဟု သတ်ပုံမှန်ကန်စွာ ရေးပြီး ရွတ်ဖတ်သောအခါ ဗမာဘုရင်လက်ထက် လွတ်ရုံးငါးရပ်မှာ ထိုးသုံးနှန်းသုံး ရွတ်ဘတ် ဘိသရဲ့သို့ (နိ) မှာ ဣ အက္ခရာ လုံးကြီးတင်ကို ပယ်ဖျောက်၍ အအက္ခရာနှင့်တကွ နိမိတ်ဟု ရွတ်ဘတ်လေ။

(မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်) နံ မှာလုံးကြီး၊ တင်တုံဖြီ၊ ဘတ်နည်းပဖြူရ။
လုံးကြီးတင်ပယ်၊ ဘတ်နည်းကြွယ်၊ နန်းလယ်သုံးနည်းပ။

ဤသို့ဘတ်နည်း ဥပဒေသကို မြစ်ကျေးဇူးစေးဝဲ့ထောက်မင်း မင်းကြီးမဟာမင်းလွှ စည်ဘူးရေး သတ်ထူး ဂန္ထမ်းသာဒ သံပေါက်ကားဟူကို ထောက်သင့်ရင်း မှတ်ယူတိုက်သည်။

ကာဗျသံပေါက်ကား အဆွင်နိဒိတ်၊ နယ်နိဒိတ်၊ နိဒိတ်ဝိုင်းခြားကွက်။
လုံးကြီးတင်လတ်၊ နတွင်မှတ်၊ ဘတ်ခါနသက်သက်။

http://www.dhammadownload.com

(၂) အရှေ့တောင်ဘက်ခုံဝိတ်ကား ရှေးအမည် သလလဂတိနဖဲ၊ ယခုအမည် ဆိုလာဂျီ မြစ်ဖြစ်သည်၊ တည်ရာအားဖြင့် ဗိဘာရနယ်တောင်ပိုင်း ဟာဇာရိကာဂ (ဟာဇ္ဇာရိကာဂ) နှင့် ဗင်္ဂလားနယ် အနောက်တောင်ပိုင်း မေဒဒုပဂု (ဒီဒနုပုရ) ဒေသတို့ကို တည်ယိုသည်။

(၃) တောင်ဘက်ခုံဝိတ်ကား ရှေးအမည် သေတကဏ္ဏိကခုံဝမ သေတကဏ္ဏိက ခုံဂုံးဖြစ်သည်၊ တည်ရာအားဖြင့် ဗိဘာရနယ်တောင်ပိုင်း ဟာဇာရိကာဂ ဒေသတို့ကို တည်ယိုသည်။

(၄) အနောက်ဘက်ခုံဝိတ်ကား ရှေးအမည် ထုနဖြောဟ္မဏဂါမ ထုနပုဏ္ဏားရွာ ယခုအမည် ထာနေသရဖြစ်သည်၊ တည်ရာအားဖြင့် ဒိလ္လီမြို့အနီး မြောက်ဘက် လောင်ကြီတွင် (၇၇) ဒီဂရီ လတ္တီတွင် (၃၀) ဒီကရီ ကဏ္ဍာလ (ကရ်ဏာလ) ဒေသတို့ကို တည်ယိုသည်။

(၅) မြောက်ဘက်ခုံဝိတ်ကား ရှေးအမည် ဥသိဂရွဇပဗ္ဗတ = ဥသိဂရွဇတောင် ယခုအမည် တိဗွတ်=တိဗက်လူမျိုးတို့၏အခေါ် ဥဿဝသန္နမဟာဂိရိ မြေတိုင်းအရာယိုများအခေါ် ဥတ်ဆန်ဖြစ်သည်၊ တည်ရာအားဖြင့် ဒိလ္လီမြို့မှအရှေ့မြောက်ကောသ (၆၀) မိုင် (၁၂၀) ကွာဝေးသောအရပ်၌ ယိုသော ဟမ်နွါရ (ဟာရိန္ဒါရ) ခေါ် အရပ်၏ အနီးမှာ တည်ယိုသည်။

မှာထားချက်။ ။တည်ရာဌာန ဆိုင်ရာများ၌ သိမှတ်လွယ်ရန် ဖေါ်ပြထားသော ဒိတြိဘ်နယ်ပယ် စီရင်စုအမည်များကို ဗမာ၊ ဟိန္ဒူ၊ ဗင်္ဂါလီ၊ ကျောင်းသုံး ဤကွဲပြားယိုမြေပုံများမှာ ပါသိုသော အမည်များသာဟု မှတ်ယူကြကုန်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

(၁) အရှေ့ဘက် ကဇင်္ဂလနိုမိတ်အကြောင်း

အရှေ့ဘက်ခုံဝိတ် သတ်မှတ်ရာ ကဇင်္ဂလခုံဂုံးသည် ဥတ္တရလုလင် အစယိုသော တပည့်များနှင့် ပါရာသရိယ ပုဏ္ဏားဂိုဠ်း၏ နေရပ်ဖြစ်၍ မဇ္ဈိမနိကာယ် ဥပရိပဏ္ဏာသအဆုံး ဂုံးခြင်းသဘဝနသုတ္တန်ကို ဟောတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သည်၊ ၎င်းအရပ်သည် စမ္ပာနဂုံးမှ အရှေ့ဘက်မြောက်ခြောက်ဆယ်ခြောက်မိုင် ဝေးကွာသောအရပ်မှာ တည်သည်။

၎င်းကဇင်္ဂလပုဒ် အဆုံးအဖြတ်

၎င်းကဇင်္ဂလဟူသော အမည်အရာမှာ အချို့ဗမာစာများ၌ အစဂငယ်အက္ခရာနှင့် တကွ ဂဇင်္ဂလဟု ပါဠိနေယျ၍ ၎င်းပါဠိယိုကိုင်း ဂဇသင်္ခါဆင်ဟော အနက်ကြီးပြီး

http://www.dhammadownload.com

ထင်ရှားရာအကျင့်ပါတ်များကို ရေးသားပြောဆိုကြသည် အချို့ကမူ အစဉ် ဂ အက္ခရာမပါဘဲ ဇင်္ဂလပုဒ်ကိုသာ ရွတ်ဖြင့်၏ ကြမ်းထမ်းခြောက်သွေ့သော မြေအနက်ဟော ဇင်္ဂလပုဒ်မျာကဲ့သို့ ဝိုက်ဝိတ်ဝစနက်၊ ပြုလုပ်ကျက် အဓိပ္ပါယ်ကြီစည် ရေးသားဖော်ပြကြသည် ဤသို့ဖော်ပြကြသောနောက်ဆရာများအလိုကား စင်စစ်မသင့်သည်သာ အကြောင်းကား နဝကမ္မိကော ဟောတု ကဇင်္ဂလာယံ ဟု လာသော်သော ပကိဏ္ဏကနိပါတ် အိသဇာတ်ပါဠိတော်နှင့် မဟာကဉ္စ ဝရိယာဝိဇ္ဇက ပါဠိတော်များ၌ ဆဲနှစ်လုံးဘွဲ့ ဇဂတိဆန်း ကမလာဂါထာ ပါဒသာမဂ္ဂိဝဒ်က ဒေသနာပါဠိလာယ်သောကြောင့်တည်း အကယ်၍ဂုဏ်း နောက်ဆရာတို့ အလိုအားဖြင့် သူမှ ပြဆိုအပ်ပြီးသော သာမဂ္ဂိသိက ဂါထာပါဒ၌ အက္ခရာတဆဲ့တသုံးသာ ယိုရာပေလိမ့်မည်၊ သိဟိုဠ် ယိုးဒယား အင်္ဂလိသ် အက္ခရာစာများ၌လည်း အက္ခရာ တဆဲ့ နှစ်လုံးပင် တည်တည်း ယိုကြသည်၊ ထိုသို့ ယထာဒိဋ္ဌပါဠိကိုစွဲ၍ အနည်းနည်းအဖုံဖုံ အဓိပ္ပါယ် ကြီစည်ကြခြင်းသည်ကား သုသောဓိတ ပရိသုဒ္ဓလိပျန္တရ ပါဠိများကို မကြည့်ရှု မတွေ့မြင်ကြခြင်း အပြစ်သာတည်း၊ ထိုစကားမှန်လျှင် သုသောဓိတ ပရိသုဒ္ဓ ဖြစ်သော သိဟိုဠ် ယိုးဒယား အင်္ဂလိသ် ဗင်္ဂါလီ ဟိန္ဒူ အက္ခရာပါဠိများမှာကား အစဉ် ကဏ္ဍဇပဌမက္ခရာ ကကြီးနှင်တက္က ကဇင်္ဂလဟုသာ တပေါင်းတည်းပါဠိနေယျ ကြသည် အချို့ဗမာမှုမှန် စာများ၌လည်း ဤအတူပါဠိမှန်ယိုသည်ပင် Kazangala လန်ဒန် ရိုက် ဇာတ်အဋ္ဌကထာ နိဒါန်းယိုပါဠိမှန်။ ၎င်းပါဠိမှန်အရ မြေပုံ၌ ဆွန်ပြအပ်ပြီးသော တည်ရာဌာနများနှင့် သင့်လျော်အောင် ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ် ကြီစည်ပြုလုပ်လိမ့မူ ကံ ဥဒက် မနုဿာနံဝါ ဥပကာရဘူတ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာနံ သုလဘတ္တာ ကံသုခံ ဇနေတိ ဤဤကို ကဇာ ကဇံဝါ တဿဒီပတ္တာအင်္ဂလာတိ နိဿယတိတိဝါအင်္ဂလာ အင်္ဂလံဝါဟုပြု၊ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ၎င်းကဇင်္ဂလနိဂုံးသည် တည်ရာအားဖြင့် အင်္ဂိုင်းနှင့် နီးကပ်သော ကြောင့် အင်္ဂိုင်း ဇနပုဒ်တို့ကို ယူတတ်သည်ဟု မှတ်ရမည် ထို့နောက် ကဇာဇ သာ ကဇဋ္ဌ ဇ တံဝါ အင်္ဂလာဇ အင်္ဂလဋ္ဌာတိဂါ ကဇင်္ဂလာ ကဇင်္ဂလံဝါဟုပြုလုပ်ရမည် ပြုလုပ်လေ ၎င်းပုဒ်ကို ကျမ်းဂန်များ၌ အထူးပုဒ်ဆိုချက်မယို သာမည နာမဝါစက အဖြစ်ဖြင့်သာ ပုဒ်ဆိုလျက် ယိုကြသည်။

(မှတ်ရန်သံပေါက်) ဇင်္ဂလရွှေ့၊ ကကာရရွှေ့၊ မရွှေ့ပါမှမှန် (ကဇင်္ဂလ) မှန်။
ဇင်္ဂလရွှေ့၊ ဂကာရရွှေ့၊ မရွှေ့ပါ၌မမှန် (ဂဇင်္ဂလ) မှား။
ဇင်္ဂလရွှေ့၊ ဆကွရရွှေ့၊ မတွေ့ဆန့်ကျင်ဖြန် (ဇင်္ဂလ) မှား။
နိဂုံးခြားစာ၊ လုံးစုံမှာ၊ ကြည်ပါပညာဝန်။

ဂဇင်္ဂလပုဒ်လိင် အဆုံးအဖြတ်

ဤနာမဝါစက ကဇင်္ဂလပုဒ်၌ လိင်အားဖြင့် ကဇင်္ဂလာယန္တီ ဇင်္ဂနာမကော နဂရေ (ဒေသကနိပါတ်)တတိယမဟာဝဂ္ဂအဖွင့် အဂိုဂ္ဂါရိအဋ္ဌကထာ၊ ဇင်္ဂနာမကောတိ ကဇင်္ဂလာ

http://www.dhammadownload.com

တိဇေံ ဣတ္တိလိင်ဝသေနလဒ္ဓနာမကေ မရိုမပဒေသဿ မရိယာဒေဝီတေ နဂရေ နိဂမေတိ ဝဒန္တိ (ပုင်းဂိကာ) ကဇင်္ဂလာယန္တိ ဇင်္ဂနာမကေ နဂရေ တတ္ထတ်ရဒဋ္ဌသန္တာရာသုလဘာ (ပကိဏ္ဏကနိပါတ်ဘိသဇာတ် အဋ္ဌကထာ) ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဂိကာများ၌ (ကဇင်္ဂလာ) ဟု ဣတ္တိလိင်နှင့် အဆိုယိုသောကြောင့် လည်းကောင်း စမ္မက္ခန္ဓက မဟာကစ္စာယနတ္ထေရ ဝတ္ထုပါဠိတော် ဇကေနိပါတ် ဇကပဏ္ဏလဝဏ် ပဌမသုတ်အဖွင့် အဂိုတ္တိရ် အဋ္ဌကထာ သုတ္တနိပါတ်မင်္ဂလသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာများ၌ ကဇင်္ဂလဒနာမ နိဂမောဟု နပုန်းလင်နှင့် အဆိုယိုသောကြောင့်လည်းကောင်း ဣတ္တိလိင် နပုံလိင် နှစ်ချက်သင့် မှတ်ယူရမည် မှတ်ယူလေ။

ဗိဟာရနယ်အကြောင်း

တည်ရာဌာနခွဲ ဖေါ်ပြသော ဗိဟာရနယ် အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ပုဒ်အမည် အဆုံးအဖြတ်ကို ဤဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့် သိမှတ်ပါလေ။

ဗိဟာရနယ် ဟူသည်ကား ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ထက်ဝန်းကျင် သုံးယူဇနာအရပ်အတွင်း၌ ဘုရားသခင် ဗျောလက်ထက်တော်က ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ရှစ်ရပ်ယိုရာ ၎င်း ကျောင်းတိုက်ကြီးများယို နယ်ပယ်အဝန်းသည် ဗိဟာရနယ်ဖြစ်သည် ၎င်းကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ရှစ်ရပ်ကို အမှတ်အသားပြု၍ ဗိဟာရနယ်ဟု ခေါ်ဆိုသည်၊ ၎င်းအမည်ကို တို့ဗမာများ ပါဠိဘာသာဖြင့် ဒန္တော်ဌ ဝအက္ခရာ လုံးကြီးတင်နှင့် ဝိဟာရ Vihara ဟု ခေါ်ဆိုရွတ်ဖတ်ကြသည်၊ ဣန္ဒိယတိုင်းသားများကမူ သြဋ္ဌ ပဝဂ်တကိယက္ခရာ ဗထက်ချိုက်နှင့် ဗိဟာရဟု ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည်၊ ၎င်းတို့အခေါ်အတိုင်း မြေပုံများ၌ ရေးသားကြသည်၊ဗမာမြေပုံ၌ အဆုံးရကောက် အက္ခရာမှာ အသက်တမ်းခွန်* နှင့် ဗိဟာရ ဟူ၍၎င်း အစမှာ ဘကုံးလုံးကြီးတင်ဆံခတ်နှင့် ဘီဟာရ်ဟူ၍၎င်း ရေးသားကြသည် မသင့်၊ အသင့်အမှန်အားဖြင့်ကား ဣန္ဒိယနည်း အစ၌ ဗထက်ချိုက် လုံးကြီးတင် အဆုံးရကောက်မှာ အသတ်မပါဘဲ ဗိဟာရဟု ရေးသားခေါ်ဝေါ်ခြင်းသာ အသင့်အမှန် ဖြစ်သည် အချို့ဗင်္ဂါလီပဏ္ဍိတ်များကမူ ပါဠိနည်းအရ ဝိဟာရ၌ ဝ ၏ အစိတ်ဣကို ဒေသဝါစက အမည်ဖြင့် ဇေါ်ဖွဲ့ရောက်၍ ဝေဟာရဟု ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည် သင့်မြတ်သည်သာ။

(မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်) ပုဒ်ဗိဟာရ၊ ဒေသဇ္ဈ၊ ရောက်က ဣမှာ ဝုဒ္ဓိသာ။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဒေသဝါစက ပြုပြင်ပြည်ရွာ အမည်သည်သာ ပြအရာ၌ အဆုံးအက္ခရာမှာ သရနှင့်ကား ယိုဒ်ရမည်ကို ရည်ရွယ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည် သို့ဖြစ်ငြားလည်း ဤကဲ့သို့ ဗျာဇနန္တ, မထားသင့်သော အရာမျိုးပင် ဖြစ်လင့်ကစား ဗျာဇနန္တကဲ့သို့ အဆုံးအက္ခရာမှာ မပိတပိပေါ်ပေါ် အဖြားဆွတ်အသံမျိုးဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

အဂ္ဂိယကိုင်း မြို့ကြီးသားများပင် ရွှက်ဘက်ပြောဆိုလေ့ကျင့်သည့်သို့ (ဖိဟာရ်) ဟု ရွှတ်ဘက်ပြောဆိုလေ့ကျင့်ကြပုံကိုလည်း သတိပြုကြရပေမည် ဖြစ်ကြလေ။

မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်

အဆုံးစာလုံး၊ ရွှတ်ဘတ်ဆုံး၊ နှလုံး*ဣ်သို့ရှု။
အသရုကင်း၊ သံညှင်းညှင်း၊ ရွှတ်လျှင်းများဟိန္တု။
ရေးပုကားအ၊ ကဝ်လျက်ပ၊ ဂေါ်းကြဆုံးစံဟူ။

တည်ရာဌာနဒွန် ဖိဟာရ နယ်တွင် သန္တာလနှင့် ပရဂနာဒို စတြိတ်များ ပါယ်ရာ ၎င်းအမည်များ ဗမာမြေပုံများ၌ မပါမယ်ကြ ၎င်း ဒိစတြိတ်များသည် အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ် (၈၀) ဒိဂရီနှင့် မြောက်လတ္တီတွဒ် (၂၃) ဒိဂရီမျဉ်းကြောင်းများ၌ တည်ယ်ကြသည့်(မှာထားချက်)နောက်နောက်၌ ဤကဲ့သို့လောင်ဂျီတွဒ် လတ္တီတွဒ်များကို ညွှန်ပြသောအခါ၌ စဝ်ဆိုင်ရာအမည်များ ဗမာမြေပုံ၌ မပါမယ်သောကြောင့် သိသာရန် ညွှန်ကြားဖော်ပြသည်ဟု မှတ်ပါလေ။

(၂) အရှေ့တောင်ဘက် သလလဝတီ နိဒါန်းအကြောင်း

၎င်းအရှေ့တောင်ဘက် နိဒါန်းဖြစ်သော သလလဝတီ (ဆိလာဤ) မြစ်ကို ပဌမ သိက္ခာဘူဂေါလခေါ် ဇင်္ဂါလီ မြေပုံစာအုပ်၌ ကြည့်ရှုက ကလကတ္ထားမြို့၏ အနောက်မြောက်အရပ်မှာတွေ့ယ်ဒိုင်*သည် ၎င်းဖြစ်အမည်ကိုလအက္ခရာ နှစ်လုံးမဆင့်ဘဲ ရှေ့နောက်ယှဉ်ထွက် သလလဝတီ ဟူ၍သာ ပါဠိမှန်အမည်မှန် ယ်စေရမည်၊ သိဟ်ဠိုင်နှင့် အင်္ဂလိသဒ္ဒစာများမှာလည်း ဤအမည်မှန်အတိုင်း ယ်ကြသည်။ Sulalavati လန်ဒန်ရိုက် ဓာတ်အဋ္ဌကထာ နိဒါန်းပါဠိမှန် ဤပါဠိနေနှင့်အညီ ဤမြစ်၏ ကမ်းခြေတလျှောက်၌

* တန်းခွန်။ ။ပဲ့ပေါင်းပြောင်မှခဲ့၊ တန်းခွန်ဆောင်ထင် ဟူသော ရှေးအထက် အနှစ်လေးရာကျော် ကာလမလောက်က သျှင်အုန်းညီဆို ဂါထာခြောက်ဆယ်ဖျို့, မြင်းနတ်ကောင်းကင် တမ်းခွန်သော်၊ နှင်းဆွတ်ဆောင်းခွင် ချမ်းဟန်သော်၊ ငင်းလဝ်နှောင်းဖြင့်ကျွမ်းရန်သော်, ဟူသော ရှေးအထက် အနှစ်သုံးရာကျော် ကာလလောက်က နဝဒေးကြီးဆို ဝိုဝ်ဗုဒ္ဓရတုများနှင့်အညီ တန်းခွန်မသတ် ဝိသဇ္ဇနီ နှစ်လုံးနှင့် သတ်ပုံကွန မှန်ကန်ဗျာ ရေးသားတတ်ကြစေရမည် အချို့ပိဋကတ်ကား တံခွန်မရိုက်ဘဲချေကား သံဝှန်ပဆိုက်ဘဲချေကား' ဟု သေးသေးတင် ဝိသဇ္ဇနီမဲ့နှင့် ရေးသား ရွတ်ဘတ်စပ်ဆိုကြသည် ပသင့်သည်သာ။

* (နှလုံး) ဤ၌ နငေ်ဟလိုးမှာ စလုံးအသတ်ပေါ်စေဘဲ ရှေးလက်ဘကြီးများနှင့်အညီ မှန်ကန်ကြွနှစ္ဘာ ရေးတတ်စေရမည် (အကိုးကား) နှလုံးများဘွယ်ဟိလှ၏၊ အဆုံးဖျားဝယ်ဦးလှ၏၊ ပခုပါးဝယ်ထိလှ၏၊ (သျှင်တေဇောသာရဆို ရတု) တရုံးတင့်လှာ၊ နှလုံးဖြင့်သာ၊ ဒေကုံးပွင့်ခါ (ပေါရာဏလင်္ကာ)

(သံပေါက်) စိတ်နှလုံးမှာ၊ ရေးသားရာ၊ နှမှာစသတ်၊ ကင်းစေလတ်။ (နှစ်ခုသန်ျာကဲ့သို့ စ-သတ်နှင့်မရေးရ ဟူလို)

http://www.dhammadownload.com

ဖြူသတ္တဝါများ များစွာလည်လည်လည် ကျက်စားလှူးလာကြ၍ ပေါများသော ဖြူဆူးယို သောကြောင့် သလလဝတီ ခေါ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို မှတ်ယူရမည်၊ ၎င်း အဓိပ္ပါယ်အရ ၁စနှင့် ပြုလိုမူ သလလံ ဝိန္ဒတိ (တိသံ နဒိယန္တိ သလလဝဂ်ဟုပြုလေ သလလသဒ္ဒါ၊ ဖြူဖူးဟုခေါ်ကြသော ဖြူသတ္တဝါ၏ အမွေးဟော ၎င်းနောက် ဝန္တဲ့ ပစ္စည်းကား ပဟူတဇ္ဇ ဒွ် စိရင်သော နောက်ဆက်ပစ္စည်း ၎င်းနောက် ဒုက္ကိုလိင်စောတက ဤပစ္စည်းသက် ပြီးသည်း ဤပြဿိအပ်ခဲ့ပြီးသော အကိုးအကားနှင့်တကွ ယုတ္တိကို ထောက်ဆကြ၍ ဤမြစ်အမည်ကို လန္ဓစ်လုံးဆင့် ရေးချနှင့် သလ္လာဝတ်ဟူ၍လည်းကောင်း ယိုဒယား ခရာရေး ရေးချဲ့ သလ္လဝတီ ဟူ၍လည်းကောင်း အများမရေးမိကြရန် သတိပြုအပ်လှပေသည် သတိပြုကြလေ။ အဘိဓာန် အရည်ာဒိဝဂ် (၆၁၆) ဂါထာမှာ ကြည့်လေ။

(သံပေါက်) ဖြူဆူးပေါများ၊ အုကြောင်းထား၊ ခေါ်ခြားသလလဝတီ။

ဗမာပြည်ယို ချင်းတွင်းမြစ်ကို သလ္လာဝတီဟု ခေါ်ခြင်းသည် ဤသလလဝတီ မြစ်အမည်ကိုယူ၍ မှည့်ခေါ်သည်ဟု မှတ်ရမည်၊ ဤနည်းအတူ ဣန္ဒိယပြည်မှ အမည်ရင်း ကိုယူ၍ ဗမာပြည်၌ မှည့်ခေါ်သော အမည်များစွာ ယိုကြောင်း သတိပြုကြပါကုန် နောက်အရာအားလျော်စွာ ထင်ရှားလတ္တံ့။

ဤ၌ ဖြည့်စွက်၍ နာ နှင့် နဒီ အထူး သံပေါက်ဖြင့် ပြဦးအံ့

(သံပေါက်) ပုန္နပုံသက၊ မည်နာမ၊ ဖြစ်ကသည် နာဒီ။
သိန္ဓုသောဏ၊ ပုဗ္ဗဒိ၊ မှတ်ပဥာဏိ သုဒေသိ။
လောဟိတကျ၊ ခေါ်နာ၊ လိင် နပုန်၊ ဒီ။
အမည်နာမ၊ ထိလိင်၊ ဖြစ်ကသည် ခေါ်နဒီ။
သရဘူဂင်္ဂါ၊ ယမုနာ၊ ပဗာမတီ ကာဝေရီ။ (မြစ်ငါးဝင်း)

သလလဝတီဒိုဒိတ်အကြောင်း ပြီးပြီ။

---

* ဒိုင် ၎င်းကို စွပ်ဒိုင်ခြင်း စသည်ကိုဆိုရာ၌ နဂယ်မှာ ဟထိုးမပါစေဘဲ ရှေးသတ်ပုံများနှင့်အညီ ရေးတတ်စေရမည် အကိုးကား 'ကြံခွင့်တတ်နိုင်၊ မတတ်နိုင်နှင့်၊ ပြုနိုင်မှုနိုင်၊ သိနိုင်ကို့မှာ ခ ရာဟထိုး ယှဉ်တိုးပဖြစ်, (ရှေးဟောင်းသတ်ပုံ) 'ထွက်မခွဲနိုင်လို့က်ဂနိုင်နှင့်အနိုင်ထုတ်ချောက် (ပုံပျော်ဆရာတော်ပေတ္တာစာ) (၁၆၃) ပုဒ်ရင်း၊ 'မရွှင်းတို့နိုင် အနိုင်ကြိုးစား' (ပဉ္စာဝုဝဏ္ဏိ) တိုမှတပါး ဦးထားဒပ်များကို ထောက်အားလျင် ကာရိုက်ကင်းသောအရာမှာ ဟထိုးပဲ့၊ ကားရိုက်မကင်းသော အရာမှာ ဟထိုးနှင့်တကွ ရေးသားသင့်သို့ကြောင်း။ ဆင်ခြင်ပါလေ။

http://www.dhammadownload.com

(၃-၄) တောင်ဘက် သေတကဏ္ဍိကနိဂုံးနှင့် အနောက်ဘက် ထုနဗြာဟ္မဏဂါမ အကြောင်း

တဘိယနိမိတ်သေတကဏ္ဍိကနိဂုံး စသုဏ္ဍိနိမိတ် ထုနဗြာဟ္မဏဂါမတို့မှာ အကျဉ်းမှတ်စဉ် တည်ရာဌာနခွဲ ရေးသားဖော် ပြအပ်သော စကားရပ်များဖြင့်ပင် အဓိပ္ပါယ်သိနိုင်လောက်ပြီ ဖြစ်၍လည်းကောင်း အမည်ပုဒ်အနေအထား တရုံတရာ ရေးသားဆုံးဖြတ်ဘွယ် မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း အကျယ်ရေးသားဘွယ် မလိုတော့ပြီ။

တောင်ဘက် အနောက်ဘက်နိမိတ် ပြီးပြီ။

(၅) မြောက်ဘက် ဥသိရဒ္ဓဇပဗ္ဗတ နိမိတ်အကြောင်း

ဂင်းနိမိတ်သတ်မှတ်ရာ ဥသိရဒ္ဓဇတောင်သည် ဇုပ္ပါယပြည် အနောက်ယွန်း မြောက်ဘက်အစွန်း၌ တည်ယှိ၍ သင်္ကဿိုင်း ကဝိလဝတ်ပြည်မြောက်ဘက် နေပါလနယ်အတွင်း၌ ပါဝင်လျက် ဟရိန္ဒါရခေါ် အရပ်အနီးမှာ တည်ယှိသည်။ ဂင်းတောင်ကို ပန်းရင်းခေါ် နံ့သာမြက်မျိုး ပေါက်ရောက်ပေါများသော တောင်ဖြစ်၍ ပန်းရင်းမြက်များ အလံတမ်းခွန် ထူရိုက်ထားဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဥသိရဒ္ဓဇ ပဗ္ဗတဟု မာဂဓဘာသာ အားဖြင့် ခေါ်ဆိုသည်။

ဟာရိန္ဒါရ–တည်ရာဌာနခွဲ ဟရိန္ဒါရ မည်သော အရပ်ဣန္ဒြပါယိရာ ဂင်းဟရိန္ဒါရနှင့် စပ်၍ ဗဟုသုတအလိုဌာ ပြဆိုဦးအံ့၊ ဂင်းအရပ်သည် ဟိန္ဒူဘာသာဝင် လူမျိုးတို့၏ ပူဇော်ဆည်းကပ်ရာ တိတ္ထဗေဒ ဌာနဖြစ်သည် ဂင်းကိုဟရိသဒ္ဒါ ဓိသဂျိုးနှတ်ဟော ရွါရ သဒ္ဒါ တံခါးပေါက်ဟော။ ဟရိ+ရွါရ ဟရိရွါရ ဓိသဂျိုးနှတ်မင်းထံ သွားရောက်ခြင်းငှါ တံခါးပေါက်အဝသဘွယ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဟရိရွါရဟုခေါ်သည်၊ ဗြာဟ္မဝတ္တ, မာယာပုရ, ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုကြသေးသည်။ ဂင်း ဟရိရွါရ မြို့အနီး ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်ကမ်း၌ ကျန်ဗိမဟာရ်ခေါ်သော ကောင်ယှိ၏ ဂင်းတောင်သည်ပင် ရှေးတတိယသင်္ဂါယနာတင်စဉ်အခါ အကြီးအမှူး ဦးစီးနာယက ဖြစ်တော်မူသော အသျှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ် ခုနစ်ရွှမ်းပတ်လုံး ဝိဇေကသုခကို ပွါးများစေကာ သိတင်းသုံးနေတော်မူရာ အဟောဂင်္ဂါပဗ္ဗတ ဖြစ်သည်ဟု ဟိန္ဒူဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိယာဂျမ်းစာအုပ်၌ အဆိုရှိသည်။ ဂင်းအဟောဂင်္ဂါပဗ္ဗတ အဓိပ္ပါယ်ကို ဂင်္ဂါမြစ် အလယ်ပိုင်း၌ ညို့မှိုင်းပြိုပြို နွစ်လျှိုးခဲ့ဩ ပြောပမျိုးမွမ်းဘွယ်ရာဖြစ်သော တောင်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဥသိရဒ္ဓဇပဗ္ဗတ နိမိတ်အကြောင်း ပြီးပြီ။

နိမိတ်ငါးရပ်အကျယ် ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

မင်္ဂိုလ်မဒေသအကြောင်းနှင့် အဆုံးအဖြတ်

မင်္ဂိုလ်မဒေသ အာရပ်ကား ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်း၏ အလယ်ကျသောအရပ် ဟုအပ်ခဲ့ပြီးသော နိဒါတ်ငါးရပ်၏အတွင်း နယ်ပယ်အဝန်းသည် မင်္ဂိုလ်မဒေသဖြစ်သည်၊ ထိုမှအပြင်ဘက် အစွန်ကျသောအရပ်သည် ပစ္စန္တရာဇ်အရပ် ဒိလက္ခဏအရပ်ဖြစ်သည်၊ ဗဟုဿုတခန္ဓဲ့သော အဿုပဂ္ဂိုလ်များက ဤဒွိယပြဉ်ဟာဂဓိန်းလုံးကိုပင် မင်္ဂိုလ်မဒေသဟု မှတ်ယူခဲ့ကြသည် ထိုသို့မမှတ်ယူကြလေလင့် ဂုင်းမင်္ဂိုလ်မဒေသကို ထင်ရှားစွာသိနိုင်ရန် ဤကျမ်းမြေပုံ၌ မျဉ်းကြောင်းဂိုင်းဖြင့် သတ်မှတ်ပြထားသည် သတိပြုကြလင့်ကုန်လေကုန်။ ဤ၌ မင်္ဂိုလ်မဒေသပုဒ် အဆုံးအဖြတ်နှင့်တကွ ဂုင်းဂို့အနက်မှန်သိတို့ အရေးကြီးလှ၏ ဂုင်းပုဒ်၏ အနက်ကို အဘိဓာန်ဂိုကာ၌ အရိယာစာရဘူဒီတွာ မဇ္ဈောစသော ဒေသောစာတိမဇ္ဈာ ဒေသာဟု ပွင့်ပြချက်အရ ဒိသယဆရာများက ဖြူစင်သော အကျင့်ယိုသောသူတို့ ဖြစ်ထွန်းရာအရပ်ဟု ပြန်ဆိုကြရာ ထိုသို့ပြန်ဆိုခြင်းငှါမသင့်။ အကြောင်းကား ဂုင်းမဇ္ဈာသဒ္ဒါ ဖြူစင်ခြင်းအနက်ကိုမဟော အန္တရာလဒေမဇ္ဈာကို၏ပဓိယာယ် ဖြစ်သည့်အတိုင်း(အလယ်) အရပ်ကိုသာဟောသည် ဖြူစင်ခြင်းအနက်ကို ဟောသောသဒ္ဒါကား မအာဂ္ဂရာမှာ ဇကောဂ္ဂ ယောဂနှင့် မေဇ္ဈပုဒ်သာဖြစ်သည် အဘိဓာန်ဂါထာနံပါတ် (၆၉၇) မှာ ဂုင်းပုဒ်တိုက်ရိုက် ယိုနေသည် သို့အနက်အားဖြင့် ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော ပရိယန္တဩဝါစက ပစ္စန္တသဒ္ဒါ၏ အစွန်အဖျားဟူသော အနက်ကိုထောက်၍ အလယ်ကျသော အရပ်ဟူသော အနက်နှင့်သာ သင့်လျော်ရာ ဤ၌ ကောရယောဂ မေဇ္ဈပုဒ် မဖြစ်နိုင် အန္တရာလဒေမဇ္ဈာတွ အကာရယောဂ မဇ္ဈပုဒ်သာ အမှန်ဖြစ်၍ အလယ်အရပ်ဟူသော အနက်မှန်ကို သိနိုင်ရာန်ကျ မှတ်သူကြပါလေ၊ ထိုထက် အကျယ်သိလိုမူ ငါတို့ရေးသားစီရင်သော အဘိဓာန်နိဿယသစ်ကို ကြည့်ရှုပါကုန်၊ ဤအရာမျိုး၌ အဘတ်အရွတ်ထူးခြားအောင် မဘတ်ရွတ်နိုင်၍ ပုဒ်နေမှားတတ်သည်ကိုလည်း သတိထားကြရပေမည်၊ သိပ်ခိုင်နှင့်ကုဋ္ဌိယသားများကမူ မေဇ္ဈကို စသတ်သံနှင့် မစ်ဃ္ဈ မဇ္ဈကို တသတ်သံနှင့် မတ်ဃ္ဈဟု ရွတ်ဘတ်ကြသောကြောင့် မှားဘွယ်မယ်ကြတော့ချေ။

မိလက္ခနှင့် ပစ္စန္တ အဆုံးအဖြတ်

မှတ်ရန်သဝေါဟာရများ

ဥနှင့်ရှင်ဖြူ၊ မိလက္ခ၊ ခေါ်ယူဝေါဟာရ၊ အသင့်သာ။
ဗမာပါဠိစု၊ မိလက္ခ၊ မိုးမှုအမှန်သာ။
မိလက္ခာဟု၊ အလွဲဖြူ၊ မိုးမှုသိုဟိုင်္ဂမှာ။
ဋီကာအမှား၊ ရုပ်တွက်ထား၊ အမှားမှန်ထင်ကာ။

http://www.dhammadownload.com

မိလက္ခုဟု ဗမာစာများမှာယှိသော ပါဠိအမှန်သာ သိဟိုဠ်စာများ၌မူ အဘိဓာန်ဂိုကာရုပ်တွက်ထားသည်ကို အမှန်ထင်ပြီး မိလက္ခာဟု ရေးသားလျက်ယှိသည် မိလက္ခုဟူသော ဗမာစာယှိ ပါဠိမှန်သည် ရှေးပေစာဟောင်းများမှာ ယှိလာခဲ့သော ပါဠိဟောင်း ပါဠိမှန်ဖြစ်ကြောင်းကို၊ 'တောစတောင်ချေ၊နေသူလူရုဒိလက္ခုကား' (ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်း) 'စဂိုက်ရုံ့ထူ တောင်သူညစ်ကျ၊ မိလက္ခုကား' (နေဒိမခါဒိုးခဏ်း) တောင်သူ့အယူ မိလက္ခူတို့ အမူသိမ်ဖျင်း' (မခါဒေဝပျိုသစ်) အစပ် ကာရန်သုံးချက်ညီ ရှေးဟောင်းလက်ာများကို ထောက်၍သိနိုင်သည်။

ပါကတဘာသာ အားဖြင့်လည်း ဤအတူ ဥကာရယောဂနှင့် မိလက္ခုဟုယှိရာ ဗမာစာယှိပါဠိသည် ၎င်းပါကတဘာသာမှ ဆင်းသက်လာသောပါဠိမှန်ဟု မှတ်ရမည်။ ၎င်းမိလက္ခု၏ အဓိပ္ပါယ်ကား ကျမ်းဂန်များ၌ အသိညာဏ်ကင်း အကျင့်မူညံ့ဖျင်းသော လူရိုင်းကို မိလိစ္ဆဟု အဆိုရှိရာ ၎င်းမိလိစ္ဆသည် မိလက္ခု၏ပရိယာယ်ဖြစ်သောကြောင့် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် အတူပင်ဖြစ်သည်၊ အကြင်လူမျိုးသည် အသိညာဏ်ကင်း၍ အကျင့်မူညံ့ဖျင်းသော လူရိုင်းမျိုးဖြစ်ပြီး မဇ္ဈိမဒေသမှအပ ပစ္စန္တအရပ်၌ ဖြစ်ငြားအံ့။ ထိုသို့သော လူရိုင်းမျိုးကိုသာ မိလိစ္ဆ မိလက္ခုဟု အမှန်ခေါ်ဆိုရမည် အမျိုးကိုစွဲပြီး မိလက္ခုမျိုးဟု သတ်မှတ်ချက်မယှိ ထို့ကြောင့် တောင်သူလူမျိုးကို ခွဲခြားပြီး မိလက္ခုဟူ၍ လည်းကောင်း သို့မဟုတ် တောင်ယာကိုင်းကွန်း ထွန်ယက်လုပ်ကိုင် စားသူများကို မိလက္ခု ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသားပြောဆိုကြသော စကားများ မဟုတ်မမှန်ကြောင်း သိကြပါကုန်၊ ပစ္စန္တအရပ်ဟူသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ မထွန်းရာ ဘိက္ခုစသော ပရိသတ်လေးပါး မယှိရာအစွန်အဖျားအနားကျသော အရပ်ဖြစ်သည် ထို့ကြောင့် နေရာအရပ်အားဖြင့် ပစ္စန္တ အကျင့်အမူအားဖြင့် မိလက္ခုဖြစ်ပုံကို (အသိညာဏ်ကင်း ကျင့်မူယွင်းနှင့် ညံ့ဖျင်းစင်စစ် လူရိုင်းဖြစ်သည့် လူညစ်တရ မိလက္ခုခေါ် မသူတော်တို့ ဘုံသော်ငှာန ပစ္စန္တဟု ဒေသမှတ်တို့ရာသတည်း) ဟူသော ရှေးပေါရာဏ လက်ာကို ထောက်၍ ကောင်းစွာသိနိုင်သည်၊ ထို့ပြင် မိလက္ခုပနာတိ အညာဏာပန မိလက္ခူ ဥဒက် ဒေပေါတိ ဝဒန္တိ (ဘူရိဒတ်ဇာတ်အဋ္ဌကထာ)မိလက္ခူတိ ဗာလာသတ္တာ(၎င်းဂိုကာဟောင်း) (ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ပစ္စာဇာတော ဟောတိ မိလက္ခူသု အဝိညာတာရေသု ယတ္ထ နတ္ထိ ဂတိဘိက္ခူနံ ဘိက္ခူနိံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ) ပါဠိယဝဂ် သဒ္ဒတိ ပရိယာယသုတ် ပါဠိတော် ဤသို့စသော ကျမ်းဂန်သာစကားများကို ထောက်၍လည်း သိနိုင်သည်။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်များကို မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်

တောင်သူခေါ်ဖြူ၊ လူတစု၊ ကုလသညာ၊ ပဟုတ်ပါ။
လယ်ယာကိုင်းများ၊ ထွန်ယက်စံား၊ ခေါ်ငြားနာမား၊ ပဟုတ်ပါ။
အသိဉာဏ်ကင်း၊ ကျင့်မူဖွင်း၊ မှန်လျှင်းဝေါဟာ၊ လူရိုင်းသာ။

http://www.dhammadownload.com

ယင်းကြောင်းမှာ၊ဒိဋ္ဌိ၌၊ ခေါ်ရာဘဉာဏ်၊ဖျိုးဖိုင်းမှာ (လူမျိုးဖိုင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည်ဟုလို)
ရုပ်ပစ္စက္ခ၊ ဒိဋ္ဌိ၌၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ၊ ပတ္တနိုးဂူ။
ဘိက္ခုဘစ၊ စတုဏ္ဍ၊ ကင်းထပရိသာ၊ ထိုရပ်မှာ။
ထိုဒွန်နေက၊ ဒိဋ္ဌိ၌၊ ခေါ်ကြသည်ဘာ၊ ကျန်းဟွေမှာ။
ထိုဒွန်နေသူ၊ ဒိလက္ခူ။ ခေါ်ယူနည်းတူသာ။

ဒိလက္ခူ၏ အတ္ထုဒ္ဒါရကို ငါကျိုရေးသားအပ်သော အဘိဓာန် မိုသဲယဿစ် စတုဇ္ဇဏ္ဏဝဂ် (၅၁၆) ဂါထာမှာ ကြည့်လေ၊

ဖ္လေစ္ဆ=MLECCHA-သဒ်တဘာသာပုဒ်
ဒိလက္ခူ=MILAKKHU- မာဂဓဘာသာပုဒ်
ĀPAM MILAKKHĀ PANA DEVAMĀHU
အာပံ ဒိလက္ခာပနာ ဒေဝမာဟု=လန်ဗန်ရိုက်စာတ်အဋ္ဌကထာ-ပါဠိပျက်

ဒိလက္ခူ ပစ္စန္တ အဆုံးအဖြတ် ပြီးပြီ။

ဣန္ဒိယဝေါဟာရ အဆုံးအဖြတ်

ဤ၌ စကားအလျဉ်းသင့်၍ ဣဿိယဟူသော ဝေါဟာရအမည်ကို စိစစ်ဖြဆိုဦးအံ့။ ယခု ဣဿိယခေါ် ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့နေရာ ဟိန္ဒုဌာနအရပ်ကို ဟိန္ဒူနှင့်ဇင်္ဂါလီ လူမျိုးများက ဘာရတမင်းပိုင် နိုင်ငံဖြစ်ခြင်းကြောင့် (ဘာရတဝဿ) (ဘာရတဝဿ) (ဘာရတခဏ္ဍ) (ဘာရတ) ဤသို့အမည်အားဖြင့် ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည်။

ယင်းသို့ခေါ်ဆိုရေးသားကြခြင်းသည်—

ဥတ္တရကုယတ်သမုဒ္ဒါသူ၊ ဟိမာဒြေဒဉ်ဆွဝဒက္ခိဏ်ဘဲ။
ဝမ်တန္တာရတံနာမ၊ ဘာရတီယကြဿန္တတိ။

ဟူသော မဟာဘာရတကျမ်းကြီးနှင့် အညီပင်တည်း။

ဂဠိးဘံနက်ကား။ ။သမုဒ္ဒါသူ၊ ဘာရတသမုဒ္ဒါ၏။ ဝါ၊ မှ၊ ယက်ဥတ္တရ၌၊ အကြင်မြောက်အရပ် သည်လည်းကောင်း။ ဟိမာဒြေ၊ ဟိမဝန္တာတောင်၏။ ဝါ၊ တောင်မှ။ ယတ်ဒဉ်ဆွဝဒက္ခိဏ်ဘဲ၊ အကြင်ဒေတာင်အရပ် သည်လည်းကောင်း။ အသို့၊ (ထည့်) ယှိ၏။ တတ်၊ ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပိုင်းအခြားအတွင်း နယ်အရပ်သည်။ ဘာရတမိနာမဓေယ်မ်၊ ဘာရတမင်းပိုင် နိုင်ငံတော်အမ်ိုးအပိုင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဘာရတဝဿ မည်၏။ ယတြာ၊ အကြင်ဘာရတဝဿ ဘာရတခဏ္ဍ၌။ ဝါ၊ ယခုဣဿိယ ခေါ် ဟိန္ဒုဌာန၌။ ဝါ၊ ဤဓမ္မဒီပဝတ္ထုန်း၌။ ဘာရတီ၊ ဘာရတမင်းနှင့် စပ်လျဉ်း

http://www.dhammadownload.com

သက်ဆိုင်သော၊ ဂါ၊ ဘာရတမင်းဆိုက် မိုင်ပင်သူ မိုင်ငံသားများ ဖြစ်သော၊ သန္တာတို၊ အမျိုးအနွယ်၊ ပေါ်ယယ်ကုလေ၊ သင်္ချိုများတောင်း၊ လူအပေါင်းသည်း။ တိုင်္ဂတို၊(ထည့်) တည်နေ၏။

အင်္ဂလိပ်သစ်သော သိုးဆောင်းလူမျိုးများကမူကား ၎င်းမိုင်ငံအတွင်း၌ စီးဆင်းသွက်လှိုသော သိန္ဓုမြစ်ကိုစွဲ၍ အင်္ဂျိယဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း သရုလမည်သော ဗင်္ဂါလီအဘိဓာန် သိန္ဓုပုဒ် အဖွင့်၌လည်းကောင်း မဟာသုဇာတကဇာတ်မိန်း ကုမ္ဘစက္က အခန်း၌လည်းကောင်း အဆိုယိုသည် ထိုကိုလိုက်၍ တို့ဗမာများကလည်း အင်္ဂျိယဟု ခေါ်ဆိုကြသည် ၍မိုင်ငံကိုပင် ပညာယိုများက ဇမ္ဗူဒိဝိပကျွန်းဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

(သံပေါက်) ဟိန္ဒုဋ္ဌာန၊ ဘာရတ၊ခဏ္ဍဝဿာ နောက်ဆက်ကာ။ (ဘာရတဝဿ ဘာရတခဏ္ဍဟူလို)
ဟိန္ဒူ၊ဗင်္ဂါလီ။ မျိုးနွယ်လိ၊ အမည်ခေါ်ကြရာ။
တိုင်းရင်းသားများ၊ ခေါ်ကြခြင်း၊ မှတ်သား၍သည်ဟု။
သိုးဆောင်းလူများ၊ အမည်ထား၊ ခေါ်ခြင်းဇာနိယာ။
ဗမာများလည်း၊ သိုးဆောင်နည်း၊ လိုက်ပြီးခေါ်ကြရာ။
ဇမ္ဗူ၊ဒိဝိဆို၊ ၍ကျွန်းကို၊ ခေါ်လို၍ဖြည်သာ။

ဆက်ဦးဒုံ။ ။ဟိန္ဒူ၊မြေပုံ၌ ဟိန္ဒုဋ္ဌာန၊ ဗင်္ဂါလီမြေပုံ၌ ဘာရတဝဿ ဟူသော အမည်ကိုသာ သုံးစွဲ၍ အင်္ဂျိယဟူသော အမည်ကို သုံးစွဲပေးသားခြင်းမယို အခြားသင်းမူ တိုင်းရင်းသားဖြစ်ကြသော သူတို့သည် အမည်ရင်းကို သိကြပြီးဖြစ်၍ ဝိဒေသိက နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းတပါးသားတို့ မှည့်ခေါ်သောအမည်ကို မရေးသားလိုကြ သိကိုင်းများပင် အမည်ရင်းကို မစွန့်ပဲ ဘာရတခဏ္ဍဟု ရေးသားကြသည်၊ ဥပမာ ငါဘူ ဗမာပြည်၌ မော်လမြိုင် ရတ္တမ ပြည်မြို့များကို သိုးဆောင်းများက Moulmein မော်လမိန် Martaban မာဟ်တဗန် Prome=ပြီး (ပရုတ်း) ဟု ခေါ်ဆိုရေးသားကြသော်လည်း အမည်ရင်းသိပြီးဖြစ်သော ဗမာများက ထိုသို့မရေးသား မခေါ်လိုကြပဲ မော်လမြိုင် ရတ္တမ ပြည် ဟူ၍သာ ရေးသား ခေါ်ဆိုကြကြောင်းသလဲသို့ လည်းကောင်း *အင်္ဂျိယပြည်ယို Banaras ဗာရာဏသီ ဟူသော သိုးဆောင်များခေါ်ဆိုသော အမည်အတိုင်း မခေါ်ဆိုကြပဲ ဗာရာဏသီ,ဟူ၍သာ ခေါ်ဆိုကြသိသလဲသို့လည်းကောင်း မှတ်ယူလေ။

(သံပေါက်) ဟိန္ဒုဋ္ဌာန၊ ဟုရေးကြ၊ ဇွေရဟိန္ဒူ မြေပုံ။"
ဘာရတဝပ်ဒ်၊ ဟုရေးကြ၊ ဇွေရ "ဝင်" ဟု မြေပုံ။" (ဗင်္ဂါလီမြေပုံဟူ)
စိတ်ဝိုင်းနှိုး၊ ဝဿဟု၊ ခေါ်ဖြွဲ့ဝိလှလူ များဟိန္ဒူ။"

(ဝဿသဒ္ဒါ ဆစိတ်ဆဝိုင်းဟော ဟူလို)

http://www.dhammadownload.com

ဘာရတခဏ္ဍ၊ ဟုရေးကြ၊ တွေ့ရပုံကူ၊ သိဟိုဠ်ဒီပူ။
ဟိမာလယ၊ သမုဒ္ဒ၊ အန္တရဘူ၊ ဒေသဟူ။
အမှန်သိခြား၊ နည်းတပါး၊ လိုက်သွားမခေါ်ယူ။
မှန်မသိခြား၊ နည်းတပါး၊ အများလိုက်ခေါ်ယူ၊

(အမည်မှန်အရင်းကိုသိက နည်းတပါးအမည်များကို လိုက်ပြီးခေါ်ရန်မလို အမည်ရင်းအမှန်ကို မသိသူများသာ တပါးအမည်ကို လိုက်ပြီး ခေါ်ဆိုကြသည်ဟူလို)။

သို့သော် ယခုအများအားဖြင့် သိုးဆောင်းလွှဲ မည့်ခေါ်ထားသည့်အတိုင်း ဣန္ဒိယပြည်ဟု အခေါ်အဆို အသုံးအနွဲများလွန်ယိုရာ ၎င်းအမည်မှန်ကို ရေးသားတတ်စေရန် လိုအပ်သည့် သိုးဆောင်းများက သင်္ခတ ပါကတ မာဂဓဘာသာ သုံးရပ်အညီ အမည်မှန် နဃယ် ဝ အောက်ဒြိုက်အဆင့်နှင့် (သိန္ဓု) ပုဒ်ကိုဖျက်၍ မဝိမပြင် *အပသဒ္ဒ အပန္တံသ အားဖြင့် နဃယ် ဒန္ဓေးအဆင့်နှင့် ဣန္ဒသ် ဏကြိုး ဒုရင်ကောက် အဆင့်နှင့် ဣတ္ထာသ်ဟု အလွဲရေးမှတ်ပြီး ၎င်းနောင် ဒေသဝါစက ဣယပစ္စည်း ဆက်သွယ်၍ India ဣန္ဒိယ ဣတ္ထိယ,ဟု ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည် ဗမာများကလည်း ဤအတိုင်း ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည် သည်တွင်မက အနျိုဗမာများက အလုံးကြီးတင်နှင့် (အိန္ဒိယ) စက္ခု စသော ဣန္ဒြေဟောပုဒ်မှာကဲ့သို့ (ဣန္ဒြိယ) ဤကဲ့သို့ အလွဲအပျက်ရေးသားလျက် ယိုကြပြန်သည် ထိုသို့ မရေးသား မခေါ်ဆို သင့်သည်သာ အမှန်အားဖြင့် ဘာသာကြီး သုံးရပ်အညီ သိန္ဓု ဟူသော အမည်မှန်ကိုထောက်၍ နဃယ် ဝ အောက်ဒြိုက် အဆင့်နှင့် (ဣန္ဒိယ) ဟူ၍သာ ရေးသားခေါ်ဆိုရမည် အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းကိုလည်း Indhia ဟု အမှန် ရေးသားစာတ်ရမည် ရေးကြလေ။

(သံပေါက်) နဝအောက်ချိုက်၊ ဆင့်ရေးလိုက်၊ ရှေးဒွိသရ၊ ဒုရေးကြ။ (ဣန္ဒိယ) အမှန်ရေး။
ထိုပုတပါး၊ ရေးနည်းများ၊ အပုံးပုတ်လေကြ။
(ဣန္ဒိယ) (ဣတ္ထိယ) (အိန္ဒိယ) (ဣန္ဒြိယ) အပုံးပရေးကြလင့်။
ဣန္ဒိယ အမည် အဆုံးအဖြတ် ပြီးပြီ။

ပဝိ မဝြင် *ဝင်းဝေါဟာရပုံ ပိဋ္ဌ ဝိသျင်္ဘတ္တ ပုဂ္ဂိသဒတ္တ ပိယျိုးဖြစ်ရကား အရှစ်အပင့် မပါစေဝဲ ပသက်သက်နှင့် ပီ ဟုရေးရမည် အတိတက္တ အရာဋ္ဌသာ ပြိပုံ အရှစ်နှင့်တကွ ရေးရမည်။
(သံပေါက်) ဂုတ်သန်းရှင်း (၀)၊ အတိတ်ပြိ၊ စင်္ဂနှိရှစ်ပဲ့၊ အရှစ်နဲ့ (၀-ပြိ)။

(ကျန်ဟူပြီ စော်ဘွားညီလည်း ပဗိဆင်ခြေ) ဟူသော ဂ္ဂနားတော်သွင်း ချောင်းကိုလည်းကောင်း (ပပြောက်ကြားပြီ စကားပိဋ္ဌိ) ဟူသော မဟာစည်သူဂေါ်တင်းဘို ပိုဉ်ဗုဒုတုကိုလည်းကောင်း ထောက်လေ။

လည်းကောင်းနှင့် ၎င်း *ဤအရေးအသားနှစ်ပျိုးတွင် လည်းကောင်း ကို စသဒ္ဓါဒိန်္ဓ အနှက် သမုစ္စယတ္ထအရာဋ္ဌ ၎င်းကို တသဒ္ဓါ ဣပသဒ္ဓါဘိန်္ဓ အနုက်ဥဒ္ဒေတ္တ အဝိဥဒ္ဒေတ္တ အပွာသဒ္ဒတ္တ အရာတိဋ္ဌ သုံးခဲ့ရေးသားရမည် ရေးသောအခါ အမှန်ရေး၍ ဘတ်သောအခါ ဂါပွဒေါသလွှတ်အောင် ဘတ်ရမည် သည်ထက် အကျယ်သိလိုမူ ငါတို့ရေးသားအပ်သော ဗာလာဝတောရ ဂဏ္ဌိပဒတ္တပိဋ်စွယ် ကျမ်းမှာကြည့်လေ။

http://www.dhammadownload.com

မင်္ဂလာဒေသနိဒါန်းရပ် အပိုင်းအခြား စသည်များကို
မှတ်လွယ်ရန် သဘောက်

(၁) အရှေ့တောင်၊ နောက်တောင်က၊ သလလဝကိုဆို။
(၂) တောင်ကတိုက်၊ ပစ္ဆိမ၊ ထုနုရွာဟုဆို။
(၃) ဗြောက်နိဒါန်း၊ ဥသီရ၊ ဥတ္တရတောင်ဟုဆို။
(၄) နိဒါန်းဝ၊ အတွင်းကျ၊ ဒေသအလယ်ကို။
(၅) မင်္ဂလာပနော်၊ ဒေသခေါ်၊ ထုတ်ဖော်ကျန်းအလို။
(၆) ထိုမှပြင်ကျ၊ ပန္နဿ၊ ခေါ်ကြလူ့ဝိုဒိုရ်။
(၇) သာသနိက၊ မင်္ဂလိ၊ ကြည့်ကြပြေပုံကို။
(၈) ယူဇနာအလျား၊ သုံးရာထား၊ မှတ်သားကျန်းအဆို။
(၉) နှစ်ရာငါးဆယ်၊ အနံဝယ်၊ တသွယ်မှတ်စေလို။
(၁၀) အဝန်းကိုးရာ၊ ယူဇနား ပမာလည်းဦးလို။

သာသနာ့တော်နှစ်ဦး အရှ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နိဒါန်ငါးရပ်၏ အတွင်း အရပ်နယ်ပယ်သည် မင်္ဂလာဒေသအရပ်ဖြစ်သည့် အလျားယူဇနာ သုံးရာ အနံအကျယ်ယူဇနာ နှစ်ရာ့ငါးဆယ် အဝန်းယူဇနာ ကိုးရာယို၍ ပုံအားဖြင့် လှည်းဦးပုံဖြစ်သည် ဟူလို။

ဝိနည်းပါဠိတော် စသည်၌လာသော

သာသနာတော်နှစ်ဦးအရှ မင်္ဂလာဒေသအပိုင်းအခြား ပြဆိုခဏ် ပြီးပြီ။

(ခ) မနုသခ်တကျမ်းလာ လောကိနည်း မင်္ဂလာဒေသအပိုင်းအခြား နိဒါန်းလေးရပ်နှင့်တကွ တည်ရာဒေသကို ပေါ်ပြချက် (အကျဉ်းမှတ်စဉ်)

လောကိနည်း မင်္ဂလာဒေသအပိုင်းအခြား အရှေ့ဘက်နိဒါန်စသည်ဖြင့် နိဒါန်းလေးရပ် သတ်မှတ်ပိုင်းခြားထားရာတွင်—

(၁) အရှေ့ဘက်နိဒါန်ကား ပယောဂဆိပ်ဖြစ်၍ တည်ရာအားဖြင့် ဂင်္ဂါမြစ်နှင့် ယမုနာ (ဇမုနာ) မြစ်နှစ်ခုဆုံရာ ကောသမ္ဗီပြည်အနီး ယခု ဧလာဟာဗာဒ (ဧလာဟာဗဒ်) ခေါ်ပြည်တည်ရာဖြစ်သည်။

(၂) တောင်ဘက်နိဒါန်ကား ဝိန္ဓျတောင်တန်းဖြစ်၍ တည်ရာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓိဇာနယ်အမြားဟိုင်းနှင့် ယူဒ္ဓိယပြည် အလယ်ဟိုင်းနယ် သဒ်တနည်းအလို ဥတ္တရပထကိုင်း အဆုံးနှင့်ဒက္ခိဏာပထကိုင်း အစအရပ်မှာ တည်ပေ့သည်။

http://www.dhammadownload.com

(၃) အနောက်ဘက်နိမိတ်ကား ကုရုခေတ္တ (ကုရုတိုင်း) ဝိနသန,ဆိပ်ဖြစ်၍ တည်ရာအားဖြင့် ဒိလ္လိမြို့မြောက်ဘက် အနီးမှာ တည်ယိုသည်။

(၄) မြောက်ဘက်နိမိတ်ကား ဟိမဝန္တာတောင်ဖြစ်၍ တည်ရာအားဖြင့် ဇုဒ္ဓိယပြည် မြောက်ဘက် အဆုံးမှာ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

အရှေ့ဘက် ပယာဂနိမိတ်အကြောင်းနှင့် ပုဗ္ဗအဆုံးအဖြတ်

အရှေ့ဘက်နိမိတ် သတ်မှတ်ရာ ပယာဂ ဆိပ်သည် မြတ်စွာဗုဒ္ဓား သခင် ဝေရဉ္ဇာ၌ နွားဒသမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူပြီး ဝါကွတ်၍ ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူသော အခါ ဗာရာဏသီသို့ ကူးကြွတော်မူရာ ဆိပ်ကမ်း၊ ယခုအခါ ဣလာ, ဇလာဟာဗာဒ် ဟုခေါ်ဆိုကြသော မြို့ဖြစ်ကြောင်း မင်္ဂလကောသမည်သော ဟိန္ဒီအဘိဓာန်ကျမ်းနှင့် သင်္ခတကျမ်းများမှာ၊ အဆိုရှိသည် ယခုအခါ ကောသမ်ခေါ်သော ကောသမ်ဗြို့၏အနိုး အရှေ့မြောက်ဘက်မှာ တည်ယိုသည်၊ဟိန္ဒူဘာသာပင်လူမျိုးတို့ လွန်စွာအရေးကြီးသော ပုညတိတ္ထဖြစ်၍ ဘူရိဒတ်ဇာတ်တော်လာ နေသာဒပုဏ္ဏား မကောင်းမှု ဆေးကြော မြှောပြစ်ရာ ဆိပ်ကမ်းဖြစ်ခဲ့ဘူးလေသည်။

ဤဆိပ်ကမ်းအမည်ကို ပစောက်မှာရေးချနှင့် ပါယာဂ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပနောင် ရကောက်ရေးချနှင့် ၎င်းနောက် ယပက်လက် ဂငယ်ရေးချနှင့် ပရာယဂါ ဟူ၍လည်းကောင်း အလွဲအမှာက် ရေးဘတ်လျက်ယိုကြသည် ထိုသို့ မရေးဘတ်ကြ လေလင့်၊ အမှန်အားဖြင့် ၎င်းအမည်ပြုရာ၌ Prayāga ဟု အင်္ဂလိပ် အက္ခရာဖြင့် သင်္ခတဘာသာကို ရေးသားထားရာ ၎င်းအက္ခရာစာတမ်းကို သေချာစွာ တိုက်ရိုက် ပြန်ဆိုမူ ပစောက်ရရစ် ယပက်လက်ရေးချနောက် ဂငယ်ရေးချမပါပဲ ပြယာဂဟူသော သင်္ခတဘာသာပုဒ်ရင်းပင် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်၊ ၎င်းပုဒ်၌ ပစောက်အက္ခရာက ရကောက်အရစ်ကို ပယ်ဖျက်လျှင် ပယာဂဟူသော ပါဠိဘာသာ ပါကတဘာသာနှင့်ငါတို့ဗမာဘာသာပုဒ်ရင်းအမှန် ဖြစ်လာ ၏၊ သင်္ခတဘာသာအားဖြင့် ပြယာဂ ပါဠိဘာသာနှင့် ပါကတဘာသာအားဖြင့် ပယာဂ ဟု ပါဠိနေယျပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြယာဂံသ္မွရမာဏာသ္မု ယာန္တိ ပါပါနိ သံကွယံ (ပရာဏသမ္မယ) ပယာဂပတိဋ္ဌာနံ ပယာဂပတိဋ္ဌာနေ (ပါရာဇိကဏ် ဂေရုကဿာပါဠိတော်) ဤသို့ယို သည်ကိုထောက်၍သိလေ။

(သံယုတ်) ပအရစ်ဝယ်၊ ရရစ်ပယ်၊ မှတ်ဘွယ် မာနှင့်ပါ။ (မာဂဝနှင့် ပါကတ—ပယာဂ)
ပစောက်ရရစ်၊ လယ်ယာဖြစ်၊ ဆုံးလစ် ဂ,သာ,သဒ်တာ။ (သဒ်တ—ပြာယာဂ)

http://www.dhammadownload.com

လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော ပူဇော်ပျဉ်းနာ သို့မဟုတ် မြတ်သောဒါန ကောင်းမှုပြုရာ ပုညခေတ်ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုသည့် ၎င်းအမည်ကို အင်္ဂလိပ်အက္ခရာဖြင့် မာဂဓနှင့် ပါကတဘာသာ ပေးလိုမူ အထက်ပေါ်ပြပြီး အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း၌ R အာဂ် အက္ခရာ တလုံးကိုပယ်နှုတ်လျှင် မာဂဓနှင့် ပါကတဘာသာ ဖြစ်တော့သည်သာ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဘာသာပြန်နည်းနှင့်အညီ ပစောက်မှာ ရေးချမပါစေဝဲ ယပက်လက်မှာ ရေးချနှင့် မှန်ကန်ကျနစွာ ပယာဂဟု ရေးဘတ်မှသာ လိုအပ်သောဋ္ဌာနဖြစ်သော ရေဆင်ဝကို ရနိုင်မည် သို့မဟုတ်ဝဲ ပစောက်နှင့်ယအက္ခရာမှာ ရေးချနှင့် ပါယာဂဟု ရေးဘတ်ခဲ့လျှင် တည်နေရာဋ္ဌာနဖြစ်သော ပယာဂ ရေဆင်ဝကိုမရဝဲ ပါယာဂါသဟဉ္ဇာတိအိ ဟူသော မဟာသမယသုတ် ပါဠိတော်ကဲ့သို့ တည်နေတတ်သော နဂါးနှင့်လူ စသည်တို့ကို ဆိုလိုသည်ဟု မလိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ထောက်လိုဒ့်မည် ဤအရာမှာကား ဋ္ဌာန ဖြစ်သော ပယာဂ ရေဆင်ဝကိုသာ ဆိုလိုသည့် ပညာယိုများ အထူးသတိယှိကြပါစေ ဤပယာဂဆင်ဝ နိဒါတ်အရာ၌ မဟာသဇာတက ကျမ်းအဆိုကို ဆင်ခြင်တွယ်ယှိ၏ ဆင်ခြင်ကြလေ။

ပယာဂပုဒ်အဆုံးအဖြတ် ပြီးပြီ။

တည်ရာဋ္ဌာန၌ပါသော ယမုနာမြစ်အဓိပ္ပါယ်

ဟိန္ဒူလူမျိုးများက (ယဘ-ဇဘ) (ယမဒဂ္ဂိ-ဇမဒဂ္ဂိ) စသည်တို့မှာကဲ့သို့ ပါကတဘာသာ သဒ္ဒါနည်းကို မှီသဖြင့် ယ-ကို ဇပြု၍ ဤယမုနာ့ကို ဇမုနာ (ဂျမုနာ) ဟု ရေးသားဘတ်ရွတ်ကြသည် ၎င်းတို့ဘာသာ အဘိဓာန်များမှာလည်း ရေးသားပါယှိသည် ဗမာအက္ခရာ ဏ္ဍီယမြေပုံ၌ ဂျာမုနာ ဂျမ်နာ ဂျမုနာ ဟူသောအမည်သုံးမျိုးဖြင့်ပါယှိသော မြစ်ကား မြစ်ကြီးငါးစင် အဝင်အပါ ဤယမုနာမြစ်ပင်ဖြစ်သည် ၎င်းမြစ်ကို ယမမင်း၏ နှမတော် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ယမုနာမြစ်ခေါ်သည်ဟု ပူရာဏ်ကျမ်းများမှာ အဆိုယှိသည် Ymuna အရိယ ကိမ်းဗရိဒ်နှင့် (ဟမ်) (ဗုဒ္ဓိသ်တ်)ဏ္ဍီယစာအုပ်မြေပုံများ၌ ပါယှိသော စာလုံးပေါင်းမှန်။

(သံပေါက်) ယမ နှမ၊ ဆိုကုန်ကြ၊ ဂင်္ဂဆုဂုဏ်မှာ။
နှမအနက်၊ ဥ နဒီသက်၊ နောက်ဆက်ဏ္ဍလိင်အာ။
ယမဿသာဘဂိနီ၊ ယမုနာဝဲ (ယမ+ဒုနာ+ဘယမုနာ)။
ယကိဇပြု၊ ဟိန္ဒူစု၊ ရွှတ်မူလေ့အလာ (ယမုနာ-ဇမုနာ)။

ဤအရာ၌ မာဂဓ သင်္ဃတဘာသာ နှစ်မျိုးသုံးမှာပင် အဓေါ်အမည်ကဲ့၏။
ယမုနာ သရယူမတီ (မာဂဓအဘိဓာန်)။
ယမုနာ ဇမနဘွသာ (အမရကောသ)။

http://www.dhammadownload.com

ဂင်းအမည် အခေါ်ဒွန်ဟျိုးကို Yamuna–Jamuna ဟုစာလုံးပေါင်းသစ် အမှန်ရေးလေ ကာလိန္ဒီ သူရိတာ, ဘုရိယာတာ, သမုဒ္ဒသာ, စသောအမည်များသည် လည်း ဂင်းယမုနာဖြစ်၏ အမည်များပင်တည်း။

အရှေ့ဘက် ပဃောဝနိုင်ငံတော်ဆိုင်ရာအကြောင်း ပြီးပြီ။

တောင်ဘက် စဉ္ဆန်ဒိတ်အကြောင်းနှင့် ပုဒ်အဆုံးအဖြတ်

ဤတောင်ဘက်ဒိသိုင်း စဉ္ဆတောင်သည် အစဉ်အတန်းအားဖြင့်လည်း ရှည်လျား အမက်အစောက်ဖြင့်အားလည်း မြင့်ငွါး၍နေလတ္တိ၏အသွားကို ကွယ်ကာတားမြစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည် သို့မဟုတ် အထူးသဖြင့် တောက်ပတတ်သည် တနည်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုံသို့ သက်ဝင်၍ အထူးသဖြင့် ကြီစည်ကြရာ နိဝရဏတရားတို့ကို ဖုတ်မြိုက်ကြရာဖြစ်သည် ထို့ကြောင့် ဂင်းတောင်ကို ပါဠိနှင့်ဗမာဘာသာအားဖြင့် ဝိဇ္ဈတောင် သဒ်တဘာသာအားဖြင့် ဝိန္ဓျတောင်ဟုခေါ်သည် ဣန္ဒိယတိုင်းသားများကလည်း ဂင်း သဒ်တဘာသာအတိုင်း ခေါ်ကြသည်။

ဝလုံးကြိုးတင် (၉) ယေ စွမ္ဘင်ဆွဲအဆင့်နှင့် ဝိန္ဓျ (မာဂဝနှင့် ပါကတ)။

နယေဝအောက်ဒြိုက် ယပင့်အဆင့်နှင့် ဝိန္ဓျ (သဒ်တဘာသာ) ဤသို့အမှန်ရေးရ မည်၊ ယင်းသို့အမှန်ရေးရမည် အဖြစ်ကို ဟိမဝပ္ပဒေသ (မနု) ဝိဇ္ဈော ပဏ္ဍော ဝက်ာဒိ (မာဂဝအဘိဓာန်) ဤသို့သော ကျမ်းလာပုဒ်နေများကို ထောက်၍သိလေ၊ အင်္ဂလိပ် အက္ခရာစာလုံးပေါင်းမှန် ရေးလိုမူ Vinjha ဟုရေးလေ။

ဗမာဘာသာနှင့် ဗမာအက္ခရာရေး ပါဠိကျမ်းစာများ၌ ဝိဇ္ဈာဋဝိဟု အမှန် ခေါ်ဆိုရေးသားရမည်ကို ဝိဇ္ဈာဋဝိ ဟု ဇဒွဲစွမ္ဘင်ဆွဲ နှစ်လုံးဆင့်နှင့် ပါဒ်အများကို ခေါ်ဆို ရေးသားလျက် ယိုကြသည် သတိပြုကြကုန်။

ဗမာအက္ခရာ ကျောင်းသုံးဆွဲဒြိယမြေပုံစာအုပ် စသည်၌ နယေအဆင့် ဒထွေး ယပင့်နှင့် ဝိန္ဓျဟူ၍လည်းကောင်း ယပင့်မပါဘဲ ဝိန္ဓ ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးအက္ခရာ အရေးအသား ပျက်စီးလျက် ယိုကြသည် ကျောင်းဆရာများ သတိယိုကြစေ။

ထိုသို့ပျက်စီးရခြင်း အကြောင်းကား အခြားမဟုတ် ဘာသာစကားအားဖြင့် သဒ်တဘာသာ အက္ခရာသင်္ကေတ အမှတ်အသားအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဖြစ်သော Vindhya ဟူသောစာလုံးပေါင်းကို အကျအနအမှန်အကန် မပြန်ဆိုတတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်

http://www.dhammadownload.com

အမှန်အကန်ပြန်ဆိုမူ ဝိန္ဒျဟူသော သင်္ခတဘာသာ ပုဒ်ရင်းအမှန် ဖြစ်လာရမည် ဟိန္ဒူ ဗဂ်ါလီ ကလယ် သိဟိုင်္ဂဗြေငုံများမှာ ဂင်းပုဒ်ရင်းအမှန်အဘိုင်း ရေးသားပါယ်ကြသည် ဂင်းပြင် ရရစ်အဆင့် ဝိန္ဒြ-ဝိန္ဒြ ဟု ရေးသား၍ လျှာလဲပ်သံဖြင့် ဝဲန္ဒမ ဟု ရွတ်ဘဝ်ခြင်း မပြုဒ်ကြရန်လည်း သတိပြုကြရပေမည်။

(သံပေါက်) နှ–ဝအောက်ချိုက်၊ အဆင့်၌၊ ပင့်လိုက်ယကာရ။
အဝဋ္ဌဝိ၊ ရေးပြန်ဘိ၊ မှတ်သိဝိဒ္ဓ၊-သံတ။
ဗျ၊ ဗျင်္ဂဆွဲ၊ နှ ဥ လဲ၊ ဖြစ်မြဝိဒ္ဓ၊ မာဂဝ။

(ဝိဥ္ဇ သင်္ခတပုဒ်မှ ဗျ, ကို ဗ္ဗ၊ နှ၊ ကို ဥ, ပြု၍ ဝိဒ္ဓျဟု မာဂဝပုဒ်ဖြစ်လာသည် ဟူလို)။

---

(၃) ဥတ္တရုပထနှင့် ဒက္ခိဏာပထ အဆိုးအဖြတ်

တည်ရာဌာနဒ္ဒ ဖေါ်ပြပါရှိသော ဥတ္တရာပထနှင့် ဒက္ခိဏာပထ အဝိုင်းအခြား ပါဠိနည်း သင်္ခတနည်း နည်းနှစ်မျိုးယှဉ်ရာ ထိုနှစ်မျိုးတွင် ပါဠိနည်းအရ ဥတ္တရာပထကာ အဿဝါဏိဇာ(ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်၊ဧရဉ္ဇကဏ္ဍ)နဟ် တေ ဒက္ခိဏာပထမနှသာဝိယ အဿဒ္ဓါ အပ္ပသန္နာ တေ ပန သဒ္ဓါ ပသန္နာ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဓမ္မမာမကာ သံဃမာမကာ (ဂင်းဗမ္ဗင့်) ဂင်္ဂါယ ဒက္ခိဏာဒိသာ အပဋိရူပဒေသော ဥတ္တရာဒိသာ ပတိရူပဒေသောတိ အဓိပ္ပါယေနာဟ နဟိတေဟိ အာဒိဂင်္ဂါယ ဒက္ခိဏာတိရ ဇာစာ ဒက္ခိဏာပထ မနှသာ အမှာက်ဗုဒ္ဓေါတိ ဇဝံ ဗုဒ္ဓံ မမာယန္တိ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဇဝံသေသေသုပိ (ဂင်းအပ္ပင့် သာရတ္ထ ဒီပနီဋိကာ) ဂင်းအလားတူ (ဝိမတိ ဝိနောဒနိဋိကာ) (သုလိသ်လက္ခဏ် သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာ) (ဂင်း အမ္ဗဋ္ဌသုတ်အဋ္ဌကထာ) ဤဆိုအဝ်ခဲ့ပြီးသော ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာ များနှင့်အညီဂင်္ဂါမြစ် မြောက်ဘက်နယ်ပယ် တလျောက်ကို ဥတ္တရာပထ ဂင်းဂင်္ဂါမြစ် တောင်ဘက်နယ်ပယ်တလျောက်ကို ဒက္ခိဏာပထ ခေါ်သည်ဟုမှတ် ဤ၌ မဇ္ဈိမအတွင်းမှာ ပါဝင်နေသော ဝေရဉ္ဇာကို ဒက္ခိဏာပထ ကိုင်းမှာသွင်း၍ ဆိုသော ကျမ်းဂန်စကားနှင့် သင့်လျော်ညီညွတ်ကြောင်း သတိပြုလေ ဥတ္တရုပထအမည်ကို ရ မှာ ရေးချပါ ဥတ္တရာပထ (ရေးချမပါ ဥတ္တရပထ) နှစ်မျိုးသင့်ကြောင်း မှတ်လေ။

(သံပေါက်) ရမှာရေးချ၊ ရေးမချ၊ ဘွယပါဒ်နေသင့်။
ရမှာရေးချ၊ မပါက၊ မှတ်ပါနိပါတ်သင့်။

သင်္ခတနည်းအားဖြင့် မြောက်ဘက်ခဲ့ ကိုမဂဓဌာကောင် တောင်ဘက်ခဲ့ ဝိဇ္ဇုတောင် တန်းအရှေ့ဘက်၌ ဗင်္ဂလားအော်ခေါ် ဝင်္ဂါပဒေသရ အနောက်ဘက်ခဲ့ ယခုအာရေဗျခေါ် ကြသော အာရဗပင်လယ် အာရဗသာဂရ ဤဆိုအဝ်ပြီးသည့်ကျဲ့၏ အတွင်းနယ်ပယ်

http://www.dhammadownload.com

တလျောက်ကို ရွတ်ရသောကဗျာ ဖေါ်သည်။ ကိုးမှတောင်ဘက် နှယ်ပယ်ကတလျောက်ကို ဒက္ခိဏာပထဝီ ဖေါ်သည်။

(သံပေါက်) အိမဝါဒီ၌၊ မြောက်တောင်က၊ မှတ်ကြမင်္ဂလာဟောက်။
ဥတ္တရာပထ၊ ယင်းမည်၏၊ ခေါ်ကြမပေါက်, ကျန်းကိုထောက်။
ဤသည်ဝါဒ၊ မနုက၊ ဆိုထမ္မင်းမပေါက်။ (မနု သခ်ၤတကျန်းအဆို)။
ဥတ္တရာပထ၊ သာသန၊ ကျန်းကွန်းထောက်၊ ဂင်္ဂါမြောက်။
ဒက္ခိဏာပထ၊ တောင်ဘက်ကျ၊ ယင်းမှဆင့်ထောက်၊ နှစ်နည်းရောက်။
ဒက္ခိဏာပထ၊ ဝေရဉ္ဇ၊ ဆိုကြကျန်းထောက်၊ ယွင်းမပေါက်။

(သာသနာတော်ကျမ်းအလို ဂင်္ဂါမြစ် မြောက်ဘက် ဥတ္တရာပထ-တောင်ဘက် ဒက္ခိဏာပထ-ဝေရဉ္ဇာသည် ဒက္ခိဏာပထ၌ ပါဝင်သည်ဟူလို)။

ဝိဉ္ဇုနိမိတ်အကြောင်းစစ်ဆိုင်ရာ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

အနောဂ်ဘက် ကုရုခေတ္တ ဝိနသန နိမိတ်အကြောင်း

ဤ၌ ကုရုခေတ္တဟူသည် ကုရုတိုင်း ကုရုနယ်ပယ်ဖြစ်၍ ၎င်းကို ကုရုမင်းနှင့် ပဏ္ဍာဝမင်းတို့ စစ်ထိုးရာနယ်ဖြစ်သောကြောင့် ကုရုခေတ် ဟူ၍လည်းကောင်း မြတ်သော အကျင့်တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဖြဟ္မာဝတ္တ ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြသည့် ၎င်းနယ်သည် သရဿတီ,မြစ်နှင့် ဒိသဝတီ,မြစ် နှစ်ခုတို့၏အလယ်၌ တည်ယို၍ ဒိလ္လီမြို့၏ မြောက်အနီးမှာ တည်ယိသည်။

(သံပေါက်) ကုရုပဏ္ဍဝ၊ မင်းရာဇ၊ ယုဒ္ဓခေါ်လစ်၊ ဒေသဖြစ်။
သရဿတီ၊ ဒိသဝတီ၊ ဖြစ်နှစ်လီ၊ တည်ညီလယ်ခေတ်၊ ဒေသဖြစ်။
ဒိလ္လီ၏မြောက်၊ ခရီးထောက်၊ မှတ်လောက်၍ခေတ်၊ အနီးဖြစ်။
ကုရုခေတ္တ၊ ဖြဟ္မာဝတ္တ၊ ဒွေနာမ၊ ဌာနတူလစ်၊ ထူးမဖြစ်။
အကျင့်တည်ရာ၊ ဖြစ်၍သာ၊ ဝေါဟာစင်စစ်၊ ဝတ္တဖြစ်။

ဤ၌ သရဿတီ အမည်နှင့် ဒိသဝတီ,အမည်ဟူးကို ရေပေါဟူးသည်ကို ခွဲ၍ သရဿတီမြစ်, ဟူးသောကျောက် ယိသည်ကိုခွဲ၍ ဒိသဝတီမြစ်,ဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်ရာ ပုဒ်အနေအားဖြင့် ရေဟောသရသဒ္ဒါနောင် ဝန္တုပစ္စည်းသက် ဝန္တုမှ ဝကိုသပြု ရှေ့၌လည်း သ,လာ နှုတ်ကိုတပြု ၎င်းနောင် ဤ ပစ္စည်းသက်၍ သရဿတီဟု မာဂဓ ပုဒ်ပြီးရမည် ဤ၌ အဘိဓာန်ဋီကာဆရာ ချပ်တွက်ထားပုံ ဆင်ခြင်လေ သရနောင် သဝဆွဲနှင့် သရသွတိကား ဒေဝဝါဏီ သဒ်တဘာသာဖြစ်၍ ဤ၌မလိုအပ် ဒိသဝတီ၌ ဒိသသဒ္ဒါကျောက်ခဲပေါ ပုဒ်ပြီးလွယ်ပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ရေကိုသရ၊ ကျောက်ဒိုသ၊ ခေါ်ကြနောက်ဗို့၊ ဝန်ဟုဘြို့။
သရနောက်က၊ သာဂပ၊ ဝသဖြို့ဘြို့။
ဝန်ဟုဘန်း၊ တအဖြို့၊ နောင်းမှုတလို၊ ပစ္စည်းဘြို့။
သရဿတီပဒ၊ ပဒဂဝ၊ ဟောဇကူးနဒီ။
သရနောက်မှ၊ ဝဆွဲသ၊ ဒေဝဝါကို၊ ဘာသာဒို့။ (သရသွဖိ မသင့်)
ဝန်ဟုပစ္စယ၊ အနက်ရ၊ မှတ်ပဥာကို၊ အဿဇ္ဈိ။
ရေနှင့်ကျောက်ခဲ၊ များရွှန်ဒွဲ၊ ခေါ်မြကြောင်းဒို့ ဒွေနဒီ။
ဇုတ္တိလိင်္ဂ၊ ဇောတက၊ မှတ်ကြနောက်ဗို့၊ ပစ္စည်းဘြို့။

ဤဆိုအပ်ပြီးသော သရဿတီမြစ်သည် ရှေးက,အထင်အရှားယှဉ်ခဲ့ပြီး နောက်ကာလ၌မူ တိမ်ကောကွယ်ပျောက် သွားခဲ့လေပြီ ထိုသရဿတီမြစ် တိမ်ကောပျောက်ပျက်သွားရာဒေသကို နောက်ကာလ၌ ဝိနုသနဆိပ်ဟု ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည် (သရဿတီမြစ်၏ တိမ်ကောပျောက်ပျက်ရာကို စွဲ၍ ဝိနုသနဟူလို) ဟိန္နုဘာသာဝင် တို့ကမူ အလုံးရုံသော မကောင်းဟု ဇဝျောက်ပျက်ရာ ပျက်စီးရာကိုစွဲ၍ ဝိနသနဆိပ်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

(သံပေါက်) သရဿတီဟောဂ၊ ရုဒ်ဒေသ၊ နောက်ခါခေါ်လစ်၊ ဝိနသန်။
လုံးစုံပါပ၊ ဗျောက်ပယ်ထ၊ နဲ့ပြခေါ်လစ်၊ တနည်းစစ်။

ဟုဏ္ဏခေတ္တ ဝိနသန နိဗိတ်အကြောင်း ပြီးပြီ။

မြောက်ဘက်နိဗိတ်အကြောင်း

မြောက်ဘက် ဟိမဝန္တာ နိဗိတ်ထင်ရှားပြီဖြစ်၍ ရေးရန် မလိုတော့ပြီ။

ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော လောကိနည်း မရှိမဖြစ်သ အပိုင်းအခြား နိဗိတ်လေးရပ်ကို (မနုသန်တ) ကျမ်းပ၌ပြုလုပ်ထားပုံ ဇဟုသုတအလို့ငှါ ဖေါ်ပြဦးအံ့။

ဟိမဝပ္ပဒေသယော်ဇနံ၊ ယဝဉ်ပြာဒေနဇနံဟိ။
ပြတ္တရေဝပြဿဂါဒ္ဓ၊ မရွေးဇေးစပြက်ပိတ္တဲတား။

အနက်ဂိုဏ်း။ ။ဟိမဝပ္ပဒေသယော်ဇနံ၊ဖြေဂါထာပါဠိတော်ကား ဟိမဝန္တာတောင်တောင်ဘက်က ဝိတ္ထာရတောင် ယူဇနာတိုင်အောင် နှစ်သိန်းကျဲ၏။ ယဝဉ်မ ၊ အကြင်အလယ်အဝွင်း အရပ်သည် လည်းကောင်း။ ဝိနဇနာဒီး ဒီလိုပြဋ္ဌေးမြေဂါထာတော်အနှံး ဟုဏ္ဏခေတ္တ ဝိနသနတိုက်ဆိုမှ။ ပြာဂ်အဝိ၊ အရွှေးဘက်တလျှောက် နှစ်ပေါင်းအရာရသည် လည်းကောင်း။ ပြဿဂါဒ်၊ ဂင်္ဂါမြစ်နှင့် ယမုနာမြစ် ဆုံရာဌာန ဒေသဘာဝအဟု ခေါ်ကြသော ပယာဂတိုက်ဆိုမှ

http://www.dhammadownload.com

ပြတ္တဂေဝစ၊ အနောက်ဘက်နယ်ပယ်တလျောက် အရပ်သည်လည်းကောင်း။ အလွှို့ယှိ၏ (ထည့်) တာ၌ ၁ (ထည့်) ထိုသို့သဘောယှိသော အရှေ့ အနောက် တောင်မြောက် လေးပါး နိဒါတ်ဖျားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သော အရပ်ကို၊ မဇ္ဈိမဒေသ အရင်ဟူ၍။ ပြကိုယ်ရှိသတား၊ ခေါ်ဆိုအဖျား ပြောကြားအပ်၏။ (ဤအရာအနက်ပေး အချုပ်အလွဲများတတ်သောကြောင့် ကျနုပ်နှိုက်နှိုက် အနက်ပါဂေါ်ပြလိုက်သည်)။

ဤသို့ပြဆိုအပ်ပြီးသော နိဒါတ်လေးရပ်အတွင်းကို လောကီနည်းအားဖြင့် မဇ္ဈိမဒေသအရပ် ဂုဏ်မှအပြင်ဘက်အရပ်ကို ပစ္စန္တအရပ်ဟူ၍ မှတ်ကြပါကုန်၊ ဤလောကီနည်းအလို အဝန္တိတိုင်း ဥဇ္ဇေနီပြည် ဝေဒိသမြို့များလည်း မဇ္ဈိမဒေသအတွင်း ပါဝင်ဝင်ရောက်ယှိကြသည်ကိုလည်းကောင်း ဝိနည်း မဟာဝါစမွက္ခန္ဓက ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူချက် အရဟသာသနာတော်နည်းအားဖြင့် အဝန္တိတိုင်း ပစ္စန္တဒေသ၌ပါဝင်သည်ကိုလည်းကောင်း ဤသို့ မတူကွဲပြား ခြားနားနေကြပုံကို သတိပြု၍ သိထားကြပါကုန်။

လောကီနည်း မဇ္ဈိမဒေသနိဒါတ် အဝိုင်းအခြား မှတ်လွယ်ရန်

(သံပေါက်) ဟိမဝန္တိဆ္သာ၊ ပယာဂါ၊ တဖြာဝိနုသ။
ပြောက်တောင်ရှေ့နောက်၊ စဉ်တလျောက်၊ မှတ်ထောက်နိဒါတ်။
ကျမ်းသစ်တ၊ နည်းအရ၊ ဒေသဝန္တိ ဥဇ္ဇေနီ။
ဝေဒိသပါ၊ ယင်းသုံးဖြာ၊ မှတ်ရာဥာဏ် မဇ္ဈိမ်။
သာသနာနည်းအရ၊ ပစ္စန္တ၊ ဖော်ပြအဝန္တိ။
ဤသို့အထူး၊ မှတ်လေဦး၊ ကြည်နူးသုတေသီ။

လောကီနည်း မဇ္ဈိမဒေသ နိဒါတ်အဝိုင်းအခြား ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

ဤတွင် မဇ္ဈိမဒေသ နိဒါတ်အဝိုင်းအခြား ပြဆိုခဏ်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၆) အဘိဓာန် ကျမ်းလာ တိုင်းကြီး နှစ်ဆဲ့တတိုင်းနှင့် ၎င်းတို့၏မြို့တော်များ တည်ရာဌာန စသည်များကို ပေါ်ပြခြင်း

ရှေးဦးစွာ တိုင်းကြီးနှစ်ဆဲ့တတိုင်းကို မြို့တော်များနှင့်တွဲဘက်၍ သရုပ်အစဉ်အားဖြင့် သိရန်

ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်	ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်
၁	ကုရု	ဇနပဒ	၁၂	စေဒိ (တိ)	သဟဇာတိ
၂	သက္က	ကပိလဝတ္ထု	၁၃	ဝင်္ဂ	ဝင်္ဂ
၃	ကောသလ	သာဝတ္ထိ	၁၄	ဝိဒေဟ	မိထိလာ
၄	မဂဓ	ရာဇဂဟ	၁၅	ကမ္ဗောဇ	ဇနဒ္ဓရ
၅	သိဝိ	ဇေတုတ္တရ	၁၆	မဒ္ဒ	သာကလ
၆	ကလိင်	ဒန္တပုရ	၁၇	ဘဂ္ဂ	သံသုမာရဂိရ
၇	အင်္ဂ	ဧဏ္ဍေနိ	၁၈	အင်	စမ္ပာ
၈	ဒက္ခိဏာပဌာလ	ကမ္မိလ္လ	၁၉	သိဟဠ	တမ္ဗပဏ္ဏိ
၉	ဥတ္တရပဌာလ	အဟိဆတြ	၂၀	ကသ္မီရ	သိရိနဂရ
၁၀	ဝဇ္ဇိ	ဝေသာလီ	၂၁	ကာသိ	ဗာရာဏသီ
၁၁	ဂန္ဓာရ	တက္ခသိလာ	၂၁	ဥဇ္ဇေ	တာမလိတ္တိ

မှတ်ချက်။ ။ပဌာလတိုင်း နှစ်ကိုင်း ခွဲထားသောကြောင့် (၂၂) တိုင်း ဖြစ်သည်ဟုမှတ်။

အထက်ဖော်ပြထားရာ အစဉ်၌ အချို့ကိုင်းမှာ အဘိဓာန်၌ မလာသောမြို့များနှင့် တွဲဘက်ထားရသောကြောင့် အဘိဓာန်ကျမ်းလာမြို့များ အရုံအလင်းမပါဝင်ပဲ အာဠဝိ ကောသမ္ဗိစသော မြို့ခြောက်မြို့ ကျန်ယိုနေသေးရာ ၎င်းကျန်ယိုသောမြို့များ နောက် အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုရာ၌ ထင်ရှားလင့်ဲ့။ ကျန်ယိုသောမြို့များကား အာဠဝိ၊ ကောသမ္ဗိ၊ သာကေတ၊ ပါတလိပုတ္တ၊ သင်္ကဿ၊ ကုသိနာရာ မြို့များတည်း အဘိဓာန်ကျမ်းလာ အားလုံးပေါင်းမြို့ ၂၀-ဖြစ်သည်။

ဖော်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ကိုင်းများနှင့် မြို့များကို အစဉ်အကိုင်း အကျယ်ဝေဘန်၍ ပြခွင့်ယိုသလောက် ပြဆိုပေးဲ့။

http://www.dhammadownload.com

(၁) ကုရုတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမျှဖော်စဉ်။ ။ကုရုတိုင်းအမည်၊ ကုရုတိုင်း၊ ရှေးပြိုလောင်းဟောင်းအမည် ဇာနပ္ပဒ္ဓ၊ ဟတ္ထိနာပုရ၊ ပဂ္ဂိုလ်ပုရ၊ ယုဓိဋ္ဌိအမည်၊ ဒိလ္လိဋ္ဌိ ရှေးအမည်ဖြစ်အမည် ကမ္မာသဒမ္မ၊ ကမ္မာသဓမ္မ၊ ၎င်းတိုင်း၏ တည်ရာကား ပဲကျောင်း= ပဉ္စာဝ်=ပန်ျဝ်၊ နယ်အရှေ့ဘောင်ပိုင်းအရပ်မှာ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်–

ကုရုတိုင်း။ ။ဤကုရုတိုင်းကား ပညာပါရမီ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဝိဓုရသုခဒိန် သစ္စပါရမီအရာ၌ ပရမတ္ထပါရမီမြောက် ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော မဟာသုတသောမမင်းစသော ဘုရားအလောင်းတော်ကြီး၏ ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့ဘူးရာ ဖြစ်သည့်ပြင် ကုရုဓမ္မဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ငါးပါးသီလကို မကျိုးမပေါက် မပြောက်မကြဲးရအောင် ကောင်းစွာကျင့်သုံး ဆောက်တည်ကြသော လဒ္ဓိသူတော်ကောင်း သိလဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်များ တည်နေရာ တိကန်ပါက် ကုရုဓမ္မဇာတ်လာ ဓနဉ္ဇယမင်း အစဖြစ်သော တကျိပ် တယောက်သော သူတော်ကောင်းတို့နေရာ ငါဘို့ဗုဒ္ဓရားသျှင်လက်ထက် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် မဟာနိဒါနသုတ်စသော ခက်ခဲနက်နဲသော သုတ္တန် ဒေသနာတော်တို့ကို ဟောတော်မူရာ တိုင်းဖြစ်သည်။

ကုရုတိုင်းဟု ခေါ်ရခြင်းကား အလောင်းတော် မန္ဓာတုစကြာမင်း ဖြစ်စဉ်အခါ လေးကွန်းကို လှည့်လည်တော် မူရာ ဥတ္တရကုရုခေါ် မြောက်ကွန်းမှ လိုက်ပါလာကြသော မြောက်ကွန်းသူ မြောက်ကွန်းသားတို့ကို နေထိုင်ရန် ချပေးထားရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဥတ္တရကုရုဆိုလိုထွက် ရှေ့ပုဒ်ကိုချေ၍ (ကုရု) တိုင်းဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည့် ၎င်းတိုင်း၏ တည်ရာအမှန်ကို ပြဆိုအပ်ပြီးသည်မှတပါး သစ်တဘာသာ ဓတ္တိသကြဲမတန်ဟု ကျမ်းလာဂါထာနှင့် အညီလည်း မှတ်သင့်ရာသောကြောင့်–

ဟတ္ထိနာပုရ မာရဇ္ဇ၊ ကုရုခေတ္တဿ ဒက္ခိဏေ။
ပဉ္စာလော ပုဗ္ဗဘာဂေကု၊ ကုရုဒေသော ပကိတ္တိတော။

ဟု မာဂဓဘာသာ ပြန်ဆိုထည့်သွင်း ပြဆိုလိုက်သည်။

အနက်ကား။ ။ကုရုခေတ္တဿ၊ ကုရုမင်းနှင့် ပဏ္ဍဝမင်းကြီး၏ စစ်ဆိုးရာ ယုဒ္ဓဘူမိ ဖြစ်သော သရဿတီ ဒိသဝတီမြစ်နှစ်စင်းကြီး၏ အလယ်အကြားအရပ်၌ တည်လျက်သော ကုရုခေတ္တ၏။ ဒက္ခိဏေ၊ တောင်ဖျက်နှာအရပ်၌။ ဟိတံ၊ (ထည့်) တည်ယိုသော။

http://www.dhammadownload.com

ဟတ္ထိနာပုရံ၊ ဟတ္ထိနာပုရမည်သောမြို့ကို။ အာရဇ္ဇ၊အစအဝိဉ်းအခြားပြု၍။ ပဇ္ဇဘာဂေတု၊ အနုရွှအာဒါဝ်မျက်နှာ အဘိမုခကား။ ပဠာလော၊ ပဠာလဒေသသည်း အထြိ၊ (ထည့်) ယိုဏ်း ဇကာဒိသော (ထည့်) ဤသို့သဘောယို့သော ကိုဉ်းအရဝ်ကို။ ကုရုဒေသော၊ ကုရုတိုင်းဟူ၍။ ပကိတ္တိတော၊ ခေါ်ဆိုလူများ ပြောကြားအပ်၏။

အင်္ဂလိသ် သိဟိုဠ် ဘိန္နူ မြေပုံများမှာလည်း ဤအတူပင် တည်ရာဌာန ပါယို့သည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားရပ်တွင် ကုရုမဟာဝတ်အမည် အရာ၌ ပုဒ်မှန်အားဖြင့် ယခုရေးပြသည့်အတိုင်း ကဏ္ဍဇပထမကွရာ ကကြီး ဥကာရယောဂနှင့် ကုရုမွေဟူ၍သခ ပါဠိမှန် ယို့စေရမည် အများအားဖြင့် ဂါရဝဝတ္ထု ဂရုသဒ္ဒါမှတ်ပြီး တချောင်းငင်မဲ့ ဂငယ် အကွရာနှင့် ဂရုဝမွေဟု အများကို ခေါ်ဆိုရေးသားလျက် ယို့ကြရာ ထိုသို့ မခေါ်ဆို မရေးသားမိကြရန် သတိပြုကြလေ ဤ၌ အဒေးအမြတ် ပြုအပ်သော အနက်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုလိုသည်မဟုတ် အဟုတ်အမှန်အားဖြင့် ကုရုဟိ ရက္ခိတဇ္ဈော ဝမွော ကုရုဝမွော ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကုရုတိုင်းသူတိုင်းသား လူအများတို့ မကျိုး မပေါက် ကျင့်သုံးဆောက်တည်အင်သော ငါးပါးသီလတရားကိုရည်၍ (ကုရုမွေ) ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည် သိဟိုဠ် ယိုးဒယားစသော လိပျန္တရများမှာလည်း ဤပါဠိမှန် အတိုင်းပင် ရေးသား ပါယို့သည် Kurudhmmajātaka ဟု လန်ဒန်ရိုက် တိက နိပါတ် ဇာတ်စာအုပ်မှာလည်း ပါဠိမှန်ယို့သည် ထိုနှင့်စပ်၍ အကြောင်းအရာ အကျယ် သိလိုက သုတ်မဟာဝါ မဟာနိဒါနသုတ်အပွင့် အဋ္ဌကထာဋီကာများမှာ ကြည့်ရှုကြကုန်။

(သံပေါက်) ကုရုတိုင်းသား၊ ကျင့်တရား၊ ခေါ်ငြားကုရု,ဝမွဟု။
ဗမာပါဠိတွင်၊ တချောင်းငင်၊ မယွင်ဂငယ်ရှု။
ဂရုဝမွေ၊ ရေးဆိုကြ၊ မှားလွဲသတိဖြု။
မဟာနိဒါ၊ သုတ်နှင့်မှာ၊ ရှုပါပေါင်းဝိဉာ။,,

ဣန္ဒပတ္ထအဆုံးအဖြတ်

ဣန္ဒပတ္ထ။ ။ဝင်းပုဒ်၌ ဣန္ဒ+ပတ္ထ—ပုဒ်ခွဲ၍ ဣန္ဒသဒ္ဒါ မြင့်မိုရ်တောင် ပတ္ထ—သဒ္ဒါ၊ တောင်လျဉ်တောင်ဝှမ်းဟော အဓိပ္ပါယ်မှာ ဆိကြားမင်း၏နေရာဖြစ်၍ ဌာနအား ဖြင့် ဣန္ဒမည်သော မြင့်မိုရ်တောင်မင်း၏ ညီညွတ်သောမြေအဘို့ တောင်လျှင်တောင်ဝှမ်း တောင်ထွဉ်နှင့်တူသောကြောင့် ၎င်းမြို့နေရာကို ဣန္ဒပတ္ထ ဟု ဆိုလို၏၊ ထိုကြောင့် ဣန္ဒ နှင့် ပဒေးဘော် က-က-အသဒိသ သံယုဂ်နှင့် ဣန္ဒပတ္ထဟု ပုဒ်အမှန် ယို့စေရမည်၊ ဤပုဒ် အရာ၌ အဘိဓာန်ဋီကာဆရာက ဒန္ဓ်ဇပဋ္ဌမကွရာ ဣန္ဒဒေးဘော်နှင့် ရုပ်တွက်တားသဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်အကိုင်း လိုက်နာကားထားကြကာ အစဉ်ဆက်သိ ဘိုးဘွား၊ ဖခင်၊ ဆိုးဖယား အကျင့် ပါဠိကျမ်းစာ အားလုံးမှာပင် အနုမုဒ္ဒ၊ ပဉ္စမကျင့် ကုန်-ဖွေးကောင်နှင့် အမှားကို ရေးသားကျက်မှတ်ကြရာ ထိုးဖောက်အသားပျိုးကို သက်ပြင်းချခဲ့ကြရ လေတော့သဖြင့် Indapatta(လန်းမနံမွှေတ်အဋ္ဌကထာ)ယိုပါဒ်မှားအမှန်အားဖြင့် Indapatthaဟု ပြင်ဆိုရေးရမည်။

ဆက်လက်ပြဆိုဦးမည့် ဂုဏ်ဏုန္ဒမုဏ္ဍဟူသော အမည်သည် မာဂဓဘာသာနှင့် ပါကဘာသာအမည် ပေါ်ဟာရသာတည်း သင်္ဘတဘာသာအားဖြင့် ဏုန္ဒြပြဏ္ဍ ဟု ခေါ်ဆိုရကား ဂုဏ်အမည်ဖြင့်ပင် ကရုဏာမပေါ်ပါ အနှစ်ငါးရာထက်မနည်း ရှေးကြဲသော အရိယ (အာရှ) ဏ္ဍိယမြေပုံဟောင်းကြီးနှင့် အသောက,ဂုဟ္မအင်ပါယာမြေပုံ ကိန်ဗရိန် ရာဇဝင်မြေပုံများ၌လည်း ရေးသားပါယ်လေသည် ဤ၌ ကရုဏာမပေါ်ပါ ဟူသောစကား အရ ကရုဏာတော်သည် သာသနာနှစ် ငါးရာ့လေးဆယ်လေးခုနှစ်မှာ ပေါ်လာရာ ကာလ မည်မျှရှေးကျသည်ကို တွက်ကြည့်လေ။

ဆက်။ ။ဂုဏ်ဏုန္ဒမုဏ္ဍ မြို့တော်သည်ပင် ယခုဒိလ္လီ အများခေါ် ဒေလီ ဟုထင်ရှား သောမြို့ပင်ဖြစ်သည်တည်း ဟု သခ်ာအဘိဓာန်ကျမ်းများ၌ အဆိုယိုသည် သို့သော် ယခု အမြင်အားဖြင့် ဏုန္ဒြပြဏ္ဍ ကား ယမုနာမြစ်၏ လက်ျာဘက်ကမ်းမှာ တည်ယို၍ ဒိလ္လီကား လက်ဝဲဘက်ကမ်းမှာ တည်ယိုနေသည့် နောက်ကာလ၌ ပြောင်းရွှေ့တည် နေဟန်တူသည် မြို့တော်ဆောင်းနေရာ၌မူ ဏုန္ဒြပြဏ္ဍဟူသော စာလုံးကြီးများဖြင့် ကျောက်ကမ္ဘည်းကို ကျောက်ဆိုင်းဘုတ်ကြီးများ ယခုတိုင် ထင်ရှားစွာ စိုက်ထူ ထားလျက်ယိုသည်ကို တွေ့ယိုရသည် (ဆက်ဦးအံ့) ပစောက်ရရစ်နောက် ဒန္တဓ သ ဒုတိယကွဲရာ ထ သံယုဂ်နှင့်ယိုသော ပြဏ္ဍဟူသော သင်္ဘတပုဒ်ကို မာဂဓသို့ပြန်ဆိုရာ၌ ပ မှာ အရစ်မပါစေပဲ ဒန္တဓ ပဋ္ဌမ ဒုတိယကွဲရာ ဏ္ဍသံယုဂ်ဖြင့်သာ ကျနမှန်ကန်စွာ ပြောင်းလဲပြန်ဆိုရမည်၊ ဥပမာ အဘယ်သို့နည်းဟူမူ ပြည်သောကြွေသာနှ မာနယော ဟူသော အမရကောသကျမ်းလာ သင်္ဘတဘာသာ ဂါထာပါဒကို မာဂဓအဘိဓာန် ဆရာအလျှင်မောဂ္ဂလ္လာနက ပဏ္ဍောသု မာနသာနုသု ဟု မာဂဓဂါထာပါဒသို့ ပြောင်း လဲပြန်ဆိုထားသလဲသို့တည်း (ပြာဏ္ဍာတဂဏ္ဍမဟာဒီပ) မည်သော ပါကတဘာသာ အဘိဓာန်ကျမ်းမှာလည်း ပဏ္ဍ ဟု မာဂဓပုဒ်နည်းတူ ပါယိုသည့်အပြင် ဂုဏ်ပြည့် သင်္ဘတပုဒ်မှ ပဏ္ဍ ဟူသော ပါကတပုဒ်နေသို့ ပြောင်းလဲပုံကိုလည်း ရှုပါဝတာရကျမ်း

---

* သတိပုံ။ ။ဒီနှင့် ဒို ဌ်ဝေါဟာရနှစ်မျိုးကို ရေးရာ၌ ရှေးဟောင်းလက်ာများနှင့်အညီ အနာဂါဝိ အနာဂါဝိ အနက်မှာ ဟထိုးမပါဘဲ ဒီဟုရေးရာ၏၊ နိသိတ္ထဿအရာဖြစ်လျှင် ဒိုဟု ဟထိုးနှင့်ရေးရမှာ ,ယှဉ်ပေါင်းလျှင်ရင် မဒို့တည်း၊ သက်ရှင်မကြီးလဒိ,တည်း ဟူသော ဧတ္ထမ္မသာရ လက်ာကိုဆောက်။

http://www.dhammadownload.com

သောပညတ်ထိုက်သမျှတို့တွင် ပါကတိ ဗျာကရဏကျမ်း ပြောကြားတော်မူ၏၊ ပြောကြားတော်မူခဲ့သော ကျမ်းအစဉ်သော ပါကတိဘာသာ ကျမ်းများကို ကြည့်ရှုကြ ကောင်းလှ သတ်မှတ်သည်ဟု ကြည့်ရှုကြလေ။

(သံပေါက်) အနာဂါတ်ဒီ၊ ဟဗ္ဗန္တိ၊ ဟုန်နိုသိတာ။
ဒန္တ်ဇသ၊ ထနှင့်ပ၊ ဆင့်ကြသံတာ။
ဒန္တ်ဇတ၊ ထသိုပ၊ ပြန်ကြမာဂဝတ။

(သံတ-သ္သ-ပ-မာဂဝ-ဏ္ဍ-သိုပြန်)

ပါကတအဘိဝဟန်၊ ကျမ်းလာဟန်၊ အပုန်ဂျိန်နည်းသာ။
ဤသည်ဌာန၊ သံတ၊ သိကြသူသာ၊ နားလည်ရာ။
သံတပုဒ်၊ ပြန်ဆိုတ်၊ အဟုတ်ဘာသာ၊ ပါကတာ။
(သံတပုပြန်သောပါကတဘာသာပုဒ် အနေအပုန်ဟူလို)
ဘာသာပါကတ၊ မာဂဝ၊ ကူကြဤအာရာ။

စာများမှာ အဖျားအားဖြင့် ပရွေးဘော်မဲ့ ဒန္တာဇပဋ္ဌမကွဲရာ တသံယုဂ်နှင့် ပတ်သက်သော အလွဲအမှား ရေးသားသွက်ယ်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ဇော်ဒွန် ပတ်ဝိ နဂရံ ပဒီဿတိ (ဝိရူဟကတ်) လာ ဂါထာ၌ ပတ်ဝိဟု ပရွေးဘော်မဲ့ ဒန္တာဇ ပ-ဒ-သံယုဂ်နှင့် ပါဠိပျက်လျက် ယှိနေသည်၊ ထိုသို့ယှိနေခြင်း အကြောင်းကား ပုထွေဘဒယဆန်းကျမ်း၌ တိုက်ရိုက်လာယှိသော ဣန္ဒဗံသဂါထာ ဆန်းလက္ခဏာနှင့်အညီ ဆန်းစစ်နိုင်ရန် ပရွေးဘော်ကိုဖြုတ်၍ ပတ်ဝိဟု ပြင်ထားကြဟန်တူသည် ထိုသို့မပြင်သင့်သည်သာ အကြောင်းမူ ၎င်းရွေးဘော်နှင့် ပုတ်ဝိဟူသော မာဂဓပုဒ်သည် ပြဉ္ဇဟူသော သဒ်တပုဒ်မှ ဆင်းသက်လာရာ သဒ်တအလို ပြဲ ရှေးယှဉ်သောဒန္တာဇ ဿာဓာတ် မာဂဓအလို ပရှေးယှိသော ထာဓာတ်ဖြစ်၍ ပ,ဥပသာရပုဒ် ထင်ရှားရကား ၎င်းပ ဥပသာရ၌ ရှေးကပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲစပ်သော် ရွေးဘော်ရောက်မြဲ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဣန္ဒပုဒ်နောင် ပကိုရွေးဘော် ဆောင် ထာဓာတ်ကိုလည်း အသဒိသရွေးဘော်ဆောင် ဣန္ဒပုဏ္ဏ ဟု သင်္ဘတ မာဂဓ အချင်းချင်း ဘာသာပြန်ဆိုနည်းအရ မှန်ကန်စွာ ပြန်ဆိုရမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ဤဂါထာလက္ခဏာ ပုထွေဘဒယ၌မပါ မပါသော်လည်း ဂါထာဟူ၍မှတ်သားပြီး ပါဠိဂျင်းပါဠိမှုံအကိုင်း ယိုစရမည်၊ ထို့အတူ အဘိဓာန်၌လာသော သာကေတမိန္ဒ ပတ္တာဠော ဟူသောဂါထာပါဒဒ္ဓိလည်း ပရွေးဘော်မဲ့ဒန္တာဇပဋ္ဌမကွဲရာသံယုဂ်နှင့် ပတ္တာဠော ဟု မပြင်မှားဝိုက်စေလျှင် ဒုဂ်းဂါထာကို မကာရဝိပုလဂါထာဟူ၍ အမည်ပေးလေ၊ အချို့စာ၌ ပုဒ္ဓ ဋ္ဌ သံယုဂ်နှင့် ဣန္ဒပဋ္ဌဟု ပါဠိပျက်ထွက် ယှိသေးသည်ကိုလည်း သတိပြုလေ့ကျင့်ပါး။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) မုဒ္ဓင်၊ သံယောဂ၊ ပျက်ထအချို့စာ။

ဆက်။ ။ဟာရိပ္ပကြွ သင်္ကပ္ပကြွ ဟူသော အမည်ပျားသည်လည်း ဗုဒ္ဓဒိပ္ပကြွ ဖြစ် ပဒိယာယ်ပျားပင် ဖြစ်သည်ဟု ဟိန္ဒီဘာသာ သဒ္ဒကြွပါဠိစာတကောသ ကျမ်းမှာ အဆိုရှိသည်။

ဗုဒ္ဓဒိပ္ပကြွအဆုံးအဖြတ် ပြီး၏။

ဒိလ္လီအဆုံးအဖြတ်

၍ဒိလ္လီဟူသော ဝေါဟာရ ဒထွေးလုံးကြိုးတင် လန္ဓစ်လုံးဆင့် လုံးကြိုးတင် ဆဲခတ်နှင့် ဒိလ္လီဟု ဟိန္ဒူ။ ဗင်္ဂါလီပဏ္ဍိတ်များ ရေးစီရင်ကြသော အကွရာဝလိ အဘိဓာန်များမှာပါရှိ၍ ယခုကာလ ဗုဒ္ဓယတိုင်းသားများနှင့်တကွ သိတိုင်းသားများ ခေါ်ဆိုရေးသားကြသော အမည်ဝေါဟာရဖြစ်သည် ၍သို့ ဒိလ္လီဟု ခေါ်ကြောင်းကို ဗင်္ဂါလီအဘိဓာန်အလို ဒိလုမင်းကိုစွဲ၍ ဒိလု ၎င်းမှဆင်းသက်၍ ဒိလ္လီဟူ၍လည်းကောင်း ဗင်္ဂါလီခရာရေး ပကတိခိုင်္ဂယမည်သော သင်္ဘတအဘိဓာန် အလို ဒိလီ မင်းကိုစွဲ၍ ၎င်းမှဆင်းသက်၍ ဒိလ္လီဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြောင်းဖြာသည် ၎င်းသင်္ဘတ အဘိဓာန်၌ပင် ဒိလီသည် ဟတ္ထိနာပုရမြို့တော်၏ အပ္ပဓာနသာမည် ဂါဒိကဝေါဟာ တည်းဟု အဆိုရှိသည် (တနည်း အာဒိစ္စဗွယ်ဝင် သို့မဟုတ် မနုဗွယ်ဝင် ဘုရင်ဖြစ်သော ရဃုမင်း၏သား ဒိလီပမင်း၏မြို့တော် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပကိုချေဟုတ် လဆင့်တက်၍ နောက်ဆက်လူများက ဒိလ္လီခေါ်ဆိုကြောင်း ငါဘို့သဘောရှိပါသည်။ ထိုကြောင့် ဗမာ မြေပုံ စသည်များ၌ Delhi ဟူသော အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းအရ ဒေလိ ဟု ရေးသား ခေါ်ဆိုကြခြင်းကို မသင့်ဟုမှတ်ရမည်၊ ၎င်းဒိလ္လီဟူသောအမည်သည် (ကရစ်သကရစ် ၁၀၂၀) နှစ်ကျော်ကာလက ဖြစ်ပေါ်လာသော အမည်ဖြစ်၍ ဥရောပတိုက်သားများ၏ အမည်ဝေါဟာရလည်း မဟုတ် သင်္ဘတ မာဂဓဘာသာကြီးများမှ ဆင်းသက်လာသော အမည်လည်းမဟုတ် အဟုတ်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓယတိုင်းသားများ၏ နိပ္ပန္နအမည်သညာမျိုးသာ ဖြစ်သည်။

(သံပေါက်) ဒထွေးလုံးကြိုးတင်၊ လဆင့်တွင်၊ ထက်လျှင်လုံးကြိုး–ဆဲခတ်ဖြိုး။
ရေးကြဗိန္ဒု၊ ဗင်္ဂါလီ၊ ဒိလ္လီဖြို့တော်ကြီး။
ထောင့်နှစ်ဆယ်ကျော်၊ ကရစ်တော်၊ ဖြစ်ပေါ်ဝေါဟာဒိုး။
ဒိလုခေါ်ထ၊ မင်းရာဇ၊ မဆွတည်ထောင်ဖြို့။
ဆိုကိုစွဲဆို၊ ဖြို့တော်ကို၊ ခေါ်ဆိုဒိလုတည်း။
ဒိလုပျက်၊ နောက်အဆက်၊ ခေါ်လျက်ဒိလ္လီတည်း။
ဗင်္ဂါလီပုဒ်၊ အဘိဓာန်လာ၊ ပုတ်ရာ၍သည်နည်း။

http://www.dhammadownload.com

တနည်းဖြင့်၊ မင်းကိုမှီ၊ ခေါ်ပညဒိသာ။
တိုမှာင်းသက်၊ ဒိလိုင်္ဂြက်၊ မှတ်ချက်ဤအရာ။
မင်းကိုစွဲမှတ်၊ ဤချုပ်၊ ပညတ်တဒ္ဒိန္ဒာ။
အင်္ဂလိသများ ရေးအသား၊ ခေါ်ထားတို့ဗမာ။
ဒဠွေးကတ်၊ ဒေလိမှတ်၊ ရေးတတ်အလွဲသာ။

ဒိလ္လိနှင့် ပါဠလိပုတ်ခြားနားပုံ

စကားစပ်၍ ဒိလ္လိနှင့် ပါဠလိပုတ်ခြားနားပုံကို ပြဆိုဦးအံ့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဒိလ္လိမြို့ကို ပါဠလိပုတ် သို့မဟုတ် ပါဠလိပုက်ကို ဒိလ္လိမြို့ဟု အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးမှတ်ပြောဆိုထွက်ဖျင်ကြရာ ထိုသို့ရေးမှတ်ပြောဆိုခြင်း၌ မအပ်မရာ လွန်စွာမသင့်ထော်သည်သာ၊ အကြောင်းကား ဂုဏ်နှစ်မြို့သည့် အချင်းချင်း အကွာရာ အမည်သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်း ယုံမှားလောက်အောင်ပင် မဆက်စပ်သည်သမက အကြောင်းအဋ္ဌုပ္ပတ်အားဖြစ်လည်းကောင်း တည်ရာဌာန အားဖြင့်လည်းကောင်း အလျှင်းပင် မသက်ဆိုင်ဝေးကွာလှ၏ ထင်ရှားစေဦးအံ့၊ အကြောင်းအဋ္ဌုပ္ပတ်အားဖြင့် ဒိလ္လိမြို့တော်သည် ဝိဇုရသုခဒိန်စသော အံ့လောင်းတော်ပညာယိုတို့ နေခဲ့ဘူးရာ ဌာန၌ဖြစ်ဖြာ၊ နဂိုရင်းမြို့ဖြစ်သည်၊ ပါဠလိပုတ်ပြည်ကား အဇာတသတ်မင်း ဝေသာလီပြည်ကို ကျက်ယူရန် ခံတပ်မြို့အဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ဘူး၍ သိရှိစမှာသောကမင်း လက်ထက်၌ ရာဇဓာနီ မင်းနေပြည်မြို့တော် ဖြစ်လာသည် တည်ရာဌာနအားဖြင့်ဒိလ္လိမြို့သည် ရှေးကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် ကုရုတိုင်း၌ ပါဝင်၍ နောက်ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် ပန်ချာဝနယ် အရှေ့တောင်ပိုင်း၌ ပါဝင်သည် ပါဠလိပုတ်ကား ပဋ္ဌနာဟု ယခုအမည်အားဖြင့် ထင်ရှား၍ ရှေးကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် မာဂဓိုင်း၌ ပါဝင်၍ နောက်ကာလ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် မိဟာရနယ်အနောက်မြောက်ပိုင်းမှာ ပါဝင်သည် အဝေးအကွာအားဖြင့်မိုင်လေးရာကျော် ငါးရာခန့် ကွာဝေးသည်၊ ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဘာမျှမဆက်စပ် အလွန်းကွာဝေးလှသည့် မြို့နှစ်မြို့ကို တမြို့တည်းအဖြစ် ကြံစည်ကာ ရေးသားပြောဆိုခြင်း၌ အလျှင်းပင်မသင့်ကြောင်း ပညာရှင်များ သတိပြုကြပါကုန်။

ဆက်။ ။ဒိလ္လိ အမည်ပြအများမှာ ယူဒယတိုင်းသားများ အခေါ်အဝေါ်နှင့်အညီ Dilli ဟု အဆုံးကအိုင်မှာ ဤဒီဃပြုလက္ခဏာ (မျဉ်းကြောင်းခြစ်ခြင်းလောင်း) နှင့်တကွ အင်္ဂလိသံစာလုံးပေါင်း အမှန်အကန်ရေးတတ်ကြစေရမည်။

ဒိလ္လိအဆုံးအဖြတ် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဟတ္ထိနာပုရ ဟတ္ထိပုရ

သေရိလို ပေဂဂဏ္ဍ၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာ၌ ဟုရုက်ိုင်း ဟတ္ထိနိုပုရဟု အဆိုရှိသည်၊ ၎င်းဟတ္ထိနိုပုရသည် ဟုရုက်ိုင်း၏ ရှေးဟောင်းမြို့တော်ဖြစ်သော နဂယ်ရေးချနှင့် ဟတ္ထိနာပုရ ရေးချမဟုတ်သော ဟတ္ထိနုပုရ ပုဒ်ကွဲ၏ပရိယာယ်ပုဒ် ဖြစ်သည်၊ ဟတ္ထိနာပုရသည် တဘိယာ ဝိဘာက်မကျသော အလုတ္တသမာသ်ပုဒ် ဖြစ်သည်ဟု သင်္ဘတအဘိဓာန် ကျမ်းများ၌ အဆိုရှိသည်၊ အဓိဂျိယ်အားဖြင့် ဟတ္ထိမည်သောမင်း တည်ထောင်ဘုန်ဆင်းအပ်သောကြောင့်ဟု ဆိုလိုသည်။

အဋ္ဌကနိပါဝ် ဆဋ္ဌမစေတိယ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ဒီပဝင်္သနှင့် မဟာဝင်ဂီကာ စသော သာသနိက မာဂဓကျမ်းကြီးများ၌ကား ဟတ္ထိပုရဟု လုတ္တသမာသ်ပုဒ် အဖြစ်ဖြင့် အမည်လာယို့သည်။

(သံဝေါက်) ဂုဏ္ဍသမာသ၊ မာဂဓ ဖိုကြပါ၌အင်နှ။
ဟတ္ထိပုရ၊ မည်နာမ၊ ခေါ်ကြကျမ်းဂန်တွေ။
ဒီပဝံသ၊ ကျမ်းဂေါ်ပြ၊ နာမ မှန်မသွေ။

ဆက်ဦးအံ့၊ အဋ္ဌကန်ပါတ် စေတိယဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား ခြေလေးဘက် နွားမောင်း၊ အပြီး၊ အင်္ဂါဇာတ်ဟူသော အစိတ်ခုနှစ်ပါး မြေ၌တည်ထား၍ အလုံးရုံ ပြုသောအဆင်းယို့သော ဆင်ရုတနာကို တွေ့မြင်ရသည့် သုဘနိမိတ်ကိုယူ၍ တည်ထောင်ဘုန်ဆင်းသော မြို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဟတ္ထိပုရ ခေါ်သည်ဟု အဓိန့်အဆိုယို့သည်၊ ၎င်းအလို ဟတ္ထိနာပညာတံ ဥပလက္ခိတံ ဝါ ပုရံ ဟတ္ထိပုရံ ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည် သို့မဟုတ် ဟတ္ထိနာ သလ္လက္ခေတွာ နိမ္မိတံ ပုရံ ဟတ္ထိပုရံ ဟု ဝစနတ္ထပြုလေ။

၎င်းဟတ္ထိပုရမြို့သည် ဂင်္ဂါမြစ်၏ အနောက်ဘက်ကမ်း ဒိလ္လီမြို့၏ အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ် ယခုအခါ မေရဋ္ဌ မေရွတ် ဟူသောအမည်ဖြင့် ထင်ရှားသောရွာမှ အရှေ့မြောက်အရပ်နှင့် သာ၍နီးကပ်လျက် တည်ယို့သည် အရိယက္ကဒ္ဒိယ မြေပုံဟောင်းကြီးနှင့် ကိမ်ဗရိဒ်ရာဇဝင်မြေပုံ အောက်စဖို့ဒ် ဟမိအင်ပါရာမြေပုံများ၌ကား ဟတ္ထိနာပုရ Hastinapura ဟု သင်္ဘတဘာသာ အမည်ဖြင့် ပါယို့သည်။

ကမ္မာသဒမ္မ–ကမ္မာသဓမ္မ

ပေါရိသာဒ ငခြေကျားအား ဆုံးမရာအရပ် ဒဏ္ဍကအာရဏ်ရွာနှင့် မဟာကမ္မာသဒမ္မ နိဂုံးဟုခေါ်သည် တနည်း ဦးစွာပဋိမ ညစ်ညမ်းပြောက်ကျား ကျက်ပြားသောငါးပါးသိလ တည်းဟူသော ကုရုဓမ္မတရား ယို့ရာအရပ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကမ္မာသဓမ္မဟု ခေါ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဤနည်းဖြင့် ခရေကောက်ပြီးကာနှင့် ခပ္ပရကို ရေးသားရမည် အချို့ဗဟုသုတမဲ့သူတို့ကမူ ကပ္ပာရပ်ဝန် ဟု ဂုဏ်ကျေးဇူးတင်စကားဆို အဆုံးမဲ့သော အဆင့်မဟုတ်သော ရေးသားပြီး ပိုးဟပ်ဖုထိုး အလုပ်မျိုးဖြင့် အသက်မွေးတတ်သော (ပန်းပဲ) သမားများနေရာ ရွာမှိုကုံးဟု ဆိုကြသည့် တိုစကား သင်္ဂီယနာတင်ကျမ်းများနှင့် မညီညွတ်၍ မသင့်သည်သာ တိ သမိုပါတ် ဇယဒိသစာတ်လာ ကမ္မာသဒ္ဓမ္မကိုကား ရှင်ကမ္မာသဒ္ဓမ္မဟု ခေါ်သည့် ဂုဏ်ကိုယခုအခါ ကုမ္ပဏီကိုင်းသားများက ကမ္ဘာမှိုကုံးရွာကြီးဟု ခေါ်ကြသည့် ဂုဏ် သဒ်တဘာသာအားဖြင့် ကလ္ပာမဒဗျ ဟုခေါ်ကြသည်။

အသိတိမိုပါတ် မဟာသုတ၊သာမဇာတ် တိ သမိုပါတ် ဇယဒိသဇာတ်များနှင့် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အဋ္ဌကထာစသည်တို့ကို ညှိနှိုင်း၍ကြည့်ရှုသည်ယ့်သော် ဒိလ္လီ, မေရွတ်, မဒ္ဒဖရုနဂရ, (မူဇာတ် ဗာနဂါး)တို့၏ မြောက်လတ္တီတွဒ် (၂၈) (၃၀) နှင့် လောင်ဂိုတွဒ် (၇၀) အနီးမှာ ကပ်လျက်တည်ယ့်သည်။

မဟာနိဒါနသုတ္တန်, မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တန် စသည်တို့ကို ဟော့တော်မူရာ ဖြစ်သော ဤကမ္မာသဒ္ဓမ္မနိဂုံး၌ ဗုရားသခင် သိတင်းသုံးတော်မူရန် ကျောင်းတော်မယ့်သဖြင့် သုတ္တန်များကို ဟောတော်မူစဉ် ၎င်းနိဂုံးအနီး အရိပ်ရောနှင့်ပြည့်စုံသော တရုသော တောအရပ်မှာ သိတင်းသုံးတော်မူသည်ဟု မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ အသိန့်အဆိုယ့်သည်။

ဟတ္ထိနာပုရ ကမ္မာသဒ္ဓမ္မဆိုင်ရာ စကားရပ် ပြီးပြီ။

ကုရုကိုင်းအကြောင်း ပြီးပြီ။

(၂) သက္ကတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်ခြင်း။ ။တိုင်းအမည် သက္ကလုံး ၎င်းကို၏ ရှေးဖြစ်တော်ဟောင်း အမည် ကဝိလဝတ္ထု (ကဝိလဗသ္ထု) ယခုပြုအမည် နဂရခါဆင် အသံပြုအမည် ဇဝဝ

နိဂုံ–နိဂုံး....ဤဝေါဟာရမှာ ရှုးရှေးလက်ဟောင်းများအရ ဝိသဇ္ဇနီနှုန်လုံး ပါမပါ နှစ်ဖျိုးရောနိုင်သွင့် ယိုသည့် အကိုးလက်ဝဲများကား 'ဝိလ်ပါ်ပိုံ ပျားနှယ်ဒုံသို့ နိဂုံးကွေးပတ်' (ဘုံခဏ်း) 'သဲဒုံးနာပဇုံ ပြုံပဇုံ နိဂုံအမည်ပေး' (ကဝိလက္ခဏာသတ်ပုံ) ဤကား ဝိသဇ္ဇနီမပါသောလက်ဘတည်း၊ 'ပြည်တွင်းပြည်ပ ဂါမနိဂုံး တောဒုံးသစ်ပင်' (ပါရမီခန်း) 'ကိုယ်တိုင်ပြုလုံး သိမ်းယူကုံးရှိ နိဂုံးဖြစ်ရ' (ရွှေနားတော်သွင်း) ဤကား ဝိသဇ္ဇနီပါသောလက်ဝဲများတည်း။

(သံပေါက်) နိဂုံနိဂုံး၊ နှစ်ဖျိုးလုံး၊ ရေးထုံးရှေးကယ်။
ဝိသဇ္ဇနီမှာ၊ ပါမပါ၊ နှစ်ဖြာသတ်ပုံသိ။

http://www.dhammadownload.com

ဒဟ, နေပါလ တည်ရာအားဖြင့် အနယောရျာနယ်အရှေ့ပိုင်း ဗဿို (၁၈၀၀) စီရင်ရ မြောက်နေပါလနယ်အတွင်း၌ ဂါယိုသော လူမျိုး၏ အနောက်ဒမြောက်ခဲသုံးမိုင် ကွာတွင် တိလောကဲရာကောဋ အခရပ်မှာ တည်ယဲသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

သက္ကဘိုင်း။ ။ရင်းသက္ကတိုင်းကား ဟိမဝန္တာအနိုး နေပါလ ပြည်နယ်သို့ တစ်တိုတဒေသပါဝင်၍ အများအားဖြင့် အင်္ဂလိသံပိုင် ဥုဒ္ဒိယ ပြည်နယ်အတွင်းမှာ တည်ယိုပြီး အနောက်ဘက် ကောသလတိုင်း အရှေ့ဘက် မလ္လတိုင်းလို၏ အကြား အယောရျာနယ်အရှေ့ပိုင်း ဗဿိစိရင်ရ မြောက်လောင်ဂိုတွဒ် (၀၄) နှင့် (၀၆) ဒီကရီ အရှေ့လက္ကိတွဒ် (၂၆) နှင့် (၂၈) ဒီကရီအတွင်းမှာ တည်ယိုသည်။

၎င်းတိုင်း၏အမည်ကို နှစ်မနှင့်မောင် ပြည်တည်ထောင်၍ အချင်းချင်းရုံးသက်ကာ မင်းပြုခံနေကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ သြက္ကာကမင်းကြီး၏ သကျာဝတဘောကုမာရာ စသည်ဖြင့် ဥဒါန်းစကား မိန့်ကြားချက်အရ ထိုမင်းမောင်နှစ်မများကို သကျ သို့မဟုတ် သက္ကဟု ခေါ်ဆိုသမုတ်ကြသည်။ ဤမှ သက္ကအမည်ကိုယူ၍ ဤကိုင်းကို ဥာနျ။ပစာ အားဖြင့် သက္ကတိုင်းဟု မှည့်ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။

ကျမ်းဂန်များ၌ သာကိဝင်များကို သက္က, သကျ, သာကိယ, ဤသို့ အမည်သုံးမျိုး ယိုပုံကို ပြဆိုလျက်ယိုရာ ၎င်းအမည်သုံးမျိုးတွင် သကျ အမည်သည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဥဒါန်းစကားအရ မှည့်ခေါ်အပ်သော မူလအမည်ရင်းဖြစ်၍ သက္ကအမည်မှာမူ သကျမှ ဆင်းသက်ပြောင်းလဲလာသော အမည်ဖြစ်သည် ၎င်း၌ သက္ကြိတိ သကျာ သက္ကာဝါ ဟု ဝစနတ္ထပြု ဝဂ္ဂလသေဟိတေဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ် ကယာနံယဂံဇယဂဉ္ဆ ဟူသော သဒ္ဒနီတိသုတ်တို့ဖြင့် သကျ၌ ကနောင်ယ ကို က ပြု သို့မဟုတ် ကျ (ဏ္ဍ) သံယုဂ်ကို ဏ္ဍ သံယုဂ်ပြု၍ သက္ကဟု ပြောင်းလဲပြုစီရင်ရမည် သာကိယကိုမူ ဟိမဝန္တ အနိုး ကျန်းတောကြီး၌ နွေထျော်နေထိုင်ကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ (စွဲ၍) သာကေ သမ္မန္တိသဝန္တိတိသာကိယာဟူသော ဝစနတ္ထေအရ သာကိယာဟု ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ (မှတ်ချက်) ဤအမည်သုံးမျိုးသည် မာဂဓဘာသာ အမည်ဟုများသာဖြစ်သည် ဘိုးတော် ဘုရင်လက်ထက် ဖုတိယ နဝဒေး ရေးသားသော ဝိလာသိနီ မော်ကွန်း၌ သကျကို သခ်တပုဒ်ဟု အဆိုအရေးအသားယိုရာ သကျာဝတဘောကုမာရာ ဟူသောဥဒါန်းစကား အဿမဏောဟောတိ အသကျပုတ္တိယော ဟူသော ဒေသနာပါဠိများကို ထောက်ထား၍ ထိုအဆိုအရေးအသားမသင့်သည်သာ သည်တွင်မက သခ်တပုဒ်နေအားဖြင့် တာလုဇ (၈)ရေးချနှင့် (၈ါကျ) ပုဒ်သာအမှန်ဖြစ်သည် ကငိခံယူယူ ပညာယိုများ သတိထား၍ မှတ်သားကြပါကုန်။

http://www.dhammadownload.com

ဤသက္ကကိုင်းသည် အသျှင်အနိရုဒ္ဓါ၏ နောင်တော် မဟာနာမ မင်းကြီး၏ လက် အောက်ခံနိုင်ငံ ကောသလကိုင်း အတွင်းသို့ သက်ဆင်းပါဝင် ကျရောက်သွားကြောင်း ပဒိကနိပါဂ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိနှင့် နွါဒသနိပါတ် ဘဒ္ဒဿာလ ဇာတ်အဋ္ဌကထာများ၌ အဟောအဆိုရှိသည်။

(မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်) သက္ကာဝတ၊ ကုမာရ၊ ကျူးထဩကွာ ဥဒါန်းသာ။
မျိုးနွယ်မျက်၊ စောင့်နိုင်ချက်၊ ခွဲလျက်ကြောင်းမှာ ပဝတ္တာ။
ဆို့ကြောင့်သဲကျ၊ မာဂဝ၊ သက္ကတဖြာ ပုဒ်ပြီးရာ။
သက္ကပုဒ်မှ၊ ယကို က၊ ဖြုထသက္ကာနိမ္မန္နာ။
သက္ကပဒ၊ သခ်တ၊ ဆိုကဗျိရာ၊ နောယုတ္တာ။
တာလုဇ (ဓ)၊ အာကာရ၊ ယှဉ်ပြပုဒ်သာ၊ သခ်တာ။ (ဓါကျ)
ဗိမဝန်္တာအနိ၊ ကျန်းတောကြီး၊ အတိုးရှေးခါနေ၍သာ။
ခေါသာကိုယ၊ မည်နာမ၊ ဖြစ်ထပြန်လာ တမျိုးသာ။

ကပိလဝတ္ထု=ကပိလဗဿု

ငါဘို့ဗုဒ္ဓရားအလောင်းတော် *ကပိလရသေ့ကြီး၏ သိဒ္ဓတ္ထေယျာဘူဒိ, ဖြစ်သော ကြောင့် ကပိလဝတ္ထုမည်သော သစ်မြေးကျောင်းနေရာ၌ လက်မွန်မဆွ တည်ထောင် ဖန်ဆင်း မင်းအဆက်ဆက် စိုးစံနေလာခဲ့ကြရာ ဘိုးတော်သိဟ ဟနုမင်းကြီးလက်ထက် သို့ ရောက်လာပြီးနောက် ဂုင်းမင်းကြီး၏ သားတော်ငါးပါး ယို့သည်တွင် အကြီးဆုံး သားတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးနှင့်စ၍ ဂုင်းသုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးနှင့် မာယာဒေဗီ မိဘယား ကြီးတို့မှ ဖြစ်ပွားလာသော ဗုဒ္ဓရှင်အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား နှန်းစံတော်မူရာ ဗုဒ္ဓရှင်ဇာတိ မြို့တော်ကြီးဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓရှင်မှစ၍ သာသနာတော်၌ အလွန်ထင်ရှား၍ ဇေတဝန်,ရ သာဝက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများဖြစ်သော *အသျှင်ကောဏ္ဍည စသော

*ရဇ္ဇေဝေါဟာရ

ဤရဇေ့ဟူသော ဝေါဟာရကား (ဌ၌) ဟု (ဋ) သရအစစ်တည်၍ ဂုင်းနောက် ပုဗ္ဗ (ပ) ဗျည်းအကျ ရာဖြင့်ရေးသားပြီး (ရိသို့) ဟုအသံထွက်ဘတ်ရသော သစ်တပုဒ်မှပုဂ်လာသောဝေါဟာရမဟုတ် အဟုတ်အပွန် အားဖြင့် (ရိသိ) ဟု ရိအက္ခရာ အစစ်တည်၍ ဂုင်းနောက် ဒန္တဇ (သ) ဖြင့် ရေးသားပြီး (ရိစိ) ဟု အသံထွက် ဘတ်ရွတ်ရသော ပါကတပကတိပုဒ်မှ ပုဂ်လာသော ဗမာဝေါဟာရဟူ၍သ ဦဋ္ဌာန်ကုပ္ပတ်လေ။

(သံပေါက်) ရိသိပါတက၊ ပျက်ခေါ်ကြ၊ မြဟ္မဒ္ဒ = (ဗမာ့) ဝေါဟာ ရဒေ့သာ။
ဗြဟ္မဒတ်သခ်တ၊ ပျက်ခေါ်ကြ၊ မြဟ္မဒ္ဒဝေါဟာ ဗဟုတ်ပါ။
ဌဒိ (ရိသို့) သခ်တဘာသာ။ ရိသိ-ပါကတ-ဘာသာ။
ဇုသိ-မာဂဝဘာသာ။ ရဇ္ဇေ-ဗမာဘာသာ။

http://www.dhammadownload.com

ပဋိပတ္တိငါးဦး သုဇော်ဘုရားနှင့်မင်းဏီသားတော် အသျှင်အနိရုဒ္ဓါအပြီးတော်ဘုရားနှင့်မင်းဏီသားတော် အသျှင်အာနန္ဒာ စသည်တို့မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြပုံနိုးရာပြီးတော်ကြီးဖြစ်၍နောက်လာ နောက်သား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အများတို့ လေးစားမပြတ် သတိရအပ်သော ပြီးတော်ကြီး ဖြစ်သည့် ၎င်းပြီးတော်ဟောင်းကို ယခုမူဒွေယတိုင်းသားတို့က ကဝိလဗ္ဘာဟု ဆိုးစဲ့ခေါ်ဆိုကြသည့် ၎င်းပြီးတော်ဟောင်းတည်နေရာကို ဖါယီယာနံနှင့် ဟူယင်ဆန်တခွတ် ပဉ်းကြိုးများ၏မှတ်တမ်းအရ လူပြိုနိုင့်ယျာဉ်မှ အနောက်မြောက် တဆဲ့ဆုံးမိုင်ကွာ တိလောက်ရာကောမူ(တောက်ပိဟဂါ)မှ မြောက်ဘက် (ကျွန်ုပ်တို့လေ့လာတလိမ်)ခေါ် အိုင်းကြိုးအိုးယွင်(နဂရာဟိဆ်)ခေါ် အရပ်ကို ပြီးတော်ဟောင်း တည်နေရာဟု ဆိုးဖြတ်ကြသည် သိဟိုင်္ဂဘာသာဗုဒ္ဓစရိယကျမ်းစာအုပ်၌ ကဝိလဝတ္ထုကို ယခု (ဗဒရိယာ) ခေါ်သည်ဟု အဆိုရှိသည် ထိုမှတပါး သင်္ဃမွမကရန္ဒ ကျမ်းအဆိုကိုလည်း အောက်ပါသံပေါက်များဖြင့် ပြဆိုလိုက်သည်။

(သံပေါက်) မြည်ဗာရာဏသီ၊ ဥတ္တရ၊ ကောသင်္ဂါဆယ်ဆောင်။
နေပါလမှ၊ ဒက္ခိဏာ၊ မှတ်ကြအရှစ်တောင်။
ကေကေသ၊ ဒိုင်ဒွယ၊ မှတ်ကြသတိုဆောင်။
နေပါလနယ်တွင်း၊ ပါဝင်လျှင်း၊ မယွင်း၍ပြည်ထောင်။
ကဒိုလဝတ်၊ တည်ရာမှတ်၊ သိတတ်ကြဘိုနောင်။

(ဗာရာဏသီမှ မြောက်ကောသ (၅၀) မိုင် (၁၀၀) နေပါလမှ တောင်အရပ် တကောသ ၂-မိုင်ကွာ နေပါလနယ်အတွင်းမှာ ပါဝင်တည်ယိုသည် ဟူလို)။

သုဒ္ဓေါဒနမင်း၏ ညိုတော်လေးပါး အစဉ်မှန် အမည်မှန်

ဤသို့စကားစပ်၍ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ ညိုတော်လေးပါး အစဉ်နှင့်အမည် အမှန် အကန်းကိုလည်းကောင်း အသျှင်အနိရုဒ္ဓါနှင့် အသျှင်အာနန္ဒာ အားတဦးစီဖြစ်ကြောင်း ကိုလည်းကောင်း ပြဆိုဦးအံ့။

ဗမာဘာသာ ကျမ်းစာအုပ်များမှာ အသျှင်အနိရုဒ္ဓါ၏ခမည်းတော် သုက္ကောဒန ဟူ၍လည်းကောင်း သက္ကောဒန ဟူ၍လည်းကောင်း အထွေထွေ ယိုနေသည့်အပြင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ ညိုတော်လေးပါးပြု အရာ၌လည်း သုက္ကောဒနနှင့် သုက္ကောဒန အစဉ်မကျ ဥပ္ပဋိပါဋိအား ဖြင့် ယိုနေခဲ့ပြန်သည် သို့ယိုနေရာ၌ ဗိဝဝင် မဟာဝင်ကျမ်းလာ ဂါထာများနှင့်အညီ အစဉ်မှန် အမည်မှန်ကို ဤဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့် နိသံသယ မှတ်ယူကြလေကုန်။

http://www.dhammadownload.com

၁။ သုဒ္ဓါဒန (ပဌမသားတော်)။

၂။ ဓောတောဒန (ဒုတိယသားကော်) ဓောမှာ ဓနေအာက်ခြိုက်နှင့် တောမှာ တဝမ်းပူနှင့်ရေး တောဓါဒန သို့မဟုတ် ဖါတောဒန သို့မဟုတ် ဖါဓါဒန ဟု အထွေထွေ ယှိနေတတ်သည်)။

၃။ သက္ကောဒန (တတိယသားတော်)သမှာ တချောင်းငင် မပါစေလင့် သက္ကောဒန ဟု ယှိနေတတ်သည်။

၄။ သုက္ကောဒန (စတုတ္ထသားတော်)သမှာတချောင်းငင်ပါစေရမည် သက္ကောဒန ဟု ယှိနေတတ်သည်)။

၅။ အမိတောဒန (ပဉ္စမသားတော်) တမှာတဝမ်းပူအဆင့် မပါစေလင့် အမိတ္တောဒန ဟု ယှိနေတက်သည်)။

၅၏ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သားတော်ငါးပါးတို့ကား ဘိုးတော်, သိဟဟနု, မင်းကြီး၏ ကြီးစဉ်ငယ်ဖိုက် သားတော်များဖြစ်ကြသည် သားတော်အမည်ငါးမျိုးတွင် ပဌမသား တော်အမည်၌ စင်ကြယ်ခြင်းအနက်ဟော သုဒ္ဓ သဒ္ဒါ၊ ဒုတိယအမည် ဆေးကြောခြင်း အနက်ဟော ဓောတ,သဒ္ဒါ၊ တတိယအမည် သိကြားမင်းဟော သက္ကသဒ္ဒါ၊ စတုတ္ထ အမည် ဖြူစင်ခြင်းဟော သုက္က သဒ္ဒါ, ပဉ္စမအမည် မွှိုင်းယှဉ်မဲ့ဟော အသိတ သဒ္ဒါ ၎င်းသဒ္ဒါတို့နောင်,ဩဒန,သဒ္ဒါဆက်သွယ်၍ သုဒ္ဓေါဒနစသည် အမည်များဖြစ်လာသည်။

(သံဝေါက်) သုဒ္ဓ ဓောတော၊ နောက်သက္ကော၊ သုက္ကော့အမိတ အစဉ်ပြ။
စဉ်ကြယ်ဆေးကြော၊ သိကြားဟော၊ ပွတ်လောဖြူဖွေးစွဲ့။
မွှိုင်းယှဉ်မဲ့လတ်၊ ပဉ္စကတ်၊ စဉ်ပွတ်ပဒတ္ထ။
ငါးပုဒ်နောက်ဆံ၊ ဩဒန်၊ ဆက်ပြန်ငါးနာမ။
သိဟဟနု၊ သားတော်စု၊ သိဿကေန္တ။
(သိဟဟနု၊ ဟု) သဒ္ဒအတ္ထ၊ နှစ်ဝယုတ္တိ၊ ဆင်ခြင်ညွှိ၍၊ အပွန်ရေးတတ်စေရမည်)။

သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ညီတော်လေးပါး အစဉ်မှန် အမည်မှန် ပြဆိုချက်ကို ကြိုးပြီ။

အသျှင်အနိရုဒ္ဓါနှင့် အသျှင်အာနန္ဒာ အဘ တဦးစီလော

ထိုမှကပါး အသျှင်အနိရုဒ္ဓါ၏ ခမည်းတော်အမည်ကို ပြဆိုကြသော ပါဠိ ကျမ်းဂန်များတွင် သိဟိုဠ်နှင့် ဗမာအကျမ်းများ အဂ္ဂါတ္ထကထာ၊ အနိရုဒ္ဓကထာ၊ အာနန္ဒကထာများ အသျှင်အနိရုဒ္ဓါနှင့် အသျှင်အာနန္ဒာတို့၏ ခမည်းတော

http://www.dhammadownload.com

အဒိတောဒနဟုအာဒေတိုးတည်းအဖြစ်ပြဆိုထွက်ပေါ်သည်သဘော်ဟိုဠ် ဗမာအလွဲရောယိုးဒယား အက္ခရာသုံးမျိုးရေး မူလပဒဖွဲ့စာသာ ရှင်ဂျကွဇ္ဇသုက် အဋ္ဌကထာခဲ့ကား အာဂျက်အနိရုဒ္ဓါ၏ ခမည်းတော် သုက္ကောဒန (သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ တကိုယည်တော်) အာဂျက်အာနန္ဒာ ခမည်းတော် အိုဒေတောဒန (သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ စဟဇာတည်တော်) ဟု အာဒေတိုးဒီ ပြဆိုထားသည် ဤသို့ အဆိုနှစ်မျိုးထူးခြားနေရာ ရှေးအဆိုစကားသည် ရှင်ဂဝါ သံဃ ဘောဒကွဒွက ပါဠိတော်၌ အသျှင်အနိရုဒ္ဓါနှင့် အသျှင်အာနန္ဒာနှစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော သာကိဝင် မင်းသားခြောက်ယောက် အမျိုးတဦးဖြစ်မှ (ဝါ, အဘတဦးဖြစ်မှ) ထွက်၍ ရဟန်း ပြုကြသည်ဟု ပြဆိုထားသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်ရကား ထိုရှေးစကားအရ အဘတဦးတည်း၏ သား နှစ်ပါးရဟန်းပြုရာ ရောက်သောကြောင့် မသင့်သည်သာ၊ မေ့လျော့ရေးသားမိသော ပမာဒလေခဟူ၍သာမှတ် အဘတဦးဖြစ်ဆိုသော နောက်စကား သာ, ရှင်ဂဝါ ပါဠိတော်နှင့်ညီ၍ အသင့်ဟုမှတ်လေ။

(သံပေါက်) သုက္ကောဒန၊ နိရုဒ္ဓ၊ အဘမဒ္ဒါတ်မှတ်။
အဓိတောဒန၊ အာနန္ဒ၊ အဘမဒ္ဒါတ်မှတ်။
ခမည်းတော်နှစ်ပါး၊ နှစ်ဦးသား၊ ခြားနား၍ဆိုမှတ်။
အနိရုဒ္ဓ၊ ဘကိုပြ၊ များလှဖွင်းဒ္ဒါတ်,ကျန်းဂန်ပါဠ်။
ဂုဋ္ဌဂုဇ္ဇကွန္ဓကထာ၊ ဆုံးမျိုးစာ၊ ရူပါနိတတ်,ဓိန့်ဆိုလတ်။
သာကီနွယ်ဘွား၊ မင်းခြောက်ပါး၊ ဖြုခြားရဟန်းမြတ်။
ရှင်ဂဝါသံဃဘောဇ္ဈက၊ ဟောဖေါ်ပြ၊ ရူကြဝိဉာဏ်ဇာတ်။
တမျိုးတအိန်တည်းမှ၊ ကုဗာရ၊ ဒွယမဖြစ်လတ်။
ပဉာယိများ၊ ကြိစဉ်းစား၊ ရူခြားဆင်ခြင်မှတ်။

အနိရုဒ္ဓပုဒ် အဆုံးအဖြတ်

ထိုမှတပါး စကားစပ်သဖြင့် အနိရုဒ္ဓပုဒ်အဆုံးအဖြတ်ကို ပြဆိုဦးအံ့။ ဤအနိရုဒ္ဓ ပုဒ်၌ အလုံးရုံသော အက္ခရာရေးစာတွေမှာ အနုရုဒ္ဓဟု နငယ်မှာ ဥကာရယောဂ နှင့် ပါဠိမျက်ထက် ယှဉ်ကြသည် စင်စစ် နငယ်မှာ ဋ္ဌကာရယောဂနှင့် အနိရုဒ္ဓ ဟုသာ ပါဠိယိုရမည် အ+နိရုဒ္ဓ မချုပ်ပျောက် မဖျက်စီးခြင်း မတားမြစ်ခြင်း အနက်ဟော (ခဲ့ဆိုဦးအံ့) မာဂဓဘာသာနှင့် အလားတူလွှစွာသော ပါကတဘာသာ အဘိဓာန်၌ ဏကြိုးနငယ် နှစ်မျိုး ဋ္ဌကာရယောဂနှင့် အနိရုဒ္ဓ ပုဒ်နှစ်မျိုးယှဉ်သည် အသျှင်အနိရုဒ္ဓါ ကိုယ်တိုင်ရေး ပရမတ္ထ ဝိနိစ္ဆယကျမ်း နိဂုံးဂါထာ၌ နာမာရုပ ထောမနာအာရာမှာ အနိရုဒ္ဓ ယသသိနောဟု ဝိသေသနပုဒ် မ,လျက်ယှဉ်သည် ထိုမှတပါး သဒ်တဘာသာ လလိတဝိတ္ထာရ ကျမ်း၌လည်း အနိရုဒ္ဓဟု ဋ္ဌကာရယောဂနှင့် ပါဠိနေ

http://www.dhammadownload.com

ဟိုသည့် ထို့ပြင် ပုဂ္ဂိုလ်စောရဟန်း သကရဇံ (၄၀၆) ခုနှစ်တွင် နှုံးတက်သော အနော်ရထာခေါ် အနိရုဒ္ဓ, အနောရထာ, မင်းစောကိုပဲ့ဟိုင် ပုကံပြု ရွှေဆံတော်အမည်ယှဉ် မဟာဂိန္ဒုစေတီတော် ဂူဘုန်းဟိုက်တွင် စဉ့်မြေပိုရွာပွားတော်မှာ ရေးထုတော်မူခဲ့သော စာတမ်းဌာ (သိရိအနိရုဒ္ဓဒေဝ) ဟု ယူကာရယောဂနှင့် မူလဘွဲ့အမည်မှန် ပါယှဉ်သည် ဤသို့အစခဲ့ပြီးသည်ကို ထောက်ထား၍ နငယ်လုံးကြီးတင်နှင့် (အနိရုဒ္ဓသာ)အမည်ရင်း အမည်မှန်ဖြစ်ကြောင်း မိသမီသယ' မှတ်ယူကြလေကုန်။ သမိတကျမ်းလာ စကားအရ ဖိသမိုးနတ်၏မြေး ကာမဒေဝနတ်၏သား (ဥသာ) နတ်သမီး၏မင်ပွန်းလင် နတ်သား၏ အမည်လည်း အနိရုဒ္ဓဟု အမည်ယှဉ်ရကား ဤအမည်မျိုး မည့်ခေါ်လေ့ယှဉ်တတ်ကြောင်း ဆိလေး၊

(သံပေါက်)' နံထက်ဇူတင်၊ မည်မှန်ပင်၊ အစံဥမှတ်ကြ၊ အနိရုဒ္ဓ။
(အနိရုဒ္ဓဏ္ဍေရ) အနိရုဒ္ဓါမဏေရ၊ အနိရုဒ္ဓဒေဝ အနိရုဏာမင်း၊ အနောရုဏာမင်း၊ အနော်ရုဏာမင်း ဟူလို)။
နာဟာနုရူပါ၊ ထောမနာ၊ မှတ်ရာပုချုလင်္ကာရ။
(အနိရုဒ္ဓ-ယသဿိနာဖြင့်၊ နာဟာနုရူပါထောမနာ် အလင်္ကာ ဖြုံသည်ဟူလို)။
မဂဝဝန်၊ လွန်တူလင်္၊ ရူလင့်ပါကတ၊ ဘိဝဒန။
မချုပ်မျက်၊ မပြစ်နက်၊ ဆက်ဆက်ဟောထ၊ အနိရုဒ္ဓ။
(အနိရုဒ္ဓသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုပြသည်)။
ကာလရူညီလျာ၊ အပျက်ပျာ၊ မှန်ပြားထင်ရ၊ နောက်လူက။
(အမှားကြာလျှင် အမှန်ထင်ကြသည် ဟူလို)။

အနိရုဒ္ဓပုဒ် အဆုံးအဖြတ် ပြီးပြီ။

ဒေဝဒဟ

ကပ္ပိလမြို့ကိုထောက်၍ အရံမြို့အရာရှိတည်သော ဤဒေဝဒဟမြို့သည်ကပ္ပိလဝတ္ထုမှ သာကိယနှင့် ကောလိယ မင်းမျိုးနှစ်ဦးဟူ၏ မင်းသားမင်းသွေးငယ်များ ရေကစား ကြရာ ရေကန်အိုင်နေရာ၌ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းအပ်သောကြောင့် ဒေဝဒဟ အမည်ဝတ္ထင် သည် ဂင်းမြို့တော်သည် ဘုရားရှင်၏ မယ်တော်မာယာမဟာဒေဝီ ဒီထွေးတော်ဂေါတမီ ကြင်ရာတော် ယသောဓရာ စိမ္ဗာဒေဝီကို၏ ဖြစ်ရာဇာဝိမြို့ဖြစ်သည်၊ ယခုအခါ ဂူဒွိယ တိုင်းသားများက ဂင်းမြို့ကို (ကလ္ပ) နိုဂုံးရွာကြီးဟု ခေါ်ဆိုကြသည်၊ မြို့ဟောင်း တည်နေရာအမှန်ကိုမူ ဂန္ဓာည်း ဂေဂျာကိစ္စသာသနဆိုင်ရာ အဆိုးဟုများ သေချာစွာ မှတ်သားထားချက် မရှိသေးသော်လည်း ကျမ်းဂန်စကားကိုလည်းကောင်း ငါတို့

http://www.dhammadownload.com

ရောက်ဘူးမှတ်သား တွေ့ကြုံဘူးသည်မျှားကိုလည်းကောင်း လောက်ထား၍ ထင်မြင်ချက် ပြဆိုရမှု ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ဒုတိယသုတ် ပါဠိအဋ္ဌကထာ၌ ဒေဝဒဟသည် သာဝတ္ထိ ရာဇပြိုတ်ကို၏ အနေ့တောင်အရပ်၌ တည်ယှဉ်သည်ဟု အဆုံယှိသည်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ ဒေဝဒဟ, သုက်အဋ္ဌကထာ၌ ဘွားတော်မူရာ လုပ်ငှဲ့ ဥယျာဉ်နှင့် ဒေဝဒဟသည် ဂေါစရဂါမ ဆွမ်းခံရွာ အရှိပြုလောက်အောင် နီးကပ်လှုပ် တည်ယှိသည်ဟု အဆိုယှိသည် ဤသို့ကျန်းလာစကားများကို ထောက်ထား၍လည်းကောင်း ထိုမှတပါး ရှေးက ဗုဒ္ဓအဖလောင်းတော် ဘွားမြင်တော်မူခါနိုး ,ဒေဝဒဟ,သို့ သွားသော မယ်တော်၏ ခရီးလမ်းစဉ်နှင့်တကွ ငါတို့ယခု ရောက်ယှိပြေ့ပြင်ခဲ့ရသော ရောဘဏ်မြစ်တဉ်နေရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် အနေအထားကိုလည်းကောင်း ကပ္ပလဝတ္ထုပြု အနေ့တောင် ၁၇-မိုင်ကွာ အရပ်မှာ ဒေဝဒဟ တည်ယှိသည်ဟူသော ဖာယိယနံမဝ်တမ်းလာ စကားကိုလည်း ကောင်း လုပ်ငှဲ့ သည် ကပ္ပလနှင့် ဒေဝဒဟ အကြားမှာ အမှန်တည်ယှိရမည်ဟူသော အသင့်ယူကြိုကိုလည်းကောင်း ထောက်ထားဆင်ခြင်၍ လုပ်ငှဲ့၏ တောင်ဘက် နှစ်ပိုင် သုံးပိုင်ကွာ နေပါလအဝိုးရမျှား၏ ဂါတ်ဌာနာ, ထားယှိရာ အမည်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓးမှင်နှင့် သက်ဆိုင်သော (ဘဂဝန်ပုဂ်) အမည်ယှိသော အရပ်သည်ယှိ၏ ဖုင်းသည်ပင် ဒေဝဒဟ ဖြစ်ရာ၏ဟု မှတ်ထင်ဒိပေသည် ဆင်ခြင်ယူကြလေကုန် အချို့ကမူ ကုသိနာရုံသို့သွားရာ လမ်းအကြားမှာယှိသော ရှေးက အသျှင်မဟာကဿပမထေရ် သိတင်းသုံးတော်မူခဲ့ဘူး သော ယခု (ကာဆယ) ဟုခေါ်သော (ကာဇျပ) (ကာဆ်ယပ်) အမည်ယှိသောမြို့၏ အနီး တသိထ်ဒေဝရိယ (တက်စရိုးရီးယား) ဘူတာရွာသည် ဒေဝဒဟ မြို့ဖြစ်သည်ဟု ရေးသားပြောဆိုကြသည် လုပ်ငှဲ့နှင့် ခရီးအလွန်အလှမ်းဝေးကွာသောကြောင့် မသင့်ဟု မှတ်ထင်သည် ဆင်ခြင်ယူကြလေကုန်။

လုပ်ငှဲ့

ဂင်းဥယျာဉ်တော်သည် ဘိုးတော်အဖွေနမင်း ဗြိုကြွင်းရောက်လျှစ် မဟာသကရာဇ် (၆၀) ၌ အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘွားမြင်တော်မူရာ ဥယျာဉ်တော်ကြီးဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အလွန်လေးစားရာ သတိသံဝဂ ရယူရာ သံဝေဇနိယဌာနကြီး ဖြစ်ရာ သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး နောက်သာနောက်သားကို နေရာမှန်အတည်တကျ ထိယှိကြ၍ အမှတ်တရ ဖြစ်ကြစေခြင်းငှါ ကမ္ဘည်းစာနှင့်တကွ ကြီးမာသောကျောက်တိုင်ကြီး စိုက်ထူးထားခဲ့သည် ဂင်းအထိမ်းအမှတ် ကျောက်ကိုင်ဖြင့် လုပ်ငှဲ့ ဥယျာဉ်ဆော်ကို အမှန်ထိယှိကြရသည်သာမက ဂင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ကပ္ပလဝတ္ထု ဒေဝဒဟစသည်တို့၏ တည်ရာဌာနများကိုပါ မှန်းဆသိကြရသည် လုပ်ငှဲ့ဟူသော အမည်ကိုမူ သုပုဒ္ဓ မင်းနှင့် နွမတော် မဟာမာယာဒေဝီတို့၏ မယ်တော်ဖြစ်သော လုပ်ငှဲ့မိဘယားကြီး၏ အမည်ကိုယူ၍ မှည့်ခေါ်သည်ဟု ဗုဒ္ဓစရိတကျမ်းဋီ သမ်္ဘတကျမ်းစာများအရ အဆိုရှိ

http://www.dhammadownload.com

ယင်းသည် သာသနိကကျမ်းများဖြစ်မှု သာဟုဗဒ္ဓနှင့် မဟာမာယာဒေဝီတို့၏ မယ်တော်ကား ဇာယသေနမင်းကြီး၏ သွေးတော် ဘိုးတော်အဋ္ဌနမင်းကြီး၏ ကြင်ဇာတော် ယသောဓရာ, ဒေမည်ယင်သော မိဘယားကြီးဖြစ်ကြောင်း အဆိုယင်သောကြောင့် ထိုစကား ဆက်ခြင်းကွယ်ယင်း၏။ ဂုဏ်ပျံ့နှံ့သည် နေပါလနယ်အတွင်းဖြစ် ပါဝင်သောကြောင့် ဂုဏ်ကို နေပါလ အဂိုးရက ဥစ္စာဂဏ်ရှာဖွေနေသော , ဆိတာဂုမ်, ဟူ၍လည်းကောင်း ကျောက်ခဲဟု, ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ကျပိုဒါတဗ္ဗိုးအား စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရန် တာဝန်ပေးအပ်ထားလေသည်။

မှတ်ချက်။။သိတာနှင့်ရာမကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သူဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဆိတာရာမ မည်သည်၊ ကျောက်ခဲကား အမျိုးအမွယ်၏ အမည်ဖြစ်သည့် မြေမှုန်ရှင်တဗ္ဗိုးကို ဂျမီဒါဟု ခေါ်သည်။

ဆက်ဗိုးအံ့ ယခုအခါ ဂုဏ်လုပ္ပိနိုကို ဂ္ဂဟိုယကိုင်းသားကိုက (ဂုပ္ပိနိုဒေဗြီ) ဟု ခေါ်ကြသည် ဂုဏ်၏တည်နေရာကိုမူ ငါတို့လုပ္ပိနိုသွား ခရီးစဉ်ကို ကြည့်သော်းအားဖြင့် အထင်အရှား သိနိုင်သည်။

လုပ္ပိနိုသွားခရီးစဉ် ဗင်္ဂလားအနောက်မြောက်သိန်းသွား ဗိုးရထားကိုစီး ဂေါရခပူရိသို့ရောက် ပုဂ်းမှဆက်၍ နောင်တနှစ်ဝ ဘူတာရောက် ဆင်းပြီး ပုဂ်းမှလုပ္ပိနိုသို့သွား သောကားကိုးဝ် ကားခ ဒါ, လုပ္ပိနိုနှင့်ဆယ်မိုင်ဝေးသည် နေ ်တနှစ်ဝမှ မြောက်ဘက်သို့ သွားသောအခါလေးမိုင်အကွာတွင်ဗေထဲခေါ်ဒိစတြိတ်ရုံးနှင့် နေပါလဘာသာ(ဗတီဟာကိုမ်)ခေါ် အရေးပိုင်ရုံး တည်ရာရှာနေသို့ ရောက်ပြီးနောက် ပုဂ်းမှ ခြောက်မိုင်အကွာတွင် အသောကမင်းကြီး မိုက်ထူထားခဲ့သော ကျောက်တိုင်နှင့်ကက္ကု လုပ္ပိနိုဥယျာဉ်တော်သို့ ဆိုက်ရောက်တွေ့ယှဉ်ရသည် ဥယျာဉ်အတွင်း၌ နေပါလအမိုးရက ရှေးဟောင်း အရာဝတ္ထုပြန္ဒုံးများကို ရှာဖွေတူးဖေါ်လျက် ယင်းသည်ကို ဆက္ခဲရသည် ဥယျာဉ်တော်၏ အနီး တောင်ဘက်မှာ ဗုဒ္ဓမူးဖြည့်သည်များ ကည်းရွာနှံ့ နေပါလ အစိုးရက ဆောက်လုပ်ထားသော ဝမ္မီခါလာ (ဝဇ်မဆာလာ) ခေါ် စတုဒ်သာဇရုံတို့သည်။

သဗ္ဗတ္ထသိဒ္ဓ

ဤနှံ့ ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်ဖြတ် သွားမြင်တော်မူရာ ဥယျာဉ်တော်ကို ပြဆိုပျက်နှံ့ အလျှင်းသင့်သဖြင့် ဗုဒ္ဓရှင် အလောင်းတော်၏ သင်္ဃာယနမျိုးများနှံ့ ဆိုအပ်သော အမည်ထူးကဲလည်းကောင်း ပညာသိမ်များ အစဉ်အလာ မှတ်သားလာခဲ့ကြသော ဘွား ဇာတာတော်ပုံကဲလည်းကောင်း ဗဟုသုတအလို့ငှါ ပြဆိုခဲ့ပြီး။

http://www.dhammadownload.com

သဒ်္ဓတဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိယကျမ်းနှင့် လာသော
ဗုရားရှင်အလောင်းတော်ပြတ်၏ အမည်တော်ပြဂါထာ

ဇေဝိဓာ ဟာဇသုတသျ တသျ၊ သဝ်ါဃ်သိဒ္ဓိရွယတောဗဘူဝ။
တပန္ဒ ဿသျသုတသျနာမ၊ သဝ်ါဆ်သိဒ္ဓေါယဇိတိပြစကြေ။

အနက်ကား။ ။တသျဟာဇသုတသျစ၊ထိုအလောင်းတော်မင်းသားကလေး၏လည်း။ ဇေဝိဓာ၊ဤသို့သော သဘောယိုလော။သဝ်ါဃ်သိဒ္ဓိ၊ ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံအကျိုး ပြည့်ဖြိုးပြီးစီးခြင်းသည်။ ယတား၊ အကြောင်ကြောင့်။ ဗဘူဝ၊ ဖြစ်ပြီး။ တတား၊ ထို့ကြောင့်။ ဿ ပ၊ ခမည်းတော်မြတ် လောကနှတ်ဖြစ်တော်မူသော သုဒ္ဓေါဒနမင်းတရားကြီးသည်။ အယံ၊ ဤငါ၏သားတော်ကလေးသည်။ သဝ်ါဃ်သိဒ္ဓိ သဗ္ဗညုသိဒ္ဓမည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ တသျသုတသျ။ ထိုအလောင်းတော် မင်းသားကလေးအား။ဝါ၊ ၏။ နာမား၊ အမည်နာမ ဘွဲ့သမဂ်လာကို။ ပြစကြေး၊ ပြုတော်မူလေပြီ။

ထိုအလောင်းတော် မင်းသားကလေး၏ ဤသို့သော အလုံးစုံသော အကျိုးပြီးစီးခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက သားတော်အား သဗ္ဗညုသိဒ္ဓဟူသော ဘွဲ့အမည်မဂ်လာကို ပေးတော်မူသည် ဟူလို။

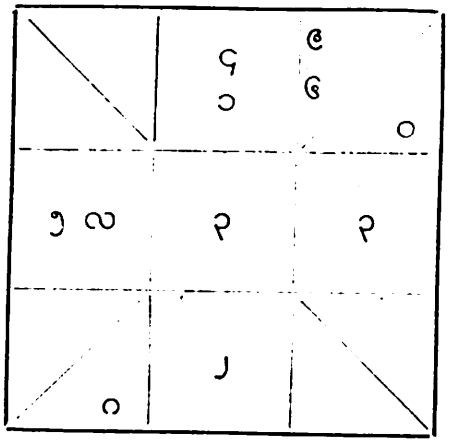
သဒ်္ဓတဘာသာ၊ သဝ်ါဆ်သိဒ္ဓ (သရ်ဝရ်ထစ်ဒွး) အသံထွက်။
မာဂဓဘာသာ၊ သဗ္ဗညုသိဒ္ဓ။

ပါဠိကျမ်းဂန်များ၌ ပြဆိုအပ်သော သိဒ္ဓတ္ထအမည်နှင့် သဒ်္ဓတကျမ်းလာ အမည်အဘယ်မျှ ထူးခြားနေသည်ကို သတိပြုကြလေ။

သီဟိုဠ်နှင့် ဇာဝ၌ယပဏ္ဍိတ်များ မှတ်သားအပ်သော
ဗုရားအလောင်းတော် ဇာတာတော်ပုံ

ပန္နိုမဘဝိကာ ဗောဓိသတ္တ သိဒ္ဓတ္ထကုမာရ၊ မင်းသား၏ ဇာတာတော်ပုံသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသားနှင့် ဇာဝ၌ယဟိုင်းသား ပဏ္ဍိတ်များ အစဉ်အလာ မှတ်သားလာခဲ့ကြသော ပုံ၊ ငါတို့ဗမာပြည်သား ပညာရှိများ မှတ်သားလာခဲ့ကြသောပုံ ဤသို့နှစ်ပါးယှဉ်ကာ သီဟိုဠ် ဇာဝ၌ယပဏ္ဍိတ်များ မှတ်သားလာခဲ့ကြသော မဟာနေက္ခမ္မ စမ္ဘူကျမ်းလာ ဇာတာတော်ပုံကား။

http://www.dhammadownload.com

စည်နက္ခတ်
၁၅-လုံး
၂-ပါဒ်
၁၂-ဗိဇနာ။

ကလိယုဂန္တစ် ၄၉ဆောင်လေးရာ့ခုနစ်ဆယ်ရှစ် (၂၄၇၀)ခု ကဆုန်လပြည့် အင်္ဂါနေ့နံနက်အချိန် ဘွားမြင်တော်မူသည် ကဖုကင်္ဂရာသီ၌ လင်္ဂနှင့် ကြာသပတေး ယှဉ်ပူးလျက် တူရာသီ စန်း မေသရာသီမှာ ဒိနက်ရေခေါ် တနင်္ဂနွေနှင့် ဗုဓဟူး ကန် ရာသီမှာ ရာဟု မကရရာသီမှာ အင်္ဂါ၊ ကုံရာသီမှာ သနေ မိန်ရာသီမှာ သောက်ကြာ နှင့် ကိတ်ပြိုဟ်များ ရပ်တည်လျက်ယှဉ်ကြသည် ဤဇာတာတော်ပုံသည် ရာမာယဏ၌ ပြဆိုအပ်သော ရာမမင်း၏ ဇာတာပုံနှင့် လင်္ဂနှင့် ကြာသပတေး၊ အင်္ဂါ၊ သောက်ကြာ၊ ဒိနက်ရေ ပြိုဟ်နေများတူကြသည် ငါတို့ဗုဒ္ဓမာပညာယှိများ မှတ်သားခဲ့ကြသော ဇာတာ ပုံနှင့်မူ နံတော်မှစ၍ လင်္ဂ စန်း ပြိုဟ်နေပုံအလုံးစုံ မတူကွဲပြားလျက်ယှိသည်။

မဟာဝဏ္ဏအဇဒါန, လလိတဝိတ္ထာရစသော မဟာယာနိက မြောက်ပိုင်း သာသနာကျမ်းဂန်များ၌ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ပြာသိုလပြည့် ပုဿျနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်၍ ပဒိုသန္ဓေ နေတော်မူပြီး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် ကြတ္တိကာနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်၍ ဘွားမြင်တော်မူသည်ဟု ပြဆိုထားရာ အမှတ်အသားခြင်း အလွန်ဆန့်ကျင်လျက် ယှိသည်။

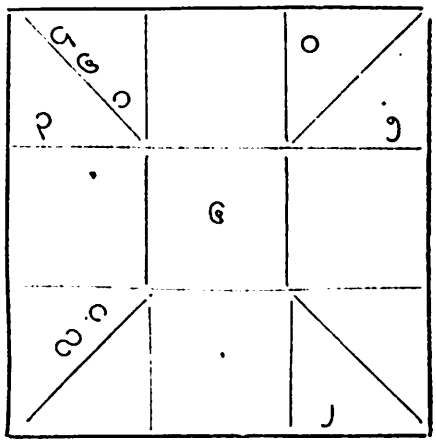
ဤ၌ နေ့ရက်အချိန် မှတ်သားချက်တွင် မူလက အချိန်အမှတ်အသားမပါ စဉ် နက္ခတ်လည်း မပါ သို့သော်လည်း ကျမ်းဂန်များ၌ နံနက်အခါ ဘွားမြင်တော် မူသည်ဟု အဆိုယှိထားသောကြောင့် နံနက်အချိန် ထည့်သွင်းဖော်ပြလိုက်သည့် စဉ် နက္ခတ်မှာလည်း ဝိသာခါနက္ခတ်နှင့် စန်းယှဉ်ကြွေက်ကာ ဘွားမြင်တော်မူသောကြောင့် သကလ ကလာပရိပ္ပဏ္ဏသမန္တဘဒ္ဒစန်းရလင့်အောင် ဒိနက်ရေ ပြိုဟ်တည်ရပ်နေရာ ရာသိအဝေးအကွာနှင့် စန်းနေရာသို အဝေးအကွာကို ထောက်ချင့်၍ တွက်ချက် ကြည့်သောအားဖြင့် ဖြစ်သင့်သောစဉ်နက္ခတ်ကား တဆဲ့ငါးလုံးနှစ်ပါဒ် တဆဲ့နှစ်ဗိဇနာခန့် ဖြစ်သင့်သည်။

http://www.dhammadownload.com

အလွယ်မှတ်ရန် ဇာတာတော်ပုံ တေးထပ်

အဒ္ဒါသတ်စော၊ ဥဒါကလို၊ နဒုပဓိ ဗျားရှာ၊ မာဃာဒိ အွားမြှောက်၊ သားဘုရင်နဲ့ဇေး၊
ဝေဿာခ ပုဏ္ဏမာ၊ ကုဋုဂေါဒါင်းနှင့်မေသွေး။ ။ကြိုဟ်ဖိဝ လင်္ဂေ၊ ကဏ္ဍဒေယျဉ်မွေ့၊ စက်
မကရေ ခြင်္သေ့ပ၊ဥင့်တူလေ့ စန္ဒာ၊ ဟိုင်းဂြိဟာ ကန်မှာယိုတာဂို၊ဟန်ပါဘိဂုဏ္ဍနာဂါ။ ။
ရုံနှစ်ဝ ကိတ်သုဂ္ဂါငယ်၊ မိုဒိတ်ဥဂ္ဂဋ္ဌာ တကယ်ထူးကို၊ စဗျါယ်ရွှင်ဖြူး ဓိနရဝေ၊ ညီမှ
အနေ၊ မဟိစလ ဖြစ်ပခရေအောင်၊ အဿရေ လွန်များလှလေး။

ငါတို့ဗမာပညာယိုများ အစဉ်အလာမှတ်သားခဲ့သော
ဗုဒ္ဓးရှင်အလောင်း ဇာတာတော်ပုံ

စဉ်နက္ခတ်
၁၅-လုံး
၃-ပါဒ်
၁၀-မိဇနာ။

ဘိုးတော်အဥ္ဇနမင်း၊ ဗြိုကြွင်းသကရဖ်, ခြောက်ဆဲ့ရှစ်၊ (၆၀) ခု ကဆုန်လပြည့်
သောကြာနေ့ မွန်းတည့် နှစ်ချက်တီးအပ်နှံ့ ဘွားမြင်တော်မူသည်။

သိပ္ပံရာလိမ္မာ ရာဟုနှင့် လက်ပူးလျက် ပြိုရွာရာသီမှာစန်း ဗြိသရာသီမှာ
ဒိနက်ရေနှင့် ဗုဓဟူး၊ သောကြာ၊ မေထုန်မှာ အင်္ဂါ၊ ကုံမှာကြာသပတေး၊ ဓိန်မှာ
သနေ၊ ဂြိုဟ်များ ရပ်တည်လျက်ယှဉ်ကြသည်။

ဇာတာ.... ၎င်းဇာတာဟူသော ဝေါဟာရသည် သန်တဘာသာမှ ဆင်းသက်လာသည် မွေးဘွား
ချိန်အမှတ်အသား ရက်ချုပ်နှင့်တကွ စန်းလာ်ဂြိုဟ်နေ ရာသီခွင် စက္ကူ၊ ယင်္ကြာ၊ ပုံသဏ္ဌာန်စသည် အပြည့်
အစုံရေးသားပါဝင်သော အမှတ်စာတမ်းကို သန်တဘာသာအားဖြင့် ဇန္မပတြ ဇန္မပတြိကာ,မာဂဓဘာသာ
အားဖြင့် ဇမ္မပတ္တ=ဇမ္မပတ္တိကာ ဗမာဘာသာအားဖြင့် ဇာတာ ဟု ခေါ်ဆိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်လွယ်ရန် ဇာတာတော်ပုံစွဲတေးတပ်

(ရွှေးပညာယှိများရေးသည်)

ဆန္ဒါနှံဆင်ပူးရဝိတ္ထိ၊ အထူးယှဉ်ပြိုသာ၊ မေထုန်ကပြိုဟ်သိဟာ၊ ပဒိုင်းလင်ပါ သိဟ်တွဲ၊ ပြိုဆ္ဆာစန်း ကုံဇီဝါ၊ မိုံနံနာဂါ ထားသျက်မလွဲ။ ။လောကလုံးပရမေ၊ အစ်နှေ့ လွန်ကဲ၊ သဗ္ဗညုဏ်ရအောင်ခဲစေးပြိ၊ ဘွားမြင်နံဒဂါစာ၊ ခြောက်ဆယ်မှာကြိုအဌ၊ ကဆုန်လ ပြည့်ထွာသည့်ခါ။ ။ပူးမင်းနေ့ မွန်းတည့်ခါမြတ်ဗုဒ္ဓါ ဇာတောပ၊ ဘဂဝါစော အလောင်းမြတ်ဆွေ၊ ထွန်းတဲ့နှစ်ပေ၊ သိဒ္ဓိဩအတုလေမှာ၊ ဝေါဟာရေဇွဲ့ထူးပလေး။

နေပါလ

ဂုဏ်းနေပါလသည် ဟိမဝန္တာတောင်ခြေရှိ တည်ယိုလျက် ဈာန်ဗိယပြည်အတွင်း ဖြိတိသျှအိုးရ လက်အောက်ခံမဟုတ်ပဲ ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းနှင့် သိးခြားနိုင်ငံဖြစ်သည်၊ သို့သော် ထိုအခါက ပြည်ပိုင်ဘုရင်ကား တိုင်းရင်းသား နေဝါဒိလူမျိုး မဟုတ်သေး ကြောင်း သိရသည်။ (ဂုဏ်းအကြောင်း အထက်မလွဲဂုဏ်းအခဏ်းဒွါ ထင်ရှားစေဦးဇော်)။

ဂုဏ်းနေပါလနိုင်ငံ၏ အပိုင်းအခြားနယ်နိမိတ်မှာ မြောက်ဘက်က တိဗ္ဗတ်ပြည်၊ အရှေ့ဘက်က သိကိမ်၊ တောင်ဘက်က အင်္ဂလိပ်ပိုင် ဟိန္ဒုဌာန၊ အနောက်ဘက်က ကူမာယူနံနှင့် ရောဟိလခဏ္ဍ ဖြစ်သည်။

နေ+ပါလ၊ နေ–နေအမည်ယှိသော ရသေ့မုနိသည်။ ပါလ၊စောင့်ရှောက်အပ်သော မင်းမျိုးမင်းနွယ် နေပါလ၊ နေအမည်ယှိသော ရသေ့စောင့်ရှောက်အပ်သော မင်းမျိုး မင်းနွယ်၊ ဂုဏ်းနေပါလမည်သော မင်းမျိုးမင်းနွယ်ပျား လက်မွန်မဆွ ပဌမတည်ထောင် ဘန်ဆင်းအပ်သော တိုင်းနိုင်ငံကို နေပါလဟူခေါ်ဆိုသည်။ Nepala ဟူသော အင်္ဂလိပ် အက္ခရာ စာလုံးပေါင်းကို နယ်အက္ခရာ သဝေထိုး ပစောက်မှာ ဂျေးချ လမှာအသတ် တန်းခွန်မပါစေပဲ နေပါလဟု အမှန်အကန် အက္ခအန ပြန်ဆိုရေးသားတတ်စေရမည်၊ အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ စာလုံးပေါင်းတွင် P နောင် A အက္ခရာမှာ အာပိုလ လက္ခဏာပြ အထက်ကမျဉ်းကြောင်းတိုကလေးနှင့်တကွ Ā ဟုရေးသား ရမည်၊ ဤသို့ရေးသားမှသာ ပါ ဟူသောအသံ ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

(ဆံပေါက်) သဝေနှင့်နှံ၊ ပရေးချ၊ နောက်ကလရေး၊ သတ်ကင်းဝေး။ (နေပါလ)

ဤနေပါလဟူသော အမည်သည် ယခင်အဆိုအစဉ်ဟောင်းသော နည်းအားဖြင့်ကား ပါဠိနှင့် သင်္ဃတဘာသာ ဝေါဟာရအမည်ဖြစ်သည့် ပါကတဘာသာအားဖြင့်ကား မူလဇာ ဒန္တော

[illegible]

သာသနာ့ဝိပ်သာ–ရုန်ကုန်မြို့။

http://www.dhammadownload.com

၌ဇ-၁-အက္ခရာဖြင့် .. စာပါလဟု ခေါ်သည်၊ထို့ကြောင့် ဗမာအက္ခရာကျောင်းသုံးဖွဲ့ဖြစ်ယ
မြဲဟု စသည်မှာလည်း ဒုပါဒိ,ဟု နယ်လှည့်ကြီးတင် ပစောက်ရေးချ လမှာ အသက်နှင့်
လည်းကောင်း၊ မိုဂါဝိ ဟု ပစောက်မှာ သဝေထိုး ရေးချနှင့်လည်းကောင်း၊ နေပေါ်ထိ
ဟု ပစောက်သဝေထိုး ရေးချရှေ့ထိုးနှင့်လည်းကောင်း၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်လည်းမရ
အမည်နာမကလည်းပျက်၍ အချက်အလက်မကျသော အပြုံအဆို အရေးအသား အခေါ်
အဝေါ်များကို မပြုံနဆိုမရေးသား မခေါ်ကြလေလင့်၊ ဤသို့ အမည်ဝေါဟာရအမျိုးမျိုး
များနေခြင်းသည် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ အရေးအသားနှင့်တကွ ဘာသာပြန်ဆိုရာ နေရာ
မကျမှုပင် ဖြစ်သည်၊ ဤအမည်သည် အင်္ဂလိပ်စသော ဥရောပ ကိုက်သားများ၏
အမည်ဝေါဟာရ စကားမဟုတ်ကြောင်း သတိပြုလေ၊ ဟိန္ဒူ၊ ဗုဒ်ဂါလီ ကလယ်စသော
အုပ္ပိယကိုင်းသုံး အက္ခရာမြေပုံနှင့် သိဟိုဠ်မြေပုံများမှာမူ နေပါလဟူ၍ပင် ပါဠိနှင့်
သခ်ိတဘာသာကြီးများအကိုင်း အမည်သညာမမျက် အနက်အဓိပ္ပါယ်လည်းရ အက္ခရာ
လည်း ကျနမှန်ကန်စွာ ပုံဖွဲ့ပ်ရေးသားထွက် ပါယ်ကြသည် ဤအချက်ကို ဗမာကျောင်း
ဆရာစသောပုဂ္ဂိုလ်များ သတိမူကြလေကုန်။

သိဟိုဠ်ဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိတကျမ်းစာ၌ ၎င်းနေပါလနိုင်ငံကို တောင်ကြားအရပ်၌
တည်ယှ်ခြင်းကြောင့် ပဗ္ဗတရဋ္ဌ ဟု ရေးသားပါယ်သည်။

ကာဋ္ဌမဏ္ဍု

၎င်းနိုင်ငံ၏ပြည်တော်ကား ကာဋ္ဌမဏ္ဍု ဖြစ်သည် ဤအမည်အကိုင်း ဂုဏ်ယိတ်ကိုင်း
သားများ ခေါ်ကြသည် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် သစ်သားအဆောက်အဦးဖြင့် ရွာချင့်စတွယ်
တင့်တယ်စွာ မြို့အသယ်၌ ဆောက်လုပ်ဘန်ဆင်းထားသော မင်း နန်းတော် ပြာသာဒ်
ယိသော ပြည်တော်ဟု ဆိုလိုသည် ကာဋ္ဌ+မဏ္ဍု-ကာဋ္ဌသဒ္ဒါ သစ်သားအနက်ဟော၊ မဏ္ဍု
သဒ္ဒါမဏ္ဍာဝ်အနက်ဟော ၎င်းကာဋ္ဌမဏ္ဍု-အမည်သည် ကဋ္ဌိမဏ္ဍာပ ဟူသော သခ်ိတပုဒ်
ကဋ္ဌမဏ္ဍာပ ဟူသောမာဂဓနှင့် ပါကတပုဒ်တို့မှ ပျက်ယွင်သော ဝေါဟာရအမည်ဖြစ်သည်၊
ဤအမည်ကို ရေးသားခေါ်ဆိုရာ၌ ကကြီးမှာ ရေးချမဲ့ ဋ္ဌဝဓိးဘဲမှာသံယုတ်နှင့်
ကဋ္ဌမဏ္ဍုပဟူ၍လည်းကောင်း ခဒွေးတသတ် နယ်ဒဒွေးအဆင့် နှစ်ချောင်းငင် ဝိသဇ္ဇနီ
နှစ်လုံးပေါက်နှင့် ခတ်မန္တူးဟူ၍လည်းကောင်း မရေးသားမခေါ်ဆိုလေလင့် ဗမာအက္ခရာ
ကျောင်းသုံးဖွဲ့ပ်ဖြစ်ပုံ၌ ဤအကိုင်းခတ်မန္တူးဟု အမှားရေးလွှတ်ယ်သည် ဤသို့ရေးခြင်း
သည်လည်း Khatmandu ကော၊ အဲဝ်ဗျ၊ အော.တီ၊ အယ်ဒ်၊အော၊အယ်နှ်၊ ဒီ၊ ယူ ဟူသောအင်္ဂ
လိသ်စာသုံးပေါင်းကိုပ်၍ ပြုံနဆိုရေးသားခြင်းပင် ဖြစ်သည် သတိပြုကြကုန်။

http://www.dhammadownload.com

ဟိန္ဒူ ဗဂ်ဂါလီ အကွေ့ရာမြေပိုနှင့် ဂုင်းအာဘာအာဘိဓာန်များ၌ ကာဠမတ္တုပဟူ၍ အမည်သည်သာ အကွေ့ရာမပုက် ပိုဒ်ဝေးသားကြသည်၊ အမှန်အကိုင်း အင်္ဂလိပ်အကွေ့ရာ စာလုံးပေါင်းသစ်ကို ရေးလိုမူ Kathaumaidu ဟုရေးရမည်။

ဂုင်းပြိုတော်၏ ပေါရာဏာက ဝေါဟာရအမည် မဇ္ဈ။ပုန်း၊ အသောကပုန်း၊ အသောကပုရ၊ လလိတပုန်း ဟူ၍အမည်လေးမျိုးရှိသည်၊ ဟိုလေးမျိုးတွင် လလိတပုန်းနှင့်အသောကပုန်းကို ဖြေပုံများ၌ ပါဋလိ (ပါဠိဘာသာ) ဟု ရေးသားခေါ်ဆိုကြသည် မဇ္ဈ။ပုန်း ကိုကာဠမတ္တု (ခတ်မန္ဒူး) ဟု ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည် ထို့ပြင်တထောင့် ကိုးရာသုံးဆယ့်လေး (၁၉၃၄) ခုနှစ်လောက်က နန်းတက်သော ယုဒ္ဓသမဂေရ အမည်ယိုသော နေပါလဘုရင်က ဂုင်းကာဠမတ္တုပြိုတော်ကို ကမ္ဘာ့ပုရခေါ်ရမည်ဟု အဓိန့်ထုတ်ပြန်သည်။

ဂုင်းပြိုတော်၏အနောက်ဖျက်နှာ တဖိုင်လောက်အကွာ ဝေါပုဏ္ဏပဝိတ (ဂေါဆိုက် သေလ) ဟုခေါ်သော တောင်ကုန်းပေါ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် နေဝါခြိုလူမျိုးကို ကိုးကွယ်ရာ တန်းခိုးအကြီးဆုံး သွယမ္ဘု။ (သယမ္ဘု။) စေတီတော်တဆူယိုသည်။ (အကျယ်ကို သိလိုမူ သွယမ္ဘု။ပူရာဏ်မှာကြည့်။

သက္ကကိုင်း အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၃) ကောသလတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ကိုင်းအမည် ကောသလကိုင်း၌ပြိုတော်အမည် သာဝတ္ထိ (ဆြာဗတ္ထိ) ယခုမြို့အမည် ဆဟိတ၊ မဟိတ၊ (ဆဟေတ် မဟေတ်) ရွှေအရံမြို့အမည် သေတဗျာ၊ ဥက္ကဋ္ဌာ၊ သာကေတ၊ ရှာရွာနဂိုလ ကိုင်း၏ တည်ရာဌာနကား မြောက်ဘက်က ဗဟာရတ္တစ ဖိစတြဲတံ၊ တောင်ဘက်က သုယိတာနံပုံ၊ အနောက်သက်က ဗာရာဏကိုနှင့် ဖေဇာဗာဒဖိစတြဲတံ၊ အရှေ့ဘက်က ဂေါရကွပုံ့ ဗဟ္ဘိနှင့် အာဇာမဂရ၊ ဒဇာနပုံ့၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပြိုရွာနှင့်တကွ ဖိစတြဲတံ့ စီရင်ရှုနယ်ပယ် အဝန်းဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ကောသလ

ဂုင်းလုံင်း အမည်အားဖြင့် ထင်ရှားသိသာပြီဖြစ်၍ အထူးရေးသားဘွယ်မလို တိုင်း၏တည်ရာ အကျဉ်းမှတ်ချက်မှာ ထင်ရှားပြီး ကာသိလုံင်း သက္ကကိုင်းတို့၏အကြား

http://www.dhammadownload.com

သရဏဂုဖြစ် အစီရုဝတ်ဖြစ်များ ဒီးဆင်းရာ ပဂ်ဝန်းကျင်အရပ် ဟိမဝန္တာတောင်နှင့် စပ်လျဉ်းယှဉ်သည်ကိုလည်း မှတ်လေ့ရှိ ထိုမှတပါး ဤကိုင်းကို ဒဂင်္ဂလာကောသလာ ဥပ္ပာရကောသလာဟု နှစ်ပိုင်းခဲ့ဆားကြောင်း နောက်သာကေတကို ပြဆိုရာ၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

သာဝတ္ထိ (ပြာဗစ္ဆီ)

ဂင်းမြို့တော်သည် ခပ်သိမ်းသောဗုရားရှင်တို့ ယမိုက်ပြာင့်ဟာ ပြတော်မူရာ ငါတို့ဂေါတမမြတ်စွာဗုရားရှင် နှစ်ဆဲငါး (၂၅) ဝါ ပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူရာ ခပ်သိမ်းသောဘ ဗုရားရှင်တို့၏ မစွန့်ရာ အဝိဇဟိတ ဌာနကြီးဖြစ်သည် မြို့တော်၏ တောင်မျက်နှာအရပ်၌ ငါးဆဲ့လေးကုဋေ အသပြာငွေကိုစွန့်၍ ယေမည်သုဒတ္တ ဒါနာဘိဗုတ အရာ ဇေတဒဂ်ရ သောတာပန် အရိယာဖြစ်သော အနာထပိဏ်* သေဋ္ဌေးဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကြီးနှင့် မြို့၏အရှေ့မျက်နှာ အရပ်၌ အဘိုးငွေကိုးကုဋေကျော်တန် မဟာလွတာ မလွဲကာ အဆင်တန်ဆာရောင်းချရငွေကို မှုတည်ထျက် နောက်ထပ်ဖြည့်စွက်ငွေနှင့်တကွ နှစ်ဆဲ့ခုနှစ်ကုဋေ အသပြာငွေကိုစွန့်၍ ပိသာခါကျောင်းအမကြီးဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်ကြီးများ တည်ယိုရာ ငါးကုဋေအရေအတွက်ယိုသော လူဂဟဋ္ဌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ နေထိုင်ရာ မြို့တော်ကြီးဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်သည် လွန်ခဲ့သော အနှစ်တထောင် (၁၀၀၀) ထက်မနည်း ကာလကပင် သဒ်ါရဝမ္မတာအဘိုင်း အစီရုဝတ်ဖြစ်ရေစားရာ ပါသွားလေပြီ။

ဂင်းသာဝတ္ထိမြို့တော်ကို သင်္ဃတဘာသာအားဖြင့် ပြာဗတ္ထိ Śrāvastī အသံထွက် ဆရာဗသတိ, ဟုခေါ်သည် ကရစ်မပေါ်မြို့ အနှစ် သုံးရာ့နှစ်ဆဲ့ခုနစ်နှစ် (၃၂၇) လောက်က ဣန္ဒိယရှေးဟောင်းမြေပုံနှင့် ကိုင်ဗရိန် ရာဇဝင်မြေပုံ ဟဗ် အင်ပါယာမြေပုံ

---

*သေဋ္ဌေး ဤအရေးအသားမျိုးကို သဒ္ဒါနုသာဗိုနည်း ဝပ္ပဝတ် အရေးအသားမျိုးဖြစ်၍ သမ္မာဇောရ ယောဂ ဌမ္မာသံဃာဂ်ဝိသဇ္ဇနီနှင့် ရေးရမည်။

သူဋ္ဌေး ဤအရေးအသားမျိုးကို သုဂ်ဂြိယ် သူကောင်းစသည်မှာကဲ့သို့ လောကဝတ်အရေးအသားမျိုးဖြစ်၍ သမ္မာ ဒုစ်ချောင်းငင် ဌမ္မာ ဃံယုဂ်ဖဲ့ ဝိသဇ္ဇနီနှင့် ရေးရမည်။

ဤပုဒ်အထက် အနှစ်သုံးရာကျော် လေးရာခန့်ကာလက နဝဒေးဂ်ကြီးဆို (မြစ်ကွေးပြာသလွန်တကာ၊ သေဋ္ဌေးလစဟန်တကား၊ တစ်ရေးမှုပဘုန်းကား) ဟု အချည်ပိုဂ်ပိုဂ်ဖုံရတုဂ်ဲ့ ဃသဋ္ဌေးဟု စပ္ပဝတ်သဒ္ဒါနုသာဗို ပါဋ္ဌာနုသာဗို ရေးနည်းမျိုးဖြင့် အစစ်အားဂိုပ်ဂိုသည်၊

(သံပေါက်) သေဋ္ဌီ၊ သေဋ္ဌေး၊ ဗုကို၊ ဖြုံရေးမြှတ် ဝပ္ပဝတ်။ (သေဋ္ဌေး)
သန္ဓစ်ချောင်းငင်၊ ရေးသားလျှင်၊ မှတ်ချင်လောကဝတ်။ (သူဋ္ဌေး)

http://www.dhammadownload.com

များခဲ့လည်း ဂုဏ်အင်္ဂါတရားသာ အမည်အာခံသင့်ပေ၏ ရေးသားပါဝင်သည့် ဂုဏ်အမည်ကို စဲ့၍ ဗမာရွေးဟောင်း လက်ရာဆရာများကလည်း ဂုဏ်ရင်းမျက်ကျက် (သာဂုဝံတ်) ဟုလက်ခံ၍ ထည့်သွင်းပြုစုကြသည်ဟု ယူဆဖို့ရာသည့် ဂုဏ်အမည်အရ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် လူကိုအသုံးအဆောက် ဘဏ္ဍာအလုံးစုံနှင့် ပြည့်စုံလုံလောက်သော ပြုတော်ဟု ဆိုလိုသည် ပါကတ အာသာအားဖြင့် ဤကာရယောဂနှင့် သာဝတ္ထိဟုခေါ်သည် ထိုမှ တပါး သာဝတ္ထိ၏ ဗျုတ္ပတ်ကို–

သဗ္ဗံ ဣ သဇ္ဇုပကရဏံ၊ သာဝတ္ထိယံ သမောဟိတံ။
တသ္မာသဗ္ဗ မုပါဒါယ၊ သာဝတ္ထိတိ ပဝုစ္စတိ။

ဟုအဋ္ဌကထာများ၌ထာသော ဂါဆာကိုလည်း ပညာယ်များ နှုလုံးသွင်းကြရာ၏။

ဘနက်။ ။သဗ္ဗဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သဗ္ဗုပကရဏံ၊ အလုံးစုံအသုံးအဆောင် ဘဏ္ဍာအဆောက်အဦးသည်။ သာဝတ္ထိယံ၊ သာဝတ္ထိပြည်၌။ သမောဟိတံ၊ ကောင်းစွာ ပြည့်စုံရုံ အလုံအလောက် တည်ယ်ု၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗသဒ္ဒါကို။ ဝါ၊ ဤလုံးစုံအသုံးအဆောင် ဘဏ္ဍာအဆောက်အဦးနှင့် ပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်းကို။ ဥပါဒါယ၊

ထိုနာခေးကြီးဆို ပိုဝ်စုံကိုလည်း အဖျဉ်ဘုဝေါဟာရ ပစုရဂါဒိကဇနတို့၏ အခေါ်အဝေါ်သို့ လိုက်ပြီး မကွေး၊ သင်္ဃေး၊ တရေးဟု အပြင်ပမ်းလွှက်ယိုကြသည် အစိုးရကျောင်းသုံးပြေပုံ စာတိုက်ပြပုံများမှာလည်း ဖြစ်ကွေးမြို့ကို မကွေးဟူ၍ပင် အရေးအသား ယိုကြသည်။

ဖြစ်ကွေး–ဖြစ်ကွေ့... ဂုဏ်ဖြစ်ကွေးမြို့ကို ရှေးသမိုင်းဟောင်းများနှင့်အညီ မာဂဓဘာသာအားဖြင့် နဒီနိုဝတ္တန, ဟူ၍လည်းကောင်း နန္ဒပဝတ္တန, ဟူ၍လည်းကောင်း နဒီကုဋ္ဌ, ဟူ၍လည်းကောင်း ရေသားမြို့ထုံးယိုရာ နဒီ၊ သဒ္ဒါ၊ ဖြစ်၊ နိဝတ္တန၊ ဥပဝတ္တန၊ ကုဋ္ဌသဒ္ဒါများကား ကွေး–ကွေ့, ဤသို့အနက်အမှန် ပြန်ဆိုဆက်စပ်သောအားဖြင့် ဖြစ်ကွေး ဖြစ်ကွေ့ဟူသော အမည်မှန်ဖြစ်လွှာရာ ဂုဏ်အမည်သည်ပင် အနှစ်ထွ အမည်ဖြစ်၍ သဒ္ဒါအနက် နှစ်နက်လုံး ယူတွိယိုလှပေသည်။

(သံပေါက်) နဒီနက်ဖြစ်၊ ကွေ့,ဝကွး, လွှစ်၊ မှတ်လစ်နိဝတ္တနတ္ထ။ (ဥပဝတ္တနတ္ထ) (ကုဋ္ဌတ္ထ)

ပြဆိုအပ်ပြီးသည့် ဖကွေး, ဟူသောအမည်ကို မရေးသားကြမှု၍ ကဗိ-ပဏ္ဍိတ်ခံယူသူ စာဆိုတော် ပညာယ်ပဂ္ဂိုလ်များ၏ အမှည်ပေးဥာဏ်လဲ့ ခိုင်ခန့်လေးနက်သော လမ်းမှန်ထုံးဟောင်း နည်းကောင်းဥပဒေသကို လိုက်နာကျင့်သုံး၍ ဖြစ်ကွေး, ဖြစ်ကွေ့,ဟု အမည်မှန်ရေးသားကြရန် သတိပေးတိုက်တွန်းရပေသည် ပညာယ် ကဗိခံယူသူပဂ္ဂိုလ်များ သတိပြုကြပါကုန်။

မိုးရွေးဆရာတော်ရေး ရာဇာဝါဒကျမ်း မှတ်ရန်း (၅၂) အားဖြင့် သမ္ဘာ အ,သရန္ဒင် ဥမ္ဘာ သံယုတ်ခဲ့, (သင်္ဃေး) ဟု ရေးသားခြင်းသော ရှေးရေးထုံးဟူသို့ခြင်း၌ ဆင်ခြင်ဘွယ်ယိုဇာ ဆင်ခြင်လေ။

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းပြု၍။ သာဝတ္ထိသို့၊ သာဝတ္ထိပြည်ဟူ၍၊ ပုန္နဝတ္ထိ၊ မိုဃလူအများ ပြောကြား ခေါ်ဆိုအပ်ဏ်ဟု ပုဂ်းဂါတာကို အနက်ယောဇနာလေ။

(သံပေါက်) လုံးစုံဘဏ္ဍာ၊ ပြည့်စုံစုရာ။ ကြောင်းမှာစွဲလတ်၊ ပြည်သာဝတ်။

အကွရစ်နှုတ်ကာ သဒ္ဒါဆရာကျိကမူကား သဝတ္ထုမည်သော ရသေ့နေဘူးသည့် ဌာနဖြစ်သော မင်းနေပြည်ပြုတော်ဟု ဆိုကြသည် ဤအလိုအားဖြင့် သဝတ္ထုကား ရသေ့၏အမည် သအန်ဂ်အကို အာရေး (ိ၍) လည်းဆက်၍ သာဝတ္ထိဖြစ်လျှာသည် ဟုဆိုလိုသည်။

ဂင်းမြို့ကို ဗုဂ္ဂားမပွင့်ဘို့ ရှေးအခါက ဝမ္မပတ္တန ဝမ္မပုရီ ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆို ကြသေးသည် ဂင်းသာဝတ္ထိပြည်ကို ယခုအခါ လူဒ္ဒိယဘုံင်းသားများက ဆဟေတ် မဟေတ်ဟု ခေါ်ကြသည် ဂင်းအမည်နှစ်ခုမှ တဘန်တခုစီ အသိုးအခြားပြု၍ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်ကို ဆဒဟတ်, ကောသလမင်းကြီး၏နန်းတော်ကို မဟေတ်,ဟု ခေါ်ဆို ကြပြန်သည်။

သာကေတ

သာကေတမြို့သည် အဘဝနဋ္ဌယ သမိုးဝိသာခါဘို့၏ နေရာမြို့ဖြစ်သည် ဂင်း ဝိသာခါသည် မာတုဂါမဖြစ်လျက် ဗုဂ္ဂားသခင် အထူးသိုးခြား သနားတော်မူအပ်သော ရဟန်းသံဃာတော်အား တသက်ပတ်လုံး ဝါဆိုဝါကျွတ် သင်္ဃန်းကပ်လှူရခြင်းစသောဆု ရှစ်ပါးကို တဦးတည်း ခံယူရယ်သူ အမြဲမပြတ် ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှုရှိ ဖွယ်လျှော်လေ့ယှဉ်သော ဒါနာဘိရတ, အရာမှာ ဇေတဒက်ရ, သောတာပန်အရိယာ ပဗ္ဗာရုံကျောင်းအမကြီးဖြစ်သည် ဂင်းကို သားနှင့်သမီး နှစ်ကျိပ် (၂၀) မြေးလေးရာ (၄၀၀) မြစ် ရှစ်ထောင် (၈၀၀၀) များမြောင်စဉ်ဆက် အခက်အလက် . အငြိုအရံ ပေါများသူဖြစ်ရကား ဝိဝဓာသာခါ ဇေတိသာတိဝိသာခါဟူသော ဝစနဏ္ဍနှင့်အညီ ဝိသာခါဟု ခေါ်သည်။

အယောဇျာ အယုဇ္ဈာ

ဂင်းအဆိုပါ သာကေတမြို့ကို ဟိန္ဒီဘာသာ ရာမကောသနှင့် သင်္ဘတကျမ်းများ၌ အယောဇျာဟု အခေါ်အဝေါ်အရေးအသားယ်သည် ငါကို့ပါဠိဘာသာကျမ်းများတွင်လည်း ခဏဝဂ် သံယုတ်ပါဠိတော် ပဗ္ဗဝဂ်၌ ဂင်းအာယုဇ္ဈာ, ဟုယ်ဂျာ–ဂုင်း မာဂဓပုဒ်သည် အယောဇျာဟူသော သင်္ဘတပုဒ်နှင့် အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျုပ်ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

သို့သော် မြန်မာအက္ခရာ မြေပုံများ၌ကား အယုဒ္ဓယ,ဟု ယ,တချောင်းငင် ဒဏ္ဍေးဝအောက်ပြိုက်အဆင့် ငင်းနောက် ယ+ပက်လက် အက္ခရာဖြင့် အရေးအသား ပျက်စီးလျက် ပါယိုနေလေသည် သတိယိုကြစေ Ayodhya ဟု စာလုံးပေါင်းမှန်ရေး၍ အယောဓျာ ဟုမှန်ကန်စွာ ပြန်တတ်စေရမည် အရှိယ မြေပုံ ကိန်းဗမိုဒ် မြေပုံနှင့် ဟင် အင်ပါယာမြေပုံများ၌ ငင်းအတိုင်းပင် ပါယိုသည်။

လက္ခဏာပုရ

ငင်းအယောဓျာနယ် မြို့တော်အမည် ပြရာမှာလည်း ဗမာအက္ခရာ မြေပုံများ၌ လုက်နောဟု အမည်ပျက်စီးလျက် ပုံမှန်ရေးသား ပါယိုနေလေသည် သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သုတကာမ သုတသန်စဉ သုတဂဝေသိ ယထာဘူတ ဝေါဟာရကာဒိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မသောက်မပြန် အမည်မှန်ကို ဇကန်သိကြရ၍ ဣတိဟာသနှင့်စပ်သော သုတမယဉာဏ် ရင့်သန်တိုးပွားကြစေရန် အလို၄၊ ၍မြေပုံတော်ကြီး၌ ငင်းအမည်တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း ငင်းမြို့တော်၏ နှုံးဟောင်းအမည် ယခုကာလခေါ် အမည်မှန်နှင့် ဘန်ဆင်းတည်ထောင်သူ မင်းအမည်များကို အကျဉ်းအပြက်မျှ ရေးသားဖေါ်ပြ လိုက်ပေဦးအံ့၊ (လဇဲက္ကွာ်(လက်သျှောကာ်)ဗင်္ဂါလီခေါ်(လက္ခဏောင်း)(ဗမာခေါ်)(လခနဥ)ဟိန္ဒူခေါ် Lucknow ယိုရင်းအင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းအပျက် Laksmau (လဇဲက္ကွာ်) ဟု ဗင်္ဂါလီ ဝေါဟာရနှင့်အညီ စာလုံးပေါင်းသစ် အမှန်ရေးရမည်။

လက္ခဏာပုရ—သဒ်တဘာသာအမည်။

လက္ခဏာပုရ—ပါဠိနှင့် ပါကတဘာသာအမည်။

ရာမမင်း၏ ညီတော်လက္ခဏ မင်းသားလက်မွန်မဆွ ပဌမတည်ထောင်ဘန်ဆင်း သော မြို့တော်ဟု ဆိုလိုသည်။

(သံပေါက်) အောက်ကာရုန်နှင့်၊ဗင်ခေါ်လင့်၊အောင်းဖြင့်ဗမာခေါ်(လက်သျှောကာ်)ဗင်္ဂါလီခေါ်။
(လက္ခဏောင်း) ဗမာခေါ် Lakkhanoung.
လက္ခဏပင်းသား၊ တည်ထောင်ထား၊ ဆိုခြားဆိုဖြိုတော်။
လက္ခဏပုရ၊ (လက္ခဏပုရ) မည်ရင်းပ၊ မှတ်ကြခေါ်အဝေါ်။
လုက်နောရေးကြ၊ မြန်မာက၊ ပျက်လွဲလွန်းသနော်။
ဆိုးဆောင်းကြောင့်ပဲ၊ ဆိုဆိုလွဲ၊ စိတ်စွဲဥာဏ်တွေးမြော်။

(လုက်နော) ဟု ဗမာအက္ခရာမြေပုံများမှာ အမှားရေးသားကြရာ အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းကြောင့် မှားယွင်းသည်ဟူလို)

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်အယောဂျာခေါ် သာကေတ,ပြိုကို မြေခွက်ပုံးကောသလန် တည်ယိမ်သော ကြောင့် ဥက္ကာရကောသလာ ဟူ၍လည်း သင်္ကေတအဘိဓာန် ကျမ်းများ၌ ခေါ်ဆို ကြသေးသည် ရှေးဟောင်း အဂ်ရယ ဟုဠ်ယ မြေပုံ၌ ကပ်ဂ်ကိုင်း အနောက်မြောက် နမ်ဒါ မြစ်နှင့် ပယောဖ္ဏိ, မြစ် သို့မဟုတ် တာပီ, မြစ်နှစ်စင်းကြို၏ ကမ်းခြေတလျောက် အရပ်များကို Kosala ဟူသော စာလုံးပေါင်းဖြင့် ဒဂ္ဂီဏာကောသလာ, နယ်အဖြစ် ဖော်ပြပါယ်သည်။

(သံပေါက်) ကလိင်္ဂ၊နောက်မြောက်ကျ၊မှတ်ကြကောသလာ ဒက္ခိဏာ။ (ဒက္ခိဏ်ကောသလာ)

ဇုန္ဆာနဂ်လ, သေတဗျာ, ဥက္ကဋ္ဌာ,

ဇုန္ဆာနဂ်လသည် အဘိညာတပါကဋ ဖြစ်ကြသော ဇာဏုသောဏိ, ပေါက္ခရ သာတိ တောဒေယျစသော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလတို့တွင် တယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သော တာရကွ ပုဏ္ဏားကြီး၏ နေရာမြို့တည်း၊ ကောသလတိုင်းအတွင်းမှာ တည်ယို၍ ဥက္ကဋ္ဌာ နှင့် ဒီးကဝ်လျက်ယိသည်၊ ၎င်းသေတဗျာ ဥက္ကဋ္ဌာ ဇုန္ဆာနဂ်လ သုံးမျိုးဘို့ တည်ရာ ဌာနအားဖြင့် အချင်းချင်း အဒိုးအစဝ် ကဝ်လျက်တည်ယ်ပုံ စသည်ကို ဥက္ကဋ္ဌာမြို့ နှင့်သာကေတမြို့အကြား မြတ်စွာဗုဒ္ဓဘုရားသခင် ခရီးကြွသွားတော်မူပုံကိုဟောသော စတုက္က နိပါတ် အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိနှင့် သိလက္ခန္ဓဝဂ် အမ္ဗဋ္ဌသုတ် ပါဠိအဋ္ဌကထာ မဟာဝဂ် ပါယာ သိရာဇညသုတ် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဆတ္တမာဇာဝက ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ စသည်များကို ကြည့်ရှုက သိနိုင်သည်၊ ကာသိကောသလ နှစ်တိုင်းကိုအဂိုးရသော ကောသလမင်းကြီး သည် သေတဗျာမြို့ကို ပါယာသိရာဇည်အား ဥက္ကဋ္ဌာမြို့ကို ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏားအား အပိုင်စားပေးတော်မူသည် ဤကဲ့သို့ အပိုင်စားပေးခြင်းကို ကျမ်းဂန်များ၌ 'ဗြဟ္မဒေယျ' ဟု ခေါ်သည်၊ ပဉ္စမသေတဗျာဟူသော မြို့၏အမည်၌ 'ဗျ' အက္ခရာမှာ ရေးချအာကာရန် ဣတ္ထိလိင် အမည်မှန်နှင့် သေတဗျာဟု ရေးဘတ်တတ်ကြစေရမည်။

ဤကောသလတိုင်း၌ ပါယိသော ငါးမြို့အနက် ဇုန္ဆာနဂ်လ သေတဗျာကိုသည် ဂေါဿာ ဒိစတြိတ်၌ တည်ယိကြသည် သာဝတ္ထိနှင့် ဥက္ကဋ္ဌာသည် ဗဟာရုဏ္ဏစ ဒိစတြိဂ်၌ တဲည်ယို၍ သာကေတသည် ဗိုက်ဇာဗာဒ် ဒိစတြိဂ်မှာ တည်ယိသည်။

ကောသလတိုင်းဆိုင်ရာ ပြဆိုချက်ပြီးပြီ။

တန်းဆာ ။ ။ ရှေးလက်ဘောင်းကြီးများနှင့် အညီ တဝမ်းပူ နငယ်သတ်မှာ ဝိသဇ္ဇနီနှစ်လုံးနှင့် တန်းဆာဟု သတ်ပုံမှန်ကန်စွာ ရေးတတ်ကြစေရမည်၊ ဝိသဇ္ဇနီမပါဝဲ နသတ် သက်သက်ဖြင့် တန်ဆာဟူ၍ လည်းကောင်း သေးသေးတင်နှင့် တံဆာဟူ၍လည်းကောင်း အလဲအဂ်ာမရေးသားကြလေလင့်။

ရှေးဟောင်း အကိုးလက်ဘကား မြဟ္မာ့ခန်းဝါ ကမ္မာ့တန်းဆာ စသည်တည်း။

(သံပေါက်) တ နသတ်မှာ၊ ဝိသဇ္ဇနီပါ၊ ဆဉ်ကာရေပ၊ ပဏ္ဍိတ။

http://www.dhammadownload.com

(၄) မဂဓတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည်၊ မဂဓတိုင်း ရှေးမြို့တော်ဟောင်းအမည် ရာဇဂဟ (ရာဇဂြိုဟ်)။

ဘုရိဇ္ဇ၀ဝသုမတိ, ပါဠလိပုတ္တ,ယရမြို့အမည် ရာဇဂဟ၊ ပဋ္ဌနာ,ရှေးအရံမြို့အမည် နာလန္ဒာ ပင်းတိုင်းဏ်တည်ရာကား ဗိမ္ဗာသာနှယ် မြောက်ပိုင်း မြောက်ဘက်၌ ပဋ္ဌနာ အလယ်၌ ဂယာဒိစတြိုတ် တောင်ဘက်၌ ဟာဇာရိဘာဂ ဒိစတြိတ်များဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

မာဂဓတိုင်း.....တိုင်းမှာအထူးရေးသွယ်မလို မြို့တော်ကိုပြဆိုအံ့။

ရာဇဂဟ ရာဇဂြိုဟ်မြို့

ဂင်းရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်ကား ဗုဂ္ဂးရှင် လက်ထက်တော်အခါ ကျောင်းဒါယကာ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး ပိုင်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတော်၏ မြို့တော်ဖြစ်၍ မြို့၏အရှေ့တောင်ဘက်၌ ဝေဠုဝနကျောင်းတော်ကြီး မြို့၏အရှေ့မြောက်ဘက် ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်နှင့် မြို့တံတိုင်းအကြား သရက်ဥယျာဉ်၌ ပဂ္ဂလိကကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရားအရာမှာ ဇေတဝန်ဂ သောတာပန်အရိယာ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာက ဗုဂ္ဂးရှင်အလုပ်အကျွေး ဧဆေးဆရာကြီးဖြစ်သည့် ဆရာဇီ၀က ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော အမွှ၀နံကျောင်းတော်ကြီးများ တည်ယှိရာ ဖြစ်သည် မြို့၏ထက်ဝန်းကျင်သုံးယူဇနာအတွင်းတဲ့ရှစ်ရပ်သောကျောင်းတိုက်ကြီးများ ခြံရံလျက်ယှိသည့်အပြင် မြို့၏အရှေ့တောင်အရပ်၌ အသျင်မဟာကဿပမထေရ် အမြဲဌာန် တော်မူရာ ခုနစ်ပြည်ဆောင်မင်းတို့ ရယှိသော ခုနစ်ရုသော ဓာတ်တော်များကို တပေါင်း တည်းပြု၍ အဇာတသတ်မင်းတည်ထားအပ်သော ဓာတုနိဓာနစေတိတော်ကြီးတည်ယှိရာ မြို့တော်ကြီးဖြစ်သည် ထို့ပြင် ဗုဂ္ဂးရှင်ကိုတော်မှီ ဒုတိယ နှစ်ခုမြောက်ဝါ တတိယ သုံးခုမြောက်ဝါ စတုတ္ထ လေးခုမြောက်ဝါ သတ္တရသမ တဲ့ခုနစ်ခုမြောက်ဝါ ပိသတိမ နှစ်ဆယ်မြောက်ဝါ ပေါင်းငါးဝါကပ် ဆိုတော်မူရာဖြစ်သည့် အထူးအားဖြင့် ဤမြို့တော်သည် ဗုဂ္ဂးပွင့်တော်မူသောအခါနှင့် စကြာမင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဇာခါ၌သာ ယေဘုယျအားဖြင့် လူဘို့နေထိုင်ရာဌာနဖြစ်၍ ထိုမှတပါး အခြားကာလ၌ကား နတ် ပလူးတို့ ဆိမ်းပုံကဲ့သားခြင်းကြောင့် လူဘို့၏ နေရာဌာန မဟုတ်ဟု ကျမ်းဂန်များ၌ ဆိုအပ်သော မြို့တော်ဌာနဖြစ်သည် ဂင်းမြို့တော်၌ တံခါးမကြီးသုံးဆဲ့နှစ်ခု တံခါးငယ် ခြောက်ဆဲ့လေးခုယှိသည် အကျယ်သုံးဂါ၊ တိုယှိသည် ပရ္ဘာ၀တောင် ဂုဟိဂလိတောင် ဝေဘာရတောင် ဝေပုလ္လတောင် ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင် ဟူသောတောင်ငါးလုံး ခြံရံအပ်သည်

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်၍ ဂိုဏ်ဗွဲ့ဖြိုဟူ၍လည်း ခေါ်အပ်သည် ဝေယျာဝစ္စကံလည်း ၎င်းဖြို့၏အမည်ပင်ဖြစ်သည် ရာဇဂိုဏ်ဟူသော ၎င်း၏အမည်ကား ယခုနောက်လူကို ခေါ်ဝေါ်သောအမည်ဖြစ်သည် ၎င်းဖြို့တော်တည်ရာကား ဂယာ ဒေသကြီးအတွင်းမှာ တည်ယံသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော် တည်ရာဖြို့၏ အနှံ့တောင်ဟု ပြဆိုခြင်းသည် နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် တတိယဒဿဝလဝဂ် စဟဂ္ဂါသုတ်အပ္ပင့် အဋ္ဌကထာနှင့်အညီပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ အပ္ပဝန်ကျောင်းတော်တည်ရာ ဖြို့၏အနှံ့မြောက်ဟု ပြဆိုခြင်းသည် သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ပြဆိုသည်၊ ဖါဟိယန်မှတ်တမ်း သုယေနစွဂ် မှတ်တမ်းများ၌လည်း ဤအတိုင်းဆိုသည် ဓာဟုနိဓာန စေတီတည်ရာ ဖြို့၏အနှံ့တောင်ဟုဆိုခြင်းသည် မဟာပရိနိဗ္ဗာဏသုတ် အဋ္ဌကထာနှင့် ထူပဝင်ကျမ်း စသည်နှင့်အညီ ပြဆိုသည် ၎င်းစေတီတည်ရာကို ဖါဟီယန်မှတ်တမ်းမှာ ဖြို့၏အနောက်မြောက် သုယေနစွဂ် မှတ်တမ်းမှာ ဖြို့၏အနှံ့မြောက်အရပ်ဟု ဆိုသည် ဆင်ခြင်လေ။

(သံပေါက်) ရာဇဂြိုဟ်မှ၊ ဂြိုတောင်ကျ၊ မှတ်ကြဝေဠုဝန်။
အမ္ဗဝန်ကျောင်း၊ တောင်ကြားဝေါင်း၊ ဖြိုဟောင်းဂြိုဖြောက်ဌာန်။
ဝေဘုန်ဝ၊ စေတီမှာ၊ ဖြိုရာဂြိုတောင်မှန်။

ဤကား မှာဆိုချက်တည်း

ဤမဂဓတိုင်းအခဏ်း၌ ရာဇဂြိုဟ်နှင့်စပ်၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းအကြောင်း ဓာတုနိဓာန စေတီအကြောင်း မဂဓဘာသာအကြောင်း ပါဠိလိပုတ်ဖြို့အကြောင်း အသောကမင်းကြီး ရဟန်းပြုမပြုအကြောင်းနှာလန္ဒာအကြောင်း ဥရုဝေလာအကြောင်း ဂယာသီသအကြောင်း မဟာဗောဓိအကြောင်း မဟာဗောဓိစေတီအကြောင်း သေနာနိဂမ အဆုံးအဖြတ် နေရာဒေသ အကြောင်းများကို အစဉ်အတိုင်း ပြဆိုအံ့။

ဒီဠိသဘာသာနုဝါဒ။ ။ဤဗိမ္ဗိသာရမင်းကား အင်္ဂကိုင်း မဂဓကိုင်း နှစ်ကိုင်းကို အုပ်ချုပ်စီရင် ဘုရင်ဖြစ်သော ဝေဠုဝန်ကျောင်းဒါယကာ သောတာပန်အရိယာ မင်းကြီးဖြစ်သည် ဤမင်းကြီး၏ ခမည်းတော်ကား ဘည်ယမင်းတည်း ဤခမည်းတော် ဘည်ယမင်းနှင့် ဗုဒ္ဓဘုရား ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းတို့ကား အလွန်ခင်မင်ရင်းနှီးသော ဒဋ္ဌိမိတ္တ ဝိယသဟာယက မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသည် သားတော်ခြင်းမှာ အဒိဋ္ဌသဟာယက မိတ်ဆွေများဖြစ်ကြသည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းက ဗုဒ္ဓဘုရားလောင်း မင်းသားအောက် ငါးနှစ်ငယ်သည်ဟု ကျမ်းအဆိုရှိသည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် ဖြို့၏အနှံ့တောင်အရပ်ရှိ ဝေဠုဝန်ခေါ်

http://www.dhammadownload.com

ဂါးတောဉ့ဃျာဉ်ဒွံ့ ဉ့ဃျာဉ်ဒွံ့နှင့်တကွ ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်စေပြီး ဗုဒ္ဓ အမှုဝယ်သော သံဃာအား ရေစက်ချ လှူဒါန်းတော်မူသည်၊ ထိုသို့လှူဒါန်းစဉ်အခါ သပိတ်ကြိုးကွဲနုံး ဒေဝါနဂိုယတ္တိအသမင်းကြီး မဟာမေဃာနံ ဉ့ဃျာဉ်ဒွံ့တကွ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းစဉ် နှစ်ဆိုနုံးလေးသောင်း အာဏယ်သော မဟာပထဝီမြေကြီး သွက်သွက်ခါတုန်လှုပ်စေ၍ လှူဒါန်းဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ-စကြာဝဠာ ကမ္ဘာမြေကြီး ဆိပ်ဆိပ်ဟည်း၍ ခြောက်ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မြတ်ကြီး၏ အမြစ်အရင်းတို့ သည်သက်ဆင်းတော်မူပါပေကုန်ပြီဟု နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော အနေဖြင့် ကခုန်ပြူးထူး သကဲ့သို့ သွက်သွက်ခါတုန်လှုပ်စေ၍ လှူဒါန်းတော်မူသည်၊ ကျောင်းတော်ကြီးနှင့်တကွ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ကြီး အဘယ်မှာကြီးကျယ်စည်ကား ခမ်းနားသည်ကို တာဝတိံသာ နတ်ပြည် နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်နှင့်အလား မခြားတူပုံဘွဲ့ဆိုသော ဧခမာထေရီအပါဒါန်လာ ဝေဠုဝနာရာမထုတိကိတိသိလောကမျှားကိုကြည့်ရှုကဆိုနိုင်သည် ကြည့်ရှုလေ။

(သံပေါက်) အစ်ပဂဝ၊ နှစ်ဌာန၊ ဗိုင်လှရာဇာ ဓိပ္ပိသာ။
ဓိပ္ပိသာရ၊ ဘရာဇ၊ မှတ်ကြသည်ရာ ဘဒ္ဒိယာ။
သုဇွေါဒန၊ မင်းရာဇ၊ ဒဋ္ဌဓိတ္တာ၊ ထိုမင်းမှာ။
အဓိဋ္ဌေန်၊ သဟာယော်၊ သားတော်ချင်းချင်းသာ။
ဓိပ္ပိသာရ၊ ငါးနှစ်မျှ၊ ငယ်လွန်လောင်းအောက်မှာ (ဗုဒ္ဓလောင်းအောက်ကိုယူ)။
ဝေဠုဝန်ခေါ်၊ မြတ်ကျောင်းတော်၊ ရှေ့နောက်ပေးစဉ်ခါ။
နှစ်သိန်းလေးသောင်း၊ မြေထုပေါင်း၊ လှုပ်ကြောင်းထိုအခါ။

စာတုနိဒါနစေတီအကြောင်း

ဂုဏ်စာတုနိဓာနစေတီကို အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ညွှန်ကြားချက်အရ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ထုတ်တည်စေသနည်းဟူမူ မွေကွဲ ဒဿ တရားဆုံးဖြတ် အမတ်ချုပ်ကြီးအရာ၌တည်ခြင်း ရတဂ်ဓရ ဇေတဝဂ်ရတော်မူခြင်း ဥတ္တရဂိမနူသဓမ္မအရာ၌ ဗုဒ္ဓရှင်ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်အတူ ပြုတော်မူ၍ အချိန်းအမြှောက် ခံတော်မူရခြင်း ဗုဒ္ဓရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏ အခြားသော သာဝကကျွန်နှင့် မဆက်ဆံနိုသော ဗုဒ္ဓရှင်ဝတ်လဲတော် သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံသုံးဆောင် ရခြင်း ဤသို့စသော ဂုဏ်အထူးကျေးဖြင့် ချီးကျူးခံယူတော်မူရသော သဒ္ဓမ္မပဋိသတ္ထာပက ပဉ္စမသင်္ဃိယနာတော် ဦးဘိနာယက တရိယသာဝကကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင် *မဟာကဿပ မထေရ်ဖြတိသည် ဗုဒ္ဓရှင်ခဝတ်တော် ဝေရဉ္ဇကြဿော အစရှိ တသတ်မင်းနှင့် ကောလိယမင်းကျွန်မှတပါး အခြားခြောက်ပြည်သော မင်းနှင့် ပုဏ္ဏားကျွန် နှိုင်းဆဲ ခြောက်ဝဲခြောက်ဘိသော ဓာတ်တော်မျှားကို နောင်အနာဂါတ်ကာလ၌ မိလ္လာဝါဒါ *အိုလိုဘို့ ဘေးရန်အန္တရာယ် ကင်းဖြစ်မည်ကိုမြင်တော်မူသဖြင့် ထိုမင်းနှင့်

http://www.dhammadownload.com

ပုဏ္ဏားဘွဲ့ ကိုးကွယ်လောက်မှုမျှ ဓာတ်တော်များ ချန်ထားခဲ့ပြီး တန်းမိုးထောပ်ဖြင့် ပင့်ဆောင်ယူတော်မူကာ အဇာတသတ်မင်းအား ဘုန်းတန်ခေါ်တော်ကြီး ထည်သား ပြာပနာစေတော်မူပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ရာမဂါမ ကောလိယမင်းတို့ ပေစုရုပ်ဓာတ်တော်များကို မဆောင်ယူခြင်းကား ၎င်းတို့၏ ဓာတ်တော်များကို ဂူဒွဲမန္တနာဂါးတို့ ကိုးကွယ်သိမ်းဆည်းစောင့်ရှောက်ထားကြသဖြင့် တိတ္ထိတို့ သေးရန်အန္တရာယ် မတွယ်မငြိပဲ နောင်အခါ သိပ္ပံဥဇ္ဈာန်း ပေါမမာလိ မည်သော မဟာဇနပုတ်တော်ကြီးသို့ သွင်းနှံပြာပနာမည့် အကြောင်းကို အနာဂတံသညာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာဆင်ခြင် မြင်တော်မူသောကြောင့် ဆောင်ယူတော်မမူဟုမှတ်။ (၎င်းအကြောင်း နောက် ဓာတ်တော်ဝေဏှုအခေတ်း ရာမဂါမ ကောလိယ၌ ထင်ရှားစေဦးအံ့)။

ထိုသို့ဓာတ်တော်များကိုပင့်ဆောင်ယူပြီး စေတီတော်ကိုတည်ဖေရာ၌ပျာဇပြိုတ်မြို့၏ အရှေ့တောင်အရပ်၌ အသျှင်မဟာကဿပ ရပ်တော်မူကာ ဤအရပ်၌ အကြင်ကျောက်ခဲကျောက်ဖျာ သည် ယို၏ ထိုကျောက်ခဲကျောက်ဖျာသည် ကွယ်ပျောက်စေသတည်း မြေမှုန့်သည်လည်း စင်ကြယ်စေသတည်း ရေသည်လည်း မတရဲမတွန်မိုးမိုးမှိုင်စေသတည်းဟု အမိန့်ရှာန်ပြုတော်မူပြီး။

တန်းခိုး။ ။ဤတန်းခိုးဟူသော စေါ်ဘာရဏ္ဍ ရှေးသတ်ပုံများနှင့်အညီ တန်းမှာနသတ် ဝိသဇ္ဇနီနှင့် ကျနမှန်ကန်စွာခံရေးရမည်. (ဖုန်းတန်းခိုး) (ဖုန်းတန်း) (တန်းခိုး) ဤစေါ်ဘာရဏ်းပျိုးကား အတူပင်တည်း၊ မြေမိုးကွဲဖြန်း၊ ပြတ်ဘာနန်း၊ ဖုန်းတန်းကြိုးလွှစေ၊ (ကဝိသက္ခေဘာသတ်ပုံ) တန်းခိုးမျည်မျှပင်ကိုသော်၊ နန်းရိုးတည်စပင်ကိုသော်၊ (သုံးထောင်မှူးဆို အဖြည့်ခံပိဉ်ဖုံရတု) တန်းခိုးမကျော်ဘိမူကား၊ မြန်းညှိုးမယော်ဘိမူကား၊ ဤသို့စသော သတ်ပုံလက်ဘများကိုရှု။

ဖုန်း....၎င်းဖုန်းကို ရှေးအခါက ဖဦးထုတ်နှင့် ရေးပို့ရေးထုံးပုံကြသည် နောက်ဆရာများကဘာကုန်းနှင့်ရေးသားကြသည် တွင်းသင်းတိုက်ဝန် သတ်ညွှန်းသစ်မှာ ဖဦးယုတ် ဆကာရန္တသတ်ပုံမှာ ဘကုန်းနှင့်ရေးကြသည်

(သံပေါက်) ကမ္မာနသတ်၊ ဝိသဇ္ဇနီတ်၊ ရေးလတ်တန်းခိုးဧရှုးနည်ဂိုး။
ဖဦးထုတ်ရေးရုန်း၊ တွင်းသင်းဝန်၊ ပြဿုန်းဖုန်းကန်းခိုး။
ဘကုန်းရေးရုန်း၊ ဆကာရန်၊ လာဟန်ဘုန်းတန်းခိုး။

ယခုနောက်ကာလ၌ အချို့ (ပုဉ်းတန်းခိုး) ဟု ပုညဿကိုထောက်၍ ရေးကြရာ သဒ္ဒါနုသာရီနည်းအားဖြင့် သင့်လျော်သည်ဟုမှတ်။

http://www.dhammadownload.com

ဤသို့ "အသျှင်မဟာကဿပ အသိဉ္စာဒုပ္ပါတော်မူရာ အရပ်၌ ဖူတနာသုံးပါးကျွတ်ခြင်း အလွန်ကြည်ညိုဖွယ် ပေါက်ရောက်ခဲ့ကုန်က သင်္ဂါကရားအရာမှာ သူမကူအောင် လွန်ကဲသော နောင်ဝိဖွတ်ဘိမည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်လတ္တံ့ဟု ဗျာဒိတ်ရ ပဋိမသင်္ဂါယနာတင် ဘုရင်အစာတသင်္ဂမင်းသည် အသျှင်မဟာကဿပမထေရ် ဩနိကြားတော်မူချက်အရ ဝိဒိဝေရရ ဓာတ်တော်များနှင့်ကကု သုနစ်ရသုနစ်ဟိုသော ဓာတ်တော်များကို သွင်းနှံ ဂွာပနာတော်မူ၍ ဓာတုနိဓာန စေတိဒေထင်ကြီးကို ကြီးကျယ်မြင့်မားနား လှပြိုင်ဂုက်လုံခြုံစွာ တည်ထားတော်မူသတည်း။

မာဂဓဘာသာ

မာဂဓတိုင်းနှင့်စပ်၍ မာဂဓဘာသာအကြောင်း အမြွက်မျှပြဆိုဦးအံ့

ဗုရားပရွေကဗုဒ္ဓါ အံစယ်သော အသျှင်မြတ်တို့ဟောကြားပြောဆိုသုံးစွဲတော်မူသော ပါဠိဘာသာကို ဤရာဇကြိုတ်ပြုအပိုင် မိုင်ငံပြည်နယ်ဖြစ်သည့် မဂဓကိုင်းခွ် နေသူလူကို

အသျှင်–နှင့်–အရှင် ဟူသော ဝေါဟာရတို့ခွ် ဘင်္ဂလေစသော မာဂဓပုဒ်အနက် အာလပနတ္ထ ဘဒန္တ အာယသ္မာန္တ၊ ပုဒ်ဘို့၏အနက်မျိုးမှာ အသျှင်ဟု သယပင်းဟထိုးနှင့် ရေးရမည် ဗုဿရသားမိစသော မာဂဓပုဒ်ကိုအနက်မှာ အရှင်ဟု ရကောက်ဟထိုးနှင့်ရေးရမည်။

(သံပေါက်) သယပင်းဟထိုး၊ သျှင်ရေးမျိုး၊ ပုတ်ရိုးအာလပန အနက်ရ။

ရကောက်ဟထိုး၊ ရှင်ရေးမျိုး၊ ပုတ်ရိုးဗုဿရ+သာ မျိုး။

ဘဝသင် ပြည်ကြီးရှင်သည် အသျှင်လူများ သိကြားဘည်း။ ဤသို့ အစယ်သော ရှေးလက်ဂကိုရ်။

ဓိဆို ဟူသော ဝေါဟာရ၌ ထဝမ်းပူလုံးကြိုးတင် ငင်းနောက် တဝမ်းပူ ထဆင်ထူးအဆင့်နှင့် တိထွိဟု ကျနပုန်ကန်စွာ ရေးတတ်ကြစေရမည် သိသာထင်ရှားစေဦးအံ့ ၎င်းဝေါဟာရသည် မာဂဓဘာသာ ပါဠိစကားမဟုတ် ဒေဖုန်အားဖြင့်ကား တိထွိယ ဟူသောမာဂဓပွေ်ခွ ယာအက္ခရာကို ပယ်နှုတ်ချေဖျက်၍ ရှေး အနှစ်ရာပေါင်းများစွာ ကာလကပင် ဗမာစကား ပြုလုပ်ခေါ်ဆို ရေးသားခဲ့ကြသော တဘို့နှုန်ဝေါဟာရ မျိုးသံဖြစ်သည်၊ ရှေးပေါရာဏာက လက်ဘမူးနွှား (ပေးဘနိုးပုမ်း၊ တိထွိကျမ်းကို၊ ခွဲလမ်းအယူ) (ဂျည်သွား မသိ။ မတ်တိထွိတို့ ရှိမခိုးထိုက်) ဟူသော စတုခမ္ဘာသာရလက်းဖွားမှာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (တိထွိဘလုန်း၊ တက္ကတုန်း၊ ဒုန်းစက္ကားမျိုးသွေ) ဟူသော ကဝိလက္ခဏာ သင်္ကမှာကဲ့သို့လည်းကောင်း ရေးသားရမည်။

အချို့ပဋိညာဉ်များကမူ ၎င်းတို့ကဲ့သို့သည် ပါဠိဝေါဟာရစကားမျိုး ဖြစ်သည်ဟု အယူယိုကြ၏။ ယင်း သည်သော အဆုံးကြောင်းကား နောက်က တဝမ်းပူနှစ်လုံးဆင့်နှင့် ရောင့်ရဲခြင်းအနက်ဟော တိထွိ ပုဒ်မှတပါး ဤကဲ့သို့ ဘဝမ်းပူဆဆင်ထူး နှစ်လုံးဆင့်နှင့် တိယ်တိယ် ဟူသောပုဒ်မျိုး ပါဠိဝေါဟာရ မဟုတ်သောကြောင့် တည်း၊ သို့ဖြစ်ပါလျက် ဗဟိဝဿဒီ ယောဇနာနှင့် အာဠဝိသောမနိကျမ်းများ၌ ဒဏ္ဍီ ဟယ်ဂီစသော ပုဒ်မျိုးမှာကဲ့သို့ ဤပစ္စည်းသက်၌ ဟိယ်ဟုဤကာရန္တနှင့် ရှုပ်တူကဲ့သားရာ ဆင်ခြင်ဘွယ်ကြီးတရပ်အဖွင့်ဖြစ်နေ၏။ စင်စစ်အားဖြင့် ဆိုအင်ဦးသည့်အလုံး ဟိယ်ဟိယပုဒ်မှုကဲ့၌ ဟိယ်ဟုဆေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ရာ ပုဒ်ရင်းတိထွိယ၌ တိလွ-ဧယ သို့မဟုတ် ဧက-တိထွ သဠါရေးဆိပ်အနက်ဟော တိယ်ဒိယ-ဟိတိယ် ဥပမာတဋ္ဌိတ်ပြု ရေဆင်းနှင့် တူသော ဒိန္ဓာအယူရ တိထွေနိယုဒ္ဓာ ဟိယ်ဒိယာပြု၌ နိယုဒ္ဓာအနက်၌ ဧယပစ္စည်းသက် သို့မဟုတ် အသလ္ဓိ

http://www.dhammadownload.com

ပြောဆိုဆုံးစဲ့သော ဘာသာဖြစ်သောကြောင့် မာဂဘောသာဟုခေါ်သည် ဆိုသော် ကိုင်းသူပြည်သား လူအပြားက ပြောဆိုကြသော အရပ်သုံး မာဂဓိဘာသာကား သင်္ဂါယနာသုံးတန်တင် လွန်စွာလင်ကြဲယ်သော ဗုဒ္ဓဝေါ ဝိဂလုကလ်သုံးပုံပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းဂန်များ၌လာသော သဒ္ဒမာဂဓိ တန္တိဘာသာကဲ့သို့ မဟုတ်ပဲ ဘာသန္တရရောယှက် အပျက်ပျက်ဖြစ်၍ မသန့်ရှင်းမစင်ကြယ်သော ဂါဒိကဒေသမာဂဓိ ဒီသက ဘာသာမျိုးသာ ဖြစ်ချေသည် ထိုအကြောင်းကို အများအားဖြင့် ပုဂ်းဒေသမာဂဓိ ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အသောကသိလာလိပိများကို ကြည့်ရှုက ထင်ရှားသိနိုင်သည်၊ ပုဂ်းမာဂဓိဘာသာကို ဗြဟ္မဝေါဟာရ အရိယဝေါဟာရ ဟူ၍ လည်း ကျမ်းဂန်များ၌ အသိုယ့်သည်။

အနက်၌ ဇုကပစ္စည်းသက် တကိုယဖြစ်၍ တိယ္ဍိယပြီး မိန္ဆာအယူဝါဒသို့သူ၍ ဂုဏ်တိယ္ဍိယပုဒ်မှ ယကိုပယ်ဖျောက်၍ မိန္ဆာအယူ ယို့သူကို တိတ္ထိဟု ဗမားစကား ပြုလုပ်ခေါ်ဆိုရင်း ဖြစ်သည်ဟုမှတ်။

သို့ဖြစ်ပါလျက် ယခုအခါ အများအားဖြင့် ဤတိတ္ထိဟူသော ဗမာဝေါဟာရဖြင့် သုံးစွဲရမည့်အရာများ၌ အယူသာမညဟော သို့မဟုတ် အရာအားလျော်လွှာ မိန္ဆာအယူဝါဒဟော ဒိဋ္ဌိဟူသော မာဂဓသဒ္ဒါဖြင့် ခေါ်ဆိုရေးသား ပြောဆိုလေ့ကျင့်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤကဲ့သို့ ပါဠိနှင့်ဗမာ ရောထွေး၍ သံတူကြောင်း ကွဲ ကြောင်းကွဲသံတူ ပြုလုပ်သုံးစွဲခြင်း၌ ပါဠိဗမာ နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် မလေးစားရာ ဂုဏ်လွန်းရကား ဤအသုံးမျိုး မှဂရှစိုက်ရှောင်ကြဉ်သင့်လှပေသည် ရှောင်ကြဉ်ကြလေကုန်။

(မှတ်လွယ်ရန်သံပေါက်) မိန္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အယူယို့၊ တိတ္ထိခေါ်ကြ ဗမာက။
တိတ္ထိယပုဒ်၊ ယပယ်ဖြုတ်၊ အဟုတ်မှန်လှ၊ တိတ္ထိပြ။
ယင်းစကားမှာ၊ တန့်နွှာ၊ ခေါ်ဆုမှန်လှ ဝေါဟာရ။
မိန္ဆာအယူ၊ ယို့သောသူ၊ ခေါ်ယူမှတ်ကြ တိတ္ထိယ။
မိန္ဆာလဒ္ဓိ၊ ခေါ်ဆိုဘိ၊ မိဋ္ဌိယူထ မာဂဓ။
တိတ္ထိဟူဘိ၊ မှန်ပါဋ္ဌိ၊ ပယို့မှတ်ကြ ကေန္တ။
မိန္ဆာလဒ္ဓိ၊ ဟောဆိုဘိ၊ ပါဋ္ဌိတိတ္ထ မှန်နောက်က။
နိယုတ္တနက်၊ ဇုယဆက်၊ ပြီးချက်တိတ္ထိယ။

(တနည်း) အသတ္တိနက်၊ ဇုကသက်၊ ပြုလျက်ဂုယ တိတ္ထိယ။ (-က-ကို-ယပြု)
အသတ္ထိနက်၊ ဤမသက်၊ မှတ်ချက်ဂဏ ဓိသေသ။
ဆိုကြောင့်တိတ္ထိ၊ ဤဒ္ဒိမှ၊ ဥဘော်မှတ်ကြ ပယို့ရ။

ဤတိတ္ထိယဟူသော မာဂဓမှဒ်၌ ဝစနတ္ထနှင့် ပုဒ်ပြီးပုံ သဉ္ဇာဃက်အကျယ်ဘိလိုလျှင် ငါတို့စိတ်ဇောသော ဗာလာဝတရဏကို ကျွန်းမာကြည့်လေ။

http://www.dhammadownload.com

ပါဠိလိုတ်

ဂုဏ်ပါဠိလိုတ်ရှေ့သည် ဗုဒ္ဓဂုဏ်သက်တော်ထင်ရှား ယိုတော်မူစဉ်က အစာတသတ်မင်း ဝန်ကိုင်း သောလီပြည်ကို ကိုက်ယူရန် အကြံယူ၍ ခံတပ်ရှေ့အဖြစ်ဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ဘူးသောရှေ့ဖြစ်ပြီး ဗုဒ္ဓဂုဏ်ပရိဒိဗ္ဗာဏ် စံလွန်တော်မူပြီးသည့်နောက် သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးလက်ထက်သို့ ရောက်သောအခါ မဟာရာဇဓာနီ မင်းနေပြည်ရှေ့တော်အဖြစ်သို့ရောက်လာသည်၊ ထို့ကြောင့် ဂုဏ်ပါဠိလိုတ်ဟုခေါ်ဝေါ်ခြင်း၌ နှစ်ယောက်ရှေ့ ရှေ့တော်ဟုမှတ်ယူရမည် ဂုဏ်ရှေ့တော်အမည်ကိုမူ ပါဠိလိုတ်မှတပါး ပုဂုဏ်၊ ကုသမဂုဏ်၊ သိရိနဂရ,ဟု အမည်အမျိုးမျိုး ခေါ်သေးသည်ကိုလည်း ယူယ်ရသည်။

သိရိဓမ္မာသောက

၅၅၌ရှေ့တော်နှင့်စပ်၍ သိရိဓမ္မာသောကမင်း၏ အကြောင်းအနည်းငယ် ပြဆိုဦးအံ့၊ သာသနာသကရာဇ် (၂၁၈) ခုနှစ်၌ ရာဇာဘိသေကမင်္ဂလာဖြင့် မင်းအဖြစ်သို့ရောက်၍ ကလိင်္ဂတိုင်းမှတပါး ဇမ္ဗူဒီပကွန်းအား လုံးလိုပင်အဓိုးရ၍ မြေအပြင်ဝယ် အလွန်ထင်ရှားသော ဗုဒ္ဓဘုန်းတန်းဂိုးကြီးများသော မင်းတပါးဖြစ်သည် (ကလိင်္ဂတိုင်းမှာ အသောကမင်းမင်းအဖြစ်ရောက်ပြီးနောက်မှအပိုင်ရသည်)ဘိုးတော်စန္ဒဂုတ်မင်း၏အမွေကိုခံယူကာ သာသနာထော်ဒ်အလွန်ကြေးဇူးများရာသာသနာသကရာဇ်(၂၃၄)နှစ်မြောက်ဒ်တတိယသင်္ဂါယနာတင်စဉ်လွန်စွာအထောက်အပံ့ အကူအညီပေးခဲ့သော သာသနာ့ဂူဟဒါယကာဘုရင်ဖြစ်၍ တောင်ပိုင်းသာသနာပြု ဒါယကာ သိရိဓမ္မာသောက မင်းတရားကြီး အမည်ဖြင့် ယခုတိုင် ထင်ရှားလျက်ယ်သည် ဂုဏ်မင်းတရားကဲ့သို့ ပစ္စယဒါယကာအဂ္ဂ၌ အတိပရဂ္ဂ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ထိ ဗုဒ္ဓဂုဏ်လက်ထက်တော်ကပင် အတူမယ်ကြောင်း ကျမ်းဂန်များ၌ အဆိုယ်သည်။

အသျှင်မဟာကဿပ၏ ဗျာဒိတ်တော်နှင့်အညီ တတိယ သင်္ဂါယနာ မတင်မီ သာသနာ့နှစ် ၂၂၅-ခုနှစ်လောက်မှာ သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အစာတသတ်မင်း တည်ထားခဲ့သော ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဓာတုနိဓာန ဇေတီတော်ကြီး၌ ဂူဘုရားအပ်သော ခုနှစ်ပြည်ထောင်သော မင်းကို၏ ဝေစုရ ဓာတ်တော်များကို ထိုဇေတီ၌ ကိုးကွယ်ရုံမှ ချန်ထားခဲ့ပြီး အလုံးရုံ ထုတ်ယူ ပင့်ဆောင်ကာ ဗိဒိသိုင်းမှင်းတော် ဇမ္ဗူဒီပကွန်းအပြင် အများအားဖြင့် ကျဉ်ယပြည်အတွင်းယို ဖြို့ပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်၌ ဇေတီပေါင်းရှစ်သောင်းလေးထောင် တည်ကားဇေပြီး ဗုဒ္ဓဂုဏ်သုံးဆောင်တော် မူဘူးသော သပိတ်တော်ဖြင့် တသိတ်မှ ဓာတ်တော်များကို ချန်ထားပြီး ကျန်ဓာတ်တော် အလုံးရုံ ဂူဘုရား ဇေတော်မူပြီ ချန်ထားသော ဓာတ်တော်သပိတ်ကိုမူ ခုနှစ်တော်ဦးမှာ ကိုးကွယ်တော်မူသည် နောက်တတိယ သင်္ဂါယနာတင်ပြီး သားတော် အသျှင်မဟာမဟိန္ဒ

http://www.dhammadownload.com

သိဂိုဠ်ဖြင့်ကွန်းသို့ သာသနာ့ပြု ကြွရောက်စဉ်အခါ ထိုဓာတ်တော်များကို ပင့်ဆောင်ရန် အာဂျာမဟာမတ်နဲ့ စေလိုင်းချုပ်အရာ ကြွရောက်လာသောမြန်တော်သုမန သာမဏေအား ဓာတ်တော်သက်ဝင်ကို သိဂိုဠ်ဖြင့်ကွန်းသို့ ပင့်ဆောင်ရန် အပ်နှင်းတော်မူပြီ သုမနသာမဏေ သိဂိုဠ်ဖြင့်ကွန်းသို့ ပင့်ဆောင်ကြွရောက်လာသော ဓာတ်တော်များကို ဒေဝါနုံပြိယတိဿ မင်းကြီးက ဘိုးကြွေပင့်သူပြု သိဂိုဠ်ဖြင့်ကွန်းတွင် တသူဇနာ တသူဇနာကွာ အရပ်မှာ စေတီတော်တဆူ တဆူ ကည်ထားစေ၍ သွင်းနှံ့ကွာပနာတော်မူပြီ သင်္ကေတ်တော်ကိုမူ နုံးတော်တွင်းဌာနး၍ ကိုးကွယ်တော်မူပြီး ယခုကိုင် ထိုဓာတ်တော်များ ကွာပနာရာ စေတီတော်များကို အရပ်ရပ် အနှံ့အပြား ကိုးကွယ်ပူဇော်ထွက် ယိုကြဲရသည် ထိုသို့ပူဇော်ကြရခြင်းသည် ပါဠိလိပုတ်ပြည်ရှင် ဘုရင်သိရိဓမ္မာသောက၏ ကြွေးဝွေး ဥပကာရပင်ဟု ဆိုသင့် ဆိုထိုက် ဆိုအပ်လှပေသည်။

သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး ရဟန်းပြုသလော

ဤသိရိဓမ္မာသောကမင်း ရဟန်းပြု-မပြုဟူသော ပြဿနာ၌ စိစစ်ဘွယ်ယို့၏၊ အကြောင်းကား အသောကလိပိ ကျောက်စာနံပါတ် (၁၇) ၌ပါယို့သော (သံဃေ ဥပဂတေ) ဟူသော မာဂဓဘာသာ ပုဒ်အနက်ကို (အသောက မင်းတရားကြီးသည်) သာသနာတော်တွင်းသို့ဝင်၍ (ကိုယ်တိုင်) ရဟန်းပြုလုပ်သည်ဟု သင်္ဘကျမ်းဆရာများနှင့် ဟိန္ဒူအက်လိသ် ပညာယို့များက ပြန်ဆိုယူဆထားကြသော အကြောင်းကြောင့် ဤပြဿနာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်၊ ထိုသူကို ပြန်ဆိုယူဆချက် စင်စစ်မဟုတ်သည်သာ အနက်မှန်ကို ဇကန်မသိ ကြဲမိကြီရာကြီလေ့ယို့သော တက္ကိုသဘောမျိုးဖြင့် ကြံစည် ပြန်ဆိုယူဆခြင်းမျှသာဖြစ်သည် အမှန်အားဖြင့် ပါဠိဂတိ ပါဠိအနေထားအရ သံဃတော်များလံ (တရားနာရန် သို့မဟုတ် တရားတော်ကို ဆွေးနွေးမေးမြန်းရန်) ကပ်ရောက်သည်ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်မှန် ပြန်ဆိုရမည်သာဖြစ်၏ သို့ဖြစ်၍ သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး ရဟန်းပြုသည်ဆိုသော စကားမဟုတ်ကြောင်း သိသို့ရှာနိုက်ယူကြလေ။

နာလန္ဒာ

အရုံမြို့အရာ၌ပါဝင်သော အမည်အားဖြင့်၊ များစွာပေးလှူလေ့ ယို့ခြင်းကြောင့် နာလန္ဒာဟု ခေါ်ရသော ဤမြို့သည် ပါဝါဒိကသေဋ္ဌီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော ပါဝါရိကာရုံ ကျောင်းတော် တည်ယို့ရာ ဇမ္ဗူဒီပ်ကွန်းအပြင်ဝယ် အလွန်ထင်ရှားသော ဥပါလိယူကြွလာ နေရာဖြစ်သည်၊ ထို့ပြင် တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် သောင်းပေါင်းများစွာသော ဂဟန်းသံဃာများ သိတင်းသုံးတော် မူရာလည်းဖြစ်သည် တရုတ် ဘုန်းကြီး သုယေနစွာင်္ဂ၏ ဟိန္ဒီဘာသာ မှတ်တမ်း၌မူ အလောင်းတော် မင်းမြတ်၏ ဘွားမြင်တော်မူရာ မြို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဤမြို့ကို နာလန္ဒာဟုခေါ်ကြောင်း အဆိုယို့ရာ ကျမ်းဂန်စကားနှင့် ဆန့်ကျင်လွန်း၏။

http://www.dhammadownload.com

ဤင်းနာလန္ဒာမြို့ကို ယခုကျွန်ုပ်ယခုကိုင်းသားများက (၈၄၀၀) ပတ်ခေါ်သည့် ယခုအခါ ဤင်းပြိုတော်ပေါင်းနေရာ၌ ဤန္ဒိယအမိုးရကအဲ့ဥည်းကျောက်စာ ဘကဲ့ဆိုင်ပုကလူးဖေါ်ရာ မှောက သင်္ကာဒိစ္စ, ဗုဒ္ဓဂုတ္တ, တထာဂတဂုတ္တ, ဗာလာဒိစ္စ, စသောမင်းများ၏ ကောင်းမှုတော် မှောပေါင်းဝတ္ထု ကျောင်းကဲ့ အဆောက်အဦးကြီးများ ပေါ်လာလျှင်ယုံကြရသည့် ထိုအကြောင်းကို ကျောက်စာဘက် အမိုးရများ ဖေးထုတ်သော နာလန္ဒာအကြောင်း စာမှာ ကြည့်ရှုက ကောင်းစွာသိနိုင်သည်။

ဤင်းပြိုဟောင်း တည်နေရာမှာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သစ် ဘူတာရုံဂုနမှ ဧရာက်ဘက် (၇) နှစ်မိုင်ခန့် ဝေးသောအရပ်မှာ တည်ယှ်သည်၊ ရာဇဂြိုဟ် မြို့တော်ပေါင်းမှမူ (၈) ရှစ်မိုင်အတိုအကျ ဝေးကွာသည့် ကုန်းကြောင်းမြေပြင် အဝေးအကွာ ခန့်မှန်း တွက်ယူရာ၌ ရှစ်မိုင်. တယူဇနာခန်းဖြင့် တွက်ယူလေ၊ ကောသအားဖြင့် နှစ်မိုင် တကောသဖြစ်၍ ရှစ်မိုင် လေးကောသယှ်သည့် ဤသို့တွက်ယူခြင်းဖြင့် ဖြုံ့ဒေါလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ (ရာဇဂြိုဟ်နှင့် နာလန္ဒာ တယူဇနာဝေးကွာ၏) ပယ်ပြဆိုသော စကားနှင့် ညီညွတ်သည် ဤန္ဒိယတိုင်းသို့ ငါကျူဟုန်းဖူး လှည့်လည်စဉ် ဟိန်ူလူရှိုးကျောင်းဆရာ ကလေးတဦးအား ခရီးအကွာအဝေး မေးမြန်းရာ (၉ကောသ်) (၉၄းကောသ်) ဟု ကောသနှင့် သုံးဆဲပြောဆိုသည်ကို ကြားရသဖြင့် ဤင်းပြောဆိုသည့်အကိုင်း မိုင်နှင့် တွက်ကြည့်ရာ နှစ်ကောသ တမိုင်ဖြစ်ကြောင်း သိခဲ့ရသည်။

သိဟိုဠ်ဘာသာ ဗာယီယန် မှတ်တမ်း၌လည်း အင်္ဂလိပ် ၁၆-မိုင်ယှဉ် တယူဇနာ ဟူသော ပေါရာဏက အယူဝါဒကို မယူမူ၍ အာဂုနိက သိဟိုဠ်သား ပဏ္ဍိတ်များ အယူဝါဒအတိုင်း ၉-မိုင် တယူဇနာ တနည်း ၇-မိုင်တယူဇနာ တနည်း ၇-မိုင် တယူဇနာ တနည်း ၀-မိုင်တယူဇနာ ဤနည်းလေးမျိုးကို ယခုကာလ လမ်းများ၌ မှတ်သားရိုက်ထားအပ်သော မိုင်တိုင် အဝေးအကွာဖြင့် ညှိနှိုင်းတွက်ချက်၍ ရှင်းလင်း ဖော်ပြ ရေးသားပါသည် ဤသို့ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်များကို ထောက်၍ နာလန္ဒာနှင့် ရာဇဂြိုဟ် ရှစ်မိုင်ဟု ဖော်ပြလိုက်သည်။

ဥပ္ပဝေလာ

သံဝေဓနိယဋ္ဌာန အဝိဇဟိတဋ္ဌာန နှစ်ဖျိုးလုံးရှိ အပါအဝင်ဖြစ်သော ဥပ္ပဝေလာ မဟာဗောဓိ၏ တည်ရာဖြစ်သော ဂင်းဥရုဝေလာမည်သော တောအုပ်သည် ပဉ္စ မဟာဝိက ဂုရားအလောင်းတော်၏ မဟာပဓာန ပဖ္ဖုရဏဓိဃသာအကျင့်ကို ကျင့်တော်မူလျက် ခြောက်နှစ်ပတ်လုံး သိတင်းသုံးနေတော်မူရာ တောအုပ်ဖြစ်သည့် ဥရု+ဝေလာ ဥပ္ပဝေလာ ကြီးသောအနက်ဟော ဝေလာသဏ္ဌာ ဥပမာ တဖြိုတ်ဆင့်၍ သဲရာသဲပုံအနက်ဟော ဥရုဝေလာ ကြီးပြန့်ကျယ်ဝန်းသော သဲအရာဖြစ်၍ဖြစ်သော အရပ်ဆိုလိုသည် (တနည်း)

http://www.dhammadownload.com

ဥက္ကဋ္ဌါ သဲပေါ ဒေလာဒေါ့ဂါ အဆိုင်းအခြားအနက်ဟာ ဝေလာဥက္ကဆိုလိုလျက် ရွှေနောက်ပြန်၍ ဥက္ကဝေလာဖြစ်သွားရာ ရဆေးကုံသည့် ကဟိကဝတ်အဆိုင်းအခြားကို ကျော်လွန်ခြင်းကြောင့် သစ်မွှေးဖက်မွှေးကြွင်းဖြင့် ဒဏ်ထမ်းဆောင်၍ ရပုံအလဲသော သဲအရုပ်ဟု အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဆိုလိုသည်။

ကုဿသာသနာယုတ္တ (သာသနာတော်နှင့် စပ်သော) သင်္ဃတကျမ်းများ၌ကား ဤတောကို ဥက္ကဝေလွာဟု ခေါ်ဆိုရေးသားရာ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဥဿုံစိမ်းကြိုးများ ရှိနိုင်သောတောဟု ဆိုလိုသည်။

ဒုင်းဥက္ကဝေလာကို ယခုကုန်ဒိယကိုင်းသားများက (နုံ၊ဂေဿုရီ) ဟု ခေါ်ဆိုကြသည် တည်ရာကား မဟာဗောဓိမှ အရှေ့ဘက်အနိုး နေရာ့ရာမြစ်ယိုရာ ဂင်းနေရာ့ရာမြစ်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းမှာ တည်ယိုသည်။

မဟာဗောဓိ

ဂင်းမဟာဗောဓိသည် ဗုရားရှင်၏ ကြွင်းမဲ့ဥဿဲ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ဝါသနာအင်္ဂေအထုံနှင့်တကွ အကုန်အစဉ်စွန့်လွှတ်၍ ပဌမကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာအရပ် မာရ်ငါးပါးကို အောင်မြင်တော်မူရာ မာရဝိဇယဌာနဖြစ်၍ သံဝေဇနိယဌာန အဝိဇဟိတဌာန နှစ်မျိုးသုံးမှာ ပါဝင်ရာ အခါခပ်သိမ်း မပျောအပ်သော ထူးမြတ်သောဌာနကြီး ဖြစ်သည်။ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်၏ ကြည်လင်ထိန်ဝင်း ပွင့်လင်းရာဌာနဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဗောဓိမဏ္ဍ (ဗောဓိမဏ်ဒုံ) ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုရာဌာနဖြစ်သည်။

ဂင်းပြင် နောင်အခါ သဗ္ဗညုဗုရားရှင်၏ အရပ်ရပ် ပျံနှံ့တည်ယိုနေသော သာဓုဓိက ဓာတ်တော်များ အားလုံးကြွရောက်လာကြပြီး ဖျော်ဆိုင်း ဖျော်တုံးကဲ့သို့ တခဲနက်ဖြစ်တည်လျက် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ကို ကွန့်မြူးစေလျက် တတိယ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူရာ အရပ်ဌာနကြီးလည်း ဖြစ်လိမ့်ဦးမည်။

မှတ်ချက်။ ။ဗုရားရှင်၏ ပဌမ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဒုတိယ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် တတိယ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန် သုံးမျိုးတွင် မဟာဗောဓိဌာနသည် ပဌမကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်နှင့် တဘိယဓာတု ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ ဌာနဖြစ်သည်၊ ကုသိနာရုံ မလ္လမင်းတို့၏ အင်ကြင်း ဥယျာဉ်ဌာနသည် ဒုတိယခန္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူရာ ဌာနဖြစ်သည်။

မဟာဗောဓိ စေတီတော်

မဟာဗောဓိပင်၏ အနိုး မဟာဗောဓိစေတီတော်ကြီးကို ရှေးဦးစွာ သိရှိဝမ္မာသောကမင်းကြီး တည်ထားတော်မူခဲ့သည် ကာလအားဖြင့် နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်ကျော်ပြီ

http://www.dhammadownload.com

ပြစ်၍ သင်္ခါရဓမ္မတာအကိုင်း ပျက်စီးနေရာ ဗမာသဘောဖြစ် ကဏ္ဍောင့်နှစ်ရာဆိုးဝဲ ကိုးခုနှစ်လောက်က မင်းဟုန်းမင်းကရားကြီးက ဝိဇ္ဇမိရယာဘုရင်မထံ အကြောင်းကြားရာ ဂုင်းဝိဇ္ဇမိရယ ဘုရင်မကပင် မင်းဟုန်းမင်းတရားကြီးကိုယ်စား ဂုင်းမဟာဇောဓိ စေတီတော်ကြီးကို ထပ်မံပြုပြင်စေသည်။

(သံပေါက်) ဝပ္ပသောက၊ ပဌမ၊ တည်ထပမဟာဇေါဓိ။ (ပဟာဇေါဓိစေတီ)
ကာလပြင့်ကြာ၊ ပျက်စီးလာ၊ ပြင်ရာမင်းတုန်းသိ။
မင်းတုန်းကိုယ်စား၊ ပြင်သူကား၊ မှတ်သားဝိဇိုရိ။ (ဝိဇိုရိယဘုရင်မ)
ထောင်နှစ်ရာသုံးဆယ်၊ ကိုးခုဝယ်၊ မှတ်အပ်အခါသိ။

ဂယာ နှင့် ဗုဒ္ဓဂယာ

ဂယာကို အများအားဖြင့် ဂါယာဟု ဂ,ငယ်ရေးချနှင့် အမှားရေးသားထွက်ယိုကြ၏ ဤသို့ အမှားရေးသားရခြင်းသည်လည်း (iuyii ဟူသော သင်္ကေတလက္ခဏာ မပါသော အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းကို ပြန်ဆိုရာ၌ ဗီဃရဿ မည်သို့ပြန်ဆိုရမည်ကို သတိမမူပဲ ပြန်ဆိုထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရာ၏ ဂုင်းစာလုံးပေါင်း အယိုတိုင်းပြန်လျှင် ဂယ-ဟုသော ပြန်ရာ၏ ဂါယာ—ဂယာ—မဖြစ်နိုင် ဂုင်းအမည်မှန်မှာ ဂ-ငယ်ရေးချ မပါ ဂယာသာဖြစ်၏ အန္တရာစ ဂယံ ဂယာသီသေ ဟူသော ဝိနည်း မဟာဝါ ခန္ဓကပါဠိတော် ဂယာတိတ် သင်္ဂီဇဒေ (ဝါယုပုရာဏ်) ဟူသော သင်္ဘတကျမ်းလာ စကားများကိုထောက်၍ပါဠိမှန်သိနိုင်သည် ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းကိုနောက် အေအာထက်က အာဗီဃပြုလက္ခဏာ (—) မျဉ်းတို့ပြု၍ (iuyii ဟုအမှန် ရေး၍ ဂယာဟု ပါဠိသင်္ခေတ ဘာသာနှင့် အညီပြန်ရမည်။

(သံပေါက်) ပါဠိသဒ်တ၊ တတ်သူက၊ ပြန်မှ မှန်ဖြစ်မှာ။

ဂုင်းဂယာအဖိုဂျိယ်မှာ ဂယေနှိုင်္ဂိတာပုဒ်ဂယာ။ တနည်း ဂယသာယံပုရီဂယာ ဟု ဝစနတ္ထပြု အမရတ္ထမင်း၏သား ဂယမည်သောမင်း တည်ထောင်ဘန်ဆင်းအပ်သောမြို့။ တနည်း ဂယမည်သောမင်း၏ ရာဇဓာနိဖြစ်သောကြောင့် ဂယာမြို့တော်ဟု ဆိုလိုသည် မင်းဟော—အ—ကာရန္တပုလ္လိင် ဂယပုဒ်ကို သွားခြင်းအနက်ဟော ဂမုဓာတ်နောင် သို့မဟုတ် အသံပြုခြင်းအနက်ဟော ဂေ ဓာဂ်နောင် အယပစ္စည်းသက်၍ ဂယဟု ဂငယ်မှာ ဂျေးချမပါစေပဲ ပုလ္လိင်နှင့် ချဝ်ပြိုးစေရမည်၊ ပြိုးဟော အာကာရန္တ ဒုတိုလိင် ဂယာပုဒ်ကို ရှေးပြိုးပွာ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဂယပုဒ်နှင့် တဒ္ဓိတဝိဂ္ဂဟ ပြုလုပ်ပြီး တဇန်ဒုတိုလိင် ဧတတက အာပစ္စည်းသက်၍ ဂယာဟု ယခုက်လက်ရေးချ ဒုတိုလိင်နှင့် ပုဒ်ပြိုးစေရမည်။ တေရသကဏ် ဝိကာဒ်ကား ဂယာမည်သောဖြစ်၏ အနိုးဒ်တည်ယှိခြင်းကြောင့် ဂုင်းကိုဂယာဟုခေါ်သည်ဟု အဆိုအဝိနှိုယှိသည်၊

http://www.dhammadownload.com

သဗ္ဗညုတဗုဒ္ဓရား သခင့်အလောင်းတော် သုရာလေးပါးတရားတော်ကိုသိ၍ ဗုဒ္ဓရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူချေ မဟာဗောဓိပင်မင်းနှင့် တည့်ရာဌာနကို ဝင်းဂယာနှင့် နီးကပ်ရာက် တည်ယိုခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဂယာဟု ခေါ်ဆိုကြသည် ဗောဓိဂယာဟူ၍ လည်းကောင်း ဗောဓဂယာဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုနိုင်သည် ၎င်းဌာနသည် ပါန္နု ဘာသာဝင်လူမျိုးများ၏ မကောင်းမှုအညစ်အကြေးကို ဆေးကြောသုတ်သင်၍ အလွန် အရေးကြီးသော ကောင်းမှုပြုရာ ကုံးကွယ်ရာ မည်တိုက်ဖြစ်၍ အလွန်အရေးကြီးသော ပူဇနီယဌာနကြီးပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဂယာသီသ

ဂယာသီသ ဂယာဖြို့အနှံး ဆင်ဦးကင်းသဏ္ဌာန်နှင့် ပုဟန်တူ၍ ရပ်နှံးပရိသတ် ၁၀၀၀ စည်းဝေးနေလောက်အောင် ကျောက်ပျဉ်ကြီးယို၏ ၎င်းကျောက်ပျဉ်းကြီးကို ဂယာသီသဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း မဟာခန္ဓကအဖွင့် ကေရဿကဏ်ဋီကာ၌ အဆိုယို၏ ၎င်း ဂယာသီသအရပ်သည် များသော အမြဲအရံပရိသတ်ယို၍ မဟာပရိသအရာ၌ ဇေတဝန်ရ ဖြစ်လတ္တံ့သော ဥရုဝေလာကဿပအမှူးယိုသော ပေါရာဏကဇဋိလဖြစ်ကုန်သောရဿေ တထောင်တို့အား အာဒိတ္တပရိယာယ သုတ်ကိုပေးတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သည် ၎င်း အရပ်ကို ယခုကျွန်ုယတို့ဦးသား ပဉ္စာတ်များက ဗြဟ္မယောနိ (ဗြဟ္မဇျောနိ) ဒေဝဗြဒတ္တဟူသော အမည်တို့ဖြင့် ခေါ်ဆိုကြသည် ၎င်းဂယာသီသအရပ်သည် မဟာဗောဓိမှ မြောက်ဘက်ခြောက်မိုင်ခန့် အကွာမှာ တည်ယိုသည် ပါဠိကျမ်းဂန်များ၌ သုံးဂါဂုတ် ကွာသည်ဟု အဆိုယိုသည်။

သေနာနိနိဂမ အဆုံးအဲ့ဖြတ်

၎င်းသေနာနိနိဂမကား ပဌမဈာဝါဗိက သရဏာဂုံတည် ဇေတဝန်ရ ပဌမ ဆွမ်းဦးဒါယိကာမ သေနာနိဂုံး သေဌေးသမီး သုစာတာ၏ နေရာအရပ်ဖြစ်သည်၊ ၎င်းနိဂုံးအမည်ကို ဗမာစာပျားမှာ သေနနိဂမဟု သေနဒ္ဓေးချမပါ ၎င်းနောက်မှာလည်း နိအက္ခရာမပါပဲ ပါဠိယိုနေကြသည်သာမက ၎င်းအတိုင်း ပြောဆိုနေကြသည် အမှန် အားဖြင့် သေနာဟု နဇယ်မှာရေးချ ၎င်းနောင် နိအက္ခရာနှင့် သေနာနိ ၎င်းနောင် နိဂမ တွဲစပ်၍ သေနာနိနိဂမဟု ပါဠိမှန် အမည်မှန် ယိုစေဖြမည်၊ ရှင်းပြဆိုဦးအံ့ ၎င်း သေနာနိသဒ္ဒါသည် စမူပကိသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်၍ စစ်သူကြီးဟူသော အနက်ကို ဟောရာ သေနာယ ပတိ သေနာပတိ သေနာနောင် မောဂ္ဂလာန်သုက်ဖြင့် အာဒိပစ္စည်း သက်၍ ပြီးရုံမည့် တို့နောင် သေနာနိယာ နိဂမော သေနာနိနိဂမောဟူ စစ်သူကြီး၏ ရွာနိဂုံးဟုသည် ဤမှ အနှစ်ခြောက်ရာကျော် ခုနစ်ရာခန့်ကာလက ပေဒေဟမဟာသာမိ မထေရ်မြတ်ရေးသားသော သမန္တာကူဋဝဏ္ဏနာကျမ်းဂို (တတိယသေနာနိနိဂမေ သုစာတာ

http://www.dhammadownload.com

မိုရေးယိယကာ) ဟူသော ဂါထာဖြင့် သေနာနိုင်ငံမှာ ပါဠိနှင့် ကျွတ်ပြုတ်ယှဉ်နေသည် တိုးမှတပါး သီးသန့်ကာသာ မဟာဇောဝါဒသုတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်လည်းကောင်း ဤမှအနှစ် ခုနှစ်ရာကျော် ကာလက ပေါင်လောင်း အယျင်မဟာကဿပ ရေးဖီရင်အစ်သော မဟာဇောဝိဝင် ဦးကာဠလည်းကောင်း ဂုဏ်သေနာနိုပုဒ်ကိုပင် ဂစ္ဆကြပြုလုပ်ပွင့်ဆို ထားလျက်ယှဉ်သည် သင်္ဘတာသာသ လင်္ကာတိပ္ပကာရ ကျမ်းဆိုကား ဂုဏ်အရာရှိ သေနာ ပတိဂါမဟု ရေးသားပါယှဉ်ရာ ဂုဏ်သေနာပတိသည်လည်း စမ္ဘပတိ သေနာနိုတို့နှင့် အနက်အကျူပင်ဖြစ်သည် ဤဆိုးအစ်ခဲ့ပြီးသည်များကို ထောက်ထား၍ ပညာရှင်အများတို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ ယူကြပါလေကုန်။

(သံပေါက်) စမ္ဘပတိ၊ သေနာနိ၊ တုညိမှတ်ပါ အနက်မှာ။
စစ်သူကြီး၏၊ နိဂုံးသိ၊ ယှိအိယုတ္တိသာ။
အကိုးအကား၊ ကျမ်းထွေပြား၊ မှတ်သား ၍အရာ။
နမ်္ဘာရေးချ၊ နိကာရ၊ ပျောက်ထဗမာ ငါတို့စာ။
ကျမ်းသစ်တ၊ အပညပြ၊ ထောက်ဆသင့်သည်သာ။

လန်ဒန်ရိုက် ဇာတ်အဋ္ဌကထာနိဒါန်းဦးလည်း Senanīnigama (သေနာနိုနိဂမ) ဟု အမည်မှန်ပြဆိုရေးသားလျက်ယှိသည် ဂုဏ်နိဂုံးကို ယခုကုန်ဒွိယကိုင်းသားများက (ဗကရာ) ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

သေနာနိုနိဂမ အဆုံးအဖြတ်ပြီး၏။

နေရဒ္ဓရာ အစိပ္ပါယ်နှင့်အဆုံးအဖြတ်

ဆိုညွှန်နှင့် မှော်ကြီးမှော်ခေး စသော အညစ်အကြေးအပြစ် ဒေါသမထင် ကြည်လင်သန့်ရှင်းသော မေယျိခြင်းကြောင့် နေရဒ္ဓရာဖြစ်ဟုခေါ်သည် န+ဇလ်+ဇလာ မှ နေလံဇလာ ဟုဆိုလိုလျက် လန္ဓစ်လုံးကို ရကောက်နှစ်လုံးပြု၍ နေရဒ္ဓရာဟုဆိုသည် နုပုန်းလိုင် ဇလ,သဒ္ဒါ အပြစ်ဒေါသဟော (တနည်း) ညှိသောမေယျိခြင်းကြောင့် နေရဒ္ဓရာဟုခေါ်သည် ဤနည်းနှစ် နိလံဇလာဟုဆိုလိုလျက်၊ ယခင်ကကဲ့သို့ပြုပြီး ဤ ကိုလည်း ဇပြု၍ နေရဒ္ဓရာဟုခေါ်သည် ဤပြဿနာသည် ဂင်္ဂါမြစ်၏ လက်တက်ဖြစ်သည် ဟိန္ဒူလူမျိုးများက ဤမြစ်ကို ဇလဂုနဒီ, နေရဉ္ဇရာ, နိလဇလ, ဤသို့အမည်ဆုံးမျိုး ခေါ်သည်ဟု စာရေးကောမင်းကြီး မင်းလွန်းကျော်လင်းစည်သူ မှတ်တမ်းများအဆိုယှိသည် ဂုဏ်မြစ်သည် တောင်မှမြောက်သို့ စီးဆင်းလျက် ဂယာဖြို့မှ ငါးမိုင်လောက်အကွာဝယ် ဂိဟာနီမြစ်နှင့် ပေါင်းဆုံစီးဆင်းလေသည်၊ ဤမြစ်အကြောင်း သူ့ယုံထက်အကျယ်သလိုမူ ဝိနည်းမဟာဝါအဋ္ဌကထာ မဟာခန္ဓကအပုဒ် ဇဂဒ္ဓသကဏ် ဦးကာစသည်၌ ကြည့်ရှုလေ၊ ဥဂ္ဂဝေလာ တောသည်လည်း ဤမြစ်အနီးမှာပင် တည်ယှိသည် ဆိုအစ်ခဲ့ပြီးသော

http://www.dhammadownload.com

မဟာဗောဓိ သေနာနိနံဟမ ဥမ္မဂ္ဂေလာ နေရဉ္ဇရာ မြစ်ကမ်းသည်လည်း မဂဝတ်ပွင့် ဂယာဒိစတြဲတော်အလွှင်းမှာပင် တည်ပုံကြသည်။

မဂဝတ်ပွင့် အာယုဂ်ဝေဒနဲပြဿိုချက် ပြီးပြီ။

(၅) သိဝိတိုင်း

အဂဂျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ကပ္ပိုင်းအမည် သိဝိကပ္ပိုင်း ရှေးပြုတော်ဟောင်းအမည် စေတုတ္ထရ, အရိဋ္ဌပုရ, ယခုပြုအမည် သိဝိ တည်ရာဒေသကား ပဉ္စာဝ (ပနုဂျပ်) ပြည်မှ အနောက်တောင်ဘက် ပြတိလျပုန်နှင့် တိုင်းရင်းသားပိုင်ဖြစ်သော ဇလုစ်ဂွာန (ဇလူကျိစ်ထာန်နယ်) အစပ် ဇောရကောလူ (သောရကောဋ္ဌ) မြေပုံအနေအားဖြင့် မြောက်လတ္တီတွဒ် (၂၇) နှင့် (၃၀) အရှေ့လောင်ဂျီတွဒ် (၆၆) နှင့် (၆၈) အကြားမှာ တည်ယှိသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဿိုချက်

သိဝိတိုင်း ၎င်းအထူး အကျယ်ပြတ္တယ်မယို တည်ရာဂုဏ အကျဉ်းမှတ်စဉ်၌ ထင်ရှားပြီ ၎င်းတိုင်းအမည် မြေပုံမျှားခဲ့လည်း သိဝိ (စိဗိ) ဟူ၍ ရေးသားပါယှိသည်။

ဇေတုတ္တရ..... ဝေသန္တရာမင်းကြားနှင့် * မဒ္ဒိဒဘယားကို၏ သားနန်းဗိုးစံရာ မြို့တော်ဖြစ်သည်။

မဟောသဓာဇာတ်နှင့် ဥမ္မာဒန္တိစ်ာတ်၌ ၎င်းမြို့တော်အရာမှာ အရိဋ္ဌပုရမြို့ဟု ပါယှိသည်။

သိဝိတိုင်း ပြဿိုချက် ပြီးပြီ။

---

* ဗိဘယား....ဒေဝိဟူသော မာဂဓပုဒ်၏ အနက်ဖြစ်သော ဤမိဘယားဟူသော ဝေါဟာရအရာ၌ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မာဂဓပုဒ်၏ အနက်ဖြစ်သော (ဗုဒ္ဓရား) (ဗုရား) ဟု ခေါ်ဝေါ်ရေးသားခြင်းမှ ခြားနားစေရန် ရှေးဟောင်းလင်္ကာများနှင့်အညီ မိဘယားဟု ဘကုန်းမှာ တချောင်းငင်မပါစေပဲ တာလုဇ ယပက်လက်နှင့် သတ်ပုံကျနမှန်ကန်စွာ ရေးသားတတ်စေရမည်၊ ယခုကာလ မိဘုရားဟူသော အရေးအသားမှာ ရှေးဟောင်းလင်္ကာများနှင့် မညီညွတ်ပဲ ယှိနေချေသည်။

(သံပေါက်) ချောင်းငင်ပဲ့ထ၊ ဘကုန်းပ၊ တာလုဇနှင့်ယား။ (မိဘယား)
အကိုးလင်္ကာများကား၊ မိဘယားလျှင်၊ သိစကားပြင်၊ ထိုအများတွင်။

(ကုသမျိုးသစ်) သာဘိသေက မာရာဏ်၌၊ မိဘယားအစစ် ဖြစ်စေသတည်း။ (လောကဓိဋ္ဌ မော်ကွန်း)

မင်းကြီးပြောက်သား၊ မိဘယားလျှင်၊ တရားဆောက်တည် (ရွှေဟသံဘင်းမျိုး) အချို့နောက်ဆရာများ ရကောက်နှင့် ခွဲထားစဉ်အိုကြာ၌ ဆင်ခြင်ဘွယ်မှာ်၏။ ဂဏ္ဌာဇာလီ၊ မဋ္ဌိဘရား၊ သားဗယားကို၊ ပုဏ္ဏားတိုလက် (ခွဲထား) (ပခါဒေဝမျိုးသစ်)

http://www.dhammadownload.com

(၆) ကလိင်္ဂတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ကလိင်္ဂတိုင်းအမည် ကလိင် ခြွေတော်ဟောင်းအမည် ဒန္တပုရ, တောသလို, သောဘဝတိ, တည်ရာရွာနာကား မဂဓရာသနယ် အနွေ့ဖြောက်ပုံး ဂေါဒါဝရီ မြစ်နှင့် မဟာနဒီမြစ်နှစ်စင်းကြိုး၏အကြား ဇဂန္နာထ(ဂျဂန္နာထပုရီ) ခြွေနယ် (ယုံးခြွေဂေါဒါဝရီမြစ်အထက်မှာ ကပ်လျက်ယိုသည်)။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ကလိင်္ဂဒန္တပုရ ဤကဲ့သို့ပုံးသည် ဇေတဝနံကျောင်းတော်အတွင်း အာနန္ဒဗောဓိကို စိုက်ပျိုးတော်မူသော ငါးဂုဏ ဇေတဒင်္ဂရ ဝမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဖြစ်တော်မူသော အသျှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ အလောင်းတော် (တေရသနိပါတ်ဇာတ်) လာ, ကလိင်္ဂစကြာမင်းကြီး ဖြစ်ထင်ရှားခဲ့ဖြစ်သည်၊ ထို့ပြင် အသျှင်* သာရိပုတြာတပည့်†အရှင်ခေမာရဟန္တာသည် ဇရာရှင် တေဇောဓာဂ် လောင်တော်မူစဉ် ဒီးပုံတွင်းမှ တနုံးမိုးတော်ဖြင့် ယူဆောင်ကိုးကွယ်ပူဇော်ရန် ဆောင်နှင်းပေးအပ်သော လက်ဝဲအာက်ခာတ် စွယ်တော်မြတ်၏ ကိန်းဝပ်တည်နေရာ ဌာနဖြစ်သည်။

ဤဟိုင်း အမည်ပြအရာမှာ သဒ်တကျမ်း ပါကတကျမ်း စသည်နှင့်အညီ ကလိင်္, ဟုကမှာ ရေးချမပါစေဝဲ အမှန်အကန် ရေးဘတ်တတ်ကြစေရမည် အဘိဓာန်ဋိကာကိုအမှီပြု၍ ဗမာ+သိဟိုဠ်+ပါဠိကျမ်းစာ စသည်များမှာကဲ့သို့ ကာလိင်္ဟု က,မှာ ရေးချနှင့် မရေးမှားမိကြစေလင့် စတုက္ကနိပါတ် စူဠကလိင် ဇာတ်ပါဠိ၌လာသော

---

*သာရိပုတြာ– ဤဝိုပုတြာဟူသော သခ်ဘာပုဒ်နှင်းမှ ဆင်းသက်၍လာခဲ့သော ဗမာဝေါဟာရဖြစ်ရကား သာရိပုတြာဟူ၍သာ တဝမ်းပူတလုံးမှာ ရရှစ်ရေးချနှင့် အမှန်အကန် ရေးသားတတ်ကြ စေရမည် သာရိပုတ္တရာဟု တဝမ်းပူနှစ်လုံးဆင့်နောင် ရကောက် ရေးချနှင့် မမှန်မကန် အလွဲအပြက် မရေးသားမဘတ်ကြ လေလင့် မာဂဓအလို ရေးလိုလျှင် အသျှင်သာရိပုတ္တဟု ရာ အက္ခရာပေါဝဲ ရေးရမည်။

(သံပေါက်) ပုတ္တ-ပုတြ၊မာဂဓ၊ မှတ်ကြသခ်တာ၊ စဉ်တိုင်းသာ။ (ပုတ္တ-မာဂဓ) (ပုတြ-သခ်တ)
ဤမှာပုတြ၊ သခ်တ၊ ပုဒ်မှဖြစ်လာ ကေန်သာ။
ထို့ကြောင့်သာပ၊ ပဏ္ဍိတ၊ ကေ တမှာ၊ ရရှစ်ပါ။ (သာရိပုတြာ) သခ်တပျက်။

†တပည့်– ဤ၌ ပည့်ကား သိဿတ္ထဖြစ်ရကား ပ,မှာအရှစ် အပင့်မပါစေဝဲ ပ-သက်သက် ဖွင့်ရွတ် သသညောဂ သဲယုဂ်ဟို ညကြိုသဟ် အမြစ်နှင့်တကွ သတ်ပုံမှန်းဂန်စွာ ရေးတတ်ကြစေရမည် ပူရဏဏာတ္တဖြစ်ခဲ့အံ့ မြည့်ဟု ပ-ရှစ် ဖွင့်ရွတ် သသညောဂ သဲယုဂ်ဟို ညကြိုသတ်အမြစ်နှင့် ရေးရမည်။

(သံပေါက်) ပူရဏာတ္တ၊ ရရှစ်ပ၊ သိဿတ္တမှာ၊ ပဒျည်းသာ။

အကိုးလက်ဘကား, ခြောက်သောင်းတပည့်၊ ကြယ်ဆိုမြည့်လျက်။ (စတုဝပ္ပသာရကိုးခန်းမျိုး)

http://www.dhammadownload.com

ဇယောကမ်ဘံကိုခု ဂဒေယျ သာသင်္ကာ့နဲ့ ဟူသော ဝိသေသဂါထာပါဌ်နှင့် သတ္တကဒ္ဒပါက် ဒုတိယဂဒ္ဒာရဝင် တတိယဂါထာ၌ အဒ္ဒက္ခရုကါထာပါဒ ပဋ္ဌမက္ခရ အရေခွံ ကဟု ,လဟု, အက္ခရာနှင့်သော ကရဟုကော ကလိင်္ဂါနဲ့ဟူသော ဂါထာပါဒများကိုထောက်၍ ကလိင်္ဂဟုသာ အမည်ခွဲမှုနိပါဒ်မှုနှုန်ဖြစ်ကြောင်းထိလေ။

အရိယဂုဏ်ဘဲ ကျွဲယဉ်ကြေးကို ကိမ်းဇရိဒ်စသော ဖြေငှံများဉ် ပါယ်သော Kalinga။ ဟူသော အင်္ဂါဝိသဒ်စာလုံးပေါင်း အမှုနဲ့ဖြစ်သည်၊ လုံးဒနဲ့ဂိုက် ဇာတ်စာအုပ်၌ Ka ကာ ဟုပ်ဒြုကျက်လွှက်ယှဉ်၏ သတိပြုလေ။

(သံပေါက်) ကရေးမချ၊ ကလိင်္ဂ၊ ညီထမှုန်စွာ သင်္ခတာ။

ယခုသိုဟိုဠ်ကျွန်းယှိ လက်ဝဲအောက်ခေတ် စွယ်တော်မြတ်အကြောင်း

ဤကလိင်္ဂတိုင်းမှ သိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူသော လက်ဝဲအောက်ခေတ် စွယ်တော်မြတ်အကြောင်းကို အခွင့်သင့်သဖြင့် ထိုက်တန်ရုံ ရေးဦးအံ့။ ၎င်းလက်ဝဲအောက်ခေတ် စွယ်တော်မြတ် အကြောင်းအရာ စာတမ်းများကို အချို့ပညာယှိပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးသားကြရာ၌ လက်ဝဲအောက်ခေတ် စွယ်တော်ပြတ်အစစ်သည် သိဟိုဠ်ကျွန်း ပေါ်တူဂီမင်းများ အုပ်စိုးစဉ်က ပျောက်ပျက်သွားပြီ ဟူ၍လည်းကောင်း အခြားတနိုင်ငံသို့ ပင့်ဆောင်သွားပြီ ဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ဒိဒိတ္တိအယူဝါဒ ဆန္ဒအားလျော်စွာ အမျိုးမျိုးဖော်ပြ ရေးသားကြသည်ကို တွေ့ကြုံရသည် သဒ္ဓါဝန္တ ရတနတ္တယမာမက ဝတ္ထုပ္ပကာယပသန္န အစလသဒ္ဓါနှင့် ကောင်းစွာကုံသုံ ပြည့်ဝကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာဝင် သူတော်စင်ပုဂ္ဂိုလ်များ အကြိမ်မှာမူ ခိုင်လုံသော ကျမ်းဂန်မှလွတ်ကင်းသော ထိုသို့သော အရေးအသားမျိုးကို လေးစားယုံကြည် ကြလိမ့်မည်မဟုတ်ကုန် သို့သော်ငြားလည်း ထိုမှတပါး အများသောပုဂ္ဂိုလ်သို့၌ ယခုသိဟိုဠ်ကျွန်း ကဋ္ဌိမ္ဗြိဂန္ဓကုဋိတိုက်၌ ကိန်းဝပ်တော် မူထွက်သို့သော စွယ်တော်ရတနာကို ဗုဒ္ဓဘာသာစွယ်တော်အစစ်မှ ဟုတ်ပါလေ၏လောဟု ယုံမှားယိုကြောသောကြောင့် ထိုယုံမှားခြင်းတို့မှ ပယ်ဖျောက်ခွင့်ရနိုင်ရန် မဟာဝမိနိဒ္ဒေသာသုတ် အဋ္ဌကထာနှင့် မဟာဝင် အင်္ဂါဓာတုဝင်ကျမ်းဂန်များအရ သိသာအံ့ ထုတ်ပြုအံ့။

သိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ စွယ်တော်မြတ်ကြွရောက်တော်မူသော နှစ်ကာလ

ဗုဒ္ဓဘုရား၏ လက်ဝဲအောက်ခေါင် စွယ်တော်မြတ်သည် ကလိင်္ဂတိုင်းမှ သိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သာသနာ သကရာဇ် (၀၄၆) နှစ်ရာလေးဆယ်ခြောက်ခုနှစ်၌ သိဟိုဠ်မင်း (၅၅) ငါးဆဲ့ငါးဆက်မြောက် ဇင်္ဂတ်သိရိမေဃဝဏ္ဏာဘယမင်းလက်ထက် နန်းစံကိုးနှစ်အရ သာသနာနှစ် (၀၅၅) နှစ်မြောက်တွင် ကြွရောက်တော်မူလှာသည်။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ရှစ်ရာ့လေးဆယ်၊ ခြောက်ခုကယ်၊ နှစ်ဝယ်သာသနာ။
သီရိမေဃ၊ မင်းရာဇ၊ ဖြူဆရိအခါ။
ရှစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ ငါးခုဝယ်၊ ဒွယ်တော်ကြွရောက်လှာ။

ဤကိုယ်ထည်သိရိမေဃမင်း လက်ထက်မှစ၍ ဒွယ်တော်မြတ်ကို မင်းအစဉ်ဆက် ကိုးကွယ်လာခဲ့ရာ သာသနာသကရာဇ် ၂၀၆၂-နှစ်ထောင်ခြောက်ဆဲ့နှစ် ကရဝိသကရာဇ် (၁၅၁၀) တထောင်ငါးရာတဲ့ရှစ်နှစ်လို့ ရောက်သောအခါ ပေါ်ဘူဂိမင်းပွား မှုပဲပို့လာသည် (ထိုပေါ်တူဂိမင်းများ အုပ်စိုးစဉ် ဒွယ်တော်မြတ် ပျောက်ပျက်သွားကြောင်း ရေးသားဖော်ပြကြသည်ဟူလို) ပေါ်ဘူဂိမင်းပွား အုပ်ပိုးပြီးနောက် ဒွယ်တော်မြတ် မပျောက်မပျက် ဆက်လက်ပြီး ယခုသက်တော်ငှင် ကဒ္ဒိခေါ်သေးဟ္ဘာသေလပ္ပြဲ့ဒဲ့ အထင်အရှား ကိန်းဝပ်တည်ယိုတော် မူနေကြောင်းကို ဆိုလတ္တံ့သော မဟာဝင်ကျမ်းလာ စကား များဖြင့် သိနိုင်သည်၊ သိတိုင့်၌ ပေါ်ဘူဂိမင်းများမယိုသည့်နောက် သာသနာ နှစ်ထောင့် တရာသုံးဆဲ့ငါး (၂၁၃၅) ခုနှစ် ကရဖ် (၁၅၉၁) သို့အရောက် ပဒုမဝိမလဝမ္မသုရိယ မင်းနန်းတက်၍ ဒွယ်တော်မြတ်အား ဘုံနှစ်ဆင့်ယိုသော ပန္ဒကုဋိဘုံတော်ကို ဆောက် လုပ်လှူဒါန်းပူဇော်ကြောင်းကို မဟာဝင် စပုဒ်နှံတိမ ပရိယောဒါန် ပြဆိုအပ်သော ဂါထာများကား။

ဒိနေဒိနေဝန်ဒိတ္ဆဲ၊ ဝတ္တံ ကာပုဆ္ဆဲ သောသဒိ။
ရာဇဂေဟ သဒိပဒ်၊ ဘူဒိဘာဂေ ဝရေ သုဘေ။
ဒွိဘူမကံ ဓာတုဂေဟံ၊ ကာရာပေတွာ မနောဟာရံ။
တဟိ ံ ဒါဠံ ဌပေတွာန၊ ပူဇေသိ သတတာဒရော။

အနက်။ ။၁ သောသဒိ၊ ပညာယ်ဖြစ်တော်မူသော ပဒုမဝိမလ မွေသုရိယ မင်းသည်။ ဒိနေဒိနေ၊ နေ့ကိုင်းနေ့တိုင်း။ ဝန်ဒိတ္ဆဲ၊ ရှိခိုးပူဇော်မိုင်ရန်လည်းကောင်း။ ဝတ္တံကာတုဆ္ဆဲ၊ ဝတ်ပြုမိုင်ရန်လည်းကောင်း။ ရာဇဂေဟသဒိပဒ်၊ မင်းနန်းတော်အနီး ဖြစ်သော။ ဝရေ၊ ကောင်းမြတ်သော။ သုဘေ၊ လေ့ကျက်ပတ်တင့်တယ်သော။ ဘူဒိဘာဂေ၊ မြေအာဂ္ဂိဒ်၌။

၂ ဒွိဘူမကံ၊ ဘုံနှစ်ဆင့် နှစ်ထပ်ယိုသော။ မနောဟာရံ၊ နှစ်သိုက်ဖွယ်ယိုသော။ ဝါ၊ ရှုမြင်ရသူတို့ စိတ်နှစ်လုံးကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော။ ဓာတုဂေဟံ၊ ဓာတ်တော်ဝင်းဂဠ ကုဋိတိုက်ကို။ ကာရာပေတွာ၊ ဆောက်လုပ်စေတော်မူ၍။ တဟိ ံ၊ ထိုစွဲတော်ဝင်းမြတ် ကိန်းဝပ်တော်မူရာ ဂန္ဓကုဋိကုက်၌။ ဒါဠံ၊ လေးပဲ့ဆောက်ဝါတ် ဒွယ်တော်ပြုံကိုး။ ဌပေတွာန၊ ထားတော်မူ၍။ ဝါ၊ သိတင်းသုံးဝင်းဝပ်တော်မူစေ၍။ သတတာဒရော၊ အမြဲမပြတ် ရိုသေခြင်း ယိုတော်မူသည်ဖြစ်၍။ ပူဇေသိ၊ ပူဇော်တော်မူပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ထို့နောက် သာသနာနှစ် (၂၂၂၇) ခု နှစ်ထောက်နှစ်ပရိနှစ်ဟယ်မှုနှစ် ကရဏီ ၁၆၀၃-ခုနှစ်၌ နုံးတက်သော သိင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ် နုံး ကိုယ်ဝိမလ ဝမ္မသုဇီယမင်းလက်ထက် တို့ သိုးဆင်ယင်သော ဂန္ဓကုဋိကိုက်တော်ကို ပုင်းမင်းဆောက်လုပ်စေ၍ ဘုန်တော်မြတ်အား လှူဒန်းပူဇော်ကြောင်းကို မဟာဝင်သက္ကနုကိုမ ပရိစ္ဆေဒ၌ ပြဆိုအပ်သော ဂါထာ များကား—

မမိန္ဒ ဒါဠမုဠိသ၊ တိဘူမကံ မနောဟရံ။
ပါသာဒဗိမွိ စ ကာရေတွာ၊ နာနာကမ္မ သုဘာသုဘံ။

(ပေယျာလ)

တသွိ် မဟာကရဏ္ဍာသွိ်၊ ဇိနဒါဠံ ပဝေယိ။

အနုက်။ ။မမိန္ဒဒါဠံ၊ မြတ်စွာဗုဒ္ဓရူးသခင်၏ အောက်လက်ဝဲဓာတ် စွတ်တော် မြတ်ကို။ ဥဠိသ၊ ရည်ရွယ်မှန်းထား၍။ တိဘူမကံ၊ သုံသုံးဆင့် သုံးထပ်ယှိသော။ မနောဟရံ၊ နှစ်လိုဖွယ်လည်း ယှိထသော။ ဝါ၊ ရှုမြင်ရသူတို့၏ စိတ်နှစ်လုံးကိုလည်း ဆွဲဆောင်နိုင်ထသော။ နာနာကမ္မသုဘာသုဘံ၊ အထူးထူးအပြားပြား များစွာသော အပြောက်ကျိုးရန်း ခြူးပန်းခြူးနွယ် ရှုချင်ဖွယ် အမှုတို့ဖြင့် ကောင်းစွာတောက်ပြောင် အရောင်လည်းယှိထသော။ ပါသာဒဗွိစ၊ စွယ်တော်ဂန္ဓကုဋိကိုက် ဆုံဆောင်ပြာသာဒ တော်ကိုလည်း။ ကာရေတွာ၊ ဆောက်လုပ်စေတော်မူ၍။ (ပေယျာလ) တံသွိ်မဟာ ကရဏ္ဍာသွိ်၊ ထိုမြတ်သော စွယ်တော်ဂိုဏ်းကို။ ဇိနဒါဠံ၊ ကိန်းဝပ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဗုဒ္ဓရူးသခင်၏ အောက်လက်ဝဲတော်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ်ကို။ ဇနိန္ဒော၊(အဆက်ဂါထာက ကတ္တားထိုက်သည်) ဒုတိယ ဝိမလဝမ္မသုဇီယ မင်းမြတ်သည်။ ပဝေယိ၊ ကဲလွန်တုံ့ဝပ် ဆည်းကပ်သမှု အလေးပြု၍ ဂန္ဓဂါရဝ သက္ကာရဖြင့် နေ့ညကြည်ဖြူ ပူဇော်တော်မူပြီ။

ဒုဘ်ဖျက်။ ။(ပြဆိုခဲ့ပြီးသောခုနှစ်အရေအတွက် ရာဇဂ္ဂေမသင်္ခါများကား သာသန ဝတ္ထသင်္ခါ ရာဇဂ္ဂေမသင်္ခါ ဂရုဝတ္ထသင်္ခါတို့ကို အသေအချာ အကျအန အရေအတွက် ဂဏန်းနံပါတ် ကန့်သတ်ပိုင်းခြား ဇယား (ဇား) အစဉ်ဖြင့် ဖေါ်ပြမှတ်သားလျက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရမင်းကို တောင်းပန်ကုံကျိတ်တွန်းချက်အရ သိင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟန်းတော်ပညာယှိ လူပညာယှိများ ကောင်းစွာသုမိသင် ပြင်ဆင်၍ စက်တင်ပုံနှိပ်အပ်သော သိင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်အက္ခရာ ပါဠိဘာသာမဟာဝင် သိင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်ဘာသာမဟာဝင် ကျမ်းစာအုပ်များနှင့်အညီ ပြဆိုအပ်သော အရေအတွက် သင်္ခါများဖြစ်သည့် ဗမာစာများ၌ သာသနာနှစ် အရေအတွက်နှင့် မင်းစဉ်အရေအတွက်များ အထူးထူးအပြားပြား ခြားနားလွဲလွဲလျက် ယှိကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဟိုသို့ဆိုအပ်သဲ့ပြိုးသော မဟာဝင်္သလာ စကားရင်းများနှင့် သကရာဇ် ၇၅၈ ကာလများကို ထောက်ချင့်၍ ညှိနှိုင်းဆင်ခြင်၍ ပေါ်ပေါက်မင်းတို့ လက်ထက်က ပွဿဒေဝ် ပျောက်သွားသည်ဟူသော ရေးသားချက်များကိုလည်းကောင်း သာသနာသကရာဇ် ၅၈စောင်ကိုးအဲ့လေး (၂၀၉၄)ခု ဗမာဂေါဓာသကရာဇ် (ကိုးရာတဆဲ့၅စ်) (၉၁၂)ခု ကရဓ်သကရာဇ် တထောင်ငါးရာငါးဆယ် (၁၅၅၀)ခုနှစ် နန်းတက်သော ပဲခူးဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်မင်း သီဟိုဠ်မှ စွယ်တော်ပင့်သွာကြောင်း ရေးသားသော ရာဇဝင်စကားကိုလည်းကောင်း စွယ်တော်ကြို စာတမ်းလာစကားများကို လည်းကောင်း ယုတ္တိယှဉ် မယှဉ် ပညာရှင်တို့ ဆင်ခြင်ကြလေကုန် (ပေါ်တူဂီနန်းတက်ပြီး ၇၃-နှစ်ကြာမှာ ပဉ္စမဗိမလသုရိယ မင်းနန်းတက်၍ စွယ်တော်ပူဇော်ပုံကိုထောက်၍ ပေါ်တူဂီဘိုလက်ထက်အတွင်း စွယ်တော်ပျောက်လည်းမပျောက် တခြားသို့လည်း မရောက်ကြောင်း သိနိုင်သည်)။

ဇယား (ဇား) ဟူသော ဝေါဟာရ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ကုန်ပုန်ကန်စွာ သိလွယ်မည်သူ လွန်စွာပင် နည်းပါးလှသည်ဖြစ်၍ ၎င်းအဓိပ္ပါယ်ကို အနည်းငယ် ရေးသားဖော်ပြလိုက်ပေဦးအံ့။

ဇာ သဒ်တ ဇိယာ မာဂဓ

(နံပါးနှစ်ဘက် ထိပါးယှက်လျက် အင်းကွက်တူစွာ အကြောင်းရေးသားအပ်သော အရေးအကြောင်းဇားပုံ) ဤသို့ပြန်ဆိုရေးသားအပ်သော အနက်ကား ဥဘယပါဒိသံလင္ဒေ သရလေခါဘေဒေဟူသော ဝါစသ္ဆတိ အဘိဓာန် ဇာဒပ္ပဒ်အဖွင့်နှင့် အညီတည်း၊ ဇာ, သဒ်ဘက် ဇိယာ, မာဂဓဘက် ဇယား သဒ်တ နှင့် မာဂဓပျက်။

(သံပေါက်) ဇန္တွေ ယပင့်၊ရေးချနှင့်၊ ယှိလင့် ပုဒ်ဇာ၊ သဒ်တာ။
နံပါးနှစ်ဘဆ်၊ ထိကာယှက်၊ ဖြောင့်လျက်ရေးပါ အင်းတူစွာ။
ဇယားမည်ပေး၊ ထိုသို့ရေး၊ စဉ်ရှေးသည်၁၊ ယင်းရေခါ။
သဒ်တဗျက်၊ ရေးနည်းဖြစ်၊ ထည့်စွက်ဖြူကာ ဇိသန္တာ။ (ဇား)
ဇနှင့်ယွဲ့၊ ရေးနည်းလွဲ၊ ခေါ်မြဲမဟ ဇယားသာ။
ဇိယားရေးက၊ မာဂဓ၊ ဗျက်ထမှတ်ရာ ဇိသဒ်ပါ။
ဇိယားဟုံယို၊ ပုဒ်ပါဠို၊ မှတ်ဘိ၍မှာ၊ ပညာ၊။
သုရိယသိဒ္ဓန္တ၊ ကျမ်းဂန္တာ၊ လာထဗျားစွာ ၍သည်ာ။
ပါဠိသဒ်တ၊ တတ်သူမှာ၊ သိကြဘိုရာ ယင်းဝေါဟာ။

၎င်း ဇာနှင့် ဇိယာပုဒ်ဘို့၏ အကျယ်အသွယ်ပုံရေကို သိလိုလာ ငါလို့ရေးသားအပ်သော အဘိဓာန် နိဿယသစ် စတုဗ္ဗဏ္ဏ ခတ္တိယဝင် ဂါလာနံပါတ် (၃၀၀) မှာကြည့်ကြလေ။

http://www.dhammadownload.com

ထိုမှတပါး (ရဟဲ့သဲ့) (ရဟဲ့ငဲ့) (ရဟဲ့ဝဲ့) ဟူဖော်ဝင်္ဂ ဂေါစာသကရာဖွဲ့(၁၀၅၀) ခုနှစ် မရွှေသာ, မင်းလက်ထက် သင်္ကန်းဘုန် ဆရာတော်နှင့် ဤနမူ။ ဆရာတော်နှစ်ပါး ဦးဆီးနာယကာပြု၍ သံဃာတော်လေးကျိပ် ရဟန်းပြည့်မှ သိဟိုဠ်ကွန်းသို့ သာသနာပြု ကြွရောက်စဉ် ကလိင်္ဂတိုင်းမှ ကြွရောက်လာသော အောက်လက်ဝဲဓာတ် စွတ်တော်မြတ်ကို လျှောက်ပတ်ကောင်းမွန်စွာ ဖူးမျှော်ခဲ့ရကြောင်းအဆိုယှဉ်သည်ကိုလည်းကောင်း။

မှတ်ချက်။ ။(ပုင်းသကရာဖွဲ့ ဂုတနာပူရ အဝယ်ဖြူတော်၌ ညောင်ရမ်း အဋ္ဌမမြောက် ရမည်းသင်းမင်း အုပ်စိုးသောအခါဖြစ်သည်)။

ဂေါစာသကရာဖွဲ့ တထောင့်တရာ့ရှစ်ခုနှစ် ဂုရွေးဆရာတော် ဘွဲ့ဆိုပြီးစီးသော နာနာဆန္ဒပျို့ အာပုဒ်နံပါတ်(၃၅)ကလိင်္ဂတိုင်းမှ သိဟိုဠ်ကွန်းသို့ရောက်လာသော စွတ်တော်မြတ်ယနေ့ဘိုင်ပင် သိဟိုဠ်နှိုက်နံးဝယ်စံနေတော်မူကြောင်းအဆိုယှဉ်သည်ကိုလည်းကောင်း။ ဗမာကျောင်းသုံး (ဟာရဝေး) ဟူဖော်ဝင်္ဂလည်း ဝဲရူးဟံသာဝတီ ဆင်ပြွန်ရှင်မင်း သေဝ်ဟ္ဂာသေလ,ခေါ် ကန်ဒီမြို့မှ ဗုဒ္ဓဟူ စွယ်တော်စစ်ကိုမရ ကောလမ္ဘမြို့မှ နိဂ္ဂိတ စွယ်တော်ကိုသာရကြောင်း အဆိုကိုလည်းကောင်း။

ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းပျားကို ထောက်သားဆင်ခြင်ကြ၍ ယခုအခါ အရပ်ရပ်မှ သွားရောက် ဖူးမျှော်အပ်သော သိဟိုဠ်ကွန်း ဂန္ဓကုဋိဘိုဂ်၌ ကိန်းဝပ်စံနေတော်မူသော စွယ်တော်သည် ဗုဒ္ဓဟူ၏ လက်ဝဲအောက်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ် အစစ်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာစိတ်ချ နိုသံသယ မှတ်ကြလေကုန်။

• လက္ခဏာအောက်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ်အကြောင်း

နဂါးပြည်က လက္ခဏာအောက်ဓာတ် စွယ်တော်မြတ်ကိုကား သာသနာသကရာဖွဲ့ အနှစ်သုံးရာ့ငါးဆယ် (၃၅၀) ကျော်ခန့် ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘယမင်း၏ ခမည်းတော် ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်းကြီး၏ လက်ထက် မဟာဒေဝ မထေရ်၏တပည့် မဟိန္ဒမထေရ် နဂါးပြည်မှ သိဟိုဠ်ကွန်း သေရွှမြို့သို့ ပင့်ဆောင်ယူခဲ့သည့် ပင့်ဆောင်ပြီးနောက် ကာကဝဏ္ဏ တိဿမင်းကြီး၏ နှမတော်ရင်း သောမဒေဗီနှင့် လက်ထပ်ပြီး ဂိရိမြို့ကို အပိုင်စား ပေးသနားခြင်းခံရသော တူတော်ရင်း ဂိရိအဘယမင်းသားအား ၎င်းမဟိန္ဒ မထေရ်မြတ်က ပေးအပ်တော်မူပြီ ယင်းသို့ပေးအပ်ခံယူ ရယ်သော ဂိရိဘယမင်းသားသည် ၎င်သေရွှမြို့အနီး ရေအိုင်အသုံးပြု အသက်တည်ထောင် ဘုန်ဆင်းအပ်သော သောမမြို့နှင့် မနီးမဝေး တောင်ကြားအရပ် အင်ကြင်းတောရှိ စေတီတည်၍ ဂုဟနာတော်မူပြီ ၎င်းစေတီတော်ကို ရှေးက သေလန်ရစေတီဟု ခေါ်ကြသည် ဤထက် အကျယ် အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုမူ နဂ္ဂာဠ ဝေဖုဝင်္ဂ ကြည့်လေ။

မှတ်ချက်။ ။သေရွှမြို့သည် အနုရာဓမြို့ မြောက်အရပ်မှာ တည်ယိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) သုံးရာငါးဆယ်ကျော်၊ ခန်ဓာစသော်၊ ရှင်တော်ပြတ်စွာ သာသနာ။
ကာကဝဏ္ဏ၊ မင်းတိဿ၊ ကာလရောက်ခါ အောက်လက်ျာ။ (ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်း)
နဂါးပြည်၌၊ ပဉ်ယူထ၊ ဝရဒါဠာ၊ ကျွန်းလက်ာ။
ကလိင်္ဂဖွယ်တော်၊ ရောက်ခါသော်၊ ကျော်နှစ်ငါးရာ ရှည်မြင့်ကြာ။ (လက်ဝဲ
အောက်ဂတ် စွတ်တော်ပြတ်ရောက်သည်မှ အနှစ်ငါးရာကျော် ဦးသည်ဟူတို့)။
မဟာဒေဝ၊ မြတ်ထေရ၊ သီဿမဟိန္ဒာ၊ ပဉ်ဆောင်လာ။
ဂိရိအဘယ၊ ပေးအပ်က၊ တည်ထထူပါ၊ သောဗမှာ။ (သောဗမြို့)
နှဗရင်းစစ်၊ သားလည်းဖြစ်၊ မှတ်လစ်အဘယာ၊ ဂိရိမှာ။
ဂိရိမြို့စား၊ ထိုမင်းသား၊ ခန့်ငြားကာကာ မင်းဝဏ္ဏာ။ (ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်း)
သေလန္တရ၊ စေတိယ၊ ခေါကြရှေးခါ မျှားတကာ။
သောပဒေဝီ၊ မည်ခွဲ၍၊ ခေါမည်သောဗာ ဝတီသာ။ (သောပဝတိစေတီ)
သေရုဝါဝိလ၊ ခုခေါကြ၊ ရှေးကဝေါဟာ သေရုသာ။
ရှေ့ပြောက်အဘို့၊ သေရုမြို့၊ မချို့မှတ်ရာ နုရာဝား

(ဂုဏ်းသေရုဝါဝိလ စသည်တို့၏ အကျယ်အဓိပ္ပါယ်ကို အထက်သီဟဠတိုင်း မဂ်လစေတီအကြောင်း၌ ထင်ရှားလတ္တံ့)။

• တောသလိနှင့် သောဘဝတီ

ရှေးမြို့တော်ပေါင်းအရာ၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့သော တောသလိနှင့် သောဘဝတီကိုကား သင်္ဘတကျမ်း၌လာသော မြို့တော်အမည်များ ဖြစ်သည်။

တည်ရာဌာန၌ပါသော မဒရာသ်အမည် အဓိပ္ပါယ်နှင့် ဂေါဒါဝရီအမည် အဓိပ္ပါယ်ကို ဤသို့မှတ်လေ။

မဒရာသ်မြို့

ဂုဏ်းမဒရာသ်မြို့တော်ကို ဟိန္ဒူလူမျိုးများက မဒရာသ် ကလယ်လူမျိုးများက မဒ္ဒရဋ္ဌ သိဟိုဠ်လူမျိုးများက မဒုရာသိ။ ဗင်္ဂါလီလူမျိုးများက မာဒြာဇဟု ခေါ်ကြသည့် အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို လည်းဗင်္ဂါလီဘာသာအဘိဓာန်၌ ဌင့်ဆိုရေးသားထွက်ယိုသည့် အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းမှာ Madras (မဒြာသ်)ဟု ဖြေပုံ၌ ရေးသားပါလိုသည့် ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော

ပဂိုး–ဝဲရူး ဂုဏ်းအမည်၌ ပွန်ဘာသာမှ ဆင်းကက်လာသည်၊ ပွန်ဘာသာရင်း (ပဂေး) လွှန်းလင်း တောက်ပလည်း၊ ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုသည်၊ ဂုဏ်းပဂေးမှဖက်၍ ပဂိုး–ဝဲရူး ဗမာအခေါ်အဝေါ် ဖြစ်လှသည်။

(သံပေါက်) ပဂေးမှဖျက်၊ ပဂိုးဖြစ်၊ မှတ်ချက်ပူလာ၊ ပွန်ဝေါဟာ။
တောက်ပဆဲ့ကို၊ ပပေးဆို၊ လူဗိုလ်ပွန်တကာ။
ဝဲရူးရေးကြ၊ ဗမာက ၊ပူလဘာသာလွန်ဝေးကွာ။

http://www.dhammadownload.com

ဝေါဟာရ ငါးမျိုးတွင် ကိန္နရူလမျိုးလျှင် ဝေါဟာရသာ အရင်းမူလဖြစ်ရကား ၎င်းသို့ လိုက်၍ ဟလန္တနည်းမျိုးဖြင့် အဆုံးသအက္ခရာမှာ တမ်းခွန်ပြုလျက် မဒရာသီ ဟူ၍ပင် ရေးသား ခေါ်ဆိုသင့်သည် ထိုသို့ရေးသားခြင်းဖြင့် အင်္ဂလိပ်သံ စာလုံးပေါင်းနှင့်လည်း ညီညွတ်သည်။

(သံပေါက်) မဒရာသ၊ မာဗြာဒ၊ ခေါ်ကြဟိန္နူ ဝင်ဂါဟူ။ (ဟိန္နူ ဗင်္ဂါလီ အစ်ဇ်အဇိုင်းဟူ)
ဝင်္ကာသာ၊ ဘီစာန်မှာ၊ များဒွဒိန်ကြူ ယင်းပုဒ်မူ။
ပုဒ်မာဗြာဒ၊ ဒိပွါယ၊ သိကြလိုသူ ထိုဒ်ဟူ။
ကလယ်ခေါ်မှတ်၊ ပဒ္ဓရာဒ်၊ သိလတ်ဝိဉာ နည်းတမူ။
ပဒုရာသီ၊ ပဉာထွိ၊ မှတ်ဘီနည်းဟူ သိဟိုဒ်မူ။
ပဗြာသ၊ ဗြိတိသျှ၊ ဗမာထိုကူ ခေါ်ကြဟူ။

ဝေဒါဝရီမြစ်

သုတ္တန်ပါတ် ပါရာယနဝဂ်၌လာသော ဗာဝရီပုဏ္ဏားကြီးတပည့် တက္ကိုဝ်ခြောက်ယောက်နှင့်တကွ ဣန္ဒိယမြောက်ပိုင်း ကောသလကိုင်း သာဝတ္ထိပြည်မှ ဒက္ခိဏာပထ ဣန္ဒိယတောင်ပိုင်း ဤဝေဒါဝရီ မြစ်ကမ်းနဖူးအနီး၌ နေထိုင်ကြောင်း အဟော အဆိုရှိသည်။

၎င်းအမည်ကို ရေးသားပြောဆိုကြရာ၌ အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းကိုလည်း Godhavari ဟု အများရေးထားပြီး (ဂိုဓာဝရီ) ဟုအများအတိုင်း ပြန်ဆိုရေးသားခြင်း မပြုမူ၍ Godavari ဟု သင်္ကေတလက္ခဏာ အပြည့်အစုံ အမှန်အကန်ရေး၍ ဩအက္ခရာဖြင့် ဝေဒါဝရီ ဣန္ဒိယ သိဟိုဠ် ဗမာများအခေါ်အတိုင်း မှန်ကန်ကျနအောင် ပြန်ဆိုလေ၊ ရှေးဣန္ဒိယမြေပုံနှင့် ဟင်္ဂ အင်ပါယာ ကိမ်းဗရိန်မြေပုံများ၌လည်း ၎င်းအတိုင်းပင် စာလုံးပေါင်းပါယို့သည်၊ ပါကတဘာသာ အားဖြင့်ကား ၎င်းမြစ်အမည်ကို ကဂစဇတ ဒပယဝါ ပြာယောလောပ ဟူသော ပါကတပကာသသုတ်စသည်ဖြင့် ဒထွေးကိုချေ၍ (ဝေါအာဝရီ)ဟူ၍လည်းကောင်း ဒထွေးနှင့် ဝကိုချေ၍ (ဝေါအာအရီ) ဟူ၍လည်းကောင်း အဆိုရှိသည်။

ဂဏ္ဍိအဂိုလိ ဝေါဒါဝ်ိုနမန္တသ (မဟာဂျပသိဠ်) နဒီဝေါဒါဝ်ိုနံ (ဂဏ္ဍိ မောဂ္ဂလ္လာနံ)။

အဠ်ိဝေါဒါဝ်ိုတဠေ (ကထာသရိတ်သာဂရ) ဤပါဠိုများကို ထောက်၍ အမည်မှန်ကိုသိလေ။

http://www.dhammadownload.com

အများအားဖြင့် သိပ်ကိုင်ခဲရာရေး ကျမ်းစာများမှာ ဂေါဓာဝံကို ဇအောက်ပြုက် နှင့်ပါဠိပျက်ဇကျက် ယိုသောကြောင့် ဂိုက်ဘ်ဒေဗသ် စာအုပ်မှာ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အကိုင်း စာလုံးပေါင်းပျက်နေသည်ဟု မှတ်ရမည် ၎င်းပြင် အဲ့ဒ်ယမြေပုံစသည်များမှာ ဂို ဟု အို့နှင့်ရေးသားသည်မှာလည်း မသင့်သည်သာ။

(သံပေါက်) နှတ်ပြည်နှင့်ရေးဂေါ,ခေါ်ဆွေးမှတ်လေနက်နှစ်ရပ်။ (ဂေါသဒ္ဒါနှတ်ပြည်နှင့်ရေဟော)
ဒါ-ဓာတ်အနက်၊ ပေးခြင်းမြွက်၊ နောက်ဆက်ပစ္စည်းကပ်။
ဝ-ဤပစ္စည်း၊ ရ-လာနည်း၊ သိပ်သည်းသတိချပ်။
နှတ်ပြည်နှင့်ရေ၊ ပေးတတ်ပေ၊ ခွဲလေ့ပညာတ်။
ဂေါဒါဝရီ၊ ယင်းကြောင်းဒို့၊ နဒီခေါ်ပညာတ်။
ဂေါဒါဟုရေး၊ ဩဒေတွေး၊ ကြိတွေးမှန်စေ့ဝပ်။
ပျက်ဝအောက်ချိုက်၊ ကျမ်းတွေနှိုက်၊ မှတ်ဖိုက်သတိချပ်။
အိုနှင့်ဝေက်ချိုက်၊ မရေးထိုက်၊ ပျက်လိုက်ထိုပညာတ်။
အင်္ဂလိသ်အို၊ ဩပြုန်ဆို၊ ဝိဒိရ်မှန်ပညာတ်။
ဂျီအိုပေါင်းက၊ ဂေါ-ဘတ်ရ၊ သို့မှန်ပညာတ်။
သစ်တပါဠိ၊ အိုမယို၊ မှတ်သိဥာဏ်စေ့ဝပ်၊ (သစ်တနှင့် ပါဠိမှာ အိုကာရန္တမယို)
ပါဠိသစ်တ၊ ပြုန်နည်းပ၊ မှတ်ကြလှပေအပ်။
ယင်းသည့်မြစ်ကား၊ ကျမ်းဂန်များ၊ ထင်ရှားတောင်ဝိုင်းရပ်။ (ဤဒီယတောင်ဝိုင်းမှာ ယိုသည်)

မှတ်ချက်။ ။ဥင်းဂေါဒါဝရီမြစ် စီးဆင်းရာကမ်းအရပ်ကို (ဂေါလကုဏ္ဍာတဒ္ဒေ) ဟုခေါ်ကြောင်း ဗဂ်ါလီကျမ်းများကဆိုသည် ဥင်းဂေါလကုဏ္ဍာတဒ္ဒေကို မြေပုံများ၌ ကိုင်ကန္ဒဟု အမည်လွဲပျက်သွက်ယိုသည် သတိပြုကြရန်။

(သံပေါက်) ဂေါလကုဏ္ဍာ၊ ဩနီးမှာ၊ ယိုရာပင်လယ်ကင်း။
ပျက်စီးခုခါ၊ ယင်းဩမှာ၊ ဗဂ်ါဆိုဝိန်ကျမ်း။ (ဗဂ်ါလီဘာသာအဘိဝဉ်မှာဆို)

ကလိင်္ဂတိုင်း ပြီးပြီ။

အဝန္တိတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စရာ။ ။အဝန္တိတိုင်း အရှေ့ပိုင်းတောင်ပေါင်း အမည် ဥဇ္ဇေနီ, မဟေသယ, ယခုခြွေအမည် ဥးဂျိုင်း ရှေးအရံခြွေအမည် ဝဝိသ, တည်ရာကား ဏ္ဍဒ္ဒီယအလယ်ပိုင်း မာလဝ,ဂွါလိယရ၊ ဂေါယာလိယရ၊ ဂွါလိဒ်၊ ဏ္ဍန္ဒေဂ၊ ဒေဘဝါလ၊ (ဘိပါလ စောဒ္ဓာန်ယများဖြစ်သည်)။

http://www.dhammadownload.com

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဥဒ္ဒေါ

ဂဠုးဥဒ္ဒေါသည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော် လက်ထက်တော်အခါ၌ (၁) တန္တြခြင်းယူဇနာ ငါးဆယ်သွားနိုင်သော အာနုဘော်ဆင်မ (၂) တန္တြခြင်း ယူဇနာခြောက်ဆယ် ၆၀-သွား နိုင်သော ကာမမည်သောသမ္ဘုန် (၃) (၄) တန္တြခြင်းယူဇနာတရာ ၁၀၀-ဖိုးသွားနိုင် သော ဝေလကံသိ, မဏ္ဍကောသိမည်သော မြင်းနှစ်စီး (၅)တန္တြခြင်း ယူဇနာ တရာ့ နှစ်ဆယ် (၁၂၀)သွားနိုင်သော နာလာဂိရိမည်သော ဆင်တိုး ပေါင်းယာဉ်ငါးစီးရ စဏ္ဍာပဇ္ဇောတ မင်းပိုင်နိုင်ငံ ပြုတော်ဖြစ်သည်။

(သံပေါက်) ဆင်မငါးဆယ်၊ ကျန်ခြောက်ဆယ်၊ ရာဝယ်အသေ-ဖြင်းဒွယ်။
ယူဇနာတရာ့နှစ်ဆယ်၊ နေ့ချင်းဝယ်၊ သွားအွယ်စွန်းလှ၊ ဆင်ဂဇ။
ဥဒ္ဒေါရှင်၊ မြတ်ဘုရင်၊ ယာဉ်လျင်ငါးဝ၊ မှတ်သားကြ။

ဂဠုးဥဒ္ဒေါသည် ဗုဒ္ဓသာသနာ အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရား တော်ကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောစွမ်းနိုင်သောအရာ၌ ဇေတဝန်ရု မဟာသာဝက သျှင် မဟာကစ္စည်းမထေရ် ဘွားတော်မူရာ သိရိဝမ္မာသောကမင်းကြီး၏ သားတော် သိဟိုဠ် သာသနာပြု သျှင်မဟိန္ဒမထေရ်မြတ် ဘွားတော်မူရာမြို့လည်း ဖြစ်သည်ဖြင့် ဂုဏ်၏ ခမည်းတော် သိရိဝမ္မာသောကမင်းကြီး မဟာဥပရာဇာ နန်းလျာအိမ်ရှေ့မင်း အဖြစ်ဖြင့် စံနေရာလည်းဖြစ်သည်။

ဂဠုးဥဒ္ဒေါကို သဒ်တဘာသာအားဖြင့် ဥဒ္ဓယိ,ဥဒ္ဓယိနိဟု အမည်နှစ်မျိုးခေါ်ဆို ကြ၍ ဟိန္ဒီဘာသာအားဖြင့် ဥဂ္ဂြိုင်းဟု ရွှန်းယိတိုင်းသားများက ခေါ်ဆိုကြလည်း။

(သံပေါက်) ပုဒ်ဥဒ္ဒေါ၊ ဧကာရီ၊ ဖြူဖြာအယ-သဒ်တ၊ (မဘဝဘာသာ-ဥဒ္ဒေါပုဒ်မှ ကိုအယဖြူ)
ဥိန်ဒ်ဂျိုး၊ ပစ္ဆည်းဒ်၊ ယနိတဝ၊ ယိနိရ၊
ပစ္ဆည်းသက်ရာ၊ နခရာ၊ လာကာဖြိုးစေကြ။

ဥဒ္ဒေယပုဒ်နောင် ရွှတ္ထိလိင်ဧကာတက ဥိန်ဒ်ဂျိုး ပစ္ဆည်းဆက်သွယ်၍ ဥဒ်းပစ္ဆည်း သက်ရာမှာ,ခ-လာ ဥဒ္ဓယိနိနှင့် ဥဒ္ဓယိနိနှစ်ပုဒ် သဒ်တဘာသာ ပကတိပုဒ်ရင်းဖြစ်သည် ဟူလို။

ဂဠုးဥဒ္ဒေါသည် ဂွါလိယရ, ဂေါယာလိယရ, ဂွါလျိုင်, နယ်အတွင်းမှာတည်ယို သည် မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်၌ ဂုဏ်ပြုအမည် မဟေသယဟုလာသည်။

ဝေဒိသ။ ။မြို့သည်အသျှင်မဟာမဟိန္ဒ၏ မယ်တော် သာကိဝင်မျိုး ဝေဒိသအန္တယ ဝေဒိသဒေဝီ၊ ဘွားတော်မူရာမြို့ဖြစ်သည် ဂုဏ်ဝေဒိသဒေဝီသည် သာကိဝင်အမျိုး အန္တယ် မင်းသမီးဖြစ်ကြောင်း မဟာဗောဓိဝင်ကျမ်း၌ အဓိပ္ပာယ်အဆိုရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ဝေဒိသဒေဒိ၊နွယ်သာကီ၊ဆိုဖြဝံသာ ဗောဓိမှာ။

ဝေဒိသ မြို့ကို ယခုအခါ ဘိလသာ မြို့ဟုခေါ်သည် ၎င်းသည် ဝေဒိသတောင်မှ အနှောမြောက် ငါးမိုင်ခန့်အရပ် ဂျါလိယရ နယ်အတွင်းမှာ တည်ယိုသည်။

ဝေဒိသခရိုးခဉ်း ။။ဝေဒိသ ၎င်းဘိလသာမြို့သို့ သွားရန်မှာ-ဂရိယက်-လွှန်ဒိယန်-ပယ်နင်စူလာ ဒီးရထားလမ်း ဗုဒ္ဓိုင် အာဂြာနှင့် ဒိလ္လီသို့ သွားသော ဒီးရထားစီးနိုင်သည် ဘိုပါလ (ဘောပါလ) ဘူတာကြီးမှ သုံးဘူတာအလွန် သဉ်မဲ (ဆံချို) ဘူတာမှာဆင်းရမည် ဗုဒ္ဓိုင်မှ လိုက်လိုလျှင် ဘိုပါလဘူတာမှာ ရထားပြောင်း၍စီး ကာလကတ္တားမှ သွားလိုမူ ဂျဟန်ဆီ ဘူတာမှာ ရထားပြောင်း၍စီး။

ဘောပါလ။ ။တည်ရာဌာနခွဲ ဖေါ်ပြသော-ဘိုပါလကို ဟိန္ဒူလူမျိုးများက ဘောပါလဟု ဘာကုန်းသဝေထိုးရေးချနှင့်-ဗင်္ဂါလီလူမျိုးများက ဘူပါလဟု ဘကုန်းနှစ်ချောင်းငင်နှင့် ခေါ်ဝေါ်ရေးသားကြသည့် အင်္ဂလိပ် လူမျိုးများကလည်း ဟိန္ဒူနှင့် အတူလိုပင် Bhopal ဘောပါလ်-ဟူ၍ ခေါ်ဆို ရေးသား ကြသည် ၎င်းကို စာလုံးပေါင်းကို Bhopalia ဟု သင်္ကေတပြု လက္ခဏာနှင့် တကွ အက္ခရာ အပြည့်အစုံရေးတို့သို့ ရေးမူ ဘောပါလဟူသော ဟိန္ဒီဝေါဟာရနှင့် အတူပင်ဖြစ်ချေသည်၊ ငါတို့ ဗမာအက္ခရာ မြေပုံ၌ကား ဗိုလ်ပေါလ်ဟု မည်သည့် တစုံတရာ ဘာသာနှင့်မျှမတူပဲ ဗထက်ချိုက် လုံးကြီးတင် တချောင်းငင် ပစောက်သဝေထိုးရေးချ လအသတ်နှင့် အမည်ရော အက္ခရာပါလို့ ပျက်လွက်ယိုချေသည် သတိယိုကြစေ။

(သံပေါက်) ဟိန္ဒူဘောဟူ၊ မင်္ဂါမူ၊ ဘူဟုခေါ်ဖြ ပါလတွဲ (ဘောပါလ-ဘူပါလ)
ငါတို့ဗမာ၊ မြေတိသျှာ၊ ခေါ်ရာအဖြ၊ ဘိုနှင့်တွဲ (ဘိုပါလ)
ဗထက်ချိုက်နှင့်၊ ပရေးလင့်၊ ရေးသင့်မလွဲ ဘကုန်းပဲ။

မာလဝအဆုံးအဖြတ်

တည်ရာဌာနခွဲ ပါသော မာလဝပုဒ်ကို ရှင်းပြဦးအံ့ ၎င်းမာလဝပုဒ်သည် အကာရန်ဆုပ်လိုင် ဖြစ်ကြောင်း ဟေမစန္ဒြ မဂ္ဂဗာဝလိ ကပ္ပန္ဒြမ သဒ်တအဘိဓာန် ကျမ်းများမှာဆိုသည် ၎င်းအမည်သည် ပါဠိနှင့် သဒ်တအမည် ဝေါဟာရဖြစ်၍ ဝမှာရေးချ မပါလမှာ တမ်းခွန်မလွှားပဲ မာလဝ အခွန်ယိုရမည် မာလဂါ မယ်ရ မာလူသဒ္ဒူပ ပဒအဝဓာတ် အဝ ရက္ခဏော-ဝာတ်ဆုံက် မာလူသဒ္ဒါ ဒိန်းမဟော မာလူနာရိယော အဝန္တိရက္ခန္တိတိ ဇဏ္ဍောတိ မလဝါ ဟု ဝစနတ္ထပြု ကိတန္တံ သဏ္ဍာဒီ တဒ္ဓိတာဒိ အဝန္တိစနပဒါ အဘိဓေယျထုတ် ဒိန်းမများကို စောင့်ရှောက်ရာ အဝန္တိတိုင်းဂုဓေ၊ နောက်-အ-နှောင်းဟာရှေ့ဦးကျေ သဒ္ဒိစပ် မာလဝ ပြီးစေ၊ ၎င်းကိုဟိန္ဒူကိုက မာလဝြဲယာဟု ခေါ်ကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်လွယ်ရန် သံပေါက်

အကာရန္တော၊ ဥလ္လိင်္ဂါ၊ မှတ်လော မာလဝ,ပုဗ္ဗဒေ။
သင်္ခတအဘိဝန်၊ ကျမ်းဆိုမှန်၊ မှတ်ရန်ကျန်,ကေတု။
ပါဠိသင်္ခတာ၊ ယင်းဝေါဟာ၊ မှတ်ရာပုဒ္မ,ပဏ္ဍိတ။
တို့ကြောင့်ဝမှာ၊ မချရာ၊ လမှာမဲ့ထ၊ တင်းခွန်ပ။ (ပာလဝ)
မာလူနာဝ်ပုဗ်၊ အဝထုတ်၊ စာတ်ပုဗ်မှန်လ, ယင်းပဒ။ (ပာလူ အဝ-ပာလဝ)
မာလူသဒ္ဒါ၊ ပဝဒေါ၊ ကြသောအဝ,ရဿထ။
ဥပဝဒါ၊ ပုဗ်နက်မှာ၊ မှတ်ပါမှန်လ,လူဝိန်းပ။
ပုဗ်တပ္ပုရိ၊ သတ္ထဝိ၊ ဝန်္တိဒေသ,ဘိဝေယျ။
ဝိန်းမကိုစေါင်၊ အနက်ဖြောင့်၊ မထောင့်မှန်လ,ယင်းဒေသ။
အနောင်းဦကျေ၊ သဒ္ဒိပေ၊ မှတ်လေပဒ နိပါတ။
မာလဝပုဗ်၊ ဆုံးဖြတ်ထုတ်၊ မှန်ဟုတ်ကျန,လေးနက်လ။
မာလဩယာ၊ ဟိန်ဝေါဟာ၊ သေချာကျန,မှတ်ပါကြ။ (ဟိန္ဒူဝေါဟာရ)

ဥပဓွကာဝပုဒ်။ ။တောင်အိန်း မြေပြင်ကြီးကို ဥပစ္စကာဟုခေါ်သည်။

အဝန္တိတိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၈) ဒက္ခိဏာပဋ္ဌာလတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် ဒက္ခိဏာပဋ္ဌာလ ရှေးမြို့တော်ဟောင်းအမည် ကမ္ပိလ ယခုမြို့အမည် ကပိလ ရှေးအရပ်မြို့အမည် သက်ဿ, ဝဿန်ပူရ သောဏဲယျ ကန္ဒကဒ္ဒ မြို့များဖြစ်သည် တည်ရာကား ခရိုင်နယ် ဖရုခါဗဒ် (ဗာရုစဗက်) ဣဒ္ဓဥဝါ (အက်တဝ) မိုင်နပူးမှ ဇဒုဂ, စီရင်စုများဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

(၁)ပဋ္ဌာလ။ ။ဂင်္ဂါမြစ်တောင်ဘက်၌ တည်ယှိသော ပဋ္ဌာလတိုင်းကို ဒက္ခိဏာ(၁) ပဋ္ဌာလတိုင်းဟုခေါ်သည် ဒက္ခိဏာပဋ္ဌာလတိုင်း အရိုင်းအခြားမှာ ဂင်္ဂါမြစ်ဂုဓိုးတောင် ဘက် တလျှောက် ယခင်တည်ရာဌာနခဲ့ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စီရင်စုနယ်များပင် အရိုင်း အခြားဖြစ်၍ ကျယ်ဝန်းသော ကိုင်းကြိုးတတိုင်းဖြစ်သည်။

ကမ္ပိလ္လ။ ။အာဂရာနယ် ဖရုခါဗာဒ် ဇဒါယုန် မြို့နှစ်ခုတို့၏အကြား ဂင်္ဂါမြစ် ကမ်းနားရှိ ကမ္ပိလ္လမြို့တည်ယှိ၏။

http://www.dhammadownload.com

သင်္ကန်းသစ်။ ။သင်္ကန်းသစ်သည် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ မြတ်စွာဘုရားသခင် ဆင်းသက်တော်မူရာ အဝိဇဟိတဇ္ဈာန် အပါအဝင်ဖြစ်သည်၊ ဝသန္တပုရဟုခေါ်သည်လည်း ဆင်းမြို့ဟောရှိယာပင်တည်း၊ ဆင်းသက်သကို ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့က သင်္ကိသာဟု ခေါ်ကြသည် အာဂရာနယ် ဗာရ္ဂစဇက်ဒိစတြိတ်မှာ တည်ယိုသည်။

သောရေယျ။ ။သောရေယျသည် ဒုတိယသင်္ကိဿနာ တင်ရာ၌ ဗဟုသုတ အာဂတာဂမ စသောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံ၍ လွန်စွာအထောက်အပံ့ကြီးဖူးပြုတော်မူခြင်း သော ရဟန္တာ အသျှင်ရေဝတ မထေရ် သိတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူရာအရပ် အသျှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်မြတ်ကို ပြစ်မှား၍ ယောကျ်ားအဖြစ်မှ ဖေါက်ပြန်ပြောင်း လဲထွက် ဝိန်းမဖြစ်ရသော သောရေယျသေဋ္ဌေးသား၏ နေရာဖြစ်လည်းဖြစ်သည်၊ ၎င်းကို ယခုအခါ ဆူဠိယ တိုင်းသားများက သောရွံဟုခေါ်ကြသည် အာဂရာနယ် ၎ေ ဒိစတြိတ်မှာ တည်ယိုသည်။

ကန္ဒကဇ္ဇ။ ။ကန္ဒကဇ္ဇကို ယခုအခါ ဆူဠိယကိုင်းသားများက ကနေဝံဇ(ကန္ဒေဝံဇ) ဟု ခေါ်ဆိုကြသည် ကာနျကုဇ္ဇ ဟူသော သဒ်တပုဒ်ကို ထောက်လျှင် မာဂဓ ဘာသာမှာ ဒန္တဇပဋ္ဌမကွဲရာ နငယ်နှလုံး သံယုတ်နှင့် ၎င်းနောက် ကဏ္ဍဇ ဒုတိယကွဲ ရာ ခကွေးတချောင်းငင် ၎င်းနောက် ဇက္ခဲနှလုံးဆင့်နှင့် ကန္ဒကဇ္ဇ သို့မဟုတ် ကညကုဇ္ဇ ဟုပါဠိမှန်ယိုသင့်သည် ပါကတဘာသာအားဖြင့် ကဏ္ဍဉ္ဇကဟုခေါ်၏ ၎င်းအမိုးပါယ်မှာ အနည်းငယ်ကုန်းကွသော သဏ္ဌာန်ယိုသည့် သတိုးသမီးများနေရာ အရပ်ဟုဆိုသည်။

အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ၊ ပဌမသေနာနာမ (ဟိတောပဒေသ)
အာဂရာနယ် ဗာရ္ဂစဇက် (ဖရူခါဗာဒ်) ဒိစတြိတ်၌ ၎င်းကန္ဒကဇ္ဇတည်ယို၏။

သင်္ကဿဓာတ်းစဉ်။ ။၎င်းသင်္ကဿသို့ သွားရန်ခရီးစဉ်မှာ အင်္ဂလိပ်၊ မီးရထား လမ်းယို ကိုဟာဗာဒ်နှင့် ဖရူခါဗာဒ်.....လိုင်း.....ဗါရာဏသီ လမ်းခွဲ ပိုတာဘူတာမှာ လည်းဆင်းနိုင်သည် ယခုနောက်ထပ် အသစ်ဖွင့်သော ဂန္ဓာ ဘူတာမှာလည်း ဆင်းနိုင် သည် ၎င်းဘူတာမှာဆင်းလျှင် ကာလီဟု ခေါ်သော မြစ်ငယ်တခုကို ကျော်ဖြတ်၍ မသွားရတော့ချေ ၎င်းသင်္ကဿသည် သာဂလ်ပြည်မှ ပူဇနာသုံးဆယ် (၃၀) ကွာ ဝေးသည်ဟု ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပါဠိပါဌမိယဝတ္ထုအဖွင့်မှာ အဆိုယိသည့် ရှုတော မရုရာယ စတူသ ယောဇနေသု သင်္ကဿနာမ နဂရံ အတ္ထိဟု ကန္ဒသ်းသန်ကြီးကျမ်း၌ မရုရာပြည်မှ သင်္ကဿနိုင်ပြည် လေးပူဇနာဝေးကြောင်း အဆိုယိသည် (ဒိန်အား ဖြင့် ၃၂–မိုင်မှတ်)။

ဒက္ခိဏာပဋိဂ္ဂါလင်္ကိုင်း ပြဆိုချက် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

(၉) ဥတ္တရပဉ္စာလတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ကိုင်းအမည် ဥတ္တရပဉ္စာလကိုင်း ရှေးမြို့တော်ဟောင်း အမည် အဟိစ္ဆတြ ယခုမြို့မည် ရာမပူရ (ရာမနဂရ)တည်ရာဌာနကား ခရိုင်နယ် ခဇ္ဇာ, မရာဒါဗာဒ, ပိလိဘိတ, စီရင်စုများဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဥတ္တရပဉ္စာလ. ....ဂင်္ဂါမြစ်၏ မြောက်ဘက်ခွဲတည်ယှဉ်သော ပဉ္စာလတိုင်းကိုဥတ္တရပဉ္စာလတိုင်းဟုခေါ်သည် ၎င်းဥတ္တရပဉ္စာလတိုင်းသည် မဟောသဓာတ်လာ အသျှင်သာရိပုတြာအလောင်း ဂူဋ္ဌနိဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ နေရာတိုင်းဖြစ်သည်။ ဤ၌ တိ သမိုဟိတ် ဇယဒိသဇာတ် အဋ္ဌကထာနှင့် မဟောသဓဇာတ် အဋ္ဌကထာများ ကပိလတိုင်း ဥတ္တရပဉ္စလဟု အဆိုရှိသည် ဥဇ္ဇဝိုပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၌ကား ပဉ္စာလတိုင်းကဝိလမြို့ဟု အဆိုရှိသည် ဤသို့ တိုင်းအမည် နှင့် မြို့အမည် ပြောင်းလဲ ပြဆိုထားသည်ကို သတိပြုလေ။

၎င်းတိုင်းနယ်နိမိတ် အပိုင်း အခြားကား မြောက်ဘက်၌ ဟိမဝန္တာတောင် တောင်ဘက်၌ ဂင်္ဂါမြစ်အနိုး ရေပတိလခဏ္ဍာနယ် အရှေ့ပိုင်း အရှေ့ဘက်၌ ဝိလဘိတ် အနောက်ဘက်၌ ဂင်္ဂါမြစ်အနိုးယို မူရာဒါဗာဒ တိုင်အောင်သော စီရင်စုများဖြစ်သည်။

အဟိစ္ဆတြ။ ။အဟိစ္ဆတြ၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုဆိုဦးအံ့.....မြွေ၏ပါးပျဉ်းနှင့်တူသော အမိုးယို၍ ၎င်းမြို့ကို. အဟိစ္ဆတြဟုခေါ်သည် (တနည်း) အဟိကွေတြဟူသော သမ်တဘာသာအရ အဟိခေတ္တဟူ၍လည်း ပါဠိနှုန်ရယ်သည် မြွေနဂါးတို့၏ နေရာခေတ် ဆိုလိုသည် အရိယဇုဇ္ဈယ မြေပုံဟောင်းကြီးနှင့် ကိစ်းဗရိဒ် ရာဇဝင်မြေပုံ ဟဗ် အင်ပါရာ မြေပုံတို့၌လည်း အဟိစ္ဆတြဟူ၍ပင် ရှေးပါဠိအမည်မှန်ပါယို့သည်။

ဤမြို့အမည်ရင်းကား သမ်တကျမ်းများ၌လာသော အမည်ပေတည်း ၎င်းမြို့တည်ရာမှာ ရာမပုရ မြို့တည်ရာပင်ဖြစ်၍ ၎င်းရာမပုရမြို့ကိုလည်း ယခုအခါ (ရာမနဂရ) ဟုခေါ်ကြသည်။

ဥတ္တရပဉ္စာလကိုင်း ပြီးပြီ။

---

(၁၀) ဝဇ္ဇတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် ဝဇ္ဇိကိုင်း ရှေးမြို့တော်ဟောင်း အမည်၊ ၎ဝ သာလီ ယခုမြို့အမည် ဗေဆာရ၊ ဗသာစ၊ တည်ရာဌာနကား ဗိဟာရနှင့် မြောက်ပိုင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ဆပရာ နတ်မင်းဖြစ်၊ ချုပ်ရာများ၊ အဇရာ၊ ပုဗ္ဗဖရဏပုရ (မဏ်ဖရဏပုရ) အရှေ့ဘက်ခဲ့ပြီး အနောက်ပိုင်းနှင့် စပျာရနစီရဂုများ ဖြစ်သည်။

အကျယ် ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဝန်ဒီ။ ။ဤဝန်ဒီတိုင်းကို သင်္ဃတဘာသာအားဖြင့် ဘိမိဟူ၍ ခေါ်ဆိုသည်၊ ဟမ်အင်ပါရာ မြေပုံ၌လည်း ဂုင်းအမည် အတိုင်းပင်၊ Vrji အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းဖြင့် ပါယိုသည်။

ဝေသာလီ။ ။ဝေသာလီပြိုတော်ကား၊ အနာရောဂါဘေး တော်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေး ပလူးဘေး၊ ဂုင်းဘေးသုံးပါးကို မျက်မှောက် ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောဒ္ဓ လတ်တလော ကာကွယ် တားမြစ်နိုင်သော ဓတနသုတ် ပရိတ်တော်ကို ဟောတော်မူရာ ဖြစ်သည်။

သာသနာတော် သကရာဇ် အနှစ်တရာမြောက် ကာလာသောကမင်း လက်ထက် ဝန်ဒီတိုင်းသား ရဟန်းဆိုးများ၏ ဥဒ္ဒမ္မ ဥပ္ပိန်ယ ဆယ်ပါးဖြင့် ထောင်လွှားခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ အသျှင်မဟာယသ အမှူးယိုသော ရဟန္တာသခင် အသျှင်မြတ် ခုနစ်ရာတို့ ဒုတိယ သင်္ဂါယနာ တင်တော်မူရာ ပြိုတော်လည်း ဖြစ်သည်။

တာဝတိံသာ နတ်ပြိုနှင့် ပုဟန်တန္နုပမာပြို၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဝိမောက္ခတော်တိုင် ချီးမွမ်းမြောက်စား ဟောကြားခြင်းကို ခံယူရယ်ကြသော လိ်စ္ဆဝိမင်းပေါင်း ခုနစ်ထောင် ခုနစ်ရာတို့ နေထိုင်ရာလည်းဖြစ်၍၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ လက်ဆက်တော်ကပင် လွန်စွာကြီးပွား ခြားနားပရိယတ်း တန်ခိုးသုံးထပ်အရံယိုသော ပြိုတော်ဖြစ်သည်၊ အထူးအားဖြင့် မြတ်စွာဗုဒ္ဓသာသနာ ပဉ္စမ ငါးဝါမြောက် ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ ဒုဂ္ဂနကြီး ဖြစ်သည်သာမက၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူခါနီး ဆင်မင်း၏ ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် တူသော နာဂါ ပလောကိတဖြင့် နောက်လုံး ကြည့်ရှုတော်မူရာ ပြိုတော်ကြီး ဖြစ်သည်။

ဤဝေသာလီ ပြိုဟော်သည် မဏဖရဏပုရ ဒိစတြဲတ်အတွင်းသို့ ကျည်ယိုသည်။

ဝန်ဒီကိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

*တန်ဒိုင်း။ ။ဤဘန်တိုင်းဟူသော ဝေါဟာရ၌ တန် ကား ဒေဟူသော အနက်ဟောသော်ပေါ်ရာ ထာမြန်မာစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် တန်ကို နသတ်နှင့်ရေးလေ၊ သေးသေးတင်နှင့် ဖရေးလင့် ထင်းအဓိပ္ပါယ် အကျယ်သိလိုမူ ငါတို့ရေးသားအပ်သော သဘိဓာန်နိဿယသစ် မရှိစိဓါတဖြင့်ကား— ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ကြည့်လော။

http://www.dhammadownload.com

(၁၁) ဂန္ဓာရတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စာ။ ။တိုင်းအမည် ဂန္ဓာရတိုင်း ရှေးပြုံတော်ဟောင်းအမည် တက္ခသိလာ, ဂရိသမိုဂ္ဂ ယခုပြုံအမည် အက်တောက်, ပေဂဝါဂ (ပေဆဂါဂ) တည်ရာဌာနကား အာဖဂါနိုစ္စထာန် နယ် ဟုဠ်ယအနောက် မြောက်ဘိုင်း။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဂန္ဓာရ

အဝန်းယူဇနာ သုံးရာကျယ်သော ဂန္ဓာရတိုင်း တက္ခသိလပြည်ကြီးကို စွန့်လွှတ်၍ ဂင်းတက္ခသိလပြည်ကြီးမှ နှန်းတော်ထက်မှာ စဘုဏ္ဏာန်တိုင်အောင် ရပြီးဖြစ်လျက် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဈာန်ယာဉ်စီး၍မကြွပဲ နောက်လိုက် ဆင်ယာဉ် မြင်းယာဉ် ရထားယာဉ် အကြွေအရံတို့ကို ထားဘိဦး တံး ဘိနပ်သော်မှလည်းမပါ တယောက်တည်းသာ ထွက်ခွါ၍ တရာ့ကိုးဆဲ့နှစ်ယူဇနာ ဝေးကွာသော မာဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာ့အထံတော်သို့ ခြေကျင်ခရီးဖြင့်သာ ကြွရောက်တော်မူသော ပုက္ကုသာတိမင်းကြီး၏ ထီးနန်းဘိုးစံရာဌာန တိုင်းကြီးဖြစ်သည်။

ဂင်းဂန္ဓာရတိုင်းသည် ဂန္ဓာရတိုင်းသား ဂုဟန်းတပါး ဒေါ်ဏပုဏ္ဏား အဝတ်ကြားခွံ ဂွက်ထားရာမှ တန်းဘိုးတော်ဖြင့် ဆောင်ယူ၍ ကိုးကွယ်ပူဇော်ရန် ဆက်နွှဲးပေးအပ်တော်မူသော အထက်လက်ဝဲခေတ် စွယ်တော်မြတ်၏ ကိန်းဝပ်တည်နေရာ ဌာနတိုင်းလည်း ဖြစ်သည့်။

ထိုမှတပါး ဤဂန္ဓာရတိုင်းသည် သာသနာပြု ကိုးတိုင်းကိုးဌာနတွင် အပါအဝင်ဖြစ်၍ သာသနာနှစ် (၂၃၆) ခုနှစ်မှာ မဇ္ဈန္တိကမထေရ်သည် ပါဠလိပုတ်ပြည်မှ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူ၍ ဤဂန္ဓာရတိုင်းသူ တိုင်းသားဘွဲ့အား အာသီဝိသောပမသုတ္တန်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူစဉ် ရှစ်သောင်းသောလူဘွဲ့ကို တရားထူးရကြစေတော်မူ၍ တသိန်းသော အမျိုးသားဘွဲ့ကို ဂုဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေတော်မူရာ သာသနာပြုရာဌာန ကိုင်းကြီးဖြစ်သည်။

ပုက္ကုသာတိမင်း

ဂင်းမင်းကြီးအကြောင်းကို ဥပရိပဏ္ဏာသ ခာသုံဝဘဂ်သုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာများမှာအဆိုယိုသည် ဤပုက္ကုသာတိမင်းကြီးသည် ဤလူ့ဘဝမှ အနာဂါမ်အဖြစ်ဖြင့်ရတော်၍ အဝိဟာခေါ် ဗြဟ္မာ့ဘုံမှာ ဖြစ်ဆဲခဏ၌ပင် ဂုဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်။ ဤသာသနာတော်၌ ဤကဲ့သို့ သဘောယိုသောပုဂ္ဂိုလ် ခုနှစ်ဦးယိုခဲ့ကြောင်း ကျမ်းဂန်များ၌ အဆိုယိုသည် ပုဂ္ဂိုလ်ခုနှစ်ဦးကား–

http://www.dhammadownload.com

(၁) ဥပက၊ (၂) သလဘဏ္ဍာ၊ (၃) ပုက္ကုသာတိ၊ (၄) ဘဒ္ဒိယ၊ (၅) ခဏ္ဍဒေဝ၊

(၆) ဗာဟုရန်၊ (၇) ဗိဂိယ တည်း။

ငင်းတို့၏အကြောင်း အကျယ်သိလိုမူ မဟာဝါ မဟာခန္ဓကအဖွင့် တေရသကဏ် ဋိကာစသည်မှာကြည့်လေ။

(သံပေါက်) ဥ-သ-ပုတ်-ဘဒ်၊ ခဏ်-ဗာ-မှတ်၊ ထည့်လတ် ဗိဂိုပါ။ (မြထားသည့်အစဉ်အတိုင်းဟူ) အနာဂါဒါများ၊ စုတေဖြား၊ ရောက်သွားဘုံဗိဟာ။

ပုက္ကုသာတိပုဒ်

ငင်းပုံက္ကုသာတိအမည်၌ ပ မှာတချောင်းငင်မပါပဲ ပက္ကုသာတိဟု အသွဲအပျက် မရေးမဘတ်ရာ ပုက္ကုသာတိဟူ၍သာ ပ မှာတချောင်းငင်နှင့် ရေးဘသ်ရာသည်၊ ငင်းအရ ပုံနိရိယံ တတ္ထာနုပုတ္တိဝသေန ကုသာတိ အက္ကောသတိတိ ပုက္ကုသာတိ၊ ဂန္ဓာရရာဇာဟု ဝစနတ္ထုပ္ပါ ပုသဒ္ဒေါပဓ ကုသအက္ကောသေတိ ဓာတုတောအာ, တိပ္ပစ္စယော ဟု ပုဒ်ပြီးကြိရမည် သိတိုင့်၊ ယိုးဒယား၊ နာဂရီ၊ အင်္ဂလိသ်စသော လိပျန္တရများ၌လည်း ဤအတိုင်း ပုက္ကုသာတိ ဟူ၍သာ ပါဠိနေယျကြသည် အမြဲသော ပရိသုဒ္ဓဖြစ်သော ဗမာစာများမှာလည်း ပ တချောင်းငင်နှင့် ဤအတိုင်း ပါဠိမှန်တွေ့ယျိရသည်။

Pukkusāti ဗုဒ္ဓိသ်တ် ဣဋ္ဌိယစာအုပ်၌ ပါယျိသောပါဠိမှန်။

(သံပေါက်) ပ-မှာချောင်းငင်၊ မပါလျှင်၊ လွဲပင်ဟူ၍မှတ်။
ချောင်းငင်ပါမှ၊ အမှန်ကျ၊ ညီမျှပါဠိန္တရုတ်။

(ဆက်) တည်ရာအားဖြင့် ငင်းဂန္ဓရကိုင်းသည် သိန္ဓုမြစ် အနောက်ဘက်မှာ တည်ယျိသည်ဟု သမ်တကျမ်းများမှာ အဆိုယျိသောကြောင့် မြေပုံအနောက်ထောက်သော် ဣဋ္ဌိယပြည် အနောက်မြောက်ဘက်စွန်း ဣဋ္ဌသ် (၀၀) သိန္ဓုမြစ်အနောက်ဘက် အာဖဂါနိုင်ငံခန (အာဖဂါနိုစ္စ္စာန်) ပြည်နယ်အတွင်းမှာ ပါဝင်ထျက်ယျိပြီး ငင်းအမည်ကို ယခု ဣဋ္ဌိယတိုင်းသားများက ကန္ဓာဟာရ သို့မဟုတ် ကန္ဓာရဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသည်၊ ဗမာအက္ခရာ မြေပုံများ၌ ကန္ဓဟာဟု ရေးသားပါယျိသည်။ (ထင်ရှားစေဦးအုံ) သာသနာပြု မရွှေတိကမထေရ် နောက်ပါရဟန္တာ ငါးပါးနှင့်တကွ ဂန္ဓာရတိုင်းသို့ ကြွသွားရာ အခန်း၌ ဂတ္တွာ ကာဠုရဂန္ဓာရံ၊ ဣဿိမဏ္ဍလိကောတဒါ။ တဒါကာဠုရဂန္ဓာရေ စသည်ဖြင့် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ မဟာဝဂ်အဋ္ဌကထာများမှာ အဆိုယျိသည် ငင်းပြဆိုချက်၌

http://www.dhammadownload.com

ဂန္ဓာရနှင့် အနိုးအစပ် ကပ်လျက်ယှဉ်သော ကပ်ဉရနှင့် တွဲဘက်ပြဆိုထားသောကြောင့် ဂန္ဓာရကိုင်းသည် ဟိမဝန္တာ အနောက်မြောက်ဘွန်းဥ္ဇ ထင်ရှားစွာ တည်ယှဉ်နေသော ကပ်ဉရနှင့် အနိုးအစပ် ကပ်လျက်ယှဉ်သည်ကို ကောင်းစွာဆိုယှဉ်နိုင်သည် မြေပုံအနေအားဖြင့် လောင်ကိုတွဒ် (၇၂) နှင့် (၆၀) လတ္တီတွဒ် (၃၆) နှင့် (၃၂) ဒီဂရီတို့၏အတွင်း အရှေ့မှအနောက်မြောက် ဂုဂ်းမှအနောက်တောင်ဘက်သို့ ကွေ့ကောက်စီးဆင်းသွားသော (အုဇွဲသံ) ဟော ဆန္ဒြမြစ်၏ အနောက်ဘက်၌ ဤဂန္ဓာရကိုင်း တည်ယှဉ်၍ ၎င်း၏ အရှေ့ဘက်၌ ကပ်ဉရကိုင်း တည်ယှဉ်နေပုံကို ကောင်းစွာတွေ့ယှဉ်နိုင်သည် မြေပုံမှာ သေချာစွာကြည့်ရှုလေ။

ဤပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဂန္ဓာရတိုင်းသည်ပင် ဗုဂ္ဂးရှင်၏ လက်ဝဲအထက်စွယ်တော်မြတ် မူလရောက်ရာ ဂန္ဓာရတိုင်း အမှန်ဖြစ်သည် (စိန့်တိုင်းနှင့်တချပ်တည်း) အများအားဖြင့် တရုပ်ပြည်ကို ဂန္ဓာရတိုင်းဟု ရေးသားပြောဆိုလျက် ယှိကြရာ ထိုစကားများစွာဆင်ခြင်ဘွယ်ယှိသည် အနည်းငယ် ထပ်မံရှင်းပြဦးအံ့ ပါရာဇိကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၌ မဇ္ဈိမထေရ် အမှူးယှိသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်ငါးပါးတို့ ဟိမဝန္တာအရပ်သို့ သာသနာပြုကြွရောက်တော်မူကြကြောင်း ပြဆိုခဏ်း၌ ပဉ္စရဋ္ဌာနိယဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ ပဉ္စရဋ္ဌာနိတိ ပဉ္စဝိဓစ်နရဋ္ဌာနိဟု အဖွင့်အဆိုယှိရာ ၎င်းအရစ်နှိတိုင်ငါးရပ် ဝါ တရုပ်ပြည်ဟု နိဿယပြန် ဆိုထားကြသောကြောင့် လည်းကောင်း သဒ်တဘာသာ ကျမ်းများမှာလည်း စိနအရ စိန့်တိုင် (တရုပ်ပြည်) ဟုအဆိုယှိသည့်အပြင် ဟိန္ဒူ, ဗက်ဂလီ, ဆိပ်ကိုင်, ကလယ်, မြေပုံများမှာလည်း တရုပ်ပြည်နယ်ကို စိနဟူသော စာလုံးများဖြင့် ပြဆိုထားသောကြောင့်လည်းကောင်း ထိုမှတပါး အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ မြေပုံများ၌လည်း China ချိုနား=ချိုင်းနား (၎င်းစာလုံးပေါင်း အမှန်အားဖြင့် Cinaဟု အမှန်ရေး၍ စိနား=ကျိုနား ဟု အသံမှန်ပြန်ဆိုရမည်) ဟု ပြဆိုထားသောကြောင့်လည်းကောင်း စိန့်တိုင်ငါးရပ်အရ တရုပ်ပြည်ပါဝင်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည် (တရုပ်ပြည်နှင့် ဂန္ဓာရတိုင်း)၎င်းတရုပ်ပြည်အပါအဝင် စိန့်တိုင်ငါးရပ်သည် ဗုဒ္ဓယပြည်မှလည်းကောင်း မာနသခေါ် အနဝတတ်အိုင်မှလည်းကောင်း အရှေ့ဖြောက်အရပ်မှာ တည်ယှိကြောင်း သဒ်တဘာသာကျမ်းများ၌ တည်ရာအထင်အရှား ပြဆိုထားသည်သာမက အထူးသဖြင့် ဂန္ဓာရကိုင်းကား သာသနာပြု ကြွသွားရာတရွာနှ တရုပ်ပြည်အပါအဝင် စိန့်တိုင်းလည်း သာသနာပြု ကြွသွားရာတရွာနှ ဤသို့သာသနာပြုကြွသွားရာ အသိုးအခြားတရွာနစီဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းစိန့်တိုင်း၌ပါဝင်သော တရုပ်ပြည်နှင့် ဂန္ဓာရတိုင်း ဤနှစ်ရွာနအကူတကွ ဖြစ်နိုင်မဖြစ်နိုင် အထူးစဉ်းစားဘွယ် မလိုတော့ပေ၊ တကိုင်းနှင့်တကိုင်း ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကြီး တခုလုံးကွာခြားသျက် အလွန်ဝေးကွာစွာ တည်ယှိနေကြောင်း အလွန် ထင်ရှားလှပေသည်။ ,မြေပုံတွင်းကြည့်ပါ။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) တရုတ်စိန်၊ ခေါ်ဆိုကြ၊ ဓင်္ဂါနဒီ ဆိုတို့ဝိုင်ယူး
ကလယ်ယိုးဒယား၊ ထူးမခြား ရေးသားပြေပုံပူ။
ကျန်းသခ်ာ၊ မာဂဓ၊ စိန ကျိန ဟူ။
တို့မဟုတ်၊ စိန်ခေါ်ကြ၊ စိနပျတ်သောဟူ။
ချိုးနှာ (ချိုင်းနှား) ခေါင်ငြား၊ သိုးဆောင်းများ၊ ရေးသားပြေပုံပူ။
ယင်းအကြောင်းများ၊ သတိထား၊ စဉ်းစားဝေဘန်ဟု။
ပုဉ္စန္ဒာရ၊ နိဿယ၊ ပြန်ကြတရုပ်ဟူ။
သင့်မသင့်တန်၊ အကြောင်းမှန်၊ ဖန်ဖန်ချင့်ချိန်ဟု။

တက္ကသိုလ်ပြည်အစိပ္ပါယ်နှင့် ပုဉ်နေအဆုံးအဖြတ်

တက္ကသိုလ်။ ။ဂုဏ်းတက္ကသိုလ်အမည်၌ ပါဠိနည်း သင်္ဃတနည်း နှစ်မျိုးယှိရာ ရှေးဦးစွာ ပါဠိနည်းကို ပြဆိုအံ့ အကြင်ယောက်ျားများသည် ယောက်ျားကျိုတတ်သင့်တတ်ထိုက်သော ပညာရပ်များ မလုံလောက်ကြ ထိုယောက်ျားများ လာရောက်၍ မလုံလောက်သော အတတ်ပညာရပ်များကို ဖြည့်ရန်သင်ယူလေ့ယှိရာ အရပ်ဌာန ဖြစ်၍ (တက္ကသိလာ) တက္ကသိုလ်ဟု မာဂဓဘာသာအားဖြင့် ခေါ်သည် တက္ကသဒ္ဒါဦနပူရဏာဌ္ဌ သိလ သဒ္ဒါ သဘာဝဏ္ဍ ဤနည်း၌ သိလပုဒ်က ဤဒီဃကို ဿရဆယ်ပြု၍ တက္ကသိလာဟု သလုံးကြီးတင်နှင့် ပုဒ်ပြီးစေရသည် သို့မှလာ သင်္ခတကျမ်းကြီးတွေ သိဟိုင်္ဂ ယိုးဒယားစသော နိုင်ငံခြားအက္ခရာ လိပျန္တရများနှင့် နှိုးနှောညှိညွတ်၍ အာဘိဓာန် ဂိကာဆရာ့စကား အပြစ်လွတ်ရမည် Tkkasilā ဟု ဗုဒ္ဓိသိတ် ဿုဒ်ယစာအုပ်၌ လည်းဿ, နှင့်ပါယှိသည်။

တရုတ်–တရုပ်။ ။ဤတရုတ် အမည်ခေါ်ဟာရ၌ ပသတ် တသတ် နှစ်မျိုးပင် ရှေးလက်ဘကြီးများ၌ စပ်ဆိုးရိုးထုံးယှိသည် ပဲခူးမိဘယားချောင်း ဥပရာဇာ သခင်ကြီးချောင်း ယိုးဒယား မိဘယားချောင်းများနှင့် နဝဒေးဆို သင်းတွဲပြည်တွင်းရှိ စွယ်တော်တိုင်ရတု၌ ပ သတ်နှင့် စပ်ဆိုကြသည်၊ သခင်ထွေးချောင်းနှင့် နဝဒေးဂမဆို တရုပ်ပြည်တွင်းရှိ စွယ်တော်တိုင်ဒုတ္ထု၌ တသတ်နှင့်စပ်ဆိုကြသည် ဤသို့အထွေထွေစပ်ဆိုလျက် ယှိကြသည့်အပြင် ဝဏ္ဏဗောမန သတ်အင်းနှင့် ဂဇမလသတ်ညွှန်း တွင်းသင်းသတ်ညွှန်းသစ် ကပိလကွဏာ သတ်ပုံများ၌ပမူ အဲရေးအစပ် များရာသို့လိုက်ဖြဲ့ ပ သတ်သဒ္ဒါသင်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည် ငါတို့အလိုအားဖြင့်ကား—

(သံပေါက်) တာရုတာမှ၊ ပျက်လာထ၊ မှတ်ကြဝေါဟာ တရုတ်မှာ။
ပသတ်ရေးကြ၊ ထောက်မရု၊ ထောက်ရမှန်စွာ တသတ်ပါ။
တရုတ်တရုက်၊ ဤနှစ်ချက်၊ တွဲဘက်ခေါ်ရာ တရုစ်ပါ။ (အစိပ္ပါယ်တူ)
တရုတ်တရုက်၊ တာတာစွက်၊ တချက်တာရုတာ။
ယင်းစတုက္ကာ၊ ဝေါဟာရု၊ တူကြသည်သာ အစိပ္ပါ။

(တာရုတာမှ တရုတ်ပြစ်လှာသောကြောင့် တသတ်သာအသင့်ဟူလို)။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) သ ဠ္ဌဒ္ဓ၊ မဟ္ဗဉ္စ၊ ရဿဇ္ဈန္ဒဉ္ဇ။ (တက္ကသိလာ) ဟု (ဇုရဿန္ဒသာဟိုရမည်)

ဗမာအက္ခရာ ပါဠိုကျမ်းစာများ၌ကား ၎င်းအဘိဓာန် ဋီကာဆရာ၏ စကားကို အားထား၍ တက္ကသိလာဟု သ,မှာ ဤဒီဃ လုံးကြီးတင်ဆံခတ်နှင့်သာ အရေးအသား ပါဠိနေအများ မျက်လျက်ယိုကြသည် သတိပြုလေ။

ဤကား ပါဠိနည်း တက္ကသိလာပုဒ် အဆုံးအဖြတ်တည်း။

သခ်တနည်း။ ။(သင်္ခတနည်းအားဖြင့်) တက္ခ (တက်သျှ) သိလာ (သိလာ) တက္ခ–ပါဠိ သေးငယ် အောင်ထူချေ ရိုက်ခွဲခြင်း ရွေခြင်းအနက်ဟော သိလာ–ပါဠိ ကျောက်ခဲဟော။

(သံပေါက်) တက္ခရိုက်ခွဲ၊ ဖောကျောက်ခဲ၊ မှတ်မြဲသိလာနက်သာ။
သက္ကဒီဗဟုစ်၊ ဝိဖြိတ်လုပ်၊ အန္ဒုစ်ညီစွာ၊ မည်သည်ဟာ။

ထိုမြို့တည်ထောင် ဘန်ဆင်းရာအရပ်၌ သေးငယ်သော ကျောက်ခဲယိုသောကြောင့် တက္ခသိလာ တက္ခသိုလ်ခေါ်သည်ဟု ပကတိဝိဝေတ၊ ပကတိဝိဝါဒ၊ ပကတိဗောဓ၊ ပကတိနိဿယ၊ ဗဂ်ါလီခရာဂေး သခ်တအဘိဓာန် ကျမ်းကြီးများ၌ အဆိုယိုသည် ၎င်းကျမ်းများနှင့်အညီ တက္ခာ, တစ္ဆိတာ, တံနုကထာ, သိလာယသဿ သာတက္ခသိလာ၊ သေဝဝဏ္ဏဝိကာဂ နိရုတ္တိနယေန တက္ကသိလာ ဟု ဝစနတ္ထပြုလေ (ဤမှတပါး ပုရာဏ် ကျမ်းများ၌လာသော အခြားနည်းများလည်း ယိုသေးသည် သို့သော်ဤ၌ကျယ်လွန်းမည်စိုး၍ မရေးတော့ အလိုယိုသူတို့ ၎င်းကျမ်းများ၌ ကြည့်ရှုကြလေ)။

၎င်းအလိုအားဖြင့် သိန္ဓုမြစ်ကမ်းအနီးမှာ တည်ထောင်ရသော မြို့ဖြစ်၍ ရေဘေး အတွက် စိုးရိမ်မကင်းဘွယ် ယိုရကား မြေသားခိုင်ခဲ့ တည်တံ့တင်းမာလျက် ၎င်းဘေး အန္တရာယ်ကို ကာကွယ်တားမြစ်နိုင်ရန် ကျောက်ခဲသေးများကို ကွန်ကရစ် ထုရိုက်၍ ထိုမြို့ကိုတည်တောင်ဘန်ဆင်းသည်ဟုဆိုလိုသည် တနည်းအားဖြင့်ကျောက်ဆစ်အတတ်ဖြင့် ကျောက်ခဲကျောက်တုံးများ ထုလုပ်ရာ ဆစ်ရာ ရွေရာ ဌာနမြို့ဟုဆိုမူလည်း ဆိုနိုင်ဘွယ်ယိုသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းမြို့အမည် သခ်တဘာသာဖြင့်သာ မူလအမည်ရင်းအမှန် တက္ခသိလာ (တက်သျှသိလာ) ဖြစ်သည် ထို့ကြောင့် ၎င်းမြို့ကို Takṣasilā သို့မဟုတ် Takshyilā ဟု (ဥရောပတိုက်သား ပညာယိုကြီးများနှင့် အိန္ဒိယတိုင်းသား ပဏ္ဍိတ်များ၏ သခ်တဘာသာကို အင်္ဂလိပ်အက္ခရာဖြင့် ပြန်ဆိုပြောင်းလဲရေးသားပုံ နည်းလမ်း ဥပဒေသ ဆွန်ပြချက်အဘိဓာန်း) အမှတ်သင်္ကေတပြု လက္ခဏာ အပြည့်အစုံနှင့်တက္ခ အမှန်အကန် အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းကို ရေးသားပြီး တက္ခသိလာဟု မာဂဓအမည်မှန် ပြန်ဆိုရေးသားရမည် ရေးသားကြလေ။

http://www.dhammadownload.com

ကျောင်းသုံးမြေပုံများ၌ Taxila ဟူ၍လည်းကောင်း Taxilas ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးအထွေထွေ ရေးသားကြခြင်းသည်ကား သင်္ခတဘာသာရင်း အမည်မှန်ကို ဇကနံမသိကြ၍ မပြုသို့မရုံထင်မြင်ရာ အမှားရေးသားခြင်းတို့သာဖြစ်သည့် ကရစ်မငေါ်ဒီ အနှစ်သုံးရာ နှစ်ဆဲခုနှစ် ၃၂၇-လောက်က ဗုဒ္ဓဃောသမြေပုံနှင့် ကိုမ်းဗရိဒ် ရာဇဝင်မြေပုံ (ဟမ်) အင်ပါရာမြေပုံများ၌ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း တက္ခဒိလာဟု သင်္ခတ အမည်အားဖြင့်သာယိသည်၊ ၎င်းအမည်သည်ပင် တိုင်းရင်းသားများ ခေါ်ဆိုရေးသား ကြသော အမည်ရင်း အပည်ပန်းဖြစ်သည် ၎င်းသင်္ခတဘာသာ တက္ခ မှ မာဂဓပြန်ဆိုမှု တက္ခဟု အသဒ္ဒိသံယုဂ်ဖြင့်သာ ပြန်ဆိုခွင့်ယိုသောကြောင့် တက္ခသိလာဟုသာ မာဂဓ ပုဒ်နေ ဖြစ်နိုင်သည် ဥပမာလက မှ လက္ခ၊ ဘိက္ခာ မှ ဘိက္ခာ၊ အက္ခိ မှ အက္ခိ၊ လက္ခိမှ လက္ခိ၊ ဘိက္ခုမှ ဘိက္ခု အက္ခောဘိနီ မှ အက္ခောဘိနီ စသည်ဖြစ်သကဲ့သို့ မှတ်ရမည်။

ပါကတဘာဘိဓာန်၌လည်း ဤ တက္ခဒိလာဟူသော သင်္ခတပကတိပုဒ်မှ ခု-၂၉-ပါကတပကာသသုတ်ဖြင့် ကွကို ခ ပြု ခု-၅၀-သုတ်ဖြင့် ခ ကို ဇွဘော်ပြု (ဇ) ခု-၅၁ သုတ်ဖြင့် အထက်၌တည်သော ဒုတိယက္ခရာ ခ ကို ပဌမက္ခရာ က ပြု (တက္ခ) ခု-၄၃ သုတ်ဖြင့် တာလုဗ ဂကို သ ပြု (တက္ခသိလာ)ဟု ပါကတ ပကတိပုဒ်အဖြစ် ပြောင်းလဲ ရွပ်တွက်ထားပုံ အထင်းအရှားဟိသည် ဤအရာ၌ ပါကတနှင့် မာဂဓပုဒ်နေ အတူပင် ဖြစ်သည်။

ထိုမှတပါး မာဂဓ ကွ သံယုဂ်ပြုနိုင်သောအရာမှာ က် ပြု လွ် ဗ္ဗ စသော သင်္ခတပကတိ ပုဒ်မျိုးမှာသာ ပြန်ဆိုနိုင်သည်၊ ဥပမာ တက် မှ တက္ခ၊ ဝက္ခြ မှ ဝက္ခ၊ ဝလ္လ မှ ဝက္ခ၊ ဒုဗ္ဗ မှ သုက္ခ စသည်ပြန်ဆိုသကဲ့သို့တည်း ထို့ကြောင့် တက္ခသိလာသည် သင်္ခတ ပကတိပုဒ် တက္ခဒိလာမှ ကိုက်ရိုက်ပြန်ဆိုသော ပါဠိမဟုတ်ကြောင်းသိရမည်၊ သို့သော် ပါဠိကျမ်းစာများ၌ ဘက္ခသိလာဟု အများယိုနေရာ ၎င်းအတိုင်း ဆိုလိုမှု ဝတ္ထုဝိကာရနိရုတ္တိ နည်းအားဖြင့် တက္ခသိလာမှ ခ ကို က ပြု၍ တက္ခသိလာဟု ပြီးနိုင် သည်၊ သို့ဖြစ်စေကာမူ တက္ခသိလာ ဟူသော ပါဠိအရ တက္ခသိလိဟု ရေးသား ခေါ်ဆိုခြင်း၌ အမေရင်း ဝေ့လှေ့ပြီဖြစ်လျက် ဒီထွေးကို အမေခေါ်နေသကဲ့သို့ ယိုပေ လိမ့်မည် နွားတက် နွားကြိုးနေ၍ ခေါ်ဆိုခြင်းမျိုးကဲ့သာ အပြစ်မဆိုသာသော်လည်း မူလအမှန်ခေါ်ဆိုရေးသားခြင်းကိုမူ မစွန့်အပ်ပေကြောင်း သတိပေးရသည်။

(သင်္ခတ) တက္ခဒိလာမှ တက္ခသိလာ တက္ခသိလိ (အမည်ရင်း အဓိရင်း)

(ပါဠိ) တက္ခသိလာမှ တက္ခသိလာ တက္ခသိလိ (အမည်များ ဒီထွေး)
(တက္ခသိလာဟု သ၌ ဤဒိစသွင် မရေးဝိရန် သတိပြု)

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်ဖြိုတည်ရာမှာ ပေဆဝါရနယ် ဟတ်ဆင်အာဗူး ပြိုအနိုး ယခုအခါ ရှာကေဒေါ်ဟု ခေါ်ကြသော အရပ်သည်ဂုဏ်လျှင် ရှေးအခါက တက္ကသိုလ်ပြည် တည်ရာဖြစ်ကြောင်း စာရေးတော်ကြီး မင်းလှစည်သူ ပုဂံကဗျာမှာအဆိုရှိသည်။

ဂုဏ်တက္ကသိုလ် (တက္ကသိုလ်ပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာ့ထင်ရှား ယိုတော်မူစဉ် ပုဂ္ဂုသာတိမင်း လက်ထက်နှင့် နောက်အနည်းငယ် မင်မျိုးလက်ထက် တိုင်အောင် ဂန္ဓာရကိုင်း၏ ပြိုထော်ဖြစ်ခဲ့၏ ဂုဏ်သည် ပဉ္စာဝပ် နယ်အနောက်မြောက်စွန်းမှာ တည်ယိုသည်။

ပုဂိုသ ပုရ။ ။ပုဂိုသ ပုရကား သင်္ဃတကျမ်းများ၌လာသော ဂန္ဓာရတိုင်း၏ နောက်မြို့တော် မာဂဓဘာသာပြန် အမည်တည်း သင်္ဃတဘာသာ **အားဖြင့်ကား** ယင်း မြို့တော်ကို ပုရမပုရ ဟုခေါ်သည် ဂုဏ်သင်္ဃတဘာသာမှပျက်၍ ယခုအခါ ဇုဋ္ဌိယ တိုင်းသားများက ပေဇဝါရ (ပေဆဝါရ) ဟုခေါ်သည်၊ ဂုဏ်ပုဂိုသပုရမြို့တော်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာ ပဂိုဒ္ဓနှံ စံလွန်တော်မူပြီးနောက် ဆာသနာတော်သကဂုစ် တရားငါးဆဲ့ခြောက် (၁၅၆) ခုနှစ်လောက်ကစ၍ အနှစ်ငါးဟူ (၅၀၀) အတွင်း စန္ဒဂုတ် အလိစန္ဒာ မိလိန္ဒ မင်းကိုလက်ထက်မှာ တရုတ်သိုမှ ဖြန့်ပြောင်း၍ တည်ထောင်သောမြို့တော် ဖြစ်ဟန်တူသည် ဂုဏ်သည် ဇုဋ္ဌိယပြည် အနောက်မြောက် နယ်ခြားအတွင်းမှာ တည်ယိုသည်။

စန္ဒဂုတ် အလိစန္ဒာမင်းတို့ ဖြစ်ရာကာလ

(သံပေါက်) သောပည်းကေ၊ သာသန၊ စန္ဒဂုတ်အာ၊ မင်းမြောက်ငြား။ (သာသနာ ၁၅၆-နှစ်မှာ မင်းဘုဖြစ်ခဲ့ရှိ ရောက်သည်)

ကရစ်၏ရှေး၊ သော ဒို တေး၊ မှတ်ရေးမင်းဖြစ်ငြား။ (ကရစ်မပေါ်၀ ၃၂၆-နှစ်က မင်းဖြစ်သည်)

အလိစန္ဒာ၊ ထိုသောခါ၊ မှတ်ရာကွယ်လွန်ငြား။

ပစေဒုံဖြည့်ရှင်၊ ထိုဘုရင်၊ မှတ်လျှင်ကယ်မမှား။

အလိစန္ဒာ၊ ဂရိတ်သာ၊ မှတ်ပါအပျိုးကား။ (ဂုဏ်းအလိစန္ဒာသည် မြိတိသျှိုင်နယ် အတွင်းမှာတည်ယိုသည်)

ဂန္ဓာရကိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၁၂) စေဒိ—စေတိတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် စေဒိ=စေတိကိုင်း ရှေးပြို့တော်ဟောင်းအမည် သဟဇာတိ တည်ရာကား ခရိုင်နယ် ကေပရ (ကပရ်) အရှေ့တောင်အောက် သောဇာ မြစ်လက်တက် ကန်တာရ်မြစ် အနိုးဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဘကူယ်ခေဘန်ပြဆိုချက်

စေဒိ တိုင်း။ ။ဟုဒ္ဒါဝနမင်းကြီး၏ တတိယညီတော် သုဇ္ဇောဒန သာကိဝင်မင်း၏သား ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဝန်ထမ်းတော်မူသော အာနန္ဒာအမှိုက်ရွာ၌ မွေးဖွားခြင်းမြတ်အား မဟာအဒိယဝံသ ပဋိပဒါကို ဟုဒ္ဒသာသနာ ဟောတော်မူရာကိုင်းဖြစ်သည်။

ဂင်းတိုင်း၏ မြို့တော်အမည်သည် သာသနာတော်ကျမ်းများ၌ မဆင်ရှာ သောင့်သဟာဇနပဒ တိုင်းကြီး တည်ခဲ့ခြောက် (၁၆) တိုင်း အဝင်အပါ ဤစေဒိတိုင်းကို အဋ္ဌက နိပါတ် ဆဋ္ဌမစေတိယဇာတ်လာ စေတိယတိုင်းနှင့် အတူတူ၍ ယမုတ်လင့်၊ ဂင်းဇာတ်လာ စေတိယတိုင်း သောတ္တိယ မြို့တော်သည်ကား ကုရုတိုင်း ဟတ္ထိပုရမြို့မှ အနောက် ရာဇပုတာနာ နယ်၏မြောက် ပဉ္စာလ (ပန်ချာလ်) နယ်အဟွင်းမှာ တည်ဟန်သင့်သည်၊ ဤထက်အကျယ် အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုမူ ဂင်းဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်လေ။

ငါတို့ ဗမာလူမျိုးများကို စေဒိတိုင်း စေတိတိုင်း စေတတိုင်း ဂင်းသုံးတိုင်းကို ကွဲပြား ခြားနားခြင်း မယှဉ်ဟု အနှို့ နိဂံးခြားသားများက မှတ်ထင်ထွက် ယှဉ်ကြ ချေသည်။

စေတတိုင်းအကြောင်းကို အထက်မဋ္ဌ တိုင်းပြအရာ၌ ကြည့်လေ။

(သံပေါက်) **စေဒိ-စေတ-ဧစေတီယ၊** သုံးဝဏ္ဏိုင်းကား၊ **ထူးခြားနား။**

ဤစေဒိပုဒ်အရာ၌ စိတဇာတ်ဖြင့် ကဏ္ဍုသာဝ ဝစနတ်ပြုလေ စေတိယဟု အဘိဓာန်ဂိုကာဆရာ ရှုပ်တွက် ပုဒ်ပြိုးစေပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်ဘွယ်ယို့၏ ဆင်ခြင်လေ။ ဤတိုင်းအမည်ပြအရာ၌ ဒန္တာဇ တတိယကွာရာ ဒထွေးနှင့် စေဒိ ဂင်းပထမကွာရာ တဝဓ်းပူနှင့် စေတိဟု နှစ်ချက်သင့် သို့သော် ပါဠိကျမ်းဂန်များ၌ကား ပဌမကွာရာနှင့်သာ အယှဉ်များသည် သဒ်တကျမ်းများ၌ကား တတိယကွာရာနှင့်သာ အယှဉ်များသည် အရိယ ဂ္ဂဒ္ဒိယမြေပုံဟောင်းကြီး၌ စေဒိ Cedi ဟု တတိယကွာရာဖြင့်ပင် အမည်ပါသိသည်။

သဟဇာတိ။ ။သဟဇာတိ+ဂင်းစေဒိအုံး အတွင်းယို နိဂုံး၏အဖြစ်ကို ဇကဲ့သမယံ အာယသ္မာ မဟာရုန္ဓော စေတိသု ဇိဟာရုတိ သဟဇာတိယံ။ သဟဇာတိယန္တိ ဇပဲနာမကော နိဂမေဟူသော ဆက္ကာနှင့်ဒသက နိပါဂ်အဂိုတ္တိရ ပါဠိတော်နှင့် ဂင်းအဋ္ဌကထာများကိုထောက်သဖြင့် ကောင်းစွာသိနိုင်သည် ဂင်းသဟဇာတိသည် ဗုဒ္ဓသာသနာလက်ထက်တော်မှာ သျှင်သာရိပုတြာ၏ ညီတော် မဟာရုန္ဓမထေရ် သိတင်းသုံးနေရာ ဖြစ်၍ ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်ခါနီး အသျှင်ရေဝတမထေရ် အလှူခံရာမှ ဒေသစာရီ ကြွချီရာအဂဝဝ်ဖြစ်သည်။

စေဒိအုံး ပြဆိုချက် ပြီး၏။

---

http://www.dhammadownload.com

ဝဂ်တိုင်း - သမတဋ္ဌတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ဝဂ်တိုင်းအမည် ဝဂ်တိုင်း သို့မဟုတ် သမတဋ္ဌတိုင်း ရှေးမြို့တော်ဟောင်းအမည်ဝဂ်မြို့ ယခုမြို့အမည် ကလကတ္တာ တည်ရာဌာနကား ဗင်္ဂလားနယ် စဋ္ဌကောင်းယခေါ် စစ်တကောင်းနယ်များ။

(မှတ်ချက်) ဤစစ်တကောင်းနယ်အတွင်း၌ ဝိဒေဟတိုင်းနှင့် မည္လတိုင်းများ မပါဝင်ကြ။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဝဇ်တိုင်း-ဝဇ်မြို့။ ။ဝင်းတိုင်းနှင့်မြို့တော်သည် သိဟဗာဟု မင်း၏ဘိုးတော် ဝိဇယဗာဟုမင်း၏ဘေးတော် ဝဇ်ရာဇမင်း စံနေရာဘိုင်းဖြစ်သည်၊ ဤ၌ ဝဇ်ဘိုင်းဝဇ်မြို့ပင်ဟု မဟာဝင်အဋ္ဌကထာ၌ တိုင်းနှင့်မြို့တပေါင်းတည်း ပြဆိုထားသောကြောင့် တိုင်းနှင့် ပေါင်းပြလိုက်သည် အာဘိဓာန်၌ကား တိုင်းအမည်သာပါယ်သည်။

သမတဋ္ဌ။ ။ဤသမတဋ္ဌဟူသော အမည်သည် ဂင်းဝဇ်ဘိုင်း ဟောပရိယာယ် အမည်ပင်ဖြစ်၍ သမ+တဋ္ဌ-သမ၊ ညီညွတ်သော တဋ္ဌ၊ ကမ်းပါးမြေ သမတဋ္ဌ၊ ညီညွတ်သောကမ်းပါးမြေယို့ရာ အရပ်ဟု အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ဆိုလိုသည်၊ ထိုကြောင့် သမနောင် တဝမ်းပူအဆုံး၌ ဥသံထွင်းချိပ်နှင့် သမတဋ္ဌဟု အမည်မှန်ရေးရမည် ကရစ်မပေါ် ဒိ အနှစ် သုံးရာ နှစ်ဆဲ့ ခုနစ် (၃၂၇) ခုနှစ်လောက်က ဖ္ဂုပ္တိယရှေးဟောင်း မြေပုံ၌လည်း Smataṭa(သမတဋ္ဌ) ဟု ဂင်းမြို့တော်အမည် ပါယို့သည် ဂင်းအင်္ဂလိပ်အက္ခရာ စားလုံးပေါင်းကို ဆလိမ်နောက် မ၊ ဂင်းနောင် တဝမ်းပူရေးချ နှစ်လုံးအဆုံးမှာ ဝိသဇ္ဇနီနှစ်လုံးနှင့် ဆမတာတား ဟူ၍လည်းကောင်း သမနောက် တဝမ်းပူအဆုံးတမှာ သံယုဂ်နှင့် သမတတ္တဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့အမျိုးမျိုး အမှားပြန်ဆို ရေးသားထားကြသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ထိုတို့မရေးသားကြလေလင့်၊ အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်း၌ နောက် T တိုအက္ခရာ၏ အောက်မှာ အင်္ဂလိပ်အက္ခရာဖြင့် မာဂဓဘာသာ ရေးသားပုံ ပညာယို့များ ပြဆိုထားကြသော နည်းဥပဒေသနှင့်အညီ အမှတ်အသားပြထားသော ဗိန္ဒုအပျောက် အစက်လက္ခဏာကို ကြည့်ပြီး ပြန်ဆိုရမည်၊ ဂင်း လက္ခဏာအရ ဥသံထွင်းချိပ်သာ အမြဲပြန်ဆိုရမည်။

ဗင်္ဂလာ။ ။တည်ရာဌာန၌ပါယို့သော ဗင်္ဂလားဟူသော အမည်ကား ဟိန္ဒီဘာသာနှင့် ဗင်္ဂါလီဘာသာ အက္ခရာဝယ် အဘိဓာန်များ၌လာယို့သော ဝဇ်တိုင်းဟော ဗင်္ဂါလ ဗာင်္ဂါလာပုဒ်တို့မှ ဆင်းသက်လာသော အမည်ဖွင်းဖြစ်သည်၊ တနည်း ဝဇ်တိုင်းဟော ဝါင်္ဂလာပုဒ်သည် ပြာကျွတဘာသာ ဖြစ်သည်ဟု မဟ္ဗာဝယ်အဘိဓာန်မှာ

http://www.dhammadownload.com

အဆိုယို့သည် ယခုအများအားဖြင့် ခေါ်ဆိုလျက်ယို့ကြသော အစမှာ ဗထက်ချိုက် ၎င်းနောက် ငနှင့် ဂငယ်သံယုဂ်ရေးချဲ့ အဆုံးလာမှာ ဝိသင်္ဂနိုနှစ်လုံးပေါက်နှင့် ဗဂ်လား ဟူသောအမည်ကို ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မဂ္ဂဟဂလိဒ္ဓိလာသောအမည်မှဆင်းသက်လာသော အမည်ဟု မှတ်ရမည်၊ ဗမာအက္ခရာရေး ဂျုံဒွယနှင့်ဗမာမြေပုံများမှာမူ ဆစဘကုန်း အက္ခရာနှင့် အလွဲရေးသားလျက်ယို့ကြသည် အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း၌ အစ (ဘီ) အက္ခရာ သက်သက်ယို့ပါလျက် သတိမမူ ပြန်ဆိုရေးသားဒိကြဟန်တူသည့် သို့မဟုတ် အက္ခရာ ပြောင်းလဲနည်းကို မလေးစားသောကြောင့် သော်လည်းဖြစ်ရမည်။

ကလကတ္တာ။ ။ကလကတ္တာမြို့သည် ဝင်္ဂလိုင်း၏ နောက်မြို့တော်သစ် ဖြစ်သည့် ဗင်္ဂါလီလူမျိုးများက ၎င်းမြို့ကို ကလိကာတာဟု အမည်တမျိုး ခေါ်ဆိုကြသည်၊ ထိုသို့ခေါ်ဆိုကြခြင်းသည် ကလကတ္တာမြို့မှ တောင်ဘက်၌ ကာလီဃာဒ္ဓမည်သောရွာယို့၏ ၎င်းကိုယူ၍ ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဝင်္ဂလိုင်း ပြီး၏။

---

(၁၄) ဗိဒေဟတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် ဗိဒေဟဂိုင်း ရှေးမြို့တော်ဟောင်းအမည် မိထိလာ စနကပုရ ယခုမြို့အမည် တိရဟုတ (တေရဟုတ်) တည်ရာဌာနကား ဗိဟာရ နယ်မြောက်ပိုင်း ကောဆိကီခေါ် ကုဒိမြစ်၏ အနောက်ဘက် ဒရဘင်္ဂါစော်ဘွားပိုင် တေရဟုတ်နယ် အရှေ့ပိုင်း ဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဗိဒေဟတိုင်း။ ။၎င်းတိုင်းသည် ပဗ္ဗဗိဒေဟမည်သော အရှေ့ကွန်းမှ မဟာ နိဒါနသုတ်အဋ္ဌကထာအရ ငါးဆို့ဗုဂ္ဂိုလ်တို့ အလောင်းတော် မန္ဓာတုစကြာမင်းကြီးနှင့် အတူတကွ ပါလာကြသော လူတို့၏နေရာအရပ် ကုန်းဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။(ယခုအခါ ဘြစကြော်လိအာကိုက်ကို ပဗ္ဗဗိဒေဟ အရှေ့ကွန်းဟု အယူယို့ကြသည်)။ ထိုမှတပါး မိထိအသက်ကွင်း နှစ်ပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင် ကိုင်းသောင်ပင် ကျန်ယို့ပါသေးထွက်လည်း ဦးခေါင်း၌ ဆံပြူတဆောင်း ပြင်တော်မူကာ မှတ်ဖြင့် အရေးတကြီး သေဘေးနီးလှပြီဟု ဆွေးတိုးတိုးကျ သံဃရတ္တက် ကုန်းနုန်း စည်းဝိုင်းကိုစွန့်လွှတ်ရှိ တောထွက်တော်မူသော အလောင်းတော် မခါဒေဝမင်း၏နေရာ

http://www.dhammadownload.com

ထို့ကြောင့် မဟာဇနက၊ ဇနပဒမင်း၊ မဟောသဓသုခသိဉ်ကို၏ အနုဇာဖြစ်ခဲ့တူးသော တိုင်း ဖြစ်သည်၊ ဤဒီဃာဝုကိုင်းသည်လည်း ရှေးအခါက အလွန်ကြီးကျယ် ပြန့်ပြောစည်ကားခဲ့တူး လေသည်၊ မဟာသဓသုခသိဉ်နှစ်သားသော အလောင်းတော်ကို ဖြစ်ပေါ်တော်မူစဉ် ဤကိုင်းသည် ယူဇနာ သုံးရာကျယ်၍ ဒီဃလောမြို့တော်မှာ ခုနစ်ယူဇနာကျယ်သော ကြောင်း မဟာသဓ ဇာတ်အဋ္ဌကထာနှင့် ပဂိုဏ္ဏကဒုပါတ် ဆဋ္ဌမနေမြာက် သုဂတိဇာတ်အဋ္ဌကထာ ဂန္ဓာရဇာတ် အဋ္ဌကထာများမှာ အဓိပ္ပါယ်အဆိုယူသည်၊ သို့သော်လည်း သဒ္ဓိဂုဝပ္ပတာ လောကဝမ္ဘတို့မှာ အားလျော်စွာ ဗုဒ္ဓသာသနာ လက်ထက်တော်မှစ၍ ယခုကဲ့သို့အောင် အလွန်သေးငယ် ကျဉ်းမြောင်းသည်၏ အဖြစ်ကို ရောက်သွားလေပြီ၊ ယခုအခါ ကဲ့သို့တာမှတ်သား ခန့်မှန်းကြသော ဂုဇ္ဇိယကိုင်းသားများက ဂင်းကဲ့သို့နှင့်မြို့တော်သည် တေရဟုတ်နယ် အရှေ့ပိုင်း၌ တည်ဟန်ရှိ ဖိုင်ဂါးဆယ်မျှသာ ကျယ်ဝန်းတော့ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြော ဆိုကြလေသည်။

မခါဒေဝ။ ။ဤမခါဒေဝဟူသော အမည်အရာ၌ ငါတို့ဗမာအက္ခရာ ပါဠိ ကျမ်းစာများမှတပါး အခြား သိဟိုဠ်၊ ဗင်္ဂါလီ၊ နာဂရီ၊ အင်္ဂလိပ်စသော လိပ္ပန္တရ စာများ၌ မအက္ခရာနောင်ကဏ္ဍဇ ဒုတိယက္ခရာ (ခ) အာဒီဃနှင့် မခါဒေဝဟု တညီ တညွတ်တည်း ပါယ်ကြသည်။

ဗုဇ္ဈိသတ်, ဂုဇ္ဇိယစာဗုဓ်နှင့် လန်ဒန်စာတ်အဋ္ဌကထာ၌ ပါယ်သော အမည်မှန် Makhādeva

ဗမာစာများ၌ကား ကဏ္ဍဇ တတိယနှင့် စတုတ္ထက္ခရာ သံယုဂ်နှင့် မ၌ဒေဝ ဟူ၍လည်းကောင်း ဃကြိုးသင်္ကသင်္ကန်နှင့် မဃဒေဝဟူ၍လည်းကောင်း ပါဠိအထွေထွေ ယှဉ်နေ၍ ၎င်းအက္ခိုင်း ရေးသားပြောဆိုထုံကယ်ကြသည်၊ 'အရိုးမပျက် ငါလျှင်ဆက်၍ မ၌ဒေဝ'(နေဒိမ၌ဇာတ်ခဏ်း) 'မင်းခေါင်မဃ စောဒေဝကား မဆွတ္ပာတွာ'(မခါဒေဝပျို) ဤရှေးဟောင်း ပုံသက်ရာများကိုထောက်၍ ဤမ၌ဒေဝ မဃဒေဝဟူသော ဗမာစာယို ပါဠိများသည် အတော်ရှေးကျကျ ကာလက ပေစာဟောင်းများမှာ ယိုလာခဲ့ကြောင်း သိနိုင်သည်၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ဗမာစာနှင့် လိပ္ပန္တရ နှစ်ဌာန ထူးခြားထုက် ယှဉ်ရာ တဿပတ္တော မခါဒေဝဝါဟ ဒိဗဝင်နှင့် အပ္ပဋ္ဌသုတ်အဖွင့် သိလက္ခဏနိဿယ ဟောင်း ၎င်းဂိုကာသစ်ဘုံ၌ လေးလုံးနောင် ယဉ်ကျေးပြီးသော ပဏ္ဍာဝတ္ထုဂါထာ ပဋ္ဌမပါဒ ပါဠိနေယျပုံကို ထောက်သောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုမှတပါး သခ်တ နည်းနှင့် သိဟိုဠ်သာသာ သဒ္ဒါနည်းလမ်းများကို ထောက်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း မခါဒေဝဟူသော လိပ္ပန္တရ နိုင်ခြားပါဠိသည်သာလျှင်ယုတ္တတရ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မှတ်ထင်မိပေသည် ပညာရှင်ကို ဆင်ခြင်ကြလေကုန်။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ခန္ဓေးရေးချ၊ ပ,နောက်က၊ ယိုမှသင့်လျော်ပြည်။ (မခါဒေဝ)

ဤမခါဒေဝဟူသောပါဠိမှ သိကိုင်္ဂသာသည်လို ပြောင်းပုံ။

သိဟိုင်္ဂဘာသာသဒ္ဒါနည်းဖြင့် ပါဠိဋ္ဌယ်သော ဒ,အက္ခရာကို ဝပြုသော် မဂဒေဝ ဟူသော သိဟိုင်္ဂးပါဠာဏက ဘာသာဖြစ်လာသည်၊ ဤ၌ (ခ) နှင့် ဝကာဇိကာဓိယ ဖြစ်၍ မခါဒေဝမင်းကို သိကိုင်္ဂပေါဠာဏကဘာသာဖြင့် ဥဝဒေဝခေါ်ပုံကို ထောက်လေ။

(သံပေါက်) ပါဠိမှာခ၊ သီဟိုဠ်၀၊ ဖြစ်ရတစ်ကြောင့် ဝမှတာ။
မုခမုဝ၊ ပုံစံပြု၊ မှတ်ကြောင့်မှာ ပဏ္ဍိတာ။

ဤအမည်၌ ဗမာစာများ ယူကာလာသည်မှာ အနှစ်လေးရာကျော် ငါးရာခန့် ယိုပြိုဖြစ်၍ အသူးသတိ ယိုကြလေကုန်၊ သင်္ဘန်းလမ်းနှင့်အညီ ဝစနတ္ထကြီလိမ္မ အာဘုသံ ဒိပ္ပတိတိ အာဒေဝေါ မခေန ယညေနအာဒေဝေါ မခါဒေဝေါ ဝိဒေဟာရာဇာ ဟု ကြီလေ၊ ၎င်းမခါဒေဝကို ဗမာစကားပြန်လျှင် မခါဒိုးဟု ပြန်ရမည်။

တိရဘုတ္တိနှင့်နိဿဝိ။ ။၎င်းအမည်သံ နှစ်ပုဒ်သည်လည်း ၎င်းဝိဒေဟာကိုင်းအမည် ပရိယာယ်များပင်ဖြစ်သည်။

ဓိဆိလာ။ ။ဗိဆိလာမြို့တော်ကို ဟိန္ဒူတို့က ဓနကဋကဟု ခေါ်သည်။

ကောသိကခေါ် ကုဂိမြစ်။ ။တည်ရာဌာနခွဲ ပါဠိသော ကုဂိမြစ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဤသို့မှတ်လေ ကောသိကမည်သော ဝေဿာမိဿရသေ့၏ နှမတော်ဖြစ်၍ ဤမြစ်ကို သခ်ိတဘာသာအားဖြင့် ဓကာဂိကီ မာဂဓဘာသာအားဖြင့် ကောသိကီခေါ်သည် ယခု

တဗ္ဘိာ။ ။အထက်သံပေါက် လက်ာ်ဠပါယိသော တစ်ိာဟူသော ဒေါဘာခ္ခ အသိခက်သော ကြောင့် သုတမယဉာဏ် ၎င်သန့်ကြစေခြင်းအကျိုးငှါ အဆုံးအဖြတ်ကို ပြုပုံဦးအံ့။

ဤတစ်ိာဟူသော ဝေါဟာရသည် တတ်တွဟူသော သခ်ဘာဘာသာမှ တဝင်းပူအသတ်ကို နှ,ပြု နောက်မှအာတွဲ၍ ဗမာဝေါဟာရ တဗ္ဘိုးဖြစ်လာသည် တသတ်ကိုပယ်၍ (ဝ) ကိုတပြိုလျှင် ပါဠိ တတ္တဖြစ်လာသည်။

သခ်ိတဘာသာ ပကတိပုဒ် တတ်တ္တ။
ပာဂဓဘာသာ ပကတိပုဒ် တတ္တ။
ဗမာပေါဠာဏဇကား တဗ္ဘိာ။

(သံပေါက်) တမှာတသတ်၊ တဝကဝ်၊ တတ်တွသခ်တာ ပုဒ်ရင်းသာ။ (တတ်တ္တ)
တသတ်ပယ်လျှစ်၊ ဝတဖြစ်၊ စံနှစ်မှတ်ရာ ပါဠိမှာ။ (တတ္တ)
တသတ်နပြု၊ ဝဂ်တူပြု၊ ဆက်ပူအာဒါတိုဗမာ။ (တဗ္ဘိာ)

http://www.dhammadownload.com

တိုင်း။ နှင့် ဗင်္ဂါလီအက်ဆိုတ်များက ပင်းကိုယုံတုခေါ်ကြသည်၊ ဗမာမြို့ဂိုဏ်းက ကိုအုံးဟု ရေးသားထားပြန်သည်၊ အက်ဆိသံဃထုံးပေါင်း Kusi ဟုယူရာ ပင်းကို အသံထွက်မမှန် ပြန်ဆုံးထားဟန်ဟူသည်။

ဒါဂြိုသင်း။ ။ဤဝိဒေဟတိုင်းမှ အရှေ့ဘက်၌ ဒါဂြိုလင်ပြိုဟုရာ ပင်းမြို့သည် အင်္ဂလိသပိုင်အတွင်း ဗင်္ဂလားနယ်မြောက်ဆိုင်း၌ တည်ယုံ၌ တိဗွတ်ပြည်သို့သွားရာ တောင်စခန်းပြိုဖြစ်သည်၊ ဂျပ်ဒိယတိုင်းသားများက ပင်းမြို့ကို ဒါဂြိုလင်ဂ် (ဒါရ်ဂျီလင်ဂ်) ဟူ၍ခေါ်ဆိုကြသည်။

ဝိဒေဟတိုင်း ပြဆိုချက်ပြီးပြီ

---

(၁၅) ကမ္ဗောဇတိုင်း

(အကျဉ်းမှတ်စဉ်)။ ။တိုင်းအမည် ကမ္ဗောဇတိုင်း ရှေးမြို့တော် ယောင်းအမည် ဈာန်ဆရ ဂျဆရ ယခုမြို့အမည် ကာဗုလ ရာဂျဝံရီ တည်ရာဌာနကား အာဖဂါနိုဌာန(အာဖဂါနိုစ်ထာန်) နယ်အရှေ့ မြောက်ပိုင်း ကာဖိရိဌာန (ကာဖိရိစ်ထာန်) အနောက်တောင်ဘက် ကာဗုလမြစ်အနီး အရပ် ဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝင်ဘန်ပြဆိုချက်

ကမ္ဗောဇတိုင်း။ ။ဌာန်းတိုင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓရှင်ဟောတော်မူသော တိုင်းကြီး သောဋ္ဌသတွင် အပါအဝင် ဖြစ်၍ ရှေးက ဂုန်အရောင်း အဝယ် အကူးအသန်း အသွား အလာများခဲ့ ဘူးသော တိုင်းကြီးဖြစ်သည်၊ ၎င်းတိုင်းသည် မဇ္ဈိမဒေသမှာ အပါအဝင် မဟုတ်ပဲ အလွန် ဝေးလန်လှစွာသော ဥဒီ့ယပြည် အနောက်မြောက်ဘက် ပစ္စန္တ အရပ်မှာ တည်ယုံသည်။

ကမ္ဗောဇတိုင်း ဘဓစ်ဘမှန်။ ။ဗမာပြည် ရှမ်းပြည်နှင့် အရှေ့ဘက် ခမင်ပြည် ကမ္ဗောဒီယားကို ကမ္ဗောဇတိုင်းဟု အများအားဖြင့် ပြောဆို ရေးသားထုံက် ယိုကြရာ ထိုကို ဆိုလတ္တံ့သော စကားတို့ဖြင့် မှန် မမှန်ဆုံးဖြတ်သင့်၏။

(သံပေါက်) သခ်ံတညူ၊ လူ့ဝိဒူ၊ ဖြစ်သျှသာ သိနိုင်ရာ။
သခ်ံတမတစ်၊ ရေးဆုံးဖြစ်၊ အတစ်လွဲမည်သာ။
တွာအထက်တွင် နဆင့်လျှင်မှန်ပင် ဖြစ်လိန့်သာ။
တွာ၏အထက်၊ နမတက်၊ အပျက်မှတ်လေပါ။
ထိုအရေးအသား၊ သတိထား၊ ရှောင်ရှားကြလေပါ။

(အများအားဖြင့် နောက်တွာမှာ နမတင်ပဲ ရှေးတမှာ သေးသေးတင်နှင့်၊ တံတွာဟု အမှားရေးသားလျက် ယိုကြသည် သတိထား၍ ရှောင်ကြပါဟူလို)။

http://www.dhammadownload.com

ဤကမ္ဘောဇဆိုင်းသည် ပြဿိုလည်ပတ်သော မဇ္ဈိမဆိုင်းနှင့် အက်စပ်ထက် ယိုင်ကြောင်း သင်္ဘောကျော်များ၌ အဆိုပြုသည်ကိုလည်းကောင်း ထို့ပြင် ဥရောပတိမှ ကမ္ဘောဇဆိုင်းသို့ အသွား ခရီးလမ်းအကြား၌ ဂါလုကာကန့်ဘာရ (သဲကန့်ဘာရ) တွေ့ယိုင်ကြောင်း အင်္ဂလိပ် တဝက္ကပါဠိကျမ်းဂန်ကထာစသော သာသနာတော်ကျမ်းများ၌ အဆိုရှိ၊ အဆို ယိုသည့် အဆိုင်းယခုအခါ မှန်ကန်မြေပုံများ၌ တွေ့ယိုရှိသော ရာဇပုတာနာနယ်အတွင်းယို(မရှ) မည်သော သဲကန့်ဘာရကြီးကိုလည်းကောင်း (မှတ်ချက်)ငင်းသဲကန့်ဘာရကြီးမျိုး ဗမာပြည်နှင့် တကွ အရှေ့တောင်ဘက်ပြည်နယ်များမှာ မယိုဟူလို)။

ထိုမှတပါး ငင်းကမ္ဘောဇတိုင်းသည် ဂန္ဓာရတိုင်းနှင့် နီးကပ်ထက် တည့်ယိုသည်ဟူ၍ မှန်ကန်ပြည့်ကဖွည့်း ကျောက်စာဝန်များက ဆုံးဖြတ်ကြသည်ကိုလည်းကောင်း။

ထို့ပြင်အကျဉ်းမှတ်စဉ်မှာ ပြဿိုခဲ့သည့်အတိုင်းတည်ရာ ဌာနအားဖြင့် ဟိန္ဒူမဟာဘာရတ ဗုဒ္ဓစရိယာ အင်္ဂလိသ် ကိစ္စဗရိစ်ရာဇဝင် မြေပုံစာအုပ် ဗုဒ္ဓိသတ် ဗုဒ္ဓဒေယမြေပုံ အစရှိသော မြေပုံများ၌ တည်တည်ကြက်တည်းပါယိုသည်ကိုလည်းကောင်း ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်များကို ထောက်ခံမှောက်မြင် ဆင်ခြင်သောအားဖြင့် တိဗ္ဗတ်ပြည့် ဗမာပြည် ရှမ်းပြည် တောင်ပိုင်း မြောက်ပိုင်းနှင့် ယိုးဒယားပြည့် အနိုးယခု ဖရန့်စစ်ပုံ ခမင်ပြည့်နယ်တို့ကို သောဋ္ဌသ မဟာဇနပဒ တိုင်းကြီး တခဲ့ခြောက်တိုင်း၌ ပါဝင်သော ကမ္ဘောဇတိုင်း အဖြစ် အများအားဖြင့် ရေးသားပြောဆိုလျက်ယိုကြသည်များ၌ သင့်မသင့် မှန်မမှန် ပညာရှင်များ ဝေဘန်နိုင်ကြကုန်ရာသည်။

ထို့ပြင်တချက် ခမင်ပြည့်နယ်ကို သိုးဆောင်လူမျိုးများက Cambodia ကမ္ဘောဒိယာ ဟု အင်္ဂလိသ် စာလုံးပေါင်းရေးသား ပြဿိုထားလျက်ယိုကြ၏ ငင်းအရ ကမ္ဘောဇဟု အများ ပြန်ဆိုထားကြသော်လည်း ငင်း အင်္ဂလိသ် စာလုံးပေါင်းအရ ကမ္ဘောဒိယာမှ ကမ္ဘောဇဟု ပြန်ဆိုနိုင်ရန် အကြောင်းမယိုသည့်အပြင် ငင်းကမ္ဘောဒိယာ ဟူသောအမည် သည်ပင် မူလအမည်ဖြင့် အမှန်မဟုတ်သောကြောင့်မသင့်၊ အမည်ရင်းအမှန်ကား ခမင် ရာဇဝင်နှင့် လာအိုခေါ်လောများဇဝင်များ၌ ကာဘုဇမည်သော နောင်တော်နှင့် မလွှမည်သော ညီတော်မင်းသား နှစ်ပါးယိုကြရာ နောင်တော် ကာဘုဇမင်းသားက ခမင်ပြည့်ကို တည်ထောင်ဖန်ဆင်း၍ ညီတော်မလွှမင်းသားကမူ လာအိုခေါ်လောပြည့်ကို တည်ထောင်ဖန်ဆင်းကြောင်းအဆိုယိုသောကြောင့်၊ ယို့ကိုအမည်ပေးရာ၌ လက်ဦးတည်ထောင်ဖန်ဆင်းသူ အာဒိကဿိကရဋ္ဌမာပက ကာဘုဇမင်းသား၏ အမည်ကို ယူ၍ရွေးနှုတ်ဖြစ်သောမင်းသား၏ ကာဘုဇဟူသော အမည်ကိုရွေးနှုတ်ဖြစ်သော ကုန်းနိုင်ငံ၌တင်စား၍ သို့မဟုတ် တင်ပြီက ဝိဂုဟ ပြုလုပ်၍ ကာဘုဇိယာ သို့မဟုတ် ကာဘုဒိယာ သို့မဟုတ် ကာဘုဇာ ဤသို့ အမည်

http://www.dhammadownload.com

သုံးမျိုး ဖြစ်သင့်သည် ကျောင်းသုံး ယိုးဒယား မြေပုံများမှာလည်း ခမင်ပြည်နယ်ကို ကာဘုဇာဟု ရေးသားပါယိုသည်ပင် ၎င်းအမည်မှန်သုံးမျိုးတွင် တမျိုးမျိုးဖြစ်သင့်လျက် ကမ္ဘောဒိယာဟု မသိမလျော် ဖြစ်နေခြင်းသည် သုံးဆောင်များ၏ လက်ချက်ပင် ဖြစ်သည် ရှင်းပြဦးအံ့၊ တရုတ်သမိုင်းတော်ကြီးတွင် နိုင်ငံပြည်နယ်သို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်လာသော သိုးဆောင်း လူမျိုးတဦး၏ ရှေးဦးစွာ ကြားမိကြားရာ ရေးမှတ်ထားသည့်ကို နောင်အစဉ် ခေါ်ဆို ရေးမှတ်သားလေ့ ယိုကြသော သိုးဆောင်းများ ဝင်လေထုံးစံယူနေရာ ဤခမင်ပြည်နယ်သို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ယိုလာသော အာဒိကမ္မိက သိုးဆောင်းလူမျိုးတဦးက ရှေးဦးစွာ တွေ့ယိုသော တရုတ်တယောက်သော ခမင် ကိုင်းရင်းသားတဦးကို မေးမြန်းပြောဆို၍ အပသ္သူ အားဖြင့် ကြားမိကြားရာ Kambodia ဟု ရေးမှတ်ထားသော အမည်ဖြစ်ရာသည် ၎င်း ကမ္ဘောဒိယာဟူသော အသံသို့လိုက်၍ ကမ္ဘောဇကိုင်း အဖြစ် အလိုယိုသူ ပုဂ္ဂိုလ်များက ကမ္ဘောဇကိုင်းဟု မှတ်ယူကာ ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ဤ၌ ပညာ ရှင်ကို့ဆင်ခြင်ကြပါလေကုန်၊ ငါတို့အလိုအားဖြင့်မူ အာကျဉ်းမှတ်စဉ်၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဣန္ဒြိယအနောက်မြောက်ဝိုင်း အစွန်ဘက်မှာ တည်ယိုသော ကမ္ဘောဇကိုင်းသာ အစစ် အမှန်ဟု သဘောရသည်။

အမည်မှန် သုံးမျိုးတွင် ကာဘုဇာ ဟူသော အမည်ကို Kãbuja
ကာဘုဇိယာကို..... Kãbujia
ကာဘုဒိယာကို..... Kãbudia

ဟု ဓာဂ်လိပ်စာလုံးပေါင်း အမည်မှန်ရေးရမည်။

ဓကာဒးဆက်။ ဤကမ္ဘောဇကိုင်း ဟူသော အမည်မှာလည်း ကမ္ဘု ဩဇ ကမ္ဘုသဒ္ဒါ ခရသင်း ရောက်သွား ဩဇသဒ္ဒါ ထွန်းတောက်ပခြင်းဟော ကမ္ဘောဇ-ထွန်း တောက်ပသော ခရသင်း ရောက်သွား များစွာ ဖြစ်ထွန်းရာအရပ်၊ ခရသင်း ရောက်သွား (ကနုကမာ) ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရာ အရပ်လည်းဟူ၊ ထို့ကြောင့် မနှင့်ဗထက်ချိတ် ဆင့်၍ ကမ္ဘောဇ ဟူသော ပါဠိအမည် မှန်ယိုစေရမည်၊ ဩဇနှောင်းရာ ဥကျေ၍ သဒ္ဒိ စပ်လေ၊ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါယ ကိမ်ဗရိန်၊ မြေပုံစာအုပ်များ၌လည်း Kamboja ဟု အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်း မှန်ပါယိုသည်၊ ဗမာစာများ၌ ဘကုန်းနှင့် ကမ္ဗောဇဟု အလွဲရေးသား လျက် ယိုကြသည် သတိယိုကြစေ။

ခမရ-ခမင် ယိုးဒယား ရာဇဝင် မြေပုံ၌ ဤခမင်ပြည်ကို ခမရဟု ရေးသား ပါယိုသည်၊ ၎င်းကို စွဲ၍ ခမန် ခမင် ခမင်ဟု ပြန်ဆိုခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ အသား နက်သော လူမျိုးဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်၊ ကိုင်းရင်းသားများကမူ (ခါမ်) ဟု ခေါ်ကြ သည်။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ယိုးဒယားက၊ ခေပရ၊ ရေးကြနယ်ခပင်။
ခပင်ဟုဘတ်၊ အေသတ်၊ တွက်လတ်ရပုထင်။
မည်းနက် အသား၊ လူမျိုးများ၊ အိုင်ငြား ဒိပွါယ်ပင်။
တိုင်းရင်းသားက၊ ကိုယ့်နဒမ၊ ခေါကြ ခေါ်ဝဟုပင်။
ကမ္ဘောဒိယာမှ၊ ကမ္ဘောင်၊ မြန်ကြမသင့်ထင်။
ကာဘုဇပင်း၊ အမည်ရင်း၊ ပယွင်းမှတ်စေချင်။
တိုင်းကမ္ဘောင်၊ အမှန်က၊ ဌာနအနောက်ဖွင်။
ဇမ္ဗူခဏ်ကျွန်း၊ နောက်ပြောက်ဟွန်း၊ အစွန်းထိခဲ့ထင်။
ရှေ့ပုဒ်ကမ္ဘု၊ နောက်ပုဒ်ရှု၊ သီးသြဇ၊ ခွဲပဒ။
ပနွင့်ဓချိုက်၊ ဩရှင်ဆိုက်၊ ရေးထိုက် ရှေးမှကကာရ့။
နောက်ခွဲဇကွဲ၊ ဆက်ရှင်တွဲ၊ ရေးနဲကျန်၊ ကမ္ဘောင်။
ခရူသင်း ရောက်သွား၊ ထွန်းတောက်ကာ၊ မှတ်သား အထွန်ခပုံရ။
ခရူသင်း ကနုကမာ၊ ရောင်းပယ်ရာ မှတ်ပါ ထိုတိုင်းပ။

ယိုးဒယား.....အာယု+ဥဒယ+အာယုဒယ၊ တိုးတက် ကြီးပွားသော အသက်ယှဉ်သူ၊ ၎င်းအာယုဒယမှ အာကိုဟျောက်၍၊ ယုဒယ ၎င်းမှ အသံပြောင်း၍ ယိုးဒယား ဟု ခေါ်သည်၊ ဤကား ယိုးဒယား ရာဇဝင်အလိုတည်း၊ ဗမာရာဇဝင် အလိုမူ၊ အယုဇ္ဈ တိုင်း ဒွါရာဝတီဟု အဆိုယှိသည်၊ ယိုးဒယား ကိုင်းသားဟျားကမူ ဒီဗိုက္ကိုပြည်ကို ထိုင့်,ဟု ခေါ်သည်၊ ခွန်ထိုင်ဟူလည်း ခေါ်သည်၊ ပဂုံမ ယိုးဒယားပြို့တော်ကို သူခေါဒယ ဟူ၍ ခေါ်သည်။

(သံပေါက်) အာယု ဥဒယ၊ နှစ်ပုဒ်ဟု၊ ဖြစ်ထ ယိုးဒယား။
ကြီးပွားအသက် နှစ်ပုဒ်နက်၊ မှတ်ချက် လူအဟျား။
အာကို ဟျက်ချ၊ ဗမာက၊ ခေါကြ ယိုးဒယား။
ယိုးဒယား ရာဇဝင်၊ အဆိုပင်၊ အဝဉ် မြဖွတ်သား။
တိုင်းအယုဇ္ဈာ မြည်ဒွါရာ၊ နောက်မှာ ဝတီရှင်၊ (ဒွါရာဝတီ)
ယင်းအမည်ကို၊ ဗမာဆို၊ မှတ်လို ရာဇဝင်။
ဆိုင်းနှင့် ခွန်ဆိုင်း၊ မည်နှစ်ဆိုင်း၊ တိုင်းရင်းသားပ ခေါ်ဆိုကြ။
ရှိတော်ကြီးမှာ၊ ရှေးဦးစွာ၊ ခေါရာ သုခေါဒယ၊

မချခေါ် သဲကန္တာရ.....ရှုပ်ဖြိုယပြည် ရာဇပုတာနာ နယ်အတွင်းယှဉ် ဟိန္ဒူဟျား အခေါ်ထာဂုမချာဘူဗိဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော သဲကန္တာရ ကြီးသည်ပင် ရှေးလွန်းလှုန်သည်ဟျား ဒွါရာဝတီမြို့မှ ကမ္ပေါဇယှိ သွားစဉ် လမ်းခရီးအကြာဒွဲ့ လွှားယှိရသော မဟျမည်သော သဲကန္တာရကြီး ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်းလဲကန္တာရကို ဟိန္ဒူနှင့် အင်္ဂလိပ်ဖြေပုံမျှ။း၌ ထာရမရဟန္တဒီဟု ရေးသား ပါယိသည်၊ ဇာဂါလီ မြေပုံများ၌ ထာရဘာရတီယ သို့မဟုတ် ဝိသာလ ဘာရတီယဟု ရေးသားပါယိသည်၊ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ကြီးကျယ်သော ဒုန္ဒုဘိသဲမြေပြင်အရပ်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤ၌ ထာရသဒ္ဒါဟိန္ဒီဘာသာတည်း၊ ကြီးသော အနက်ယူသည်။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို မသိကြသည်သာမက ဤအကွာရာ ပြောင်းလဲ ပုံကိုလည်း အသိုင် နားမလည်ကြသဖြင့် Thar ဟူသော အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းကိုသာ, ဟူ၍လည်း၊ကောင်း။သာရဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပြန်ဆိုကြပြီး ဂဲလဲကန္တာရ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ပညာယိများ ရယ်စရာ ဖြစ်အောင် ပြန်ဆို ရေးသားလျက် ယိုကြပုံ ထိုအရေးအသားမျိုး အထူးသတိပြု ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်၊ အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်း၌ ထာရ,ဟူ၍သာ အမှန်အားဖြင့် ပြန်ဆိုရမည်၊ ပြန်ဆိုနည်း အောက်လွှန်ကြားချက် အခက်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ။

ကန္တာရနှင့် စကားစပ်၍ ကန္တာရငါးမျိုး ပြဆိုဦးဘုံ။

ကန္တာရသည်– (၁) စောရကန္တာရ- ခိုးသူဥားမြဲ (ဒုဗ္ဘိ) ထကြွသောင်းကြမ်းသော ခရိုးခဲဘေး။

(၂) ဝါလကန္တာရ– ခြင်္သေ့ သစ်ကြား သားရဲ ထူထပ်ပေါ်းပျာသောဘေး ခရိုးခဲဘေး။

(၃) နိရုဒကကန္တာရ– သုံးဆောင်ရန် ရေမယှိ၍ သဲမြေပြင်အတိဖြစ်သော ခရိုးခဲဘေး။

ဥားမြဲ (ဒုဗ္ဘိ) ရေးသားပုံ၌ မှတ်ရန်သံပေါက်

(သံပေါက်) ဥားမြဲ (ဒုဗ္ဘိ) ဝေါဟာရ၊ ဥရင်ကောက်နှင့်ရေး။
ကျန်းသစ်တ၊ ပါကတ၊ ရှူကြလူတဒွေး။
ဥာဝရိက၊ ဥာဝရ၊ ယိကြဗုဒ္ဓဇေး၊ (ဥရင်ကောက်နှင့်သာယိ၏)
ကျဉ်းသံဒိဿ၊ ရေးနည်းပြ၊ မှတ်ကြကြစိစွေး။
ပမာဂရစ်ထ၊ အောက်ချိုက်ဝ၊ ရေးကြ ကေစွေး၊ (ဝါးပြ) ပသင့်။
ကျောက်စာ ရွှေဟောင်း၊သိုင်းကျောင်း၊ဒိုကြောင်း ပယိုဝေး၊(ရွှေရေးထုံး ပယို)။
တတိယကွရ၊ ၁နှစ၊ ယိကြဒုပ္ပါဒွေး။ (၁ထွေးနှင့် ၁ါးပြပသင့်)

ဤထက်အကျယ်သိလိုပူ ငါတို့ရေးသားအပ်သော အဘိဝဉ်နိဿယသစ် စတုဒ္ဒသ္ဘာ ဘုဥ္ဇာဂ်ဂါဘာနံပါတ် (၅၂၁) မှာကြည့်လေ။

http://www.dhammadownload.com

(၄) **အမနုဿကန္တာရ**– ကလူမှိုင်စက် နွောင့်ယှက်ဘေးစားတတ်သော ပလူးသဘက်လို့ တည်နေရာ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ဘေး။

(၅) **အပ္ပဘက္ခကန္တာရ**– ဒုဿီကွက်ကန္တာရ သစ်သီး သစ်ရွက် သစ်ဥ သစ်ဖု ချက်ပြုတ်စားသောက်ရန် အစာရှား၍ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးသော ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ဘေး။

ဤသို့အားဖြင့် ကန္တာရငါးပါး အပြားယိုသည်။

စကားဆက်။ ။ဤကမ္ဘောဇတိုင်း၏ မြို့တော်ပေါင်း ပါဋ္ဌိကျမ်းဂန်ကြီးတို့၌ မထင်ရှား။ မြို့တော်အရာ၌ပြခဲ့သော ဇာန္ဆရန့် ဂုန္ဆရ ရာဇျောက်ရိုးအမည်တို့ကား ကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်များ အဆုံးအဖြတ် မှတ်တမ်း၌ပါယိုသော အမည်များဖြစ်သည်။

အာဖဂါနိဋ္ဌာန–အာဖဂါနိဿ္ဆာန်–တည်ရာဌာန်း ဖော်ပြပါယိုခဲ့သော အာဖဂါနိဋ္ဌာနနှင့် ကာဗ်ရိဋ္ဌာနတို့၏ အမည်မှန်ကို ဖော်ပြဦးအံ့။

အာဖဂါနိဋ္ဌာန (ပါဠိ) အာဖဂါနိဿ္ဆာန (သင်္သ)။

အာဖဂါနိဿ္ဆာန် (သင်္သမှ ပြန်သောစကား) အာဖဂါနိစ်ထာန် (အသံထွက်) အာဖဂါနိဋ္ဌာန (ပါဠိမှပြန်သောစကား)။

ဤသို့ပြဆိုပြီးသော ရေးနည်းများမှတပါး အခြားရေးနည်းများသည် မမှန်သော ရေးနည်းများသာ ဖြစ်သည်။

အကွာရာဝလီ ဗင်္ဂါလီ သိဟိုဠ်ဟိန္ဒီ အဘိဓာန်များမှာ ဤရေးနည်း အတိုင်းသ,အက္ခရာနှင့် ထဆင်ထူး အဆင့်ရေးချ ဿာနဟူ၍သာယိုသည်၊ ၎င်းကိုပါဠိဖြင့် ဓူသန်လျင်းမျိုး ဌဝမ်းတဲအဆင့် ရေးချနှင့် ဌာနဟု ပြန်ဆိုရသည်၊ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် အာဖဂါနိုလူမျိုးတို့၏ တည်နေရာ နေထိုင်ရာအရပ်ဒေသဟု ဆိုလိုသည် အမျိုးဗင်္ဂါလီနှင့် ဟိန္ဒူမြေပုံများမှာ၊ သန္နင့်တပမ်းပူဆင့်၍ အာဖဂါနိဿ္ဆာန်ဟု အမှားရေးသားလျက် ၎င်းကိုစွဲ၍ အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းမှာလည်း Afghanistan ဟု အမှားရေးသားလျက်ယိုသည်၊ ၎င်းစာလုံးပေါင်းကိုစွဲ၍ ဗမာမြေပုံများ၌ အာဖဂါနိစတန် (တာန်) ဟု အမှားရေးသားလျက်ယိုပြန်သည် အနည်းငယ် ချဲ့ဆိုဦးအံ့။ ပြဆုံးအပ်ပြီးသော သင်္သတဘာသာဖြစ်သော ဿာနဟူသော ဝေါဟာရစကားသည် ဟိန္ဒူ ဗင်္ဂါလီစသော ကျွဲယဉ်ကိုင်းဘာသာမာန်ပုဂ္ဂိုလ်များ အဓိပ္ပါယ်အလွယ်သိမှိုင်သော အရပ်ဟုံး ဂါဒိကဘာသာစကားဟိုး မဟုတ်ပေ၊ အမှန်အားဖြင့် ပညာရပ် ပဒေသာကျမ်းများသာ သိမှိုင်သော သင်္သတဘာသာစာပေသုံး စကားရင်းဖြစ်သည့် ၎င်းသင်္သတဘာသာ၌ သ,အက္ခရာ တဝမ်းပူအဆင့် ရေးချနှင့် ဿာနဟူသော ပကတိပုဒ်ရင်းမျိုးပင် မယိုခဲ့ သန္နင့်ဆင့်ထူးအဆင့်သာ

http://www.dhammadownload.com

ယှဉ်သည်၊ ဂုဏ်ဟုပါဖြင့်ပြုနေကြ၍ သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့် အာဖဂါနိုဟူသော ရှေးပုဒ်ယှဉ်သော ကြောင့် ဣတ္ထာနမ္ပုဂ္ဂနာနဟု ဒုဝဓိးဘဲ ဓူသနံထျင်းဟုဝိဘာဆင့်နှင့် ပြန်ဆိုရသည်ကို သတိပြုလေ။

ဤအဟူ ကာဖ်ရိဿာနကို ကာဖ်ရိဌာန ကာဗုလိဿာနကို ကာဗုလိဌာန တူရကိဿာနကို တူရကိဌာန ဇေလုစိဿာနကို ဇေလုစိဌာန ဟိန္ဒုဿာနကို ဟိန္ဒုဌာနဟု အသိုးသိုး ပါဠိပြန်ဆိုရသည့် ဂုဏ်ကျိုကို ဗမာလို ဟလန္တနည်း နာမသတ် အားဖြင့် အမှန် ရေးဘတ်မူ(အာဖဂါနိဿာန)ဟုသင်တဖျက် အာဖဂနိဌာန်ဟု ပါဠိပျက် ရေးဘတ်ရသည်။

အသိုးသိုးရေးပုံ

သဒ်ဘဖျက်	ပါဠိဖျက်
အာဖဂါနိဿာန်	အာဖဂါနိဌာန်
ကာဖ်ရိဿာန်	ကာဖိရိဌာန်
တူရကိဿာန်	တူရကိဌာန်
ဇေလုစိဿာန်	ဇေလုစိဌာန်
ဟိန္ဒုဿာန်	ဟိန္ဒုဌာန်

ဤသို့ ရေးဘတ် ရမည်

သဒ်တ ပြန်အသံထွက်မှာ အာဖဂနိစ်ထာန် စသည် အသံထွက်လေ။
ပါဠိဘာသာအရအာ်လိသ်စာလုံးပေါင်းအမှန်ရေးသားလိုမူ Afagānitṭhāna ဟုအမှတ်လက္ခဏာ သင်္ကေတနှင့်တကွ အပြည့်အစုံရေးရမည် သဒ်တဘာသာအရ အမှန်ရေးလိုမူ Āfagānisthāna ဟုစာလုံးပေါင်း အပြည့်အစုံရေးရမည် ဤအရာမျိုးဌ် ပညာယို ဖြစ်ကြသော ပညာဝန် ပဏ္ဍာအရှင် စသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အထူး သတိပြုကြရသည်။

ကာဖ်ရိဌာနသည် လောင်ကိုတွဒ် (၇၀) (၇၂) လက္ကိတွဒ် (၃၃) မှာတည်ယှိသည်။

(သံပေါက်များ) ဇုန္နိယ မရုဏ္ဍလ၊ ဝေါဟာရ၊ မှတ်ကြသိဟိုန္ဒိမူ။
ဇုန္နိယ ဆဲကုန်းပြင်၊ ဆိုလိုချင်၊ မှန်ပင် စိမ္မါယ်ဟူ။
ဆဲကိုမရူ၊ ထလဟု၊ ခေါ်ပြုကြည်းကုန်းဟူ။
ထာရမရူ၊ ဘူဒိဟု၊ ခေါ်မှုပြုကြသူ။
အဂ်လိသ၊ နှင့်တကွ၊ မှတ်ကြများဟိန္ဒူ။
ဆဲမြေပြင်ကြီး၊ ဆိုခရီး၊ ပုဒ်နိုးစိမ္မါယ်ဟူ။
ဟိန္ဒူဝေါဟာ၊ ထာရမှာ၊ ကြိုးစွာစိမ္မါယ်ဟူ။
အမှန်မကူ၊ သဒ္ဒ-သာရ၊ ဘတ်ကြပြန်ဆိုမူ။
ဘူဒိအနက်၊ မြေဟောင်ကြက်၊ မှတ်ချက်စိမ္မါယ်ယူ။

http://www.dhammadownload.com

(ဗင်္ဂါလီ လူမျိုးပျားက အမည်တမျိုး ခေါ်ကြပုံ)

ဘာရတိယ၊ ရွှေထာရ၊ ဆက်ထမရှု၊ ဘွဲ့ဓိဟု (ထာရဘာရတိယ မရှုဘွဲ့ဒိ)
ဘာရတိယ၊ဝိသာလ၊ ဆက်ထရွှေနည်းရှု။ (ဝိသာလ ဘာရတိယ မရှုဘွဲ့ဒိ)
ကျယ်ပြန့်ဂုဏ်၊ ပြည်တွင်းယို၊ မှတ်ဘိမှန်ပူ၊ ဆဲမြေဟု။
ကျယ်ပြန့်ခေါ်ကြ၊ ဝိသာလ၊ မှတ်ထကြရှု၊ ဥာဏ်စက္ခု။
ဂုဏ်ဓိယပြည်၊ ဘာရတိ၊ အမည်ခေါ်မှတ်ပြု။ (ဂုဏ်ဒိယ-ဘာရတိယ အတူ)

(သံပေါက်အဆက်) အာ-ကအစ၊ ဂငယ်ချ၊ ဖနောက်ရေးဘတ်၊ လွန်သင့်ပြတ်၊ (အာဖဂါသင့်)
အ စဋ္ဌ အ၊ဃ်ကြီးချ၊ ဖနောက်ရေးဘတ် မသင့်ပြတ် (အဖဃာမသင့်)
ထဆင်ထူးရေးချ၊ နောက်က နှ၊သတ်ထရေးဘတ်၊လွန်သင့်ဖြတ် (ထာန်-သင့်)
တဝမ်းပူရေးချ၊ နေဒ်ဋ္ဌ နှ၊ သတ်ပြရေးဘတ်၊ မသင့်ဖြတ် (တာန်-မသင့်)

အာဖဂါနိဋ္ဌာန်၊ ပါဠိပြန်၊ အမှန်မှတ်လေပါ။
အဆုံးကန်၊ တမ်းခွန်ပြ၊ ခေါ်ကြ ယင်းဝေါဟာ။
ဝုံသဒ္ဒိဋ္ဌာန်၊ မှတ်ကြရန်၊ ဟလန်နည်းဖြင့်သာ။
တိုဗဟုပျား၊ ရေးအသား၊ စွဲထားဆိုလိုက်ရာ။
ဟိန္ဒူ ဗင်္ဂေါ်၊ ပြေမုံသော်၊ နပေါသတ်ပေါ်။
သ-ကအထက်၊ တအောက်ဘက်၊ ဆင့်လျက် ရေးချ နေဒ်က်ကန်။
ယင်းသို့ ပုဒ်မှဉ်၊ သခ်တာ၊ ကျမ်းလာမှုချ မယိုကြဲ။

သတိုပေးချက် သံပေါက်

အာဖဂါနိဆွာန်၊ ဆုံးဖြတ်ရန်၊ အမှန်လွန်ခဲခက်။
ပါဠိသခ်တ၊ တတ်သူမှ၊ ကျနသိမည်ချက်။
ပြေမုံအပျား ဖိုသည်ကား၊ မည်မှား ဝိပွါယ်ပျက်။

ကမ္ဘောဇကိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

မဒ္ဒကိုင်း သို့မဟုတ် ပဥ္စနဒတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ဤကိုင်းအမည် မဒ္ဒကိုင်း သို့မဟုတ် ပဥ္စနဒတိုင်း၊ ရှေးပြိုတော်ဟောင်းအမည်၊ သာကလပြို ယခုပြိုအမည် သျှာလကောဋ္ဌဆေလကုတ်၊ သိယာလကောဋ္ဌ တည်ရာအားဖြင့် ပဥ္စာပ (ပန်ျပ်) ပြည် အနောက်ပိုင်းကာဂ်စွန်း ဂုဏ်ဝတီခေါ် ချုပ်မြစ်နှင့် စန္ဒဘာဂါ ခေါ် ချီနုမြစ်တို့၏ အတွင်းနယ် အကျယ်မှာ တည်လျှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကျယ် ဒေဘန် ပြဆိုချက်

မဒ္ဒဘိုင်း.....ဂျင်းမဒ္ဒ ကိုင်းသည့် အလောင်းတော် ဝေဿန္တရာ မင်းမြတ်၏ မယ်တော် ဖုသာတီ မိဘယားကြီးနှင့် ကြင်ရာတော် မဒ္ဒီဒေဝီ ကုသမင်း၏ ကြင်ရာတော် ပဘာဝတီ စသော ဤတို့ရတနာတို့၏ ဖြစ်ထွန်းရာ အရင်းကိုင်း ဖြစ်သည်။

ဂန်းမဒ္ဒကို.....ဗမာဘာသာ စာက်ဝဂ်ုပျားဒွ် မဒ္ဒရာဇ်ပြည် မြို့ဟု ရေးသားထွက် ယိုကြ၏၊ ထိုသို့ ရေးသားခြင်းဒွ် မဒ္ဒရဇ်ဒွ် ကိုရစ္ဆဖွဲ့ပိပေ အဘိဓ္ဓပါန် ဤတို့နှံ ဥပုတ္တိဌာန် တထာဟိ သဠ္ဠယ မဟာရာဇသမေပါ၊ ဝေဿန္တရ မဟာရာဇသဒေဝီ၊ ဘဒ္ဒကာ ပိလာနိတိ ဇဝမာဒိဤတို့ရတနံ့ မဒ္ဒရဇ္ဇေဇဝ ဥပုန်း၊ စသည်ဖြင့် သုတ်မဟာဝါဂိကာ၊ မဟာသုဒဿန သုတ်အပ္ပင့်နှင့် ဆန့်ကျင်ထွက် ယို၏၊ ဤဂိုကာ ဖွင့်ဆိုချက်အရ မဒ္ဒသည် မြို့ ပြည် မဟုတ် ကိုင်း၏အဖြစ် အလွန်ထင်ရှား၏။ သည်တွင်မက မဒ္ဒီ ပုဒ်ဒွ် မဒ္ဒရဇ္ဇေ စာတာ မဒ္ဒီ မဒ္ဒရညော်ဝါ ဂီတာ မဒ္ဒီ ဟူသော ဝစနဤအရ မဒ္ဒတိုင်းဒွ် မွေးဘွားသော ကြောင့် မဒ္ဒီ သို့မဟုတ် မဒ္ဒတိုင်း ဘုရင်၏ သိုးတော် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မဒ္ဒီဟု အဓိပ္ပါယ် ယိုသောကြောင့် မဒ္ဒတိုင်းအဖြစ် သိမှတ်သော်၏။

ဂင်းပြင် မဒ္ဒရညော မဒ္ဒရာဇကုလတော ဟူသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိများဒွ်ရာဇပုဒ်၏ ရှေ့ဒွ်တည်သော မဒ္ဒုစသော ပုဒ်များသည် တိုင်း၏အမည်ဖြင့် မင်းကိုဝိသေသဖြစ်အောင် မသော ဝိသေသနပုဒ်များ ဖြစ်၏ မြို့ပြည် အမည်ဖြင့် မသော ဝိသေသနပုဒ်များ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်မဒ္ဒတိုင်းကို အဂိုးရသောမင်းမဲ်းမျိုးဟု အနက် အဓိပ္ပါယ်မှတ်ယူရမည်၊ဥပမာ ကာသိကိုင်းကို အဂိုးရသောမင်းကို ကာသိရာဇာ ဟူသကဲ့သို့တည်း၊ ကောသလရာဇာ၊ မာဂဓရာဇာ၊သိဝိရာဇာ ဝိဒေဟရာဇာ ကလိင်္ဂလည်း ဤနည်းအတူပင် ထိုမှတပါး ဗမာဘာသာ စာတ်ဝဂ်ုပျားဒွ်လည်း စေတကိုင်း မဒ္ဒရာဇ်ပြည်ဟု ရေးသားထွက် ယိုနေပြန်၏၊ ဆိုအပ် ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မဒ္ဒသည်ကိုင်း၏အဖြစ် ထင်ရှားပြီးဖြစ်၍ ထိုသို့ ရေးသားခြင်းငှါ လုံးဝ မသင့်သည်သာ ဖြစ်၏ထင်ရှား စေဦးအံ့၊ ဝေဿန္တရ စာတ်အဋ္ဌကထာဒွ် မဒ္ဒတိုင်းမှ သိဝိ ကိုင်းသို့ ယူဇနာ(၃၀) မဒ္ဒကိုင်း သာကလပြည်မှ ဟိမဝန္တာ အဝင်ဝရောက် (၁၅) ယူဇနာ ကသို့ရမှဂင်းမှ မနိုးမဒေး ဂန္ဓမာဒနတောင် ယိုသည့်ဟု ပြဆိုသောစကား ဒီလိန္ဒပဉ္ဟာဒွ် လည်း သာကလပြည်သို့(၂၂)ယူဇနာဟု ပြဆိုသောစကား ဂင်းစကားများအရ မဒ္ဒတိုင်း သာကလပြည် အဖြစ် ဂင်းစာတ်ဂိုကာများဒွ်၊ စေတပါမောက္ခာတိ စေတရာဇာနော၊ စေတပါမောက္ခာတိ စေတရဇ္ဇေ ပဓာနရာဇာနော၊ ဇကဒိဝသေနေဝ မာဘုလနဂရံ ပါပုဏိ်သု၊ စေတရဇ္ဇေ မာဘုလနဂရံ ပတ္တာဟု အပ္ပင့်အဆိုယို့ရာ ဂင်းအရ စေတတိုင်း မာတုလနဂရမြို့အဖြစ် ထင်ရှားလှပေသည်၊ ဤဒွ် မာတုလနဂရ ဟူသည် အခြားမဟုတ် ဝေဿန္တရ မင်း၏ မယ်တော် ဖုသတီမိဘယား၏ ဇာတိမြို့ သာကလပြည်ပင် ဖြစ်သည်၊

http://www.dhammadownload.com

ငှင်းသာကလကို ဝေဿန္တရာ မင်း၏ ဦးဆုံးတော်များ စံနေရာဖြစ် ဖြစ်သောကြောင့် မာဟုလနဂရဟု ခေါ်ဆိုသည်၊ ဇစတာကိုင်း အမည်ကား ယုဒ္ဓကမ္မာဒိသု စေတေန္တိတိ စေတာ စေတာနပိဗ်ဇေတိ၊ ဟူသော ဝစနတ္ထအရ စစ်တိုက်မှုစသည်ကို လုလည်ပြုတတ်သော အကြောင်းကို စွဲ၍ စေတအမည်ရှသော မင်းသားတို့၏ နေရာတိုင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စေတကိုင်းဟု အမည်တွင်မျိုး ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်၊ မူလတိုင်း အမည်ကား ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကျန်းဂန် စကားများအရ မဒ္ဒကိုင်းပင် ဖြစ်သည်၊ မဒ္ဒကိုင်းနှင့် စေတတိုင်း အမည်သာ ကွဲသည်၊ တည်ရာအားဖြင့် အတူပင် ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် မဒ္ဒတိုင်း သို့မဟုတ် စေတတိုင်း မာဟုလနဂရခေါ် သာကလပြည်ဟု အမှန်မူ၍ မှတ်ယူရမည်၊ စေတတိုင်း မဒ္ဒရာဇ်ပြည်ဟု မရေးမမှတ်သင့်၊ ခေမာထေရီ ဘဒ္ဒကာပိလာနီ ထေရီအပါဒါန် ပါဠိတော် ကုသဇာတ် ဇကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိရ် အဋ္ဌကထာ ဇေတဝဂ္ဂဝဏ် ကဆပဇ္ဇော ရ တေဒဂ္ဂဝဏ် ငှင်းထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ ဓမ္မပဒ မဟာကဿပ ထေရဝတ္ထု တို့၌ မဒ္ဒတိုင်း သာကလပြည်ဟု တညီတညွတ်တည်း လာယိသည်၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်များကို ထောက်၍ ဗမာဇာတ်ဝတ္ထုများ၌ ယိုသော စေတတိုင်း မဒ္ဒရာဇ်ပြည် ဟူသော စကား များစွာ ဆင်ခြင်ဘွယ် ယိုကြောင်း သိကြလေကုန်။

ငှင်း မဒ္ဒတိုင်းအမည်ကို သင်္ခတ ဘာသာအားဖြင့် မဖြ ခေါ်သည်၊ ကိဓဗရိဒ်ချစဝင် မြေပုံ ဘာရတဝဿမြေပုံ များမှာလည်း ငှင်းမဖြ ဟူသော သင်္ခတ အမည်ဖြင့် ပါယိသည်၊ မာဂဓ ဘာသာ မဒ္ဒ ငှင်းမဒ္ဒ သဒ္ဒါသက်သက်ဖြင့် တိုင်းကို မဒ္ဒ တိုင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မဒ္ဒရာဇ မှ မဒ္ဒရာဇ်၊ တိုင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဒ္ဒရဇ္ဇ မှ မဒ္ဒရဇ်၊ တိုင်း ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မဖြ သင်္ခတ မှ မဖြစ် တိုင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဤသို့ ပုဒ် လေးမျိုးမှ ဆင်းသက်၍ ဗမာအမည် မှန် လေးမျိုး ခေါ်ဝှေ့ဆိုသည်ဟုမှတ်။

(သံပေါက်) မဒ္ဒ သက်သက်၊ မည်မမျက်၊ ခေါ်လျက် မဒ္ဒတိုင်း။
မဒ္ဒရာဇ ပါဠိမှ၊ ခေါ်ကြ မဒ္ဒရာဇ်တိုင်း။ (ရကောက်ရေးချပါ)
မဒ္ဒရဇ္ဇ ပါဠိမှ၊ ခေါ်ကြမဒ္ဒရဇ်တိုင်း။ (ရကောက်ရေးချမပါ)
ပုဒ်သင်္ခတ၊ မဖြ၊ ခေါ်ကြ မဖြ။ (ရကောက်နှင့် ဇကွဲသတ်မပါ စကိုသတ်)

မဒရာသိန္ဒ် မဒ္ဒ..... ကလိင်္ဂတိုင်းသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မဒရာသိ ဖြို့နယ်ကို အချို့က မဒ္ဒရာဇ်တိုင်းဟု ပြဆိုလျက် ယိုကြ၏၊ မဒ္ဒတည်ရာ ဥာနနှင့်တကွ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကားများကို ထောက်ထားသော အားဖြင့် ငှင်းနှစ်ဥာန အလွန်ဝေးကွာ ခြားနားရကား ထိုသို့ အတူထားရေးသား ပြဆိုချက်များ အမှားသာဟူ၍ မှတ်လေ။

သဘကလ.....ငှင်းအမည်အာဏိုင်း Sakala ဟု ကိဓဗရိဒ် ရာဇဝင်မြေပုံ၌ ပါယိသည်၊ ငှင်းနည်းတူ သိကိုဋ္ဌဘာသာ မဟာဝင် စာအုပ်ပါ မြေပုံ ဟိန္ဒီဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိယ ကျမ်းစာမြေပုံများမှာ ပါယိသည်။

http://www.dhammadownload.com

သိဟိုဠ်အက္ခရာပါဠိ ကျမ်းစာများ၌ကား၊ သာဂလဟု ဂ,ငယ်နှင့် ပါယို့သည်၊ ရှိသဒ္ဒတ် မြေပုံမှာလည်း Sagala သာဂလဟုပင် ပါယို့သည်၊ အင်္ဂလိပ် စာလုံး ပေါင်း အမည်မှန် Sakala ဟု ရေးရမည်၊ (ပုဂ်းအမည်မှန် ဆုံးဖြတ်ချက် နောက်၌ ထင်ရှားစေအံ့)။

ဗန္ဓတိုင်း၏ တည်ရာကို သင်္ဘတ အဘိဓာန် ကျမ်းများမှာ လာယို့သည့်အတိုင်း ပဉ္စာပ(ပန်ကျပ်)နယ်ဟု ပြဆိုခဲ့သည်၊ မြစ်ငါးစင်းကိုအကြောင်းပြု၍ ပဉ္စာပ(ပန်ကျပ်)ပဉ္စနဒ ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုင်းပဉ္စနဒသည်ပင် မဒ္ဒတိုင်းပဓိယာယ် ဖြစ်ရကား၊ မဒ္ဒ သည် တိုင်း၏ အဖြစ်အား ဖြင့် လည်းကောင်း၊ တည်ရာ ဌာနအား ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အလွန်ထင် ရှားသုပေသည်၊ အရိယဏ္ဍိယ မြေပုံဟောင်းကြီး၌ Pañcanada ဟူသော စာလုံး ပေါင်းဖြင့် ပဉ္စနဒ အမည် အထင်အရှား ပါယို့သည်။

ထိုပဉ္စနဒ အရ မြစ်ငါးစင်းကား (၁) ဗိတံသာ (၂) စန္ဒဘာဂါ (၃) ဧရောဝတီ (၄) ဗိပါသာ (၅) သတဒ္ဒု မြစ်များတည်း၊ ထိုမြစ်အမည်များကား မာဂဓ အမည်များ ဖြစ်သည်၊ ထို့မှတပါး ဟိန္ဒီ အင်္ဂလိပ် သင်္ဘတ ဘာသာအားဖြင့်လည်း သိသင့်ရကား အောက်၌ ဖော်ပြ လိုက်သည်။

	မာဂဓ	ဟိန္ဒီ	အင်္ဂလိပ်	သင်္ဘတ
(၁)	ဗိတံသာ	ဇေလမ်	ဂျေလမ်	ဝိတသ္တာ
(၂)	စန္ဒဘာဂါ	စိနာဝ	ကျီနမ်	စန္ဒြဘာဂါ
(၃)	ဧရောဝတီ	ဣရဝတီ ရာဝိ	ရာဝိ	ဣရောဝတီ ပရုဖဏီ
(၄)	ဗိပါသာ	ဂိပါသာ ဝိယာသ	ဗီအတ်	ဝိပါဂါ
(၅)	သတဒ္ဒု စသည့် ၄-ပုဒ်	သာဒုသေဇ် သတလဇ	စတ္လလစ်	ဂတဒြု ဒိတဒြု စသည် ၄-ပုဒ်

(ပဉ္စာပအမည်ကို ဣဠိယတိုင်းသားများက ပဉ္စာဇဟု တကိယက္ခရာ ဇ-နှင့် ခေါ်ဆိုကြ၏ အဋ္ဌ အဗ္ဗိ စသော ပုဒ်များကဲ့သို့ ပဉ္စမက္ခရာ ပ-ကို တတိယက္ခရာ ဇ ပြု၍ ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ သို့သော် အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းမှာ Punjāb ဟုအမှား ရေးသားထွက်ပြီရာ အမှန်အားဖြင့် Pancaba ဟု ရေးသားရမည်သာဖြစ်၏)။

http://www.dhammadownload.com

အမျိုးအဆွယ်းလေးပိုင်း အဝန်တိုင်းကို မဒ္ဒရာဖတိုင်းဟု မှတ်ယူကြသေး၏ ထိုပြင် မှတ်ယူပုံကြစေလင့် အဝန်တိုင်းကား သောဋ္ဌသမဟာဇနပဒတွင် အပါအဝင် ဖြစ်၍ ဣဋ္ဌယအလယ်ပိုင်း အနောက်ဘွန်းအရပ်မှာ တည်ရှိသည် ဤမဒ္ဒရာဖတိုင်းကား တိုင်းကြီးသောဋ္ဌသတွင် မပါမဝင်ပဲ ဣဋ္ဌယ အနောက်မြောက်ခွင်မှာ တည်ရှိသည် ဤသို့အချင်းချင်း အလွန်ဝေးကွာဝေးကွက် တည်ရှိသောတိုင်းများသာ ဖြစ်သည်ဟုမှတ်။

သဒ္ဒကလ အဆက်။ ။သ+အာကရ သာကလ သ ဥစ္စာ အာကရတည်ရာ ရ ကို လပြု၍ သာကလ ဥစ္စာရတနာတို့၏ တည်ရာမြို့ ဤသို့မာဂဓနည်းအားဖြင့် ပုဒ်နေအမှန် အနက်အမှန်သိလေ၊ အမျိုပင်လယ်ဟော သာဂရဟုမှတ်ယူ၍ သာဂလဟုဂယ်နှင့် ရေးမှတ်ပြောဆိုကြသည်မှာ ပင်လယ်နှင့် အလွန်ဝေးသောကြောင့် မသင့် သဒ်တနည်းအားဖြင့် တားလုဇ ဟုနှင့်-ဧကလာ-ဟုယို၏၊ ၎င်းကိုပါဠိပြန်လျှင် ဒန္တဇ သန္ဓင်ပြန်ရမည် ၎င်းသကလသဒ္ဒါ အစိတ်အပိုင်းဟော တနည်း သကလမည်သော ရသေ့ဟော ဖြစ်သည်။

သကလောခတ္တော ယသ္မိ ဝိဇ္ဇတိတိ သာကလော သကလေန ဝါဏ္ဏသိနာနိဒ္ဓိတောတိ သာကလော ဟု မာဂဓဘာသာအားဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြုလေ အစိတ်အပိုင်း ဌာနနယ်ပယ်ယှိသော သို့မဟုတ်သကလမည်သော ရသေ့ဘန်ဆင်း တည်ထောင်အပ်သောမြို့ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်လေ။

(သံပေါက်) သဘာကရ၊ ပုဉ်ခွဲပြ၊ မှတ်ကြကုန်ရာ ဘုနက်မှာ။
သဏ်အနက်၊ ဥစ္စာဖြက်၊ မှတ်ချက်တည်ရာ အာကရာ။
နည်းမာဂဝ၊ ရကိုလ၊ ဖြူထပြီးရာ၊ သာကလာ။
ပင်လယ်ဟောထ၊ သာဂရ၊ ပုဉ်မှဖြစ်လှာ မဟုတ်ပါ။
ပင်လယ်နှင့်ကား၊ လွန်ဝေးခြား၊ မှတ်သား၍မှာ ပဏ္ဍိတာ။
နည်းသဒ်တ၊ တာလုဇ၊ ဖူလမှတ်ရာ ဂကလာ
ကျန်းသဒ်တ တာလုဇ၊ မြန်ကြမာဂဓာ၊ သဒ္ဒာ။
၍ပျဟူးဟူ၊ ကကြီးဖူ၊ မှတ်ယူ ဂ မှာ၊ မဖြစ်ရာ။
သကလဆို၊ ဝိုင်းစိတ်ပြ၊ တဝနက်မှာ၊ ဇူသိသာ။
စိတ်ဝိုင်းပြည့်စုံ၊ ရသေ့တုံ၊ တည်ပုံမှတ်ရာ ၍ဖြို့မှာ။
ဗုဇ္ဈာဝလိ၊ နောက်ဟိန္ဒီ။ ယိုပြုပြုတိသျှာ၊ သာကလာ၊
ကဏ္ဍဇကွရ၊ တတိယ၊ ပျက်ထမာဂဓာ၊ ကျန်းတွေမှာ။ (သာဂလာ-ဟုပျက်)
ထိနုပုံသက၊ မာဂဝ၊ ပုမလိင်သာသဒ်တာ။

ငါတို့မာဂဝ ကျမ်းများမှာ သာကလာ သာကလံ ဇာတ်လိင် နပုန်းလိင်နှင့်ယှဉ်၍ သင်္ဘတကျမ်းများမှာကား ပုလ္လိင်နှင့် သာကလောဟုသာ ယူသည်။

မန္ဒကိုင်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၁၇) ဘဂ္ဂတိုင်း အကြောင်း

(**အကျဉ်းမှတ်စဉ်**) ကိုင်းအမည် ဘဂ္ဂ ရှေးပြုတော်ဟောင်း အမည် သံသုမာဂရ ဂိရ၊ ယခုပြုအမည် ပူနာဂရ (ကျူနာရ) ၎င်းအမည်ယှဉ်တောင် တည်ရာ ဌာနကား ခရိုင်နယ်အတွင်း ဇလာဟာဗာဒ် နယ် ဗာရာဏသိမှ အရှေ့တောင် ပူနာဂရစီရင်စု ၎င်းစီရင်စုကား အရှေ့လောင်ဂိုတွဒ်(၈၀) နှင့် (၈၄) မြောက်လတ္တီတွဒ် (၂၄°) (၂၆°) အတွင်းမှာ ယှိသည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဘဂ္ဂတိုင်း.....သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူရာ၊ ခုနစ်၊ (၇) ဋ္ဌာနအနက် တဋ္ဌာန အပါအဝင် ဖြစ်သည့် အပြင် အဋ္ဌမ ရှစ်ဝါ (၈) ဝါမြောက် ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ အရပ်လည်း ဖြစ်သည်။

ရူနာဂရ.....ပူနာဂရ စီရင်စုသည် ဗမာမြေပုံများ၌ မပါမယှဉ်၊ ထို့ကြောင့် ၎င်းကို အကျဉ်းမှတ်စဉ်၌ ဒိကဒ်ရဲ အမှတ်အသားနှင့်တကွ ဖော်ပြပြီ။

သံသုမာဂရဂိရ.....မိကျောင်းသဖွာန်နှင့် တူသော တောင်ယှဉ်ခြင်းကြောင့် ၎င်းမြို့ကို သံသုမာဂရဂိရဟု ခေါ်ဆိုသည်။

တနည်း.....ဤမြို့ကို တည်ထောင်ဖန်ဆင်းသော အခါ၊ မိကျောင်း အော်မည်သံကြားရသောကြောင့် သံသုမာဂရဂိရဟု ခေါ်သည်၊ ၎င်းအဓိပ္ပါယ်အရ ဤသို့ ဝစနတ္ထ ပြုလေ၊ သုသုဗာလက် မာဂေါဂိတိ သံသုမာရော၊ ဒိန္နိဝဂမော၊ ဇလသူကရော၊ ပါက တ အဘိဓာန်မှာလည်း ၎င်းအတိုင်းပင် ဟိဠ်ယှိသည်။

ဤသံသုမာရ ပုဒ်၌ ဗမာစာပျားမှာ၊ ရှေး သထက်၌ သေးသေးတင်သာ ပါ၍ တချောင်းငင် မပါပဲ သံသုမာရ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တချောင်းငင်သာ ပါ၍၊ သုသုမာရ ဟူ၍လည်းကောင်း အထွေထွေ ပါ၌ ပျက်လျက်ရှိကြသည်၊ ပညာယှဉ်များ သတိပြုကြလေ။

(သံပေါက်) သံသု သုသု၊ ရှေ့ သ ဥ၊ ဒီဃုံမဲ့ပျက် ပါ၌ နှစ်ချက်၊ (သံသုမာရ၊ သုသုမာရုပျက်)
ရှေ့ သဓိဋ္ဌာ၊ တင်ရေးဟူ၊ ဥ လည်းယှဉ်ဘက်၊ သုံမပျက်၊ (သုံသုမာရ)
ဒီဃ သစ်တ၊ မာဂဝ၊ ကျန်းက၊ သုသုဖြစ်။
ဘူဇော်ဟောဆ၊ ပုဗ္ဗဃ၊ ပုတ်ကြ ပုန်အနက်။
နိဂ္ဂဟီတာဂမ၊ သဋ္ဌိပ၊ ဝဏ္ဏဒီဃ်ဆိုဖြစ်၊ (သုံသု)
ရှေ့ သုထက်တွင်၊ သေးသေးတင်၊ ရလျှင် အထက်၊ ဇုပေါက်။ (သုံသုမာရဂိရ)

http://www.dhammadownload.com

ဇလာ၊ လေ အလ္လသာ၊ ဟာဗာဒွက်၊ ခေါ်သုံးချက်၊(ဇလာ ဟာဗာဒ၊ လေ ဟာဗာဒ၊ အလ္လဟာဗာဒ)

ဟိန်း၊ ဝင်း၊ မြိတ်သျှ၊ သုံးမျိုးက၊ ခေါ်ကြင်ငှဲလျက်, သံထူးထွက်၊ (ဟိန္ဒူ၊ ဓင်္ဂါလီ၊ မြိတီသျှ)

နေဂုဒ္ဒာန်၊ အာဗာဒ၊ ခေါ်ကြ မှတ်ချက်၊ ကျန်းဒိန်ဖြွက်။(ဟိန္ဒီနှင့်၊ ဓင်္ဂါလီ၊ ဉာဿာ အဘိဓာန် ကျန်းများမှာ ဒိန်ဆိုသည်)။

ဘင်္ဂတိုင်းအကြောင်း ပြီးပြီ။

အင်္ဂတိုင်း အကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် အင်္ဂကိုင်း၊ ရှေးမြို့တော်ပေဘောင်း အမည်၊ စပ္ပါ၊ မာလိန်၊ ကာလစမ္ပါ၊ ယခုမြို့အမည်၊ ဘာဂလပုရ: ဗာဂလ်ပုရ်၊ ရှေးအင်္ဂမြို့ အမည်၊ ဘဒ္ဒိယ၊ မင်္ဂေါ်ရ၊ အဿပုရ၊ တည်ရာဌာနကား၊ မိဟာရနယ် အရှေ့မြောက် ဝိုင်း၊ ဂင်္ဂါမြစ် တောင်ဘက် မင်္ဂေါ်ရ၊ (မင်္ဂယာရ်)၊ ဘာဂလပုရ်၊ (ဗဂလ်ပုရ်) စီရင် စုများ ဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန် ဖြန့်ဆိုချက်

အင်္ဂတိုင်း စမ္ပာနဒီရ်.....ဂင်းစမ္ပာနဒီရ် ဖြည်သည်၊ သိလပါရမီ ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော အရှာန်၌ ပရမတ္ထပါရမီမြောက် အလောင်းတော် စံဗြဲယျ နဂါးမင်း၏ တည်နေတော်မူရာမြို့ ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။(အင် မဂဓ နှစ်ကိုင်းအကြား စမ္ပာမြစ်အတွင်း နဂါးတုံမှာ စမ္ပေယျ နဂါးမင်း မင်းပြုကြောင်း စမ္ပေယျ ဇာတ်အဋ္ဌကထာမှာ အသိန့်အဆိုယ်သည်)

ဝိရိယ* ပါရမီအရှာန်၌ ပရမတ္ထ ပါရမီပြောက် ဖြည့်ကျင့်တော်မူသော အလောင်းတော် မဟာဇနက မင်း၏ ဘွားမြင်တော် မူရာ မြို့ဖြစ်သည်၊ ဂင်းစပ္ပါနဒီရ် မြို့သည်

ဝိရိယ-ဤဝိရိယ ဟူသော ပါဠိဝေါဟာရကို၊ ပမာဏကား အရာဌာ ထည့်သွင်း သုံးစွဲလေ့ ဟိုကြသည်၊ ၎င်းကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဗမာအက္ခရာ ပါဠိကျမ်းစာများ၌ အဘိဓာန်တို့ကာ ပြဆိုသည့်အကိုင်း ဝ-အက္ခရာမှာ ဤဒီဃ-နှင့် ဝိဇိယဟု လွဲယွင်လျက် ဟိုသည်၊ ဝ-အက္ခရာမှာ ဤဒီဃနှင့် ဟိုသော ဝိရ ပုဒ်နှင့် ထောပေး ယူနေကြသည်၊ ဝ-အက္ခရာမှာ ဇရသဒ်နှင့် ဝိရိယဟု အဖွဲ့ရောဘတ်ရပည်၊ ဤကဲ့သို့ ဇ-ရသဒ်နှင့် ဟိုရမည့် အဖြစ်ကို ဤနှိုင်းယှဉ်ခဲ့သော သင်္ဘတမာဂဓ အာသာပြန်နည်းမှာ ကြည့်လော။

Viriya phalan passa ဝိရိယ ဖလ်ပဿာ လင်္ဂဒိုင်္ဂင်္ဂင်္ဂမဟာဇနက ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ပါဠိမှဒ်း mai me kujzhimaha vira မာဒေကုဇ်ဈိ မဟာဝိရ ၎င်းဝိုက်မူ မဟ္ဘားဝိသ ဦးပါတ် အလယ္ဗျာသာဇာတ် (ဝိရိယ-နှင့်-ဝိရ-ကဲ့ပါစေဟူလို)

http://www.dhammadownload.com

ဗုရားရှင် လက်ထက်တော်မှာ ဗိမ္ဗိသာရမင်းက သောဏဒဏ္ဍ ပုဏ္ဏား ကြီးအား အပိုင်စား ပေးသော မြို့ဖြစ်သည်၊ ဂုဏ်ပြုကာရာ ဘာဂလပုရ ဒိတြိုက် အတွင်းမှာ တည်ယ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။အလောင်းတော် ဝိဿဝ သုခမဲ့ဖြစ်စဉ် အခါမှာကား အင်္ဂတိုင်း ပိုင် မင်းက မဂဓတိုင်းကို အပိုးရကြောင်း ဝိဿဝ ဇာတ်အဋ္ဌကထာမှာ အမိန့်အဆို ယိုသည်။

ဤမြို့ အမည်ကို စကားပင်*တော်၌ တည်ထောင်ဘန်ဆင်း အပ်သော မြို့ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ သို့မဟုတ် ယခုအခါ စာနှန်ဟု ခေါ်ကြသော စမ္ပါ မြစ်ကမ်းအနီး၌ တည် ထောင်ဘန်ဆင်း အပ်သော မြို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စမ္ပါနဂိုရ်ဟု ခေါ်သည်၊ (မာလိနီနှင့် ကာလစမ္ပါ ပုဒ်သည်လည်း ၎င်းမြို့ ဟောပရိယာယ်ပင်)။

ဘဒ္ဒိယမြို့.....အရံမြို့၌ ပါဝင်သော ဤဘဒ္ဒိယမြို့သည်၊ မေဏ္ဍက သေဋ္ဌေးကြီး ၏မြေး၊ ဓနဥ္ဇယ သေဋ္ဌေး၏သမီး၊ ဝိသာခါနှင့် ဥဂ္ဂဒန မင်းကြီး၏ ဒိဘယား၊ သာမာ ဝတီတို့ မွေးဘွားရာမြို့ ဖြစ်သည်၊ ၎င်းမြို့သည် ယခုအခါမူဂ်ရ ဒိစတြိတ်၌ တည်ယိုသည် ဤ၌စကားစပ်၍ မေကဏ္ဍ သေဋ္ဌေး၏ မဟာပုညဝန္တ ဖြစ်ပုံအကျဉ်း အခြင်းမျှ ပြဆိုဦးအံ့။

မေဏ္ဍက*.....ဒီဃ ကိုယ်တိုင်ကလည်း၊ ရှစ်ပယ်ခန့်အရပ်၌ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ တပယ် ဟု လာ၏၊) ရတနာခုနှစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော ဒွေဆိုင်ရုပ်များ၊ ကျောချင်းစပ် မြေကို ဖေါက်ခွဲ၍ ပေါက်လာ စေနိုင်ခြင်း၊ ဦးခေါင်းဆေးသျှော်၍၊ ကျိတံခါးဝ၌ ထိုင်လျက်

စကားပင်။ ။ဤဝေါဟာရမှာ၊စ-ထက်သေးသေးတင် မပါဘဲစပဲစကားဟု သတ်ပုံ မှန်ကန်စွာ ရေးသားတတ်စေရမည်။

(သံပေါက်) သေးသေးမတင်၊ စ-ထက်တွင်၊ ရေးလျှင်မမှား ပန်းစကား။

* သကြားနေစ နိုင်လှည့်သော်၊တရားဖြေမ နိုင်လှည်သော်၊ စကားရွှေတနိုင်လှည့်သော် (နဝဒေးကြီးဆို ရတုဂိုဏ်ခုံ)။

မေဏ္ဍက။ ။ပါဠိစကားပင် ဖြစ်သော်လည်း ဗမာစကား၌ ထည့်သွင်းသုံးစွဲလေ့ယိုသော ဤမေဏ္ဍက ပုဒ်၌ အလုံးစုံခရာရေး ပါဠိကျမ်းစာများမှာမေဏ္ဍကဟုဂုရင်ကောက် အဆင့်နှင့် ပါဠိမှက်လွှက်လိုကြသည် သခ်ိတ ပါကတ အဘိဓာန်များနှင့်အညီ ပရေမ္ဘတ်အဆင့်နှင့် ရေးသားရမည်။

(သံပေါက်) ပုဒ်မေဏ္ဍက၊ ကကြီးမှ၊ အောက်က ပရေမ္ဘတ်။
ဤသို့ရေးမှ၊ အမှန်ကျ၊ ပါဠိမပျက်ဟုတ်။

http://www.dhammadownload.com

အဆက် ကောင်းကင်သို့ မော်၍ ကြည့်သည်ယဲ့သော်၊ တသောင့်နှစ်ရာ့ ငါးဆယ် (၁၂၅၀) (ဤနည်းကား ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာလာနည်း) တသောင်း နှစ်ထောင့်ငါးရာ (၁၂၅၀၀) ဤနောက်နည်းကား ဒီဃနိကာယ်ပါဠိနေ အရဏည်း) စပါးကိုကျမျှား ပြည့်အောင်၊ သလေးနှိ စပါးမိုးယံးရွာစေနိုင်ခြင်း၊ ဤသို့ ပုည်ဒိဿများ နှုံးညှဉ်ရ၍။

ဓနဥ္ဇယ။ ။အသပြာထောင်ဒဿဝ်ကို ဓမ္မပဒဗိဝ် တာဂ္ဂနုံးလုံးနှံနေသူ လူအပေါင်း တို့အား ပေးကမ်းသော်လည်း မကုန်မခန်း မလျော့မပောက် ပေးဝ်၍ပြည့်ဖြိုးခိုင်းသာ ပြည့်စေနိုင်ခြင်းဟူသော ပုည်ဒိဿ် တန်းမှုံးနှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပန်. အရိယာ ဖြစ်သည့် သား ဓနဥ္ဇယ (ပုဒ်းကား ဝိသာခါအဘတည်း) (ဤဒုလုံးနှင့် ဓနဥ္ဇယပုဒ် အမှားပါဒ်ယိုတတ်သည် သတိပြု)။

သိရိဓန္ဓပဒုမာ။ ။ဆန်တစလယ်ချက်(ဤနည်းကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ များ၌ လာသောနည်း၊ ဝိနည်းမဟာဝါ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက ပါဠိတော်၌ကား တပြည်ချက်ဟု လာ၏) ထမင်းအိုးကိုခူးခတ်၍ ဓမ္မပဒဗိဝ်တာဂ္ဂနုံးလုံး၌ နေသူလူအပေါင်းအား ကွေးမွေး ပေးကမ်းသော်လည်း မကုန်ခမ်းစေနိုင်ခြင်းဟူသော ပုည်ဒိဿ်နှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပန် အရိယာဖြစ်သည့် မယားသိရိစန္ဒ ပမုခ (ပုဒ်းကား ဝိသာခါ၏အ ားတည်း)။

သုမနဒေဝီ။ ။တတင်းဝင်မျိုးစေ့ စပါးချင်းတောင်းကို ဓမ္မပဒဗိဝ်တာဂ္ဂနုံးလုံးအား ပေးကမ်းသော်လည်း မကုန်ခန်းစေနိုင်ခြင်းဟူသော ပုည်ဒိဿ်နှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပန် အရိယာဖြစ်သည့် ချွေးမ သုမနဒေဝီ (ပုဒ်းကား ဝိသာခါ၏အဒိတည်း)။

ပုဏ္ဏ။ ။တခုသောထွန်တုံးဖြင့် ထွန်ယက်သည်ယဲ့သော် ထွန်ရေးထွန်ကြောင်း ခုနစ်ခုထင်စေနိုင်ခြင်း တည်းဟူသော ပုည်ဒိဿ်တန်းမိုးနှင့် ပြည့်စုံသည့် သောတာပန်

(သံပေါက်) အကြောင်းအထွ၊ ဖြစ်ခြင်းပ၊ ပုတ်ကြဉ်ပုတ္တိ။
အကြောင်းဖြစ်ခြင်း၊ ဆိုလိုလျင်း၊ ပုဒ်ရင်းဝိပ္ပါဃသိ။
သန္ဓိ–သမာသ်၊ တွဲပြန်လတ်၊ ပြုပုတ်ပုဒ်ဖြားဘိ။
ဒန္တ-တ-ထ၊ ပုဒ်-ဋ-ဌ၊ ဖြုံရဏ်ပုဒသိ။
အဋ္ဌကထာ၊ ကဲ့ပမာ၊ ပြီးရာပုတ်လေဘိ။
ဆိုကြောင့်ပုဋ္ဌ၊ ဋ-နှင့်-ဌ၊ ဆင့်ပြရေးပါဘိ။
ဝိနယဇ္ဈမဆ္ဆ၊ ကျမ်းဌ်ပူ၊ ရှုယူအဆိုဟိ။
ဒန္တ-တ-ထ၊ ပုကာလ၊ ရေးကြပုဒ်းဘိ ပုဒ်းပသိ။ (အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ–အပုဒ်း)

ကဲ့ပါဝိတရုဏ်ဟိ အဋ္ဌကထာဆိုးအတွင်း ဝိနယဇ္ဈာဒဠှသာပည်သော ဦးကာသမ် သံဃဒိဿိသံ နှဝမသိက္ခာပုဒ် အတွင်းမှာ ဝုဒ်းပုဒ်းအတွင်းအံ့ဆိုဟိသည်။

http://www.dhammadownload.com

အရိယာဖြစ်သော အားစခံ ကွန်မြူနစ်၊ ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မဟာပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖြစ်ကြသည်သား မယား သွေးမ ကျေးကွေ့ခံဟူသော အပြုအရ ပရိဝါရသမ္ဘာကို လောကီယဂဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံရုံ၍ သောတာပန် အရိယာဖြစ်သော အမိတအောဂ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌီးကြီးဖြစ်သည် (အဋ္ဌသာလိနီ အကျယ် ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ ထင်ရှားပြီ)။

အသဘုရာ။ ။ဤအသဘုရာနိုင်ငံ၌ မင်္ဂလမိုကာယ် မူလပဏ္ဏာသ စဟုတ္တမဟာယမကဝဂ် မဟာအသဘုရသုတ်နှင့် ဗုဒ္ဓအသဘုရာ သက်ဟူသော စတုတ္ထမဟာယမကဝဂ် မဟာအသဘုရသုတ်နှင့် ဗုဒ္ဓအသဘုရ သက်ဟူသော စတုတ္ထမဟာယမကဝဂ် မဟာအသဘုရသုတ်နှင့် ဗုဒ္ဓအသဘုရာသ

http://www.dhammadownload.com

မှတ်တော်၊ အာသယဉာဏ်၊ စွယ်တော်၊ ညှပ်ပိုးတော်၊ နှူးသင်းကျစ်တော် ဒက္ခိဏာ သာဝါမဟာဖောဝါများ ကိုးနှစ်ဝယ်ဂုဏ်ခုနစ် ဖြစ်သည့်ပြင် သာသနာသကရဖ် အနှစ် နှစ်ရာ့သုံးဆဲခြောက် (၂၃၆) နှစ်မြောက် ဒေဝါနုပ္ပိယတိဿမင်းလက်ထက် အသျင် မဟာမဟိန္ဒ မထေရ်အမှူးယိုသော ရဟန္တာအသျင်မြတ် ငါးပါးတို့ သာသနာပြု ကြွရောက်ပြီးနောက် ယခုအခါတိုင်အောင် အလွန့်အလွန် သာသနာတော်စည်ပင် ကြီးပွား ထွန်းကားရာ အရပ်ဒေသကြီးဖြစ်သည်။

ဝိတ္ထပဏ္ဏိနှင့် လင်္ကာဒီပ ပုဒ်အမည်များလည်း ဂင်းသိုဟိုဠ်ကျွန်းဟော ပရိယာယ် ပုဒ်တို့ပင်တည်း။

အသျင်မဟိန္ဒ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ရောက်သောကာလ

မှတ်ရန်သံပေါက်

(သံပေါက်) အိသိက်သွန်း၍၊ နုနစ်စေ့၊ မှတ်လေ့မာသာ မင်းဒေဝါ။ (ဒေဝါနုပ္ပိယတိဿမင်း အိသိက်ခဲ့ပြီး နုနစ် (၇) လ)

ထေရ်မဟိန္ဒ၊ ဝါဒွါဒ၊ ရေဒဲထပေရာ၊ ကျွန်းလင်္ကာ။ (အသျင်မဟိန္ဒမထေရ် တဆဲ့နှစ် (၁၂) ဝါရ)

နန်းစံကာလ၊ ဌာရသ၊ ယိုထဆိုခါ အသြဲကာ။ (သိရိဝမ္မာသောကမင်းကြီး နန်းစံတဆဲ့ရှစ် (၁၈) နှစ်ယို) ၍ကားစကားချပ်

(ဆက်) ဤကွန်းသည် မြတ်စွာဗုဒ္ဓရားသခင် သုံးခေါက်ကြွရောက်တော်မူသည့် အနက် တတိယခေါက် ကြွရောက်တော်မူစဉ် ပရိဘောဂစေတိယာရဟ ဂါရဝဘူမိ သိဒ္ဓိတင်ပြောက်တော် မူလိုသည်ဖြစ်၍ နောက်ပါတပည့် ရဟန္တာငါးရာ (၅၀၀) နှင့် တကွ သမာပတ်ဝင်စား၍ သိတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူဘူးသော အရပ်များ၌ တည်ထား အပ်သည်ဖြစ်ရကား သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ အလွန်ထင်ရှားသည့် သောဠသ တဆယ့်ခြောက် (၁၆) ယူသော စေတီတော်ကြီးများ၏ တည်ရာအရပ် ကွန်းကြီးလည်းဖြစ်သည်။

ဂင်းသောဠသ ဌာနစေတိယ သရုပ်ကား

(၁) မဟိယင်္ဂဏ စေတီတော်။
(၂) နာဂဒီပ စေတီတော်။
(၃) ကလျာဏီ စေတီတော်။
(၄) စက်တော်ရာ ခြေတော်ရာ။
(၅) ဒိဝါဂုဟာ စေတီတော်။
(၆) ဒီဃဝါပိ စေတီတော်။
(၇) မုတိယင်္ဂဏ စေတီတော်။
(၈) တိဿမဟာဝိဟာရ (တိဿမဟာရာမ) စေတီတော်။
(၉) ဒက္ခိဏာသာခါ မဟာဖောဝိ။
(၁၀) မရိစဝဋ္ဋိ (ကုန်း) စေတီတော်။
(၁၁) ဟေမမာလိမဟာစေတီတော်။
(၁၂) ထူပါရာမ ထူပါရုံစေတီတော်။
(၁၃) အသာယဉာဏ်မြေ စေတီတော်။
(၁၄) ဖောတဝန စေတီတော်။
(၁၅) သိလာစေတီတော်။
(၁၆) ဒီဃ စေတီတော်။

http://www.dhammadownload.com

အားဖြင့် ပေါင်း တဆဲ့ခြောက်ယှဉ် ရှုတည်း။ ဤသမာပက် ဝင်စားရာဌာန အဆိုအရာမှာ ပါရာဖိုက်လ် အင်္ဂကသာဠ် ခုနစ် (၇) ဌာနသာ လာယို၍ (၁) မရိစပဒီ (၂) အဘယဂိရိ၊ (၃) ဇေတဝန (၄) ဆိလာ၊ (၅) ဒီဃ၊ (၆) ဗဟိဒ္ဓ မဟာဝိဟာရ၊ (၇) သိရိပါဒ၊ (၈) ဒိဝါဂုဟာ၊ (၉) နာဂဒီပ စေတီတော်များ မပါယို့ကြ။

(ဂုဏ်စေတီတော်များ၏ တည်ရာဌာနနှင့် သွင်းနှံသား အင်္ဂသော ဓာတ်တော် မွေတော် သွားရန်ခဲ့စည် အကွာအဝေးများကို အစဉ်အတိုင်း ဖော်ပြအံ့)။

(၁) **မဟိယင်္ဂဏ**— မဟိယင်္ဂဏ စေတီတော်သည် သေဒ္ဓသေလပ္ပိုမှ အရှေ့အားကြိုး မြောက်ယွန်းယောင်အရပ် လေးဆဲ့ငါး (၄၅) မိုင်ကျော်ခန့်ကွာ အလုဂ်နဝဂျပ္ပြို အနီးမှာတည်ယို့သည် မေ့တော်ကားနှင့် သွားနှိုင် သည် ဂုဏ်စေတီတော်မှာ ဆံတော်တဆုပ်ခန့်နှင့် လည်ရိုး တော်ဓာတ်ကို ဌာပနာသည်။

(သံပေါဆ်) ဆံတဆုတ်မှတ်၊ လည်ရိုးဓာတ်၊ သွင်းလတ်ဌာပနာ စေတီမှာ။

(၂) **နာဂဒီပ** နာဂဒီပစေတီတော်၏ တည်ရာနှင့် ဌာပနာသော ဓာတုဝတ္ထုကို အထက်ဓာတ်တော်ဝေရာ ကောလိယမှာ ပေါ်ပြလတ္တံ့။

(၃) **ကလျာဏီ**— ကလျာဏီ စေတီတော်သည် ကောလံဘပ္ပြို အရှေ့ ငါး (၅) မိုင် အရပ်အရပ်မှာ တည်ယို့သည် ဂုဏ်စေတီ၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ ရတနာမဏ္ဍပ်အတွင်း တရားဟောဆတ်မူစည် သိတင်းသုံးတော် မူသော ရတနာပလ္လင်တော်ကို ဌာပနာသည်။

(၄) **ခြေတော်ရာ**— ဗုဒ္ဓသာသနာ တတိယသုံးကြိမ်မြောက် ကြွတော်မူ၍ သမန္တကူဋ
(၅) **ဒိဝါဂုဟာ**— (သုမနကူဋ)တောင်ထိပ်၌ နင်းခဲ့တော်မူသောခြေတော်ရာနှင့် သိတင်းသုံးနေတော်မူရာ လိုဏ်ဂူတော်ဖြစ်သော ဒိဝါဂုဟာစေတီ တော် ဂုဏ်ခြေတော်ရာနှင့် ဒိဝါဂုဟာ စေတီတော်များသည် ဟယ်ဒုနိဘူတာမှ အနောက်ရှစ်မိုင်ကွာအရပ် သုမနကူဋတောင်၌ တည်ယို့ကြသည် ဘူတာမှဆင်း၍ ခြေတော်ရာ တောင်ခြေ အရောက် မော်တော်ကားနှင့် သွားနိုင်သည့် ဂုဏ်ခြေတော်ရာ အကြောင်းကို အကျယ်ဆိုလိုက သမန္တကူဋဝဏ္ဏနာမှာကြည့်လေ။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ယိုင်ဂူတော်မှာ လွန်ခဲ့သော အနှစ်ရာပေါင်းများစွာ ကာလကပင် မည်သူတဦးတယောက်မျှ မကူးမကွေ့ တိမ်ဖြိုမ်ကွယ်ပျောက် နေခဲ့ခြင်းကြောင့် သိတိုင့် ကွန်းသားများ အပေါင်းအသင်း ဖွဲ့စည်း၍ ခြေတော်ရာအနီး အရပ်လေးမျက်နှာ လှုဂ်ိုလည်ရှာပွေ ရှူးစမ်းကြရာ ယခုထက်ကုင် မတွေ့မယိုကြရသေး ဖြစ်ချေသည်၊ တောင်ခြေပြော်ကဘက် မျက်နှာအတိုမှာ ဂုင်းဂူတော် တည်ယိုကြောင်းအဆို ရှေးစာတမ်း ဟောင်းယိုသည် ဟူ၍လည်း ဂုင်းခြေတော်ရာတောင်အနီး အရပ်သားအချို့ သိတိုင့် ပျားက ပြောကြားကြသည်ကို မှတ်သားရဘူး၏။

(၆) **ဒီဃဝါဖိ–** ဂုင်းဒီဃဝါဖိ စေတီတော်သည် သေစ်ဏ္ဍ ၊သေလမြို့မှ အရှေ့ မြောက် မိုင်ခြောက်ဆယ်ခန့် ဝေးသောအရပ်မှာ တည်ယိုသည် မော်တော်ကားဖြင့် သွားရောက်ဖူးနိုင်သည်။

(သံပေါက်) သေစ်ဏ္ဍမှ၊ အရှေ့ကျ၊ ဒီဃဝါဖိ ဖြတ်စေတီ။ (သေစ်ဏ္ဍသေလမြို့)
ဟန်ဂုရုန်ကေတ၊ ပဇ္ဇေန၊ သွားကြိုနိုင်သဖြင့် (ဖိုင်ခြောက်ဆယ်ခန့်)

ဂုင်းစေတီ၌ ဓာတ်တော်ကို ဂွာပနာသည်။

(၇) **မုတိယင်္ဂဏ–** မုတိယင်္ဂဏစေတီတော်သည် မဒ္ဒုလ, ဘူတာမှအနောက်တဆဲ့ရှစ် (၁၈) မိုင်ခန့်ကွာ အရပ်မှာတည်ယိုသည်၊ မီးရထားမှဆင်း၍ မော်တော်ကားနှင့် သွားနိုင်သည်၊ဂုင်းစေတီတော်၌ ဓာတ်တော် ဂွာပနာသည်။

(၈) **တိသမဟာဒိဟာရ–** တိသမဟာဒိဟာရ စေတီတော်သည် ကောလမ္ဘုမြို့ တောင်ဘက် မိုင်တရာ (၁၀၀) ဝေးသော မာတရခေါ် မဟာတိတ္ထတောင်ပိုင်း မီးရထားလမ်းဆုံး ဘူတာမှ တောင်ဘက် ခြောက်ဆဲ့ကုံး(၆၉)မိုင်ခန့်ကွာဟင်ဗန်ကောဇူ,ဒိစတြိတ်အတွင်းမှာ တည်ယိုသည်၊ မီးရထားမှဆင်း၍ မော်တော်ကားဖြင့် စေတီ အရောက် သွားနိုင်သည်။

ဂုင်းစေတီတော်ကို ပုဂုဂါမဏိအဘယ မင်းကြီး၏ခမည်းတော် ကာကဝဏ္ဏ တိသမင်း ဓာတ်တော်များကိုလွှင်းနှံ ဂွာပနာ တည်ထားတော်မူ၍ ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘယ မင်းကြီး၏ အလောင်းတော် သာမဏေကြီး စေတီယင်္ဂဏ ဝတ်ပြုရာ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘယ မင်းကြီးအဖြစ်ဘဝ ပဋိသန္ဓေယူရာ ဂွာနလည်းဖြစ်သည်၊

http://www.dhammadownload.com

(၉) **ဒက္ခိဏာသဒ္ဒါမဟာဇောဒိ**– ဒက္ခိဏာသာခါ မဟာဇောဖိသည် ကကုသန်ဗုဒ္ဓ သခင်၏ ဂုဏ်ဖြစ်တော်မူ ကောဏာဂုဓဗုဒ္ဓသခင်၏ ရေသဖန်း ဇောဂိ ကဿပဗုဒ္ဓသခင်၏ ပညောင်ဇောဓိဟူသော မျိုးဗုဒ္ဓ သုံးဆူတို့၏ ဇောဓိပင် ရိက်ပျိုးဘူးရာအရပ်၌ စိုက်ပျိုးတော် မူအပ်သော ဂေါတမဗုဒ္ဓသခင်၏ ညောင်ဗုဒ္ဓဇံဟော ဒက္ခိဏာသာခါ မဟာဇောဓိ ဖြစ်သည်။

(သံပေါက်) ကုဿိ၊ ရေသဖန်း၊ ပညောင်ဆန်း၊ သုံးခန်းဇောဓိပေ။
သုံးဆူဗုဒ္ဓး၊ ဇောဓိပျား၊ တည်ထား၍ရှိခဲ့မြဲ။
ယင်းနေရာ၌၊ တည်ထားစိုက်၊ မှတ်စိုက်ဗုဒ္ဓဟေ ဒက္ခိဏော။

(၁၀) **မဒ္ဒိစဝဋ္ဋိ**– မရိစဝဋ္ဋိ စေတီတော်သည် ဒဋ္ဌဂါမဏိအဘယမင်းကြီး ဗုဒ္ဓးရှင် ဓာတ်တော်သွင်းနှံတော်မူ၍ စစ်ပွဲစသည်၌ အမြဲမွဲကိုင်တော်မူသော လက်သုံးတော်လွန်ကို ဌာပနာသည်။

(၁၁) **ဟေမမာလိ**– ဟေမမာလိ စေတီတော် ဓာတ်တော်ဌာပနာသည် (ဒုင်းအကြောင်း ဓာတ်တော်ဝေစု ရရာဌာန ကောလိယမှာ အကျယ်ယှိသည်)။

(၁၂) **ထူပါရာမ**– ထူပါရာမစေတီတော် မြွတ်ရိုးတော်ဌာပနာသည် (ဒုင်းအကြောင်း သိဟဠအဆက် (၁၃၅) နံပါတ်မှာ အကျယ်ယှိသည်)။

(၂၃) **အဘယဂိရိ**– အဘယဂိရိ စေတီတော် ဓာတ်တော်ဌာပနာသည်။

(၁၄) **ဇေတဝန**– ဇေတဝနစေတီတော် သိကြားမင်းထံမှ ရယူသောခါးပန်းကြိုး တော်နှင့် ဓာတ်တော်ကို ဌာပနာသည် (ဤဆိုအပ်ပြီးသောဒက္ခိဏာသာခါ မဟာစေတီခြောက်သူ အနုရာဓပြို့မှာချည်း တည်ယှိကြသည်)။

(၁၅) **သိလာ**– သိလာစေတီတော်သည် အနုရာဓပြို့ အရှေ့မြောက် (၈) မိုင်ကွာ ဒီဃကတောင်မှာ တည်ယှိသည် မော်တော်ကားနှင့် သွားမိုင်သည်။

ဤသိလာစေတီတော်၌ ဥဇ္ဈာလုံမှေ့ရှင်တော်ဓာတ်နှင့် အလောင်းတော် ကုသမင်းကြီးအား သိကြားမင်းကဆက်သသော အဌဂက်မကိဝေထရောစာ ပဉ္စကြွေးရတနာကို သွင်းနှံဌာပနာသည်ဟု သိဟိုဠ်ဘာသာ ပုရာဝိဇ္ဇာကျမ်းမှာ အဆိုအမိန့်ယှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၁၆) **ကာစရဂါမ-နိရုဒေတိ**—ကာစရဂါမ-ဝဲရစေလိုတော်သည် တိုသမဟာဝိဟာရ စေလိုတော်မှ အနောက်ဆယ် (၁၀) မိုင်ခန့်ကွာအရပ် ကတရဂမ ခေါ် ကာစရဂါမ အရပ်၌တည်ယိုသည် တိုသမဟာ ဝိဟာရမှ မော်တော်ကားနှင့် သွားနိုင်သည်၊ ဂုဏ်စေလိုတော်၌ ဓာဝင်တော် ဂျာပနာသည်၊ (ဤထက်အဓိပ္ပါယ် အကျယ်သိလိုမူ မဟာဝင်နှင့် ထူပဝင်များကို ကြည့်ရှုကြလေ)။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သောဠသဒ္ဓါန စေတိယသရုပ်ကို မှတ်သားလွယ်ကူရန် ပြဆိုချက်တေးတပ်

မဟိ-နာ ကထျာဏ၊ စေတိယပါဒါ၊ ဒိဝါဂု ဒိဃဝါ၊ မုတိဂါဓဝ၊ တိသဝိ စောဇိနာ၊ ဇောဓိ၊ ပါမိစဝဂ္ဂ၊ မဟာထူ-ဘယဇေ၊ မြသိလေဓိရ၊ သောဠသေညိမှလို့၊ သိဟဠဒိပ၊ မြတ်ဖလာဝဠဉ္ဇန၊ ထင်ကရဒဋ္ဌနာထေ၊ ဥတ္တရမဟာ ရဟောကို၊ ပသာဒေသဒ္ဓါအစလန္ဒ်၊ ပဏာမဉီးညွတ်ကြည်စွာ၊ မှူးထွင်တည်ရာ၊ အထူး ကွဲတ်ဘို့ရည်ရွယ်ပါသည်၊ ပြည်နယ် ခေမာရောက်ကြောင်း ပန်ခဲ့လေး။

သိလာစေတိတည်ရာ မိဿကတောင်အကြောင်း

(၁၇) **မိဿကဘောင်**—ဂုင်းမိဿကတောင်သည် ရှေးဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသော (၁) ကကုသန် (၂) ကောဏာဂုံ (၃) ကဿပ ဟူသော သုံးဆူသော ဗုဒ္ဓရုပ်တို့ ခြေတော်ရာ ချရာဖြစ်ကြောင်း မဟာဗောဓိဝင်ကျမ်း၌ အသိနိ့ အဆိုယိုသည်။

(သံပေါက်) ရှေးဒ္ဓဗုဒ္ဓ၊ သုံးဆူမျာ၊ ချခြေးခြေရာ ဒ္ဓါတောင်မှာ။
ဥဏ္ဏာလော်ပ၊ ဒွဝက်၊ နဲသသိလာစေတိမှာ။

ဂုင်းမိဿကတောင်၌ သျှင်မဟိန္ဒမထေရ် သိတင်း သုံးတော်မူသော ကျောင်း တိုက် နေ့သန့်စင်တော်မူရာ လိုဏ်ဂူ နတ်ဗြဟ္မာများ တရားနာရန် သုမနသာမဏေ ကြွေးကြော်ဘိတ်ကြားရာဖြစ်သော ကျောက်တုံးကျောက်ဖျာများလည်း ယိုသည်။

(၁၈) **အဗ္ဘန္တရလေတိ**—ဂုင်းပြင် အဘျှင်မဟိန္ဒ မထေရ်မြတ်ကို ဒေဝါနုပ္ပိယတိဿမင်း ကြီးရှေးဦးအစ ပဋိမဟူတ္တရသော သရက်ပင်ရောက်ရာ အဗ္ဘန္တရ ကုန်းဒ္ဓိသာသနာသကရဇ် နှစ်ရာ့ရှစ်ဆဲ့လေး (၂၀၄) ခုနှစ်၌ ပရိနိဗ္ဗာဏ် စံတော်မူသော သျှင်မဟိန္ဒ၏ ဓာတ်တော်များကို ဂျာပနာ၍ ဒေဝါနုပ္ပိယတိဿမင်းညီတော် ဥဇ္ဇိုယမင်း တည်ထား တော်မူသော အဗ္ဘန္တရ စေတီတော်ပြုက်လည်း တည်ယိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ထိုမှတပါး ကာဠကာရာမ ဟောကြားရန်ကို ဟောတော်မူသော ကာဠဗုဒ္ဓရဟန်းတော်မူသော ကာဠဒေဝီက ပေါက္ခရဏီ ဆိုမဟုတ် ကာဠသိလာပေါက္ခရဏီ ကျောက်ရေကန်နှင့် ဂုံးအနီး ကာဠတိပ္ပဂ္ဂ ဂူကြီး အသူးမည်းနက်သော ပင်စည် အဆင်းယိုသော ဘည်ပင် (တယ်ပင်) ပေါက်ရောက်ရာအရပ်လည်း ၎င်းဒေသက တောင်၏အနီး အနောက် တောင်ထောင့်အရပ်မှာ ယိုသည်။

ဤတောင်ကို သာဠိရိကခေတ္တ စေတီတော်များနှင့် သပိတ်ပရိဘောဂ စေတီတော်၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဘုရင်မဟိန္ဒမထေရ် သိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ရောက်တော်မူပြီး နောက်ကာလ၌ စေတိယဂိရိ စေတိယတောင် ဟူ၍လည်းခေါ်ဆိုကြသည်။

ဤ၌ ကာဠဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ် ဟောကြေငြာမူအပ်သော ကာဠကာရာမ သုတ္တန် အကြောင်းကို ပြဆိုဦးအံ့။

ကာဠကာရာမသုတ္တန်။ ။ဤသုတ္တန်ကို သာကေတမြို့သား ကာဠကသေဋ္ဌေး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော ကာဠကာရာမခေါ် ကျောင်းအရံတော်၌ သီးတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဟောတော်မူအပ်သောကြောင့် ကာဠကာရာမသုတ္တန်ဟု ခေါ်သည့် ၎င်း သုတ္တန်အကြောင်းကား ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ်သာသနာ့ခေတ် လက်ထက်တော်၌ သစ္စာကပရိဗ္ဗိုဇ်ဖြစ်၍ ရှင်သစ္စာက သုတ္တန်နှင့် မဟာသစ္စကသုတ္တန်များကို ကြားနာခဲ့ရဘူးသော ဥပနိဿယ ကုသိုလ်ထူးယိုသူ ၎င်းပရိဗ္ဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဗုရား ပရိနိဗ္ဗာဏ် စံလွန်တော်မူပြီး အနှစ်လေးရာ (၄၀၀) ကျော်အခါ သဒ္ဓါဘိဿမင်းလက်ထက် သိဟိုဠ်ကျွန်းတွင် တဦးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမျိုးဒွဖြစ်၍ ဂဟန်းပြုပြီး ကာဠဗုဒ္ဓရဟန်းတော် မထေရ်ဟူသော အမည်ဖြင့်ထင်ရှားသော ပဒိုသန္တိဒါပတ္တ ရဟန္တာဖြစ်လျက် ကာလပက္ခ ဥပေါသထ တရားသောလကွယ် ပက္ခ ဥပုသ်နေ့၌ အလိုက္ကိုရ် စာတုကနိပါတ် တာဠိယဥ္ဇုဝေလာဝဂ် စတုတ္ထ ကာဠကာရာမ သုတ္တန်ကို ဟောတော်မူစဉ် ကြားနာရသဖြင့် လွန်စွာသဒ္ဓါတရား ပွားများတော်မူသောကြောင့် သိဟိုဠ်တကျွန်းလုံး မင်းစည်းစိမ်ဖြင့် ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘယ မင်းကြီးညီတော် အရိမေတ္တေယျ ဗုရားသခင်၏ လက်ဝဲတော်ရံ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကအလောင်း သဒ္ဓါတိဿ မင်းက ပူဇော်တော်မူသည်။

ကာဠကာရာမပုစ္ဆိအဆုံး။အဖြေတိ။ ။ဤသုတ္တန် အမည်ပြအာဒ၌ အလိုက္ကိုရ်၏ စတုက္ကနိပါတ် တာဠိယဥ္ဇုဝေလာဝဂ် စတုတ္ထသုတ်၌ အလုံးစုံ ဗမာစကားပျားမှာ သာကေတဝိဟာရတိ ကောင်္ခကာရာမေ ဟူ၍ချည်းသာ ပါ၌နေယျကြသည် ၍အရာ၌ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာဗာဟိရနိဒါန်းသာသနာ့ပြုလွှတ်ရာကိုးတိုင်းအနက်ယောနကတိုင်း အကြောင်းအရာနှင့်တကွ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်စတုတ္ထမဟာယမကဝဂ်ပဉ္စမဂူဇသစ္စက သုတ် ဆဋ္ဌမမဟာသစ္စကသုတ်အဖွင့်အဋ္ဌကထာ သာရသင်္ဂဟကျမ်း တထာဂတ အစ္ဆရိယ

http://www.dhammadownload.com

ကထာသင်ဟနယ အခဏ်းများနှင့် ညီနိုင်းယှက်ဆိုင်၍ ကြည့်ရှုပါက ကမ္ဘာသဝေထိုးမပါ ဥ မှာလုံးကြိုးတင်မပါသည့် ကာဠကာရာမေ ဟူသောအရပ်နှစ် သုပဏ်သည် ပေါရာဏက ပါဠိကို ပွေ့ဖြင်ကြရလိမ့်မည် လိပ္ပုန္နရများကိုလည်း ကြံ့ ရွှဲကြလေ၊

(သံပေါက်) ကောဠိကာမှတ်၊ ဗဟာပါဠိ၊ ဗျက်လတ်ကောနှင့်ဠိ။
ကာဠကာဟု၊ ပါဠိယှိမှု၊ ဝိဒူဗန္ဓိ မှန်ဟုသိ။
သဝေဖပါ၊ ကာဟုသာ၊ ဠ မှာမှတ်ဘိ၊ တင်မယှိ။
သာရသင်္ဂဟ၊ ပဏ္ဍာသ၊ ဂန္ထနှင့်ညီ ကြည်ပါဘိ။
လိပ္ပုန္နရ၊ လေခန၊ ရူကြ, ကဝိ ပါဠိမှန်ယှိ။

သိဟိဠ်ကျွန်းဗုဒ္ဓဂုရုရှင် သမာပတ် ဝင်စားတော် မူဘူးရာ သောဠသကွာန စေတီတော်များနှင့် စပ်ဆိုင်ရာ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

ယခုပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သောဠသကွာနသာလျှင် မြတ်စွာဗုဒ္ဓရူးသခင် သမာပတ် ဝင်စားတော် မူဘူးသော ဂွာနများ မဟုတ်ကြသေး ရေတွာဏ်ဝိုင်း မဟာဂါမ တိဿမဟာဝိဟာရ စေတီတော်းကန်း ဖေဂါနဒ်ပိယတိဿမင်း၏ ညီတော်ရဲဘက်း မဟာနာဂ မင်း ကောင်းမှုတော် နာဂမဟာဝိဟာရ စေတီတော် တည်ရာဂွာနနှင့် မြတ်စွာဗုဒ္ဓရူး သခင်၏ နဗူးသင်းကျစ်ဓာတ်တော်ကို ဂွာပနာ၍ ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်းကြိုးတည်ထားအပ် သော မဂ်လစေတီတော် တည်ရာဂွာနခဲ့လည်း သမာပတ် ဝင်စားတော်မူဘူးသည်ပင်။

ဌင်းမဂ်လစေတီဘေဝင်၏ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကို အကျဉ်းအပြောက်ပြု ရေးသားခြင်း ပြဋ္ဌာန်းအံ့

မဂ်လစေတီတော်နှင့်—နဗူးသင်းကျစ်တော်။ ။ဓာတ်တော်များကို ဂွစ် (၈) ပြည်ထောင်မင်းတို့အား ဝေပေးပြီးသည့်နောက် အသင့်ရှိနှစ်ဓာတ် အပါအဝင်ဖြစ်သော ဥဏှိသဓာတု နဗူးသင်းကျစ်တော်ဓာတ်ကို မည်သည့်မင်းများ ရယူကြလေသနည်းဟု သျှင်မဟာကဿပ မထေရ်မြတ် ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သော် ဤသိနာရုံပြည် မလွှာမင်းတို့ ရယူကြောင်း။ သိတော်မူ၍ ငင်းမင်းများ၏ ကိုယ်တော်တိုင် ကြွရောက်တော်မူပြီး၌ မလွှာမင်းကို ဥဏှိသဓာတ်တော်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြတ်စွာဗုဒ္ဓရူးသခင် ဟောကြားတော် မူခဲ့သည်များမှာ ငါဗုဒ္ဓရူးသာသနာတော် အနှစ်(၅၀၀) သံဃာအပေါ် (၃၃၀) ကျော်သောအခါ သိဟိဠ်ကျွန်း ရေတွာဏ်ဝိုင်း မဟာဂါမရှိ အရှိ မေဇ္ဈပရွာ ဗုဒ္ဓရူးသခင်၏ ခမည်းတော်လောင်း ကာကဝဏ္ဏတိဿ မည်သော မင်း မင်းပြုလုပ်ရာ. ထိုအခါ ဌင်းမင်းသည် မဂ်လမည်သော ဆေးတော်ကုသည်၏ ဌင်း စေတီတော်ခဲ့ ငါဗုဒ္ဓရူး၏ ဥဏှိသ ဓာတ်တော်ကို ဂွာပနာလည်း ဟု ဗျာဒိတ်စကား

http://www.dhammadownload.com

ဟောကြားတိုင်ပို့မှာတော် မူခဲ့လေသည်၊ တိုဗုရားသခင် ဗျာဒိဂ်တော်နှင့်အညီ နောက်အခါ ရှာဖွေနာမိုဂ်ရန်အလို့ငှါ ငါ့အား ခွာကွေ်ာကို ပေးအပ်ကြလော့ဟု တောင်းခံတော် မူသောအခါ ဂုဏ်မင်းမျိုးက ကြွေည်ပြွှန်စိသက်စွာ ပေးအပ်ဆောက်နှင်းကြလေ၏။

သျှင်မဟာကဿပ မထေရ်မြတ်သည် ဂုဏ်ညဏ်ကြီးသဖြင့်တော်ကို ဒီဝိသဿိဝိဟာရိကတပည့် မဟာနန္ဒ မထေရ်မြတ်အား ဥဏ္ဍိသခေါတုပဓိသကထာကို ဟောကြားတော်မူ၍ ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်ရန် အပ်နှင်းတော်မူလေ၏။

ဂုဏ်နုဗူးသင်းကျစ်တော်ကို မင်းအဆက်ဆက်
မထေရ်မြတ်အဆက်ဆက်တို့ စောင့်ရှောက်တော် မူကြပုံအကြောင်း

(ပဌမ) သျှင်မဟာကဿပ၏ သင်္ဂိဝိဟာရိကတပည့် မဟာနန္ဒမထေရ် ဇေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော ရုလစ်မွန်ရွှန် တပ်သောကျောင်း ဂန္ဓကုဋိတိုက်၌ နဗူးသင်းကျစ်တော်ခာတ်ကို ကိန်းဝပ်စေတော်မူ၍ စောင့်ရှောက်တော်မူပြီ။

(ဒုတိယ) ဂုဏ်းမဟာနန္ဒမထေရ်၏ သင်္ဂိဝိဟာရိကတပည့် စန္ဒဂုတ္တ မထေရ် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော် ဂန္ဓကုဋိတိုက်၌ နဗူးသင်းကျစ်တော် ဝတ်ကို ကိန်းဝပ်စေတော်မူ၍ စောင့်ရှောက်တော်မူပြီ။

(တတိယ) ဂုဏ်းစန္ဒဂုတ္တ မထေရ်၏ သင်္ဂိဝိဟာရိကတပည့် ဘဒ္ဒသေနမထေရ် ကုသိပတန မိဂဒါဝုန်တော ဇုရာသိတင်းသုံးတော်မူဘူးသော မူလဂန္ဓကုဋိတိုက်၌ နဗူး သင်းကျစ်တော်ခာတ်ကို ကိန်းဝပ်စေတော်မူ၍ စောင့်ရှောက်တော်မူပြီ။

(စတုတ္ထ) ဂုဏ်းဘဒ္ဒသေနမထေရ်၏ သင်္ဂိဝိဟာရိကတပည့် ဇယသေနမထေရ် ရာဇဂြိုဟ် ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော် ဂန္ဓကုဋိတိုက်၌ နဗူးသင်းကျစ်တော်ခာတ်ကို ကိန်းဝပ်စေတော်မူ၍ စောင့်ရှောက်တော်မူပြီ။

(ပဉ္စမ) ဂုဏ်းဇယသေန မထေရ်၏ သင်္ဂိဝိဟာရိကတပည့် မဟာသံဃရက္ခိတ မထေရ် ကောသမ္ဗီပြည် ဃောသိတာရုံကျောင်းတော် ဂန္ဓကုဋိတိုက်၌ နဗူးသင်းကျစ် တော်ခာတ်ကို ကိန်းဝပ်စေတော်မူ၍ စောင့်ရှောက်တော်မူပြီ။

(ဆဋ္ဌမ) ဂုဏ်းသံဃရက္ခိတ မထေရ်၏ သင်္ဂိဝိဟာရိက တပည့်မဟာဒေဝ မထေရ် ဂုဏ်းနဗူးသင်းကျစ်တော်ခာတ်ကို သိရိဓဒ္ဓိဝန်းသို့ ပင့်ဆောင်တော်မူ၍ ဒေဝါ နဒ္ဒိယတိဿမင်း၏ ညီတော်ရင်း ရောဗာဏတိုင်းရှင် မဟာနာဂမင်းအား အပ်နှင်းတော်မူပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်မဟာနာဂမင်းမှစ၍ သားတော် ယဉ္ဇာလကုမာရသမင်း ဂုဏ်၏သားတော် ဂေါဒွာဘယမင်းဦးမင်းသုံးဆက် ပုံသည် ဂုတနာကြွေတိတွင်း၌ သွင်းခဲ့တော်မူ၍ ကိုးကွယ်တော်မူကြသည်။

ဂေါဒွာဘယမင်း၏ သားတော်မှဋ္ဌဂါမဏိအဘယ မင်းကြီး၏ခမည်းတော် ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်း လက်ထက်သို့ ကျရောက်သောကာလ ဂုဏ်နဂူးသင်းကျစ်တော်ဓာတ်ကို ဤမင်္ဂလစေတီတော်၌ သွင်းခဲ့ထားပနာတော်မူပြီ။

မဲ့ရွေးဆရာတော် ဘွဲ့ဆိုသိကံး၍ သကရဇ တထောင့်တရာ့ရှစ်ဆဲ့ရှစ် (၁၁၈၀) ခုနှစ်၌ အပြီးသတ်သော နာနာဆန္ဒပျို့ ဓာတုအပြား အပါးပါးကိုရှိ အပိုဒ်နံပါတ် သုံးဆဲ့ငါး ၃၅-၌ နဂူးသင်းကျစ်ဓာတ်တော် သိဟိုဠ်ကျွန်းမှာ ကိန်းဝပ်စံနေတော်မူကြောင်း အဆိုရှိသည်ကိုလည်း သတိပြုလေ။

မှာထားချက်။ ။ဤ၌ဗမာရာဇဝင်များ၌ ပုကာမ်အရှေစည်းဘုရား ဂုဏ်နဂူးသံင်းကျစ်တော်ဓာတ်ကို ဌာပနာသည်ဟု ရေးသားသောစကား ဆင်ခြင်ဘွယ်ယို့၏။

ဆံတော်ဓာတ်နှစ်ဆူ။ ။ဤမင်္ဂလစေတီတော်၌ ဥဏှိသ လဋ္ဌာဋ္ဌ (နဋ္ဌာဋ္ဌ) ဓာတု ဟုမာဂဓဘာသာအားဖြင့် ခေါ်ဆိုအပ်သော နဂူးသင်းကျစ် အသွင်ရှိသူ ဂိုးတော်ဓာတ် စစ်မှန်ကိုသာ ဌာပနာတော်မူသည် မဟုတ်သေး ကေသဓာတု ဆံတော်ဓာတ်စစ် နှစ်ဆူကိုလည်း ဌာပနာတော်မူသေးသည်ပင်။

ထိုစကားကို ထင်ရှားစေခြင်းအံ့—ခုနစ် (၇) (သတ္တာဟ) မြောက် လင်းလွန်းပင် အောက်အနီး သတ္တမ ရာဇာယတနသတ္တာဟ၌ ခုနစ် (၇) ရက်ပတ်လုံး ဗုဒ္ဓသခင် သိတင်းသုံးတော်မူပြီးနောက် အဋ္ဌမသတ္တာဟအဝင် ဗုဒ္ဓးဖြစ်၍ ရက်ငါးဆယ် (၅၀) စေ့ ဝါဆိုလဆန်း ငါး (၅) ရက်နေ့ ဂုဏ်လင်းလွန်းပင်အောက် အနီး၌ သိတင်းသုံးတော်မူစဉ် နွေဝါစိက သရဏာဂုံတည့် ဥပါသကာ တပဿနှင့်ဘလ္လိက ကုန်သည်တို့နောင်နှစ်ဦး တို့အား ပေးသနားတော်မူအပ်သော ဆံတော်ဓာတ်စစ် ရှစ် (၈) ဆူအနက် နှစ်ဆူသော ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို ဂုဏ်ကုန်သည်တို့နောင် နှစ်ဦးကို မေ့မေ့လျော့လျော့ နေကြစဉ် ဇယသေန နဂါးမင်းတံန်းခိုးဖြင့် ပင့်ဆောင်ယူ၍ ဒီဃဒီ၏ ဘုံသို့ရောက် ဖြစ်သော ဘုံပိမာန်၌ ထားပြီး အမြဲကိုးကွယ်ပူဇော်ရာမှ—

မဟာဂါမ ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်း၏ မိဘဃားကြီး အဓိမေဠဿဟူ ဗုဒ္ဓးသခင်၏ မယ်တော်လောင်း ဝိဿာဖဒေဝီ မောင်တော် ဂူဠဝိဟာပါဝိက တိဿမဟဒေဝ်၏ သဒ္ဒိ

http://www.dhammadownload.com

ဝိဟာရိကတပုံသဲ့ ဆင္ခ်ေသးသည္ ရပ္နာန္ဟာဖြစ္ေသာ သိမ္ေထြ့ကို ပင့္ေဆာင္ေစ၍ ဤမဂ္လေစတီေတာ္ဘုရား သြင္းနိုင္ပုံပန္း ေစတေတာ္ကုသြပြဲ (ဤသက္အာကျယ် အဓိပ္ပါယ်ကိုသိလိုမူ နိဒါန္းမူ ဓာတုဝင်္ဂါကြည့်ပါလေ)။

(သံပေါက်) ဒဲ့ုးရာ့ခြောက်ဆယ်ကျော်၊ ခန့်နှစ်သောင်၊ ရှင်တော်ဖြတ်စွာ သာသနာ။
နာဂူးသင်းကျစ်၊ ဓာတ်တော်ဝင်စီ၊ နှံလစ်ပင်္ကလာ စေတီမှာ။
ဆံတော်ဝတ်မူ၊ ဖြတ်နှစ်ဆူ၊ ထို့ကူ၍မှာ ဆွင်းနှံရာ။
ကာကဝဏ္ဏ၊ မင်းတိဿ၊ မှတ်ကြမှန်စွာ ကောင်းမှုသာ။ (ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်း)

မဟာဂါမ နန်းစံမင်းလေးပါး မှတ်ချက်။ ။သိပ်ပုံင့်ကွန်း တောင်ပိုင်း ရောဟဏတိုင်း မဟာဂါမ၌ နန်းစံကြသော မင်း ၄-ပါးလုံးကား (၁) မဟာနာဂ၊ (၂) ယဋ္ဌာလတိဿ၊ (၃) ဂေါဋ္ဌာဘယ၊ (၄) ကာကဝဏ္ဏတိဿတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

(သံပေါက်) မဟာနာဂ၊ ယဋ္ဌာလ၊ ဂေါဋ္ဌအာဘယာ။ (ဂေါဋ္ဌာဘယ)
ကာကဝဏ္ဏ၊ မင်းတိဿ၊ ဂါမမဟာ ရောဟဏာ။ (မဟာဂါမရောဟဏတိုင်း)
လေးဆက်မင်းများ၊ နန်းစံခြား၊ မှတ်သားထိုက်ပါ။

ဂိုဠိကဝွန်း မှတ်ချက်။ ။ဒုဋ္ဌဂါမဏိမှ အရှေ့အားကြီး တောင်ယွန်းယောင် အရပ်၌ တည်ပြီသော ဂိုရိဒီပ (ဂိုရိကွန်း) သည်ကား မြတ်စွာဘုရားသခင် သီဟိုဠ်သို့ ပဌမခေါက် ကြွရောက်တော်မူစဉ် တန်းဂိုးတော်ဖြင့် ဂင်းကွန်းကို ဆောင်ယူတော်မူ၍ ပလူးများကို သီဟိုဠ်ကွန်းပေါ်၌ မနေထိုင်ကြစေပဲ ဂင်းကွန်း၌သာ နေထိုင်ကြစေရန် ချထားပေးအပ်တော်မူသော ကွန်းဖြစ်သည်(ဤထက်အကျယ်အဓိပ္ပါယ်သိလိုက မဟာဝင်စာကိုယ် ဂိုကာများမှာကြည့်ရှုကြလေ)။ ဂင်းကွန်းကို ယခုအခါ သီဟိုဠ်ကွန်းသားများက မဟာရာဝဏကော်ရွေဟု ခေါ်ဆိုကြသည် ဂင်းစကားအဓိပ္ပါယ်မှာ ဒသကြိုဝ=ဒသသိသ ခေါင်းဆယ်လုံးပလူးခေါ် ရာဝဏကြီး၏ နေရာမြို့ရွာဟု ဆိုလိုသည် ဤ၌ ဒသဂိရိဟု အမှားခေါ်ဆိုထွက် ယ့်ကြရာ အမှန်အားဖြင့် သင်္ဃတဘာသာ၌ ဦးခေါင်းပေါက်ရာ လည်ပင်းလည်တိုင် ဆယ်ချက်ကို အကြောင်းပြုပြီး ,ဒသကြိုဝဟု ဆိုသည် ပါဠိပြန်မူ ဒသဂိဝါဖြစ်သည် ခေါင်းဆယ်လုံးကိုဆိုမူ ဗဟုသိသသော်လည်း ဖြစ်ရာ၏ ဒသဂိရိ မဖြစ်နိုင်။

(သံပေါက်) လည်ပင်းဆယ်ခု၊ အကြောင်းပြု၊ ခေါ်သူ (ဒသ) နောက် (ဂိုဝ)။
မဟာဝဂိုဝါ၊ ရစ်ပမါ၊ ရစ်ပါသဓိတ ကြိုဝ ပ။ (ဒသကြိုဝ)

http://www.dhammadownload.com

တပဿနှင့် ဘလိုကပြုနောင်နှစ်ဦး မှတ်ချက်

(သံပေါက်) ဗုဒ္ဓးဖြစ်၍၊ ငါးဆယ်စု၊ အနှီးပေ့ါငါးသာ ဝါဆိုမှာ။
(ဗုဒ္ဓးဖြစ်ပြီး ရက်ငါးဆယ်မြောက် ဝါဆိုလဆန်းငါးရက်)
ဘွေဘာတုက၊ ဝါဏိဇ၊ ဂူးရတိုခါ ဘဂဝါ။
ဆံတော်ဝတ်စစ်၊ ရှစ်ဆူဖြစ်၊ ပေးလစ်မှန်စွာ စေသတ္တာ။
ညီဘုရွှေက၊ နောက်ကာမှာ၊ ဖြစ်ထမှန်စွာ ရဟန္တာ။
အစ်ကိုတပဿ၊ နောက်ကာလ၊ ဖြစ်ထသော်တာ ပန္နသာ။
တပဿအမည် အဆုံးအဖြတ်
(သံပေါက်) တနောင်ပမု၊ ဂုတဒု၊ ယိုရှုပါဠိထွေထွေ။
ပုပုနောင်ဆက်၊ ဆကြီးဘက်၊ ယိုချက်ပါဠိနှစ်ထွေ။
ပုဂ္ဂိုနောက်က သဂေ၊ ယိုထပါဠိထွေထွေ။
ယင်းငါးချက်တွင်၊ ပဿလျှင်၊ ချောင်းငင်မဲ့နေ အသင့်ပေ။

အဓိပ္ပါယ်ကား တပဿ၊ တပဿု၊ တပုဿ၊ တဗုဿ၊ တပုဿ၊ ဤသို့ငါးထွေ ယိုရာတွင် ပဌမတပဿ ပါဠိနေသာအသင့်ဟုမှတ်လေ ဟူလို။

ဤကား မှတ်ချက်စကားရပ်တည်း

မင်္ဂလဧတီဘုဆက်။ ။ထိုမင်္ဂလ စေတီတော် တည်ရာဌာနကား မဟာဝါလုကာ ဂင်္ဂါမြစ်၏ တောင်ဖျက်ဘွာအကို သေရာဂိုဏ်အနီး ဝရတရမည်သော ကျောက်ရေကန်ထက်ခဲတည်တော်မူသည်ယခုအခါငင်းစေလီတော် တည်ယိုရာ အရပ်မှာ သိဟိုဠ်ကျွန်းမြောက်ပိုင်း အနုရာဓပြို့တော်၏ အရှေ့မြောက် သုံးထောင့်သုံးနားကျသော အရပ်ဒေသလည်းဖြစ် မလေယားဟု ခေါ်ဆိုကြသော ဗဿုလူမျိုးများ မလယကျွန်းမှ လာရောက်ကြ၍ နေထိုင်ရာ ဌာနလည်း ဖြစ်သောကြောင့် သိဟိုဠ်ကျွန်းသားများက သင်္ဘတဒိသက ဘာသာအားဖြင့် တြိကုဏာမလယ(တြိကုဏာမလေဟု) ခေါ်ဆိုကြသော ဒီစတြိတ်စိုရင်ရှ သေရဝါဝိလ အရပ်၌ တည်ယိုသည်။

တြိကုဏာမလယနှင့် သေရဝါဝိလတို့၏ အမည်အဓိပ္ပါယ်မှတ်ချက်

(သံပေါက်) သုံးထောင့်ဌာန၊ တြိကုဏာ၊ မလယမှာ ၍သည်။
ထိုကျွန်းသားများ၊ နေလာကြား၊ ခွဲထားထိုဝါဟာ။
သေရူမည်ရှ ဒုက်ပေါလ္ပ၊ ခွဲထကြောင်းသာ သေရူဝါ။
ဌင်းဒုက်ကို၊ သေရူဆို၊ လူဝိလ်မှတ်ပါ ပန္နည်းပါ။
တဘက်ဆည်းကန်၊ ဝိလမှန်။ မှတ်ရန်သေချာ မည်သည်သာ။

အဓိပ္ပါယ်ကား သုံးထောင့်ပုံ ယိုသောကြောင့် တြိကုဏာ ဗဿုလူမျိုးတို့ ခေါ် မလေးလူမျိုးတို့ လာရောက်နေထိုင်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် မလယ ခွဲစ်ခုပေါင်း၍

http://www.dhammadownload.com

တြိ+ကုဏ+မလယ=တြိကုဏမလယဟု ခေါ်သည်။ ပုံ၌းဌက်နှင့် ပုံသဏ္ဌာန်ဟူ၍ အဆင်းဝါသောဌက်ကို သေချာဟူ၍ခေါ်သည့် ၎င်းသေရုနောင် ဝါ,ပစ္စည်းသက်၍ သေဓုဝါ ဖြစ်လာသည် တဘက်ဆည်းကန်ကို ဝိလဟုခေါ်သည် ထို့နှစ်ခုတွဲ၍ သေရုဝါဝိလဟု ဆိုလိုသည်။

၌တြိကုဏမလေ အမည်ပြအရာ၌ ဗမာအက္ခရာ နှုန်ယဖြေပုံများမှာ Trimeo male ဟူသော အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းကိုဖဲ့၍ တြင်ကိုမလိဟု အမည်လွဲမှားလျက် ပါဠိနေလေသည် ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များ သတိယ်ကြစေ။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော တြိ-ဘိ-ကုဏ-ကောဏ-မလေး-မလယ-ပဒ်များ၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့်အညီ သိဟိုဠ်ဖြေပုံများမှာ ပုံမှန်ရေးသားပါယ်ကြသည့် အမည်မှန်အတိုင်း တြိကုဏာမလယ သို့မဟုတ် တြိကုဏာမလေးဟု ရေးသားဘတ်တက်ကြစေရမည် ရေးဘတ်ကြလေ။

ဌင်းသိဟိုဠ်ကျွန်းသားများ၏ ဝေါဟာရ အမည်ရင်းနှင့်အညီ စာလုံးပေါင်း သစ်အမှန်ကိုလည်း Trikunamalaya ဟုရေးရမည် ရေးကြလေ၊ သို့မဟုတ် Trikuna male ဟုရေးရမည် ရေးကြလေ။

တိကောဏမလယဟု တိမှာရရစ် ဏကြီးမှာ ရေးချမပါစေပဲ ရေးသား ခေါ်ဝေါ်ကွာ်းး ပရိသုဒ္ဓ မာဂဝအမည်သာတည်း။

တြိကောဏမလယ တိမှာအရစ်နှင့်တကွ ဏကြီးမှာ ရေးချမပါစေပဲ ရေးသား မူကား ပရိသုဒ္ဓ သဒ်တဘာသာအမည်ဖြစ်၏။

(ဆက်) ဌင်းမင်္ဂလစေတိတော်သို့ အဖူးအမျှော် သွားလိုသူများမှာ အနုရာဝ မြို့မှ ကုန်းကြောင်းချေလျှင်လမ်းခရီး မော်တော်ကားဖြင့် ဖြစ်စေ သွားနိုင်သည် မဟ ဝတ်တေ တောင်ရွှမှ ရေကြောင်းခရီး လှေငယ်ဖြင့်လည်း သွားနိုင်သည်။

မင်္ဂလစေတိအကြောင်းစပ်ရာ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

တမ္မပဏ္ဏိ။ ။ဌင်းမြို့သည် သိဟိုဠ်ကျွန်းဠ် လက်ဟန် ပဋ္ဌမ တည်ထောင်သောမြို့ ဖြစ်သည်၊ ယခုသိဟိုဠ်ကျွန်းသားများက ဤမြို့ကို ကခ်မပ်နှံနာ ဟုခေါ်ကြသည်၊ ဒဠိလ လူမျိုးများကမူ တလေယိမန္နာရမ ဟုခေါ်ကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဥပဘိဿမြို့။ ။ဤမြို့ကား ဥပတိဿ ပုရောဟိတ် အမတ် တည်ထောင်၍ ဝိဇယ မင်း၏ တူတော် ပဏ္ဍုဝါသုဒေဝ မင်းနှင့် ၎င်း၏သားတော် အဘယမင်းကို စံနေတော် မူရာ သိဟိုဠ်ကျွန်းခွံ ဒုတိယမြောက် မြို့တော်ဖြစ်သည်။

ဝနရာဇမြို့။ ။၎င်းမြို့သည် အနုရာဓ အမတ် တည်ထောင်၍ ပဏ္ဍုကာဘယ မင်း အဦးအစ နန်းစံရာ ဦးစွာပဋမ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ရောက်ရာ သိဟိုဠ်ကျွန်းခွံ တတိယမြောက် မြို့တော်ဖြစ်သည်။

သီဟဂီရိမြို့။ ။ဤမြို့ကား ဝိဇုယာတက သိရိကဿပ မင်း၏ နန်းစံရာ သိဟိုဠ် ကျွန်းခွံ စတုတ္ထမြောက် မြို့တော်ဖြစ်သည်၊ ၎င်းမြို့ကို သိဟိုဠ်သားများက သိဂိရိယ ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ဤမြို့ခွံ ဗူးမျှော်ရန် တန်ခိုးကြီးဗုများပုထိုး စေတီမယ်၊ သို့သော်လည်း တောင်ပေါ်ခွံ အဆန်းတကြယ် တည်ထောင် ဘုန်ဆင်းထားအပ်သော မြို့ဖြစ်၍ ကြည့်ရှု ဘွယ်ရာ ရှုခင်းများ ကောင်းပေသည်၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရများ အထူးပြင်ဆင် စောင့် ရှောက်သော မြို့ဖြစ်သည်။

ပုဋ္ဌဆိုမြို့။ ။ဤမြို့သည် ခုဋ္ဌဂဗောဓိမင်း အဦး အစနန်းစံရာ မြို့ဖြစ်သည်၊ ယခု အခါ သိဟိုဠ် ကျွန်းသားများက ပေါင်္ဂေါန္နရုဝမြို့ဟု ခေါ်ကြသည် နှစ်ပေါင်း တထောင့် နှစ်ရာကျော်ခန့် ကွဲပြား၍ လာခဲ့ကြသော မဟာဝိဟာရ ဝါသိဂိုဏ်း အဘယဂိရိဝါသိ ဂိုဏ်း ဇေတဝနဝါသိဂိုဏ်း ဟူသော ဂိုဏ်းကြီး သုံးဂိုဏ်းယှဉ် သံဃာတော်များကို အညီအညွတ်ပြု၍ ပရက္ကမဗာဟု မင်းလက်ထက် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မြင့်ကြီး ကို စင်ကြယ်သန့်ရှင်းအောင် သုမ်သင်ရာ ဖြစ်သော ပဋမမြို့တော်တည်း၊ ၎င်းသည် ကောလမ္ပိုမြို့မှ အရှေ့မြောက် မိုင်တရာ့ခြောက်ဆယ် (၁၆၀)ခန့် ဝေးသော အရပ်ခွံ တည်ယိုဏ်။

သေခ်ဋ္ဌသေလမြို့။ ။ပိဂရိက္ကမမင်း အဦးအစ နန်းစံ၍ သိဟိုဠ် မင်းဆက် ပေါင်း တရာ့ကိုးဆယ် (၁၉၀) အနက် နောက်ဆုံး ပြိတိသျှ အစိုးရမင်းများ လက်သို့ ဘမ်း၍ အပ်ပေးလိုက်သော သိရိဝိက္ကမ ရာဇသိဟ မင်းကိုင်အောင် မင်းများ၏ စံနေရာ ကလိဂ်တိုင်းမှ ရောက်သွားသော လက်ဝဲ အောက်ဝင်ာ် စွယ်တော်မြတ်၏ ယခုကဲ့သို့ မကွယ် မပျောက် ကိုးနှံးဝပ်တည်နေရာ ဖြစ်သော မြို့တော်တည်း၊ ၎င်းမြို့ကို သိဟိုဠ်သား များက သေက်ခုဂလ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဟာဒုဝဂ ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြ သည်၊ သိုးဆောင်း လူမျိုးတို့ကမူကား Kandy ကန်ဒီ ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ၎င်းသည် ကောလမ္ပိုမြို့မှ အရှေ့မြောက် ခုနစ်ဆယ်နှစ် (၇၂) မိုင်ခန့် ဝေးသော အရပ်ခွံ တည် ယိုသည်၊ ၎င်းသည် ယခုအခါ သိဟိုဠ်ကျွန်းခွံ ဒုတိယအကြီးဆုံး မြို့ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ကောလမ္ဘို။ ။ဂုဏ်းသည် ရှေးအခါ ပေါ်တူဂီ အိုးရများနှင့် ယခုအခါ အင်္ဂလိပ် အိုးရမင်း တို့၏ သင်္ဘောဆိပ် ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ ယခုအခါ သီဟိုဠ်ကျွန်းဝယ် အရေးခံမင်းမြတ် စံနေရာ အကြီးဆုံး ပဋိမ ဖြစ်တော်ဖြစ်သည်။

ဂါလဖြူ။ ။ဂုဏ်းသည် ရှေးအခါ ဒစ်ချ အိုးရများ၏ သင်္ဘောဆိပ် ဖြစ်ဖြစ်၍ ကောလမ္ဘိဖြစ်တော်မှ တောင်ဘက် မိုင်ရှစ်ဆယ် (၈၀) ဝေးသော အရပ်မှာ တည်ယ်သည်၊ ဂုဏ်းဖြစ်ကို သိဟိုဠ်သားများက ဂါလ္လ ဟု ခေါ်ကြ၏၊ အိုးဆောင်း လူမျိုးတို့ကမူ Galle ဂါလ္လေဟု ခေါ်ကြသည်၊ ဂုဏ်းသည် ယခုအခါ တတိယဖြစ်တော် ဖြစ်သည်။

မဟာတိတ္ထ။ ။ဂုဏ်းသည် ကောလမ္ဘိဖြစ်မှ အရှေ့တောင်ဘက် မိုင်တရာ (၁၀၀) ခန့် ဝေးသော အရပ်၌ တည်ယ်သည်၊ တောင်ဘက် ဒီးရထား လမ်းဆုံး ဖြစ်သည်၊ ဂုဏ်းဖြစ်ကို သိဟိုဠ်သားများက မာတရ,ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ဂုဏ်းသည် ယခုအခါ စတုတ္ထ ဖြစ်တော် ဖြစ်သည်။

ရတနပုရ။ ။ဂုဏ်းသည် ရှေးအနှစ် ငါးဆယ် (၅၀) ကျော် ကာလအတွင်း လောက်က များစွာ ကျယ်ဝန်းသော ဖြစ်ဖြစ်ခဲ့၍ ပေါ်တူဂီနှင့် ဒစ်ချ အင်္ဂလိပ် အိုးရမင်းများ အသစ်ပြုပြင် ပြင်ဆင်ကြတူးသော ဖြစ်ဖြစ်သည်။ ဂုဏ်းသည် ခြေတော်ရာ တည်ယ်ရာ သမန္တကူဋ (သုမနကူဋ) တောင်မှ တောင်ဘက်အနီး အရပ်၌တည်ယ်၍၊ ကောလမ္ဘိဖြစ်မှ အရှေ့တောင် လေးဆယ့်ငါး (၄၅) မိုင်ခန့် ကွာသော အရပ်မှာ တည်ယ်သည်။

တိကောဏမလယ။ ။ဂုဏ်းသည် ရှေးအခါ ဒစ်ချ လူမျိုးများ၏ သင်္ဘောဆိပ် ဖြစ်ဖြစ်သည်။

အကျဉ်းမှတ်စဉ်၌ ပါသော ဖြစ်တော်နှင့် အရံဖြစ်များ ဝေဘန်ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

သီဟိုဠ်ကျွန်း မင်းနေပြည် ဖြစ်တော်တဆဲငါးဖြစ် သရုပ်ဖော်ပြချက်

၁။ တမ္ဗပဏ္ဏိ	၆။ ပုဋ္ဌထိ	၁၁။ ဟတ္ထိသေလ
၂။ ဥပတိဿ	၇။ ကာလတိတ္ထ	၁၂။ ဂဂ်ါဆိရိ
၃။ အနုရာဓ	၈။ ကာစရဂါမ	၁၃။ ဓယဝဓုန
၄။ မဟာဂါမ	၉။ ဓမ္မဒ္ဒေါဏိ	၁၄။ သိတာဝက
၅။ သိဟဂိရိ	၁၀။ သိရိဝဓုန	၁၅။ သေဝ်ဇ္ဈသေလ

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) တဝဉအပ၊ နောက်သိဟ၊ ထည့်ကြဗုဒ္ဓဆို။
ကာလကာစ၊ ဇမ္ဗုပ္ပ၊ နောက်က သိဟဆို။
ဂင်္ဂါဇယ၊ သိတာဝ၊ ယှဉ်ထ နောက်ဆက်ဘိ။
သေခ်ာ်ဿသေလ၊ ပဏ္ဍာရ၊ ပေါင်းက အပ္ပနယို။
မင်းနေမြို့တော်၊ သိဟဠေ၊ ပုတ်နော်လူကစိ။
ကာလရှေ့နောက်၊ စဉ်တလျောက်၊ ပပေါက်အပ္ပနသိ။

မြို့တည်ရာ ကာလရှေ့နောက် အစဉ်ဖတိုင်း ပုတ်လေဟူလို့
သုမနကူဋတောင် လက်ဝဲစက်တော်ရာ အကြောင်းပုတ်ချက်

(သံပေါက်) ကိုးလငါးဝါ၊ ဌဝဿ၊ သုံးခါသိဟိုဠ်ရောက်။
ငါတိုဗုဒ္ဓ၊ ဂဂါတမ၊ မြန်းကြွ ချီးအမြောက်။
ခေါက်တတိယ၊ ကဆုန်လ၊ ပြည့်ထချိန်ခါရောက်။
ဝဲခြေစက်ချ၊ သမန္တ၊ (သုမန) ကူဋတောင်ထိပ်မောက်။
သုမနနတ်မင်း၊ တောင်းပန်ခြင်း၊ ကြောင်းရင်း အပ္ပနထောက်။

အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ငါတို့ဗုဒ္ဓဂေါတမ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓားသည်၊ ဗုဒ္ဓားဖြစ်တော်မူပြီးနောက် ကိုးလအမြောက်မှာတကြိမ်၊ ငါးဝါအမြောက်မှာတကြိမ်၊ ရှစ်ဝါအမြောက်မှာတကြိမ်၊ ဤသို့သုံးကြိမ်တိုင် သိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ အချီးအမြောက် ကြွရောက်တော်မူရာ တတိယသုံးကြိမ်မြောက် အခေါက် ကဆုန်လပြည့်နေ့ အရောက်တွင် သုမန နတ်မင်း တောင်းပန်ခြင်းဖြင့် သမန္တကူဋခေါ် သုမနကူဋ တောင်ထိပ်မှာ လက်ဝဲ စက်တော်ရာ ချတော်မူသည်ဟူလို။

ယခုဖော်ပြခဲ့သော သုံးကြိမ်သုံးခေါက် ကြွရောက်တော်မူကြောင်း စသည်ကို မဟာဝင် ထူပဝင် သဓေါပဝဏ္ဏနာ သုတ္တနိဒ္ဒေသ ကျမ်းများ၌ အဆိုရှိသည်။

ခြေတော်ရာနှင့်စပ်၍ မှတ်ဘွယ်အထူး။ ။သိဟိုဠ်ကျွန်းယို သိရိပါဒဟု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူရှင် ဂဟန်းအပေါင်းတို့ နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယောင့်နှစ်ရာ လေးဆယ် (၂၂၄၀) ကျော်လောက်ကစ၍ ယခုကိုင် ခေါ်ဝေါ်လာခဲ့ကြသော ငါတို့ဂေါတမဗုဒ္ဓားဘုရင် ခြေတော်ရာ စက်တော်ရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသူးမှတ်သားဘွယ် ကောင်းသော အကြောင်းအရင်းရေးပြဦးမည်၊ အထက်နှစ်ပေါင်းတမျာ (၁၀၀) ကျော် နှစ်ရာ ၂၀၀-ထက်မနည်း အခါသမယလောက်ကစ၍ ယနေ့ထက်ကိုင် ကရစ်ယန်ဘာသာဝင် လူမျိုးများက ၎င်းကျွန်းကိုးကွယ်ရာ ဘာသာအတွက်သို့ ဆွဲယူသိမ်းသွင်း၍ ၎င်းခြေတော်ရာတည်ယင်သောတောင်ထိပ်ကို အာဒမ်၏ခြေချရာ တောင်ထိပ်ဟူ၍လည်းကောင်း ၎င်းခြေတော်ရာကိုပင် ကိုးကွယ်ဘာသာဝင် အိုင်ယတိုင်းသား လူမျိုးများကမူ ရာမ၏ ခြေတော်ရာဟူ၍လည်းကောင်း မဟာမေဓင်

http://www.dhammadownload.com

ဘာသာဝင် လူမျိုးများကမူကား အလာဟုလောလာ၏ ခြေတော်ရာဟူ၍လည်းကောင်း အသိုးသိုး ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုလာခဲ့ကြရာ (၁) Hon D.B. Gayatilaka ဇယတိလက (၂) Hon W. Artorsilva အာရ်တာ်ဆိလွ (၃) Hon E.W. Perera ပေးရေရ, ဟူသော သိဟိုဠ်သား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မင်းကုံးပင်အမတ်ကြီး သုံးယောက်တို့ မဟာသာဟ လုံ့လပယောဂဖြင့် ၁၉၃၅-ခု နှစ်လ (၂၀) ရက် မြန်မာသက္ကရာဇ် တထောင့်နှစ်ရာ့ကိုးဆယ်ခုနှစ် ၁၂၉၇-ခု နယုန်လဆုတ် ၅-ရက်နေ့ကစ၍ ဂုဏ်အမည်ဟောင်းအတိုင်းသာ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြစေရန် သိဟိုဠ်ကွန်းဘုရင်ခံမင်းမြတ်က အမိန့်ထုတ်ပြန်တော်မူပြီဟု သိုဟိုဠ်ဘာသာ သတင်းစာများ၌ ပွေ့မြင်ဘတ်ရှာရပေသည်။

ဂုဏ်းခြေတော်ရာကို ငါတို့ဂေါတမ မြတ်စွာဗုဒ္ဓရားသခင် သမန်တကူဋ (သုမနကူဋ) တောင်ထိပ်၌ ခပ်ဒိုင်ပတော်မူသော အခါသမယကား လွန်ခဲ့သော နှစ်ထောင်ငါးရာ တဆဲ့ခြောက် (၂၅၁၆) နှစ်ကြာ ကာလကဖြစ်၍ ထိုအခါက ဂုဏ်းအာဒမ် အလာဟုလာလာ နှစ်ဦးလုံးတို့ပင်လျှင် ကမ္ဘာလောကကြီး၌ ထင်ရှား မဖြစ်ပေါ်ကြသေးဟု မှတ်လေ။

ဇမ္ဗူဒိဝ်ကျန်း ခြေတော်ရာနှစ်ဆူ တည်ရာဌာန စိစစ်ဆုံးဖြတ်ချက်

ဤပါဒစေတိယ ခြေတော်ရာနှင့် စပ်လျဉ်းသောအရာမှာ သာရသင်္ဂဟကျမ်း မနိနော စက္ကဝတ္တိနောစ စေဘိယကထာ နယသင်္ဂဟ အခန်း၌ ယောနကရဋ္ဌေ နွေတိဟုလာယိသော ပါဠိနေပုံကို ပညာရှင်များ အဘန်ဘန် ဆင်ခြင်ဘွယ်ယို့၏ ဆင်ခြင်ကြလေအကြောင်းသော်ကား ဂုဏ်းကျမ်း၌ မိမိကိုးကားအားထား၍ ထုတ်နွှတ်ပေါ်ပြရာ ကျမ်းရင်းဖြစ်သော ပုဏ္ဏောဝါဒ သုတ်ပါဠိအဋ္ဌကထာ သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂသံယုတ် နဝမဆန္နဝဂ် ပဌမသုတ်ပါဠိအဋ္ဌကထာ ပဿဋ္ဌာဏရဂါထာ ပါဠိအဋ္ဌကထာ များနှင့်ပင် မမှီးနှောမတဲ့ကဆိုင်မိသောကြောင့် ပေတည်း၊ ထိုစကားသင့်စွဲ ဂုဏ်းပါဠိအဋ္ဌကထာများ၌ သူနာပရန္တ (သူနာပရန္တရဋ္ဌ) ဟူ၍သာ တည်တည်ဖွတ်တည်း သိဟိုဠ် ဗမာနှင့် ယိုးဒယားဟိန္ဒီ ခရာစာများမှာ ပါဠိနေလာယိပေသည် ငါတို့ထင်မြင်ချက်မှာ ယောနကရဋ္ဌေဟူသောပါဠိသည် ဂန္ဓာရကတို့ ကျမ်းပြုဆရာ သိဒ္ဓတ္ထမဟာထေရ်မြတ် ရေရင်းမူလပါဠိ ဟုတ်ဟန်မထင် ဟုဝ်ဟန်မဟူပေ၊ နောက်အဆင့်ဆင့် အကူးများသော ပါဠိ သော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ သို့မဟုတ် အနျိုနောက်ဆရာ့ဆရာများ လိုရာထည့်သွင်းပြုထားခြင်းသော်လည်းဖြစ်ရမည် မူလကျမ်းဆရာ ဂုရေသားရင်းပါဠိမှန်မှာ သူနာပရန္တရဋ္ဌေ နွေသို့မဟုတ် အပရန္တရဋ္ဌေ နွေဟူ၍သာ ဖြစ်သင့်ရာသည်၊ ယောနကတိုင်းနှင့် အပရန္တတိုင်းကား အချင်းချင်း တည်ရာဌာန စသောအားဖြင့် ဝေးကွာခြားနားလှပေ၏ ထိုတိုင်းများအကြောင်း နောက်၌ထင်ရှားလတ္တံ့။

http://www.dhammadownload.com

သောဠသဌာန စေတီတော်တို့တွင် ထူပါရုံစေတီတော်နှင့်စပ်၍ မှတ်ချက်

(သံပေါက်) ဂဇကုသရိရ၊ နိဂ္ဂန္ထ၊ ထွက်ထရေပေါက်တွေ။
ရေပေါက်မထိ၊ ရှင်မပို့၊ မှတ်ဘိသိဟဠေ။
ထူပါရုပ၊ တည်စဉ်က၊ ဖြစ်ထဘန္တရေ။
ထူပဝံသ၊ ကျမ်းဠီပြ၊ ဂုဠအစိဇ္ဈန္တု။

ဘဒ္ဒန္တဝိယ်ကဒး။ ။ဤထူပါရုံ ရှေးဦးစွာ တည်စဉ်က ညွှတ်ရိုးတော်စသော သဒိုရဂတ်တော်မှ ရေပေါက်များထွက်ခြင်း ထိုထွက်သောရေပေါက်များ သိဟိုဠ်ကျွန်းဠီ မတွေ့ထိသော အရပ်မယ်ခြင်း ဤသို့အံ့ဘွယ်များ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု ထူပဝံသကျမ်းဠီ ပြဆိုသည်ဟူလို။

ထိုမှတပါး ဤထူပါရုံစေတီတော်ကို။
ကကုသံဗုဒ္ဓရှင်၏ ရေစစ်တော်။
ကောဏာဂုံဗုဒ္ဓရှင်၏ ခါးပန်းကြိုးတော်။
ကဿပဗုဒ္ဓရှင်၏ ရေသန့်ပဝိတ်၊

ဤသုံးသူသော ရှေးဗုဒ္ဓရှင်တို့၏ သုံးပါးသော ပရိဘောဂတို့ကို သွင်းနှံ တည်ထားဘူးရာ အရပ်ဖြစ် တည်ထားအပ်သည့် စေတီတော်ဖြစ်သည်။

(သံပေါက်) ရေစစ်ခါးပန်း၊ နောက်တခန်း၊ သက်နှံသာဠီကေ။
သုံးဆူဗုဒ္ဓ၊ အစဉ်အား၊ မှတ်သားသုံးဆောင်ပေ။
ယင်းသို့တည်ရာ၊ အရပ်မှာ၊ ထူပါရာမေ တည်ထားပေ။

သိဟိုဠ်ကျွန်းဠီ ဗုဒ္ဓရှင်၏ အောက်လက်ဝဲလက်ယာ ဖွယ်တော်နှစ်ဆူ လက်ယာညွှတ်ရိုးတော်တဆူ နဗူးသင်းကျစ်တော်တဆူ ဤလေးဆူသော အသန့်ရှင်း ဓာတ်တော်များ တည်ယိမ်ကြောင်း မှတ်ချက်။

(သံပေါက်) ဝဲယာအောက်ဝဒါတ်၊ ဖွယ်တော်ဖြတ်၊ ယိုလတ်သိဟိုဠ်မှာ။
ဒက္ခိဏာကွက၊ ဥဏှိသ၊ တည်ထကျွန်းလင်္ကာ။
အသန့်ရှင်း၊ စတုက္က၊ ကိန်းထမှန်မှတ်ရာ။

သိဟဠ ဗုဒ်း သိဟိုဠ်ကျွန်း အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

ဖြဲ့ဝိရိုး-ညွှတ်ရိုး။ ။ဤဝေါဟာရအရာမှာ ဆကာရန္တ သတ်ပုံ၌ ည-ဟထိုး ပသတ်နှင့် ညွှတ်, ရွှေတောင်ရာဇကျော် ဦးညြပင့်ရန်နှင့် ဝဏ္ဏဓမောဓနသတ်အင်း ကာမဿာရဂ္ဂ သတ်ပုံ နဝဒေးကြိုးဆို ရတုများ၌ မ,ရရစ်ဟထိုးနှင့် ဖြွှတ်,ဟု ပေါ်ပြုရေးသားပါယိုကြသည်။

(သံပေါက်) ဆကာရန္တ၊ ည-နှင့်ပြ၊ ကာဗျ မနှင့်သာ။

http://www.dhammadownload.com

(၂၀) ကသိုရတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ကသိုင်းအမည် ကသိုရ ကန္တာရ ရှေးဖြစ်တော်ဟောင်း အမည် သိရိနဂရယခုမြို့ အမည် ဆရင်နဂါ ရှေးအင်္ဂါမြို့ အမည် ဥဒျာန တည်ရာဌာနကား ဟိမဝန္တာ တောင်၏ အနောက်မြောက်ဖွန်း ပဋ္ဌာပ၊ ပန်းချပ်နယ်၊ အရှေ့မြောက်ဘက်ဖွန်း နှင့် စပ်လျက်ယှဉ်သော ကသိုရ ဇမ္ဗုနယ် ဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ကသိုရ။ ။မဇ္ဈန္တိက မထေရ် အမှူးယှဉ်သော ရဟန္တာ အသျှင်မြတ် ငါးပါးတို့ သာသနာပြု ကြွသွားတော်မူရာ အရပ်တိုင်း (၅)အရာ၌ ဂန္ဓာရတိုင်းနှင့် တွဲဘက်၍ ယူရမည်)၊ (၁) သက၊ (၂) သာလိဝါဟန၊ (၃) ကနိက္ခ သို့မဟုတ် (ကနိဿက) ဟူသော အမည်တို့ဖြင့် ထင်ရှားကျော်စောသော မြောက်ပိုင်း သာသနာ ဒါယကာ ဘုရင်မင်းမြတ် စံနေတော်မူ၍ သာသနာတော် သကရဇ် ခြောက်ရာ့ လေးဆဲ့ဆုံး (၆၄၃) ခုနှစ်၌ မြောက်ပိုင်း သာသနာ စတုတ္ထသံဂါယနာ တင်ရာ တိုင်းဖြစ်သည်။

ဇာလန္ဓရ။ ။ထိုင်း သံဂါယနာ တင်ရာမြို့ကား လာဟို အရှေ့တောင်၊ သိမလာ (စိမ်လ) အနောက်ဘက် အနီး ဇာလန္ဓရ မြို့ဖြစ်သည်။

ဣန္ဒိယ၌ (သက) သာလိဝါဟန ခေါ် ကနိဿကမင်း မြောက်ပိုင်း သာသနာ့စတုတ္ထသံဂါယနာ တင်ခြင်းအကြောင်း စသည်မှတ်ချက် သံပေါက်များ

(သံပေါက်) ခြောက်ရာ့လေးဆယ်၊ ခုံးခုကယ်၊ တင်ဘွယ်စတုတ္ထ မင်း (သက)
မြောက်ပိုင်းသာသနာ၊ ဒါယကာ၊ ခေါ်ထုပ်တင်ကုန်ကြ။
သာလိဝါဟန၊ ကနိက္ခ၊ သက ခုံးမည်ရ။
သခ်တဘာသာ၊ တင်လေရာ၊ ဖွင့်ပွာကျန်းခုံးဝ။
မဟာဝိဘာသာ၊ ဘိဝပွာ၊ ဌကထာ ကျန်းတဝ။

(မဟာဝိဘာသာ အဘိဝပွ ဌကထာ)

ဝိနယ သုတ္တန္တော၊ ပဝေသော၊ ဘွယောကျန်းဂဠ်။

(ဝိနယောပဝေသ သုတ္တန္တောပဝေသ)

ဆိုခါကြီးမူး၊ ထေရ်နှစ်ဦး၊ မည်ထူးမှတ်ကုန်ကြ။
ဝသုဝိတ္တ၊ အဿဇယာသာ၊ ပါကတာ၊ ထေရာ ပုဂ်ဝ။

http://www.dhammadownload.com

(ဝဆုဒိတ္တ အဿဓေယ်ာသတို့ အကြီးအမှူးဖြစ်သည်)

ဇာလန္ဓရေ၊ ဌာနိယေ၊ တင်ပေမှတ်ကုန်ကြ၊ (ဇာလန္ဓရဖြစ်မှာ တင်သည်)
ကရင်သကရင်၊ လေးဘယ်နှစ်၊ ပေါ်လစ်ကနိက္ခ။
သိရိနှဂရေ၊ ဌာနိယေ၊ စံနေမှတ်ကုန်ကြ။
ဘွားထုဇာတိ၊ တူရကိ၊ မှတ်ဘိရစ်ဌာန။
ဇုန္ဒိနောက်မြောက်၊ ရပ်ချင့်ထောက်၊ မှတ်လောက်ပဏ္ဍိတ။
နယ်—ဘက်ကြိယာ၊ ရပ်ဒေသာ၊ ဘွားထု မှတ်ကုန်ကြ။
ဆိလိယန်မျိုးဇာတ်၊ ထိုမင်းပြတ်၊ မြမှတ်မှန်မှု။

တောင်ပိုင်း သာသနာနှင့် မြောက်ပိုင်း သာသနာ သတ်မှတ်ချက်

(သံပေါက်) ဟိမဝန္တံ၊ တောင်ဘက်ကျ၊ ဌာနသာသနာ တောင်ပိုင်းသာ။
ဟိမဝန္တံ၊ မြောက်ဘက်ကျ၊ ဌာနသာသနာ၊ မြောက်ပိုင်းသာ။
ဗဟသိဟဋ္ဌ၊ သိယာမ၊ ယိဏသာသနာ ဒက္ခိဏာ။
ဇာပန်တိဗ္ဗတ်၊ တရုပ်မှတ်၊ တရုံနေပါ ဥတ္တရာ။
မင်းအသောက၊ ဒက္ခိဏာ၊ သာသနာ ဒါယကာ မှတ်လေပါ။
ကနိက္ခက (ကနိဿက) ဥတ္တရ၊ သာသနာ ဒါယကာ မှတ်လေပါ။

(အဓိပ္ပါယ်) ဟိမဝန္တာ၏ တောင်ဘက်နယ်ယှိ သာသနာကို တောင်ပိုင်း သာသနာ၊ မြောက်ဘက်နယ်ယှိ သာသနာကို မြောက်ပိုင်းသာသနာဟု မှတ်။ ဗမာပြည်၊ သိဟိုဠ်ကျွန်း၊ ယိုးဒယားပြည် စသည်၌ ယှိသော သာသနာကား တောင်ပိုင်း သာသနာတည်း၊ ဇုန္ဒိယ အနောက်မြောက်နယ်မှစ၍ တိဗ္ဗတ်ပြည်၊ နေပါလပြည်၊ တရုပ်ပြည်၊ ဇာပန်ပြည်ယှိ သာသနာကား မြောက်ပိုင်း သာသနာတည်း၊ တောင်ပိုင်း သာသနာပြု ဒါယကာကား သိရိဓမ္မာသောက မင်းတည်း၊ မြောက်ပိုင်း သာသနာပြု ဒါယကာကား ကနိက္ခက (ကနိဿက) မင်းတည်း။

မြောက်ပိုင်း သာသနာ မဟာယာနဂိုဏ်း အကြောင်း

ဗုဒ္ဓဘုရင် ပရိနိဗ္ဗာဏ် စံလွန်တော် မူပြီးနောက် သာသနာ အနှစ်တရာမြောက် ဘိုစိ (၄၄၄)နှစ်လောက်တွင် ဝဇ္ဇိကိုင်းသား ရဟန်းများ၏ အဓမ္မဝတ္ထု ဆယ်ခုတို့ဖြင့် အမြွက်ထောင်ကာ ဝါဒသိမ်းခြား သာသနာတော် ညစ်နွမ်းကြောင်း အနှောင့်အယှက်များ ပေါ်ပေါက်လာရာ ထိုဝါဒသိမ်းခြား အနှောင့်အယှက်များမှ ပယ်ရှား လွတ်ကင်း သန့်ရှင်းစေရန် ရည်သန်သော အားဖြင့် အသျှင်မဟာယသ မထေရ် အမှူးယှိသော ခုနစ်ရာသော သာသနာ ဝန်ဆောင် ရဟန္တာအသျှင်မြတ်တို့သည် ဝေသာလီ ပြည်ရှင်

http://www.dhammadownload.com

ဘုရင် ကာလာသောကမင်းကို အာဗိုပြု၍ ခုနစ်လကိုင်းလုံး ဒုတိယ သံဂါယနာတင် သဘင် ဆင်ယင်တော် မူခဲ့ကြသည်၊ ထိုသံဂါယနာ တင်လျှင် ဆင့်နှုန်းခွင့်မရ အကြင်အပခံရသော ဝဇ္ဇီကိုင်းသား ရဟန်းများသည် ဒိဒိကို၀ါဒ အားလျော်စွာ ပူရာဗုပေါင်း တသောင်း သော ရဟန်းကို နှင့်တကွ မဟာသံဃာက ဟူသော အမည်ဖြင့် ဂိုဏ်းကြီး တဂိုဏ်း ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ကြသည်၊ ထိုမှတပါးသော သံဂါယနာတင်မှ ဆင်းသက်လာသော ပုဂ္ဂိုလ် အရှုအပေါင်းကို ထေရ၀ါဒဂိုဏ်းဟု ခေါ်ကြသည်၊ ယင်းသို့ ဂိုဏ်းကြီးနှစ်ဂိုဏ်း ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ထိုဂိုဏ်းကြီးများမှ ဂိုဏ်းအသိုးသိုး ပေါက်ပွားလာ ပြန်ရာ ဂိုဏ်းပေါင်း တဆယ့်ရှစ်ဂိုဏ်း ဖြစ်သွားသတဂ်၊ ထိုမူလ ဂိုဏ်းကြီး နှစ်ဂိုဏ်း တွင် ဘုရင်အသိအမှတ်ပြုသော ဂိုဏ်းသာလျှင် အခွင့်အရေး ကောင်းစွာ ရစမြဲဖြစ်သည့် အဘိုင်း ထေရ၀ါဒ ဂိုဏ်းက အခွင့်အရေးရယို၍ အားကောင်းကာ ထိုမှတပါးသော မဟာသံဃာက ဂိုဏ်းသား အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဒိဒိကို အခွင့်ရကြောင်း အကြောင်းဖြင့် မစ္ဆိုမနယ်မှအပ ဇမ္ဗူဒီပကြီးသည် အနောက်မြောက်နယ် ဂန္ဓာရကိုင်း ကသ္မီရ တိုင်းတပါးသို့ ထွက်ခွါသွားကြပြီး ဒိဒိတို့၀ါဒ အားလျော်စွာ သာသနာပြုရုပ်နှိုးစေ၍ ကြီးပွားခြင်းသို့ ရောက်စေကြသည်၊ နောက်ကာလ၌ ထေရ၀ါဒ ဂိုဏ်းအဆက်အနွယ် လည်း ရောက်ယို ပျံနှံ့စေသည်၊ သို့ပြုံနှံ့စေသော်လည်း မဟာသံဃာက ဂိုဏ်းက အခွင့် အရေးရယို၍ အမြစ်တွယ်ကာ ကြီးပွားနေသောကြောင့် ထေရ၀ါဒ ကောင်းစွာ အရာမ ရောက်ဘဲယို့ချေသည်၊ထိုမှနောက်၌သာသနာနှစ်ခြောက်ရာကျော် "ဇဒို" တစ်ရာရု အတွင်း ကသ္မီရတိုင်း သိရိနဂရမြို့ ကနိဿက မင်းလက်ထက်သို့ ရောက်သောအခါ ၎င်းမင်းကို အာဗိုပြု၍ မဟာသံဃာက ဂိုဏ်းက အကြီးအမှူးပြုကာ (ခ ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓ၀စနံ ဆန္ဒသော အာရောပေတဗ္ဗံ၊ ယော အာရောပေယျ၊ အာပတ္တိဒုက္ကဋဿ) ဟူသော စူဠ၀ါဟိဋ်တော် လာ အာဏာဒေသနာတော်ကို အလေးမမူကြတော့ဘဲ ဗုဒ္ဓပါ၀စန ဖြစ်သော အချို့သော ပိဋကတ်များကို သစ်တဘာသာသို့ ပြန်ကြသည်၊ ထိုသို့ သစ်တဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခြင်း တင်ခြင်းကို သံဂါယနာတင်သည်ဟု ဆိုရသည်၊ ၎င်းသံဂါယနာကို သိရိမဟာသောက မင်း၏ တတိယ သံဂါယနာကို ထောက်၍ စတုတ္ထသံဂါယနာဟု ဆိုကြသည်၊ တောင် ပိုင်း သာသနိက ကျမ်းများ အလိုအားဖြင့်မူ ဗုဒ္ဓနှစ် လေးရာကျော်မှာ သိဟိုဠ်ကွန်း ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်း လက်ထက်၌ တင်အပ်သော သုဒ္ဓမဂဓိဘာသာ ပေါက္ကာရုဏ်ကို စတုတ္ထ သံဂါယနာဟု အဆိုယို့သည်၊ ဤ၌ ဝဋ္ဋဂါမဏိမင်း သံဂါယနာက ကနိဿက မင်း သံဂါယနာထက် အနှစ်နှစ်ရာခန့်စောသည်ကို သိထားရမည်။

ထိုသစ်တ ဘာသာဖြင့် တင်အပ်သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည်၊ တဖြေးဖြေး ပျံနှံ့သွားရာ ဌာနအားဖြင့် ဂျုံဒိယ အနောက်မြောက်ပိုင်း ဟိမဝန္တာ မြောက်ဘက်ယို တိုင်းပြည်များ တိဗက်ပြည်၊ တရုတ်ပြည်၊ ဧရာပန်ပြည် ကိုင်အောင် ရောက်ယို့ပျံနှံ့သွားရာ

http://www.dhammadownload.com

ငင်း သာသနာရောက်ရာ နယ်ပယ်အားဖြင့် အလွန်ကျယ်ဝန်း၍ ဇဋ္ဌဘာသာ ဦးရေ အားဖြင့် အလွန်များလှပေသည်၊ ထိုအခါက ဇဋ္ဌဘာသာဝင် ကုလား ငါးဆယ်ကျော် ယိုသည်ဟု ဂုဏ်ယူ ရာဇဝင်ချုပ်၌ အဆိုယိုသတဝ်၊ ထိုစကား သင့်တန်ရာ၏၊ သိရိ ဓမ္မာသောကမင်း လက်ထက်ကပင် သာသနာပြု လွှတ်ရာ ကိုးဌာနဝယ် တဋ္ဌာန အပါ အဝင်ဖြစ်သော ဟိမဝန္တာ မြောက်ဘက် အရပ်၌ မဇ္ဈိမ မထေရ် အမှူးရှိသော ရဟန္တာ မထေရ်မြတ် ငါးပါး သာသနာပြု ကြွရောက်၍ ဓမ္မစကြာ ဒေသနာဖြင့် ဟော်ချွတ်တော် မူကြရာ အကျွတ်တရားရသော လူဦးရေ ကုဋေ ရှစ်ဆယ် ယိုကြောင်း ကျမ်းဂန်၌ အဆို ယိုသည်ကို ထောက်လေ၊ ထိုသို့ ဟိမဝန္တာမြောက်ဘက် တသွားး၌ ပျံ့နှံ့သွားသော သာသနာကို နယ်ပယ်အားဖြင့်လည်း ကျယ်ဝန်း လူဦးရေ အားဖြင့်လည်း များပြား သောကြောင့် မဟာယာနဟု ခေါ်ဆိုကြသည်၊ (ဂုဏ်အမည်နောက်၌ ထင်ရှားစေဦးအံ့) ထိုမြောက်ပိုင်းယို သာသနာဂိုဏ်း အနွဲ့အစည်း များကိုလည်း မဟာယာန ဂိုဏ်းဟု ခေါ်ဆိုကြသည်၊ ဤစကားအစဉ်ဖြင့် မဟာယာနဂိုဏ်းသည် မဟာသံဃိကဂိုဏ်း လျှင် အမွှန့်အစယို၍ မဟာ သံဃိက ဂိုဏ်းမှ ဖြစ်ပွားလာကြောင်း သိရမည်၊ ထိုအကြောင်းများနှင့် စပ်၍ ဒီပဝင် ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ ဂန္ထာရမ္ဘ မောဟ ဝိစ္ဆေဒနီ အဋ္ဌကထာ မဟာဝဂ္ဂ အဝဒါန နိဂုံးများမှာ အဆိုယိုသည် ကြည့်လေ။

(သံဃေါက်) ဝန်္ဒီတိုင်းသား၊ ရဟန်းများ၊ တည်ထားမဟာ သံဃိကာ။
ဗုဒ္ဓမိယပြည်၊ နောက်မြောက်ဆီ၊ ခွဲခွာထိုဂိုဏ်းသာ။
ကနိဿကာ၊ အဒ္ဓိရာ၊ တင်ကြ သင်္ဂါယနာ။
ဘာသာသခံတ၊ အစဉ်ပြု၊ တင်ကြလေသည်သာ။
ဗုဒ္ဓုဟောဓေါ်၊ ပညတ်တော်၊ မလျော်ကျူးလွန်ကာ။
ဟိမဝန္တ၊ မြောက်ဘက်ကျ၊ ဌာနရပ်မှာ ပျံ့ခဲ့ရာ။
မဟာယာန၊ ခေါ်ဆိုကြ၊ နာမမြောက်ပိုင်းမှာ။
မဟာယာန၊ ဂိုဏ်းအစ၊ မူလမဟာ သံဃိကာ။
မဟာသံဃိ၊ အမွှန်ယို၊ မှတ်ဘိသာသနာ မြောက်ပိုင်းမှာ။

မဟာယာနနှင့် ဟီနယာနဒဿနည်း။ ။မြောက်ပိုင်း သာသနာကို မဟာယာန ထိုမှတပါးသော တောင်ပိုင်းသာသနာကို ဟီနယာနဟု ခေါ်ဆိုလျက်ယို့ကြရာ ထိုသို့ ခေါ်ဆိုခြင်း၌ အဓိပ္ပါယ်အယူအဆ အမျိုးမျိုးယို့မှီင်သည်၊ အကြောင်းကား မဟာယာန ၌ မဟန္တသဒ္ဒါ ယာနသဒ္ဒါတို့ မဟန္တသဒ္ဒါ ဥတ္တရပဒ အမြင့်အမြတ်ဟူသော အနက် ပရိယာယ အမြောက်အများ အကြီးအကျယ်ဟူသောအနက် စသည်၌ ဖြစ်၏၊ ယာနသဒ္ဒါ ဂတ္တိယ် ဂမန သာဝနတ္ထ လားခြင်းလားရာလားကြောင်းဖြစ်သော အရာဝတ္ထု အကျင့် စသည်ဘို့ဖြစ်၏၊ ဟီနဟာနဟု ဟီနသဒ္ဒါ လာမကတ္ထ ဥတ္ကိုကတ္ထ အယုတ်အညံ့ဟူသော

http://www.dhammadownload.com

အနက် စွန့်ပြစ်အပ်သော အရာဝတ္ထု စသည်၌ဖြစ်၏၊ ဤပို့အနက်အမျိုးမျိုး လိုရာ ဆွဲပြောနိုင် ယူနိုင်ခွင့်ယို့သည်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာများ၏ မဟာယာနဒွ် မြင့်မြတ်သော အကျင့်ဟူသော အနက်ကိုယူ၍ မြောက်ပိုင်းသာသနာ၏ ဂုဏ်မဟာယာနအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ဆွဲဆောင်၍လည်းကောင်း ဟိနယာနဒွ် ယုတ်ညံ့သော အကျင့်ဟူသော အနက်ကိုယူ၍ တောင်ပိုင်းသာသနာ၏ လာမကဟု အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ဆွဲဆောင်၍ လည်းကောင်း ရေးသားပြောဆိုချက်များကို တွေ့ယို့ရပေသည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏ်သာသနာတော်နှင့်စပ်၍ အယုတ်အမြတ် ခဲခြားဘွယ်မယို ဗုဒ္ဓဂုဏ်သာသနာမှန်လျှင် တမျိုးတစားတည်း သာဖြစ်သောကြောင့် ထိုသို့ခဲခြားပြောဆိုခြင်းဒွ် မသင့် မှုလမှည့်ခေါ်ရင်းကလည်း ဤအဓိပ္ပါယ်မျိုးဖြင့် မှည့်ခေါ်ခြင်း ဟုတ်ဟန်မတူ အဟုတ်အမှန်အားဖြင့် မြောက်ပိုင်းသာသနာ၏ ပျံ့နှံ့ရာ လူဦးရေအားဖြင့်လည်း အလွန်များပြား နယ်ပယ်အားဖြင့်လည်း အလွန်ကျယ်ဝန်း ရှည်သျားသောကြောင့် မဟာသန္နိဓိဟတ္ထ ပရုဂဏ္ဍအနက်ယာနသန္နိ၏ လားရာလားကြောင်းခရီး နယ်ပယ်ဟူသော အနက်များပြားကျယ်ဝန်း ရှည်လျားစွာ ပျံ့နှံ့တည်ယို့သော သာသနာဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့် မဟာယာန မဟာယာဉ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထိုမှတပါးသော တောင်ပိုင်းသာသနာ၏ တည်ရာပျံ့နှံ့ရာမှာမူ ထို မြောက်ပိုင်းသာသနာအောက် လူဦးရေနယ်ပယ်အားဖြင့် နည်းပါးကျဉ်းမြောင်း သေးငယ်သောကြောင့် ဟိနယာန ဟိနယာဉ် ဟူ၍လည်းကောင်း မှည့်ခေါ်သည်ဟု ဆိုကွယ်ယို့သည်၊ ဤသို့ဆိုလျှင် ဟိနသန္နိ အားကထ သခ်ပဏ္ဍဒွ် ကြံဘို့ယို့သည်၊ သို့သော် ဤအရာမျိုး ဟိန-သန္နိဖြင့် ပါဠိဂတိ သုံးစွဲရှိးမယို့ လာမကဟု အဝမဟု အရာမျိုးဒွ်သာ သုံးစွဲရှိးယို့သောကြောင့် ၎င်း ဟိနသန္နိဖြင့် မာဂဓဘာသာအရာ · အလက်ာရဒေါသ မလွတ်ယို့နေသည် သို့ဖြစ်၍ ဟိနအရာဒွ် ဝူဋ္ဌပဒ်နှင့် လဲလှယ်၍ ဝူဋ္ဌယာန သို့မဟုတ် ဝူဋ္ဌာယနဟု သုံးစွဲခေါ်ဆိုသင့်သည်၊ ထိုသို့ခေါ်ဆိုခြင်းဖြင့် အလက်ာရ ဂါမ္ဘဒေါသမှ လွတ်၍ မွန်မြတ်သော အသုံးအနှုန်းလည်းဖြစ် ကဏ္ဌသုခ နားချမ်းသာဘွယ်ရာလည်းဖြစ် လိုအပ်သောအဓိပ္ပါယ်နှင့်လည်း သင့်လျော်သည် ထို့ကြောင့် ဝူဋ္ဌယာနဟု ခြင်ခေါ်ကြရန် သင့်ကြောင့် ဤမှသတိပေးရပေသတည်း။

ဤ၌ အယနသန္နိနှင့်တွဲ၍ မဟာယန ဝူလာယန ဟူ၍လည်း သင့်ဆဲထင်၏ (ဆင်ခြင်လေ)။

(သံပေါက်) မဟာသဒ္ဒါ၊ ဓာတ်ထု၊ ဟိနသဒ်ပါ။
လူဦးရေပေါ၊ နယ်ကျယ်ပြော်၊ ခေါ်လော မဟာယာနသာ။
ထိုမှတခြား၊ လူနည်းပါး၊ ကျင်းခြား ဟိနယာ။
ဟိနအခေါ်၊ ပါဠိပေါ်၊ မလျော်အလင်္ကာ။
ဝူဋ္ဌယာနော်၊ အမည်ခေါ်၊ သင့်လျော်နားချမ်းသာ။

http://www.dhammadownload.com

ကသ္မီရအဆက်။ ။ဤကသ္မီရတိုင်းကို မြေအပြင်ဖြစ်သည့်အလို့ငှာ နဂ်ဖြည့်ထဲသို့ သာယာလှပသော ပျော်ဖွယ်ရာဖြစ်၍ ဘူသဂ် (ဘူသရ်ဂ) ဘူသဂ္ဂဟ ဂ္ဂန္ဓိယဇုန်းသား ကဝိစာဆိုတော် ပညာယိုများက ချီးမွမ်းပြောဆို ရေးသားကြသည်၊ ယခုပြဆိုခဲ့ပြီး အဓိပ္ပါယ်အတိုင်း ပြောထမိက ဘူဂေါလပါလ္ဂါခေါ် ဗင်္ဂါလီဘာသာမြေပုံးအကြောင်း သတ်စာအရပ်မှာလည်း ပုံမှန်ဝရေးသားပါယှိသည် တည်ရာဌာနခြင်း အလွန်ဝေးကွာလှ၍ အာသာမ (အာသာမ်) နယ်အပါအဝင် ဂ္ဂန္ဓိယအရှေ့ဘက်စွန်း၌ တည်ယှိသော ကသဲလူမျိုးကျွဲနေရာ မဏ်ပုရကို ဤကသ္မီရ တိုင်းထည်း၌ အချို့သည်သွင်းပြောဆိုကြရာ ဤသို့ပြောဆိုခြင်းကို အလွန်မှားယွင်းသော ပြောဆိုခြင်းပဟုမှတ်လေ။

ကန္တဇရာ။ ။ဒုင်းအမည်သည် ကသ္မီရတိုင်းဟော အမည်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ပါကတအာဘိဓာန်ကျမ်း၌ အဆိုယှိသည် အပသဒ္ဓအားဖြင့် (ကန္တ။ရ) ဟု ခေါ်ဆိုသည် ဟူ၍လည်း ၎င်းကျမ်းမှာပင် အဆိုယှိသည်။

သိရိနဂရ။ ။သိရိနဂရ ဟူသောအမည်သည် မဂဓဘာသာ ပေါဟာရတည်း ၎င်းကို သဒ်တဘာသာအားဖြင့် ဖြိုနဂရ (ဆဏိနဂရ) ဟုခေါ်ဆိုသည် ၎င်းအမည်အတိုင်း ပင်ကရစ်မပေါ်မီ အနှစ်သုံးရာ့နှစ်ခဲ့ခုနှစ် (၃၂၇) ခုနှစ်လောက်က ဂ္ဂန္ဓိယ ရှေးဟောင်း မြေပုံနှင့် ဟိန္ဒူ။ဗင်္ဂါလီ မြေပုံများ၌လည်း ပါယှိသည် ငါကျွဲဗမာဘာသာ မြေပုံများ၌ကား Srinagar ဟု ဟိန္ဒူလူမျိုးကျွဲ၏ အခေါ်အတိုင်း သဒ်တဘာသာအားဖြင့် ရေးသားထား သော စာလုံးပေါင်းကို အက္ခရာအန အမှန်အကန် မပြုန်ဆိုတက်ကြသောကြောင့် ဆရင်နဂါဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်မယှိ အမည်သဏာ ပျက်ပျက်စီးစီးဖြစ်၍ နေရချေသည်၊ ၎င်းစာလုံးပေါင်းကို အမှန်အကန်ပြန်ဆိုမူ ဖြိုနဂရ (ဆဏိနဂရ) ဟူသော သဒ်တဘာသာ ပုဒ်ရင်းအမှန် ဖြစ်လာသည် ၎င်းသဒ်တပုဒ်ကို တဘန်ပါဠိမာဂဓနှင့် ပါကတပုဒ်ပြန်ဆိုမူ သိရိနဂရဟု ပုဒ်မှန်ဖြစ်လာသည် ၎င်းကို မာဂဓဘာသာအားဖြင့် စာလုံးပေါင်းရေးထိမူ Sarinagara ဟုရေးသားလေ ၎င်းမြို့တည်ရာမှာ (ဆရင်နဂါရ) တည်ရာပင်ဖြစ်သည်။

(သံပေါက်) တာလုစ ဂၢဒန္တစ၊ ပြန်ကြသ သာ၊ ပါနှင့်မာ။
သ နှင့် ရဠ၊ သ ဋတွဲ၊ ဖြူပြဿုမှာ ဋရဿာ။
ဋ္ဌ သခ်တ၊ ပုဒ်ပဒ၊ ဖြစ်ထပဒဂဝဒ္ဒ သိရိသာ။

ယင်းမာဂဓပုဒ်ကို ငါကျွဲဗမာဘာသာ အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုမူ ကြွက်သရေ မင်္ဂလာနှင့် ပြည့်စုံစွာသော ကသ္မီရတိုင်း၏ ရာဇဓာနီ မင်းနေပြည်ဖြစ်တော်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည့် ၎င်းဖြိုနဂရမြို့တော်၏ သဒ်တဘာသာ အမည်ပြအရာ၌ လွယ်လင့်တကူပြန်ဆိုတတ်ကြစေရန် အောက်ဘွဲ့နှိုက်ကြားချက် အခန်းကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော သဒ်တဘာသာ ရေးနှင့်အညီ Srinagara ဟုအမှတ်သင်္ကေတပြု လက္ခဏာနှင့်တကွ အက္ခရာအပြည့်အစုံ စာလုံးပေါင်းကို ရေးသားကြလေ။

http://www.dhammadownload.com

ဥဒ္ဒေသော်။ ။ဤကား ဆွမ်းခံကျေးဇူးအတွင်း ရှေးဟောခဲ့ပြီးဖြစ် အမည်ဖြင့်ပါသော ဥဒ္ဒေသော်ဟူသည် ဥဒ္ဒိဿတဖြည် အနောက်ဖြောက်ထောင့်အစွန်း ဒေလာင်ဂိုက္ကဒ်ရဲ ၂ နှင့် ၇ ခု အကြားလက်ဦးတွဲ ခုရံ ထက် ကာဘူဆိ (ကူဃဲ) မြစ်မြောက်ဘက်အနီး ပဂ္ဂုသာဂကြီးမြို့နှင့် မလှမ်းမကမ်းမှာ တည်ယိုင် ဖာဟိယနံစသော တရုတ်ပဉ်းကြီးများဤမှုံ့ယဖိုအလှည့်အလည် ဝင်ရောက်စဉ်က တွေ့ယိုခဲ့ကြောင်း ဆင်းတုံခရုးစဉ် မှတ်တမ်းပြုပုံများ၌ ပါယိုသော ထင်ရှားသော မြို့တမြို့ဖြစ်သည်။

ဆင်းမြို့အမည်ကို ကရစ်နှစ် ခြောက်ရာနှစ်ဆဲ့ကိုးခုနှစ်လောက်က ရောက်လာသော ဟူယင်ဆန်ဏ်မှတ်တမ်း မြေပုံ၌ Udyana ဟုအင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း ရေးသားပါယိုရာ ဆင်းစာလုံးပေါင်းကို အသျှိုက ဥဒယာန ဒထွေးနှင့်ယပက်လက် တခြားစီခွဲ၍ ပြန်ဆိုရေးသားကြသည်၊ ထိုသို့မရေးသင့် ဆင်းအမည်သည် သဒ်တဘာသာ အမည်ရင်းဖြစ်၍ဥဒျာနဟူ၍သာ ပြန်ဆိုရေးသားရမည်၊ ဆင်းသည် ပါဠိဘာသာအားဖြင့် ဥယျာန ပါကတဘာသာအားဖြင့် ဥဇ္ဇာဏဖြစ်သည်၊ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် အရံဥယျာဉ်တို့ဖြင့် သာယာလှပထျော်ဘွယ်ကောင်းသော အရပ်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ကိမ်းဗရိန် ဘာရတဝတ္ထု ရာဇဝင် မြေပုံမှာ ဤမြို့အမည်အရာ၌ သုဝဏ္ဏဟု သဒ်တဘာသာအားဖြင့် ပါယိုရာ ဆင်းအမည်သည်လည်း ဥဒျာနနှင့် အဓိပ္ပါယ်တူပင်ဖြစ်သည်။ သု၊ ကောင်းသော။ ဝဏ္ဏ၊ တည်ရာ မြေအတို့အရပ်။ သုဝဏ္ဏ၊ ဥယျာဉ်အရံတို့ဖြင့် ကောင်းသော သာယာလှပထျော်ဘွယ်သော အရပ်ဟုဆိုလိုသည်။

(သံပေါက်) ဒထွေးယပင့်၊ ရေးချနှင့်၊ ပြန်သင့်ကေနှုတ်။
ဒနှင့်ယကို၊ ခွဲ၍ဆို၊ လူဒိုလိမှတ်အပ်။
ကသို့မရတ်ဝင်း အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၂၁) ကာသိတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမျှတင်ခြင်း။ ။တိုင်းအမည် ကာသိတိုင်း ရှေးမြို့တော်ဟောင်းအမည် ဗာရာဏသီ ပါကတဘာသာအားဖြင့် ဗာဏာရသိ ယခုမြို့အမည် ဗဏာရသ် တည်ရာဌာနအားဖြင့် မြောက်ဘွဲ့ ဆာခါမဂဓနယ် တောင်ပိုင်း တောင်ဘက်ခွဲ ဗာရာဏသီ မိရိဇာပုရ၊ အရှေ့ဘက်ခွဲ ဗလိယာ ဃဇီပုရ၊ အနောက်ဘက်ခွဲ ပြတာပဂရ၊ အရှေ့ပိုင်း ဤအတွင်းမှာ တည်ယို၍ ခရိုင်နယ်အရှေ့တောင်ပိုင်းမှာ ပါဝင်သည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဗာရာဏသီ။ ။နောင်အခါ ဤဗာရာဏသီမြို့သည် ကေဒုမတီ ပြည်ဟူသော အမည်တွင်၍ အဓိပတြေယျ မြတ်စွာဘုရားသခင် အလောင်းတော် ဘွားမြင်စံနေတော်မူရာ မြို့တော်ဖြစ်လိမ့်မည်။

http://www.dhammadownload.com

ဤကာသိကိုင်း ဗာရာဏသည်ပြုတော်ကား ရှေးအခါကစ၍ ယခုအခါကိုင်အောင် တည်ရာဌာနစသည် အလွန်ထင်ရှားသည် ဆို၍ဖြစ်၍ အာဂျယ်ရေးရန် မလိုတော့ပြီ။

အမည်အားဖြင့် ဗာရာဏသိ ပါဠိနှင့် သင်္သကတဘာသာ အမည်ဖြစ်သည်(ဗာဇာရဏိ) ပါကတဘာသာအမည်ဖြစ်သည်(ဗဇာရဏသ်) Banaras ဟူသောအင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်း အရ ယခုရေးသား ခေါ်ဆိုကြသော အမည်ဖြစ်သည်၊ ဂုဏ်အမည်သည် (ပါကတ ဘာသာပ္ပ) ပျက်လွှာသော အမည်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်။

ကာသိနှင့် ကာသီတို့၏ ကာရန်ထူး လိင်ထူးနှင့် အနက်ထူးပုံ
ပုတ်ရုန်သံပေါက်

(သံပေါက်) ပုဗ္ဗဟုတ္တ၊ ဇာအန္တ၊ ရဿနှင့်လျှ ဟောဏ်ဟူ။ (ကာသိ)
ပုလ္လိင်ကာသိ၊ နဲ့ဟောဘိ၊ ဇာထိဖြစ်ပူ ဒြိဟောဟူ။
ကာသိသဒ္ဒ၊ ဣကာန္တ၊ လိင်္ဂထိပူ၊ ဒြိတော်ဟူ။ (ကာသိ)

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ပုလ္လိင်ဗဟုဝုစ် ဇာကာရံနှင့် ကာသိ သဒ္ဒါ တိုင်းနှင့် တိုင်းနေသူလူကို ဟောသည်။

ပုလ္လိင်ဧကဝုစ် ဇာကာရန့် ကာသိ သဒ္ဒါ နေကို ဟောသည်။
ဇာထိလိင် ဇာကာရန့် ကာသိ သဒ္ဒါ ပြုံကို ဟောသည်။
ဇာထိလိင် ဣကာရန့် ကာသိ သဒ္ဒါ ပြုံကို ဟောသည်။

ကာသိကိုင်းအကြောင်း ပြီးပြီ။

---

(၂၂) ပဏ္ဍုတိုင်း အကြောင်း

အကျဉ်းမျှဘဲခဉ်။ ။တိုင်းအမည် ပဏ္ဍုကိုင်း ရှေးပြုတော်ဟောင်း အမည် တာ မလိတ္တိ၊ တာမြလိတ္တိ၊ တမောလိတ္တိ၊ ယခုမြို့အမည် တမလုက် တည်ရာ ဌာနအားဖြင့် ဗင်္ဂလားနယ် အနောက်တောင်ပိုင်း မေဒဒိနီပုရ (မိဒနာပူဂ်) ဒိစတြိဝတ်နယ်များ ဖြစ်သည်။

အကျယ် ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ပဏ္ဍုတိုင်း။ ။ဝိဇျုဒုဘ (ဗုဓိသတ် ဆူဒွိယ စာအုပ်၌ လာသောအမည်) ဘေး မဖြစ်ဒိ ထွက်ပြေးနှင့်သော အသျှင်အာနန္ဒာ၏ ခမည်းတော် ဖြစ်သော အသိတောဒန သာကိဝင်မင်း၏ သားတော် ပဏ္ဍုသာကိဝင်မင်း တည်သောင်သော ကိုင်းပြည်။

http://www.dhammadownload.com

(ဂင်း ပဿု သာကိုဝင် မင်းသည် အသျှင်အာနန္ဒာ မထေရ်ဖြတ်နှင့် ထိတည်း သား ဟုတ်ဟန်မတူ၊ သာတူ မိခြား သားတော် ဖြစ်ဟန်တူသည်၊ အသျှင် အာနန္ဒာ၏ မယ်တော်ကား ဝေဒေဟီ မိဘယားကြီးတည်း။ ဤကား စကားချပ်)။

တာမလိတ္တိသည်၊ သိရိဓမ္မာသောက မင်းကြီး၊ သိဟိုဠ်ကွန်းသို့ ဒက္ခိဏာ သာခါ မဟာဗောဓိ တင်ပို့ရာဆဲဝ ဖြစ်သည်၊ တမောလိတ္တိနှင့် တာမြလိပ္တိကား သင်္ခတ ဘာသာ ဝေါဟာရတည်း၊ ဂင်း အမည်ဖြင့်ပင်၊ Tāmraliptī ဟု ကရစ် မပေါ် ဒို သုံးရာ့နှစ်ဆဲ့ရှစ် (၃၂၇)ခုနှစ် လောက်က ဖူဟီယ ရှေးဟောင်း မြေပုံနှင့် ဟမ်း အင်ပါရာ မြေပုံများတွင် ရေးသား ပါယ်သည်၊ ဂင်းပြို့ တည်ရာမှာ ယခုအခါ တာမလုက်၊ Tamluk ခေါ် မြို့၏တည်ရာ လောင်ဂိုတွဒ် (၀၀) လတ္တီတွဒ် (၂၂)နှင့် (၂၃) အကြား အရပ်ပင်တည်း၊ ပါကတ ဘာသာမှာလည်း ငါတို့မာဂဝ ဘာသာနှင့် အတူပင် တာမလိတ္တိဟု ခေါ်သည်၊ ဤကိုင်း အမည်အရာ၌ ပဏ္ဍရ ပဏ္ဍဝ ဟု တချောင်းငင် မပါဘဲ ဏ္ဍသံယုတ်နောင် ရကောက်နှင့် ဝပါ၍ ပျက်တတ်သည်၊ အထူး သတိပြုကြစေ။

(သံပေါက်) ပဏ္ဍရ ပဏ္ဍဝ၊ ရကောက် ဝ၊ ဆုံးကပါ၍ပျက်။
ပဏ္ဍုကုသာ၊ ချောင်းငင်ရာ၊ မည်မှာ မှန်ပျက်။

ပဏ္ဍုတိုင်း ပြီးပြီ။

အင်ဒိခန်ကျမ်းလာ မြို့ပေါင်း နှစ်ဆယ်သရုပ်

၁။ ဗာရာဏသိမြို့၊
၂။ သာဝတ္ထိ၊
၃။ ဝေသာလီ၊
၄။ မိထိလာ၊
၅။ အာဠဝီ၊
၆။ ကောသမ္ဗီ၊
၇။ ဥဇ္ဇေနီ၊
၈။ တက္ကသိလာ၊
၉။ စမ္ပါ၊
၁၀။ သာကလ၊
၁၁။ သုံသုမာရဂိရမြို့၊
၁၂။ ရာဇဂဟ၊
၁၃။ ကပိလဝတ္ထု၊
၁၄။ သာကေတ၊
၁၅။ ဇုန္ဒုဗတ္ထ၊
၁၆။ ဥက္ကဋ္ဌာ၊
၁၇။ ပါဠလိပုတ္တ၊
၁၈။ ဖေတုတ္တရ၊
၁၉။ သင်္ကဿ၊
၂၀။ ကုသိနာရာမ၊

ဤတွင် အဘိဓာန် ကျမ်းလာ ကိုင်းကြီးနှစ်ဆဲ့တကိုင်းနှင့် မြို့တော် တည်ရာ ဌာန စသည်များကို ပေါ် ပြခဏ်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၇) ဝိသခုပေါသထသုတ် ပါဠိတော်လာ တိုင်းကြီး သောဠသကို ပြဆိုခြင်း

ဤပဌမ ပြည်အတွင်း၌ အလွန်ဆင်ရွှားသော အဂိုတ္တရုနိကာယ် တိကနိပါတ် ဒုတိယ ပဏ္ဏာသက ဒုတိယမဟာဝဂ္ဂ ဒသမဝိသာခ ပေါသထသုတ် ပါဠိတော်လာ တိုင်းကြီး တဆဲ့ခြောက်တိုင်းကို မြို့တော်များနှင့် တွဲဘက်၍ ရှေးဦးစွာ သချပ်အစဉ်အားဖြင့် သိရန် ဖော်ပြချက် ဇယား။

ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်	ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်
၁။	အင်္ဂတိုင်း	စမ္ပါ	၉။	ကုရုတိုင်း	ဣန္ဒပတ္ထ
၂။	မဂဓတိုင်း	ရာဇဂဟ	၁၀။	ပဉ္စာလတိုင်း	ကမ္ပိလ္လ
၃။	ကာသိတိုင်း	ဗာရာဏသီ	၁၁။	*မစ္ဆတိုင်း	မစ္ဆံပုရ(မ)
၄။	ကောသလတိုင်း	သာဝတ္ထိ	၁၂။	သူရသေန၊	ဥတ္တရမထုရ(မ)
၅။	ဝဇ္ဇိတိုင်း	ဝေသာလီ	၁၃။	*အဿကတိုင်း၊	ပေါတလိ(မ)
၆။	မလ္လတိုင်း	ကုသိနာရာ(မ)	၁၄။	*အဝန္တိတိုင်း	ဥဇ္ဇေနီ
၇။	စေတိတိုင်း	သဟဇာတိ	၁၅။	*ဂန္ဓာရတိုင်း	တက္ခသိလာ
၈။	ဝံသတိုင်း	ကောသမ္ဗီ (မ)	၁၆။	*ကမ္ဗောဇတိုင်း	ဒ္ဝာရကာ

(မှတ်ချက်) ဤသောဠသတိုင်းသရုပ်နှင့် အရပ်ဒေသများကို မှတ်သားလွယ်ကူစေရန် သံပေါက်များ

(သံပေါက်) အင်- ပ- ကာကော၊ ဝဇ်- မလ်- နှော၊ ထည်လော စေ- ဝံ- ကု။
ပဉ္စ- မစ်- ဆူ- အသ်၊ အ- ဂန်- မှတ်၊ ထည်လတ် ကဝ်တခု။
တိုင်း သောဠသ၊ ဟော်ဖေါ်ပြ၊ မှတ်ကြ မျိုးသောတု။
အဂိုတ္တရ၊ ပေါသထ၊ မြွက်ဟ၊ သမ္မည်။

၍ အစဉ်ဇယား၌ (မ) အက္ခရာ ပြထားသော တိုင်းများကို ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိဓာန်လာ တိုင်းများ၌ မပါဝင် သေးသော တိုင်းများဟု မှတ်ယူကြ၍ *၌ခရေ ပွင့် လက္ခဏာပြ တိုင်းများကို ပစ္စုန္နအရပ် တိုင်းများဟု မှတ်ယူကြကုန်၊ တိုင်းကြီး တဆဲ့ခြောက်တိုင်း ကိုလည်း အောက်၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိဓာန်လာ (၂၁)တိုင်း၌ ပါဝင်သော တိုင်းကြီး (၁၁)တိုင်းနှင့် ထို၌ မပါဝင်သေးသော တိုင်းကြီး ငါးတိုင်း ပေါင်း (၁၆)တိုင်းဟု မှတ်ယူကြပါကုန်၊ ၎င်း ၁၆—တိုင်းတွင် အောက်၌ မပြရသေးသော

http://www.dhammadownload.com

တိုင်းကြီး ငါးတိုင်းကိုသာ ဤအခန်းဌ ပြဆိုအံ့၊ ၎င်းတိုင်းကြီး ငါးတိုင်းကား (၁) မလ္လတိုင်း၊ (၂) ဝံသတိုင်း၊ (၃) မဂ္ဂတိုင်း၊ (၄) သူဇသေနတိုင်း၊ (၅) အဿကတိုင်း၊ ဤငါးတိုင်းတည်း။

ဝိသာခ ပေါသထသုတ်လာ၊ ၎င်းတဲ့ခြောက် (၁၆) တိုင်း အနက်၊ ကမ္ဘောဇနှင့် ဂန္ဓာရတိုင်းကိုသည် ဣန္ဒိယပြည် အနောက် မြောက်ဘက်စွန်းမှာ တည်ယိုကြ၍ ၎င်းတို့မှ ကျန်တဲ့လေး (၁၄)တိုင်းကိုသည် ဣန္ဒိယပြည်တွင်းမှာချည်း တည်ယိုကြသည်။ ၎င်းတဲ့လေး (၁၄)တိုင်းတွင် မဿ အဿက အဝန္တိ သုံးတိုင်းသည် ပစ္ဆိမ အရပ်၌ တည်၍ ကျန်ဆယ် (၁၀)တိုင်းသာ မရှိမဒေသ၌ တည်ယိုသည်ဟု မှတ်လေ။

ဝံသ။ ။ထို့ပြင် ဗမာအက္ခရာ စာအုပ်နှင့် သိဟိုဠ်စာ အက္ခိုက္တိုရ် ပါဠိတော်များ၌ ဝံသကိုင်း နေရာမှာ ဝင်္ကတိုင်းဟု ပါဠိပျက်လျက် ယိုနေသည်၊ အထူးသတိယိုကြစေသောငှာ မဟာဇနပဒဇာတ် ဣန္ဒိယစာအုပ်၌ wainsa ဟု အမည်မှန် ပါယိုသည်ပင်။

(သံပေါက်) ဝံသ ဟုသာ၊ ၁၆၈၈၊ ဆုံးမှာရေးပ၊ သက္ခရ။ (သ အက္ခရ၊ ဝံသအမှန်)
ကဝဂ်၊ ကဏ္ဍဇ၊ တတိယေ၊ မဟေဆုံးက၊ ဂ-ကာရ၊ (ဝဂ်)အမှား။
တိုင်းကြီးနှစ်ချက်၊ တွဲကာဘက်၊ ဟောမြွက် သမ္မုဒ္ဒ။
ဝံသ စေဒိ၊ ကဝ်လျက်ယို၊ ဝေးအိဝဂ်၊ စေဒိပ။

ဝံသ စေဒိ ၂-တိုင်း နီးစပ်၍ ပူးတွဲဟောသည်၊ ဝေးလွှသော ဝင်္ကတိုင်းနှင့် တွဲဘက်၍ မဟော ထို့ကြောင့် ဝံသတိုင်းသာ အမှန်ဖြစ်ရမည် ဟူလို။

(သံပေါက်) ကမ္ဘော ဂန္ဓာ၊ တိုင်းမဿာ၊ အဿ အဝန္တိ။
ယင်းတိုင်းငါး၀၊ ပစ္ဆိန္တ၊ ဒေသရပ်မှာယို။
ကျန်တိုင်း ဆယ့်တစ်၊ မရှေတော်၊ တည်လစ်အမှန်သိ။
ကမ္ဘော ဂဇ္ဈ၊ တိုင်းဒွယ၊ မှတ်ကြဇ္ဈိ၊ ဖြင်ဘက်ယို။
ကျန်ဆယ့်လေးပါး၊ တိုင်းများကား၊ မှတ်သဘးဇ္ဈိ၊ အတွင်းယို။

ဤသောင်္ဇသ မဟာဇနပဒကို အဋ္ဌကဒိပါတ် ပဉ္စမပဏ္ဏာသက စတုဏ္ဍဒါနဝဂ်မှာလည်း ဟောတော်မူထွက် ယိုသည်ကိုလည်း သတိပြုကြကုန်။

မှာထားချက် ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

(၁) မလ္လတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ဤတိုင်းအမည် မလ္လဘုံဝိုင်း ရှေးပြုတော်ဟောင်းအမည် (ကုသိနာရာ) (ကုသာဝတီ) ယခုပြုတော်အမည် ကာဆီယား တက်စိုရီယာ (တသိလဒေဝရီယာ) တည်ရာဌာနကား အယောချာနယ် အရှေ့ပိုင်း ဂေါရခ္ခပုရ (ဂိုရခ်ပုရ်) နှင့် စိဟာရနယ်မြောက်ပိုင်း ဆပရာ (ချပ္ပရား) စီရင်ရပျားဖြစ်သည် ကာဆီယာ အနောက် တဖိုင်ခွဲ ဗိဂ္ဂာနံပုရ ရွာငယ်သည်ပင် ကုသိနာရုံပြည်ဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

မလ္လတိုင်း။ ။မလ္လတိုင်းသည် ဗုရားအလောင်းတော် မဟာသုဒဿန စကြာမင်း ကုသမင်းလုံ ဖြစ်ဘူးသော တိုင်းဖြစ်သည်။

ကုသိနာရုံ။ ။ကုသိနာရုံပြည်သည် ပင်းမင်းများလက်ထက်၌ ကုသာဝတီပြည်ဟု တွင်ခဲ့၏။

(သမ္မာရေးချနှင့် ကုသာဝတီဟု အမည်မှန်ရေးဘတ်တတ် စေရမည်) ဂင်းမြို့တော်တည်ရာမှာ ကာဆီယာ၏အနောက်ဘက် တဖိုင်ခွဲလောက်အရပ်မှာ တည်ယိုသည် ယခုအခါ ဗိဂ္ဂာနံပုရဟုခေါ်ကြသော ရွာငယ်တခုသည်ပင်လျှင် ရှေးက ကုသိနာရုံပြည် တည်ရာဖြစ်သည် ဂင်းကုသိနာရုံပြည်မှအနောက်တောင် မိုင်ဝက်ခန့်အရပ်၌တည်ယို့သော မတကုမာရ (မ္ဘတကုမာရ) ဟူသောမာဂဓနှင့် သခ်တပုန်တို့မှ ပျက်၍ ဟိန္နူလူမျိုး များက မာဆကုဝင်ဟု ခေါ်ကြသော ဌာနသည်ပင်လျှင် မြတ်စွာဗုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူရာ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ် ဖြစ်သည်။

မကုဋဗန္ဓန်။ ။ဂင်းမာဆကုဝင်ရှိ အရှေ့တဖိုင်သာသာ အရပ်၌တည်ယို့သော ရာမဘာရ သို့မဟုတ် ဒေဖိည္ဇာန (ဒေဖိစ်ဆာန်) ဟုခေါ်သော အရပ်သည်ပင်လျှင် မလ္လာမင်းများ ဥဿျောင်မကိုင်ဆောင်း စိုက်တုံးဖွဲ့ရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မကုဋဗန္ဓန အမည်ရသော ဗုရားရှင် ဥတုဇရုပ်ကလာပ်တော် တေဇောဓာတ်လောင်ရာ သုသာန် သင်းချိုင်းတော်ဖြစ်သည်။

ဟိရညဝတီ။ ။ဂင်းသည် ဗိဂ္ဂာနံပုရ ရွာမှအရှေ့မျက်နှာအရပ်၌ တောင်ဘက်သို့ စီးဆင်းထွက်ယို့သော ဗိဂ္ဂာနံပုရ–ဂံဝကာနဒီဟုခေါ်သော မြစ်ငယ်သည်ပင်လျှင် မဟာ ပရိနိဗ္ဗာဏသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ဟိရညဝတီမြစ်ဖြစ်သည်။

ဂင်းကုသိနာရုံပြည်သည် ဒုတိယ, ခဲ့ ပရိနိဗ္ဗာဏ စံလွန်တော်မူရာ သံဝေဇနီယဌာန အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂေါရိခါးနှင့်နေဝါဒိ။ ။ဤနေပါဝဲနိုင်ငံကို ရာဇပုတ္တ အမျိုးဇာတ်ယိုသော ဂေါရခါးလူမျိုးတို့ မသိမ်းပိုက်ပဲ ကိုင်းရင်းသား နေဝါဒိလူမျိုးတို့ပင် ပိုင်ဆိုင်ကြရာ ကရစ်သကရဖ် တထောင့်ခုနစ်ရာ ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်မှာ ဂေါရခါးကျိုက နေဝါဒိတို့ လက်မှသိမ်းယူကြပြီး ယခုတိုင် အုပ်ချုပ်ထွက်ယိုကြသည့် ၎င်းဂေါရခါးတို့ကား ဟိန္ဒူ ဘာသာဝင် ဟိန္ဒူဇာတ် ယိုကြသူများဖြစ်၍ တိုင်းရင်းသား နေဝါဒိတို့ကား ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင် သာကိယ သာကိဝင်အမျိုးဇာတ်ယိုသူများဖြစ်ကြသည် ၎င်းနေဝါဒိလူမျိုးများ အုပ်စိုးစဉ်အခါက ဤကုဆိနာရုံပြည်သည် နေပါထိုနိုင်ငံအတွင်းမှာ ပါဝင်ထွက်ယိုသည့် ဤအကြောင်းကို ဟူယင်ဆန်မှတ်တမ်းမှာ ပါယိုသည်အပြင် ရှိက်သ်ဒေးဗသ် ရေးသား သော ဗုဒ္ဓိသ်တ် ဣဋ္ဌိယမြေပုံ စာအုပ်မှာလည်း နေပါထိနယ်အတွင်းမှာပင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသည်။

နေဝါဒိနှင့်ဗမာ။ ။၎င်းနေပါလတိုင်းရင်းသား နေဝါဒိလူမျိုးများသည် ဗမာ များနှင့် အနေအထား အသွင်အပြင် များစွာတူလှသည့် အကြောင်းအနည်းငယ် ဖော်ပြ ဦးအံ့။ ယခုမော်လမြိုင်မြို့ ငါတို့တောင်ပေါက်ကျောင်းတိုက်မှာ နေဝါဒိနိုင်ငံမှ လာရောက် ပညာသင်ကြားထွက်ယိုသော ငါတို့တပည့် နေဝါဒိလူမျိုး ရဟန်းတော် တပါးယိုရာ ၎င်းရဟန်းတော်သည် သက္ကဝံသ သာကိယအနွယ်ဖြစ်၍ ဘွဲ့အမည်အား ဖြင့် သက္ကာ နန္ဒ အမည်ယိုသည် အသွင်အပြင် အနေအထားအား ဖြင့် မြင်ရသူတိုင်း ဗမာလူမျိုး ပဲဟု မှတ်ယူလောက်အောင် ဗမာနှင့်တူလှသည့် စကားပြောသံကြားရသည့် အခါသာ လူမျိုးခြားမှန်း သိကြရသည်၊ အချို့ကရှေးဦးအစ၌ ဗမာလူမျိုးက ဟိန္ဒူစကားတတ်ပြီး ပြောနေသလားဟု ထင်မှတ်ကြရသည် (၎င်းတို့သည် တိုင်းရင်းဘာသာ နေဝါဒိစကား အပြင် ဟိန္ဒူစကားကိုလည်း နားလည်ပြောဆို တတ်ကြသည်) ၎င်းပြင် နေဝါဒိ စကားနှင့် ဗမာစကားအချင်းချင်း နီးကပ်ဝေ့ထွက်ယိုကြောင်း သိရသည် ၎င်းကိုထင်ရှား အောင် အောက်၌ အနည်းငယ် ဖော်ပြလိုက်သည်။

ဗမာနှင့် နေဝါဒိစကား တူမျှသော ဝေါဟာရများ

	နေဝါဒိဘာသာ	ဗမာဘာသာ
	မိး	မိး
	အပူ	အပူ
	လမ်း	လမ်း
တသဒ္ဓါ၏အနက်	ထိ	ထိ
တန်ခူးစသော	လ	လ
မစ္ဆသဒ္ဓါ၏အနက်	ငါး	ငါး

http://www.dhammadownload.com

နိုးကင်သောဝေါဟာရစကားများ

နား	နှာ
ပျက်စ	မိခါ
နွံ၌	နှယာ
လက်	လှာ
ဒန္တသန္ဓါ၏အနက်-သွား	ဝါး

ဤကား အပြက်မျှ ထုတ်ဖော်ပြဆိုချက်ပေတည်း။

(၎င်းတို့ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရာဘာသာအယူနှင့်ငါတို့ဗမာလူမျိုးများဘာသာအယူ ဗုဒ္ဓဘာသာချင်း ထပ်တူယှဉ်သည်ကို ငါတို့ကိုယ်ဘိုင် သိယှိရခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း (နေပါလိ) နိုင်ငံ ကဝိလဝတ္ထုပြည်မှ ငါတို့ဗမာမိုင်ငံ၊ အညာ၊ ပဉ္စာတကောင်း စသော ပြည်များသို့ ကုန်းကြောင်းခြေကျင် သွားလာရောက်ပေါက်ရန် မစွမ်းဆောင်နိုင်လောက် အောင် လမ်းခရီးအကြာင်း၌ ခြားဆီးကာကွယ်၍နေသော တောကြီးတောင်ကြီး ပယ်လယ် ကြီးများမယှိသဖြင့် ကုန်းကြောင်းခြေဖျင်လွယ်ကူစွာနှင့် သွားလာပေါက်ရောက်နိုင်သော အခြေအနေကို ငါတို့ကိုယ်ဘိုင် မြေပုံများ၌ ကြည့်ရှု၊ ငါတို့ကျောင်းတိုက်အတွင်းယှိ နေဝါခိုလူမျိုးများနှင့် နှီးနှောမေးမြန်း၍ သိယှိမရခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ငါတို့ ဗမာများသည် သာကီဝင်အမျိုးအနွယ်အဆက်မှ ဆင်းသက်၍ လာခဲ့သော လူမျိုးများ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာမှတ်တမ်းတင်၍ စိရင်ရေးသားထားခဲ့ကြပေသော ရာဇဝင်ကျော် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး ရာဇဝင်လတ် ရာဇဝင်သစ် မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးစသော ရာဇဝင်ရေး ရှေးဆရာကြီးများ၏ ဣတိဟာသစကားကို ယုံမှားမဘက် လေးနက်ခိုင်ခံ့စွာ ယုံကြည်မှတ်သား ထိုက်ကြပေသည် မှတ်သားကြလေ)၊ ဤကားစကားချပ်။

၎င်းဂေါရိခါး လူမျိုးများထံမှ ကရစ်သကရဇ် တဖောင့်ရှစ်ရာ့ တဆယ့်ငါး (၁၈၁၅) ခုနှစ်လောက်မှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရမင်းများက ကုသိနာရုံဖြည့် အပါအဝင် ဂေါရခ္ခပုရနှင့် ချပ္ပရားစိရင်စုများကို တဘန်တိုက်ခိုက် သိမ်းယူကြပြန်သည်။

၎င်းအကြောင်းကို အကျယ်သိလိုက ဗင်္ဂါလီဘာသာ အဘိဓာန်နှင့် ကွဲပြီယရာဇဝင် ချုပ်ကို ကြည့်ကြလေ။

နေ့ဝါရ့, နေ့ပါလ့, နေ့ဝါရိ, နေ့ဝါလိမှတ်ချက်

(သံပေါက်) ဝ ကိုကား ပ၊ ရ ကို လ၊ ပြုထနေ့ပါလ ခေါ်ရာ။ (နေ့ပါလ်)

နေ့ဝါရပုဒ်၊ အရင်းထုတ်၊ မှန်ဟုတ်မှတ်ပါ ပညဝါ။

ပစ္စဝေက္ခဏာ ပုဒ်ပဒ၊ တဝမဟာ သာလသုဒ္ဓ၊

ဥဒါဟရဏ၊ ပုံစံပြ၊ မှတ်ကြ၍မှာ ပဏ္ဍိတာ။

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပါယ် (က) နေဝါရ နေဝါန် (ခ) နေပါလ နေပါလိယျာရ (က) သည် မူလပဒ ကာရိယ ပုဒ်ရင်း (ခ) သည် မူလိပဒ ကာရိယပုဒ်များဖြစ်သည်၊ ဝကို ပ,ရကို လ ပြု၍ ပစ္စုပ္ပန္နဝေါ ပုဂ္ဂလော မဟာသာလပုဒ်များ ပြီးသကဲ့သို့ ထို့အတူ နေပါလပုဒ် ပြီးပုံကို မှတ်ရမည် ဟူလို။

ကာကေ ဝါရယ မဒ္ဒုမှာ ဟူသော ဥဒါဟရဏ်မျိုးမှာကဲ့သို့ ဤ၌ ဝါရသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုလည်း ဂရှာဏာဂြပင် ဟုမှတ်ယူရမည် ထို့ကြောင့် အောက်သက္ကတိုင်း၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့သော ပါလပုဒ်၏အနက်နှင့် ဤ၌ ဝါရပုဒ်၏အနက်ကား ခြားနားခြင်းမယ်တော့ပြီဟု အထက်အောက် စကားနှစ်ရပ် ညှိယှဉ်း၍မှတ်လေ။

အနုဝိယ သရက်တောဘုဝိနှင့် အနောမာမြစ်။ ။မည်မယုတ် ဥတ္တမဏ္ဍ ဝါစက အနောမ သဒ္ဒါကိုစွဲ၍ မာဂဓဘာသာအားဖြင့် အနော မာ ငါတို့ဗမာဘာသာအားဖြင့် အနော်မာ ဇာတိယတိုင်းသားများ၏ အခေါ်အားဖြင့် အောက်မိဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ရှစ် (ဂ)ဥသဘ အကျယ်သောမြစ်ကို ဘွားဘက်တော် ကဿက မြင်းတော်ဖြင့် ခုနှက်ချောက်ချားခတ်တော်မူ၍ ဟိုမှာဘက်ဂင်းအနီးဒွ် ပေါရာဏက သဟာယအစစ် မိတ်ဆွေကြီး ဖြစ်ပေသော ဃဋိကာရ ဗြဟ္မာလှူဒါန်း ဆက်ကပ်အပ်သော သင်္ကန်းကို ဆင်မြန်း၍ ဂဟန်းပြုတော်မူပြီးနောက် ပဇ္ဇဇ္ဇာမူလက ဗိတိသုခဖြင့် အာဟာရမသုံးပဲ နှုလုံး ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သိတင်းသုံးနေထိုင်ရာဖြစ်သော အနုဝိယသည် မလ္လာမင်းများပိုင် နိုင်ငံအတွင်း ကုဆိနာရုံမှ အရှေ့တောင်အရပ်၌ တည်ယှိသော အနုဝိယမ္ဗဝန သရက်တောအရပ် ဥယျာဉ်ကြီးပင်တည်း။

အနော်မာ မြစ်သည်လည်း ဃောဃရာ ဃာဃရာဟု ယခု ခေါ်ကြ၍ သဒ်ဘ ဘာသာအားဖြင့် သရယူဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော သရဘူမြစ်လက်တက်ဖြစ်၍ တည်ရာအားဖြင့် ယခုအခါ ဗဿီ စိရဋ္ဌအတွင်းယှိ ကျန်ဒေါက်လိရွာ အနီးမှာ တည်ယှိထွက် ဂေါရက္ခပုရနှင့် ဗဿီစိရဋ္ဌအတွင်း စီးဆင်းထွက်ယှိသော ဇွန်ဒိယ တိုင်းသားများက အောက်မိဟု ခေါ်ကြသော မြစ်ငယ်ပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် နေရာဒေသအမြစ်အနီး မြစ်ငယ်တခုကို ကုလားများက အနော်မာမြစ်ဟု ပြောဆို၍ ပြုတတ်ကြသည်ကို မမှတ်ယူအပ်။

အနော်မာမြစ် တည်နေရာအရပ်နှင့် ဗုဒ္ဓဂေါလောင်း ဆံတော်ပယ်၍ သင်္ကန်း ဝတ်တော်မူရာ ရွာများကို ဇွန်ဒိယပြည် ကမ္ဘည်းကျောက်စာဘက်ဆိုင်ရာ အဝိုးရမင်းတို့ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ဖော်ပြဦးအံ့။

http://www.dhammadownload.com

ဗဟို့ ဘိဂုဏ်ရအတွင်းမှာ ကျန်ဒေါက်လီခေါ် ရွာ၏အနီးမှာ အနော်မာမြစ်တည်ယို့ သည် ဂုဏ်းကျန်ဒေါက်လီရွာမှ မြောက်သုံးမိုင်အကွာတွင် ရူရေယျ (ကျူရေယ) ခေါ် ရွာ၌ ဗုရားအလောင်းတော် ဆံတော်ပယ်သည့် ကျန်ဒေါက်လီရွာမှ အရှေ့တောင် သုံးမိုင်ခွဲလောက်မှာ (ကဆေယရ်) ရွာယို့ရာ ဂုဏ်းရွာ၌ သက်နိုးဝတ်တော်မူသည့် ဂုဏ်းအနော်မာမြစ်သည် ကပိလဝတ္ထုမှ အရှေ့ဘက် ဒိုင်လေးဆယ်အကွာ တည်ယို့သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

(သံပေါက်) ကျန်ဒေါက်လီရွာ၊ ဥနိုးမှာ၊ ယို့ရာစင်စစ် နော်မာမြစ်။
ဗဒ္ဓိတွင်းမှာ၊ ကျန်ဒေါက်ရွာ၊ ယို့ရာသည်ဖြစ် မှတ်ပါလစ်။
ကျန်ဒေါက်လီရွာ၊ ဥဘွာ၊ ဒိုင်ကွာဝေးလစ် သုံးဝင်စစ်။
ရူရေယ (ကျူရေယ) ခေါ်၊ ဆိုရွာသေဉ်၊ ကိုယ်တော်ဝင်စစ် ဆံပယ်လစ်။
ကျန်ဒေါက်လီရွာ၊ ရှေ့တောင်မှာ၊ နဲ့ပါဟူလစ် သုံးဒိုင်ခေတ်။ (သုံးဒိုင်နဲ့)
ကဆေယရ်ခေါ်၊ ရွာဒ္ဓိသေဉ်၊ ဆင်တော်ဟူလစ် သက်နိုးသစ်။
ကဝိလမှာ၊ အရှေ့ကျ၊ ဒိုင်ကစင်စစ် လေးဆယ်ဖြစ်။
ဆိုအရှစ်မှာ၊ အနော်မာ၊ ယို့ရာသည်ဖြစ် ဆုံးဖြတ်လစ်။
ကျောက်စာဌာန၊ ဥဒ္ဒိယ၊ ဆိုထစင်စစ် မင်းကြီးဖြစ်။
(မစ္ဆတာ ကနိန်ဂဟန်) ကျောက်စာဌာနမင်းကြီး။

ကဏ္ဍကမြင်း အဆုံးအဖြတ်။ ။ဤ ဘွားဘက်တော်မြင်း၏ ကဏ္ဍက ဟူသော အမည်အရာ၌၊ အရှိနရဝဂမ္ဘကဲ့ ကဏ္ဍကံနာမ တဂုဂိဝဂမာဟာရ ဟူသော ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ ဂုဏ်အမည်ကဲ့, ကဏ္ဍက် ဟူသော မဟာဗောဓိဝင်ကျမ်း များနှင့်အညီ ကဏ္ဍကဟု ကကြီး အကွာရာနောင် ဒနှစ် ပဋ္ဌမကွာရာ နှငယ်အောက်က ဒုတိယကွာရာ ထဆင်ထူး ပုင်းနောက် ကကြီးအကွာရာနှင့် အမှန်အကန် ရေးဘတ်တတ် ကြစေရမည်၊ သိုးမွှေး စသော လိပျာရမျာများမှာလည်း ဂုဏ်းအတိုင်းပင် ယို့ကြသည်။ (kanthaka လန်ဒန်မြို့က ဇာတ်စာအုပ် နိဒါန်းယို့ အမည်မှန်ပါ၌) ပါကတ အဘိဓာန်မှာ လည်း ဤအတူပင် ယို့သည်၊ ဗမာစာများမှာကား လည်ပင်းလည်ချောင်း ဟောပုဒ်မှာ ကဲ့သို့ ကဏ္ဍက ဆူးငြောင့်ဟောပုဒ်မှာ ကဲ့သို့ ကဏ္ဍက ကဏ္ဍိက စသည်ဖြင့် အမည် အကွာရာအမျိုးမျိုး ပျက်လျက်ယို့လေသည်၊ ပညာယို့များ အထူးသတိယို့ကြစေ။

'မဟာဗောဓိ ကဏ္ဍိကမြင်း'။ ။(ဝမ္မရာသိပ္ပို) အရှိနရ ဝဂမ္ဘကဲ့ အလောင်း တော်မြတ်၏ ရန်သူဖြစ်သော လူသာမန်လို့ထင်ကဲ့ မြင်သော မင်းအပေါင်းကို ထောင်း ထောင်းကြေညက် ဖျက်ဆီးနေ့နွေးက နိုင်သော ကဏ္ဍက် နာမ၊ ကဏ္ဍက အမည် ယို့သော၊ ဝဂုဂိဝရံ၊ ငါ၏ ဘွားဘက်တော် မြင်းမြတ်ကို။ အာဟရ၊ သင်ဆန္ဒ အမတ်ကုန်းနှိုး

http://www.dhammadownload.com

တင်၍ ပြင်ဆင် ဆောင်ယူခဲ့လေ့ ဟု အနက်ယောဇနာလေ၊ မင်္ဂလကဗျိုဒ် မင်္ဂ ဝိလောလနေဟု ဓာတ်နက် ဖေါ်လေ။ ဂဏ သဒ္ဒါ သင်္ဂါမ ပရိယာယ်။

ဗုဒ္ဓသမ်တ ဘာသာ လလိတဝိတ္ထာရ ကျမ်းဒ္ဓလည်း လည်ချောင်းဟော ပုဒ်မှာ ကဲ့သို့ ကဗျာက ဟူ၍ ပါဠိယ်သည်၊ သို့ယ်သော်လည်း ၎င်းကျမ်းသည် ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌ ကထာနှင့် မဟာဗောဓိ ဝံသ စသော သာသနိုက ကျမ်းဂန်ကြီးများထက် သာလွန်၍ ဂါရဝ ဘာဇန မဖြစ်တော့ချေ။

ဤကဏ္ဍကအမည် မှတ်လွယ်ရန် သံပေါက်များ

(သံပေါက်) နှ ထ ဒွယာ၊ ဘဏ္ဍာ၊ ဆင့်ပါဆုံး စ က ကာရ။
သဟဇာတော်၊ တုရင်္ဂါ၊ သုဒ္ဓါနာမ ကဏ္ဍက။
နာမာနုရူပါ၊ ထောမနာ၊ ပြုရာဗုဒ္ဓ ကျမ်းဝံသ။ (ဗုဒ္ဓဝင် ဥဒ္ဒကထာ)
မဏ္ဍက ခွဲ၊ နှလုံးထဲ၊ မလွတ်ဆိုက မှတ်သားကြ။ (ကဏ္ဍက အမှုန်)
ယင်းနှင့်မတူ၊ ပါဠိနေရူ၊ ပျက်ဟူမှတ်ကြ ပဏ္ဍိတ။ (ကဏ္ဍက ကဏ္ဍိက ကဏ်ိက ကဏ်ိက အမှား အမျက်)

ဆန္ဒအမတ်။ ။မင်းတိုင်ပင်အမတ်၊ အသဃောသရေး ဗုဒ္ဓသမ်တဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိတကျမ်းဒ္ဓ ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာများနှင့်အညီ၊ ကဏ္ဍက အမည်မှန် ပါယ်ပုံနှင့် ဆန္ဒ အမည် အရာမှာ ဆန္ဒက အမည်ပါယ်ပုံကို မှတ်သားရန် ဂါထာ—

တုရဂါဝစရံ သဗောဓယိတ္ဘာ၊ ဇဝိနံ ဆန္ဒက ဒိတ္တ ဒိတျုဝါစ။
ဟယ .မာနယ ကဏ္ဍကံ၊ တွရာဝါ နဿိတံ ပြာပ္တုမိတောဒျမေဝိယာသာ။

ဤဂါထာကား ဝိသမပါဒဒ္ဓ် တခဲ့တစ် (၁၁)လုံး သဂိဏ်း၊ ဇဂိဏ်း၊ ဂရုနှစ်လုံး သမပါဒဒ္ဓ် တခဲ့နှစ် (၁၂)လုံး သ- ဘ- ရ- ယ- လေးဂိဏ်းတို့ဖြင့် ဘွဲ့စီးအပ်သော အဋ္ဌသမ မာလဘာရိဏီ ဂါထာတည်း၊ ၎င်းကား ဝတ္တောဒယ ဆန်းကျမ်းဒ္ဓ် မလာမယို သမ်တဘာသာ ဆန္ဒောမဏ္ဍရိ ဆန်းကျမ်းဒ္ဓသာ ပါယ်သည်။

ဘနက်ကာဒီး ။သေး၊ ထိုအလောင်းတော် မင်းမြတ်သည်။ ဇဝိနံ၊ ထွင်မြန်ခြင်းယို့ သော။ ဆန္ဒက်၊ ဆန္ဒကအမည်ယို့သော။တုရဂါဝစရံ၊ မြင်းတော်ခံအမတ်ကို။ဗောဓယိတ္ဘာ၊ ဖိုးတော်မူ၍။ တွရာဝါနံ၊ လေနှင့်မခြား ထွင်ထွားသော အဟုန်ယို့သော။ ကဏ္ဍက်၊ ကဏ္ဍက အမည်ယို့သော။ ဟယံ၊ ငါ၏ဘွားဘက်တော်မြင်းမြတ်ကို။ အာနယ၊ ကုန်းဖို့း တင်၍။ သင်ပြင် ဆောင်ယူခဲ့လေ့။ ဣတေး၊ ဤသေခြင်း မကင်းသော လောကတွင်းမှ။ အမ္မတံ၊ သေဘေးကင်းလွတ် နိဗ္ဗာဏ်ဓာတ်သို့။ အဒျ၊ ယခု။ ပြာပ္တုံ၊ လျင်မြန် ထုတ် ချောက် ရောက်ရန်အလို့ငှါ။ ဣတ္ထံ၊ ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကြားအားဖြင့်။ မေ၊ ငါ

http://www.dhammadownload.com

အလောင်းတော်မြတ် လောကနှက်၏။ ဝိယာသာ၊ အလိုဆန္ဒ တောင့်တခြင်း ဖြစ်တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥဝါစ၊ မိန့်ဆို ဖြောက်ကြားတော်မူပြီ။

သို့သော် ပေါရာဏာက၊ သာသနိက မာဂဓကျမ်းဂန်ကြီး များမှာကား ဖုံးလွှမ်းခြင်း အနက်ဟောပုဒ်များကဲ့သို့ သံဝရဏာဏ္ဍ, ဆဒ္ဒ ဓာတ် တ ပစ္စည်းဖြင့် ပဒနိပ္ပန္နဖြစ်သော ဆန္နသဒ္ဒါဖြင့်ပင် အမည်လာယိုကြသည်၊ ထို့ကြောင့် မဟာဗောဓိဝံသကျမ်း၌ အစ္ဆန္နဿ ဝဏ်ဆန်း အာမန္တေတွာ၊ ဇိနစရိတ ကျမ်း၌ အစ္ဆန္နဿ ဝဏ်ဆန်း အာမန္တေတွာ ကထေသိဒ်၊ ဟု နာမာနုရူပ ထောမနာလင်္ကာရပြေ ဝိသေသန အစ္ဆန္နဿ ဝဏ္ဏ ပုဒ်နှင့်တကွ ဆန္နအမည်ကို မိန့်ဆိုတော်မူကြပြီ၊ အစ္ဆန္နဿဝဏ်ကို မဖုံးမဝိတ်သော နားနှစ်ဘက်ယိုသောဟု အနက်ယောဇနာလေ၊ ထို့ကြောင့် ဆန္နဟုသာ ဒန္တ်ဇ နသံယုတ်နှင့် ရေးသားသင့်သည်။

ဘွားဘက်တော် ခုနစ်ဦး အဆုံးအဖြတ်။ ။ဤအရာ၌ စကား အထွင်းသင့်၍ ဘွားဘက်တော် ခုနစ်(၇)ဦးအရာမှာ အာနန္ဒာကို ထည့်သွင်းသင့်သည်၊ အာရော ဟဏိယ ဆင်ကို (သို့မဟုတ်) အာဇာနိယ ဆင်ကိုထည့်သွင်းသင့်သည်ဟု ကျမ်းဂန်များ၌ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ယှိနေသည်ကို ပဏ္ဍိတ ဓာတိက သုတကာမ ဘူတကာမီ ပုဂ္ဂိုလ်များမှတ်သားကြရန် အဋ္ဌကထာ အကိုးအကားများနှင့်တကွ သိသာရုံဆုံးဖြတ် ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီးအံ့။

ဇကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိရ် အဋ္ဌကထာ ဇတဒ္ဒဝဂ် အဖွင့် ကာဠဒဒါယိ ဇတဒ္ဒပြ အရာ ဗမာနှင့် သီဟိုဠ် ခရုစာ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာများမှာ အာရောဟဏီယ ဆင်ဟု လာယို၏၊ ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ သဟဇာတ ပရိဿ္သေဒ ပြအရာနှင့် ဓာတ် အဋ္ဌကထာ နိဒါန်း ကာဠဒဒါယိ ထေရုဂါထာ အဋ္ဌကထာ သီဟိုဠ်ခရုစာများမှာကား အာဇာနိယ ဆင်ဟု လာယိုသည်။

ဗမာ သီဟိုဠ် ယိုးဒယား အက္ခရာစာသုံးမျိုး မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ပူဇဒကဏ္ဍ ကဒန္ဒသုတ် အဖွင့်၌ အာနန္ဒာ ဗုရာဂုဏ် အောက်ငယ်ကြောင်း အဆိုယိုသည်၊ ဗူဇ္ဈဝိတာမေတိ အာနန္ဒဏ္ဍော ရဿဝါ သန္တိက် အာဂတ္တာ (ဇကနိပါတ်) သိလဝဏ် တိပလ္လတ္ထမိဂဇာဝဲ) ဤပါဠိဖြင့် အာနန္ဒာမဏ္ဍဂါသည် ဝိဒိခမည်းတော် ဗုရာသခင်၏ တဝမ်းကွဲ ညီတော်ဖြစ်၍ မိဒိ၏။ ဝါ၊ ရာဟုလာ၏ တဝမ်းကွဲ ဘထွေးတော် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုသည်။

သုတ်မဟာဝါ မဟာနိဒါနသုတ် ပုံကာမှာ ဗုရာအလောင်း ပဋိသန္ဓေ ယူတော်မူသော နေ့မှာပင် အသျှင် အာနန္ဒာလည်း ပဋိသန္ဓေယူကြောင်း အဆိုယိုသည်၊ ဗုရာအလောင်း ဘွားမြင်တော်မူသော နေ့မှာပင် ဘွားမြင်ကြောင်းကား အဆိုမယို။

http://www.dhammadownload.com

ဤအရာ၌ ပညာယိများ အသူးစဉ်းစားကြလေ၊ နှစ်ပေါင်း လေးရာ (၄၀၀) ကျော် ငါးရာ (၅၀၀)လောက်က စ၍ပင် ဗမာ့သာသနာ ပျံ့လက်ကျမ်းစာများ၌ သွား ဘက်တော် အာနန္ဒာဟုသာ အသိုယ်ကြသည်။

နေ့ချင်းဘွားဘော် တကွမြွေသား ယသော်ဝရာ အာနန္ဒာက စသည်အပြား ခုနစ်ပါးတွင် (အသျှင်မဟာရဋ္ဌသာရသို့ အင်းဝ တန်တားဦး မင်္ဂလစေတိတော်တည် မော်ကွန်း) ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းနှင့် ဂါထာ (၆၀) ပျံ့မှာလည်း အသိုယ်သည်။

ဘွားဘက်တော်ကား အာနန္ဒာနှင့် ယသော်ဝရာ မဟာဇော့ဓိ ကဏ္ဍိကမြင်း (ဝမ္မရာသိပျံ့)

ငါ့ညီဘွားဘက် ဇာတဒဂ်လည်း ငါးချက်ပြည့်ဟုနဲ့ သူမတန်သည် အာနန် ခေါ်ကြ ခုခါတည်း။ (ဥမ္မာဒန္တီပျံ့)

ညီတော်အာနန် မြင်းတော်ကန်က (၀၆) တပြိုင်နက်ဖြစ် ဘွားဘက်တော်စစ် ဤခုနစ်နှင့် (မခါဒေဝပျံ့သစ်) ဤသို့ စပ်ဆိုခဲ့ကြသည် ဟူလို။

ဆုံးဖြတ်ချက် သံပေါက်လက်ခံများ

(သံပေါက်) အာရောဟဏီယဆင်၊ ဘွားဘက်တွင်၊ အရံတ်ကျန်းမူ၊ ဝိန်ဒွန်းကြူ။
ဝိနည်းဋီကာ၊ ဆာရတ္ထာ၊ ကျန်းမာလည်းမူ၊ ထို့နည်းတူ။
အာဇာနီယဆင်၊ ဘွားဘက်တွင်၊ ဗုဒ္ဓဝင်မူ၊ ဆိုဝိန်းကြူ။
ဇာတကနိဒါန်၊ တထေဝ၊ ထေရဂါထာဘူ။
ဗူဇ္ဈဒုက္ခွန်၊ ဌကထာမှန်၊ အာနန်ယော်ဟူ၊ ဝိန်ဒွန်းကြူ။
(အာနန္ဒာက အင်္ဂယော်ဟူလို)
သန္ဓေယျရုက်၊ ဥူအချက်၊ ဝိန်ဖြွက်ဋီကာဟူ။
(သုတ်မဟာဝါမဟာနိဒါန် သုတ်ဋီကာဟူလို)
ဘွားချိန်ဘွားရုက်၊ ဘူမပြွက်၊ လေးနက်သတိပူ။
သန္ဓေယျရုက်၊ တူပါလျက်၊ ဘွားဘက်မဟုတ်သူ။
အဝိတောဒန်၊ မင်းသက္က၊ ပုဏ္ဏအာနန်ဟူ။
ဘွားချိန်ဘွားရုက်၊ ထူးပြားချက်၊ ခွဲလျက်ခွဲလုံးပူ။
ဘွားဘက်အရာ၊ အာနန္ဒာ၊ ပပါကေန်ပူ။
အာ-အော-ကာ-ယ-ဂ-ရွှေ-ကန်- ဘွားဘက်ခုနစ်ပွန်၊ အာနန်မယူလင့် (ဆင်ချဲ့ယူ ပွသင့်)

(အာ-အရှမှာ အာရောဟဏီယဆင်ပျံ့ သို့မဟုတ် အာဇာနီယ ဆင်ပျံ့ကိုယူမှ သင့်မည်ဟူလို)။

http://www.dhammadownload.com

လန်ဒါနိုရိုက် ဧာဂ်နိုဒါနိုးစာအုပ်မှာကား (၁) ယသောရော၊ (၂) ဆန္နဲ၊ (၃) ကာဠုဒါယီ၊ (၄) ကဿကဲ၊ (၅) မဟာဇောဒိ၊ (၆) ဒွေကိုးကြီးလေးလုံးအားဖြင့် ခြောက်ဦးသာ ပါယ်၍ ဘွားဘက်တော် တယောက်ကျသိုလျက်ယူနေလေသည်။

သိဂိုဠဝါဒသုတ် သက္ကသိဟာဝဒါနခေါ် ဒုဿဓိတာကျင်းနှင့် ဟိန္ဒီဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိယာကျမ်းများ၌လည်း အာနန္ဒာထေရ်ကို မထင်ရှားပဲ အာဇာနိယဆင်နှင့်တက္ခသာ ဘွားဘက်တော် ခုနစ် ၇-ဦးကို ပြဆိုကြသည်၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်များကို ရှင်းဆဆင်ခြင်သောအားဖြင့် အာနန္ဒာအရာ၌ အာဇာနိယဆင်ဟု ဆင်ဖျဲ့ ဤမဟုတ် အာဇာနိယဆင်ဖျဲ့ကို ယူသင့်ကြောင်း မှတ်ကြလေကုန်။

မလွတ်ဦးအကြောင်း ပြီးပြီ။

---

(၂) ဝံသတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ကိုင်းအမည် ဝံသကိုင်း ရှေးပြုတော်အမည် ကောသမ္ဗီ ယခုပြုအမည် ကောဆမ် တည်ရာဌာနကား ခရိုင်နယ် ဂလောဘာဇာဒ်, ကာဇာပုရ (ကွဲပုဂ်) ဖဇတဟာပုရ (ဖက်တာပုဂ်) ဒိစတြိတ် စီရင်ရနယ်ပယ်များ၌ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဝံသတိုင်း။ ။ဤဝံသကိုင်းကို သခ်တဘာသာအားဖြင့် ဝတ္ထုဟုခေါ်သည် ၎င်းအမည်ဖြင့်ပင် ကိမ်းဗရိန်ဒုဇဝင် မြေပုံနှင့် ဗုဒ္ဓိသတ် ရှုဒ္ဓိယစာအုပ်၌လည်း Vatsa ပါယ်သည် ဗုဒ္ဓိမာန် ဝတ္ထုရာဇား။ (ဗောဇပြဗန္ဓ) ၎င်းကို ကြမ်းပိုးအနက်ဟော သင်္ဘတဘာသာ မက္ကုဏပုဒ်ကို မက်ကာဟု မာဂဓဘာသာ ပြန်ဆိုရသကဲ့သို့ လည်းကောင်း သနက်မာရ ဖြဟ္မာဟော သနက္ကုမာရ ပုဒ်ကို သနင်္ကုမာရဟု ပြန်ရဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း ဝံသဟူ၍သာ ဝသေးသေးတင် ၎င်းနောက် သအက္ခရာနှင့် မာဂဓဘာသာ အမှန်ပြန်ဆိုရမည်၊ ပြန်ဆိုကြလေ ဿားယ်အနက်ဟော ဝဿုပဒ်ကဲ့သို့ ဤအရာ၌ အပြန် မမှားကြလေလင့် အထူးသတိယ်ကြစေ။

(သံပေါက်) တ ကိုဗိန္ဒု၊ ဝဏက်ဖြု၊ မြန်မှု၍ဤမှာ မာဂဓ၁။

ကောသမ္ဗီ။ ။ကောသမ္ဗီသည် ဃောသိတသေဋ္ဌိ ဆောက်လုပ်သော ဃောသိတာရုံ၊ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိ ဆောက်လုပ်သော ကုက္ကုဋာရုံ၊ ပါဝါရိက သေဋ္ဌိဆောက်လုပ်သောပါဝါရိကာရုံ၊ ဗဒရိကသေဋ္ဌိ ဆောက်လုပ်သော ဗဒရိကာရုံကျောင်းတော်ကြီး များ၏တည်ရာပြုဖြစ်သည့်အပြင် ဗုဒ္ဓကတ်ဝိုးပိုဆောင် ဗဟုသုတ ဘမ္ဘကထိက ဇာတပရိဂ္ဂ

http://www.dhammadownload.com

သောတာပန် အရိယာဖြစ်သည့်နှုန်းဟူရာ ဥပါသိကာမဏ်နေရာ ပရန္တပ မင်း၏သားတော် ဟတ္ထိ မန္တာန်ကို ရွတ်ဖတ်၍ ဟတ္ထိကန္တမည်သောစောင်းကိုတီးသည်ဟုသော် ဆင်များကို ပြေးစေမိုင်ဘမ်းယူမှုဝင်၏ ဆင်ယာဉ်အပေါင်း ထောင်သောင်းမက လောက်ငံလုံ ပြုံးရုံ ပေါများသော ဥဒေနမင်း (ဥဒယနမင်း)(နောက်အမည်ကား သဋ်ကဘာသာ)သောတာပန် အရိယာ မကြာဝိဟာရိအရာ ဇာတရဂ်ရ သာမာဝတီ ဒိကယားတို့၏ ရိုးစဉ်ရာဖြစ်တော် ဖြစ်သည်။

ဃောသိဘ အဆုံးအဖြတ်။ ။ဤ ဃောသိတ သေဋ္ဌး အရာမှာလည်း အလုံးရုံ ဗမာစာများ၌ သမှာလုံးကြီးတင်မပါပဲ နောက်က ကအကွရာဆက်လျက် ဃောသက ဟူ၍ချည်းသာ လွဲမှားလျက် ယိုနေသည့် ပညာယိုများ သတိပြုကြလေ။ နိုင်ငံခြားစာများမှာကား ဃောသိတဟူ၍သာ အမှန်ယိုသည်။

ပရန္တပ အဆုံးအဖြတ်။ ။ဤမင်း၏ အမည်ပြအရာမှာ အလုံးရုံဗမာစာများ၌ ရှေ့ပစောက်မှာ နှစ်ချောင်းငင် နောက်ပစောက်မှာ ဒွေဘော်နှင့် ပူရန္တပ ဟူ၍ချည်းသာ ပါဠိပျက်လျက်ယိုကြသည်၊ ပညာယိုများ အဆူးသတိယိုကြစေ၊ မင်းတို့၏တန်းဝိုးသတ္တိပြ အနွယ်အမည်ဖြင့် နိုင်ငံခြား လိပျန္တရ ပါဠိနေများအရာ ပရန္တပဟူ၍သာ ပါဠိမှန်ယိုစေရမည်။

paraṇṭapa ဗုဒ္ဓဝင်တိ ကွဲပြားသည် စာအုပ်၌ ပါယိုသော အမည်မှန် မောဂ္ဂလာန် ဗျာကရဏ်းကျမ်း၌ ပရန္တပ ဥဒါဟာရုဏ် အိုးကဲပိုက်ပါယိုသည်။

ဥဒေန အဆုံးအဖြတ်။ ။ဤဝတ္ထုဆိုင်း ကောသမ္ဗီပြည် ဘုရင်မင်းမြတ်၏ ဥဒေန ဟူသော အမည်သည်ာမှန်ကို မှတ်သား လွယ်ကူရန် ဓာတ်ပရွယ်းကဲ့ဖြင့် ရှင်တွက် ရှင်းလင်း ဖော်ပြသော သံပေါက် လက်ာများ။

(သံပေါက်) ဥရွေး ဇု ဓာတ်၊ ယု သက်လတ်၊ လာမှတ်ဒဏ္ဍေးသာ။
ဇု ဇ ဝုဒ္ဓိ၊ ယု အယို၊ ပြုဘိဆနသာ။
ကောသမ္ဗီပြည်၊ ဘုရင်မည်၊ မှန်သည်သည်ာ၊ ဥဒေနာ။ (ဥဒေန)
(ဇင်းလန်ဒနိုင် ဓာတ်အဋ္ဌကထာ စာအုပ်၌ ပါလိုသော အမည်မှန်)
လိပျန္တရ၊ လေခန၊ ယိုထမှန်စွာ၊ ဤသို့သာ။
သို့ယိုပါမှ၊ သခ်တ၊ ညီထပေမည်မှာ။
ဥဒယန၊ သခ်တ၊ ဒေါ်ကြ ဤအရာ။
မုဒ္ဓဇာ၊ ပါကတ၊ ယိုထ ဤသည်ာ။ (ဥဒယန)
ဇ ကို အယ၊ ထပ်ပြုထ၊ ပဒသခ်တာ။

http://www.dhammadownload.com

နိုင်ငံခြား ပါဠိကျမ်းဂန် ပညာရှင်တို့ သင်တန်း ကျမ်းဂန်များနှင့်တကွ ဝမ္မပဒ အဘိ ကထာ အဆိုစကားနှင့်အညီ ဥဒယ အခွဲအဂ္ဂမနေ ဇတိ ဂန္ထတိ ပဝဋ္ဋတိတို့ ဥဒေနာ စသည်ဖြင့် ဝစနဂ္ဂ ပြုလုပ်လေ။

(သံပေါက်) တဖြင့် ပျက်ခြင်း၊ ဗမာပျား၊ စာသွား အနေမှာ။
တနှင့် ဇွန်း၊ ကမ်ဗွင်ကြေး၊ ပျက်ဆအချို့စာ။ (ဥတေန ဥတိန်း) ပျက်
ပါရဒိတက်ရှိန်၊ ဖြတ်ဥတိန်း၊ နရိန်ဒ်။ (ဥဒိန်းပျို့)
ကိုကား ဇွ၊ နုသတ်ဘီ၊ ပွတ်သီ၊ ဗမာ ဥဒိန် သာ။

ပါဠိဘာသာ ဥဒေန အခေါ်ခဲ့သော သဝေထိုး ဇ-ကိုလုံးကြိုးတင်၊ ဇကပြု နှ-မှာ ဟလန္တနည်းမျိုးဖြင့် အသက်တမ်းခွန်ပြု၍ ဥဒိန်ဟု ဗမာဘာသာ စကားအမည်အား ဖြင့် ခေါ်ဆိုရေးသား နိုင်သည်ဟူလို။

နုသတ်(ဓာတ်)ကာရန်ပြု ဝဿဿောဓနသတ်အင်း၌ ဥဒေနမာဂဓဘာသာကို အခွံပြု၍ ဒထွေး လုံးကြိုးတင် နသက်နှင့် ဥဒိန် ဟု ရေးသားပါယိသည်။

နာဂသေန နာဂသိန်း၊ ဇေယျသေန ဇေယျသိန်း၊ ဟူသကဲ့သို့ နန်းသေန နန်းသိန်း၊ ဝမ္မသေန ဝမ္မသိန်း၊ သူရသေန သူရသိန်း၊ ဥဒေန ဥဒိန် ဤသို့ ရေးရမည်ဟူလို။

ကေဒသမ်ဇ အဆုံးအဖြတ်။ ။ဤမြို့တော်အာဏာပြု အရာများ ဗမာစာပျားနှင့် ကော သန္ဓိဟု ဘကုန်းနှင့် ပျက်တတ်သည် သတိယှဉ်ကြစေ၊ ၎င်း ကောသမ္ဗိသည် ဘရဝါဒီ ဘူတာမှ တောင်ဘက် မိုင်(၂၀) အကွာ၌ တည်ယိုသည်၊ ၎င်း မြို့တော်ဟောင်းရာ၌ ကိုဆမ်ဆုနာမ် မည်သော ရွာငယ်တစု ကိုဆမ်ဒိရာဂျ မည်သော ရွာလည်း တစုအားဖြင့် ပေါင်းရွာငယ် နှစ်ခုယို၏၊ ကိုဆမ်ဒိရာဂျရွာကို ဂဟရဝါ ဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသည်၊ ၎င်း ရွာငယ်နှစ်ခု တည်ယိုသော အရပ်သည်ပင်လျှင် ရှေးအခါက ကောသမ္ဗိ မြို့တော်ဟောင်းရာ ဖြစ်သည်။

ပြဿိခဲ့သော ဘရဝါခို ဘူတာသို့ ဇလာဟာဗန်မှ သို့မဟုတ် ကာဏပုရ (ကွင်ပုရ်) မှ ဒီးရထား စီးသွားနိုင်သည်၊ ၎င်းမှ မြို့တော်ဟောင်းရာ ရောက်အောင် လှည်း ရထား မော်တော်ကားများဖြင့် သွားနိုင်သည်။

ပဲသင်္ကန်း ပြုံးပြု၊

---

(၃) မဏ္ဍတိုင်း အကြောင်း

အကျဉ်းဖွင့်ခြင်း။ ။ကိုင်းအမည် မဏ္ဍ (ဝိရာဇ) ရှေးပြို့တော်အမည် မဏ္ဍပုရ ယခုပြို့ အမည် ဇယပုရ (ကျောက်) တည်ရာ ဒေသအကား ရာဇပုတာနာ နယ်အရှေ့ပိုင်း ဇယပုရ (ကျောက်) ဒီစကြိုတိ စီရင်ရ နယ်ပယ်များ၌ တည်ယိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကျယ် ဝေဘင် ပြဋ္ဌေးကြီး

မန္တ။ ။ နှင်းမန့်ကိုင်းသည် ဂုဏ်အလောင်းတော် မာတင် ရသေ့ကြီးအား သတ်ခြင်းကြောင့် နှာမျိုး အမျက်ထွက်၍ တောကိုင်းသို့ကို ပြာမှုန်မိုးဖြင့် မုန်တိုင်း ရွာသွန်းစေသကဲ့သို့ ဟုတ်သိုးအလံသော ကိုင်းဖြစ်သည်။

ဂုဏ်းမန့်၊ အမည်ကို သင်္ဘီတ ဘာသာအားဖြင့် မတ္တ၊ (မက်သ်) ဟု ခေါ်သည်၊ ဂုဏ်းသင်္ဘီတ အမည်ဖြင့်ပင် ကရစ်မပေါ်ပြီ အနှစ်ငါးရာ (၅၀၀) ထက် မနည်း ရှေးကျသော အရိယ ဒ္ရာဗိဒ်ယ မြေပုံဟောင်းကြီးနှင့် ကိုင်းဗရိဒ် ရာဇဝင်မြေပုံ၌ matsya ဟု ပါသည်၊ ဂုဏ်းကို ပါဠိဘာသာအားဖြင့် ရေးသားမှု ငါးဟောမည်၊ ပုဒ်မှာကဲ့သို့ အကွရာ မပျက် အမည်မှန် ပုဒ်မှန်နှင့် ရေးသား ရွတ်ဖတ်တတ်စေရမည်၊ ဂုဏ်းမည် ပုဒ်၏ အဏ္ဍဒွါရကို ငါတို့ရေးသား အပ်သော အဘိဓာန် နိဃဏ္ဍသစ် ပါတာလဝဂ် ဂါထာ နံပါတ် (၆၃၁)မှာ ကြည့်ရှုလေ။

(သံပေါက်) ငါးဟောပုဒ်မှာ၊ ကဲ့ပမာ၊ ရေးပါမည်၊ တိုင်းရဒ္ဒ။
တ သ ယသုံး၊ ဆင့်ရေ့ထုံး၊ စလုံးနှင့် ဆ- ဆင့်ပြန်ကြ။
သုဒ္ဓပါဠိ၊ မှန်ဖြစ်အံ့၊ မှတ်သိပါကြ၊ ပဏ္ဍိတ။
ပါဂတဘာဘိဓာန်၊ ၌နည်းပြန်၊ သိရှိရှုကြ၊ ယင်းဂန္ထ။

ဗမာစာဖျားနှင့် ယိုးဒယား အင်္ဂလိပ်စာဖျားဒွိကား အမျိုးမျိုး ပျက်စီးထွက်ပျိသည်။

ပါဠိသုံးထွေ ပျက်စီးပျိနေပုံ မှတ်သားရန်သံပေါက်
မစ္ဆ မဇ္ဇ၊ နောက်မဏ္ဍ၊ ပျက်ထုပျိရာ၊ ပါဠိသုံးဖြာ။

လန်ဒန်ရိုက် မာတင်ဇာတ် အဋ္ဌကထာစာအုပ်၌ကား Majjharaṭṭham (မဇ္ဈရဋ္ဌံ) မေဏ္ဍရဋ္ဌံဟု ပျက်ထွက်ပါယိုနေသေသည် သတိပျိုကြလေ၊ သင်္ဘီတဘာသာ၌ မေဏ္ဍဟု မသဝေထိုး နောက်က ဓအောက်ဒိုက် ယပင့်နှင့်ပျိသော ပုဒ်ကိုသာလျှင် ငါတို့မာဂဓ ဘာသာအားဖြင့် (မေဏ္ဍ) ဟု မသဝေထိုးနောက်က ဇကွဲ ဈမျှင်ဆွဲ အဆင့်နှင့် ပြန်ဆို ပြောင်းလဲရသည်၊ ၍ (မတ္တ) ပုဒ်မှာကား ၍ကဲ့သို့မပြန်ရ မဏ္ဍဟုသာ ပြန်ရသည်။

သိမ်ဟိုင်္ဂ ဟိန္ဒီ စသောနိုင်ငံခြား စာဖျားများကား အမည်မပျက် အမှန်အကန် ယိုကြသည်ပင်။

ဝိဇာဠ။ ။ဗုဒ္ဓိသင်္ဂ ဒ္ရာဗိဒ်ယစာအုပ် သောဠသတိုင်းကို ပြသောအချာ၌ ပါယိုသော အမည်မှန် သင်္ဘီတဘာသာ ဝေဇာဠုပုဒ် မာဂဓဘာသာ ဝိဇာဠုပုဒ်လည်း၊ ဂုဏ်းမစ္ဆတိုင်း ဟော ပမိုးယာယ်ပင်တည်း၊ ဂုဏ်းသင်္ဘီတပုဒ်ကိုလှဲ၍ ယခုအခါ ဒ္ရာဗိဒ်ယတိုင်းသားများက ဗေဇာဒု (ဗိုက်ဇာဒု)ဟုခေါ်ကြ၏ ဂုဏ်းသည် ဒိလ္လီမြို့မှ အနောက်တောင် မိုင်တရာ့ငါးဆယ် (၁၅၀) ခန့် ဝေးသောအရပ်၌ တည်ယိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

တည်ဂုဒ္ဓာနဒ္ဓ ပါယိသော ရာဇပုတာနာ အမည်သစ်အကြောင်းနှင့် ၎င်း၏ မာဂဓနှင့် သဒ်တဘာသာ ရှေးဟောင်းအမည်များ မှတ်သားရန်

ရာဇာ-မင်း ပုတ-သား၊ ပုတ္တ ပုတြ တို့မှ ပျက်လွှာသော ပြာကတိက ပါကတိက (ပါကတ) ဘာသာစကား (အသောကသိလာ လိပိမှာလည်း ၎င်းပါကတိက ဝေါဟာရ အများပင် ပါယိသည်)။

အာနာ၊ ဆောင်ယူခြင်း ဆောင်ယူအပ်(၎င်းလည်းပါကတိက ဘာသာစကားပင်) ရာဇ+ပုတ+အာနာ+ ရာဇပုတာနာ၊ မင်းသားများ ပိဒိတ္တိအနွယ်အမည်ဖြင့် ဆောင်သူ သိမ်းသွင်း တည်ထောင်အပ်သော နယ်ပယ်။

(သံပေါက်) မင်းသားအများ၊ ဆောင်ယူခြင်း၊ တည်ထားခဲသ၊ ဆိုနှယ်ပ။
ပုနောက်ကတာ၊ တာနောက်နှာ၊ သေချာကျန်၊ ရေးပါကြ။ (ရာဇပုတာနာ)
ဟိန္ဒူမင်္ဂါ၊ ဝေါဟာရ၊ ညီညာမှန်လှ ၍ဆိုပ။

ရာဇပုတာနာနယ်၏ ရှေးအမည်ဟောင်းဖြစ်သော သာလွ သာလာတ ပုဒ်ပြီးပုံ။

(သံပေါက်) သာလပုဒ်နောက်၊ ဝကိုလှောက်၊ မှတ်လောက်ပစ္စည်းဆက်။
ကျန်းသဒ်တ္၊ ဝေါဟာရ၊ လ ဝ သံယုဂ်ရှက်။ (သာလွ)
ငါတိုပဘဂဂ၊ ဝေါဟာရ၊ သာလဝဟုဖြက်။

ဂင်းအမည်ထူး

မာဂဓဝေါဟာရ	သဒ်တဝေါဟာရ
(၁) သာလဝ။	(၁) သာလွ။
(၂) သောဘ။	(၂) ဒသာဘ။
(၃) ဟရိစန္ဒပုဒ်။	(၃) ဟရိစန္ဒြပုဒ်။

မည္ဆုတိုင်း ပြီးပြီ။

---

(၄) သူရသေနတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမှဒီစဉ်။ ။ကိုင်းအမည် သူရသေန ရှေးမြို့တော်အမည် ဥက္ကဂရမထုရာ ယခုမြို့အမည် မထုရာ မထုရာ တည်ရာဌာနကား ခရိုင်နယ်အနောက်ပိုင်း အာဂရာနှင့် ရာဇပုတာနာနယ် အရှေ့ပိုင်း ဘရတပုရ (ဘရ်တပုရ) ဒေသတို့စီရင်ခဲ့ နယ်ပယ်များ၌ တည်ဟိသည်။

http://www.dhammadownload.com

စကျယ်ဒေဘနိပြဿနာကဏ်

သူရသေနာ။ ။ဤကိုင်းသည် ဝသုဒေဝစသော မင်းသားညီနောင် တကျိပ်ကုန်၏ ဘိုးတော် မဟာသာဂရမင်း ခမည်းတော် ဥပသာဂရ မင်း ၏ အံ့နေတော်မှာ အရပ်ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓ သခင် လက်ထက်တော်၌ကား အဝန္တိကိုင်း ဥဇ္ဇေနိပြည်၌ ဘုရင် မင်းမြတ်၏ သမီးတော် သား မြေးတော် ပြာပြားစာ လပြိုက ပုန်ကန်းအပ်ပြုသူ မာထုရာဖ်မင်း နန်းစံရာဖြစ်သည်ဟု မရှဲမပစ္ဆာသ အဋ္ဌကထာ မာလမှိယ သုဂ်အပ္ပဂ်ဉ် အဆိုရှိသည်။

ရဲရင့်ဗျပ်လတ် သတ္တိဂုဏ်ထူးနှင့် ပြည့်စုံသည့် စစ်သည်ယိုသော မင်းသားများ နေထိုင်ရာအရပ်ဖြစ်၍ ပင်းကိုင်းကို သူရသေနတိုင်းဟုခေါ်သည်ဟု ဤဘိုင်းကို ကုဋ္ဌိယ ပြည်ပြင်ဘက် ဥရောပစသည်မှာ ယိုသည်ဟု မမှတ်ထင်ကြလေလင့်။

ဇေတ္တရဇာတုရာ။ ။မိသဂိုးနှတ်၏ မွေးဘွားရာ အဂုပ်ဖြစ်၍ သူရသေနတိုင်း ဥတ္တရမထုရာသည် ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့၏ လွန်စွာအဝေးတကြီး ကိုးကွယ်ဆည်းကပ် ပူဇော်ရာအရပ်ဖြစ်သည်၊ ထိုစကားမှန်၏။

(၁) ကောသလတိုင်း အာယောဓျာခေါ် သာကေတ၊ (၂) သူရသေနတိုင်း မထုရာပြည်၊ (၃) ဟရိန္ဒါရခေါ် မာယာပုရ၊ (၄) ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီ၊ (၅) ဒဗိဋ္ဌတိုင်း ကပ္ပိပုရ၊ (၆) အဝန္တိတိုင်း ဥဇ္ဇေနိပြည်၊ (၇) သုရဋ္ဌတိုင်း ဒွါရာဝတီ ၎င်းခုနစ် (၇) ဌာနသည် ဟိန္ဒူလူမျိုးကဲ့ အဝေးတကြီး ဆည်းကပ်ပူဇော်ရာ အခရ်ဖြစ်ရာ ဤ ခုနစ်ဌာနတွင် တဋ္ဌာန အပါအဝင်ဖြစ်လေသည်။

ဒသနိပါတ် ဃတပဏ္ဍိတ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ အလုံရငေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာများနှင့် သဒ်တ ဟိန္ဒီ ဗက်ဂါလီအဘိဓာန်များကိုကြည့်က သူရသေန ဥတ္တရမထုရာတို့အကြောင်းကို ကောင်းစွာသိနိုင်သည်။

ဥတ္တရမထုရာသည် ယခုအခါ အမည်မပြောင်းသဲ့ပဲမထုရာဟူသော အမည်ဖြင့်ပင် ထင်ရှားလျက်ယိုသည်၊ ဗီးရထား ဘူတာများမှာလည်း ၎င်းအမည်အတိုင်းပင် ရေးသား လျက် ယိုကြသည် ထိုအရပ်သားများကလည်း ၎င်းအတိုင်းပင် ရေးသားခေါ်ဆို ကြသည်။

ကျောင်းဘုံးဗမာအက္ခရာ ကုဋ္ဌိယမြေပုံများ၌ကား Muttra ဟူသောအက္ခရာ အရေးအသား စာလုံးပေါင်းကိုပဲ၍ မုကြဟု အမည်ဖဲ့ ရေးသားပါယိုနေသည် ကျောင်းဆရာများ အထူးသတိပြုကြစေ၊ ဟိန္ဒူနှင့်ဗက်ဂါလီအဂိုးမှ ကျောင်းသုံးမြေပုံများ

http://www.dhammadownload.com

မှာကား မဇ္ဈရာဟူ၏ပင် မှန်ကန်စွာ ပုံပြိုခဲ့ရသား ပါဠိကြသည်၊ ဒုဋ်းကို Mathurā ဟု စာလုံးပေါင်းသစ် အမှန်ရေးသားမှု မထုရာဟု အမှန်ပြန်လေ၊ ဒုဋ်းစာလုံးပေါင်း အတိုင်းပင် ကရုဏာပေါ်ပြီ အနှစ်သုံးရာ့နှစ်ခဲ့ခုနှစ် (၃၂၇) ခုနှစ်လောက်က အုဋ္ဌိယ ရှေးဟောင်းမြေပုံနှင့် ပြုကိုသံဒေဗသည် မြေပုံ ကိုခိုးဗဒိုဒိုရာဇဝင် မြေပုံများမှာလည်း ပါရှိသည်။

တနည်း Madhurā ဟုရေး၍ ဝအောက်ပြိုက်တချောင်းငင်နှင့် မဓုရာဟုပြန်လေ၊ ပြိုက်သံဒေဗသံ စာအုပ်၌လည်း ဒုဋ်းအတိုင်းပင် စာလုံးပေါင်းပါရှိသည်၊ သင်္ခတ အဘိဓာန်ကျမ်းများ၌ ထဆင်ထူးနှင့် ဝအောက်ပြိုက် နှစ်ချက်သင့်ဟု အဓိပ္ပါယ်အဆိုရှိသည် ပါဠိနှင့်ပါကတကျမ်းဂန်များ၌ ဝအောက်ပြိုက်နှင့် ပါဠိအယ်ပြုများ၍ သင်္ခတကျမ်းများ မှာကား ထဆင်ထူးနှင့်သာ ပါဠိအယ်ပြုများသည်။

(သံပေါက်) မ ချောင်းငင်မဲ့၊ ဆိုနောက်ဆွဲ့၊ တည် (ထဲ့) ထဆင် တချောင်းငင်။
ရာဆက်သွယ်ပါ၊ မထုရာ၊ သညာသန်စင်၊ မှန်ဖြစ်ချင်။
ဝအောက်ချိုက် ဝှ၊ ပါဠိယိုရှု၊ ဆိုဖြဲအသင့်ပင်။
ထဆင်ထူးသာ၊ သင်္ခတာ၊ ကျမ်းမှာများဖြင်၊ ပါဠိနေပင်။
ဝအောက်ချိုက်သာ၊မဟုတ်ပါ၊ ကျမ်းမှာများဖြင်၊ပါဠိတွေဖြင်။ (မဟဝစနှင့် ပါကတ)

ဂုဏ်ပြု၏ မထုရာ မဓုရာဟူသော အမည်သည် ငါကို့ သာသနိက ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းဂန်ကြီးများနှင့် သင်္ခတကျမ်းများမှာ လွန်စွာပင်ထင်ရှားသော အမည်ပင်ဖြစ်ချေသည်၊ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော မဓုရာယံ (မထုရာယံ) ဝိဟရတိ (မန္တိုမပဿာသ မာဓုရိယသုတ်) အဒေယျာ မထုရာမာယာ (ဝိဇ္ဇုပုရာဏာ) ဤဥဒ္ဓတ္တရ မထုရာကိုပင် မပြစ်ကိုင်း ခေါ်သည်ဟု အမှားပြောဆိုလျက် ယိုကြသည့် သတိပြုကြကုန်။

ဤဥဒ္ဓတ္တရမထုရာကား ရာဇပုတာနယ် အရှေ့ပိုင်းနှင့် အာဂရာနယ် အနောက်ပိုင်း၌ တည်ယိသည့် မပြစ်တိုင်းကား ပန်ကျပ်ပြည် အနောက်စွန်းမှာ တည်ယိသည့် ဤသို့ တည်ရာအားဖြင့် အချင်းချင်း ဝေးကွာလှသောကြောင့် ယုတ်မာယို မမှတ်သင့်ဟူလို။

သူရသေနကိုင်း ပြဿိချက် ပြီးပြီ။

---

(၅) အဿက—ပတိဋ္ဌာန—ပေါတန—တိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ကိုင်းအမည် အဿက—ပတိဋ္ဌာန—ပေါတန ရှေးပြုတော် အမည် ပေါတလိ ယခုပြုအမည် ပေဃန တည်ရာဌာနကား အုပ်ပြုဘာဒိနယ် အနောက် မြောက်ပိုင်း ဩဂဒုနဂဇတ် (ဩဂဒုဂါဒါနဒီ) မြစ် (သီရိ) ဒိစပ်ဆုံရာ ဗဟုင်ရှ နယ်ပယ်များ၌ တည်ယိသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

အသက်။ ။ဗုဂ္ဂုဏ်အလောင်းတော် သျှင်ရသေ့ကြီးအား *သိကြားမင်း ထွေ့ကာ ထားသော စကားကို နာကြားမှတ်သား၍ ယုဒ္ဓေါပါယ ကုသလဖြစ်သော ပညာဝန္တ အရာ၌ ဇာတဒဂ်ရ လက်ချာတော်ရံ ပဋိမအင်္ဂသာဝက မမွေးနာပတိ တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော သျှင်သာရိပုတ္တရာ အလောင်း နန်ဒိသေန စစ်သူကြီး၏ အကြောင်း နည်း လမ်းပြ အစီအစဉ်အဆင့်ဆင့်ဖြင့် ကလိင်္ဂရာဇ် မင်းနှင့် စစ်ဘက်ရာ ပုဏ်းမင်းကို အောင်မြင်၍ ၎င်း၏ သမီးတော် လေး (၄)ယောက်ကို အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေနိုင်သော စဝုက္ကနိပါဒ် ရှင်ကလိင် ဇာတ်လာ အသက်တိုင်း ပေါတလိပြည် အရှေ့ဘုရင်မင်းမြတ်၏ အုပ်စိုးစံရာ ဌာနတိုင်း ဖြစ်သည်။

ဤတိုင်းကို သခ်တ ဘာသာအားဖြင့် အဂ္ဂိကဟု ခေါ်သည်၊ ၎င်းအလို ကျောက် ခဲကောင်း များပြားသော အရပ်၌ တည်ထောင် ဘန်ဆင်း အစ်သောတိုင်းဟု ဆိုလို သည်၊ အသကဟူသော မာဂဓ ဘာသာအမည် အဓိပ္ပါယ်မှာ မြင်းစီးအတတ်၌ တဘက်ကမ်း ခတ်အောင် ကျင်လည်တတ်မြောက်ကြ၍ အသကဟု အမည်ရကြကုန် သော မင်းသားတို့၏ စံနေရာမြို့ စံနေရာတိုင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အသကတိုင်းဟု ခေါ် သည်။

ပဘိဋ္ဌာန ပေါတန။ ။ပတိဋ္ဌာန ဝ့ပေါတန နှစ်ပုဒ်လည်း ၎င်းအသကတိုင်းဟော ပရိယာယ်ပင် ဖြစ်သည်၊ ထိုတွင် ပတိဋ္ဌာနကို ယခုအခါ ပိုက်တာန်ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ပေါတနကို သခ်တ ဘာသာအားဖြင့် ပေါက်ဒန္ဟု ခေါ်သည်။

---

*သိကြား–သကြား။ ။ဤဝေါဟာရ အရာမှာ သျှင်မဟာဒုဿဒရ အမော် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်သူမြတ်ကို ထောက်ဆ၍ ပညာအရည်အချင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒေတ်ကာလအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နောက်ကြ သော ထောင်သင်းမှူး နဝဒေးစသော စာဆိုတော်ပညာယို ကဒိပုဂ္ဂိုလ်များက ဂျာပါဘိလေ့ဝိုဏ်းသကြား မှာပါဘိလေ့ဝိုးတာ၊ ဂျာပါဘိလေ့ဟျိုးမပြား စသည်ဖြင့် သအကွာရှာ လုံးကြီးတင်မပါစေပဲ ကြဲသကြားကို ရေးသားသကဲ့သို့ စင်ဆိုရေးသားကြ ခြင်းသော်လည်း သျှင်မဟာ ဂုဏ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်၏ စတုဝပ္ပ သာရ– မင်း မိဘယားတို့ တောထွက်ခဏ်းတွင် မိန့်ဆိုအပ်သည့် သိကြားဟူသော ဘလုံးကြီးတင်နှင့် အရေးအသား အမိန့်ဥပဒေသကို ကျော်လွန်၍ နောက်ပေါ် ပညာဝန် ပုဂ္ဂိုလ်များက မဖုတ်သား သင့်တော့ချေ၊

ဂုဏ်စတုမွေ့သာရ ဟျိုလာရင်းစကားကား ဤသို့တည်း။သက္က-သကြ-မာဂဓနှင့် ဃဒံတဘာသာဝေါဟာရ အပြား ဤနှစ်ပါးတွင် အိအုံးအကွာရလဲ့ကာလည်းမြို့ ဗမာနှုမြင့်ယာဂုလူတွင် သိကြားထင်သည် ဟူသည်ပင်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

အဓိပ္ပာယ်ဘာဝနာ။ ။ဂဠင်းအဿကတိုင်း အနိုး လောင်ကွိတွန် (၇၆)နှင့် လတ္တိတွန် (၂၀)အကြား ဟိုက်ပြောဗာဒ် နိဇာမိမင်း ဂိုင်နယ်အတွင်း၌ တည်ယိုသော ဤအဇ္ဈာဂုဟာသည် ရှေးအခါ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ ကြည်ညိုကြသူ ဂုတ္တအနယ်ဝင် မင်းများ ကရစ်တော် မပေါ်မီ အနှစ်လေးရာ့ ငါးဆယ် (၄၅၀) လောက်က ပြုလုပ်ထားသော ဗုဒ္ဓသာသနာ လက်ာရ အဆောက်အဦးဟောင်း ဂူကျောင်း ဗုဒ္ဓများ ဆင်းဝတ် စေတီတော်ကြီးများ၏ တည်ရာဌာန ဖြစ်သည့်ဟု ပညာယိုကို ပြောဆိုကြသည်၊ ဒုင်းကို ယခုအခါ ထိုအနိုး အရပ်သားများက ကေဝဆ်, လေနာ, ဇေ္ဈလာ, ဟူသော အမည်သုံးမျိုးကဲ့ဖြင့် အထူးထူး ခေါ်ဆိုကြသည်၊ ဤအဇ္ဈာဂုဟာသို့ ဟူယင်ဆန် သုဒယနဒ္ဒာဂံကဲ့ သွားရောက် ဖူး မျှော်ကြကြောင်း မြေပုံနှင့်တကွ မှတ်တမ်းစာများ ယိုသည်။

ဤနေရာ၌ အသောကမင်းတရား တည်ထား ပိုက်ဆူခဲ့သော စေတီတော်များနှင့် ကပ္ပညိုး ကျောက်စာတိုင်များလည်း ယိုသည်၊ ဒိုင်နာဂ မည်သော အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပညာယိုကြီး တယောက် ဤအဇ္ဈာဂုဟာ၌ ရှေးအခါက နေဘူးသည်ဟု ဟူယင်ဆန် မှတ်တမ်းမှာ အဆိုယိုသည်။

ဂဠင်းသို့ သွားလိုသူများမှာ ဗုမ္ဘိုင် မီးရထားလမ်း ပကျိုရာ ဘူတာမှ ပဟူရ် ဘူတာသို့ သွားကြလေ။

အဿကတိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

ဤတွင် ဝိသာခုပေါသထသုတ်လာ တိုင်းကြီးသောင်္ဂြိုသ ပြဆိုခဏ်း ပြီးပြီ၊

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

(၈) ပါရာဇိကာ အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်း မဟာဝဂ် အဋ္ဌကထာများ၌ လာသော သာသနာပြု လွတ်ရာ ကိုးတိုင်း ကိုးဌာန မြို့တော် တည်ရာဌာန စသည်များကို ပြဆိုခြင်း

ရှေးဦးဌာ တိုင်းနှင့် မြို့တော် သရုပ် အစဉ်သိရန်ဇယား

ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်	ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်
၁။	*ကသ္မီရနှင့် ဂန္ဓာရ	တက္ခသိလာ သိရိနဂရ	၅။	မဟာရဋ္ဌ	ကလျာဏပုရ
၂။	မဟိသမဏ္ဍလ	သာကလ	၆။	ယောနက	သာကလ
၃။	ဝနဝါသိ	ကောကဏ	၇။	ဟိမဝန္တပဒေသ	
၄။	အပရန္တ	သုပ္ပါရက	၈။	သုဝဏ္ဏဘူမိ	
			၉။	*သိဟဠ	အနုရာဓ

(မှတ်ချက်)။ ။အဘိဓာန်ကျမ်းလာ ကသ္မီရနှင့်- ဂန္ဓာရ- နှစ်တိုင်းကို ဤ၌ တပေါင်းတည်း ပြု၍ တဋ္ဌာနယူသည်၊ ကိုးဌာန အနက် ဤခရေပွင့်ပြ ပဋ္ဌမဋ္ဌာနနှင့် နဝမဋ္ဌာန ဤနှစ်ဋ္ဌာနကို အဘိဓာန် ကျမ်းလာတိုင်း အခေါ်း၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ ကျန်ခုနစ်ဋ္ဌာနကို သာ ဤအခေါ်း၌ ပြဆိုပေအံ့။

ဌင်း ခုနစ်ဋ္ဌာနကား (၁) မဟိသမဏ္ဍလ၊ (၂) ဝနဝါသိ၊ (၃) အပရန္တ၊ (၄) မဟာရဋ္ဌ၊ (၅) ယောနက၊ (၆) ဟိမဝန္တပဒေသ၊ (၇) သုဝဏ္ဏဘူမိ တည်း။

ဌင်း သာသနာပြု လွတ်ရာ ကိုးဌာနသည် ယခု အာသျခေါ် အရိယကိုက် အတွင်းမှာချည်း တည်ယိုသည်၊ အခြားဥရောပတိုက် စသောတိုက်များ၌ မတည်မယို၊ အချို့တည်ယို သေးသလို ယောင်ဝါး ပြောဆိုကြသည် မျှားကို မမှတ်အပ်။

ဤ အာသျခေါ် အရိယတိုက်တွင်လည်း ဤဖြစ်ယ ပြည်တွင်း၌ (၁) ကသ္မီရ ဂန္ဓာရ (၂) မဟိသမဏ္ဍလ (၃) ဝနဝါသိ (၄) အပရန္တ (၅) မဟာရဋ္ဌ ဤငါးဌာနသာ တည်ယို၍ (၁) ယောနက (၂) ဟိမဝန္တပဒေသ (၃) သုဝဏ္ဏဘူမိ (၄) သိဟဠ ဤ ကျန်လေးဌာနသည် ဤဖြစ်ယပြည်မှ အပြင်ဘက်မှာ တည်ယိုသည်ဟုမှတ်: သာသနာပြု လွတ်ရာကာလကို တတိယသင်္ဂါယနာတင် ကာလမှ မကြာမြင့်လွန်းသော ကာလအတွင်း ယူသင့်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ထိုဌာန သဂျင်္ဂနှင့် တည်ရာအကျဉ်း သံပေါက်

(သံပေါက်) က, မ, ဝ, အ၊ ရဋ္ဌမဟာ၊ တဖြာယော, ဟိ၊ ဉာ, သိ ထည့်၊ မှတ်ဘိ ကိုးဌာန။
ယော- သိ- သု- ဟိ၊ လေးပါးယို၊ ဋ္ဌိအဖြင့်မှာ။ (ဋ္ဌိယမှ အဖြင့်)
ကျန်းငါးဌာန၊ အတွင်းကျ၊ မှတ်ပ သာသနာ။ (ဋ္ဌိယ၏ အတွင်း)
မှတ်ချက် ပြီး၏။

---

(၁) မဟိသမဏ္ဍာလ, မဟေသွရ, မာဟိပ္ပတိ,

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် မဟိသမဏ္ဍာလ မဟေသွရ မာဟိပ္ပတိ ရှေးမြို့တော်အမည် သာကလ ယခုမြို့တော်အမည် စိတလဖြူဂ တည်ရာဌာနကား မဟိသူရ ဗိုက်ဝိုးနယ် စိတလဖြူဂ (ချိတယ်ဒရုဂ) ဒိစတြိတ် စီရင်ရု နယ်ပယ်အတွင်းမှာ တည်ယိုသည်။

အကျယ် ဝေဘန် ပြဆိုချက်

မဟိသမဏ္ဍာလ။ ။အာသိတိ နိပါတ်ရူဇ္ဈဟံသ ဇာတ်လာ ဗုရားအလောင်းတော် ဓတရဋ္ဌဟသ်ာမင်း သျင်အာနန္ဒာ အလောင်း သုခုမမည်သော ဟသ်ာစစ်သူကြီးတို့၏ ဟသ်ာအခြံအရံကိုးသောင်းခြောက်ထောင် (၉၆၀၀၀)တို့နှင့်တကွကျက်စားရာအရပ်ဖြစ်၍ (၎င်းဇာတ်၌ မဟိသက ရဋ္ဌဟု အမည်လာယိုသော်လည်း အနည်းငယ် အမည်နာမမျှသာ ထူး၍ တည်ရာဌာနမှာ မထူးဟု ,မှတ်လေ) မဟာဒေဝ မထေရ် အမှူးယိုသော ရဟန္တာ အသျင်မြတ် ငါးပါးတို့ သာသနာပြု ကြွသွားတော်မူ၍ ဒေဝဒူတ သုတ္တန်ကို ဟောကြား၍ လေးသောင်းသော သတ္တဝါတို့အား အောက်မင်သုံးပါး၌ သိသောအသိ ဉာဏ် အမြင်ဟူသော ဓမ္မစက္ခုကို ရယိုစေ၍ လေးသောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရဟန်းပြုစေ၍ သာသနာ တည်စေတော်မူရာဌာန တိုင်းဖြစ်သည်။

မဟိသ မဏ္ဍာသနှင့် အန္ဓက။ ။ဝဇိရဗုဒ္ဓိ သာရဏ္ဍ ဒိပနီ ဂိုကာနှစ်စောင် ဗာဟိရ နိဒါန်းအဖွင့်၌ မဟိသ မဏ္ဍာလဟူသည် အန္ဓကတိုင်းဟု အဆိုယိုကြသည်၊ သို့သော် အသောက ကဖွည်းကျောက်စာများနှင့် အညီ ယာခုတည်ယိုပုံ အခြေအနေမှာ မဟိသူရ ခေါ် (မိုက်စိုရ်)နယ် မြောက်ဘက်စွန်း စိတလဖြူဂ (ချိတယ်ဒရုဂ) စီရင်ရုအတွင်း၌ ကဖွည်း ကျောက်စာနှင့်တကွ မြို့တော် ဟောင်းယာများကို တွေ့ယိုရသည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဂိုကာရှင်များ လက်ထက်အခါက နယ်ချင်း နီးစပ်ကပ်ကာသာ ဖြစ်ရကား ၎င်း မဟိသူရခေါ် မဟိသာမဏ္ဍာလသည် အန္ဓကမင်းပိုင် နိုင်ငံအတွင်းမှာ ပါဝင်ခဲ့ဘူးလေသည်ဟု မှတ်ယူသင့်၏၊ ဤဌာန၌ အသောက ကျောက်စာတိုင် တွေ့ယိုကြောင်း ဟူယင်ဆန် မှတ်တမ်း၌ ဆိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

မဇ္ဈန္တိကသုခ မဟိဋ္ဌဘီ။ ။မဟေသက္ခ မဟိဖွတို့ နှစ်ပုဒ်တို့ကား ၎င်းတို့၏ သင်္ဘတ ဟာသာ အမည်တို့တည်း။

(တနည်း) မဟိသက ရဋ္ဌဟူသော ပုဒ်၌ (က) ကား သကတ္ထပစ္စည်း ရဋ္ဌကား (မဏ္ဍာလ)နှင့် အနက်တူသော စကားလှယ် ပြဿာယ်သဒ္ဒါမျိုးပင် ဖြစ်ရကား အမည် နှစ်ပါး မထူးခြားဟူ၍ မှတ်လေ။

မဟိသ မဏ္ဍာလ ကိုင်း ပြီး၏။

---

(၂) ဝနဝါသီတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် ဝနဝါသိ ရှေးမြို့တော်အမည် ကောကဏ၊ ယခုမြို့အမည်-အန္ဒဂုန္ဒီ- တည်ရာဌာနကား။ ဗုဒ္ဓဝင်နယ် တောင်ပိုင်းအစွန်း ကာဏာရာ ဒီစတြိတ် စီရင်စုနယ်ပယ်များ၌ တည်ယိုသည်၊ (၎င်းသည် တုဂ်ဘဒြာ မြစ်များ ဟွန္နဝါရ (ဟင်္ဂလ) မြို့ လောင်ဂျိတွဒ် (၇°) နှင့် လတ္တိတွဒ် (၁၅°) အနီး အနောဏ်အား ကြီး မြောက်ယွန်းယောင်ယိုသည် ဗင်္ဂါလီမြေပုံများ၌ကြည့်က ကောင်းစွာတွေ့ယိုနိုင်သည်)။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဝနဝါသီ။ ။၎င်းဝနဝါသိတိုင်းသည် အသျှင်သာရိပုတြာ တပည့် အသက်ခုနစ် (၇) နှစ်သားအရွယ် အလွန်ငယ်သေးသော ဝနဝါသိ တိဿသာမဏေကို အကြောင်းပြု၍ တပည့်ရဟန်း ပရိသတ်တို့နှင့်တကွ ဗုဒ္ဓသာသနာကိုယ်တော်မြတ် အသိတိမဟာသာဝက တို့ ခြံရံထွက် ကြွသွားတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သည့်အပြင် ဗုဒ္ဓရှင် မယိုသည့်နောက် ရက္ခိတမထေရ် အမှူးယိုသော ရဟန္တာ အသျှင်မြတ်ငါးပါးတို့ သာသနာပြုကြွသွားတော် မူပြီးလျှင် ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်တော်မူ၍ အနုမတဂ္ဂသုတ် ဒေသနာတော်ဖြင့် ဝနဝါသိ တိုင်းသူတိုင်းသား ခြောက်သောင်းသော သတ္တဝါတို့၏ တရားထူးတရားမြတ် သိစေခြင်း ကို ပြုတော်မူ၍ ခုနှစ်သောင်းသော အမျိုးသားတို့ကို ရဟန်းပြုစေ၍ ငါးရာသောကျောင်း အရံတို့ကိုခံယူ၍ သာသနာ တည်စေတော်မူရာ ဌာနတိုင်းဖြစ်သည်၊ သာဝတ္ထိနှင့် ယူဇနာ နှစ်ရာဝေးကြောင်း ကျမ်းဂန်အဆိုယိုသည်၊ ဟူယင်ဆန်မှတ်တမ်း၌ ဤဌာန၌ ကျောင်းတိုက်တရာ သံဃာကထောင် တွေ့ယိုရကြောင်း ဆိုသည်။

ဗုဒ္ဓါင်း။ ။တည်ရာဌာန၌ ဖေါ်ပြသော ဗုဒ္ဓါင်မြို့တော်၏ အမည်သည်ရာဇေးသားပုံ အဓိပ္ပါယ်ကို ဤသို့မှတ်လေ၊ ဟိန္ဒူလူမျိုးများက ဗမ္မဣတိဟု ဗင်္ဂါလီ လူမျိုးများက ဗောမ္မာဏ္ဏ နှင့် ဗမ္မေဟုနှစ်မျိုး ကလယ်လူမျိုးများက ပမိပါယ်ဟု သိဟိုဠ်လူမျိုးများက ဗောဓိဗာဟု အင်္ဂလိသ်လူမျိုးများက Bombay ဗောမ္မေဟု ခေါ်ကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

ငှင်းတို့အခေါ်နှင့်အညီ ဗမာဘာသာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓိဂုဟ ဗဒက်ပြိုက်တချောင်းငင် ငှင်းနောက်က မအာဆင့်နှင့် ဗလေးပြိုက်လုံးကြိုးတင် တချောင်းငင်အသတ်နှင့် ရေးသား သင့်၏ ရေးသားကြလေ ဘလုံးနှစ်လုံးနှင့်ကား မရေးသားကြလေလင့်။

(သံပေါက်) ဗမွနောက်၍၊ တွဲလျက်နှိ၊ ဟိန္ဒိဝေါဟ့၊ မှတ်ကြစု။ (ဗမွ၍)
ဗဂ်ါလီမူ၊ ဗမွေဟူ၊ ထို့ကဲ့သ့ဟု၊ ဋ္ဌလည်းပါ။ (ဗမွေဋ္ဌ, ဗေဟ့ဋ္ဌ)
ကလယ်ပခ်ပါယ်၊ သိဟိုဠ်ဝယ်၊ ခေါ်ဘွယ်ဗေဝခ်ဗ၊ ပည်သညာ။

(သံပေါက်) ဗေဟွေ ခေါ်ကြ၊ မြဲတိသ္သ၊ မှတ်ကြသေချာ နည်းတဖြာ။
တို့ဗမာသေ၊ ဗုဒ္ဓါဠေါ်၊ မှတ်နေခ်ရာ၊ ဗချိုက်သာ။
ဘကုန်းနှင့်သေ၊ ရေးပလျော်၊ သ္ဓါတ်ချော် အဗျက်သာ။
ဘကုန်းရေးသူ၊ ပယ်ဟူ၊ တိုဗွေဗဗ၊ အထူးသာ။

(ကိုဗဗာမျှားသာ ဘကုန်းနှင့် ရေးကြသည် ဟူလို)

ဗုဒ္ဓါဠ်အပည်၏ အကြောင်းရင်း မှတ်ရန်

(သံပေါက်) မုဗွာဒေဝိ၊ ပည်ခွဲနှိ၊ ပုရိဗုဒ္ဓါဠ် အကြောင်းဆိုဠ်။
ဗုဒ္ဓါဠ်ပညတ်၊ ကြောင်းချုပ်တ်၊ ဖြမှတ်ပယိုဠ် ဥာဏ်ပကြိုဠ်။
ပ ဗချိုက်ပြု၊ ခေါ်ဝေါ်မှု၊ ထောက်ရှု ကြံ့ခိုဠ် ပစ္စည်း(အိုဠ်)

(မှ က၊ မအာက္ခရာကို ဗဒက်ပြိုက်ပြု ဗေသက္ကြဋ္ဌ (အိုဠ်) ပစ္စည်းလည်းဆက်၍ ဗုဒ္ဓါဠ်ခေါ်သည် ဟူလို၊ (မမြွာဒေဝိ ဒီဘယား အမည်ကိုစွဲ၍ မြို့ကို မမွာ ဆိုလိုလျက် အစ မကို ဗပြု နောက်၌ အိုဠ်ပစ္စည်းသက် ဟူလို)။

ဝနဝါသိတိုင်း အကြောင်း ပြီးပြီ။

---

(၃) အပရန္တ - သူနာပရန္တတိုင်း

ဗကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် အပရန္တ သို့မဟုတ် သူနာပရန္တတိုင်း ၌ မြို့တော်ဟောင်းအမည် သုပ္ပါရက ယခုမြို့အမည် ဆိုပါဂ် ရှေးအခါမြို့အမည် ဝါဏိဇ ဂါမ၊ တည်ရာဌာနကား နမ္မဒါမြစ်နှင့် ပစ္ဆိမဃာဋ်ခေါ် အနောက်ဃာဋ် တောင်အတွင်း မမြို့ငှင်မြို့မြောက် ထာနာ (သာန) စိရင်ရုနှင့် သုရတ (ရုရက်) ဒိစတြိတ် စိရင်ရု နယ် ပယ်မျှားခွဲ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

အပရန္တ။ ။ဤအပရန္တတိုင်းသည် (မဟာမိုဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ လာသည့် အတိုင်း) ဗုဒ္ဓးရှင် အလောင်းတော် မဇ္ဈတ္တ စကြာမင်းကြီးနှင့် အတူတကွ အပရဂေါ

http://www.dhammadownload.com

ယာန ခေါ် အနောက်ကျွန်းမှ ပါလာကြသော လူများအား အပရဂေါယာန ဟူသော အနောက်ကျွန်း၏ အမည်သညာရင်းကို အထင်အမှတ် ဖြစ်စေရန် ဓမ္မဂိုဒိပကျွန်း မရှိမ ဌာန၏ အနောက်ဘက် အစွန်ကျသော အရပ်၌ မန္ဒာတုမင်း၏ သားတော်ကြီးက ပေးအပ် ချထားရာ ဌာနတိုင်း ဖြစ်သည့်ပြင် ဗုရားရှင် ပါဒစက် ၂-ဆူချတော်မူရာ အသိတိသာဝက မဟာပုဗ္ဗ မထွေရ်ဖြစ်ရာ သိတင်းသုံးရာ တိုင်းဖြစ်သည်၊ တတိယ သင်္ဂါယနာ တင်ပြီးသည့်နောက် အသျှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ် ရွေးကောက် စေလွှတ်တော်မူချက်အရ ယောနက ဓမ္မရက္ခိတ မထေရ် ဤအပရန္တ တိုင်းသို့ သာသနာပြု ကြွရောက်တော်မူပြီး အင်္ဂါခန္ဓောပမ သုတ္တန်ဒေသနာဖြင့် အပရန္တတိုင်းသူ တိုင်း သားတို့ကို ကြည်ညိုစေ၍ သုံးသောင်း ခုနစ်ထောင်သော လူတို့အား တရားထူးကို ရစေ တော်မူကာ မင်းမှူးဗိုလ် အမျိုးသား တထောင် အမျိုးသမီး ခြောက်ထောင် ရဟန်းပြုစေ တော်မူပြီး သာသနာပြုရ တည်စေတော်မူရာ တိုင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ဌင်းတိုင်း၏ အပရန္တ အမည်ကို မဟာနိဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ လာသည့် အတိုင်း အပရတော၊ အပရဂေါယာနတော၊ အာဂတာ မနုဿာအပရာ ဥတ္တရပဒလော ပေန အပရာနံ အာသေဝိတော ပဒေသော အပရော၊ အပရောစ သော ဓမ္မဂိုဒိပေ ပန္ထိမ ဒိသာယ အဝသာန ဘူတတ္တာ၊ သိမာဘူတတ္တာဝါ အန္တောစာတိ အပရန္တော ဟု ဝစနတ္ထပြု၊ သင်္ခိတ ကျဉ်းများ အလိုအားဖြင့် အပရဿာ ပန္ထိမဒိသာယ အန္တော သိမာဘူတော ပဒေသောတိ အပရန္တော ဟု ဝစနတ္ထပြု၊ အနောက် အရပ်မျက်နှာ၏ အဆုံး အဝိုင်းအခြား ဖြစ်သော အရပ်ကိုင်းဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုမှတပါး ဓမ္မဂိုဒိပကျွန်း မရှိမ ဌာန၏အရှေ့ဘက် အစွန်းကျသော အရပ်ကိုင်းကို ပဗ္ဗန္တကိုင်း ဝိဒေဟတိုင်း ဟူသည်ကို ထောက်၍ ဤအနောက်ဘက် အစွန်ကျသော ကိုင်းကို အပရန္တတိုင်းဟု ခေါ်ဆိုခြင်း၌ အသင့် ယူတွယ်ဖွယ်သည် ကုမ္မစက်ပြရာ ကိုးဌာန ယှဉ်သည်တွင် ဤ အပရန္တတိုင်း ကို မရှိမ၏ အနောက်တောင် အရပ်မှာပြဆိုထားလျက် ယှဉ်သည်ကိုလည်းထောက်။

သူနာပရန္တ။ ။ဌင်းအမည်သည် အပရန္တ ပုဒ်၏ ရှေ့၌ သား, ဟော- သန္ဓစ်ချောင်ငင် သူ့ သဒ္ဒါနှင့် တွဲစပ် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အပရန္တတိုင်း၏ ပရိယာယ် အမည်ဖြစ်သည်၊ ဝစနတ္ထပြုမူ သူနှာ မန္ဒာတု စက္ကဝတ္တိသ ပရိဏာယက ဘူတေန ပတ္ထေန ပရိန္တိဇ္ဇိဒ္ဓေါ အပရန္တော သူနာပရန္တော ဟု ဝစနတ္ထပြုရမည်၊ အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့် မန္ဒာတု၊ စက္ကြာမင်းကြီး၏။ ပရိဏာယက၊ သားကြီးရတနာက ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ပေးအပ်သော ဓမ္မဂိုဒိပကျွန်း၏ အနောက်ဘက်စွန်းကျရာ၊ (အာရဇ၊ ပင်လယ် ၏ အရှေ့ဘက် ကမ်းအနီး) အရပ်ကိုင်းဟု ဆိုလိုသည်။ ဌင်းအမည်ဖြင့်လည်း မရှိမ ၏ အနောက် အရပ်အဆုံး၌ အပရန္တကိုင်း ယှဉ်ရမည်အဖြစ် အလွန် ထင်ရှားလှပေ သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဌင်းအပရန္တ သူနာပရန္တ အမည်နှစ်မျိုးတွင် မဟာနိဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာနှင့် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ သာသနာပြု လွှတ်ပျာအခန်း မဟာဝဂ်အဋ္ဌကထာ များ၌ အပ ရန္တ အမည်ဖြင့် လာယိုသည်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ သင်္ဂါယတနဝဂ္ဂ သံယုတ် နဝမ ဆန္ဒဝဂ် ပဌမသုတ် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ပုဏ္ဏဇ္ဇောရဂါထာ ပါဠိအဋ္ဌကထာများ၌ သူနာပရန္တ အမည်ဖြင့် လာယိုသည်၊ အနိုးအစပ်ကပ်သျက် ယို သော သုရဋ္ဌဂုံးလည်း သာသနာပြု လွှတ်ရာ ဤအပရန္တတိုင်း၌ ပါဝင်ဆွယ်ယိုသည် ဆင်ခြင်ယူလေ။

(သံပေါက်) အပရန္တ၊ မည်နာမ၊ ဆိုဏနိဒါန်၊ ဝိနည်းမှန်။
သူနာပရန္တ၊ ပဏ္ဏာသ၊ နာမဆိုဖြန်၊ သံယုတ်မှန်။
သာသနာဆိုက်၊ ဤတိုင်း၌၊ ဝင်ဆိုက် သုရဋ္ဌံ။

(ဗမာစာများမှာ သ-မှာ ဥကာရ ယောဂနှင့် သုနာပရန္တဟု အများတွေ့ယို ရသည်၊ သားဟော သူနှ သဒ္ဒါနှင့် တွဲစပ်ထားသောကြောင့် သူနာပရန္တဟု အမည်မှန် ယိုရမည်သာ သတိပြုကြကုန်)။

အာရဗ္ဘနှင့် အာခန်း။ ။ကုန်ဆုံယပြည် အနောက်ဘက် ပင်လယ်ကို ဗမာအက္ခရာ မြေပုံများ၌ အာရေဗျ ပင်လယ်ဟု ရေးသားပါယိုရာ ဌင်းအမည်မှန်အားဖြင့် ရမှာသဝေ ထိုး ဗမာ ယပင့် မယိုစေဘဲ အာရဗ ဟု အမှန်ယိုရမည်၊ ဌင်းအာရဗ ကား တိုင်းပြည်၏ အမည်တည်း၊ ဌင်းအမည်မှန် အတိုင်း တိုင်းရင်းသားများ ခေါ်ဆိုထွက် ယိုကြသည်၊ ဌင်းနောင်ဇာတ စသော အနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်သေ အာရဗီ ဌင်းအရ ထိုတိုင်း၌ ဖြစ်သူ နေသူ အာရဗီ လူမျိုးရသည် ထို့ကြောင့် အာရဗ ကား အရပ်ဌာန တိုင်းပြည်၏ အမည် အာရဗီကား ထိုတိုင်းပြည်၌ နေသူလူမျိုး အမည်ဟု မှတ်လေ၊ ဌင်းဖြင် ဤ ပစ္စည်း မသက်ဘဲ အာရဗ အာရပ် လူမျိုးဟူ၍လည်း ခေါ်ကြသေးသည်။

(ဆံပေါက်) တိုင်းဖြည်ဌာန၊ အာရဗ၊ ခေါ်ကြ တိုင်းရင်းသား။
တိုင်းနေ လူမည်၊ အာရုဗီ၊ တလီ အာဝဲရုဗ်များ။
ရ-သဝေနှင့်၊ ဗ-ယ ဆင့်၊ ပသင့်ရေးအသား။ (အာရေဗျ ပသင့်)

(ဆက်) ဤအပရန္တကိုင်း အတွင်း၌ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုသည့်အတိုင်း နမ္မဒါမြစ် သစ္စဗန္ဓတောင် သုပ္ပါရကဆိပ် ပါခိဇဂါမ ဤဌာနများ ပါဝင်ထွက်ယိုကြရာဌင်းဌာနများ တွင် တရုတသော ဌာန၏ တည်ရာအမှန်ကို ဖော်ထွက်ရာ ကိုင်း၏ တည်ရာကို မှန်းဆသိုင် ရာသည်၊ တိုင်း၏ တည်ရာအမှန်ကို ကွဲထွက်လည်း ထိုဌ်ပါဝင်သော ဌာနများ၏ တည်ရာအမှန်ကို မှန်းဆထိုရပေမည်၊ (တည်ရာဌာန ချဲ့ထားပြဆိုရေး၌ အရာခပ်သိမ်း ဤနည်း အတိုင်းသာ ဖြစ်သည်) ဤအပရန္တကိုင်း တည်ရာဌာနကို ပြဆို အပ်ခဲ့ပြီးသည်နှင့်

http://www.dhammadownload.com

အညံ့ ကိန်းဗဟိန် ရာဇဝင် မြေပုံ ဟိန္ဒူဘာရထမြေပုံ ဗုဒ္ဓစရိယာ စာအုပ်ပါ မြေပုံများ၌ .လွှယ်ရသည်၊ နမ္မဒါမြစ်နှင့် သုပ္ပါရက ဌာနကိုမူ ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မြေပုံများနှင့် ပေါ်ဖေါ် အညီပါယာ မြေပုံ ရှေးဟောင်း အရိယမြေပုံများ၌ လွှယ်ရသည်။

နမ္မဒါမြစ်။ ။ဗုဒ်းမြစ် အမည်ကို သင်္ဘတဘာသာအားဖြင့် နမ်ဒါဟု ခေါ်ဆိုရာ ဗုဒ်းအမည် အကိုင်း ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီး မြေပုံများ၌ ပါပြီသည်၊ ဗုဒ်းသင်္ဘတအမည်မှ ရေဖက်ပြီ မပြု၍ မာဂဓအမည် နမ္မဒါ ဖြစ်လာသည်၊ ဗုဒ်းမြစ်ကား ဈာန်ပြည် အလည်ပိုင်း လောင်ကျိတွန် (ဂဝံ) လက်ဦတွန် (ဒုဂံ) အတွင်း ဇလပုရ ဇပါရိပုရမြို့. ပေါ်ရြားမြို့ များ၌ မြစ်များခံ၍ ဝိဇျုတောင် သက်ပုရတောင် အဇယ္ဈ တောင်ကြားများမှ ဖြတ်သန်း လျက် အရှေ့မှအနောက်သို့ စီးဆင်းရာ ကံဗယ်တွေအနီး ယခုဘရောချခေါ် ဘရုကစ္ဆ လို့ စီးဆင်းပြီး ဗုဒ်းမှ အာရဗ ပင်လယ်သို့ စီးထွက်သွားသော ဗမာကျောင်းသုံး မြေပုံ များ၌ နရဗဒ္ဒါ အချို့နရဗုဒ္ဓါဟု အမည်ပျက်လျက် ရေးမှတ်ထားသော မြစ်ပင်တည်း၊ ဗမာမြေပုံ၌ ဤကဲ့သို့ ပါနိုင်လည်းမကျ သင်္ဘတလည်းမကျ အမည် လွဲပျက် နေကြရခြင်း ကား မူလက နမ်ဒါဟူသော သင်္ဘတ အမည်အရ အလွဲရေးမှတ်ခဲ့သော narbada ဟူ သော အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းမှ (နရဗဒ္ဒါ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ်းနည်းတူ အလွဲရေး မှတ်ခဲ့သော narduba ဟူသော စာလုံးပေါင်းမှ(နရဗုဒ္ဓါ)ဟူ၍လည်းကောင်း ပြန်ဆိုရေး သားခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်၊သင်္ဘတအမည်မှန်အတိုင်း အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းအမှန်ရေး လိုမူnarmada ဟု ရေး၍ နမ်ဒါ(နရ်မဒါ) ဟု အမှန်ပြန်ဆို ရေးသားရမည်၊မာဂဓဘာသာ အမည်မှန်အတိုင်း ရေးမူ nammada ဟုရေး၍ နမ္မဒါ ဟု အမှန်ပြန်ဆို ရေးသားရမည်၊ အမဇ္ဈကောသ အဘိဓာန်၌ ရေဝါတု နမ်ဒါ သောမောဇ္ဇဝါမေကလ ကဏ္ဏကာ ဟု လာသောကြောင့် ရေဝါ, သောမောဇ္ဇဝါ, သောမသုတာ, မေကလ, ကညကာ, ဤသို့ နမ္မဒါ၏ ပရိယာယ် လေးပုဒ်ကိုလည်း သိလေ။

(သံယောက်) ပုဉ္ဇန်တ၊ အမည်ပြု၊ မှတ်ကြ နမ်ဒါ။
ဌင်းမှဆို၊ ရေဖက်၊ ဖြို့လို မ ခရာ။
ပုဉ်မာဂဝ၊ ဖြစ်လာရ၊ မှတ်ပါ နမ္မဒါ။

(နဂါးမူးဆိုး၊ ဂိုကြိုးတောင်းပန်၊ ပူဇော်ရန်ဟု နမန္တာနားဟု အသျှင် မဟာဂုဠ သာရဆို စက်တော်ရာ တောလားခဲ့ နငယ်နှင့် တဝမ်းပူဆင့်၍ နမန္တာ ဟူ၍လည်း ကောင်း အချို့ နငယ် ဒုထွေးဆင့်၍ နမဒ္ဒါ ဟူလည်းကောင်း ရေးသား လေ့လျှောက်ရသည်၊ ဆက်ခြင်ပူကြကုန်။

သဗ္ဗဗန္ဓဘောဇဉ်။ ။ဗုဒ်းတောင် မြေပုံများမှာ မပါမလေ့ရသော်လည်း ဇမ္ဗူဒ္ဝိပ် ကွန်း အပရဂေါ်ဒ်းအတွင်းမှာ ဗုဒ္ဓရုဒ်ဂ် ချထားတော်မူအပ်သော ခြေတော်ရာနှစ်ဆူ

http://www.dhammadownload.com

ယိုရာ တဆူကို နမ္မဒါမြစ်ကမ်းမှာ နမ္မဒါနဂါးမင်း တောင်းပန်ချက်အရ ချထားတော်မူပြီး တဆူကိုမူ သစ္စဗန္ဓုတောင်မှာ သစ္စဗန္ဓုမထေရ် တောင်းပန်ချက်အရ ချထားတော်မူကြောင်း သာရသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထားသောကြောင့် နမ္မဒါမြစ်အနီးမှာ ယိုရမည် နမ္မဒါမြစ်ဂူမ်းတလျှောက်၌ တောင်မျှားစွာယိုသည်တွင် မည်သည့်တောင်ဟု အတိအကျ မဆိုနိုင်စေကာမူ မဟာသဇာတကကျမ်း၌ ဣဋ္ဌိယပြည် အနောက်တောင်ယောနကတိုင်း (အပရန္တတိုင်း ဖြစ်ရာ၏) အဝင်အပါ (နမ္မဒါမြစ်အနီး) သတ်ပုရတောင်ထိပ်၌ ဗုဒ္ဓရုဒ်ခြေတော်ရာယို၏ ဟူသော ညွှန်ပြချက်စကား ထိုမှတပါး ဟံသဝတီဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိယကျမ်း၌ သတ္တပြဗန္ဓုပဝတ်တဟူသော သင်္ဘတ အမည်ဖြင့် သစ္စဗန္ဓုတောင်သည် နမ္မဒါမြစ်အနီးမှာယိုကြောင်း ပြဆိုထားချက် စကားများဖြင့် ၎င်းသစ္စဗန္ဓုတောင်၏တည်ရာကို မှန်းဆနိုင်ကြရာသည် သတ်ပုရ်တောင်ကား နမ္မဒါမြစ်နှင့် တာပတီခေါ် တာပီမြစ်တို့၏ အကြားမှာယိုသည် ခြေတော်ရာဖူးမြင်ရန် သွားရောက်လှည့်လည်ရုံစမ်းဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ ထိုအရပ်၌ ခြေထော်ရာယိုကြောင်း သို့သော်လည်း ခြေတော်ရာမှာ အခြားဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များက သူတို့၏ဗုဒ္ဓခြေတော်ရာဟုဆိုကာ သိမ်းဆည်းထားကြောင်း ကြားသိရဘူးသည် ခြေတော်ရာနှင့်စပ်၍ အချို့က ယောနကရဋ္ဌေဒေ ဟူသော သာရသင်္ဂဟလာ စကားအရ ခြေတော်ရာနှစ်ဆူ ချရာယောနကတိုင်းမှာ ဟုဆိုကြ၏ ထိုသို့မဟုတ်သင့်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ကို သိဟင်္ဂဠိုင်းအခန်းမှာ ပြဆိုထားပြီ ကြည့်လေ။

သမ္မာရဂ။ ။ဒိပ္ပါဘိညအရာဒွ် ဇေတဒင်္ဂရ ဖြစ်လတ္တံ့သော ဒါဂျဝိရိယသည် သုပ္ပါရကမှ ယူဇနာ ၁၂၀-ဝေးသော သာဝတ္ထိသို့ ကုန်းလမ်းခြေလျင်ခရီးပြင်းထွက်လာရာ တည်ည့်တည်းဖြင့် သာဝတ္ထိသို့ရောက်ကြောင်း အဂိုတ္တိရ်အဋ္ဌကထာ၌ အဆိုရှိသည်။

ခုနစ်။ ။သတ္တသန်းခါအရ ဤအရေးအသား၌ ရွှေဟောင်း လက်ာကြီးများနှင့် အညီ ခရွေးမှာ တချောင်းငင် နငယ်မှာ ဟထိုးမပါစေဘဲ ခုနစ်ဟု မှန်ကန်စွာရေးရမည် ဘတ်သောအခါ ခွန်နစ်ဟု ဘတ်ကြသည် ဒွိသန်းအခုနှစ် သံဝစ္ဆရအခုနှင်ဟု နငယ်ဟထိုးနှင့် နှစ်ခု ခုနှစ် ရေးသကဲ့သို့ မရေးမိကြစေလင့်။

(ပုရစ်ဖြာစိ စုလစ်အာနိ ခုနစ်နာရီ) မင်းဇေယျ ရန်ကုမိတ်ဆို ပိဋ်စုံရတု။

(ခုနစ်မဟာ စုလစ်တရာ) ဤပိုစ်ခုံ လက်ာများနှင့်အညီ ရေးရမည်၊ (ငါးဆဲ့ခုနစ် ဥကင်လှစ်မှ ပွေနှစ်ခံထိုက်) ရွှေနားတော်သွင်း ဧချင်း (ခွဲထား) (အပြားခုနစ် ဥဖွာနှစ်နှင့်) ၎င်းခွဲထားများနှင့် အညီ သိသာခြားနားအောင် ရေးတတ်စေရမည်။

(သံပေါက်) သတ္တသန်း၊ အနက်မှာ၊ ရေးပါခတ္တင်၊ တချောင်းငင်။
ဟထိုးမပါ၊ နစ်ခရာ၊ ရေးပါခုနစ်တွင်။ (ခွန်နစ်ဟု မရေးရ ဟူလို)

သမုဒြာ။ ။ဤအမည် အခေါ်အဝေါ်သည် သမုဒ္ဒြဟူသော သဒ်တပုဒ်မှ ပျက်လွှာသော ဗမာစကား ဖြစ်၍ ဒထွေးရခိုင် ရေးချနှင့် သမုဒြာပဟု အမှန်ရေးရမည်၊ သမုဒြာ ဗမာဆေါ်ဟာရ သမုဒ္ဒ ပါဠိဝေါဟာရ ဤသို့ ဗမာပါဠိ အသုံးနှစ်မျိုး ကွဲစေပြီး ဗမာစကားသုံးရာ၌ သမုဒ္ဒရာဟု ဒထွေးနှစ်လုံးဆင့် ရကောက်ရေးချနှင့် ပါဠိမက္ခ ဗမာမက္ခ အရေးမျိုး မရေးမိပါစေလင့်။

http://www.dhammadownload.com

လာဇ္ဇတိုင်း သိပသုရပြည့်ရှင် အာဘာဘုရင် သိပဟာဟုမင်းက သားဝိဇယဟာဟုမင်းသားကို လိုင်းပြည် ဗျက်သိမ်းမှုကြောင့် သားမယားကွဲနိုင်း ခုနစ်ရာနှင့်တကွ နမ္မဒါမြစ်ကျောမှ အနောက်သမုဒ္ဒြာသို့ မျှောလိုက်ရာ ပင်းလျှိသည် နမ္မဒါမြစ်ဘဂျကစ္ဆသို့ မျောလာကြပြီး ပင်းမှ အနောက်ဘက်သမုဒ္ဒြာ သို့ ထွက်လာကာ ဖေါင်သုံးခုတခြားစီ မျောချင်ရာ မျောသွားကြပြီးနောက် ဖေါင်သုံးခုတွင် ယောကျ်ားများချည်း သက်သက် တင်လွှတ်လိုက်သောဖေါင်ကား သုပ္ပါရကဆိပ်မှာတင်သည် သားသမီးများဖေါင်ကား ယခုဈုန်ဖြိယ အနောက်ဘက်ကမ်းနှင့် မဝေးလွန်းလှသော လဏ္ဍဒီပခေါ် နဂ္ဂဇိပက္ခန်းသို့ မယားများဖေါင်ကား ယခုမာလဒီပခေါ် မာလဇိပက္ခန်းသို့ ရောက်ယှိတင်နေကြသည် ဝိဇယမင်းသားစသော ယောကျ်ားများ နောက်ကာလ၌ သိဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ရောက်ကြသည်ဟု မဟာဝင်ကျမ်းမှာ အဆိုယှိသည် ၎င်းယောကျ်ားများ ရှေးဦးစွာဆိုက်ရာ သုပ္ပါရကဆိပ်ကား အခြားမဟုတ် ၌သုပ္ပါရကပင် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။

ဥဒါနိန်းအဋ္ဌကထာ မဟာဗောဓိဝင် ဒသမသုတ်အဖွင့်၌ သုပ္ပါရကသည် သာဝတ္ထိ၏ အနောက်တောင်အရပ်၌ သာဝတ္ထိသည် သုပ္ပါရက၏ အရှေ့မြောက်အရပ်၌ တည်ယှိသည်ဟု အဆိုယှိသည် ၎င်းပြို့၏တည်ရာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ်မြို့မြောက်ဘက် ထာနဒီရင်ခု အတွင်းမှာ တည်ယှိ၍ အင်္ဂလိသ် ခရူးဟောင်းမြေပုံ ဟူယင်ဆန် မြေပုံများမှာ ဆိပါရာဟူသော အမည်ဖြင့် ရေးသားပါယှိသည်၊ လတ္တိတွဒ် (၂၀) အထက်လောင်ဂိုတွဒ် ၇၂ နှင့် ၇၆ အကြားမှာ တည်ယှိသည်။

၌သုပ္ပါရကအမည်ကို သင်္ဃဘာသာအားဖြင့် စူပ်ပါရကအင်္ဂလိသ်စာလုံးပေါင်း Surpāraka ဟု ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည် မာဂဓပြိန် သုပ္ပါရက ၎င်းအရ ဝစနတ္ထ ပြုသော် သုပ္ပေါဝိယ အာရော တိရပ္ပဒေသော ယသ္မိ ံတံ သုပ္ပါရကံ နာဝါတိတ္ထေပဋ္ဌနံဟု

(သံပေါက်) ၁တလုံးမှာ၊ ရစ်၍သာ၊ နောက်မှာရေးချ၊ မှန်ရေးကြ။ (သမုဒြာ)
၁မှ၀ဆင့်နောင်၊ ရကော်က်ဆောင်၊ ထို့နောင်ရေးချ၊ ဘလွဲပ။ (သမုဒ္ဒရာ)

ပန်။ ။ဆန်ပြာသော စကော စကော်ကို ပေါ်ထွက်ရာ ပန်ဟုခေါ်သည် ၎င်းပန်းကို (တောကား ဟောဝန် ပန်ပူစကော သို့မိန့်ဟော ထေရောကျော်ပြတ် သီလမှတ်) ၎င်းအချင် သီလဝံသ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်၏ ပေါ်ရာဇာကထာ လင်္ကာနှင့်အညီ နသတ်မှာ ဝိသဇ္ဇနီ ပေါဝဲ ရေးရမည်။

(သံပေါက်) ဝိသင်္ပေါ၊ ပန်ဝေါ်ဟာ၊ ခုခါပညတ်၊ စကောမှတ်။

စကောပုံသဏ္ဌာန်။ ။ငါကို့ ဗမာပြည်မှာ သုံးသော ဆန်ပြာသော စကော ပုံသဏ္ဌာန်ကား အောက်အောင်း ပြစ်သည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၌ နနကောဋ္ဌာသကို ပမာပြုရာ စကောနှင့် ပမာပြုသည်၊ ၎င်းပုံ အောက်ခြေ ဂုဠိပမှုန့် သိဟိုဠ်ကျွန်းမျှော်၌ သုံးသော စကောသည် အောင်းအောင်း ပဟုတ်ပဲ လက်သည်းခွံနှင့် အလားတူလျက်ယှိရာ ၎င်းသုပ္ပါရကဌာန သုပ္ပအရ ကျမ်းဂန်နှင့် အညီယူလျှင် ပမာပြည်သုံး စကောမျိုး ပဟုတ် ဂုဠိယ သိဟိုဠ်သုံး စကောမျိုး ပြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည် မှတ်ယူလေ။

http://www.dhammadownload.com

ပြုရမည် သုပ္ပသဒ္ဒါ ဆန်ပြောသော မနံ့, စကော, စကော်, ဟော အာဂသဒ္ဒါအပ္ပနံအဗျာကမ်း အဂဝ်ဟော အဓိပ္ပါယ်ကား ဆန်ပြောသော စကောနှင့်တူသော ကမ်းအပ္ပနံယို့ရာ အဂဝ် (ဆိပ်ကမ်း) ဟု ဆိုလိုသည် ဝါကိစဂါမ ဥပမိပဒ္ဓာသ ပဒေ့ဖွာဝါဒသုတ်အပ္ပင့်လာကုန်သည် မဟာပုဏ္ဏတို့၏ရွာ ဝါကိစဂါမလည်း ဤပြဿဒိုအဝ်ပြီးသော နယ်အတွင်းမှာ ယိုရာသည် ယခုအခါ ပေါ်ကူဝိုင် ဒါမန်ခေါ် ပြို့နေရာဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယူဆမိသည် ဆင်ခြင်ယူကြကုန်။

ဤပြဿဒိုအဝ်ခဲ့ပြီးသော အပရန္တ=သူနာပရန္တ တိုင်း နှမ္မဒါမြစ် စသည်တို့၏ အကြောင်းအရာနှင့်တကွ တည်ရာဌာနများကို ထောက်ထားဆင်ခြင်၍ ဗင်္ဂလားအော်၏ အရှေ့မြောက်ဘက်၌ တည်ယိုသော ငါဘို့ဗမာပြည်*အတွင်း ဧရာဝတီမြစ် အနောက်ဘက်မင်းဘူးနယ်တလျောက်ကို အပရန္တ သူနာပရန္တတိုင်းဟု အသိအမှတ်ပြု၍ ရေးသားပြောဆိုလျက် ယိုကြရာ၌ အမှန်ဖြစ်သင့်မဖြစ်သင့် ထောက်ချင့်ယူကြရာသည်၊ အကြောင်းမှန်ကိုယူရာ၌ မည်သည့်ဂတိကိုမှ မလိုက်စားသင့်ကြရာ ကုမ္မစက်ပြအရာ၌ ကိုးဌာနတွင် ဗမာပြည်က မဏ္ဍိမ၏ အရှေ့မြောက်ထောင့် အပရန္တက အနောက်တောင်ထောင့်မှာ တည်ယိုကြသည်ကိုလည်း သတိပြုကြပုန်။

ဤအပရန္တ အဆုံးအဖြတ်အရာ၌ သင်္ဘတကျမ်းများနှင့်စပ်သော အဆုံးအဖြတ်စကားကို သုည်ထက်အကျယ်ကြည့်လိုက ဝါစပ္ပတိခေါ် သင်္ဘတဘာသာ အက္ခရာဝလိအဘိဓာန်ကျမ်းမှာ ကာလိဒါသဆရာရေး ရဃုဝံသ ကာဗျကျမ်း ဠီဟသံဟိတာခေါ် နက္ခတ်ဗေဒင်ကျမ်း. မာဃဆရာရေး မာဃကာဗျ ကျမ်းဟောင်းကြီးများကို ကိုးကား၍ သိရိတာရာနာထ တက္ကဝါစပ္ပတိပဏ္ဍိတ် ဆုံးဖြတ်ရေးသား ထားချက်များကို ကြည့်ကြလေကုန်။

ပန္ဆြီမဃဝဒ္ဒ နှင့် မလယ။ ။တည်ရာဌာန၌ ပေါ်ပြဲခဲ့သော ပန္ဆိုမဃာဒူခေါ် အနောက်ဃာဠုတောင်သည် စန့်ဒကူး*နံသာများထွက်သည့် မလယတောင်နှင့် အတူပင်

---

*မြမာ့-ဗမာ။ ။ဤဝေါဟာရနှင့်စပ်၍ အများအားဖြင့် မြန်မာ မြို့မှာ ဟုမသတ်နသတ်နှင့် ရေးသားလျက်ယိုကြသည်၊ အမှန်အားဖြင့် မြဟ္မာပုရ်မှ ပျက်လွှာသော ဗမာဟူသော အရေးအသားသာ ရှေးပေါရာဏ အရေးအသားနှင့်လည်း ညီညွတ် အသင့်ယူထိုက်လည်းယို၍ လေးနက်မှန်ကန်သော အရေးအသားဖြစ်သည် ဟုမှတ်ရမည်၊ ဇောတိတဋ္ဌကျမ်း ဠီဟတ်သံဟိတာ ဂျွဲမဲ့များနှင့် ကုမ္မစက္ကပြအရာ၌ ဤဗမာပြည်ကို မြဟ္မပုရ ဟုအခွဲယိုသည်)။

မြဟ္မပုရ မြဟ္မာပြည်=ငင်းမှပျက် ဗမာပြည်ဟု အနဲက်ပြန်ဆိုရမည်၊ (ပါကတနည်းအားဖြင့် ဤသို့ဖြစ်နိုင်သည်ဟု မှတ်)

http://www.dhammadownload.com

ဖြစ်ကြောင်း သင်္ခေတပကာသိဇောဝ အာဘိဓာန်များနှင့် ဗဟုလိင်္ဂအာသာ အာဘိဓာန်များ၌ လာယိုသည် ဂုဏ်ပြင့် ဂုဏ်အနောက်ဃာဋ်တောင်၌ တောင်ပိုင်းကိုမလယ မြောက်ပိုင်းကို သဟျာဟု ခေါ်ကြောင်းကိုလည်း ပြဆိုထားသည်၊ (အနောက်ဃာဋ် အမည်၌ မဂ္ဂဇ ဒု သတ်နှင့်သာ ရေးရမည်)။

(သံပေါက်) ပကတိဇောဝအဘိဝဏ်၊ ‘ကျန်းဆိုမှန်၊ ပါမြန်ဝဏ်၊ အိဝဏ္ဏ။
အိန္ဒိမဂဏ်၊ ဝေါဟာသေဂ်၊ ခေါ်ပစ္ဆိပ၊ နောက်ဃာဋ္ဋ။
တောင်ပိုင်းနောက်ဃာဋ်၊ ခေါ်ပညတ်၊ ခွဲမှတ်မလယ။
မြောက်ပိုင်းကိုဂူ၊ အဗျားလူ၊ ခေါ်ယူဆဟျ။
အနောက်ဃာဋ်မှာ၊ မည်သညာ၊ သတ်ပါဓုဒ္ဓ၊ ဋ္ဌကာရ။ (ဒန္တ စ် တဲ့ပသတ်ရ ဟူလို)

(ဗမာအက္ခရာမြေပုံ၌ တဝဓ်းပူသတ်နှင့် ယှိနေသည် ကျောင်းဆရာများ သတိပြု)

တာဒီမြစ်။ ။ဂင်းနမ္မဒါမြစ် တောင်ဘက်၌ တည်ယှိသောမြစ်ကို ပါဠိနှင့်သင်တ ဘာသာအားဖြင့် တာပိမြစ်ဟုခေါ်သည် တပတိ တာဝိနဲ့ ပယောဇ္ဇိ ပုဒ်များလည်း ဂင်းမြစ်ဟော ပရိယာယ်ပုဒ်ကျိပ်တည်း။ ပယောဇ္ဇိဟူသော သင်္ခတပုဒ်ကို ဂါထိုမာဂဓ ဘာသာ ပြန်ဆိုခြောင်းလဲလိုလျှင် ပယုဇျိ ပယောဇ္ဇိဟု ပြန်ဆိုသင့်၏ ဂင်းမြစ်ကို

(သံပေါက်) မြဟွာ-မြန်ဗာ၊ နောက်ပြဗွာ၊ သုံးဖြာရေးနည်းပြား။
မြဟွာရေးသာ၊ ရှေးကျန်းလာ၊ မှတ်ပါလူအများ။
ဇောတိဌိဟတ်၊ ကျန်းမိုသ်တ်၊ သိမှတ်ထိုစကား။
ရာပေါင်းများစွာ၊ ခွဲရှည်ကြာ၊ မြဟွာရေးအသုံး။
မြဟွာပုဒ်မှ၊ ဗဟုပ၊ ဖြစ်ရဤစကား။
ကျန်းပါကတ၊ နည်းသင့်လှ၊ မှတ်ကြဤစကား။

စန်ဒကူး။ ။ဝတ္ထုဇောဝနသတ်အင်း ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံမှားနှင့်အညီ စန္ဒမှာနသတ်အပြစ်နှင့်တကွ သေချာစွာရေးရမည်။ စန်တကူး စန္ဒကူးဟုပရေးခဲ့။

ဂင်းစန္ဒဒကူးဘုံ ရှေးဟောင်းလက်ဝမ္ဘားဌ ဒန်စကူးဟူ၍လည်းကောင်း သားရကွန်ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုနေသားကြသည်၊ (မြဒ္ဒါဟာခန်းပြု) မှာ ဘိုးပြင်းနဲပြား ဒန်စကူးလွင် အုံမူးစဖွယ် (မမှပါလပျို့စ်) မလွာ ယုပ္ပ ပြိုင်တုဲ့တွန် ကြိုင်ငေ့သည် သားရကွန်ပင် (သေဒ္ဓးခန်းပြု) ချိုးပွဲမ်းဆိုလွက် ကိုယ်တော်ဆက်လည်း သာရကွန်နှမ် ပန်းစင်ထုံမျိုး နှင်းနုံခြိုးမှု ဤသို့စပ်ဆိုထားလျက် ယှိကြသည်။

သာရကွန်။ ။ဂင်းဒေါဘာရသည် သာရကွန္ဒဟူသော ဗာဂဝပုဒ်မှ ဖြစ်လာသည် သာရအနှစ်ဟော ခန္ဓ ဂုဏ်ဟော တို့ကြောင့် သမာဓေးဆွနှင့် သာရကွန်ဟု အမှန်အကန်ရေးရမည် သရကွန်ဟု သရေးမှုခဲ့ ဒေးပြားမရေးလင့်။

(သံပေါက်) အနှစ်အထွ၊ ပုဒ်သာရ၊ ခန္ဓဂုဏထွော။
ထို့ကြောင့်သာပ၊ သရေးချ၊ လိခပဏ္ဍိတော။

http://www.dhammadownload.com

ဟိန္ဒူ။ ဇင်္ဂါလီ၊ ကလယ် သိင်္ဂုံဠ၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဗမာ မြေပုံများ၌ တာပိ တပတိဟူသော သစ်တန်ခွင့် မာဂဓပုဒ်ရင်းများမှုပက်၍ တပလိ တာပ္တိ Tapti ဟုအမျိုးမျိုး ခေါ်ဆို ရေးသားကြသည်၊ Payosni သို့မဟုတ် Payoshani ပယောဿိ ဟူသောအမည်ဖြင့် အာရိယန်းမြစ်ဖြစ်ပုံမှာပါယိုသည် ကိန်းဗရိန်နှင့် ပာဖ်အင်ပါရာ မြေပုံများ၌ကား Tapi တာဒိဟူသောအမည်ဖြင့် ပါယိုသည်၊ သိင်္ဂုံဠရှေးဟောင်း မြေပုံမှာမူ ၎င်းအမည် နှစ်မျိုးပင် လာယိုသည်။

အပရန္တကုံး ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၄) မဟာရဋ္ဌ=မဟာရာဇ္ဈတိုင်း

ဒုကျဉ်းမြောင်စဉ်။ ။ကိုင်းအမည် မဟာရဋ္ဌ= မဟာရာဇ္ဈ ရှေးမြို့တော်အမည် ကလျာဏပုရ ယခုမြို့အမည် ပဋ္ဌရမဏ္ဍ တည်ရာဌာနကား ဗုဒ္ဓဝင်နယ်အလယ်ပိုင်း ကလျာဏမြို့ ကာလယံ ထာနာ (သာနေ) မြောက်ဘက်ဒီစတြိတ်စီရင်စုနယ်များ၌ တည်ယိုသည်၊

တနည်းအားဖြင့် သာရဂန္ဓ ဟူသော မာဂဓမှ ဖြစ်လွှားသော သာရဂန် ဟူ၍လည်း ဗဟာစကား ရေးသားသင့်၏၊

(သံပေါက်) သာရဂန်ဟု၊ ခေါ်ဆိုဖြူ၊ ထောက်ရှုသာရ၊ ပုဉ္ဇန္ဓ။
အနှစ်နံသာ၊ ခေါ်သည်မှာ၊ ကျန်းလာစကားပ။

ဤနှစ်ကားသင့်သဖြင့် နံသာမျိုးဆယ်ပါးကို ပြဦးအံ့
နံသာမျိုးဆယ်ပါး

(သံပေါက်) မြစ်, နှစ်, ကာ, ခေါက်၊ ပွေးရည်လှောက်၊ ထို့နောက်ရွက်အပွင့်။
သီး, ဂန်, ထည်ခြား၊ ဤဆယ်ပါး၊ မှတ်သားနံသာသင့်။

(မြစ်) မူလဂန္ဓအမြစ်နံသာမျိုး၊ (နှစ်) သာဂရန္ဓအနှစ်နံသာမျိုး၊ (ကာ) ဖေဂ္ဂုဂန္ဓ အကာနံသာမျိုး၊ (ခေါက်) တစဂန္ဓ အခေါက်နံသာမျိုး၊ (ပွေး) ပဗ္ဗိကဂန္ဓ အပွေးနံသာမျိုး၊ (ရည်) ရသဂန္ဓ အရည်နံသာမျိုး၊ (ရွက်) ပတ္တဂန္ဓ အရွက်နံသာမျိုး၊ (ပွင့်) ပုပ္ဖဂန္ဓ အပွင့်နံသာမျိုး၊ (သီး) ဖလဂန္ဓ အသီးနံသာမျိုး၊ (ဂန်) ဂန္ဓဒဗ္ဗ အလုံးစုံစုပေါင်း မွှေးကြိုင်သော နံသာမျိုး။ (ဘယ်ပါး)

နံသာ။ ။ငှင်းကို သေးသေးတင် ဆောက်ပြင့်မပါဝဲ ရေးရမည်၊ ဘတ်သောအခါ နသာဟု ထိုးနှန်းသုံးအတိုင်း သေးသေးတင်မပါဝဲ ရွတ်ဘတ်ရမည်။

(သံပေါက်) နံသာဝေါဟာ၊ ဤအရာ၊ အောက်မှာမြစ်မရှိ။
သေးသေးတင်ချည်း၊ ထက်၌ဒှိ၊ အပြီးရေးလေဘိ။
သေးသေးပတင်၊ အသံပင်၊ နှုန်းခွင်ဘတ်နည်းသိ။
လိန်းလိန်းကျိုက်၊ မှေးအောင်ကြဲ၊ ရွှေနံသာအခဲ။
ရေနံသာရွာ၊ နံသာရွာ၊ နံသာမျိုးဆယ်ဝဲ။
ကဝိလက္ခဏာ၊ ဆတ်ပုံမှာ၊ မှတ်ပါဤသဉ်နံ။

http://www.dhammadownload.com

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

မဟာဒုဋ္ဌ။ ။မဟာဓမ္မရာဇာတ မထေရ်ကြီးမှူးသော ရဟန္တာအရှင်မြတ် ငါးပါးတို့ သာသနာ့ပြု ကြွသွားတော်မူ၍ မဟာနာဂဒီပ ကသဟဇာတက ဒေသနာဖြင့် မဟာရဋ္ဌ တိုင်းသူတိုင်းသားတို့ကို ကြည်ညိုကြစေ၍ ရှစ်သောင်းကုလားထောင်သော သတ္တဝါတို့ကို မင်္ဂလာထိသို့ တည်စေတော်မူကြ၍ တသောင်းသုံးထောင်သော အမျိုးသားတို့ကို ရဟန်း ပြုစေတော်မူကြပြီး သာသနာတည်တဲ့ စည်ကားစေခဲ့ကြဘူးရာ ဌာနတိုင်းဖြစ်သည် ဤဌာန၌ အသောကမင်းကြီး ကောင်းပွဲ ပြုံတွင်းစေတီလေးဆူ မြို့ပြင်စေတီငါးဆူ ကျောင်းတိုက်တရာ မဟာယာန ဗုဇ္ဈယာန နှစ်မျိုးရော သံဃာငါးထောင်ခန့် တွေ့ယှဉ် ရကြောင်း ဟူယင်ဆန်မှတ်တမ်း၌ ဆိုသည်။

(၎င်းမဟာရဋ္ဌတိုင်းကို ဣန္ဒိယတိုင်းသား ပဏ္ဍိတ်များက ယခုတိုင် မဟာရာဇ်ဖြူ။)

(မဟာရာဇ်တရ) ဟုခေါ်ဆိုကြသည့် ၎င်းအခေါ် ဝေါဟာရကား သန်တဘာသာ ဝေါဟာရဖြစ်၍ ကျယ်ဝန်းသောတိုင်းကြီးဟု ဆိုလိုသည်၊ အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်း Mahārāṣṭra (သန်တဘာသာ)။

ကရစ်မပေါ်မီ အနှစ်သုံးရာ့နှစ်ဆယ်ခုနစ် (၃၂၇) ခုနစ်ဆယ်လောက်က ဣန္ဒိယ ရှေးဟောင်းခမြေပုံနှင့် ကိန်းဗရိန် ရာဇပင်မြေပုံစာအုပ် အောက်စဖို့ရာဇဝင် ဟဖ်အင်ပါရာ မြေပုံများ၌လည်း မဟာရာဋ္ဌဟူသော သန်တဘာသာအမည်ဖြင့်ပင် ပါယှိသည်။

မဟာရဋ္ဌတိုင်း ပြီးပြီ။

---

(၅) ယောနကတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်ခြင်း။ ။ကိုင်းအမည် ယောနက ယဝန တူရကို ရှေးမြန်မာတော်အမည် သာကလ တည်ရာဌာနကား ဟိမဝန္တာတောင်၏ အနောက်မြောက် ဣန္ဒိယပြည် အပြင် ဘက် ဗက်ထြီယားနယ် ယခု ရုသျှပိုင် အနောက်တူရကိုဌာန (တူရကိစ်ထာန်) နယ် လောင်ဂိုတွန် (၆၎°) ၆၈°)နှင့် လည်္ဂိုတွန် (၃၆) ၃၈°) အကြား ဝါယွိက၊ ဗလခ ဒိစတြိတ် စီရင်ရ နယ်ပယ်များ၌ တည်ယှိသည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ယောနကား။ ။သာသနာသကရဇ အနှစ်ငါးရာ (၅၀၀)ကျော် လောက်က ရဟန္တာ အသျှင်နာဂသိန် မထေရ်ဖြတ်နှင့် အမေးအဖြေ ပြုလုပ်သော မိလိန္ဒမင်းကြီး ထီးနန်း

http://www.dhammadownload.com

ပိုးစံရာ အရပ်တိုင်း ဖြစ်သည့်အပြင် မဟာရဂ္ဂါတ မည်သော် အမှုးယဲ့သော ရဟန္တာ အသျှင်မြတ် ငါးပါးတို့ သာသနာပြု ကြွလာတော်မူကြ၍ ကာလကာရာမ သုတ္တန် ဒေသနာဖြင့် ယောနက ဧရိုင်းသူ လူအပေါင်းကို ကြည်ညိုကြစေ၍ တသိန်း သုံးသောင်း ခုနစ်ထောင်သော လူတို့အား မင်္ဂလသုတ် တည်းဟူသော အဆင်းတန်ဆာကို ပေးတော်မူကြ၍ တသောင်းသော အမျိုးသားကို ရဟန်းပြုစေကြပြီး သာသနာ တည်စေတော်မူကြရာ ဌာနကိုင်းကြီး ဖြစ်သည်။

ယဝနနှင့် တူရက်။ ။ယဝနပုဒ် လူရုပ်ပုံများလည်း ယောနကပုဒ်နှင့် အနက်တူ ပရိယာယ်ပုဒ် များပင်တည်း၊ တူရကီ ပြည်သည် ယောနကတိုင်းဟု သင်္ခေတဘာသာ မဂ္ဂဗာဝလီ အဘိဓာန်၌ အဆိုရှိသည်၊ ဩဇပြည် ဝန်ကြီးမင်းလည်း မဟာသုဇာတက ကျမ်း၌ ယဝနပုဒ်ကို တူရုကီလူမျိုးဟု အနက်ဗျာဖြန်ဆို သည်ပင်။

ထို့ကြောင့် ယိုးဒယားပြည်အနိုး ယွန်းမှမ်း လူမျိုးတို့ နေရာအရပ်များနှင့် ဥရောပ တိုက်တွင်းမှာ ပါဝင်သော ဗူတလီပြည်အနိုး ဂရိတ်ပြည်ကို ယောနကတိုင်း သာကလပြည် ခေါ်သည်ဟု အချို့ပြောဆို ရေးသားကြခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ၎င်းနည်းတူ ဗမာရာဇဝင်များ၌ ခမင်နယ်ကို ယောနကတိုင်း သာကလပြည်ဟု အာရေးအသား ယို ကြသည်ကို လည်းကောင်း၊ အချို့သုဓဇွန်နှင့် အပရန္တကိုင်း နယ်များကို ယောနကဟု ရေးထားကြသည်ကို လည်းကောင်း၊ အမှန်ဟု မမှတ်ယူသင့်။

ဒိလိန္ဒမင်း။ ။သာသနာ သကရဇ် (၅၀၀) နှစ်မှာ ဘွားမြင် ပေါ်ပေါက်လာ၍ သာကလမြို့မှာ ကျောင်းတော် ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းသည့် ဒိလိန္ဒမင်းကြီးသည် သျှင် နာဂသိန် မထေရ်မြတ်၏ မေးတိုင်း မေးတိုင်းသော ပြဿနာများကို ဖြေစွမ်းမိုင်သည့် ဉာဏ်ပညာတော်၌ ကြည်ညိုသဖြင့် ဒိဒိသားတော်အား ထီးနန်းလွှဲအပ်ပြီး သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူလေသည်၊ ၎င်းဒိလိန္ဒမင်း အမည် အရာ၌ အချို့ မိန္ဒတ္ထ ရေးသားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၎င်းဒိလိန္ဒ မင်းကြီး၏ ဘွားရာ အရပ်ဇာတိ ဘူမိကို အသျှင်နာဂသိန် မထေရ်မြတ်က မေးတော်မူလတ်သောအခါ ဤယောနကိုင်း သာကလပြည်မှ ယူဇနာအားဖြင့် ၅စ်ရာ (၂၀၀) မိုင်အားဖြင့် တထောင်ခြောက်ရာ (၁၆၀၀)ခန့် ဝေးသော အလသန္ဒကွန်းကလဆိပ်ရွာမှာ ဘွားမြင်ပါသည်ဟု လျှောက်ကြား ဖြေဆိုသည်။

၎င်းအလသန္ဒကွန်းကား မြေထဲပင်လယ် အရှေ့ပိုင်းတစ်နှုန်း၌ တည်ရှိသော ယခု အခါအာဒျတိုက် မြေပုံများ၌ အလေစင်္ကြံဟု ခေါ်ဆိုကိုန်ပြီ ရေးသားကြသော ကျွန်းငယ်ပင်

http://www.dhammadownload.com

ရှေးအခါက အလယ်ခန္ဓာကြန်း ဖြစ်သည်၊ ကလယ်ရွာလည်း ၎င်းပွန်းမှာပင် ယိုရာ၏၊ ၎င်းကလယ် ရွာသည် ယောနကဘုံင်း သာကလပြိုမှ အနောက် မြောက်ထောင့် ယူဇနာအားဖြင့် နှစ်ရာ (၂၀၀) ဖိုင်အားဖြင့် ၎စ်ဖိုင် တယူဇနာခန့်အရ တထောင့် ခြောက်ရာ (၁၆၀၀)ခန့် ဝေးသော အရပ်၌ တည်ယို၍ ရှေးအခါက ပြိုသ်(ဂရိတ်) လူမျိုးများ ပိုင်ဘူးကြသည်၊ ယခုအခါကား တူရကီ လူမျိုးများပိုင်သည်။

၎င်း ဒိလိန္ဒမင်း အမျိုးစာဝ်ကား အ္ဂလိဇန္ဓာ (အလိစန္ဒြ) မင်းများမှ ဆင်းသက်ဆက်ခွယ်၍ လာခဲ့သော ဂရိတ် အမျိုးစာဝ်ပေတည်း၊ ဤထက် အကျယ်ကို သိလိုမူ အင်္ဂလိသ်ဘာသာ ကိမ်းဗရိန် ဣဿိယ ရာဇဝင် စာအုပ်၌ ကြည့်ကြလေ။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကို ထောက်သဖြင့် ဗုဒ္ဓိသ်က် ဣဿိယစာအုပ်၌ မေးလျှောက်သူ ဒိလိန္ဒမင်းကြီး ဖြေကြားသူ ရဟန္တာ အသျင် နာဂသိန် မထေရ်မြတ်တို့ ထင်ရှားမယိုကြလေဟန် အဆိုစကားရပ်ကို အထူးဆင်ခြင်ဘွယ် ယို၏ ဆင်ခြင်လေ။

ဤဒိလိန္ဒမင်းကို ဗုဒ္ဓကာလိန၊ ဘာရတခေါ်သော ဟိန္ဒီဘာသာ ရာဇဝင်၌ ယဝန, ယောနက, ယူနာနိ, တူရကီ, လူမျိုးဟု အဆိုယိုသည်။

(သံပေါက်) ဗုဒ္ဓးသာသနာ၊ နှစ်ငါးရာ၊ မှတ်ပါ ဘွားထ၊ ဒိလိန္ဒ။
ဒိလိန္ဒခေါ်၊ ထိုကျောင်းတော်၊ ဆောက်သော် ဒိလိန္ဒ။
သာကလမှာ၊ ထိုကျောင်းသာ၊ ယိုရာဗုဒ္ဓ၊ ကေန္ဒ။
ရဟန်းပြုခါ၊ ရဟန္တာ၊ ဖြစ်ရာဒိလိန္ဒ။
ပြေဆဲပင်လယ်၊ ရှေ့နှန်းဝယ်၊ ခေါ်ဘွယ် အလေခြ ခုကာလ။
ထိုသည့်ကျွန်းပင်၊ ရှေးခါတွင်၊ ခေါ်ချင် အလသန္ဒပ။ (အလသန္ဒကျွန်း)
ကလသိရွာ၊ ထိုကျွန်းမှာ၊ ရှေးခါယိုထ၊ မှတ်ကုန်ကြ။
ဒိလိန်မင်းကျော်၊ ဘွားရပ်တော်၊ မှန်နော်၊ မှတ်ကုန်ကြ။
ဂြိသိ (ဂရိတ်) ဝိုင်နယ်၊ ရှေးခါဝယ်၊ ခုနယ် တူရကီက ဝိုင်ဆိုင်ကြ။
ထိုသည့်ကျွန်းကား၊ နောက်မြောက်ပါး၊ တည်ခြား သာကလ၊ ရွိတော်မှ။
တထောင့်ခြောက်ရာ၊ ဝိုင်ပေါင်းသာ၊ ဝေးကွာ နှစ်ဌာန။
ဂရိတ်မျိုးစာတ်၊ ဒိလိန်မြတ်၊ ပြမှတ်ကေန္ဒ။
တူရကီမျိုးဟု၊ ရေးမှတ်ပြု၊ ဟိန္ဒူဘာရတ၊ ရာဇဝင်က။

အသျင်နာဂသေန။ ။အသျင်နာဂသေန မထေရ် ဘွားမြင်တော်မူရာ အရပ်ကား ဂုဇ္ဇရပြည် အတွင်း ဟိမဝန္တာ တောင်အနိုး ကဇင်္ဂလမည်သော ပုဏ္ဏားရွာတည်း၊ ၎င်းရွာသည် ကဘုံရ ဂန္ဓာရ အတွင်းမှာ ယိုသင့်သည်၊ အဘိုက ပဏ္ဍိပ အိုင်းအခြားပိုဝိတ်ဖြစ်သော ကဇင်္ဂလ ဝိုင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည် ဆင်ခြင်။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) နာဂသေန၊ မြတ်ထေရ၊ အွားထဇာတိရွာ။
ဟိမဝလယ၊ ပဒ္ဓတ၊ ပဿနဲပါးမှာ။
ကဇင်္ဂလ၊ မြာဟွဏ၊ ဂါမတည်ဟိုရာ။
ဟိုင်းကသို့ရ၊ ဂန္ဓာရ၊ ရဋ္ဌတွင်းမှာ၊ ယိုသင့်ရာ။
နိဗိတ္တတွင်၊ ပါအဝင်၊ ကဇင်္ဂလရွာ။
ဂင်းရွာတွင်၊ အွားသည်ပင်၊ ဆိုလျှင်ကစိဝါ။ (ကေစိဝါဒ)

ခမင်နယ်သို့ ဗုဒ္ဓဃောသဝင်တော်။ ။ခမင်နယ်ယို့ ဗုဒ္ဓဃောသဝတ်ခေါ် ကျောင်းကြီးကိုလည်း မိလိန္ဒမင်း ဆောက်လုပ် လှူဒါန်း၍ အသျှင် နာဂသေန သိတင်းသုံးတော်မူသော ကျောင်းကြီးဟု အများပြောဆို ရေးသားလျက် ယို့ကြရာ ထိုစကားသင့်မသင့်ကို ဆိုလတ္တံ့သော စကားများဖြင့် ထောက်ချင့်ကြည့်ကြလေကုန်၊ ခမင်ရာဇဝင်နှင့် ယိုးဒယား ရာဇဝင်များကို ကျမ်းကျင် လိမ္မာသော ပညာယို့များ ပြောကြားချက်အရ ဂင်းခမင်နယ်ကို ရှေးအခါက ဖူဒ္ဒိယတောင်ပိုင်း ဒမိဋ္ဌ ကျေးသူမျိုး မင်းများ စိုးပိုင်အုပ်ချုပ်နေဘူးသည်၊ ထိုစဉ်အခါက ဂင်းတို့ ဘာသာအလျောက် ကိုးကွယ်ရာ မဟာဒေဝနတ်ကွန်းအကြီးအကျယ် ဆောက်လုပ်ထားကြသည်၊ ထိုမှနောက်အခါကာလ၌ ဂင်းခမင်နယ်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ သမ္မာအယူယို့သူ မင်းများက တဘန်ဝိုးပိုင် အုပ်ချုပ်ကြပြန်ရာ ထိုမဟာဒေဝနတ်ကွန်းကြီးကို ရဟန်းတော်များ သိတင်းသုံး နေထိုင်ရန် ကျောင်းအဖြစ် ပြုလုပ်စီမံလှူဒါန်းကြပြီး ဗုဒ္ဓဃောသဝတ် ဟူသော အမည်ဖြင့် မှည့်ခေါ်ကြလေသည်၊ ယခုတိုင် ဂင်းအမည်အတိုင်း ကိုင်းရင်းသားများ ခေါ်ဆိုကြလေသည်။

ယခု ပြဆိုအပ်သော ရာဇဝင်လာ စကားနှင့် အောက်၌ ပြဆို အပ်ခဲ့ပြီးသော ယောနက မိလိန္ဒမင်းတို့၏ တည်နေရာ ဘွားရာ စသည် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ထောက်၍ ဂင်းဗုဒ္ဓဃောသဝတ်၏ ကျောင်းဒါယကာ မိလိန္ဒမင်း ကျောင်းထိုင် အသျှင်နာဂသေန ဖြစ်သင့် မဖြစ်သင့် ချင့်ယှဉ်ကြလေကုန်။

(သံပေါက်) ခမင်နယ်ဒို့၊ ကျောင်းတော်ကြီး၊ အဖြိုးမှတ်စေချင်။
နာဂသိန်ကျောင်းတော်၊ (ဆိုပဟုတ်) မိလိန္ဒကျောင်းတော်၊ အများခေါ်၊ မလျော်ဟုထင်။
ဒုမိဋ္ဌဟူ၊ ကျေးမျိုးလူ၊ ပူဇော်ဆောက်လုပ်ထွင်။
မဟာဒေဝ၊ နတ်ကွန်းပ၊ ယို့စွဲဘွင်းထွင်။
နောက်ခါ၌မူ၊ သမ္မာယူ၊ ယိုသူမင်းဘုရင်။
သဃ်ာနေရန်၊ ကျောင်းတမန်၊ ဖြူဟန်မှတ်ဘို့ပင်။
ယို့ဒယားဘာသာ၊ မည်သည်ဟု၊ ကျောင်းမှာ ဝတ်ခေါ်တွင်။
ဗုဒ္ဓဃောသ၊ သမာသ၊ နာမခေါ်အဝင်္ဂ။
စကားရှေ့နောက်၊ ညှိနှိုင်းထောက်၊ မပေါက်ယူစေချင်။
ယောနက တိုင်းအကြောင်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၆) ဟိမဝန္တပဒေသ စိန့်တိုင်းငါးရပ်အကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်ခဏ်။ ။ကိုင်းအမည် ဟိမဝန္တပဒေသ စိန့်တိုင်းငါးရပ် တည်ရာဌာနကား ဟိမဝန္တာတောင်၏ မြောက်ဘက်၌ ဖြစ်တန် ယရကန် တံတွတ် ဘူတန်စသော တိုင်းပြည်များနှင့် တနုတ်ပြည်များဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဟိမဝန္တပဒေသ။ ။(၁) မန္ဒိမ မထေရ်၊ (၂) ကဿပဂေါတ္တ မထေရ်၊ (၃) အဇ္ဈကဒေဝ မထေရ်၊ (၄) ဒုန္ဒုဘိဿရ မထေရ်၊ (၅) သဟဿဒေဝ မထေရ်၊ ပေါင်း ရဟန္တာအာသျင်မြတ် ငါးပါး (၅) ပါးတို့ သာသနာပြု ကြွသွားတော်မူကြ၍ ဝမ္မစကြာ သုတ္တန်ဒေသနာတော်ဖြင့် ဟိမဝန္တပဒေသ ဟိမဝန္တာပတ်ဝန်းကျင် စိန့်တိုင်း ငါးရပ်၌နေသူ လူအာပေါင်းကို ကြည်ညိုကြစေ၍ ကုဋေရှစ်ဆယ်သော သတ္တဝါကို့အား မင်္ဂလိတည်းဟူသော ရတနာတို့ကို ပေးတော်မူကြပြီးနောက် တပါးတပါးလျှင် တဆိန်းတဆိန်းအားဖြင့် ငါးဆိန်းသောလူအပေါင်းကို ရဟန်းပြုစေ၍ သာသနာ တည်စေတော်မူကြရာဌာန တိုင်းကြီးဖြစ်သည်၊ (ဌင်းမထေရ်ငါးပါး၏ အမည်ပြုံးအရာမှာ နောက်မကေရ်သုံးပါး၏အမည် ဗမာအက္ခရာ ပါဠိကျမ်းစာများတွင် ပျက်လျက်ယှဉ်သည်)။

စိန့်တိုင်းနှင့် တရုတ်ပြည်။ ။ပဌမစိ တေထေရာ ပဋ္ဌရဋ္ဌာနိ ပသာဒေသုံ၊ ပါရာဖိကဏ် အဌကထာ ပဋ္ဌရဋ္ဌာမိုတိ ပဋ္ဌဝိဓ စီနရဋ္ဌာနိ (သာရဋ္ဌဗပနိုကာ) တို့၌ အဓိန့် အဆိုယှဉ်ကြရာ စိနသဒ္ဒါကို စိန့်တိုင်းဟု ပြန်ကြသည်၊ ဌင်းစိန့်တိုင်း အရပ်ရာက်ပြည့်ကို ယူကြသည် ထို့ကြောင့် စိန့်တိုင်းနှင့် တရုတ်ပြည်အတူ သို့မဟုတ် တရုတ်ပြည်ပါဝင်သော စိန့်တိုင်းဟု မှတ်ရမည်၊ ဌင်းစိန့်တိုင်းသည် ဣဿိယပြည်မှဌင်း ဟိမဝန္တာမြောက် မာနသအိုင်ဟုခေါ်သော **အနဝတတ်**အိုင်မှဌင်း အရှေ့မြောက်အရပ်၌ တည်ယှဉ်ကြောင်း သင်္ဃတဘာသာ ကျမ်းစာများ၌ အဆိုယှဉ်သည်၊ တိဗွတ်ခေါ် (တိဗက်) ပြည်သည် ဟိမဝန္တာမြောက် သိန္ဓုမြစ်၏ အမွှန်ပဘဝ အစဖြစ်ပေါ် စီးဆင်းရာ အရပ်၌တည်၍ တောင်ဘက်က တရုတ်ပြည်၏အနောက်တောင်စွန်း ဟိမဝန္တာတောင်ကြားအဆုံး မြောက်ဘက်က တရုတ်ပြည် နယ်စပ်အထိ အနံအကျယ် အရှေ့အနောက်အထွာ ကောသ, တထောင့်ခြောက်ရာ (၁၆၀၀) မိုင်ဆုံးထောင့်နှစ်ရာ (၂၂၀၀) ယှဉ်သည် တိဗွတ်ပြည် ထက်ဝန်းကျင်အရပ်၌ တောင်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ယှဉ်၏ ဌင်းတိဗွတ်ကို ဣဿိယကိုင်းသားများက တိဗွတဟူ၍ ခေါ်ဆိုရေးသားကြသည်။

မာရ္ကဏ္ဍိကာဝတ္ထိမည်သော ဗုဒ္ဓသမ်တကျမ်း ဒုဂုံးဋ္ဌလည်း (ဟိဝွတ်း) ဟူ၍ အမည်ရေးသားပါယှဉ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

(သဲပေါက်) တိနောင်ဗန္ဓနံလုံး၊ တသတ်ထုံး၊ ရွှင်ပြုံးမှတ်ပါကြ။ (တိဗွတ်)

ဂုဏ်းသည်လည်း ထက်မြက်ခြင်း အနက်ဟော တိဗ္ဗတ္တသောပါဠို တိပြတ္တသော သဒ်တဘာသာပုဒ်များမှ ပျက်လွှာသော ဝေါဟာရမဟုတ် တိုင်းရင်းသားများ၏ နိုပ္ပန္နအမည်သည်သာ ဝေါဟာရသာတည်း။

လာသာ။ ။ဂုဏ်းလာသာကား နေပါလအနိုး ဘာရတိယနယ်အတွင်းမှာယို့သော တိဗွတ်ပြည်၏ မြို့တော်တည်း၊ ဂုဏ်းလာသာအမည်ရှိယ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သမ္မာအယူယို့သူ လူအပေါင်းတို့၏ နေရာဖြစ်၍ အကျင့်သိလ အာစာရစသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်တောက်ပရာဖြစ်သော တိဗွတ်ပြည် မြို့တော်ဟုဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် လမှာ တဝမ်းပူသတ် ဆလိမ်ရေးချနှင့် လတ်ဆာဟူ၍လည်းကောင်း လရေးချ ဆလိမ်ရေးချနှင့် လာဆာဟူ၍လည်းကောင်း လမှာရေးချ၊ပါပဲ သ,ရေးချနှင့် လသာဟူ၍လည်းကောင်း ဗမာအက္ခရာ ဣန္ဒိယမြေပုံ စသည်များမှာကဲ့သို့ အနက်အဓိပ္ပါယ်မယို အလွဲအပျက် မရေးမဘတ်ကြစေလင့် ထိုကဲ့သို့ လွဲပျက်ရခြင်းကား အခြားကြောင့်မဟုတ် Lhasa ဟူသော အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်း မမှန်မကန်ခြင်း အပြစ်ပေတည်း၊ ဟိန္ဒူ ဗင်္ဂါလီစသော မြေပုံများမှာကဲ့သို့ လာသာဟု လရေးချ သရေးချနှင့် အမှန်အကန် အက္ခအခု ရေးဘတ်ကြလေ၊ စာလုံးပေါင်းသစ်ကိုလည်း Lāsā ဟု အမှန်အကန် အမှတ်သင်္ကေတပြုနှင့် တက္ခရေးတတ်ကြစေရမည်။

(သဲပေါက်) လမှာရေးချ၊ သဲရေးချ၊ ရေးမှသင့်မှာ၊ ဖြိုလာသာ။ (လာသာ) မှန်။
ဆလိမ်ရေးချ၊ လာနောက်မှ၊ ရေးကသင့်မှာ၊ မဟုတ်ပါ။ (လာဆာ) မှား။
လ ရေးမချ၊ သရေးချ၊ ဝရေးကြပြန်ရာ၊ မသင့်ပါ။ (လသာ) မှား။
လ တ သတ်ပြ၊ ဆရေးချ၊ ရေးကြပုံမှာ၊ လွန်မှားစွာ။ (လတ်ဆာ) မှား။
ဒန္တ ဇလ၊ သနောက်ပြ၊ ရေးချနှစ်ဖြာ၊ ဖြို (လာသာ) မှန်။

မာနသဒေါင် အဆုံးအဖြတ်။ ။ဗမာအက္ခရာ ဣန္ဒိယမြေပုံ၌ မာနသ သရော ဝရ အိုင်၏ သဒ်တနှင့် ဗင်္ဂါလီ ဟိန္ဒီဘာသာ အမည်မှန်မှ ဖေါက်ပြန် ပျက်စီး၍ မာနဇိုပါဒအိုင်ဟု ပါယို့နေလေသည်၊ ဂုဏ်းအိုင်၏ အမည်ပြအရာမှာ အချို့ဟိန္ဒူမြေပုံများ၌ပင် သအက္ခရာ တလုံးကျလိုလျက် ယို့နေခြင်းကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းမှာလည်း Manasrowara ဟု မပြည့်မစုံ ဖြစ်နေလေသည်၊ သို့သော် မာနဇိုပါလောက် မပျက်စီးပဲ သ တလုံးမျှသာ ကျပျောက်သဖြင့် တော်ပေသေးသည်။

သဒ်တဘာသာ စသည်နှင့်အညီ အပြည့်အစုံ အမှန်အကန် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ စာလုံးပေါင်းရေးသားလိုမူ Mānasā, sarowara ဟု အမှန်အကန်ရေးသားကြရမည်။ ရေးသားကြလေ။

http://www.dhammadownload.com

မြေပုံနှင့် အိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များအထူးသတိပြုကြလေ၊ ဂုဏ်မာနသ သရော၀ဏအိုင်ကို သာသနာတော်ကျမ်းလာ အမည်အားဖြင့် အနောတတ္တ (အန၀တတ္တ) အိုင်ဟုခေါ်သည့် ဂုဏ်သည် တိဗွတ်ပြည့်အတွင်းမှာ တည်ယိုဏ် မာနသ သရော၀ဏ၊မာနသကားမာနသအိုင် အထူးဟော သညာဝိသေသ၀ါစကတည်း သရော၀ဏကား အိုင်သာမည်ဟော တင်္ဂါက သာမည၀ါစကတည်း၊ ကမ္မ၀ရည်း သမာသ်တွဲစပ်၍ မာနသ သရော၀ဏ အမည် ဖြစ်လှာသည်။

(ဆံပေါက်) အိုင်မာနုသ်၊နောတတ္တ၊ခေါ်ကြသာသနာ့၊ကျမ်းဂန်မှာ။ (အနောတတ္တ-အန၀တတ္တ)
အိုင်ထူးဟောပြ၊ မာနသ၊ သရော၀မှာ၊ သာမညာ။

အနောတတ္တ အန၀တတ္တ အဆုံးအဖြတ်။ ။အနောတတ္တ၌ အ၀ဂြိုးယိုသော တပစ၀ါတ် တပစ္စည်း အ၀တတ္တ သြတတ္တ နှစ်မျိုး နပုံသေနှင့် ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်တွဲ၍ အန၀တတ္တ အနောတတ္တ နှစ်မျိုးပြီးနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် အနောဒတ္တ အန၀ဒတ္တဟု ဒထွေးနှင့် မရေးသား မပြောဆိုကြကုန်လင့်၊ သတိပြုကြကုန်။

(သံပေါက်) သန္တာပတ္တ၊ ၀ာတ်တပ၊ ဘူ၀ပုဗ္ဗကေ။
တ ပစ္စယ၊ ဆက်သွယ်က၊ ပဒနိပ္ဖန္နေ။
အ၀တတ္တ၊ သြတတ္တ၊ ဗြိုးထ နှစ်မျိုးပေ။
ပဒိသေ၀၊ နနှင့်ပ၊ တွဲထ ဗဟုဗ်ပေ။
အန၀တတ္တ၊ နောတတ္တ၊ ဗြိုးပြ ပုဒ်သွယေ။
ထို့ကြောင့်ဒထွေး၊ ဒတ္တရေး၊ ချင့်တွေး၊ ပသင့်ပေ။
တနှင့် တတ္တ၊ ရေးပါ့မှ၊ သင့်လှ မှန်ပဿေ။

၎င်းအနန၀တတ္တအိုင်၏ တည်နေရာဌာနနှင့် တည်နေပုံအကြောင်း

၎င်းအိုင်သည် ကေလာသတောင်၏ အရှေ့တောင်ကျ၍ တိဗွတ် ပြည်တွင်းမှာ တည်ယိုသည်၊ တည်နေပုံမှာ ၎င်းအန၀တတ္တအိုင်ကြီးကို (၁) သုဒဿနကူဋ (၂) စိတ္တကူဋ (၃) ကာဉ္စကူဋ (၄) ကေလာသကူဋ (၅) ဂန္ဓမာဒနကူဋ ၎င်းတောင်ငါးလုံးတို့ ဝန်းပိုင်ခြံရံလျက် တည်ယိုကြကုန်၏၊ ယင်းတောင်ငါးလုံးနှင့် အန၀တတ်အိုင်သည် တိဗွတ်ပြည်တွင်း၌ တည်ယို ငြားသော်လည်း ၎င်းဌာနများကား ရှေးအခါက ခြေသို့သစ်ကျား သားရဲထူထပ် ကြပ်တည်းရှုပ်ထွေး အဇလွန်မင်း သိုးနွင်းအားကြီး ခဲမိုးခဲ အတိသာဖြစ်လေခြင်းကြောင့် ဤဒီမနုဿ ပုဂ္ဂိုလ်များမှတပါး အခြား ပကတိ သာမန် ဖြစ်သော လူလျှို့ တယောက်နှစ်ယောက် စသော အနည်းငယ်မျှဖြင့် လှည့်လည် ကျက်စား သွားလာပေါက်ရောက် နိုင်ကြသော မနုဿပထဌာနများ မဟုတ်ကြချေ အမနုဿပထ ဌာနများသာ ဖြစ်ကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်အကြောင်းများကို အကျယ်သိလိုက မဟာသမယသုတ် အဋ္ဌကထာ တိုသနိပါတ် ဆဋ္ဌန္တ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ဝေဿန္တရ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ လောကဝိဒူ ဂုဏ်တော်ပွင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ လောကပညတ္တိဗဟုသုတ ဓိနာလင်္ကာရဋီကာ စသည်တို့ကို ကြည့်ရှုကြလေ၊ ယခုခေတ် အခါသမယမျာကဲ့သား နေပါလပြည်သားများ တိဗွတ်ပြည်သားများ လူအစုအဝေး အပေါင်းအစည်းများဖြင့် တန္ဒစ်တကြွမထက်မနည်း ၎င်းလိုင်သို့ သွားပျောက်လေ့ ယိုကြကြောင်း တိဗွတ် ပြည်သားများနှင့် နေပါလ ပြည်သားများက ပြောဆိုကြသည်ကို ကြားရဘူးသည်။

ဗြဟ္မ ပုဏ္ဏ ဖြစ်။ ။ဤ၌ဖြစ်သည် ဤကိစ္စဝတ်ပြည် အတွင်း၌ တည်ယှိသည်၊ ၎င်းဖြစ် အမည်ထူးကို အောက်ပါ သံပေါက်များဖြင့် သိလေ။

ဗြဟ္မပုဏ္ဏ၊ တိဗ္ဗတ၊ ဒေသခေါ်ပြု၊ မည်သမျှ။
(တိဗ္ဗဝေါဟာရအားဖြင့် ၎င်းဖြစ်ကို သမျှဟု ခေါ်သည်)
ဗြဟ္မာမင်းသား၊ ဖြူစင်ခြား၊ မှတ်သားနှစ်ခု၊ ပုဒ်နက်ဟု။
(ဗြဟ္မပုဏ္ဏ ဗြဟ္မာမင်း၏သား သမျှ ဖြူစင်ခြင်း ဟောဟူလို)
ဗြဟ္မပုဏ္ဏ ပဂဂဝ၊ သဒ်တ္ထ တရစ်ရှု၊ (ဗြဟ္မပုဿ) သဒ်တ (ဗြဟ္မပုဏ္ဏ) ပဂဂဝ။

သာသနာပြုလွှတ်ရာ ဟိမဝန္တ ပဒေသ စိန့်တိုင်းရပ် ပြုဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၇) သုဝဏ္ဏဘူမိ တိုင်းအကြောင်း

ဒုကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် သုဝဏ္ဏဘူမိ ကွန်းအမည် ယခုစုမာတြာခေါ် သုမာတြာကွန်း ၎င်းသည် သာသနာပြုကြွရာ သုဝဏ္ဏဘူမိ မူလဌာနရင်း ဖြစ်သည်၊ သုဝဏ္ဏဘူမိနယ် အဖြစ်ပါဝင်သင့် ခေါ်သင့်သော ဌာနများကို သတ်မှတ်မှု အရှေ့တောင် ဘက် လားသော် ဇာဝါ ကျာဗာကွန်း ဘိုရည်းကွန်း အနောက်ဘက်လားသော် ကွယ်ဒိုယ သမုဒြာ (ဗင်္ဂလားအော်) အရှေ့ဘက်လားသော် သိယ်ပုဂုခေါ် စကံဘူ မြောက်ဘက် လားသော် မလယခေါ် မလေးကွန်း သို့မဟုတ် မသျှူးကွန်းမှစ၍ ဗမာပြည် တနင်္သာရီ ရာမညတိုင်း အောက်ပိုင်းနှင့် တကွ ယိုးဒယား လာအို၊ ကာဗုဒိယာခေါ် ခမင်နယ် ရောက် သတ်မှတ်သင့်သည်။

ဒုကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

သုဝဏ္ဏဘူမိ။ ။ဤသုဝဏ္ဏဘူမိ တိုင်းကား ဗင်္ဂလားအော် အရှေ့ဘက်ခြမ်း တည်ယှိ၍ ရှေးအခါမှစ၍ ယခုတိုင် ဂုဏ်ယပြည်မှ အလောင်းတော် မဟာစုနက မင်း သားစသော မင်းသွေးသူကြွယ် ကုန်သည်မှစ၍ များစွာသော သူတို့ ရွက်လွှ

http://www.dhammadownload.com

သဘော် စက်သဘော်ကျားဖြင့် ကူးသန်းသွားလာ ရောင်းဝယ်ရာ ကျွမ်းဝန်းသော ဌာနတိုင်းကြီး ဖြစ်သည်။

သာသနာနှင့် စပ်၍အသျှင်မောဂ္ဂလိ ပုတ္တတိဿမထေရ် တတိယ သင်္ဂါယနာ တင်ပြီးနောက် သာသနာပြု စေသွတ်ရာ ကိုးတိုင်းကိုးဌာနတွင် အပါအဝင်ဖြစ်၍ သောဏမထေရ် ဥတ္တရမထေရ် နှစ်ပါး အားဖြင့်သော ရဟန္တာ အသျှင်ငါးပါးတို့သာသနာပြုကြရောက် တည်စေတော်မူရာ တိုင်းကြီးဖြစ်သည်။ (ခဲ့ပြီးဖဲ့)

ထိုရဟန္တာ အသျှင်မြတ် ငါးပါးဘို့ ထိုသုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ကြွရောက်တော် မူကြရာ၌ သုဝဏ္ဏဘူမိကျွန်းသို့ ရောက်သည်သော နေ့မှာပင် မင်းမျိုးမှ ဘွားမြင်သော သူငယ်ကို အခါတိုင်းကဲ့သို့ ခဲစားခြင်းငှါ သမုဒ္ဒရာမှ ထွက်ပေါ်လာသော တဦးသော ရက္ခိုက်ငလူး မကို တွေ့ကြ၍ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်စွာ အော်မြည်တမ်းကြ ကုန်သော လူတို့ကို မထေရ် မြတ်တို့ တွေ့မြင်တော် မူကြသဖြင့် ရက္ခိုက်ပလူးမထက် နှစ်ဆထက်ကြီးသော ကိုယ် အတ္တဘောတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူပြီး ထိုအတ္တဘောတို့ဖြင့် ရက္ခိုက်ပလူးမ၏ ဘေးနှစ် ဘက်တို့မှ ဝန်းရံကာ အကြင်နွေလောက် အရပ်တိုင်အောင် လူတို့မတွေ့မြင်နိုင် ထို နွေလောက် အရပ်တိုင်အောင် ထွက်ပြေးစေတော် မူကြပြီးနောက် သုဝဏ္ဏဘူမိကျွန်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်မှ အစောင့်အရှောက် အရံအဘား ထားတော်မူကြပြီ၊ ထိုအခါ၌ အစည်းအဝေး ရောက်လံကြကုန်သော များစွာသောလူတို့အား ဖြဟ္မဇာလသုတ္တန် ဒေသနာတော်ဖြင့် ကြည်ညိုစေခြင်း သရဏဂုံ သိလက္ခိုဒ် တည်စေခြင်း၊ ခြောက်သောင်းသော လူတို့အား တရားထူးကို ရစေခြင်းကို့ကို ပြုတော်မူကြပုန်ပြီ သုံးထောင် ငါးရာသော အမျိုးသား၊ တထောင်ငါးရာသော အမျိုးသမီးတို့ကို ရဟန်း ပြုစေတော်မူကြကာ သာသနာအရှည်မှော်၍ တည်စေတော်မူကြ လေကုန်ပြီ။

တည်ရာဌာနအားဖြင့် ဤသုဝဏ္ဏဘူမိ ကျွန်းသည် ဇမ္ဗုဒီပပြည် တာမလိတ္တိသဘော်သဘော် ဆိပ်မှ ယူဇနာ ခုနစ်ရာဝေးသည်ဟု ကျမ်းဂန်များ၌ အဆိုရှိခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း ထိုမှတပါး ကြီးကျယ် ခန်းနား၍ အနှစ်တထောင်ထက် မနည်း ရှေးကျသော ဗုဒ္ဓသာသနာ လက်ဝဲရ အဆောက်အဦး စေတီ ကျောင်းကိုက်ကြီးများ ပေါများရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။

ဇမ္ဗုဒီပပြည် အရှေ့ဘက် ဗင်္ဂလားအော်မှ ရွက်လှေသဘော်ဖြင့် ကူးသန်း သွားလာရာ၌ လေကြောင်း ရေကြောင်း သင့်သဖြင့် ဖြောင့်တန်းလွယ်ကူစွာ ရောက်သင့် ရောက်ထိုက်သော နေရာဌာန ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။

သောဏမထေရ် အစရှိသော သာသနာပြု မထေရ်မြတ်တို့ ကြွလာရာ စကား အစဉ်၌ ဒီပဿ သမန္တာတော အာရက္ခဲ ထပေတွာ၊ ဟူသော ကျမ်းဂန်လာ စကားကို

http://www.dhammadownload.com

ထောက်၍ ဤဌာနသည် ကျွန်းမြေ အနာရုံမဟုတ် ရေပတ်လည် ဝိုင်းလျက်ယှဉ်သော ကွန်းသက်သက်သာဟု ယူဘွယ်ယှဉ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ဤဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် ဗင်္ဂလားအော်အနောက်တောင်ထောင့်ရှိ တည်ယှဉ်သော ရုမာတြာခေါ် သုမာတြာ ကျွန်းသည်ပင် မူလသုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်း ဖြစ်သင့်သည်ဟု ပြဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဤဒွိမူလ သုဝဏ္ဏဘူမိ ဟူသော စကားဖြင့် သာသနာထည်ရာ ကိုးတိုင်း ကိုးဌာနဝယ် ကဲ့ဌာနဖြစ်သော အသျှင်သောဏ မထေရ် ဥတ္တရမထေရ်တို့ သာသနာ ပြုကြရာ သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်း အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ထိုမှတပါး မဟာဗုဒ္ဓက ဇာတက စသော သာသနိကသက်ကျမ်း များမှာယန စသော လောကိကကျမ်း မှတ်တမ်းလာ စကားများအရ ဇမ္ဗုဒ္ဝီယမှ သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ သာသနာ ရေးအားဖြင့် လည်းကောင်း လောကရေးအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ များစွာ အကူး အသန်း အဆက်အသွယ် ယှိခဲ့ကြပုံ ယခုတိုင် သာသနာ အခြေအနေနှင့် ရှေးဟောင်း အဆောက်အဦးများ တည်ယှိနေကြပုံ များကို ထောက်ထား၍ သုဝဏ္ဏဘူမိနယ်သည် ရုမာတြာ ကျွန်းမှသာ မဟုတ်ပဲ ဒဂုံကျွန်းကို အရင်းခံထား၍ အခြားနိုးစပ်ရာ ဗင်္ဂလား အော် ရှေဘက်ကမ်း၌ တည်ယှိကြသော ဂျာဝါးကွန်း ဗာလီကွန်း ဘိုရည်ကွန်း သိမ်ပုရခေါ် စက်ာပူ မလ္လာယုခေါ် ပဿူးကွန်း ကမ္ဘောဒီယာ ခေါ် ခမာပြည် လာအိုခေါ် လောပြည် (ဇာန္ဒေါစိန အင်ဝိုက်ဂျီနား) ယိုးဒယားပြည် တနင်္သာရီ ဗမာပြည်အောက်ပိုင်း ရာမညတိုင်း များပါ သုဝဏ္ဏဘူမိ အပါအဝင် သုဝဏ္ဏဘူမိနယ်များ ဖြစ်သင့်သည်ဟု ပြဆိုခဲ့ပေသည်။

၎င်း သုဝဏ္ဏဘူမိနှင့် စပ်၍ ဌာနအားဖြင့် အမျိုးမျိုးပေါ်ပြ ပြောဆိုလျက် ယှိကြပုံနှင့် ရှင်းလင်းချက်

ဗမာရာဇဝင် သာသနာလက်ာရ စာတမ်း သာသနဝံသဒီပိကာ စသော ကျမ်းများ၌ တနင်္သာရီ ခရိုင် မော်လမြိုင်မြို့ အနီး၌ တည်ယှိသော သုဓမ္မပုရ ခေါ် သတ်ထုံမြို့ကိုပင် မူလသာသနာပြုလွတ်ရာ ကိုးဌာနတွင် အပါအဝင် သုဝဏ္ဏဘူမိ အဖြစ် ရေးသား ပြဆိုကြသည် ထိုသို့ ပြဆိုထားကြသည့်အတိုင်း အများအားဖြင့် စွဲမှတ် ပြော ဆိုထွက်ယှိကြရာ အချို့ အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသပင် သုဝဏ္ဏဘူမိ သတ်ထုံပြည်သား ဖြစ် ပြီး သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်ကာ အဋ္ဌကထာများနှင့် တကွ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဆောင်ယူ လာကြောင်း သျှင်အရဟံ အကြောင်း စသည်များကို အိုင်အမာ အကြောင်းပြုပြီး သတ်ထုံပြည်သာ မူလသုဝဏ္ဏဘူမိ အမှန်ဖြစ်သည်ဟု ပြုပြင်ခွင့်မရအောင် တထစ်ချ စွဲလမ်း ထားကြသည်၊ ဤသို့ မှတ်ယူထားချက် အတိုင်း ကျွန်းမဟုတ်သော သတ်ထုံ ပြည်ကို ကျမ်းလာစာဆိုနှင့် အညီ ကျွန်းဖြစ်အောင် ကြံဖန်ပြောဆိုထွက် ယှိကြပြီး အချို့ အဂတိနယ်တွင်းသို့ သက်ဆင်းကာ အညှာ်းသနံထွက် ယှိကြသည်။

http://www.dhammadownload.com

ထို့ပြင် ကလျာဏီ သိလာလိင်္ဂ–ကလျာဏီသိမ် ကမ္ဘည်း ကျောက်စာစွဲလည်း ရာမညတိုင်း ကေလာသတောင် စေတီတော်၏ အနောက်မြောက် အရပ်မှာ သုဝဏ္ဏ ဘူမိ တည်ယိုသည်ဟု အဆိုယိုထားပြန်သည်၊ အချို့စာတမ်းဖွဲ့လည်း ရှုဒ္ဓယ တောင်ပိုင်း အနောက်ဘက်ကမ်း ဗုန္တုင်မြို့နယ်ကို အချို့ သုဂန္ဓဘုံင်းနယ်ကို သုဝဏ္ဏဘူမိဟု ရေး သား ထားကြသေးသည်. ဤသို့ အမျိုးမျိုး ယူဆစွဲလမ်း ပြောဆို ရေးသားလျက် ယိုကြ သောကြောင့် သုဝဏ္ဏဘူမိနှင့် စပ်၍ အစစ်အမှန် ဝေဘန်ပြောဆိုရန် မလွယ်ကူပဲ ယို ကြရသည်၊ သို့ဖြစ်စေကာမူ ဤဌာနသည် သာသနာတော်နှင့်စပ်၍ အရေးကြီးသော ဌာန ဖြစ်ရာ မရှောင်သာပဲ အမှန်ရောက်နိုင်သမျှ ရောက်ရန် စီစစ်ပြဆို ရပေမည်၊ စီစစ် ပြဆိုရာ၌ ကျမ်းဂန်စကားကို အရင်းထား၍ သုဝဏ္ဏဘူမိ ဖြစ်ထိုက်သော လက္ခဏာ များအရ ပြဆိုရာသည် လက္ခဏာအားဖြင့် မဟာဇနက ဇာတကဋ္ဌကထာအရ သုဝဏ္ဏ ဘူမိသည် (၁)ဗင်္ဂါပုသာဂရခေါ် ဗင်္ဂလားပင်လယ်မှ အနှစ်ဘက်၌ တည်ယိုခြင်း (၂) တာမလိတ္တိသဘော်ဆိပ်မှ ယူဇနာ နှစ်ရာ ဝေးကွာခြင်း၊ (၃) ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ မဟာဇောဓိဝင် အဋ္ဌကထာများ အရ ကုန်းမြေမဟုတ် ရေပက်လည် ဝိုင်းလျက်ယိုသော ကျွန်းမြေသာ ဖြစ်ခြင်း၊ (၄) လေသဘော်ကလမ်း ရေကြောင်း လေကြောင်းသင့်၍ အသွား အလာများရာ ဌာနဖြစ်ခြင်း၊ (၅) ယခုတိုင် နေရာဒေသအသိုင်းအဝိုင်း များစွာ ယိုနေခြင်း၊ ဤလက္ခဏာများနှင့်အညီ စီစစ်ပြဆိုရာသည်။

ဤလက္ခဏာများတွင် သာသနာပြု လွတ်ရာ မူလသုဝဏ္ဏဘူမိ၏ ကုန်းမြေအရပ် မဟုတ် ကျွန်းမြေအရပ်သာ ဖြစ်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာအရ ကြီးမား ရှည်သွားသော တောင်တန်းကြီး၏ အနိုင်၌ တည်ယိုသော သတ်ထုံပြည်ကို မူလ သုဝဏ္ဏဘူမိဟု ဆို မိုင်ရန် ခဲရင်းလှပေသည်၊ ဤ၌ ဘူမိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုခြင်းကြောင့် ကုန်းမြေ အရပ်သာဟု အဓိကဆို၏၊ ဘူမိသဒ္ဒါ အရပ်သာမည်ဟော ဖြစ်သည်ကို သတိပြုရမည်၊ သင်္ဘ ကျမ်းများ၌ သုဝဏ္ဏဒေါ်ဘောမ သုဝဏ္ဏဒ္ဝီပ စသည့် အမျိုးမျိုး ပြဆိုထားလျက် ယိုရာ ဘူမိသဒ္ဒါနှင့် ဖြစ်စေ၊ ဒီပ ဒ္ဝီပ သဒ္ဒါများနှင့် ဖြစ်စေ ဆိုခြင်း၌ အဆုံးမယို၊ အနက်တူ ဖြစ်သောကြောင့် ဇမ္ဗုဒီပကဲ့သို့ အထုံး သင့်သလို ဆိုနိုင်သည်၊ ထိုတွင် ဤ၌ ဒီပသဒ သမန္တတော အာရက္ခဲ ထပေတွာ၊ ဟူသော ကျမ်းဂန်စကားအရ ကုန်းမြေ အရပ် မဟုတ် ရေပက်လည် ဝိုင်းထွက် ယိုသော ကျွန်းမြေအရပ်သာဟု မှတ်ယူရမည်။

ကျွန်းများတွင် သုမာတြာ ကျွန်းကို မူလသုဝဏ္ဏဘူမိအဖြစ် ယူရခြင်း အကြောင်း

ယုတ္တိယပြည့် ကမ္ဘည်းကျောက်စာတိုက် ဆိုင်ရာက ထုတ်ဝေသော နာလန္ဒာ အကြောင်း စာအုပ်၌ ပေါ်ပြပါယိုသော နာလန္ဒာကျောင်းကြီး ဟူးဖေါ် ကွတ်ယိုပုံ

http://www.dhammadownload.com

အကြောင်းအရာတွင် အောက်ပါ အချက်များ ပါဝင်သည်၊ (ကျွန်ုပ်ရေးသွင်းခဲ့သော နိဒါန်း (၁) ဇာတ်ခံခဲ့ခန်းကြီးအဝင် အနောက်မြောက်ထောင့် တနေရာတွင် (ဝင်္ကာမင်း ပါလမင်းဆက် သုံးဆက်မြောက် ကရဖိသကရဖိ (၉၀၀) သာသနာနှစ် (၁၄၄၄)ခု နောက်ပိုင်း အနှစ်ငါးဆယ်လောက်က အုပ်စိုးခဲ့သော ဒေဝပါလမင်း ထားခဲ့သော ကြေးပုရပိုက်ကို တူးဖော်တွေ့ယိုရသည်၊ ပုံးပုရပိုက်၌ ဖော်ပြထားသည်မှာ (သဝဏ္ဏော ပိုပခေါ် သမာတြာကျွန်း ဘုရင် ဆိရီဗလပုတ္တဒေဝသည် နာလန္ဒာ ကျောင်းတော်ကြီး တည်ဖြစေရန် အစောင့်အရှောက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေရန်နှင့် ပုံးကျောင်း၌ လာရောက် သိတင်းသုံး၍ ပညာသင်ကြား ကုန်သော ဂဟန်းတော်များ ချမ်းသာစေရန် အလို့ငှါ သိရိနဂရခေါ် ပါဠလိပုတ် ခရိုင် မှိုင်ဇံအတွင်း ရာဇဂဟဂယာ စိရင်ရများတွင် ယိုသော ရွာငါးရွာတို့ကို ပေးလှူရာ ငုံးရွာငါးရွာအတို့ မိမိပိုင်ဆိုင်သော သဝဏ္ဏာဘူမိ၌ ယိုသော ရွာငါးရွာကို အစားထိုး၍ ထိုအခါက ပါဠလိပုတ် ခရိုင် နိုင်ငံကို ပိုင်ဆိုင်သော ဒေဝပါလ မင်းအား ဖလယ်ပေးကြောင်း) ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်၊ ၎င်းဖော်ပြထားချက်၌–

(ပေးလှူသူ ဒါယကာမင်းကား သဝဏ္ဏာဘူမိခေါ် သမာတြာကျွန်း ပိုင်ရှင် ဆိရိဗလပုတ္တ ဒေဝမင်းတည်း။

ထိုသို့ ပေးလှူစဉ် အခါက ပါဠလိပုတ် နိုင်ငံပိုင် မင်းကား ဒေဝပါလမင်းတည်း။

ထို ပေးလှူကြောင်းကို ပုရပိုက်တွင် ရေးမှတ်ထားခဲ့သော မင်းကား ပါဠလိပုတ် ပြည် နောက်ဆက် ဒေဝပါလ မင်းတည်းဟုမှတ်)။

ဤဆို အပ်ခဲ့ပြီးသော အလွန်ရှေးကျသော ပုရပိုက်စာ ယို စကားကို ထောက်၍ မူလသဝဏ္ဏာဘူမိ အဖြစ် သမာတြာကျွန်းကို ပြဆိုရသည်၊ ထိုနည်းဘူတာ ၁၉၃၅-ခုနှစ် ဇွန်လထုတ် မဟာဗောဓိအသင်း ဂျာနယ်၌ ဒေါက်တာဘာရောင်း ရေးသားချက်၌ လည်းကောင်း ၁၉၄၂-ခုနှစ် ရိုက် ဓါကာ ယူနိဘာစီတီ ဖရိုဖက်ဆာ ဒေါက်တာရေး အင်္ဂလိပ် ဘာသာ စာအုပ်၌ လည်းကောင်း ဖော်ပြပါယိုသည်၊

ထိုမှတပါး တာမလိတ္တိ သင်္ဘောဆိပ်မှ ယူဇနာ ၇၀၀-ဝေးကွာခြင်း ဟူသော လက္ခဏာအရ စီစစ်မူလည်း ၎င်းသမာတြာ ကျွန်းနှင့် သင့်လျော်ကြောင်း တွေ့ရသည်၊ အနည်းငယ် ရှင်းပြဦးအံ့။

ကျမ်းဂန်၌ ပြဆိုအပ်သော အဝေးအကွာ ယူဇနာ ၇၀၀-သည် ကာလကတ္တာမှ အနောက်တောင်ထောင့် မိုင် ၂၃၀-ကွာ တာမလိတ္တိ သင်္ဘောဆိပ်မြို့နှင့် သဝဏ္ဏာဘူမိ အဝေးအကွာ ယူဇနာဖြစ်သည် ၎င်းယူဇနာ ခုနစ်ထုကို ယခု အင်္ဂလိပ်မိုင်အားဖြင့် တွက်မူ ဤ၌ ရေလမ်းခရီး ဖြစ်သောကြောင့် တာတတောင် ထယူဇနာနည်းဖြင့်

http://www.dhammadownload.com

တွက်သော် မိုင်ပေါင်း ၁၃၉၂၅ ခဲ့ရသည်၊ ကာလကပ္ပာနှင့် သမာတြာကွန်း အကွာအဝေး အက်လိသ်မိုင် ၁၆၃၀-ဟု ဆိုယိသည်၊ ၎င်းနှစ် တာမလိတ္တာနှင့် ကာလကပ္ပာ အကွာမိုင် ၂၃၀-နှက် နိုင် ၁၄၀၀-ကျော် ၎င်းကျော်မိုင် ၁၄၀၀-သည် တာမလိတ္တာနှင့် သမာတြာ မိုင်အကွာဖြစ်သည်၊ ၎င်းနှင့် ယူဇနာ ခုနစ်ရာအတွက် မိုင် ၁၃၉၂-နှိုင်းယှဉ်သော် ရှစ်မိုင် ယူဇနာအား ဖြင့် လေးယူဇနာမျှသာ ခြားနားခြင်း ပေါ်ရသည် ဤကဲ့သို့ ဂ-မိုင် ၎-ယူဇနာ ပိုလွန်နေပါလျက် ယူဇနာခုနစ်ရာပဲ ကျမ်းဂန်၌ ပြဆိုခြင်းသည် ကျမ်းဂန်များ၌ ဤကဲ့သို့အနည်းငယ်မျှ ယုတ်လျော့ ပိုလွန်သည်ကို ပဓာန မထားပဲ ခေါ်လွယ်ရန် ပြဆိုသော အရာအများယိသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ဥပမာ ဇကေနိုပါတ်အစ မဟာနိပါတ်အဆုံးယိသော ဇာတ်ပေါင်း အမှန်အား ဖြင့် (၅၄၂) ဇာတ် သာယိသော်လည်း အပ္ပကံ ဥနမဓိကံဝါ နဂဏနူပဂံ ဟောတိ ဟူသော မူလဋီကာ လာစကားအတိုင်း အနည်းငယ် ယုတ်လျော့သည်ကို ပဓာနမထားပဲ ခေါ်လွယ်ရန် (၅၁၀) ဟု ပြဆို သကဲ့သို့တည်း၊ ငါတို့ ဗမာပြည်ယို သတ်ထုံနှင့် နှိုင်းယှဉ် တွက်ချက်ကြည့်ရာ မိုင်ပေါင်းလေးရာကျော်မျှ ကွာနေသည်ကို တွေ့ရသည်၊ အကွာ များလွန်းသောကြောင့် မူလဋီကာလာစကားအတိုင်း ဆိုရန်ခဲယဉ်းသည်၊ ထို့ကြောင့် ခဲ့ရသော် အဝေးအကွာ လက္ခဏာ အား ဖြင့်လည်း သတ်ထုံနှင့် မည်ညီတတ်ပဲ သမာတြာကွန်း နှင့်သာ ညီညွတ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်၊ ထိုမှတပါး ကျန်လက္ခဏာ ဆုံးပါးလည်း အဏ အရာ ညီညွတ်လျက်ယိသည်၊ ၎င်းကျန် လက္ခဏာဆုံးပါးသည် သတ်ထုံပြည်နှင့်လည်း ညီညွတ်လျက်ပင်ယိသည် ထို့ကြောင့် သတ်ထုံပြည်နှင့်တကွ ဗမာပြည်အောက်ပိုင်းကို မူလသုဝဏ္ဏဘူဒအဖြစ် ယူနိုင်ခွင့်မယိစေကာမူ သုဝဏ္ဏဘူဒနယ်၌ ပါဝင်နိုင်သောငွာနတခု ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူသင့်သည် ထိုစကားသင့်စွဲ ထိုဆိုသာသနိကကျမ်း လောကိက ကျမ်းများ၌ပါယိသော သုဝဏ္ဏဘူဒ သုဝဏ္ဏဒ်ဒေါဘ၊ သုဝဏ္ဏဒ်ဘူ၊ သုဝဏ္ဏဒ်ဖိုပ ဟူသော အမည်များသည် ဗဂ်လားပင်လယ် အရှေ့ဘက်ကမ်းယို တိုင်းပြည်နယ်ပယ် ကွန်းများနှင့် သက်ဆိုင်လျက် ယိုကြောင်း သိရသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုငွာနများကို သုဝဏ္ဏဘူဒနယ်ဟု ပြဆိုခဲ့သည်၊ ထို့ပြင် သမ်တဘာသာ ဝါလ်မိက ဆရာရေး ရာမာယန ကျမ်းလာ အောက်ပါစကားအရ ဗဂ်လားအော် အရှေ့ဘက်၌ သုဝဏ္ဏဘူဒနယ်ကြီး တခုယိကြောင်း သိနိုင်သည်။

ယတာန ဝန္တော ယဝဒ္ဒီပံ၊ သတ္တရတ္တေန ပသောဘိတံ၊
သုဝဏ္ဏရူပကံစေဝ၊ သုဝဏ္ဏာ ကရမဏ္ဍိတံ။ (မာဂဓ ဘာသာပြန်)

အနုက်။ ။ယာတနာဝန္တော၊ ဘိတာသိဘာသားကို ရှာဖွေးရန် အားကိုးတွယ် ကြောင့်ကြ အားထုတ်ခြင်း ယိုကြောင်းနှင့်သော ပျောက်စစ်သူကြီး သင်္ဂြိတ် အမျိုးယို ဝန္တနော၊ ရာမက်စစ်သည်တော်သား ပျောက်အပျိုးကို့သည်။ သတ္တရတ္တေန ပသောဘိတံ၊ ခုနစ်ပြည့်

http://www.dhammadownload.com

ထောင်ကိုဖြင့် တင့်တယ်သော။ ဃဝဏ္ဏိပဲ၊ ဇာဝါ (ကျာဝါ) ကျွန်းသို့လည်းကောင်း။ သဝဏ္ဏာကရ မဖြည့်တဲ၊ ရွှေ၏တည်ရာ ရွှေမြေ ရွှေချောင်း ရွှေတောင်အပေါင်းတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော။ သဝဏ္ဏရူပက်စေ၀၊ သဝဏ္ဏရူပကမည်သော သဝဏ္ဏဘူမိသို့ လည်းကောင်း။ ယန္တိ၊ သွားရောက်ကြလေကုန်၏။ (ဤ၌ သဝဏ္ဏာကရ သဝဏ္ဏရူပက သဒ္ဒါတို့ကား သဝဏ္ဏဘူမိ၏ ပရိယာယ်သဒ္ဒါများဖြစ်သည်။) ဤကျမ်းလာစကား၌ သဝဏ္ဏဘူမိနယ်၌ ပါ၀င်သင့်သော ဌာနများကား ကျာ၀ါ သမာတြာ ဗာလီ ဘိုမိုယို ကျွန်းများ စက်ာပူ မလ္လာယုခေါ် မလေးကျွန်း (ပဿူးကျွန်းလည်းခေါ်) ယိုးဒယား ခမင် ကမ္ဘောဒိယာ တနင်္သာရီစသော ဗမာပြည်အောက်ပိုင်း ရာမညတိုင်း ဌာနများဖြစ်သင့်သည်၊ ၎င်းဌာနများသည်ပင် ဗင်္ဂလားပင်လယ် အရှေ့ဘက်၌ တည်ယှဉ်ခြင်း ကူးသန်းသွားလာရန် လေကြောင်း ရေကြောင်း အဆင်သင့်ခြင်း လက္ခဏာများနှင့် ပြည့်စုံသည့်အပြင် ထိုအရပ်များ၌ အများအားဖြင့် ရှေးဟောင်းသာသနာ အဆောက်အဦးများယိုကြောင်း ကြားသိရ၍ စာအုပ်စာတမ်း အချို့ဓာတ်ပုံ ဘလောက်များကိုလည်း ကွေ့ယှိရဘူးသည်၊ ထိုရှေးဟောင်း သာသနာ့ အဆောက်အဦးများကို ထောက်၍ ရှေးကထိုနယ်များ၌ သာသနာ ပျံနှံ့တည်ယှိခဲ့ဘူးကြောင်း မှန်းဆသိယှိနိုင်သည်၊ ၎င်းရှေးဟောင်း သာသနာသည် မူလသဝဏ္ဏဘူမိခေါ် သမာတြာကျွန်းမှ ပျံနှံ့ရောက်ယှိ တည်နေခဲ့ဘူးသော သာသနာဟု မှတ်ယူသင့်သည်၊ သာသနာအရှည် တည်တံ့ရေးမှာ ပရိယတ္တိသာသနာ အဆက်အသွယ်ရယှိမှသာ အရှည်တည်တံ့နိုင်ခွင့် ယှိသောကြောင့် ထိုဌာနများတွင် နောက်အခါ သိဟိုဠ်ကျွန်းမှ သေ၀်သည်းကောင်း ဗုဒ္ဓဃောသာစရိယာမြတ်ကြီးမှ သေ၀်လည်းကောင်း ဝိဓူကတ်တော် စာပေနှင့်တကွ သာသနာတော်အဆက်အသွယ် ရယှိသော တနှိုင်းဌာနများသာ သာသနာအရှည်တည်ခဲ့၍ အချို့မရယှိသော ဌာနများ၌ သာသနာ အရှည်မတည်ပဲ ယခုမျက်မြင်အားဖြင့် ပျောက်ကွယ်လျက်ယှိလေပြီ ရှေးဟောင်း သာသနာအဆောက်အဦး အပျက်အစီးများကို တွေ့ယှိကြရသောကြောင့်သာ ရှေးကသာသနာတည်ယှိခဲ့ဘူးကြောင်းမှန်ဆ သိယှိရတော့သည်၊ ယုံတွင်သာသနာအဆက်အသွယ် ရယှိသောဌာနများကား ဗမာပြည်အောက်ပိုင်းရာမညတိုင်းနှင့် ယိုးဒယား ခမင် ကမ္ဘောဒိယား ပြည်များဖြစ်၍ ၎င်းပြည်များ၌ ယခုတိုင်သာသနာ လွန်စွာစည်ပင် ထွန်းကားလျက်ပင် ယှိနေလေသည်၊ ထိုမှတပါးသော ဌာနများ၌ ယခုပျောက်ကွယ်နေလေပြီ ရှေးကသာသနာတည်ခဲ့ဘူးကြောင်းကို ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ထက် ကရဏ် ၁၉၂၁-ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ထုတ် အမေရိကန် မဂ္ဂဇင်းတခု၌ ကရဏ်ခြောက်ရာကျော် ခုနစ်ရာရှု ဗုဒ္ဓနှစ် ထောင်တရာကျော်က သမာတြာနှင့် နီးကပ်သော ဇာ၀ါကျွန်းနှင့် ဘိဂျည်ကျွန်းများ၌ ဂေါတမဗုဒ္ဓသာသနာ စည်ပင်ထွန်းကား၍ ရဟန်းသံဃာများစွာ သိတင်းသုံးနေဘူးကြောင်း ရေးသားပါယှိသည်ကိုလည်းကောင်း ဗမာသကရဇ် (၅၁၀) ခုနစ် နရပတိစည်သူမင်းလက်ထက် သိဟိုဠ်ကျွန်းမှ ဆပွဒုမထေရ်နှင့် အတူလိုက်လာသော ရာဟုလမထေရ်

http://www.dhammadownload.com

သည် မလွှာယု ဟူနှုန်းသို့ သွားခြင်း၊ ဂုဏ်ဟုဆိုခြင်း ဘုရင်အား ငိုကာနှင့်တက္ခ ခုဒ္ဒဆိုက္ခာ ကျမ်းစာကို ချပြသင်ကြားပေးကြောင်း ကရကျားဆိုကျောက်စာ, အဆိုကိုလည်းကောင်း ထောက်သောအားဖြင့် အထူးဂိုမိုဆိုမှုလေသည်။

(မလွှာယု ဟူသည် ယုခုမလေးခေါ် ပသျှုးကျွန်းတည်း)

ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်များကို ထောက်ထားဆင်ခြင်၍ ဗင်္ဂလားပင်လယ်အရှေ့ဘက်ယိုင်ဌာနများတွင် သုမာတြာကျွန်း၏ မူလသာသနာပြုလွှတ်ရာ မူလသုဝဏ္ဏဘူမိအဖြစ် ကျန်ဌာနများ၏ သုဝဏ္ဏဘူမိ နယ်များအဖြစ် ပညာရှင်များ သင့်မသင့် ချင့်၍ ဆုံးဖြတ်ကြလေကုန်၊ (ယုတ္တာယုတ္တိ ဝိစာဂေတွာ၊ ယုတ္တိဂဏ္ဌေယျပညဝါ)။

သုမတြာအမည် အဆုံးအဖြတ်

သင်္ဘတအမည် သုမိတြ ပါဠိအမည် သုမိတ္တာ အမည်ရသော ရှေးက ဣဩ္ဇိယတိုင်းသား ကုန်သည်ကြီးတဦး ဤကွန်းသို့ ရှေးဦးစွာ ရောက်ယိုလာပြီးစတင်တည်ထောင်နေထိုင်ခဲ့သောကြောင့် ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်၏ သုမိတြဟူသော သင်္ဘတ အမည်ကိုစွဲ၍ ဤကွန်းကို သုမိတြဟု မှည့်ခေါ်လာခဲ့ကြသည်၊ သု+မိတြ=မိတ္တာ၊ သု ကောင်းမြတ်သော မိတြ=မိတ္တာ မိတ်ဆွေ ခင်ပွန်း သုမိတြ=သုမိတ္တာ=ကောင်းမြတ်သောမိတ်ဆွေ သို့မဟုတ် မိတ်ဆွေခင်ပွန်းကောင်း ယို့သောသူ ဂုဏ်းအနက်နှစ်မျိုးဟူ၍ ရှေးအနက်အရ ကမ္ဘဇရည်းသမည်ပြု နောက်အနက်အရ ဗဟုဇ္ဈိဟိသမာသ်ပြု နောက်ကာလ၌ သုမိတြဟူသော သင်္ဘတအမည်မှ အနည်းငယ်အသံပျက်ပြီး သုမာတြာဟု ခေါ်ဆိုကြသည်၊ ဗမာမြေပုံများ၌ စုမာတြာဟု သုမှာ စလုံးအက္ခရာနှင့် တြာမှာ ရေးချဖဲ့ ရေးသားပါယို့ရာ မူလအမည်ရင်းနှင့် ဝေးကွာ၍ အဓိပ္ပါယ်လည်း မယို့ခြင်းကြောင့် မသင့်၊ ဟိန္ဒူ၊ ဗင်္ဂါလီ ကလယ်၊ သိဟိုဠ်၊ ယိုးဒယား ကျောင်းသုံးမြေပုံ များပွားလို၌ သုမာတြာဟုသာ အမည်ရင်းအဘိုင်းပါယို့ကြသည်။

(သံပေါက်) သုမိတြမှ၊ ဗျက်ခေါ်ကြ၊ ကာလနောက်မှာ၊ သုမာတြာ။
တချောင်းငင်သ၊ ပန္ဒုတြာ၊ ရေးချယ့်လေပါ။
တချောင်းငင် ဝ၊ ရေးမချ၊ မရပယ်ထိုက်ရာ။

ယခု (ဂျာဝါး) ကျွန်းခေါ် ယဝဒ္ဒီပ—ယဝဒီပ အဆုံးအဖြတ်

ဂျာဝါးကျွန်းကို ဗင်္ဂါလီများက ယာဝါဟု ခေါ်ကြသည်၊ ဂုဏ်းယာဝါအမည်သည် ယဝဟူသော ပါဠိသဒ်တပုဒ်မှ အာဗေဿဖက်၍ ပျက်လွှာသော အမည်ဖြစ်သည် ယဝ

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါ မယောစပါးဟော ဒိပ=ဒိပလှန်းဟော ယဝဒိုပ ပါဠိအမည် ယဝဒိုပ သဒ်တ အမည်တည်း၊ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် မယော စပါးပေါများသောလှန်းဟု ဆိုလိုသည်။

ဗျာဝါအမည် ဖြစ်လာပုံမှာ ဂဝယော=ဂဝဇော ယဘော=ဇဘော ပုဒ်မှာလဲသို့ ယ ကို ဇပြု ဇာဝါဖြစ်သည်ဟု သဒ်တကျမ်းမှာ အဆိုရှိသည်၊ ထိုင်းကို ဟိန္ဒူသဒ်တ သိပ်ပြုဆံဖြင့် ဇကို ဗျအသံထား၍ ဗျာဝါဟုခေါ်ကြသည်' ထိုင်းအခေါ်အဂိုင်း အသံသို့လိုက်၍ ဗမာမြေပုံ၌ ဗျာဝါးဟု ရေးထားသည်၊ အရေးမှာ အသံသို့လိုက်မရေးသင့် ဇာဝါဟု အမှန်အတိုင်းသာ ရေးသင့်သည်၊ ထိုင်းဇာဝါမှ ဂုဇ္ဇတေးလဲသို့ ဝ ကို ဗ ပြု၍ ဇာဗာဟု ရေးပြီး ဗျာဗာဟူ၍လည်း ခေါ်နိုင်သည်

ပါဠိအမည်=ယဝဒိုပ—အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းမှန် Yavadīpa
သဒ်တအမည်=ယဝဒွီပ—အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းမှန် Yavadvīpa

အင်ဒိုချိုင်းနား ခေါ် ဣန္ဒောစိန

ဗမာကျောင်းသုံး ဣတ္ထိယ မြေပုံ၌ ပါယှိသော ယိုးဒယားပြည် အရှေ့ဘက်၌ တည်ယှိသော အင်ဒိုချိုင်းနားခေါ် ဣန္ဒောစိနကို သိပ်ဝိုင်းများအရေး သိန္ဓုစိန ဇင်္ဂါလီများအရေး ဣန္ဒုစိန ဟိန္ဒူများအရေး ဣံဒုစိန ဂ္ဂမ်းယိုးဒယား'များအရေး ဣန္ဒြောစိန အင်္ဂလိပ်အရေး Indochina ဗမာအရေးအသား အင်ဒိုချိုင်းနား ဤသို့ အမျိုးမျိုး အထွေထွေ ရေးသားလျက် ယှိကြ၏၊ ဤ၌ အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့် ဣဒ္ဓိယနှင့် စပ်သော တရုတ်ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏ သို့ဖြစ်လျှင် ဣန္ဒောစိန ဟု ဣနောင် နငယ် ဝ အောက်ပြိုက် အဆင့်နှင့် အမှန်ရေးရာသည်။

ထိုင်းအမည်အရ အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းသစ် Indochina ဟု ရေး၍အင်ဒိုကျိုနားဟု ဗမာပြန်ဆို ရေးသားရာသည်။

(သံပေါက်) အင်ဒိုကျိုနား၊ အမျိုးများ၊ ယှိထား မည်သည်။
ဣန္ဒောအရ၊ ဣဒ္ဓိယ၊ စိန တရုတ်သား။
ဣဒ္ဓိယ တရုတ်၊ စင်္ကာပူတို၊ အဟုတ်သည်၊ ဖြစ်လေရာ။
ဆိုကြောင့် ဣန္ဒော၊ ဒန္တဇော၊ ဆင့်လော့ ဝေတဿကဗျာ။

သုဝဏ္ဏဘူမိ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

ဤတွင် သာသနာပြု သွက်ရာ ကိုးကိုင်း ကိုးဌာန ပြဆိုခဏ်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ဘလွတ်သိန်းခြောက်ဖြစ်သော တိုင်းကိုးတိုင်း ပြဆိုခြင်း

ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိဝါန်ကျမ်းလာ တိုင်းများနှင့် တိုင်းကြီးသောဌသ သာသနာပြု ကိုးတိုင်း ကိုးဌာနတို့၌ မပါမဝင်ရသေးသော အလွတ် သိန်းခြောက်ဖြစ်သော တိုင်းကိုးတိုင်းတို့၏ တည်ရာဌာန စသည်တို့ကို ပြဆိုချက်

ရှေးဦးစွာ တိုင်းကိုးတိုင်း မြို့တော်သချပ် ဘစဉ်မှတ်ရန်

ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်	ဦးရေ	တိုင်း	မြို့တော်
၁။	လာဋ္ဌ	သိဟပုရ	၆။	ဒဗိဋ္ဌ	ကပ္ပိပုရ
၂။	သောဝိရ	ရောရုက	၇။	စောဠ	ကာဝေရီ
၃။	ဥက္ကလ	အသိတဉ္ဇန	၈။	ပါဏ္ဍ	ဒက္ခိဏာမထုရာ
၄။	သုရဋ္ဌ	ဒွါရာဝတီ	၉။	ကာမရူပ	ပါစီဇောတိ
၅။	အန္ဓက	ဝိဂိလ			

(မှတ်လွယ်ရန် သံပေါက်) လာသော၊ ဥသု၊ အန်ဒရူ၊ စောဟု၊ ပါဏ်ကာမ။
ဤတိုင်း ကိုးဖြာ၊ သိန်းခြောက်သာ၊ ကျမ်းလာ ထုတ်ပေါ်ပြ။

(၁) လာဋ္ဌ=လာဋ္ဌတိုင်း

ဘကျင်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် လာဋ္ဌ=လာဋ္ဌ ရှေးမြို့တော်အမည် သိဟပုရ တည်ရာဌာနကား ဗိဟာရ နယ်တောင်ပိုင်း ဆောင်္ဂာ နာဂပုရ ဒီစတြိတ် စိုင်ဂုနယ် ပယ်များခွဲ တည်ယှိသည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

လာဋ္ဌတိုင်း။ ။ဤလာဋ္ဌတိုင်းကို သမ်တဘာသာ ကျမ်းများ၌ မရဋ္ဌ ပဌမက္ခရာ ဋသံလျင်းဖြင့် အဆုံးထား၍ လာဋုဟု အမည်ခေါ်ဆို ရေးသား ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် လာဋ္ဌ လာဋ အမည်နှစ်မျိုး မှာရမည်။

သိဟပုရ။ ။ဤတိုင်း၏ မြို့တော် သိဟပုရကား သိဟိုဋ္ဌနှုန်း၌ လက်မွန်မဆွ ပဌမလူနေ တည်ထောင်၍ မင်းပြုသော ဗိဇယဗာဟု မင်း၏ ခမည်းတော် သိဟဗာဟု မင်း အင်္ဂတိုင်းနှင့် မာဂဓတိုင်း အကြား တည်ထား စံနေရာဖြစ်သော မြို့တော်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

မဟာဝင်စာကိုယ်၌ ဒိုကာများနှင့်အညီ ဂင်းလာဒွတိုင်း သီဟပုရ မြို့၏ အကျဉ်းချုပ် အဓိပ္ပတ္တိမှာ ဤသို့တည်း

ကလိင်္ဂရဖွဲ့ မင်း၏ သမီးတော် ဝင်ရာဇိမင်း၏ မိဘာယားကြီးသည် သုပ္ပါဒေဝီ မည်သော သမီးတော်ကို ဘွားမြင်တော်မူလေသည်၊ (ဗမာဘာသာ မဟာဝင်စကား ပြေ ဝတ္ထု၂၌ကား ကေသရီ မင်းသမီးဟု အမည်ရေးသား ပါယို၏၊ ဆင်ခြင်လေ) ဂင်းသုပ္ပါဒေဝီ မည်သော သမီးတော်သည် ရှစ်ဆင်းသမ္ဘာန် ကြွနဲ့အင် လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံရုံသော်လည်း အလွန်လျှင် ကာမဂုဏ်စရိုက် လိုက်စား လွန်ကြူးသည် ဖြစ်ရကား နောင်ကြီးရင့်၍ အရွယ်ရောက်သော အခါ ခြင်္သေ့နှင့် သံယောဇဉ် ပြုလိမ့်မည်ဟု နိမိတ္တ ပါဌက ပညာယုံများက ဘဝ်ကြား လျောက်တင်ကြလေပြီ၊ ဂင်းစကားကို ခမည်းတော် မင်းကြီးနှင့် မယ်တော် မိဘာယားကြီးကို ကြားသိတော်မူကြ၍ ရှက်စနိုးတော် မူကြရကား သမီးတော် သုပ္ပါဒေဝီကို မနှစ်မသက် စက်ဆုပ် မုန်းတော်မူကြ လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဂင်းသမီးတော်သည် ဒိဒိအလိုအကိုင်း သွားလာပြုလုပ် နေရခြင်းဖြင့် လွတ်လပ်ခွင့် ချမ်းသာကို ရလိုသည်ဖြစ်၍ ဒိဒိမွေးဘွားရာ ဇာတိဘူမိဖြစ်သော ဝင်ဘိုင်းမှ မယ်တော် ခမည်းတော် ဆွေတော် မျိုးတော်တို့နှင့် ဝေးရာ တရုတ်တကျေးသို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်လိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အင်ဘိုင်းမှ မဂဓဘိုင်းသို့ သွားကြသော ခြေလျင် ကုန်သည် အဖေါ်များနှင့်တကွ ကျေးကျွန် အချွေအရံမပါ တယောက်ထည်း ထည်း မထင်ရှားသော အသွင်ဖြင့် ထွက်သွားရာ လမ်းခရီး အကြာ၌ နောင်သောအခါ ဒိဒိသားသော် သီဟဗာဟု မင်းသား ဒိဒိဇာတိဘူမိ အရပ်၌ တည်ထောင် ဘန်ဆင်း လတ္တံ့သော လာဋ္ဌဘိုင်း တောအုပ်၌ ခြင်္သေ့သည် ကုန်သည်အပေါင်း ယို့ရာအရပ်သို့ ရှေးရှုပြေးလာသတည်း၊ ဤသို့ မဟာဝင်စာကို ဂိကာများ၌ အဆိုယို့သည်၊ ဤထက် အကျယ် အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုမူ မဟာဝင်စာကို ဂိကာများ၌ ကြည့်ရှုကြလေ၊ ဂင်းအဆိုစကားကို ထောက်ထား၍လည်း လာဋ္ဌတိုင်း သီဟပုရမြို့သည် အင်ဘိုင်းနှင့် မဂဓတိုင်းဘို့၏ အကြားမှာ တည်ယို့ရမည့် အဖြစ် လွန်စွာပင်ထင်ရှား လေသည်၊ ဒိန့်အနိုး သိင်္ဂါပုရခေါ် စကားပူကို ဤလာဋ္ဌတိုင်း သီဟပုရမြို့ဟု အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ ပြောဆိုရေးသား ကြသည်မှာ လုံးဝမသင့်သည်သာ။

---

*လတ္တံ့။ ။ဤအရာ၌ ရှေးဟောင်း သတ်ပုံလက်ကြီးများ အစဉ်ကာရန်နှင့် အညီ တဝမ်းပူနှင့်လုံး ဘင် သေးသေးတင် အပြစ်နှင့် အပုံအကန် ရေးတတ်ကြစေရမည်။

(သံပေါက်) လတ်တံ့ရေးရာ၊ တဆင့်ပါ၊ နုခါဖြုတ်ကြ၊ အဆင့်တ။

အကိုးရှေးဟောင်း လက်ဒုသတ်ပုံများကား၊ ကေန်မင္ဂလာ ဗျက်ဆီးလတ်တံ့၊ ကြတတ် စွာလ။

ဒိုဒိုမဖြတ်၊ ဘည်းကဝ်လတ်တံ့၊ နူးညွတ်ထိုခါ။ (စတုဝဗုသာရ)

နောက်ခါဘယ်နံ့၊ ဇရုက်လတ်တံ့၊ နေ့ဒဲထိုင်ပျစ်ပျစ်။ (ကဗိလက္ခဏသတ်ဒုံ)

http://www.dhammadownload.com

ယင်းလာဥပုဒ်း၏ ပြုတော်ဖြစ်သော သဗ်ဟုရဏသည် သိမ်းပြားသော ပုဒ် ခေါ်သည့် သိဟ်ဠိန္ဒစာအုပ်၌ ပါဝင်သော မြေငုံမှာ လေးကိုတွန် (၈၆) (၈၆) ခန့်မှာ တည်ယိသည်ကို ထွေ့မြင်ရသည်၊ ယင်းသည်လည်း ဤမှာ ပြဆိုခွဲသော အဟုံး ဖိသာရနယ် ထောင်ပိုင်းဒဲ့ ပါဝင်သည်။

ထို့ကြောင့် ဗမာအဟ္ဋရာ ဂ္ဂန်ဒိယ မြေငုံမှာ မဒရာသနယ် ပြည်ကပ်ပိုင်း လောင်ကိုတွန် ဟျဉ်းကြောင်း (၁၃) ခန့် လည်ကိုတွန် (ဟျဉ်းကြောင်း (၁၀) အထက် ကပ်လျက် ထွေ့ယိသော ဝိဇယနဂရ သည်လည်းကောင်း၊ ပုဂံသကြာမြစ်မှ အနောက် မြောက် လောင်ကိုတွန် (၇၅) ခန့် လည်ကိုတွန် (၁၀၅) ခန့်ရှိ ကည်ယိသော ဗုဒ္ဓဂယာ သည် လည်းကောင်း၊ ဟိန္ဒူ အက်တလသ် မြေငုံ လောင်ကိုဝတွန် (၇၂) ခန့် လည်ကိုဘွန် (၁၆) လောက်မှာ ထွေ့ယိရသော ဝိဇယနဂရ သည်လည်းကောင်း လာဥပုဒ်း ပြုတော် သိဟ်ပုရ မဟုတ်ဟု မှတ်လေ၊ ဒုဂ်းသုံးမျိုးကို အနက် ဟ်ဒူ။ မြေငုံ၌ ထွေ့ယိရသော ဝိဇယနဂရ ဟူသော အမည်ကို ငါကို့အဆင်ဗမာပြည် အင်းဝကြီးအိုး၌ တည်ယိသော ပင်းယ ပြုကို ရန်သူ အောင်ကြောင်း ကောင်းသော သုဘန်ဒိတ်ဘုရား၏ ဝိဇယပုဏ္ဏဟု မှတ်ခေါ် အပ်သော အမည်ကဲ့သို့ ဤဥသည်ာ မဂ်လာ အမည်ဟူ၍သော မှတ်ရမည်၊ သိဟဗာဟု မင်း၏သားတော် ဝိဇယဗာဟု မင်းသား စသော် တည်ဟောင်း နိဒါန်း စကားပြော ဟူ၍ကား မဟုတ်ကြလေလင့်၊ အဘယ်ကြောင့် နည်းပဋိမ္ဘ ကုန်းဝိဇယဗာဟု မင်းသားမှာ ကိုယ်ပိုင် အုပ်စိုး စံနေရန် သိုးခြား ပြုတော် ပယ်ဖို့သောမက ကုန်းပြည်ကို လုယက်ဖျက်ဆီး တိုက်ခိုက် သောင်းကြမ်းမှုကြောင့် ခမည်းတော် သိဟဗာဟု မင်းကြီးက တုန်းတော် ပြည်တော်မှ နှင်ထုတ်ခြင်း ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်ခံရသူ မင်းသား တယောက်ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်တည်း၊ ဒုဂ်းအကြောင်း မဟာဝင် ဒီကာစာကုပ်မျာ်းဒဲ့ ထင်ရှားဏ်။

ဆက်ဦးဏဲ့၊ ဤဝိဇယနဂရ ဟူသော အမည်သည်ာ အာရာမှာလည်း ဟိန္ဒူနှင့် ဗဂ်ဂါလီ အက်လိသ် မြေငုံမျာ်းဒဲ့ ဝိဇိယာနာဂြာမ, ဟူ၏ ရေးသားလွှက် ယိရာ၊ ဒုဂ်းအမည် သာ အမည်မှန် အမည်ရင်း ဖြစ်ရာသည်၊ Vizivyanagram ဟူသော အင်္ဂလိသ် စာလုံးပေါင်းတွင်လည်း အာဒိဃပြိလက္ခဏာ လုံးနှဲသည့်ပြင် အဆုံး A အက္ခရာတလုံးကျ ပျက်လျက်ယိနေလေသည်၊ Vijiyanagaranma ဟု သဘောတူပြီ လက္ခဏာ နှင့် အပြည့်အစုံ အမှန်အကန် ယိုရမည်။

ဒုဂ်းအမည်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ။ ။ဝိဇိယာနာ စစ်အောင်မြင်ရာ၊ ဂြာမ၊ရွာ ဝိဇိယာနာ ဂြာမ စစ်အောင်မြင်ရာရွာ အရပ်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဝိဇိယာနာကား ဣန္ဒိယ ကုန်းဂုဂ်းသား ဗျားဏ်၏ သခ်ဓတုဂုဏ် ဘာသာ ဂြာမကား သင်္ကေတ အာဒေသရင်းတည်း တနည်း ဝိဇိ ရန်သူ အောင်မြင်ရန်အလို့ငှါ။ ယာနာ၊ စစ်အိုးတက်ရာ စစ်ကြွက်ရာ၊ ဂြာမ-ရွာ ဝိဇိယာနာ ဂြာမ၊

http://www.dhammadownload.com

ရုန်သူအောက်မြင်ရန် ၊ကက်ျိုးဂျ စစ်ဒိုးတက်ပု စစ်ဟွက်ရာရွာ ဘိုးနည်း၊ဟလိုးဘုံးပုံးပုံးလေ၊ ဂုဒ်းသုံးပုဒ် လုံးပင် သင်္ခတ အာသာချည်းပင် ဖြစ်သည်၊ ဤကဲ့သို့သော အရာမျိုးမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ သက် သက်ဌသာ ကွမ်းကျင်လိမ္မာ၍ ပါဠိသင်္ခတ အာသာများဌ အလေ့ အလာမယ်သူကို အမှန်အကန် အကျအန ပြန်ဖွဲ့ရန် ခဲယဉ်းလေ၏။

(သတိပေး သံဃပါက်) ပါဠိသင်္ခတ၊ မတတ်က၊ ကျန်ပြန်ရန် ခဲယဉ်းပုန်။

လူကိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၂) သောဝိရတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် သောဝိရ ရှေးမြို့တော် အမည် ရောရုက, ရောဒုက, ယခုမြို့ တော်အမည် ရေ-ဒို့, တည်ရာဌာနကား ဗုမ္ဘိုင်နယ် မြောက်ပိုင်း သိန္ဓု (သိန္ဓ)နယ် သိန္ဓုမြစ်ကမ်းဌ တည်သော သက္ကရ (ဆက်ကုဂ်) မြို့အနီး ဒိစတြိတ် စီရင်ရုများဌ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဗုဒ္ဓးအလောင်းတော် မဟာဂေါဝိန္ဒ အမတ်ကြီးဝေဘန် ပိုင်းခြား၍ ပေးအပ်သော ခုနစ် (၇) တိုင်း အနက် တတိုင်းအပါအဝင် ဖြစ်သော ဘရုတမင်း၏ သိမ်းနှန်းစိုးစံရာ အရပ်တိုင်း နိုင်ငံဖြစ်သည်။

မဟာဂေါဝိန္ဒ အမတ်ကြီး ဝေဘန်ရာ
ဂုဏ်း (၇) ခုနစ်တိုင်းနှင့် မြို့တော်သရုပ်ကား

ဦးရေနံပါတ်	တိုင်းအမည်	မြို့တော်အမည်
၁။	ကလိင်	ဒန္တပုရ
၂။	အဿက	ပေါတန
၃။	အဝန္တီ	မဟေသယ
၄။	သောဝိရ	ရောဒုက
၅။	ဝိဒေဟ	မိထိလာ
၆။	အင်	စမ္ပါ
၇။	ကာသိ	ဗာရာဏသီတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ သောဝိရ ကိုင်းမှတပါး ဂုဏ်းကိုင်းပြည် အားလုံး အကျယ်ဝေဘန် ပြဆို ပြီးပြီ)

http://www.dhammadownload.com

ချေ သဲကန္တာရ။ ။အင်္ဂလိပ်တို့ ကုံးသို့မှ သိန္ဓုဒေသ သောဝီရကုံးသို့ လားရာလမ်းခရီးအကြားရှိ သဲကန္တာရ ဝေ့လွှဲယိုကြောင်း သေမဲ့သကဲ့ ဝိမာနဝတ္ထု၊ သေမဲ့သကဲ့ ပေတဝတ္ထု ပါဠိအဋ္ဌကထာများ၌ အဟောအခိုက်အခါသို့ ရောက်သည်၊ သိန္ဓုသောဝီရဘူမိ၊ ပါဠိ၊ သိန္ဓုသောဝီရ ဘူမိန္တိ၊ သိန္ဓုဒေသံ သောဝီရ ဒေသဉ္စ(ပုံးအကြီးထား) ပုံးသဲကန္တာရသည် ရာဇပုတာနာနယ်ကို မချမည်သော ဝါလုကာ ကန္တာရဝေပင်တည်း။

ရောရုကား။ ။ရောမကိုသို့ ယခုအခါ ဟိန္ဒူများက ခရားပို့ပုံ ခေါ်ကြသည်၊ ဤမြို့အမည်ပြု အများမှာ ရောအက္ခရာနောင် ရကောက် အက္ခရာ တချောင်းငင်နှင့် ရောရက ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဒဏ္ဍေးအက္ခရာ တချောင်းငင်နှင့် ရောမက ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပါဠိနေ အထွေထွေ ယိုကြသည်၊ အက္ခရာမျှသာ ဆုံး၍ တည်ရာဌာနနှင့် အဓိပ္ပါယ်မှာ မထူးတော့ချေ၊ မြိုက်သဒ္ဒေသို့ မြေပုံ၌ကား ရောရကဟု ရကောက် တချောင်းငင် အသံထွက်နှင့် Roruka ဟု အင်္ဂလိပ် အက္ခရာ စာလုံးပေါင်း ရေးသား ပါ၏သည်။

သိန္ဓု။ ။ဘည်ရာဌာနနှင့် ဖော် ပြသော သိန္ဓုဟူသော ဝေါဟာရ အရာမှာ သိုး ဆောင်းလူမျိုးတို့ကဆင့်ဆင့် အခေါ်အဝေါ် အရေးအသား ပျက်သွားပုံကို အဖြစ်မှန်ပြဦးအံ့၊ ရှေးဟောင်း အဓိပ္ပာယ် ကုဋ္ဌိယ မြေပုံနှင့် ဗုဒ္ဓသိတ် ကုဋ္ဌိယ မြေပုံများမှာ သိန္ဓု Ssindhu ဟိန္ဒူအဝိုးရ ကျောင်းသုံး မြေပုံနှင့် ပါဠိ။ဘာရတ မြေပုံ၌ (သိန္ဓုဒေဂ)Sindhudesa ပါကတ အဘိဓာန်များလည်း ဤအတူပင် (သိန္ဓုဒေခ) ဤသို့ အမှန်အတိုင်း ရေးသား ပါ၏သည်၊ ကရဖ်ဒေကရစ် နှစ်ရာ (၂၀၀) မြောက်က ကုဋ္ဌိယ ရှေးဟောင်း မြေပုံ၌ သိန္ဓ Sindhu တထောင့်ရှစ်ရာ့ လေးဆယ့်ရှစ် (၁၈၄၀) ခုနှစ်တုံး ကုဋ္ဌိယ မြေပုံများမှာလည်း သဲန္ဓဟူ၍ ဝအောက်ပြိုက် တချောင်းငင် မပါ ရေးကြ၏၊ ပုံးနောက် ယခုတိုင် မြေပုံများမှာ ဒဏ္ဍေးနှင့် သိန္ဓဟု ရေးသားကြပြန်သည်၊ ထိုတွင် ဝအောက်ပြိုက် ဥ-ကာရ ယောဂနှင့် သိန္ဓုသာ အသင့်ဟုမှတ်။

(ဆံပေါက်) ရှေးကသိန္ဓု၊ ခေါ်မှတ်ပြု၊ ယခုနောက်ခါ၊ မည်မျက်လှာ။
မဘဂဝ၊ သခ်တ၊ ပါဂယ၊ ဖြစ်ထသည်ဘ၊ သိန္ဓုပြာ။ (ပါဂယ=ပါကတ)
ဝအောက်ချိုက်မှန်၊ ဥကာရုန်၊ ရေးဟန် သင့်သည်သာ။
ကရင်သကရင်၊ နှစ်ရာနှစ်၊ ပျောက်လစ်ဝပြာ၊ ချောင်းငင်သာ။ (သိန္ဓ)
နောက်ခါ ဝအောက်ချိုက်၊ ပြောင်းလဲလိုက်၊ ရေးခိုက်ခုခါ၊ ဒဏ္ဍေးသာ။ (သိန္ဓ)
တောင့်ရှစ်ရာ့၊ လေးဆယ်ရှစ်နှစ်၊ နောက်မှဖြစ်၊ မှတ်လစ်ရေးရာ၊ ဒဏ္ဍေးမှာ။(သိန္ဓ)
ပေါရာဏာ၊ ဆရေးမှ၊ လွန်က မသင့်ရာ။

ပုံးသိန္ဓု ဟူသော အမည်ခံနှုန်းကို ဤ၌ ကုဋ္ဌိယဟုသော ဝအောက်ပြိုက်နှင့် ရေးသင့်ကြောင်း ကုဋ္ဌိယပုဒ် အဆုံးအဖြတ်ဒီ ပြဲခဲ့ပြီ။

သောဝီရတိုင်း ပြဿနာ ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

(၃) ဥက္ကလ=ဩဇဒေသ

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် ဥက္ကလ=ဩဇဲ့ ရှေးပြိုကော်အမည် အဆိတပ္ပနယခုပြိုအမည် ဆောက်လီ တည်ရာဌာနကား ဗင်္ဂလား အနောက်ကောင်ဘက် ဩရိဿာ (ဥရိဆာ) နယ် ပုဂံဒိစကြီတိ စီးပွားရေး နယ်ပယ်များ၌ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဥက္ကလ။ ။ဤဥက္ကလ တိုင်း၌ ရှေးဟောင်း စေတီတော် (၅) ဆူနှင့် သိရိဝမ္မာသောက မင်းတရားကြီး ပိုက်ဆုံခဲ့သော ကမ္ဘည်းကျောက်စာ တိုင်များ တွေ့ယိုရသည်ဟု ဟူယင်ဆန် မှတ်တမ်းမှာ ပါယိုသည်၊ ၎င်း စေတီ ငါးဆူအနက် တဆူကို ဟိန္နူ။ တို့က ပျင်းတို့ဘာသာ ဗုဒ္ဓားကျောင်း ပြုလုပ်ကိုးကွယ် ထားကြသည်။

၎င်းပြင် ဥဒယဂိရိနှင့် ခဏ္ဍဂိရိတောင် နှစ်ခုပေါ်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျောင်းနှင့် ကျောက် စေတီတော်တဆူလည်း ယိုသေးသည်။

ဥဇ္ဇေန ။ ။မှင်းတိုင်းကို သင်္ဘတ ဘာသာအား ဖြင့် အထက်က တဝမ်းပူ အောက်က ကကြိုးနှင့် ဥက္ကလဟု ခေါ်သည်၊ ၎င်းအကြောင်း မှတ်ရန်။

(သံပေါက်) ထက်ဝန်းပူတ၊ အောက်မှာက၊ မှတ်ကြသင်္ဘတာ၊ မည်သည်ဘာ။ (ဥက္ကလ)
ထက်ဝန်းပူတ၊ ကပြုနုကြ၊ ဖြစ်ပေးဝေဝေတာ၊ ပါဝေါဟာ။ (ဥက္ကလ၊ ပါ, ပါကတ)

ဩဇဒေသ။ ။ဗုဒ်းတိုင်းပေး ပါဠိနှင့် ပါကတ ဘာသာ ပရိယာယ် ပုဒ်တည်း၊ သင်္ဘတဘာသာ အားဖြင့်ကား ၎င်းကို ဩဇ္ဇဲဟု ခေါ်သည်၊ ၎င်းအမည်ဖြင့်ပင် ကရဖ မပေါ်မီ အနှစ် ငါးရာ(၅၀၀)ဆက် မနည်း ရှေးကျသော အဓိယ ဂုပ္တိယရှေးဟောင်း မြေပုံကြီး၌ ဝါးး ဟု ပါယိုသည်၊ ၎င်းဩဇဲ့ဟူသော သင်္ဘတပုဒ်မှ ယူက်၍ ယခု အခါ ဥရိဿာ (ဩရိဿာ) ခေါ်ဆိုကြသည်ဟု ဗင်္ဂါလီ ဘာသာ အဘိဓာန်ကျမ်းများ၌ အဆိုယိုသည်၊ ဂေါဠ ကိုင်းသည်လည်း ၎င်းဥက္ကလ ကိုင်း အနီးမှာပင် ယိုသည်။

(သံပေါက်) ဟိန္နူ။ ဗင်္ဂါ၊ ဥရိဿာ၊ ခေါ်ရာ မှတ်ကုန်ကြ။
ဥရိနောက်ဝယ်၊ သကြီးသွယ်၊ မှတ်ဘွယ် ရေးလည်းချ။
ဩရိဿာဟု၊ ခေါ်ဝေါ်ဖြူ၊ သိမှု သိဟန္ဒု၊ ဗြိတိသျှ။
ဥနှင့်ဩသာ၊ ခြားနားရာ၊ မှတ်ပါဃင်းဒွယ။

ထို့ကြောင့် အနှို့ ဗမာ မြေပုံများမှာကဲ့သို့ အဲရန္ဒာဟု အဲနောင် ရကောက် ၎င်းနောင် စလုံး ဆလိမ်အဆင့်နှင့် အလွဲအပျက် မရေးမဘတ်ကြလေလင့်။

http://www.dhammadownload.com

ဥက္ကလနှင့် ဥက္ကလာပ။ ။ဥက္ကလ အမည်အရပ်မှာ ဗမာဘာသာနှင့် ပါဠိကျမ်း စာများ၌ လမ်္ဂရေးချ ကုန်းနောက် သြဇ္ဈာ ပုဏ္ဏားရာ ပစ္စောက်နှင့်တကွ ဥက္ကလာပဟု အမျိုးအားဖြင့် ပါဠိမျက်ဆျက် ယိုတတ်ကြသည်၊ သတ်ယိုကြစေ။

အထိတ္ထန နာမသမုတ် ဥက္ကလာပ ရာဇရပ်ခွင် ပုဏ္ဏော နာနာဆန္ဒပျိုကို ထောက် က ကုန်းအမည်သည် အတန်ကျေးကျေသော ပေစာ ဗမာအက္ခရာ ပါဠို ကျမ်းစာများ၌ မျက်လာရင်း အမည်ဟောင်း ဖြစ်ကြောင်း ဆိုနိုင်သည်။

(သံပေါက်) ကဆင်နောက်လ၊ ရေးမချ၊ ပလည်းမပါသင့်။
တည်ဂုဒ္ဒာန၊ မည်နာမ၊ လွှဆ၊ အမှန်ပင့်။
ကျန်းသစ်တ၊ ဥက္ကလ၊ ခေါ်ကြ၊ ဂျုံးယခင့်။

ဂင်းဥက္ကလ အမည်မှန် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဂင်း၏ တည်ရာအမှန်ကို

ဇဂန္ဓာဆပ္ပါန္တဒေသော၊ ဥက္ကလော ပရိကိတ္တိတော။
ဥက္ကလာဒဿိတ ပထော၊ ကလိင်္ဂါဘိမုခေါ ဂဒိ၊

ဟူသော သဒ်တဂျမ်းလာ မဂဓဘာသာပြုန် ဂါထာဒဿများကိုလည်း ထောက်၍ ကောင်းစွာ ဆိုနိုင်သည်၊ ဤဒ်ဇဂန္ဓာဆ-ဟူသည် ကလိင်္ဂတိုင်းတည်း။

ဇဂန္ဓာဆပ္ပါန္တဒေသော၊ ဇဂန္ဓာဆပုရိ ဟု ခေါ်ကြသော ကလိင်္ဂတိုင်း၏ အရှေ့ မြောက်ဘွန်း၌ တည်ယိုသော အရပ်ကို။ ဥက္ကလော၊ ဥက္ကလကိုင်းဟူ၍။ ပရိကိတ္တိတော၊ ခေါ်ဆိုအပ္ပား ပြောကြောင်းအပ်၏။

ဥက္ကလာဒဿိတ ပထော၊ ဥက္ကလမင်းတို့က ကောင်းမွန်စွာ ပြည့်ဖြိုးအပ်သော လမ်းခရီး ယိုသည်ဖြစ်၍ ကလိင်္ဂါဘိ မုခေါ၊ ကလိင်္ဂတိုင်းသို့ ရောက်ရ။ ဂဒိ၊ (ရဟု)မင်း သွားပြီ။ ဟု ပါဠိများကို အနက်ထေားစနာလေ၊ ဂုံးအဋ္ဌကထာ ဂါထာဒဿနစ်မျိုး ပါဠိနေပုံ ကို ထောက်ထားသော အားဖြင့် ဥက္ကလာ အမည်သည် ထေားသော ပေါများကာ အမည်ရင်း အမည်မှန်ဖြစ်၍၊ ဥက္ကလာပ ဟူသော အမည်ကား နောက်ပေါ် အမည်ပျက် ဖြစ်ကြောင်း ကိုလည်းကောင်း၊ ဂင်းဥက္ကလ၏ တည်ရာ ဒေသကို လည်းကောင်း ဇကော် ဆိုနိုင်ပေ ကြောင်း Ukkala ဟု လန်ဒန်မှုတ် ဇာဂ်စာအုပ် အမည်မှန် ပါဠိယိုနေပုံ။

ပါကတဘာသာ အဘိဓာန်မှာလည်း (ဥက္ကလ) ဟူ၍သာ အမည် ဂါယိုသည်၊ (မဟာဝဿ္တု အဝဓါန) စသော ဂုဋ္ဌသင်္ဘ ကျမ်းလာ နည်းအတိုင်း ကုန်းဥက္ကလကိုင်းကို ဥက္ကရာပထဒ်၌ သွတ်သွင်းလျက် အဆိုယိုနေပြန်သည်၊ ဆင်ခြင်ယူ ဗမာပြည်၌ ခေါ်ဆို အပ်သော ဥက္ကလာပမြို့ အမည်ကား ထိုဥက္ကလတိုင်းမှ ပြောင်းလွှေလာကြသော လူမျိုး

http://www.dhammadownload.com

များက ဒီဒိတ္ထိနေခဲ့ချင်းဖြာန ဥက္ကလ အမည်ကို ယူ၍ မှုန့်ခေါ်သားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်၊ နောက်ဥက္ကလမှ ဥက္ကလာပလ အမည် ရွာကိုပြုသောသည်၊ အသိတူနှင့် ပြီးလည်း၊ မင်းနည်းဘူ မူလဌာနမှ အမည်ကိုယူ၍ မှုန့်ခေါ်သားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

တပဿုနှင့် ဘလ္လိက။ ။တောနခေါပန သမယေန တပဿုဘလ္လိကာ နွေဝါကို စာ ဥက္ကလာ တံပဒေသံ အဒ္ဓါန မဂ္ဂပဋိပန္နာ ဟောတ္တိ၊ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော မဟာဝါပါဠိတော် အရ ဗမာပြည်အောက်ပိုင်းယို တိုက်စေတော် မူလ ဒါယကာများ ဖြစ်ကြသော တပဿု ဘလ္လိက ဟုနှုန်းသည် ညီနောင် နှစ်ဦး၏ မူလဇာတိ နေရပ်ဟောင်း ကိုင်းကား ဤဥက္ကလာကိုင်းပင် ဖြစ်သည်၊ ယင်းဟုနှုန်းသည် ညီနောင်တို့သည် ဗုဒ္ဓရှင် ပွင့်တော် မမူမီ တရာကျော်လောက်ကပင် ဗမာပြည် အောက်ပိုင်း ရာမည ကိုင်းသို့ ကူးသန်းသွားလာ ရောင်းဝယ်လျက် ယိုကြဲရာ ဗုဒ္ဓရှင် ပွင့်တော်မူ၍ ရာဇာယတန သင်္ကာဟ၌ သိတင်းသုံး စံနေတော်မူစဉ် ယင်းဟုနှုန်းသည် ညီနောင်တို့သည်၊ ဒီမိသို့ နေရပ်ဟောင်း ဇာတိ ဥက္ကလတိုင်းမှ လှည်းဝန်များဖြင့် မဇ္ဈိမ ဒေသသို့ ဟုနှုန်းရောင်း သွားကြရာပဏ္ဍာကိုင်း လာင်္ဂလိုင်းကို ကျော်လွန်၍ ဥရုဝေလာ တောစခန်းသို့ ရောက်သော အခါ ရှေးက ဆွေမျိုး တော်ခဲ့ဘူးသော နွားကျွဲရိုင်းစိုးက ဤနှုန်းကြားသဖြင့် ဗုဒ္ဓရှင်ကို ဖူးမြင်ကြရပြီး နွေဝါစိက သရဏဂုံတည် ဥပါသကာများအဖြစ် ရောက်ကြကာ ဗုဒ္ဓရှင်၏ ဆံတော်ဓာတ်များ ချိုးဖြောက်ခြင်းကို ခံယူကြရသည်၊ ထို့နောက် ဒီဒိတ္ထိ ဇာတိ ဥက္ကလတိုင်းသို့ ပြန်ရောက်ကြပြီး ၎င်းမှ ဆံတော်များနှင့်တကွ ပဝတ္တိဌာန ဗမာပြည် ဥက္ကလာပသို့ ရောက်ကြ၍ တိုက်စေတော်ကို တည်ကြသည်ဟု မှတ်ယူဒဠ်ယိသည် ဤသို့ယူမှသာ ကျမ်းဂန်လာ စကားနှင့်လည်း ညီညွတ်၍ ယုတ္တိလည်း ယိုသည်ဟု ဆိုရမည်၊ ဤကုန်သည် ညီနောင်တို့သည် ဗမာပြည် အောက်ပိုင်းသို့ ကုန်ဒေယျမှ ရောက်လာသော မွန်သုံးမျိုးတွင် ပဌမ ရှေးဦးစွာ ရန်ကုန်သို့ ရောက်လာသော မွန်ဇိုင်တို့နှင့် နေရပ်ဇာတိ အတူဖြစ်၍ ၎င်းတို့နှင့်အတူတကွ သေးစည်းကောင်း၊ အဘန်နောက် ကျ၍ သေသည်းကောင်း ဗမာပြည်သို့ ရောက်လာကြသည်ဟု ဆိုဘွယ် ယိုသည်၊ ကာလအားဖြင့် ၎င်းကုန်သည် ညီနောင်တို့၏ အသက် ပမာဏနှင့် ဗုဒ္ဓရှင် ပွင့်ရာကာလကို မှီငြိုန်း၍ ဗုဒ္ဓရှင်မပွင့်မီ အနှစ်တရာထက် များစွာ မစောလွန်းသော ကာလက ဗမာပြည်သို့ ရောက်လာကြသည်ဟု ဆိုသင့်သည်၊ ဤသို့ ရောက်လာကြပြီး ကုန်သည်လုပ် ဘာဝ လွှဲသဘော်များဖြင့် ကူးသန်းသွားလာနေကြမည်မှာ ဟုနှုန်းများဘွယ်မယ် ဖြစ်သည်၊ ဥက္ကလ- တိုက်-ဒဂုန်မွန်-လူမျိုးတို့နှင့် စပ်၍ ဒဟိုကိုင်း အခန်းမှာ ပြဆိုထားသည် ဆက်စပ်၍ ကြည့်လေ။

ဥက္ကလ ကိုင်းအကြောင်း ပြီးပြီ။

တပဿဲ, တပဿိုဲ, တပုဿဲ, တဖုဿဲ, ဤသို့ ပါဠိလေးတွေ ကိုရာ ဟဟာ-သော အသင့်ဟုမှတ်။

http://www.dhammadownload.com

(၄) သုရဒ္ဓတိုင်း

အကျဉ်းမှတ်စာစဉ်။ ။ ကုန်းအများစုတွင် သုရဒ္ဓ ခေါ်ကြသော်လည်း ဒွါရကာဝတီ, ဒွါရကာ, သဒ္ဓါရကာ (သဒ္ဓါရကာ) ဒွါရကာပတ္တန (ကြောချ) တည်ရာဌာနကား ဂုဇရတ် (ဂုဇရာဒ်နယ်) ကောင်းသောဝါ, ဥပဖိပ, (ကာဘိအာဝါ) ကုန်းဆွယ် ဒီစကြိုက် ဗိုလ်ကုန်း နယ်ဝန်းများ၌ ကည့်ရှုသည်။

အကျယ်ဒေဘန်ပြဆိုချက်

သုရဒ္ဓ။ ။ဤကုန်းသည် အနိုးအစပ် ကပ်သျော်ယိုသော သာသနာပြုလွှတ်တော် အပရန္တတိုင်း၌သည်း ပါဝင်းသို့သည်၊ ဂုင်းတိုင်းဂျီအမည်ကို သင်္ဘတဘာသာအားဖြင့် သုရာဋ္ဌ (သုရာဋ္ဌိုင်-သေ်ရာဋ္ဌိုင်) Surāṣṭra ဟုခေါ်ဆို၍ ဂုင်းအမည်နှင့် စာလုံး ပေါင်းအတိုင်း အဓိပ္ပာယ် ရှာဖွေယ်ဖြင့်ဟောင်း ကိန်းဗဒ္ဓါန် ရာဇဝင်ဖြေပုံ အောက်စဖြန် ရာဇဝင် ဖြေပုံဟာ အင်ပါရာဖြေပုံများ၌ ရေးသားပါယို့သည်၊ မာဂဓဘာသာအားဖြင့် သုရဋ္ဌ ဂုင်းကို ဟိန္ဒူလူမျိုးများက သုရတ အင်္ဂလိပ်များက သူရတ် (ဂုရတ်) ဗင်္ဂါလီများက သုရာဋ္ဌ ဟု ခေါ်ကြသည်။

(သံပေါက်) ရာရေးမချ၊ တဒန္တာ၊ ခေါ်ကြပုံမှာ ဟိန္ဒူသာ။ (သုရတ)
ဂုင်းကိုရူ၊ တသတ်ယူ၊ ခေါ်သူပြိတိသျှာ။ (သုရတ်-စုရတ်)
ရှာဇရေးချ၊ ဋ္ဌဖွဲ့၊ ခေါ်ကြမျိုးဗင်္ဂါ။ (သုရာဋ္ဌ)

ဒွါရကာဝတီ။ ။ ဂုင်းဒွါရကာတိုင်းသည် ကဇဋ္ဌ အကျိုးသို့ ဟုနိုသွယ်သွားသော အကျိုးရှမင်းသားတို့ နေရာအချဝ်ဖြစ်သည့် ဝင်းပြည့်ကို ဒွါရကဝတီ, ဒွါရာဝတီ, ဒွါရိကာ, ဒွါရကာ, အနက်ဘူးအမည် လေးမျိုးခေါ်ဆိုသည်၊ ဂုင်းသေးဂျိုးနှင့်တကွ ဒွါရက, ဝနမာလိုနှ, အမြိုနဂ ဒို, ဤသုံးမျိုးတည်းဟု အမည်ပုနှစ်မျိုး မူကွာဝလိုအဘိဝ နှံမှာ လာယို့သည်။

(သံပေါက်) ဒွါရ-ဒွါရာ၊ ဝတီပါ၊ ရိကာ-ရက၊ ရှေးဒွါပြ။
ဤလေးပုဒ်ရူ၊ ဆနက်တူ၊ ပုတ်ယူအပည်ပ။
ပုဇွာဝလိမှာ၊ သုံးမည်ပါ၊ ပေါင်းကာခုနှစ်ပြ။

ဟိန္ဒူမဟာဘာဝတ်ကို ဖြေပုံနှင့် လူသုံးယ ခေကျောင်းသုံးမြေပုံများမှာ ကဇဋ္ဌာဝ သာဂရခေါ် ကဋ္ဌ (ကချ) ပင်လယ်ကြီးအနှံး၌ တည်ယို့သော ဒွါရကာကိုပင် ဖော်ပြ လည်ဆို့သောစာဝင်လာ ဒွါရာဝတ်ပြည်ဟု သုံးသပ်ကြ မှတ်ရမည် မှတ်ကြလေး အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ကိန်းဗဒ္ဓါန် ဂျုံသုံးယရာဇဝင်စာအုပ်၌ ပါယို့သော ဘဂုတဝဗ်ီ ဖြေပုံ မှာလည်း ဤနေရာ၌ ဒွါရာ ပတ်အမည်ဖြင့်ပင် နှံမှုံးသုံးသားပါယို့သည်၊ Dvaravati (ဒွါရာဝတ်)။

http://www.dhammadownload.com

ဗုဒ္ဓဘာသိက သာသနာက ကျမ်းဖြစ်သော အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝိနီတော်မှာလည်း သောဟိ (ပေ) အနုပ္ပတ္တာနု ဒါမကံ ဟု ကုံကဲ့မိုက်ပေးတော်မူသကဲ့ ယင်သည်ပင် ဒါမကံ ဒါဂကာဟူသော အမည်လည်းယင်သော်၊ ဂါ၊ ဒါဂကာပြီဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုသော ဒါဂုဝတ်ပြည်သို့ဟု ဂုဏ်အာရုံကလာနှင့်အညီ အမှန်အကန် အနက်ပေးခဲ့ပုံမည်၊ ယောဇနာလေ။

အသိုပါတ် ဃတပဋ္ဌိတဇာတ်မိုင်မှာလည်း ကေဝလံ ဒါဂုတံ ဒွာရံ ဟု ဒါဂုက အမည်ဖြင့် ပေးတော်မူသည်၊ ဤဒွာရကာဋ္ဌကထာမှာ (ဒါဂုဂုဏ်နေရာဒါ) နဂရံဟု ပါဠိပုံကိုထွက် ယိုနေသည် ပညာယိုမှား ဆင်ခြင်သတိမူကြဟုနဲ့ Kevalam dvarakam imam ကေဝလံ ဒါဂုတံဒွာရံ လန်းဒန်ပိုက် ဃတပဋ္ဌိတဇာတ်စာအုပ်လို ပါဠိအမည်မှန် (ဤဇာတ်အမည် အရာမှာလည်း အလုံးရုံ ငါးပို့ဗမာစာများ၌ ဒွဲသံလျှင်းချိတ်ဖြင့် (ဃဋ္ဌ) ပဋ္ဌိတဟု အမည်ခွဲတိုက်ထွက် ယိုချေသည်၊ ဃတ သဒ္ဒါဆောပတ်နှင့် ရေဟော တဝမ်းပူနှင့် (ဃတပဋ္ဌိတ) အမှန်ယိုရမည် သတိယိုကြလေ။

(သံပေါက်) ရေနှင့်ထောပတ်၊ တူသကတ်၊ ပညတ် (ဃ်တ) ဝမ်းပူတ။
ထောပတ်နှင့်ရေ၊ ဟောတိုပေ၊ မှတ်လေ (ဃတ) သဒ္ဒဿ။
ဒွဲသံလျှင်းဖြင့်၊ ပရေးသင့်၊ ရေးလင့်အလွဲပ။
ဃတံဝိယာတိ၊ ဃတောဒ-ဝိဂ္ဂဟော၊ ဖြိုလောဝိယ၊ တဒ္ဓိတ။ (ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဖြိုလေ)
နိုင်ခြားစာ၊ လုံးစုံမှာ၊ မှန်စွာယိုထ ဇာတ်ဃတ။

လန်းဒန်ဂိုက် ဇာတ်စာအုပ်ယို အမည်မှန်ပါဠိ Ghatajātaka ဒွါရာပုရံ မိုးသို့မျှ သံနှင့်မှတ်ခါတဲ့ ဟု ဒသိုပါတ် ဃတပဋ္ဌိတဇာတ် အဋ္ဌကထာကို ရည်ရွယ်၍ ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံဆရာ စဝ်ဆိုသော ဒွါရာပုရံသည်လည်း ဤဒွါရဝတီပင် ဖြစ်သည်၊ ဂုဏ်သည် ဂုဇရတ်နယ်၌ ယိုသည်ဟု သင်္ဘတအာဘ်ခန် ကျမ်းများ၌ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗဂ်လားအော်ဟု ခေါ်ကြသော ဝဂ်ါပ သာဂရ၏ အရှေ့ဘက်၌ တည်ယိုသည့် ရက္ခိုင်ပြည်က သံတွဲမြို့ကို ဂုဏ်ဇာတ်လာ မင်းသား၏ စံနေရာဒွါရာဝတီပြည်ခေါ်သည်ဟု မမှတ်ကြလေလင့် ဤအရာ၌ ရက္ခိုင်ရာဇဝင်စသော ဗမာနိုင်ငံဖြစ် ဝတ္ထုကျမ်းစာ ကဗျာ လက်ာများ၌ အဆိုစကားများကိုလည်း ဆင်ခြင်ဘွယ်ယို၏ ဆင်ခြင်ကြလေ။

ဘရုကစ္ဆ။ ။ဂုဏ်သုခဒ္ဒတိုင်း အရှေ့ဘက်စွန်း လောင်ကျိတွန် (၇ ပ) လတ္တိတွန် (၂ ပ) ကျိုအတွင်း၌ တည်ယိုသော ဤဘရုကစ္ဆသည် ငါးပုံပုရာအလောင်းတော်သုပါ ရက သင်္ဘောသူကြီး ဖြစ်စဉ်းအခါ လေးလပတ်လုံး ဗလပါမုခမည်သော သမုဒ္ဒြာတွင်း၌ မျောလွှင့်၍နေသော လွှသင်္ဘောသည် သစ္စပါရမီတော်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တနေ့ခြင်း ဖြင့်ပင် ဘရုကစ္ဆ သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းသို့ ကပ်ရောက်လွှားသုံ့သောကာ ရှစ်ဥသဘကိုင်ကုံ ကုန်းပေါ်သို့ ထိုးတင်၍ ဂုဏ်သင်္ဘောသူကြီး၏ အိမ်မတ်ခါးဝ၌ လွှသင်္ဘော ရောက်

http://www.dhammadownload.com

တည်လှာသည်ဟု ဆိုသော ဇေဒသနိပါတ် သုပ္ပါရကဇာတ်လာ အင်္ဂုပ္ပတ်ဖြစ်ရာ ဘရုကစ္ဆ အရပ်ပင်ထည်း ထိုသုပ္ပါရက သင်္ဘောသူကြီး ဖြစ်စဉ်အခါက ၎င်းဘရုကစ္ဆ သင်္ဘောဆိပ်မြို့သည် ကုရုတိုင်းအတွင်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်၊ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဂဲနယ် မြောက်ဘက်စွန်းဌ တည်ယှိသော ဗြောစ် (ဗြောချ) ဟုခေါ်သော အရပ်သည်ပင်ဤင် ရှေးအခါက ဘရုကစ္ဆဖြစ်ရကား အပရန္တကိုင်း၏ အနောက်မြောက် သုရဋ္ဌတိုင်း အရှေ့ဘက်စွန်းမှာ တည်ယှိသည်ဟု မှတ်လေ၊ ဟူယင်ဆန်းမှတ်တမ်းဌ ၎င်းဘရုကစ္ဆ အရပ်ဌ ကျောင်းတိုက်ဆယ်ဝိုက် ရဟန်းသံဃာ သုံးရာခန့်ယှိကြောင်း ပြဆိုသည်။

၎င်းဘရုကစ္ဆအမည်အရာဌ ဩဟတ် သံဟိတာကျမ်း (၁၄) အချာယ ကုမ္မ စက္ကပြဲ ဒက္ခိဏာဒိသဌ ဒေသအရာမှာ ဘကုန်းအကွရာ သက်သက်၏နောက်မှ ရကောက် အကွရာ တချောင်းငင်နှင့် ဘရုကစ္ဆဟု သင်္ဘတဘာသာ အမည်ပါယှိသည် မာဂဝ ဘာသာလည်း ဤအတူပင်ဖြစ်သည်၊ မာက်ကွေ့ယပုရာဏ (၅၈) အချာယ။ ကုမ္မ စက္ကပြဲ အရာမှာ ရိဆွဲ ဘကုန်းနှင့် (ဘ) ၎င်းနောက် ဂငယ် တချောင်းငင်နှင့် ဘ်ဂု ကစ္ဆဟုအမည်ပါယှိသည်၊၎င်းအမည်အတိုင်း ကိန်းဗရိန်ဘဇဝင်မြေပုံဌ Bhrigukaccha ဟု ပါယှိသည် ၎င်းအသံထွက် ဘရိဂုကစ်ချ မာဂဝဘာသာပြန်မှု ဘဂုကစ္ဆတည်း၊ သာသနိကကျမ်းများဌ ဘဂုကစ္ဆအမည်မယှိ ဘရုကစ္ဆသာယှိသည် ဤအတိုင်းအမှန် ရေးရမည်။

(သံပေါက်) မာက်ကွေ့ယ၊ ပုရာဏ၊ လာဃဘ်ဂု၊ ကစ္ဆဟု။
(ဌ) ရိဆွဲဘနောက်၊ ဂဌရောက်၊ မှတ်ဆောက်ပုဒ်နေရှု။
ဩဟတ်သံဟိတာ၊ ကျမ်းဌလာ၊ သညာဘရု၊ ကစ္ဆဟု။
ဘသက်သက်နောက်၊ ရဌရောက်၊ ပုဒ်ဆောက်မှန်ဘရု။
ဘရုကစ္ဆ၊ မာဂဝ၊ ယှိမှသင့်မည်ဟု။

ဘရုသဒ္ဒါအရ ဟော ကစ္ဆသဒ္ဒါ ပင်လယ်ကမ်းအရပ်ဟော ရွှေထွက်ရာ ပင်လယ်ကမ်းဟူလို။

အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်းမှန် Barukaccha ဘရုကစ္ဆ။

(သံပေါက်) ဘရုကာ၊ရွှေ၊ ကမ်းရပ်ပြေ၊ ခေါ်ပေကစ္ဆ ကမ်းဌာန။
ရွှေထွက်ကမ်းပြေ၊ ဆိုလိုပေ၊ သိလေအထွေ၊ ပဏ္ဍိတ။

ဂုဇရာတ်။ ။တည်ရာဌာနဌ ဖော်ပြခဲ့သော ဂုဇရာတ်ဟူသော အမည်ဌ ဟိန္ဒူ များက အဆုံးတဝမ်းပူ အကွရာနှင့် ဂုဇရာတ ဇင်္ဂလိတ်ဟုက ဥသံလျင်းမြိတ်နှင့် ဂုဇ ရာဥဟု ရေးသားကြသည်၊ အင်္ဂလိပ်အရေးအသားများလည်း ဖြစ်ရသော တဝမ်းပူ

http://www.dhammadownload.com

ဥသံထွင်းချက် မထင်ရှား ခြားနားခြင်းမည့်မှု ပေါ်ပေါက်ရာ အမည်ခံမှုနှစ်အဖွင်းကား ဟိန္ဒူ။ နည်းအတိုင်းသာဖြစ်၍ ဟိန္ဒူဘာသာနှင့်အညီ (Hinduism) ဟုသုံးကြတလက္ခဏာ အပြည့်အစုံနှင့် စာလုံးပေါင်း အမှန်အကန် ရေးရမည်၊ ဗမာဘာသာအားဖြင့် ဟိန္ဒူနည်းကို မှီ၍ရေးမူ ဂျာရာတီ ဗင်္ဂါလီနည်းကဲ့ဖြစ်မူ ဥသံထွင်းချက်နှင့်ဂျာရာတီဟု ရေးရမည်။

(သံပေါက်) ဂျရာတ၊ ဒန္တ၀၊ ဓေါကြဟိန္ဒူ၊ နည်းတူ။
ဂျာရာဒူ၊ ပုဒ္ဓ၀၊ ဝဂ်နေဘူ၊ ရေးနည်းဟူ။
တကိုသတ်က၊ ဟုလ်ဆွဲ၊ နည်းပြရေးထုံးဂျူ။ (ဟလန္တနည်းဖြင့် ဂုဇရာတ်ဟူလို)

သုရဋ္ဌတိုင်းအကြောင်း ပြီးပြီ။

---

(၅) အန္ဓကတိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းမှတ်ခြင်း။ ။တိုင်းအမည် အန္ဓက=အန္ဒြ ရှေးမြို့တော်ဟောင်းအမည် ဝိဂိလ ယခုမြို့တော်အမည် ဩဃရာဂိုလ် တည်ရာဌာနကား မာဒရာသိနယ်မြောက်ပိုင်း ကလိင်္ဂတိုင်း အနောက်မြောက်ဘက် ဖိဇာဂါပဋ္ဌမ် ဗိစတြိတ်အနီး တိလင်္ဂ=တေလင်္ဂ တိုင်းအနောက်ဘက်၌ စပ်လျက်တည်ယှိသည်၊ (ဖိဇာဂါပဋ္ဌမ်ကို ဗင်္ဂါလီ အင်္ဂတလတ် မြေပုံနှင့် ၎င်းဘာသာ အဘိဓာန်များမှာ တွေ့နိုင်သည်)။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

အန္ဓကတိုင်း။ ။၎င်းတိုင်းသည် အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ် သင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ ကျမ်းများကို မပြန်ဆိုမရေးသားမီ (၁) မဟာအဋ္ဌကထာ၊ (၂) ကုရုန္ဒီ အဋ္ဌကထာ၊ (၃) မဟာပစ္စရိတ် အဋ္ဌကထာ၊ (၄) ပူဇ္ဇပစ္စရိတ် အဋ္ဌကထာ၊ (၅) သင်္ခေပ အဋ္ဌကထာ၊ (၆) အန္ဓက အဋ္ဌကထာ၊ ဤသို့အဋ္ဌကထာ ခြောက်ကျမ်း ယှိသည်တွင် နောက်ဆုံး အန္ဓကအဋ္ဌကထာကျမ်း ဒေးသားဖြစ်ပေါ်ရာ အရပ်တိုင်းဖြစ်သည်၊ သိရှိဝမ္ဘာသောကမင်း လက်ထက်က သာသနာပြုသွတ်ရာ မဟိသက မဏ္ဍလနှင့် နီးကပ်ဆက်စပ်နေသဖြင့် သာသနာ့ဘုံ့ကို တည်ယှိခဲ့၍ သိရှိဝမ္ဘာသောကမင်း မယှိသည်နောက် ဝိဂိလမင်းသည် သိရှိဝမ္ဘာသောကမင်းကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဲယတောင်ပိုင်း၌ ထင်ရှားစွာ သာသနာပြုရအားထုတ်ရာ ဌာနတိုင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ဟူယင်ဆန် မှတ်တမ်း၌ ၎င်းတိုင်းအကျယ်အဝန်းသည် ဖိုင်ပေါင်း ၅၀၀-ယှိ၍ ယှိအတွင်း၌ ကျောင်းကိုက်နှစ်ဆယ် သံဃာတော် သုံးထောင်ယှိသည်၊ ဝိဂိလမြို့၏အနီး ကျောင်းတိုက်တခု၌ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အလွန်ဆန်းကြယ်သော ရုပ်ထုတော်တဆူယှိသည်၊ ၎င်းကျောင်းတိုက်၏ အရှေ့ဘက် ပေတချဖြင့်သော ကျောက်စေတီ တဆူယှိသည်၊

http://www.dhammadownload.com

အခြားအသောက စေတိတော်တဆူလည်းယှဉ်သည်)ဤသို့စသည်ဖြင့် ဖေါ်ပြပါယှဉ်သည်ကို ထောက်၍ ဤကိုင်းနှင့် ရှေးကသာသနာ လွန်းကားခဲ့ဘူးကြောင်း ကောင်းစွာသိနိုင်သည်။

အသျှင်မဟာဒုဋ္ဌဖေသ။ ။အိမ္ဗတပါး ဤကိုင်းနှင့် သာသနိကကျမ်းပြုအမော်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်မျှား လွန်းပေါ်ခဲ့ဘူးလေသည်၊ ထိုတွင် အရိုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ နိဂုံးလာစကားကို ထောက်ဆားဆင်ခြင်သောအားဖြင့် သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြုဆရာ အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဖေသာသ မထေရ်လည်း ဇာတိအားဖြင့် ဤကိုင်းမှာဖြစ်သည်ဟု ငါတို့သဘောရယ်သည်၊ ကမ္ဗေဒိယာခေါ် ခမင်ပြည်မှ ရေးသားဖြစ်ပေါ်လာသော–

ဗောဓိမဏ္ဍာ သမီပဿိ၊ ဇာတော်ပြာဟဋ္ဌာ မာနဝေါ။
ဝိဇ္ဇာသိပ္ပကလာ ဝေဒိ၊ လိသု ဝေဒေသု ပါရဂေါ။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြဆိုအပ်သောဗုဒ္ဓဖေသာသုဗ္ဗတ္တိကျမ်းလာစကားများသည်လည်းကောင်း၊ တထာ ဂတ ဥဒါန ဒိပနိဋ္ဌ ပြဆိုအပ်သော အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဖေသာသနှင့်စပ်သော စကားများသည်လည်းကောင်း အဋ္ဌုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဖေသာသ မထေရ် ရာမညတိုင်း သတ်ထုံပြည်သားဟု ပြဆိုသောစကား, ယိုးဒယားပြည်ကလည်း ယိုးဒယားပြည်သား အဋ္ဌ သိင်္ဟဠဋ္ဌများကလည်း သိင်္ဟဠဋ္ဌကွန်းသားဟု ပြဆိုသော စကားများသည်လည်းကောင်း များစွာဆင်ခြင်ဘွယ်ယှဉ်သည်။

ကရစ်သကရဇ် ၁၀၉၀-ခုနှစ် သိင်္ဟဠဋ္ဌကွန်း ကောလမ္ဗိုဖြို့၌ ရှိကိန်ဝင်သော အဘိဝမ္မဂ္ဂ ဝိဘာဝိနီကျမ်း (ဝိညတ္တိ) နိဒါန်းဋ္ဌ (အသျှင်ဗုဒ္ဓဖေသာသ မထေရ်သည် ဒက္ခိဏ ဇမ္ဗုဒီပက ဋ္ဌသိယတောင်ပိုင်း (အနွှကဗိုင်း) အနွှကပြာဟဋ္ဌကေါတွ-အနွှကပြာဟဋ္ဌအနွယ်၌ ဖြစ်သည်ဟု ပြဆိုအပ်သော စကားများသည် အသင့်ယုတ္တိယှဉ်သည်ဟု သဘောရသည်၊ ယခုနောက် သိင်္ဟဠဋ္ဌ ပညာယှဉ် အများအားဖြင့် ဤကဲ့သို့ပင် သဘောရယှဉ်ကြသည်၊ အနာဂတ်သာသနာ၌ လွန်စွာအထူး ကြေးဇူးများစေတော်မူသော အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဖေသာသ မထေရ် ဗုဒ္ဓဒူစ် ကိုးကုကျော်မှာ ဇမ္ဗုဒီပ၌မှ သိင်္ဟဠဋ္ဌကွန်း ဘက်သို့ ကူးတော်မူ၍ အနုရာဓပြို့ မဟာမေဃဝန် ဥယျာဉ် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်၌ သဃ်ပါလ မထေရ်ထံ သိင်္ဟဠဋ္ဌဘာသာ မဟာအဋ္ဌကထာ မဟာပစ္စရိတ် အဋ္ဌကထာ ကုရုန္ဒီ အဋ္ဌကထာများကို ကောင်းစွာ လေ့လာသင်ယူပြီး ရှေးဦးစွာ ဆရာဖြစ်သော သဃ်ပါလမထေရ် တောင်းပန် တိုက်တွန်းချက်အရ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ပါဠိကို စီရင်တော်မူသည်။

ထို့နောက် ဒါဋ္ဌာနာဂမထေရ် တောင်းပန်ချက်အရ သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနီ မည်သော ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ ပါဠိကို စီရင်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် မဟာရဋ္ဌ ဒီဃ ပဋ္ဌနသိပ်ခဲ့ရှေးကအတူ နေခဲ့ဘူးသော ဗုဒ္ဓပုတ္တမထေရ် တောင်းပန်၍ ပပဉ္စသူဒနီ

http://www.dhammadownload.com

မည်သော မဇ္ဈိမ နိကာယ် အဋ္ဌကထာပါဠိကို ဖိုရင်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် ကပ္ပိပရ ပြိုဋ္ဌ အတူနေခဲ့ဘူးသော ဓောဘပါလ မထေရ် တောင်းပန်၍ သာရတ္ထပကာသိနီ မည်သော သံယုတ္တနိကာယ် အဋ္ဌကထာပါဠိကို ဖိုရင်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် ပုဏ်းဓောတိ ပါလ မထေရ်ပင် တောင်းပန်၍ မနောရထ ပူရဏီမည်သော အင်္ဂုတ္တရ နိကာယ် အဋ္ဌကထာပါဠိကို စိရင်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် ပရမတ္ထ ဓောတိကာ မည်သော ခုဒ္ဒက ပါဋ္ဌ အဋ္ဌကထာပါဠိကို စိရင်တော်မူသည်၊ (တောင်းပန်သူ မထင်ရှား)။

ထို့နောက် ကုမာရကဿပ မထေရ် တောင်းပန်၍ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာပါဠိကို စိရင်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် ပရမတ္ထ ဓောတိကာ မည်သော သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ ပါဠိကို စိရင်တော်မူသည်၊ (တောင်းပန်သူ မထင်ရှား) ထို့နောက် မဟိသက တိုင်း မင်းမျိုးမှ ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဒေဝမထေရ် အတ္ထဒဿီ မထေရ် ဗုဒ္ဓဒိတ္တ မထေရ်တို့ တောင်း ပန်၍ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ ပါဠိကို စိရင်တော်မူသည်၊ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓဆိရိမထေရ် တောင်း ပန်၍ သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ ပါဠိကို စိရင်တော်မူသည်၊ ထို့ နောက် သောဏမထေရ် တောင်းပန်၍ ကင်္ခါဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ ပါဠိကို စိရင် တော်မူသည်၊ ထို့နောက် ဗုဒ္ဓဃောသ ထေရ် တောင်းပန်၍ အဘိဓမ္မာ အဋ္ဌကထာ များကို စိရင်တော်မူသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာ ကျမ်းများကို စိရင်ပြီးနောက် ဓမ္မဟိဒ်သို့ ကူး၍ ဗုဒ္ဓဂယာ မဟာဗောဓိသို့ အဖူးအမျှော် ကြွရောက်တော် မူကြောင်း ပဇ္ဇပဒေါဠ ဝံသ မည်သော မဟာဝင် သတ္တတိ သတိမပိုင်းမှာ ပြဆိုထားသည်၊ ဤ၌ ကျမ်းစိရင် ရန်တောင်းပန်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ကို တွင် အသျှင်ဗုဒ္ဓဒေဝ မထေရ် ဗုဒ္ဓပတ္တမထေရ် ဓောတိပါလ မထေရ်တို့ကား ဤဋ္ဌိယတောင်ပိုင်းမှ ဖြစ်ကြ၍ အသျှင် ဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်နှင့် အဘူနေ သိတင်းသုံးဖော်များ ဖြစ်ကြသည် ကိုလည်းကောင်း၊ ၎င်းပြင် ဤဋ္ဌိယမှ သီဟိဠ်ကျွန်းသို့ ကူးသွားရာ ကာလအားဖြင့် အသျှင်ဗုဒ္ဓဃောသနှင့် မကွာလှသော အဘိဓမ္မာ ဝတာရ အဋ္ဌကထာဆရာ အသျှင် ဗုဒ္ဓဒတ္တမထေရ် ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာဆရာ အသျှင် အနိရုဒ္ဓါ မထေရ်တို့၏ ဤဋ္ဌိယ တောင်ပိုင်း ကဠိပုရစောဠတိုင်းမှ ဖြစ်ကြသည်ကို လည်း ကောင်း၊ ထောက်ထား၍ အသျှင်ဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ် ဤဋ္ဌိယတောင်ပိုင်း အန္ဓကတိုင်း ဇာတိဖြစ်သင့်ကြောင်း ဤ၌ဖော်ပြ လိုက်ရပေသတည်း၊ (ဆင်ခြင်ယူကြကုန်) (ထိုမှတပါး ကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်အများ ဤဋ္ဌိယ တောင်ပိုင်းမှ ဖြစ်ကြပုံ ဒေသိုင်ဝန်း အခန်းမှာ ပြဆို ထားသည် ဆက်စပ် ကြည့်ကြကုန်)။

(သံပေါက်) ဗုဒ္ဓဃောသ၊ ပြတ်ထေရ်ရ၊ ဇာတကဋ္ဌဝမှာ။
အန္ဓကတိုင်း၊ ဤနတောင်ပိုင်း၊ မဆိုင်း၊ ဖြစ်သင့်ရာ။
အင်္ဂုတ္တရ၊ နိဂမ၊ လာထ၊ ကြောင်းမြော်ပါ။
ဆိုစဉ်ကာလ၊ အန္ဓက၊ ထွန်းပ၊ သာသနာ။
ကျမ်းဖြိုဒုဿ၊ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ထွန်းကား၊ တောင်ပိုင်းမှာ။

http://www.dhammadownload.com

ဤကိုင်း၏ တည်ရာဌာနကို ကျမ်းမပေါ်ပဲ အနှစ် (၃၂၇) ခန့်စီ လောက်က ဣဿိယ ရှေးဟောင်း မြေပုံနှင့် ကိုမ်းဗရိုက် ဂျာနယ် မြေပုံ၊ အောက်စဖို့ ဂျာနယ် မြေပုံများနှင့် အညီ ပြဆိုအပ်သည်။

ကိုင်း၏ အမည်လည်း ကိုင်းမြေပုံများ၌ အခြို့ Andhra ဟု သင်္ဘတ ဘာသာ ဖြင့် တညီတညွတ် ပေါ်ပြ ကြသည်။

သင်္ဘတဘာသာ အခြို့
မာဂဓဘာသာ အဆက
ပါကတ ဘာသာ အဆ ဖြစ်သည်။

အခြားး ကဏ်ဍာရုကား ဇဲရွဝ ဟု (ဝါဂုရ သံဟိတာ)၌ ဆိုသောကြောင့် အဆက တိုင်းနှင့် ကဏ္ဍာရုတိုင်း အကူဖြစ်သည်။

မဟိသက မဏ္ဍလတို့ အဆက ဂျုံ့ ဝဒ္ဓိဟု (ဝဇီရဗုဒ္ဓိနှင့် သာရဏ္ဍ ဒီပင်္ကာ၌) ဆိုသောကြောင့် အဆကတိုင်းနှင့် မဟိသကတိုင်း အတူ ဖြစ်ကြောင်း ကိုလည်း သိရမည်။

အဆကတိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၆) ဒဓိဋ္ဌ တိုင်းအကြောင်း

အကျဉ်းပြဿနာခင်း။ ။ကိုင်းအမည် ဒဓိဋ္ဌ, ဩဂဓဋ္ဌ=ဩဂဓဋ္ဌ၊ ရှေးပြိုတော် အမည် ကပ္ပိယပုရ ယခုမြို့အမည် ကဒိုဝရမ် (ကံကျိဝရမ်) တည်ရာဌာနကား ဣဿိယ တောင်ပိုင်းယို မဒရာသ်နယ် မြောက်ဘက်၌ ကစ္ဆနာခေါ် ကဏ္ဍာမြစ် တောင်ဘက်၌ ကာဝေရီမြစ် ကျိုး၏ အတွင်း နယ်ပယ်ဖြစ်သည်၊ (တနည်း) ဝိဠ္ဘ တောင်တန်း၏ တောင်ဘက်ယို နယ်ပယ် အဝန်းဖြစ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဒဓိဋ္ဌ။ ။ဤဒဓိဋ္ဌ မည်သော တိုင်းကား ရှေးက အလောင်းတော် အကိတ္တိ ရသေ့ပညာယို တရားအားထုတ် နေဘူးရာဌာန ဖြစ်သည်၊ သိရိဓမ္မာသောကမင်း လက်ထက်က သာသနာပြုရ အားထုတ်ခဲ့ဘူးရာဌာန ဖြစ်သည့်အပြင် နောက်၌လည်း သာသနာစည်ကားရာ သိဟိုဠ်ကျွန်းနှင့်ယည်း နည်းကပ်သဖြင့် သာသနာအဆက်အသွယ် ရယို့ကာ ဗုဒ္ဓနှစ် တယောင့်ခြောက်ရာကျော် ခုနစ်ရာခန့် ကိုင်အောင် သာသနာ အဆက်မပြတ် တည်ယို့နေခဲ့ပြီး အသွင်ဗုဒ္ဓဃောသ အသွင်ဓမ္မပါလ အစယို့သော ဂန္ထဆရာကြီးပြုအမေ့ ပဂ္ဂုလ်ကျော်တို့၏ သိတင်းသုံး နေထိုင်ရာ ဖြစ်ထွန်း ပေါ်ပေါက်ရာ ဌာန ကိုင်းကြီး ဖြစ်ခဲ့ဘူးသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဤဘိုင်းကို ကုန်ဒိယ ဘိုင်းသားများက ဆာမိလ တမိလ အင်္ဂလိပ်များက တမယ်လ်-ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ပဒဲ့ကေဖြာဝိဓူးယူတား ဟူသော (ဝါဂုရသံဟိတာ) ကျမ်းလာစကားနှင့်အညီသင်္ခတဘာသာအားဖြင့် ပြာဝိဓူ=ပြာဝိဓုပဟူ၍သည်းခေါ်သည်၊ အနူပဂ္ဂေန ဒဒိလ ဂုပ္တ ပတ္တာ၊ စသော (စရိယာဝိဓုက) ကျမ်းလာ စကားအရ မာဂဓဘာသာအားဖြင့် ဒဒိဠ ခေါ်သည်၊ ဤဒဒိဠ=ဒါဒိဠ နှစ်ချက်သင့်ဟု မှတ်။

ဤဒဒိဠတိုင်း၏ အာဏာယ်အဝန်းကို အာဏာညွှန်းမှတ်စဉ်ခဲ့ နှစ်နည်း ပြဆိုထားရာ ပုတိယ နည်းအရ ဝိဇ္ဇုတောင်တန်း၏ တောင်သက် ကုန်ဒိယ တောင်ပိုင်း တပိုင်းလုံးနှင့် သက်ဆိုင်လျက် ယိုသည်ကို၊ ထိုသခ်တ ကျမ်းများအရ ဖော်ပြလိုက်သည်၊ ထိုသခ်တ ဘာသာ ကျမ်းများတွင် ခန္ဓပုရာဏ် ကျမ်းအလို ဝိဇ္ဇုတောင်တန်း၏ တောင်ဘက်ခြ ဒဒိဠ ကုန်း၏ အစိတ်အပိုင်း ငါးတိုင်းအဆိုယင်း ငါးတိုင်းကား (၁) အန္ဓကတိုင်း (၂) တေလင်္ဂတိုင်း (၃) ဂုဇ္ဇရာဋ္ဌတိုင်း (၄) ဒဒိဠတိုင်း (၅) မဟာရဋ္ဌတိုင်းများ ဖြစ်သည်။

ဝါဂုရသံဟိတာ ကျမ်းအလို (၁) အန္ဓကတိုင်း (၂) ကဏ္ဏာဋတိုင်း (၃) ဂုဇ္ဇရာဋ္ဌတိုင်း (၄) ဒဒိဠတိုင်း (၅) မဟာရဋ္ဌတိုင်းများတည်း။

ဤဟတ်သံဟိတာ ကျမ်းအလို=(၁) အန္ဓကတိုင်း (၂) ကဏ္ဏာဋတိုင်း (၃) စောဠတိုင်း (၄) ကေရလတိုင်း (၅) ပါဏ္ဍျတိုင်း (၆) ကလိင်္ဂတိုင်း များတည်း။

ဤသို့ တမျိုးစီ ပြဆိုထားကြသည်၊ ထိုခြ အင်္ဂဟိတဂဟဏ နည်းအားဖြင့် ယူမူ (၁) အန္ဓက (၂) တေလင်္ဂ= တိလင်္ဂ (၃) ဂုဇ္ဇရာဋ္ဌ (၄) ဒဒိလ (၅) မဟာရဋ္ဌ (၆) ကဏ္ဏာဋ (၇) စောဠ (၈) ကေရလ (၉) ပါဏ္ဍျ (၁၀) ကလိင် ဤသို့ ဆယ်တိုင်း ဖြစ်သည်၊ ၎င်းဆယ်တိုင်းအား လုံး ကုန်ဒိယ တောင်ပိုင်းခြ အနှံ့အပြား တည်ထွက်ယိုသည်၊ (မြေပုံကြည့်ပါ) ထို့ကြောင့် ဒုတိယနည်းအရ ဒဒိဠတိုင်း၏ အာဏာယ်အဝန်း ကုန်ဒိယ တောင်ပိုင်း တပိုင်းလုံးနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်း သင်္ခတကျမ်းများ အလိုဆိမှက်ဘွယ် ယိုသည့် ဤအတွင်းခြ ကံစိပုဂ္ဂတိုင်း မဟိသကတိုင်း ဩဇ္ဇုံခေါ် ဥဇ္ဇလတိုင်း ဝနဝါသိတိုင်း သုရဋ္ဌတိုင်း တစိတ်အပါအဝင် အပရန္တတိုင်း အဿကတိုင်းများလည်း ပါဝင်ကြောင်း သိရှိသဘောပေါက်ထားသင့်ကြောင်း ထပ်လောင်းဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ဒဒိဠတိုင်း ဗုဒ္ဓသာသနာ။ ။ဤဆိုအခ်ခဲ့ပြီးသော တိုင်းများနှင့်တကွ တိုင်းပေါင်းတဆဲဝါးတိုင်းပါဝင်သော ဤဒဒိဠတိုင်းကြီးခြ ရှေးက ဗုဒ္ဓသာသနာ ကာလအတန်ကြာအောင် ပျံ့နှံ့တည်ယိုခဲ့ပုံ ဤခြဆိသင့်ရကား အနည်းငယ်ထုတ်ပြဦးအံ့၊ သိရိဝမ္မာသောကမင်း၏လက်ထက် သာသနာပြုစေလွှတ်ရာ ကိုးတိုင်းကိုးဌာနတွင် ဤကုန်ဒိယတောင်ပိုင်းဒဒိဠတိုင်းခြ လေးဌာနပါဝင်ထွက်ယိုသည်၊ ၎င်းလေးဌာနကား ၁။မဟာရဋ္ဌတိုင်း၊ ၂။ဝနဝါသိတိုင်း၊ ၃။ မဟိသကတိုင်း၊ ၄။ အပရန္တတိုင်း၊ ဤလေးဌာနတည်း။ ၎င်းပြင် ကလိင်္ဂတိုင်း

http://www.dhammadownload.com

အန္ဓကတိုင်း စောဋ္ဌတိုင်း ပဏ္ဍုတိုင်းများ၌ပင်လျှင် ဓမ္မာသောကမင်းကြီးကိုယ်တိုင် အမတ်တမန်တို့ကို သာသနာပြုရဟန်းတော်များကို ကျောက်စာများ စေလွှတ်သော အဆောက်အဦးများကို ဘူးဖေါ်လေ့ယိုသောအားဖြင့် သိရသည်၊ ဤကားဗုဒ္ဓခေတ် လေးရာအတွင်း သာသနာ ပျံနှံ့တည်ယှဉ်ခဲ့ပုံတည်း ထို့နောက် သာသနာနှစ် ကေးရာကျော်မှာ သိဟိုဠ်ကျွန်း စဝဏ္ဏသင်္ဂါယနာမတင်ပြီ သိဟိုဠ်ကျွန်းဘက်မှ ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင်ရွက်ရန်း တော်ခုနစ်ရာ ဤဓမ္မပြုဖြစ်ရန်းဘက်သို့ ကူးရောက် သိဘင်းသုံးနေတော်မူကြ၍ ပရိယတ္တိသာသနာ မပျောက်ရအောင် ဆောင်ရွက်တော်မူကြသဖြင့် ထိုအခါကပင် ပင်လယ်နှင့် နီးစပ်ရာဌာနများ၌ ပရိယတ္တိသာသနာ ပျံနှံ့တည်ယှဉ်သင့်သလောက် တည်ယှဉ်ခဲ့ပေသည်၊ အန္ဓကအဋ္ဌကထာကြီးလည်း အန္ဓကတိုင်းမှာ ဖြစ်ထွန်းခဲ့သည်၊ ဤ၌ပရိယတ္တိ ယှဉ်ခဲ့လျှင် သာသနာတည်ယှဉ်ရမည်ကို သိရန်အချက်ဖြစ်သည် ထို့နောက် ဗုဒ္ဓနှစ် ကိုးရာအတွင်း အဋ္ဌကထာဆရာ အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်လက်ထက်မှစ၍ ချုပသိဒ္ဓိ ကျမ်းပြုဆရာ အသျှင် စောဋ္ဌိယ ဗုဒ္ဓပိယတို့ လက်ထက်တိုင်အောင် သာသနာအတန် စည်ကား တည်ယှဉ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည် အကြောင်းမူ အဋ္ဌကထာဆရာ အသျှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ သည်ပင် အန္ဓကတိုင်း ဓာတိဖြစ်ကြောင်း အန္ဓကတိုင်းအခမ်းမှာ ပြဆိုခဲ့ပြီ၊ ထို့ပြင် အသျှင်ဗုဒ္ဓဃောသနှင့် ကာလတူ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ အာဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာ စသော ကျမ်းပြုဆရာ အသျှင် ဗုဒ္ဓမတ္တမထေရ် စောဋ္ဌတိုင်း တမ္ဗပဏ္ဏိဖြစ်အနိုး ဥဒုရ နဂရဖြစ်မှာ ဖြစ်သည်၊ ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်း အာဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်းစသော ကျမ်းပြုဆရာ အသျှင်အနိရုဒ္ဓါမထေရ် အသျှင်ဗုဒ္ဓဃတ္တနှင့် ဆရာဟူဖြစ်သည် ယုင်းသည်ကဲ့သို့ တိုင်း ကာဝေရိဖြစ်မှာဖြစ်သည်၊ နေတွင်အဋ္ဌကထာ စသောကျမ်းပြုဆရာအသျှင်မမျှပါလ မထေရ်လည်း ကဲ့သို့ပုဂံတိုင်းမှာဖြစ်၍ နေတွင်အဋ္ဌကထာကို ပါဠိဘာသာပြန်ခဲ့ကြပုံနှင့် ဓမ္မာသောကမင်းကြီးကောင်းမှု ပဒရထိတွဲ ကျောင်းကုံကမ္ဘာ ကျောင်းစိုရင်တော်မူသည်။ (ထိုင်းအသျှင်ဓမ္မပါလ မထေရ်ကား ငါတို့ဗမာပြည်သို့ ဝိနည်းကတော်များနှင့် တကွ သာသနာပြု ကြွရောက်တော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း) ထိုမှတပါး မူလဌိကာဆရာ အသျှင် အာနန္ဒာ ဝိမတိဌိကာဆရာ အသျှင်ကဿပ သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာဆရာ အသျှင်သာရိပုတြာ ကဉ္စာယန ကျမ်းပြုဆရာ အသျှင်ကစ္စည်းမထေရ်တို့သည်း ဤကဲ့သို့ယတောင်ပိုင်း ဒဝိဋ္ဌတိုင်းမှာပင်ဖြစ်ကြသည်တုပညာယှဉ်များအသိအမှတ်ပြုထားကြသည်၊ ဤသို့ ပြဆိုအပ် ခဲ့ပြီးသည်များကိုထောက်၍ ဒဝိဋ္ဌတိုင်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ အတန်စည်ကားခဲ့ဘူးကြောင်း ပြဆိုရခြင်းဖြစ်သည်၊ ကာလအားဖြင့် ဗုဒ္ဓနှစ် တထောင်ခြောက်ရာကျော်ခုနစ်ရာခန့် ကုဋ အောင် တည်ယှဉ်ခဲ့သည်ဟု ထိုထိုကျမ်းပြုဆရာများ၏ ဆောတ်ကိုထောက်၍ သိသင့်သည်။

ထိုမှနောက်ကာလ၌ အယုခြားနား မင်းတပါးတို့ လှုန်ပွားလှုမ်းပိုး အမျိုးမျိုး ပျက်ဆီးမှုကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ဤဒုန်ဒဲသ တောင်ပိုင်း၌မှေးမှိန် ပျောက်ကွယ်ခဲ့လေပြီ။

http://www.dhammadownload.com

ကဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်။ ။ဤမြို့ကို ကန့်နဂဠိဟူ၍လည်းကောင်း ကဋ္ဌိပုရဟူ၍လည်းကောင်း သခ်တဘာသာ ကျမ်းစာများ၌ ခေါ်ဆိုသည်၊ အသျှင်အနိရုဒ္ဓါပြု ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယ နှံဂုံးခွဲလာသော သေလေးကဋ္ဌိပုရေရရွှေ့ ကာဂေဠိနဂရေဝရေ။ ဟူသော ဂါထာဒွ အလိုအားဖြင့် ကဋ္ဌိပုရကိုင်းဟု မြို့အမည်ကို ကိုင်းအရာ၌ သုံးထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ဟိန္ဒူနှင့် ဗဂ်ါလီ မြေပုံများ၌ ဤမြို့ကို ကံစီဝါရမ်ဟု ရေးသားပါယိသည်၊ ရှေးက အသျှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တ အသျှင်အနိရုဒ္ဓါ အသျှင်ဓမ္မပါလ အသျှင်ဓောတိပါလ အစရှိသော ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်များ နေထိုင်ခဲ့ဖြစ်၍ သာသနာတော်နှင့်စပ်၍ ထင်ရှားသောမြို့ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ရှေးက သာသနာစည်းကားခဲ့ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓနှစ် ၁၁၇၄-ခု ကရဏ် ၆၃၀-ခုနှစ်က လှည့်လည်မှတ်သားခဲ့သော တရုတ်ပုဉ်းကြီး ဟူယင်ဆန် မှတ်တမ်း၌ ဤမြို့နယ်ဌာနတွင် သံဃာတသောင်း ကျောင်းတိုက်တရာ ရှေးအဆောက်အဦးဟောင်း အပျက်အစီးများစွာ တွေ့ယိုရကြောင်း အဆိုယိုသဖြင့်လည်း ကောင်းစွာသိနိုင်သည်။

ဗမာပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာအဆက်။ ။ဗမာပြည်အောက်ပိုင်း သုဝဏ္ဏဘူဒေသ၌ အပါအဝင် ရာမညတိုင်း သုဝမ္မပုရခေါ် သက်ထုံပြည်သို့ ရှေးဦးစွာ သာသနာရောက်လာသည်မှာ သောဏမထေရ၊ ဥတ္တရမထေရတို့ သာသနာပြုကြွသွားရာ မူလသုဝဏ္ဏဘူဒေသ သုမာတြာ (ရမဟြာ) ကွန်းမှ မျှဉ်ရောက်ယိုလာသည်၊ သို့ရောက်ယိုလာသော်လည်း ထိုအခါက ပရိယတ္တိ အမြစ်မတွယ်သေး၍ သာသနာမစည်ကားသေး ဗုဒ္ဓနှစ် တထောင်ကျော်အသျှင်ဗုဒ္ဓဃောသတို့ခေတ်နောက် မျှားစွာနောက်မကျလွန်းသော ကာလအဋ္ဌကထာ ဒီကာကျမ်းပြု အသျှင်ဓမ္မပါလတို့လက်ထက် ဇာတိယတောင်ပိုင်း ဒဝိဋ္ဌတိုင်း ကဋ္ဌိပုရမှအသျှင်ဓမ္မပါလ ကိုယ်တိုင်ဦးစီးဦးဆောင်ပြု၍ ဝိဉ္ဉာကတ်တော်နှင့်တကွ ဗမာပြည် အောက်ပိုင်း သတ်ထုံသို့ ကြွရောက်လာပြီး သာသနာပြုတော်မူသည်၊ ထိုအခါမှစ၍ ပရိယတ္တိ အမြစ်တွယ်သဖြင့် သာသနာ စည်ကားလာသည်၊ ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်၍ အသျှင်ဓမ္မပါလအမည် ကံစီဝါရမ်ဖြို့ အမည်များစွာနှင့်တကွ ရှေးမွန်ကမ္ဘည်းစာဟောင်းများမှာပါယိသကြောင်း သိရသည်၊ ထိုရှေးမွန်ကမ္ဘည်းစာဟောင်းများ၌ ရေးသားသော အကွရာများမှာ ရှေးဇာဋိယ တောင်ပိုင်းသုံး မလဝါ အက္ခရာများ ဖြစ်သည်၊ ထို့နောက် သတ်ထုံမှ ဗမာပြည်အထက်ပိုင်း ပုဂံပြည်သို့ အနိရုဒ္ဓါ (အနော်ရထာ) မင်းလက်ထက် ဗမာသကရာဇ် ၅လေးရာကျော်မှာ ဝိဉ္ဉာကတ်နှင့်တတွ သံသနာရောက်သည်၊ နောက်ပုဂံ သာသနာသည် ကဋ္ဌိပုရ သိဟိုဠ်ကျွန်း ယိုးဒယား ခမင် သာသနာများနှင့် အဆက်မပြတ် အလွန် စည်ကား လာရာ ဟာခတိုင် ဗမာပြည် သာသနာသည် ထေရဝါဒ ငါးနိုင်ငံတွင် ပေါ်လွင် ထင်ရှား လေးစားသမှု အဘူး ပြုရသည့် အခြေ၌ တည်ယိုနေသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဗမာပြည် သာသနာဆက်သွယ်ရောက်လာပုံ အလွယ်မှတ်ရန် သံပေါက်များ

(သံပေါက်) သီဟိုဠ်ဒွီပ၊ ကဆ္ဆီပ၊ ရောက်ယူသာသနာ။
ကဆ္ဆီပ၊ သုဝဏ္ဏ၊ ပုရသို့ရောက်လာ (သုဝဏ္ဏပုရခေါ်၊ သတ်ထုံသို့ရောက်)
ကဆ္ဆီပုရ၊ ဇုန်ယ၊ ဒဗ္ဗဒေသိုင်းနယ်မှာ။
ကဆ္ဆီဝရဝ်၊ ရေးသားဟန်၊ မှတ်ရန် ဟိန္ဒုဗင်မှာ။ (ဟိန္ဒူနှင့်ဗင်္ဂလီပြေပုံမှာ)
ဝမ္မပါလ၊ ဖြတ်ထေရ၊ ထိုမှဆောင်ကျင်းလာ။
သတ်ထုံမှနောက်၊ အထက်ရောက်၊ မှတ်လောက်သာသနာ၊ ပုကာဝ်မှာ။
ထောင့်ခြောက်ရာတစ်၊ ဂုဠ္ဗနှစ်၊ ရောက်လှစ်ထိခါ၊ သာသနာ။
အနိရုဒ္ဓါ (အနော်ရထာ) မင်း၊ ဆောင်ယူကျင်း၊ မယွင်းမှတ်လေပါ။
ယိုးဒယား ခမင်၊ သီဟိုဠ်တွင်၊ ထို့ပြင် ကဲ့ဒိမှာ။
ပုကာဝ်နှင့်ဆက်၊ အရောင်ထွက်၊ ပမျက်သာသနာ၊ ခုတိုင်သာ။

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား ဒဗိဠဘိုင်းခွဲ ပုဒ္ဓသာသနာ တည်ယိုခဲ့ပုံနှင့်တကွ ဗမာပြည်သာသနာ ရောက်ယိုလာခဲ့ပုံ အကြောင်းကြောင်းချုပ်တည်း။

ဒဗိဠတိုင်းနှင့်သုဝဏ္ဏဘူမိ။ ။ထိုမှတပါး ဤဒဗိဠဘိုင်းကြီးခွဲ နယ်ပယ်အစိတ်အပိုင်း ကျယ်ဝန်းသလောက် လူမျိုးအမည်အားဖြင့် များပြားလှပေသည်၊ အများအားဖြင့် လူမျိုးအမည်ကိုလည်း နေရာတိုင်းအမည်ကဲ့ခဲ့၍ ခေါ်ကြမြဲဖြစ်သည်၊ မဒရာသ နယ်သားများကို မာဒရာစီ ဒဗိဠတိုင်းသားများကို တမယ်လ် စောဠတိုင်းသားများကို စောဠီယာ=ဂျုဠယာ=ကျူလယာ ကလိင်္ဂတိုင်းသားများကို ကာလိင်္ဂ=ကော်လိင်္ဂ=ကော်ရင်္ဂီ (ကျိ) တိလင်္ဂာ=တေလင်္ဂတိုင်းသားများကို တေလင်္ဂ=တေလုဂု အန္ဓကတိုင်းသားများကို အန္ဓြာ မဟာရဋ္ဌတိုင်းသားများကို မဟာရာဋ္ဌီ သုရဋ္ဌတိုင်းသားများကို သုရဋ္ဌီ (စူရတီ) ဂုဇ္ဇရာဋ္ဌ တိုင်းသားများကို ဂုဇ္ဇရီ ဤသို့စသည်ခေါ်ဆိုကြသည်၊ ထိုလူမျိုးတို့သည် အများအားဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပြုကြရာ၌ ဗင်္ဂလားပင်လယ်အရှေ့ဘက် ကမ်းရိုးတန်းယို သုဝဏ္ဏဘူမိခေါ် တိုင်းပြည်မှစ၍ ကွန်းများသို့ ကူးလူးဆက်ဆံရောင်းဝယ်နေထိုင်လျက် ယိုကြသည်ကို ယခုမျက်မြင် အများအပြား တွေ့ယိုကြရသကဲ့သို့ ရှေးကလည်း ကူးသန်းသွားလာလျက် ယိုကြမည်မှာ ယုံမှားဘွယ် မယိုဖြစ်သည်၊ ပေါရာဏကကျင်းစာ ရာဇဝင်မှတ်တမ်းများ၌လည်း သမ်တဘာသာ သုဝဏ္ဏဘောမ သုဝဏ္ဏဒွိပ ပါဠိဘာသာ သုဝဏ္ဏဘူမိ သုဝဏ္ဏဒွီပ အမည်များဖြင့် ဝင်္ကပါသာဂရခေါ် ဗင်္ဂလားပင်လယ် အရှေ့ဘက်နှင့် အနောက်ဘက် ဆက်သွယ်ကူးသန်း သွားလာခဲ့ကြပုံအကြောင်း အရာများစွာ တွေ့ယိုရသည် ထိုမှတပါး အခုခရစ်ယို လူမျိုးများကို ဘီစစ်ရာ၌လည်း ပါဠိသမ်တစသော ရှေးကျမ်းစာအဟောင်းနှင့် ရာဇဝင်များအရ ဇမ္ဗူဒွီပ ခေါ် ကုဋ်ယပြည်ကြီးမှ အများအားဖြင့် ဆင်းသက် ဆက်သွယ်လာခဲ့ကြောင်း ထိယို

http://www.dhammadownload.com

ကြရသည်၊ ထိုသို့ရှေးက ဆက်သွယ်လာခဲ့ကြပုံ အကြောင်းမှန်ကို ယခုနောက်ကာလ ပူကြရာ၌ လူမျိုး အသွင်အပြင် အမူအရာအားဖြင့် လည်းကောင်း ဘာသာစကားရပ် အားဖြင့် လည်းကောင်း အသိုးအဆောင် ဝတ္ထုပစ္စည်းအားဖြင့် လည်းကောင်း တည်ရာဌာနဝတ္ထု အမည်ပညတ်အားဖြင့် လည်းကောင်း ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာအားဖြင့် လည်းကောင်း ပထဝီ အနေအထားအားဖြင့် လည်းကောင်း ထောက်ထားဆင်ခြင်၍ အမှန်သို့ရောက်နိုင်သမျှ ရောက်အောင် ယူဆကြရာသည်ပဋိပဝတ္တိအနေအထားအားဖြင့်သာဝတ္ထု ဘူဒိန္ဒ် ဒဒိဋ္ဌဘိုင်းကူးသန်းသွားလာရန် ရေကြောင်းလေကြောင်းအဘယ်မျှ အဆင်သင့်ဖိုင် သည်ကို မြေပုံတွင်ကြည့်က ကောင်းစွာဆိုနိုင်သည့် တည်ရာဌာန အမည်ပညတ်အားဖြင့် သာဝတ္ထုဘူဒိန္ဒ်နယ်၌ အပါအဝင်ဖြစ်သော ဣန္ဒေါဒိယာခေါ် အင်ဒိုဒိုးရှား ဣန္ဒေါစိန (ကိုဒိုန) ခေါ် အင်ဒိုချိုင်းနား စသောအမည်များကို ထောက်ထားသော အားဖြင့်လည်း ဣန္ဒိယပြည်နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့ကြောင်း သိနိုင်သည်။ ထိုမှတပါးသော အကြောင်းများ ဖြင့်လည်း စိစစ်ကြည့်ကြလေ၊ ဤ၌ အမြဲက်မှုပြဆိုလိုက်သည်၊ အထူးအားဖြင့် ငါတို့ ဗမာပြည်နှင့် အဆက်အသွယ် ယိုခဲ့ပုံကို ရှေးရာဇဝင် မှတ်တမ်းများနှင့်တကွ နောက်ဖြစ် သတ်ထုံရာဇဝင် မွန်ရာဇဝင် စသည်များကို ထောက်ထားသိယို နိုင်သည့်အပြင် ထို့ထက်အထူး ရှေးမွန်ကလေးချော့ သိချင်းများကို တွေ့ယိုရသဖြင့် ၎င်းကလေးချော့ သိချင်းများအရ သုဝဏ္ဏဘူဒိ အပါအဝင် ဗမာပြည်အောက်ပိုင်းနှင့် အဘယ်မျှအဆက် အသွယ်ယိုခဲ့သည်ကို ကောင်းစွာသိယိုနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ရာဇဝင်လိုက်စား သူများနှင့်တကွ သုတကာဝိပုဂ္ဂိုလ်များအကျိုးငှါ ရှေးမွန်ကလေးချော့ သိချင်းများကို ဘာသာပြန်ဆိုချက် ငါကိုယ်ဆင်မြင်ယူဆ. ချက်များနှင့်တကွ ထုတ်ပြဦးအံ့။

ဒုဒ်ဆေးချက်။ ။ဤဆိုလတ္တံ့သော ရှေးမွန်သိချင်း သုံးပုဒ်မူသည် (၁၉၂၀) ခုနှစ်က ထုတ်ဝေခဲ့ဘူးသော သုတေသန ဂျာနယ်၌ (သတ်ထုံဒိစတြိတ် ပေါင်မြို့ပိုင် ခလောက်အင်းပဉ္စင်းတော်ကြီးထံမှရယ်သည်)ဟုဖော်ပြပါယိုသောမူ, အချို့မွန်ပညာယိုများ ထံမှရယ်သောမူများ, ထိုမူအားလုံးကို မွန်ပညာယိုများနှင့် နှိုးနွှာတည်းဖြတ်ထားသော မူဖြစ်သည်ဘာသာပြန်အရာမှာလည်း ၎င်းသုတေသနဂျာနယ်၌ပါယိုသောဘာသာပြန်မူ, ပညာဝန် မောင်ဘိုးကျားကိုယ်တိုင် ခလောက်အင်း ပဉ္စင်းတော်ကြီးထံ ထပ်မံသွားရောက် ထားစီစစ်ပြီး ဘာနဒ် ဝိဇုကတ်ကိုက် မွန်စာရေး မောင်ထွန်းရင်နှင့် ဆွေးနွေးပြီး ပေးပို့လိုက်သောမူ, မနုံနယ် ဖါးအောက်ပဉ္စင်းတော်ကြီး ဦးစန္ဒိမာ ပြန်ဆိုသောမူ, ကျောက်စာ ရုံးစာရေး မောင်ချစ်သိန်း ပြန်ဆိုသောမူ, အချို့သောမွန် ပညာယိုများထံမှ ခက်နိုးခက်ရာ၌ ပြန်ဆိုရယိုသောမူ, ထိုမူအားလုံးကို နှိုးနွှာတည်းဖြတ် ယေဘူယျနည်း အားဖြင့် ယူအပ်သော မူဖြစ်သည်၊ မှတ်ချက်များကား အများအားဖြင့် ငါတို့ထင်မြင် ယူဆချက်များဖြစ်သည်။ ဤကား မှာထားချက်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

ရှေးမွန်ပညာဟိုများ ရေးသား စပ်ဆိုအပ်သော
ရှေးမွန် ကလေးချော့ သီချင်း ၃-ပုဒ်

(၁) မွန်ဒသီချင်း (မွန်ဘာသာ အရေးအသား)

ဒွက်မန်ဒ။ ။ဟိလေပ်ယောလေပ် ပိုင်ကြွင်ဂေါဓေ ဒေသရုးမန် ဩင်ဇီသီဒန် ဂဲ့ရမန္ဒ ဒေသ အတံ ပွဲ့ဲလဲကုနဲ့ မဖးဩဲခြာ ဝိပါကဂဲ့ တက်ခွုိင်လုံတံရး ဇြာကိုဝ်ဗိုဝ် ကွင်ရောင်ကောန်။

၎င်းမွန်အသံထွက်

ဒွက်မွန်ဒဲ့။ ။ဟိလေ ယောလေ ပိုင်ကရုံမ်ဂေါတေ ဒေစရဲးမွန် စန်ပိစွယ်ဒွန် ကော(မ်)ရမွန်ဲ့ ဒေစအယောမ် ပေ့ဲလဲကော့နိုင်း မဖဲဗိုက်ခရာ ဝိပါကကောမ် တကော့ ခမွိုင် တနော့(မ်) ဟုံမ်ရဲးဇယ်ကောပ် ကျပ်ဝ်ကလုန်ဒွန်းကွန်း။

(၂) မွန်ဗိုင်သီချင်း (မွန်ဘာသာ အရေးအသား)

ဒွက်မန်ဒိုင်။ ။ဟိလေပ် ယောလေပ် သင်ကြိုင် ဂက်ဂါ ဒေသရုးမန် ဗိုမန်ဗိုင် ပွန်လောန်ဗိုပ်လဂုင်(ဂို)ဘုင်ကြိုကမွ ထေဝ်ဍွာနဲ့အပ် ကံလလ်ဏာ ခြာနွဲမိမ မူသွဲကာလ ဒေသဒတန် ဗိုပ်ပွန်ရောင်ကောန်။

၎င်းအသံထွက်

ဒွက်မွန်ဒိုင်။ ။ဟိလေယောလေ စံကရုံမ် ဂင်ဝဲဒေစရဲမွန် ပွေမွန်ဗိုင်ပလွန် လွန်ကျပ် (ပ်) လဂုန်(ဂို)ဘိင် တ္ဂွဲကွန်ဲ့ ဆော့ဆန်အယောမ် ကော (မ်) လဲလယ်းဏာ ခရာနွဲမိဲ့ မူစန် ကာလဒေစဲ့ ဟွံန်တော (န်) ကျပ်ဝ် ပလွန်ဒွန်းကွန်း။

(၃) မွန်ညသီချင်း (မွန်ဘာသာအရေးအသား)

အိုင်ဂွိုင်သွဲ့ယျ တိလဂ်ဏာ ဒေသဒုင်မန် သိုင် ကုသိုလ် အောန်ကျကမောန်ဒ် တရုဗိသ်ပဗ္ဗ တိဝါခဒုင် ဒုင်တရုံပြ ဲ့သုဝဏ္ဏ မင်္ဂလသုဒ္ဓ ပုတရုဂိုဝ် ဗိုပ်ကျင်ရောင် ကောန်။

၎င်းအံသံထွက်

အေးဂ္ဂ်စမိုင်းယ တွိုကလိုင်ကဏာဒေစတိမ်မွန် စမိုန်ကော့စောအွန် ကျကမွန်ဒ တရောင်ဒေပုဇက်တွဲ့ ဝမ်ခဒုန် တိမ်တရင်း ပဒုံ့ဟ် စောက်ဝ့ဗ္ဗ မင်းဇလိုင်းစွဒ်ဲ့ ပလ တရောင်ကပ်ကျပ်(ပ်) လုန်ဒွန်းကွန်း

ဤကားရှေးမွန် ကလေးချော့ သီချင်း ၃-ပုဒ်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

(၁) မွန်ဒ သီချင်း (ဘာသာပြန်)

(ကွင်းအတွင်းယှဉ် စကားပျားသည် ထင်ရှားအောင် ထည့်သွင်း ပြုထို ထားသော စကားပျား ဖြစ်သည်)။

ဟိလေ.....ယိုင်ငေး။ ။(ဥာဏ်ပေးသော စကားပျား ဖြစ်သည်) ဖုံးချစ်သား လူကလေး ဂေါဒါဝံဖြစ်ဝ ကံရမဒ္ဒ (ကော်ဗိုမဒ္ဒယ်)ခေါ် ပင်လယ် ကမ်းရိုးတန်း ဌာန သည် ငါတို့ မွန်ဒလူမျိုးများ၏ နေ့ဖွင့်ဌာန ဟောင်းဖြစ်တယ် (ငါတို့မှာ) ရှေးဝိပါက ကံအား ထွေ့ခဲ့ရာ အနှောင်းဆခင် ဘရင်မင်းနှင့် ကွေ့ကွင်းပြီး (ထိုအရပ်မှ) ထွက်ခွါလာ ခဲ့ကြရာ (ဗမာပြည် အောက်ပိုင်း) ဇယားနယ် (တနင်သာရီ) တကော့ခမ်းရှင် ခေါ် ပယူး ကျွန်း ဌာနသို့ ရောက်လာကြရတယ် သားမောင်ရယ်.....

(မွန်ဘာသာ) ပိုင်ကြိုင်ဂေါဒေ အရ ဂေါဒါဝံ ဖြစ်ဟု အများပြန်ဆိုကြသည်။ ၎င်းမြစ်ကား ဖွတ်ဒိုယ တောင်ပိုင်း မဗရာသနယ် မြောက်ပိုင်း ကလိင်္ဂတိုင်း အတွင်း ဗီးဆင်းလျက် ယခုတိုင် ဒုင်းဂေါဒါဝံ အမည်ဖြင့်ပင် ထင်ရှားလျက် ယိုသော မြစ်တည်း၊ (မြေပုံတွင် ကြည့်ပါ) ကံရမဒ္ဒ ဂုင်းကို မွန်သံဖြင့် ကောမဲရဲ့ မွန်ဒံ-ဟု အသံထွက် ဆိုကြသည်၊ ၎င်းသည် ပင်လယ် ကမ်းရိုးတန်း အမည်ဖြစ်၍ တည်ရာဌာန အားဖြင့် မဒရာသနယ် မြောက်ဘက်လားသော် ဂေါဒါဝံဖြစ် တောင်ဘက် လားသော် ကာဝေရိဖြစ် ဤအတွင်းယှဉ် ကမ်းရိုးတန်းနယ်တည်း၊ ၎င်းနှင့် အင်္ဂလိပ် အရေးအသား Coromandel ဟု မြေပုံများ၌ ရေးမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ အသံထွက် ကောရိ မန်ဒယ်လ်ဟု ထွက်ဆိုသောကြောင့် မွန်သံနှင့် အလားတူလေသည်၊ အချို့ကုန်ဝယ ရှေး ဟောင်း မြေပုံများ၌ ၎င်းဒေသ ဌာနကို ကော်ရမဒေဆဟု ရေးမှတ် ထားသည်ကို တွေ့ရသည်၊ ဤဌာနသည် စောင်္ဂ ဘုံင်းဌာနဖြစ်၍ မူလအမည် စောင်္ဂဒေသ သို့မဟုတ် စောင်္ဂမဏ္ဍာလ ဖြစ်သင့်ရာ ၎င်းမှ အခေါ်အဝေါ် အရေးအသား ဆင်းသက် ပျက်ကွက်လာ ဟန်တူသည်၊ အင်္ဂလိပ် အကွာရာ ပြန်ဆိုရာ၌ စီအက္ခရာကို အချို့က စသံ အချို့က ကသံ ပြန်ဆို ကြသည်. အမှန်အားဖြင့် ဗသံ ပြန်ဆို၍ စောရိ မန္ဒိလ် ပြန်သင့် သည်၊ ရ-နှင့် ဠ-သည် ကာခဲ့ ကာရိယဖြစ်၍ အသံ ပြောင်းနိုင်သည် မဒ္ဒိလ်,သည် မဏ္ဍာလမှ ဖြစ်လာပုံ ရသည်၊ မွန်ဒ, ဟူသော အမည် သည်လည်း ကော်ရဲ့ မွန်ဒံမှ ဆင်းသက်လာဟန် တူသည်၊ ဆင်ခြင်ယူကြကုန်၊ ဤမွန်ဒသိချင်းစာအရမွန်ဒလူမျိုးကို့သည် ဖွတ်ဒိုယ တောင်ပိုင်း ဂေါဒါဝံဖြစ်ဖူမ်း ပင်လယ် ကမ်းရိုးတန်း ဌာနမှ အရှေ့ဘက် ဗင်္ဂလား ပင်လယ်သို့ ကူးပြောက်ခဲ့ကြပြီး ရှေးက ဇယားနယ် ယခု ထနသီးရီ ကျိုက္ခမီ နယ် သံလွင်ဖြစ်ဝ မုတ္တမသို့ ဝင်ရောက်ကြကာ တကောခမ်းရှင်ခေါ် ပယူးကျွန်း၌ ရှေး ဦးစွာ နေထိုင်လာခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုရပေမည်၊ ကာလအားဖြင့် ဤမှပြန်သော်နှစ်ပေါင်း တထောင်ကျော် ခန့်မှန်းရမှိသည်၊ မွန်သုံးမျိုးတွင် နောက်ဆုံး ထတိယ အကြိမ်ရောက် လာသော မွန်များဟု မှတ်ယူသင့်သည်၊ (ဆင်ခြင်ယူကြကုန်)။

http://www.dhammadownload.com

(၂) ပွန်ဒိုင် သီချင်း (ဘာသာပြန်)

ဟီလေ.....သိုလေး။ ။ချစ်သား လူကလေး ဂင်္ဂါခေါ် မဟာနဒီ မြစ်ဂွမ်း ငွာန သည် ငါတို့ပွန်ဒိုင်များ၏ နေရပ်ဟောင်း ဖြစ်တယ် ငါတို့ ပွန်ဒိုင်များသည် ထိုနေရပ် ဟောင်းမှ ထွက်ခွါလာခဲ့ကြရာ လဂုန်=လရုံ(ရုံ=ရန်ကုန်) တိုင်ကူမဲဇ(တိုက္ကို)မြို့သို့ရောက် ခဲ့ကြရတယ် ရှေးကဲ့ကြပ္ပာ စိမ်ရာ နေရင်းငွာန ဒီဘက်များနှင့် ကွဲကွာ နေကြရတယ်၊ ဘယ်အခါတိုင်မှ နေရပ်ဟောင်းသို့ ပြန်ရောက် ကြရမည်လဲ သားရယ်.....

မွာဘ်ချက်။ ။ဤ၌ ဂင်္ဂါအရ မဟာနဒီ မြစ်ဟု ပြန်ဆိုကြရာ ဂင်္ဂါ သဒ္ဒါသည် သာမည မြစ်ဟောသဒ္ဒါဖြစ်၍ လိုအပ်သော မြစ်ကို ယူနိုင်သွင့် ယို့သောကြောင့် ဤ၌ မဟာနဒီ မြစ်ဟု ပြန်ဆိုခြင်း၌ အသင့် ယူကြံ့ ယို့သည် ဟု ဆိုမှုမည် ယို့ကြောင်း ကား ဤသို့ချင်း၌ ပါသော လဂုန်=ဘိကုံ့မြို့ကို နောက်အခါ ဥက္ကလာပ အမည်ဖြင့် ထင်ရှားဦးမည်ဖြစ်ရာ၎င်း ဥက္ကလာပကား အခြားမဟုတ် ဗုဒ္ဓဃ တောင်ပိုင်း ကလကတ္တာ မြို့ တားမလိတ္တ မြို့ကို့မှ အနောက်တောင်ဘက် မဝေးလွန်းလှသော ယခု စြာရီဆခေါ် နယ် အရပ်သည် ရှေးက ဥက္ကလ ခေါ် တိုင်းဖြစ်သည်၊ ၎င်း နေရပ်ဟောင်း ဥက္ကလ တိုင်းအမည်ကို ယူ၍ နေရာသစ် ရန်ကုန်ကို ဥက္ကလ နောက် ပ-အက္ခရာပို၍ ဥက္ကလာပ ဟု မှည့်ခေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထိုနေရပ်ဟောင်း ဥက္ကလ ကိုင်း၌ မဟာနဒီခေါ် မြစ်သည် ကြီးကျယ်ထင်ရှားစွာစီးဆင်းလျက် ယို့သောကြောင့် ဤ၌ဂင်္ဂါအရ မဟာနဒီမြစ်ဟုပြန်ဆို ခြင်း၌ မျှားစွာ သင့်လျော်သည်ဟု ဆိုထိုက်သည်၊ လဂုဏ်ဂုဏ်တဲ့ဟူမှု၌ လဂုဏ် ကား တင်နေ သည် ခွနေသည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ယို့သည်၊ အဏ္ဏုစာမှု၌ လဂို ဟု ရေးသားပါယို့ရာ ၎င်း အသံထွက် လဂုံ ဟု အသံထွက်၍ တောမြို့ရုံ ဟု အဓိပ္ပါယ် ယူကြသည် ဤသို့ယူခြင်းက သာ၍ အဓိပ္ပါယ် သင့်လျော်ဘွယ် ယို့သည် ဤ အရ မြို့ဖြစ်သည်၊ ထိုအရ သုံးခု အရေ အတွက် တည်း၊ ကုန် အရ ကြုံ ဟူသော ပွန်စကားနှင့် အလားတူ ဖြစ်၍ ပြုစ်ချောင်း ယူသည်၊ ဗ အရ ပေါင်းဆုံခြင်းယူ အပေါင်း အားဖြင့် တောမြို့ ရုံလည်းဖြစ် ချောင်းဆုံးခု ဆုံရာလည်း ဖြစ်သော အရပ်ဖြစ်ဟု အဓိပ္ပါယ် ရယူသည်၊ နောက်ကာလ၌ လဂုံနှင့် တိုက္ကုမဲ့ ခဲ့ပြီး လဂုံမြို့ နောက်၌ ဒဂုံ=ရဂုံ*=ရန်ကုန်* ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တိုက္ကုံ=တိုင်ကုံ*မြို့ ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်လာကြသည်၊ ဤ၌ ချောင်းဆုံးခုအရ အမျိုးမျိုးယူကြရာ မေ့ဝန်းချောင်း ဝဲနှုးချောင်း လှိုင်ဖြစ်ချောင်း

*ဒဂုန် (တနည်း) ဒဂုံဖြို့။ ။၎င်းသမည် ဝေါဟာရသည် ပွန်စကား လဂုဏ် အသံထွက် လဂုန် (တနည်း) လဂို အသံထွက် လဂုံမှ ဆင်းသက်လာသော စကားဖြစ်၍ ပဌမ နည်းအရ ဂငယ် တချောင်းငင် နသတ် ဒုတိယ နှည်းအရ သေးသေးတင် သို့မဟုတ် မသတ် ရေးရမည်။

ရုံ။ ။၎င်းအမည်လည်း လို လဂို ဟူသော ပွန်စကားမှ လဂုံ-ဒဂုံ-ရဂုံ ၌သို့ ဆင်းသက် လာသော ကြောင့် သေးသေးတင်မသတ် ရေးရမည်။

http://www.dhammadownload.com

ဤချောင်းသုံးခု ဖြစ်သင့်သည်ဟု ထင်သည်၊ သို့သော် ဤ၌ ချောင်းသုံးခု ဆုံရန် သာ လိုရင်း ပဓာန ဖြစ်သည်၊ ဥဒ္ဒေသလာပ အမည်သည်လည်း မှန်နိုက္ခုန်ပြီ၏ အမည် ပင် ဖြစ်သည်။

အနည်းငယ် ချဲဦးအံ့၊ မွန်ဖိုင် လူမျိုးပဲ့သည် ဒီဒေ့ နေရပ်ကောင်း ဖြစ်သော ရွာဖြိယ ပြည် တောင်ပိုင်း ကလိဂ်သိုင်း၏ မြောက်ဘက် မဿာနမဲ ဖြစ်၀မ်းနှ တည် ယိုသော ယခုအခေါ် ဩရိဿ=ဥရိဆ ရှေးအခေါ် ဩဠ=ဥက္ကလ ဘိုင်းမှ ဗုဂုးပွင့် တော်မမှုသိ အန္တစ်တရာကျော် နှစ်ရာခန့်လောက်က အရှေ့ဘက် ပြောလား ပင်သယ်သို့ ကူးမြောက်ခဲ့ကြရာ ဗမာပြည်အောက်ပိုင်း ပင်လယ် ကမ်းခြေးတန်းသို့ ရောက်လာကြ၍ ရန်ကုန် မြစ်ဝအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကြသည်၊ ရှေးဦးစွာ ချောင်းယုံးခု ဆုံရာ ဒေတာ မြို့ဝင်လည်း ထူထပ်ရာ ဌာနကို ဝေ့ယှဉ် ကြသဖြင့် ပုဂံး ဘိုင်း၏ လက်ို ဦးဝင်တြဲ ကုမ္ဘ အသံထွက် လက်ို တိဝ်တရှဲ့ ကုမ်ဒဲ့-ဟု အမည် သတ်မှတ် ကြပြီး ထို အခေါ်ဒေ မြို့ရွာ တည်နေကြသည်၊ နောက် ပြုကြီးရွာကြီး ဖြစ်လာသော အခေါ် ဒီဒိဝ်ို နေရပ် ဟောင်း ဥက္ကလ ဟူသော အမည်ကို ယူ၍ ဥက္ကလပြို့ နောက် ပ-အက္ခရာနှင့် တကွ ဥက္ကလာပ ပြို့ဟု မှည့်ခေါ်လာကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ရှိ မာဂုန်=ဖားကို တိကုံ ဥက္ကလ= ဥက္ကလာပ=ခန်ဂုန် ဤသို့ အမည်လေးမျိုး ယှဉ်ကြောင်း မှတ်သင့်သည်၊ (ထိုမှတပါး တပဿ ဘလ္လိက ကုန်သည် ညီနောင် အကြောင်းများနှင့် တကွ သိလိုမူ ဥက္ကလ တိုင်း အခေတ်းနှင့် ဆက်စပ်ကြည့်လေ) ဗမာပြည်ရောက် မွန်သုံးမင်္ဂးတွင် ဤမွန်ဖိုင်တို့ ကား ရှေးဦးစွာ ရောက်လာသော မွန်များဖြစ်၍ ဤမှပြုံသော် နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့် ခြောက်ရာကျော် ခုနစ်ရာခန့် ယှဉ်ပြိုဟု မှတ်သင့်သည် (ဆင်ခြင်ယူကြ ကုန်)။

ရန်ကုန်။ ။ထင်းဝေါဟာရသည် မူလ မွန်စကား လဂ-မှ ရင်္ဂုံ ခြင်္ဂလး ဦး၊ ဝင်း ရင်္ဂုံ- ဟူသောအသံ သို့ လိုက်၍ နောက်ကာလ၌ တမျိုး အဓိပ္ပါယ်ယူဆပြီး ရန်ကုန် ဟု ခေါ်လာသော အမည်ဖြစ်ဟန် တူသည်၊ ထို့ကြောင့် ရင်္ဂုံ-ကား ရှေးအမည် ရန်ကုန် ကား နောက် အမည်ဟု မှတ်သင့်သည်၊ သို့သော် ဝင်း ရန်ကုန် အမည်သည် လွန်ခဲ့သော အနှစ် နှစ်ရာလောက်က ရေးသား ခေါ်ဝေါ်လာသော ပေါရာ ဏက ဝေါဟာရဖြစ်၍ ဝင်းအတိုင်း ရေးရမည်သာ ဝင်းကိုနှုတ် ဝေဂိုက္ခယဉ်းရုံ ဟူ၍ ပင်္ဂ စီထားကြသည်ပင်

တိကုံ။ ။ဝင်းအမည်သည် ဩကုပ္ပ (တရွှဲကုမ်း) ဟူသော မွန်ဘာသာမှ ဆင်းသက်လာသော အမည်ဖြစ်၍ ကကြီးတချောင်းငင် သေးသေးတင်နှင့် သို့မဟုတ် မသတ်နှင် တိကုံ-ဒေါ်ကုမ်ို ဟု ရေးရမ်းည်၊ ချောင်းသုံးခု ဆုံရာဖို့ဟု အဓိပ္ပါယ်ယှိသည်၊ ဝင်းကို ပင်္ဂီစီလျှင် တိုကုမ္ဘ ဟူ၍သာ ခေါ်မည်၊ သို့သော် ပင်္ဂီဒွ် ချောင်းဟော ကုမ္ဘသဒ္ဒါ မယို သခ်တ ပါကတတို့ဝ်လည်း မယို၊ ထို့ကြောင့် ပင်္ဂီဒွ်ဝဲ့ ဥပကမျိုးသာ ပြစ်ရမည်၊ အချို့ ဂငယ်တချောင်းငင်နှင့် တိဂုဗ္ဘ အချို့ မနှင့် ဘကုန်းတင်ဖို့ တိကုန် ဤ၌ ပင်္ဂီစီကြရာ မွန်စကား အဓိပ္ပါယ်မှ တခြားဖြစ်သောကြောင့် လုံးဝမသင့်သည်သာ ဟိုပုတပါ။ ဗမာပြားသော ဂငယ် တချောင်းငင် သေးသေးတင်နှင့် တိဂုံမြို့ ဒဂွေးလုံးကြီးတင်နှင့် ဒိဂုံမြို့ ဟူ၍လည်း အချို့ ဆေးသားများ ရာ လုံးဝမသင့်ဟု မှတ်ရမည်။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်သံပေါက်များ

(သံပေါက်) ချောင်းသုံးခွဆို၊ အရပ်ဆို၊ ဘုန်ဖြိုတည်ကြ။ (ပဌမနည်း နသတ်)
စိန်ဖြိုင်ဆန်၊ လို (လုံ) ဖြဟ်၊မှတ်ချက်၊ဘုံပ။ (ဒုတိယ သေးသေးတင်မသတ်)
ဘုန်-ဘုံ-နောက်တိုက်၊ သတ်ပုံရေးနည်းပြ။
ကုသိနာရုံ၊ အင်ကြင်းစုံ၊ ရုပ်ဖြိုင်ထောင့်ကွေး။ (ကဝိလက္ခဏာ)
ချောင်းသုံး၊ တိုက်၊ ဒေဖျောံ၊ ဘုံ ခွဲထားရေး။
ပွန်တိုရုန်ကုန်၊ ပြုးကခုန်၊ ဘုန်အပညိပေး။
ကညာတကု၊ နောက်ခြံရှု၊ သံယုတတိယ၊ ပကာရ။ (တိုက္ပပ)
ပွန်တိုဝေါဟာ၊ အရင်းသာ၊ ပုဂ်ပါ၊ ပြုံကုပ္ပ။
ကုံနှင့်ကြိုး၊ ချောင်းဟောပုံ၊ နှစ်ခုံနှက်ထူကြ။
တြိကုပ္ပမှု၊ တိကုပ္ပ၊ ရေးရုပါဠိတု။ (ပါဠိပဋိရူပက)
ချောင်းဟော၊ ကုပ္ပ၊ ပယ်ကြ၊ သုံးဝဘာသာစု။ (ပါဠိ သဒ်တ ပါကတ)
ဂုပ္ပ-ကုန်ဟု၊ မာဂဝ၊ ဌာနပယ်သင့်။
ဒီဝုံ-တိဝုံ၊ ရေးသားပုံ၊ လုံးစုံပယ်သင့်။

(၃) ပွန်ညသိချင်း (ဘာသာဖြန်)

အိုချစ်သား လူကလေး တိလင်္ဂာ (တိုက်လိုင်ဂာ) အရပ်သည် ငါတို့၏ နေရပ်ဟောင်းဖြစ်တယ် ငါတို့အစ္ဆာဘုရင် မင်းသည် ရှေးကုသိုလ်ကံနဲ့၍ စစ်ရွာမှာ ကျဆုံးသောကြောင့် ငါတို့သည် ထိုနေရပ်ဟောင်းမှ အရွှေအာဏ်သို့အလျှောအမြန် ထွက်ခွါလာခဲ့ကြရာ သဒ္ဒလုလင်က လခ်းလွှဲပြသဖြင့် ဂင်္ဂေကျောက်အပူယိုရာ သုဂန္ဓာ မည်သော ကောင်းမြတ်သော မြို့ဟောင်းသို့ ဆိုက်လာကြရတယ် သားမောင်ရယ်။

မှတ်ချက်။ ။ဤနေရာ တိလင်္ဂာခေါ် အရပ်ကား မွန်ပြည်ပြည်တောင်ပိုင်း မဒရာသ နယ်မြောက်ပိုင်း ဂေါဒါဝရီမြစ်မြောက်ဘက် ကလိင်္ဂတိုင်း ဒုင်းတိုင်းအနောက်ဘက် နယ်စပ်လွှက်ယိုသော တိလင်္ဂာ=သို့မဟုတ် တေလင်္ဂတိုင်းခေါ် အရပ်တည်း ထိုအရပ်မှ တိလင်္ဂာဘိုင်းသား လူမျိုးမျာသည်၊ အမှန်းအားဖြင့် ဘုရားရှင်ပဓါန်ဒွါဇာ စံလွန်တော်မူပြီးနောက် ဗုဒ္ဓန္တစ် နှစ်ရာကျော် သုံးရာအတွင်းက အရွှေဘက်ပင်လယ်သို့ ကူးခြောက်ခဲ့ကြ၍ ဗမာပြည် ပင်လယ်ကမ်းမျိုးတန်း စစ်တောင်းမြစ်ဝသို့ ဆိုက်ရောက်ကြပြီး အတွင်းသို့ ဝင်ကြကာ ကေလာသတောင်အနှံး သုဝဏ္ဏမည်သော မြို့ဟောင်းရာသို့ တက်ရောက်နေထိုင်ကြသည်ဟု ဤသိချင်းအရ ဆိုသွယ်ယိုသည်၊ အများအားဖြင့် သူမျိုးအမည်များကို ဒေသတို့ နေထိုင်ခဲ့ရင်း တဲ့ဦးအမည်ကိုခဲ့၍ခေါ်လေ့ယို့ကြသည့်အတိုင်း ဤသို့အမည်ကို ပါဠိဘာသာ တိလင်္ဂာသို့မဟုတ် တေလင်္ဂလူမျိုးဟု ခေါ်ကြသည် ဖွန်သံဖြင့် တိလင်္ဂာကို တွိုက်လိုင်ဂာ သို့မဟုတ် တေလင်္ဂကို တုက်လိုင်ဂခေါ်သည်၊ နောက်ကာလ၌ အခေါ်ကို အလွယ်အရွှေကိုအာ ခေါ်လေ့ယို့သဖြင့် တွိုက်လိုင်ဂာ သို့မဟုတ် တိုက်လိုင်ဂကို တိုက်လိုင်ဟု ခေါ်ကြပြီးနောက် ဗမာသံနှင့် ရောလာကာ တဲ့လိုင်=တလိုင်=တလိုင်းဟု

http://www.dhammadownload.com

အဆင့်ဆင့် အသံပြောင်းလဲ ခေါ်လာကြသည်ဟု ထင်မိပေသည်။ ရှေးဦးစွာ ဤအမည်ကို ဗမာပြည်သို့ ရောက်လာသော မွန်ဘွဲ့တွင် ဤတိလင်္ဂ=တေလင်္ဂဟိုင်းသားမွန်အများနှင့် သာ သက်ဆိုင်သော အမည်ဟု ဆိုသင့်သည်၊ နောက်ကာလ၌ ဤအမည်ပျံ့နှံ့ပြီး မွန် အားလုံးကိုပင် တလိုင်းဟု ခေါ်လာကြပုံရသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအမည်သည် ယခု နောက်လူတို့ ယူဆကြသည့်အတိုင်း တဦးက တဦးကို နှိမ်ချခေါ်ဆိုသော အမည်မျိုး ဟုတ်ဟန်မတူ၊ ထို့ပြင် မည်သည့်ဘာသာမဆို သံဘူကြောင်းကွဲ ကြောင်းတူ သံကွဲ စကားလုံးမျိုး ယိုတတ်သည်ကိုလည်း သတိမူ ယူသင့်ကြပေသည်ဟု သဘောရသည် (ဆင်ခြင်ယူကြပုန်)။

မွန်ဥာ။ ။ဂင်းအမည် နောက်ကာလ၌ မွန်တို့ ရောက်ပျံနေထိုင်ရာ ဗမာပြည် အောက်ပိုင်းကို ရာမညတိုင်းဟုအမည်သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည့် ဂင်းရာမညအမည်သည်လည်း ခမင်း ယိုးဒယား စသော အင်္ဂလာဝါန်ိုင်ငံများမှ ဆက်သွယ်လာသောအမည် ဖြစ်ဟန် တူသည်၊ သင်တဘာသာအလို ရာမ၌ ဂင်းသည် ရာမာယနနှင့် အလားတူဖြစ်သည်၊ ပါဠိဘာသာ ရာမည ဂင်းကို မွန်သံဖြင့်ရဲ့မွန်ည့ဂင်းမွမွန် ညဖြစ်လှာပုံရသည်။ ထို့ကြောင့် မွန်ညအမည်သည် ရာမညတိုင်းသား မွန်အများနှင့်ဆက်ဆံသော အမည်ဟုဆိုသင့်သည်။

မွန်။ ။ဂင်းအမည် မွန်ဒ၊ မွန်ဗိုင်၊ မွန်ည အမည်များမှ မွန်ဟု အလွယ်ခေါ်လာကြပုံရသည်၊ (ဆင်ခြင်ယူကြပုန်)

ဤတိလင်္ဂ=တေလင် တိုင်းသား မွန်အများ၏ ရောင်ရာကာလ ဤမှပြန်သော နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်နှစ်ရာကျော် သုံးရာခန့် ရှိပြီဟု ယူဆယ် ယို့ပေသည်။

ရှေးမွန်ကလေးဒေါ်သာ သိချင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာချက် ပြီးပြီ။

အကိုင်ဆွဲအဆုံးအဖြတ်။ ။ဂင်းအကိတ္တိပညာယို၏ အမည်ပြအရာ၌ အလုံးရုံ ဗမာအက္ခရာ ပါဠိကျမ်းစာများမှာ က အက္ခရာ၌ လုံးကြီးတင်ပျောက်လျက် အကတ္တိ ဟူ၍သာယိုကြ၏ သိဟ်ုင်္ဂ ယိုးဒယားစသော မိုင်ဝင်ခြားစာများမှာမူ အကိတ္တိဟူ၍သာ ကမှာ လုံးကြီးပင်နှင့် ယိုကြ၏ ထိုတွင် မိုင်ဝင်ခြားစာအယို ပါဠိသာ သိဟ်ုင်္ဂခရာမေး စရိယာဝိဋ္ဌက အဋ္ဌကထာလာ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ညီညွတ်သောကြောင့် အသင့်ဖြစ်သည်။

ဂင်းအဋ္ဌကထာလာ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်မှတ်ရန်

(သံပေါက်) ကျော်စောဆန်ကျင်၊ နက်နှစ်ဝွင်၊ ဟောလျှင်မှန်ကိတ္တိ။
နှစ်ပုဒ်တွဲစပ်၊ ပြုသမာသ်၊ ပညတ်အကိတ္တိ။
ကျော်စောမင့်၊ ဆန့်ကျင်မဲ့၊ တကဲ့ပညာယို။
စရိယာဝိဋ္ဌက၊ နည်းအရ၊ ယိုမှသင့်လျော်အံ့။
ထို့ကြောင့်လုံးကြီး၊ ကဋ္ဌဒိုး၊ ပုဒ်ဖြိုးအကိတ္တိ။
လုံးကြီးမပါ၊ ဗမာစာ၊ ပါဠိမှာပျက်ယို၊ အကတ္တိ။

http://www.dhammadownload.com

ဤပုဒ်အဆုံးဖြတ်နှင့်စပ်၍ သင်္ခဉ်္ဇာနကျမိန့်ကို ပယ်ပြုရန် မလွယ်ကူသည့်အလျောက် မဟာပညာဝန်ကဲ့သုတရေ သုတသင်္ခဉ်းစယ သင်္ဘကြက ဇာတ်လမ်းတို အရှင်းဖြစ်တော်မူသော မုဆိုးဇာတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီးပင် (ဤအမည်ခေါ်တွဲပါတိကျခြင်းမျိုးဖြစ် 'အကိတ္တိ' ဟူ၍ ဟိသည်၊ စရိယာပိဋကကျမ်းမှာကား 'အကကိတ္တိစရိယာ' ဟူ၍ဟိသည် သာဂသမိုင်း ဂဃဝတ္ထုန်ဒီပနီလည်း 'အကတ္တိ' ဟူ၍ဟိသည်၊ ဤသို့အမည် မညီမညွတ်ဖြစ်သည်၊) ဟု မုဆိုးမတ္ထဒီပနီ (၅၆) ပုဒ်ရင်းအဖြေရှိ ပါဠိအဖွေ့ဝေ့ပွေ့ယှက်ခဲ့ဘင်းကဲ့သာ ပြုတော်မူ၍ ဇကန္တဝိနိစ္ဆယ ချတော်မမူခဲ့လေ။ Akiti လန်ဒန်နှိုက် စာက်အကြားသာ ပါဠိမှန်။

ကဏ္ဍာဖြစ်။ ။အကျဉ်းမှတ်စဉ် တည်ရာဌာနရှိ ဖေါ်ပြခဲ့သော ယခု ကစ္စနာခေါ် တဿာဖြစ်ကား မဒရာသန်ဂ အဆက်ပိုင်း ဂေါဒါဝရီဖြစ် တောင်ဘက်ရှိ စီးဆင်းလျက် ယိုသောဖြစ်တည်း၊ ရှေးက သိလပါရမီအရာ၌ ပရမတ္ထပါရမီဖြောက် ဖြုံကျင့်တော်မူသော ဗုရားအလောင်း သင်ပါလနဂါးမင်း ဥပုသ်သိတင်း စောင့်သုံးတော်မူစဉ် ဂင်းကဿာဖြစ်၏အနိုးအပါး တခုသော တောင်ပို့မှာ နေတော်မူဘူးသည်ဟု စတ္တာလီသ ဒီပါတ် သင်ပါလဇာတ် အဋ္ဌကထာနှင့် သင်ပါလစရိယာ ဝိဒုက အဋ္ဌကထာမှာ အဟောအဆိုပြုသည်၊ ကဏ္ဍဝဋ္ဋာယ နဒီယာ အဝိဒူရေ (အဆိုပါ အဋ္ဌကထာနှစ်စောင်)

ဤဤဘာဒကြိုဏာဘာရတေပြဝါဟိတနဒီဝိဇေးး(ဇင်္ဂါလိဘာသာ သရုလအဘိဓာန်

ဤဤဘာ (ကြိုလျှောဘာ) သင်္ဘတဘာသာ ဤဒီယကိုင်းသံးများ အခေါ် ဂင်းအဘိုင်း ဤဒီယအဓိုးရကျောင်းသုံး ဖြေပုံများ၌ ရေးသားကြသည်၊ ကဿာ,ပါဠိနှင့်ပါကတဘာသာ ညီမည်းသော ရေညွှိယိုသောဖြစ်ဟူလို။

ဗမာကျောင်းသုံး ဖြေပုံများ၌ကား Kistna ဟူသော အင်္ဂလိသ်စာလုံးပေါင်း အရ ကစ္စနာဟု အမည်လွဲမှုက် ရေးသားလျက်ယိုသည် သတိပြုကြလေ။

အမှန်အားဖြင့် Krsnā ဟု အင်္ဂလိသ် စာလုံးပေါင်းမှန်ရေး၍ ပြဆိုခဲ့သည်အတိုင်း သင်္ဘတ ဘာသာမှန် ပြန်ရမည်သာ ဂိမ်းဗဓိဒ် ရာဇဝင် စာအုပ်များလည်း ဂင်းအတိုင်း အင်္ဂလိသ်စာလုံးပေါင်းမှန် ရေးသားပါယိုသည်၊ သို့မဟုတ် Kanha ဟု စာလုံးပေါင်းမှန် ရေး၍ ကဿာဟု ပါဠိပါကတဘာသာ အမှန်ပြန်ရမည်။

က မှာ ဥ=ရီ ဆွဲ နောက်၌ မဂ္ဂဇ ဗ=ဘျ် ဏကြီးသံယုက် ရေးချနှင့်ယိုသော ဤဤဂ္ဂဟာ ဟူသော သင်္ဘတဘာသာ ပုဒ်ယိုကို မာဂဓပြုံရာ၌ ကဿာဟု ဏကြီးဟတိုးနှင့်သာ ပါဠိပြုံရိုးယိုသည်၊ ဤအရာမျိုး သင်္ဘတနှင့် ပါဠိမတတ်လျှင် အသိခက်သည်။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ရိဆွဲကမှာ၊ မှုဒုစာ၊ ဆင့်ပါ မ ဏာ၊ ဓနာက်ရေးချ။ (ဣန္ဒ္ဓာ သဒ်ဗ)
ယင်းသည်ပုဒ်ဖျိုး၊ ဏ ဟဲထိုး၊ ပြန်ရှိုးမာဂဝ။ (ကဏ္ဍာ-ပါဠိ)
ကဓောက်ရိမှာ၊ အ ခရာ၊ ပြုပါပဏ္ဍိတ။ (ရိ-ကို အ-ပြု)
ကျမ်းဂန်ထင်ရှား၊ ဤပြစ်ကား၊ မှတ်သားပညာမ။
သဒ်တပါဠိ၊ မတ်တ်ဘိ၊ အသိခတ်လေ့။

ဒဗိဠကိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၇) စောဠတိုင်းအကြောင်း

ဒကျွဉ်းမှတ်စဉ်။ ။တိုင်းအမည် စောဠတိုင်း ရှေးမြို့တော်အမည်ကာဝေရီ ယခုအမည် ကဝိဘက်ကို နမ်=ကုမ္ဘကောဏမ တည်ရာဌာနကား မဒရာသ်နယ်တောင်ပိုင်း ကာဝေရီမြစ်အနီးဒွ် တည်ယိသည်။

ဘကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

စောဠတိုင်း။ ။စော်ဠတိုင်းသည် အဋ္ဌကထာ ကျမ်းပြုဆရာ အသျှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တ ရူပသိဒ္ဓိကျမ်းပြု ဆရာအသျှင် ဗုဒ္ဓဝိယ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ် ဆရာ အသျှင်အနိရုဒ္ဓါစသော ကျမ်းပြုအမော် ပဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ ဖြစ်ပေါ်နေထိုင်တော်မူကြရာ ဌာနဖြစ်သည် အသျှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တမထေရ်သည် ဤစောဠတိုင်း ကာဝေရိမြို့ကဖျာဂါသမည်သော ဒါယကာ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော ကျောင်းတိုက်ဒွ် သီတင်းသုံး နေတော်မူထွက် အဘိဓမ္မာဝတာရ အဋ္ဌကထာကျမ်းကို ရေးသားပြုပြင် စီရင်တော်မူသည်။

ထို့ပြင် သိဟိဠ်ကွန်း ဗုဒ္ဓဂါမကိုအဘာယ မင်းကြီးနှင့် စစ်ဘက်သော ဇွဲဂရ ကျည်းမင်း နေရာအရပ် ဘိုင်းလည်းဖြစ်သည်။

ဒုဋ္ဌဂါမကိုအဘာယဟူသော အမည်၏အဓိပ္ပါယ်။ ။မဟာဂါမရွာကြီး၏ အကြီးအမှူးဖြစ်တော် မူသောကြောင့် ဂါမကို ဘိုးတော်၏ အဘာယအမည်နှင့်တွဲ၍ ဂါမကို အဘာယခမည်းတော်အား ပျက်မာန်ထားသောကြောင့် ဒုဋ္ဌ ဤသုံးမျိုးပေါင်း၍ ဒုဋ္ဌဂါမကို အဘာယဟုခေါ်ဆိုသည်။

(သံပေါက်) မဟာဂါမ၊ နာယက၊ ဖြစ်ထန္တဏ္ဍာ၊ နိဒ္ဓာ။ (ဂါမကို)
ဘိုးတော်နာမ၊ အဘယ၊ ပေါင်းထပြီးခါ ခေါ်သည်ဟု။
ခမည်းတော်နှင့်၊ မျက်မာန်သင့်၊ ထားလင့်ရှေ့မှာ၊ ဒုဋ္ဌသာ။ (ဒုဋ္ဌဂါမကိုအဘာယ)
ဒုဋ္ဌဂါမကိုအဘာယ၊ ဓနုဂ္ဂက်ကာလ၊ ပေါင်းထဝေါဟာ ကြောင်းသုံးဖြာ။

http://www.dhammadownload.com

ကာဝေရီ။ ။တည်ရာဌာနခွဲ ဖေါ်ပြခဲ့သော ကာဝေရီမြစ် အမည်ပြအရာမှာ ဗမာမြေပုံများ၌ Cauvery ဟူသော စာလုံးပေါင်းကို အခွဲပြု၍ ကော်ဝါရီဟု အမည်လွဲ မှားထွက် ယိုနေလေသည်။ ၎င်းကို Caveri ဟု စာလုံးပေါင်းသစ် မှန်ကန်စွာ ရေး၍ ကာဝေရီဟု အမည်မှန်ပြန်လေ ကိမ်းဗရိဒ်စာအုပ်မှာလည်း၎င်းအမှန်အတိုင်းပင် စာလုံးပေါင်းပါယိုသည် ဟိန္ဒူနှင့် ဗင်္ဂါလီ၊ ကလယ်၊ သိင်္ဟိုဠ်၊ အိုးရကျောင်းသုံး မြေပုံများမှာလည်း၎င်းအမည်မှန်အတိုင်းပင် ပါယိုသည်။ ၎င်းမြစ်သည်ကား ငါတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ပါဠိကျမ်းဂန်များနှင့် သင်္ခတကျမ်းဂန်များမှာ အလွန်ထင်ရှားသောမြစ် ဖြစ်ချေသည်။

နေရဒ္ဓရာစ ကာဝေရိ- မာဂဓအာဘိဓာန်။
ကာဝေရိသရိတော ဈာဒ္ဓ- အမရကောသ။

က+အာ+ဝေရ+ဣ=ကာဝေရိ ကသဋ္ဌာ ရေဟော အကိုဒိဃပြု။ဝေရသဋ္ဌာ ကိုယ် အပေါင်းဟော ဣပစ္စည်းသက်။ ရေများ ပေါင်းစုစီးဆင်းရာမြစ် ဟူလို။

(သံပေါက်) ကဗ္ဗာရေးချ၊ သဝေဝ၊ ရိကအဆုံးသတ်။ (ကာဝေရီ)။
ကျန်းမာထင်ရှား၊ ဣမြစ်ကား၊ ဗုတ်သား မှန်ပညတ်။
ရေဟောကဗ္ဗ၊ အရဿ၊ ဒီဃ အာဂြိုလ်တ်။
ကိုယ်ဟော ဝေရ၊ ပစ္စယ၊ ဆိ-ပြ ဣသက်လတ်။
သဋ္ဌာပ၊ ကြည်ရွှေက၊ သိရုပဿုတ်၊ ဝစနတ်။ (သဋ္ဌာပ ပဟာနိဒိ သင်္ခတ အဘိဓာန်ကျမ်းကို ကြည်ရွှေက မှန်ကန်စွာ ဝစနဆွဲကို သိနိုင်သည် ဟူလို)

၎င်း ကာဝေရီမြစ်ဂမ်း ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းကို ဟိန္ဒူ အိုးရကျောင်းသုံး မြေပုံများ၌ စောင်္ဂမဏ္ဍာလ သမုဒ္ဒတဥဟု ရေးသားပါယိုသည် ၎င်းရေးသားချက်အရ စောင်္ဂတိုင်း သမုဒ္ဒာပင်လယ် ကမ်းဟုဆိုလိုသည်၊ ဗမာအက္ခရာရေး ကွန်ပြီယကျောင်းသုံး မြေပုံ အင်္ဂလိပ် မြေပုံများ၌ (ကောရိုမန်ဒယ်)· အင်္ဂလိပ်စာလုံးပေါင်း Coromandel ဟုရေးသားပါယိုသည် ဣ၌ အင်္ဂလိပ် o-i အက္ခရာကို က-သံ စ-သံ နှစ်မျိုးပြန်ဆို ကြသည်ကို သတိပြုရမည်။

ဣအကြောင်း ဒဗိဋ္ဌတိုင်း အခဏ်းဒွိလည်း အပြုက် ပြဆိုခဲ့သည့် ကိမ်းဗရိဒ်ရာဇဝင် စာအုပ်ပါ မြေပုံ၌ ဣမောဋ္ဌတိုင်း နယ်ကို ကော်ရ်ဒေဂ-ဟု ရေးသားပါယိုသည်။

စောင်္ဂတိုင်း ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၈) ပါရာဇိကတိုင်း အကြောင်း

အကျဉ်းမွှာဘဲခဲ့။ ။ကိုယ်အမည် ပါရာဇိက၊ ရွာနာမည်ကော်အပေည် ဒဂ္ဂိုဏာမကုရာ (နာဂပန္နဒ်) ယခု ပြိုကော်အမည် ဟုရာ။ တည်ရာ ဥဿုကားမြေရောဘဲနဂ် တောင်ပိုင်းဒေသ ကုံးတောင်းတော်အက် ကုမာရိကာအန္တိုးဘိုး (ကိုယ်ပိုရင်) အဂ္ဂ၊ ဟန္ဒမာန်ကျောက်တန်းအနီးဒွံ့ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ပါဠိတော်။ ။ဤပါရာဇိကုံးသည် သိဟိုဠ်ကျွန်းဒွံ့ ရွာနီးစွာမင်းပြုသော ဝိဇယဗာဟုမင်း၏ အဘိသိက်ခံ ဒိဘယားကြိုး ဆောင်ယူရာ အရပ်တိုင်း ဖြစ်သည်။

ဤပါရာဇိကုံး နာဂပန္နဒ (နာဂပန္နန်) မြို့ အသောကဓမ္မရာဇာ၏ ကောင်းဟုတော် ဖြစ်သော ဗဒရတိတ္ထ ဝိဟာရ ခမ်းပင်ဆိပ် ကျောင်းကိုက်မှာ သိတင်းသုံးနေတော်မူ၍ အသျှင်ဓမ္မပါလ မထေရ် နေတွင် အဌကထာ ကျမ်းကို ဂေါသားတော်မူသည်။

သဒ္ဓမ္မာဝတာရဋ္ဌာနေ၊ ပန္နဒီနေနာဂ သဂ္ဂယေ။
ဗျောသောက မဟာရာဇ၊ ဝိဟာရေဝသတာမယာ။
ဂုင်း နေတွင်အဌကထာ. နိဂုံးဂါထာ။

သဓမ္မာဝတာရဋ္ဌာနေ၊ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မကို သင်နာဆောင်ရွက် လေ့ကျက်နှုလုံး သွင်း, မေးမြန်းခြင်းပြုသော ပဂ္ဂိုလိ်တို့၏ နေရာအရပ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အရပ်တပါး မှ လာရောက်၍ ပဒီပလက္ခဏ် သဒ္ဒမူတို့ သင်ကြားအရင်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ နာဂသဏ္ဌယ ပန္နဒီနေ၊ နာဂဟူသော အမည်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ဝါ၊ နာဂဟူသော မိဒိအမည်နှင့် တကွ ဖြစ်သော အမည်ယိုသော မြို့နှင့်။ ဝါ၊ နာဂပန္နဒီမြို့၌။ ဝဗ္ဗသောက မဟာရာဇ ဝိဟာရေ၊ ဗျောသောက မင်းတရားကြိုးသည် ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းအပ်သော ဗဒရတိတ္ထ ဝိဟာရခေါ် ခမ်းပင်ဆိပ် ကျောင်းတိုက်၌။ ဝသတာ၊ သိတင်းသုံး နေထိုင်သော။ မယာ၊ ငါခမျာပါလ မထေရ်သည်.....တဲ့ ပုံးဂါထာကို အနက်ယောဇနာလေ ပိုကာယောင်းကြိုး နှင့် အညီ အနက်။

ကုမာဒိကာ ဘန္တေဒိပ။ ။ကုမာရိကာ, ဒိဘယား၊ အန္တေ့ဒိပ,ကျွန်း၊ ဒိဘယား၏ နေရာ သို့မဟုတ် အပိုင်စားရာ ကျွန်းဟူလို။

(သံပေါက်) သိဟိုဠ်မင်း ဒိဘယား၊ မည်ထင်ရှား၊ ခေါ်ခြင်း ကုမာဂ်ကာ။ (ကုမာရိတာ ဒိဘယား)
ဘရတမင်း ဒိဘယား၊ တမျိုးထား၊ ဆိုခြင်းမြန်ရာ၊ ပုရာဏ်မှာ။
လိုဒိဘယား၊ ဖိုင်ဆိုင်ခြား၊ ကျွန်းကား ကုမာရိတာ၊ မည်သည်ဟု။ (ကုမာရိတာကျွန်း)
ကိုးခုဘာရတ၊ စိတ်ခန္ဓာ၊ ဆုံးကျတောင်မှာ၊ တခုသာ။

http://www.dhammadownload.com

(အာရုဏသမ္ဘာ အာရုဏသမင်းကို အားတော်ဆောင်းနယ် ကိုး (၉)ခု ယိုသည်ဖြစ်အနက် တောင်အုပ်ချုပ် ကျရောက်သော အဆက်ဆက်ဝိုင်းတစု ဖြစ်သည်ဟူလို့။

(သံပေါက်) ယင်းခို သခ်ာ၊ ကျင်းတွေက၊ အိုကြများစွာ၊ သေအချာ။
ဇုဒ္ဓိယသား၊ ပြေပုံများ၊ ဟိုဖြားမှန်စွာ၊ မည်သည်ဟု။ (ကုမာရိကာ ဟိသည်)

ကုံးကုမာရိကာ အနှစ်ပါဝင်ကို ကိုမိုရင် ဟု ဗမာအကွာရာ မြေပုံများ၌ အမှား ရေးမှတ် ထားကြသည် သတိပြုကြကုန်။

Comorin ယိုရင်း စာလုံးပေါင်းမှာ၊ ကိုမိုရင် ကုံးမှ ပြုနိုသော ဗမာအရေးအသား ဤသို့ အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်း နည်းအတိုင်း လိုက်၍ ရေးကြသော ဗမာများ အမည် ပျက်နှင့် အခက်တွေ့နေကြရသည်၊ Kumirikii အမည်ရင်းမှန် စာလုံးပေါင်းသစ်ကုမာရိ ကာပြန်–

(သံပေါက်) အမှန်မကျ၊ အသံရ၊ ရေးကြများစွာ၊ မြိတိသျှ။

(မြိတိသျှများ ရှေးဦးစွာ ရောက်ရာအရပ်၌ အသံမှားကို ကြားမိကြားရာ ရေးမှတ် ထားတတ်သည် ဟူလို)

အိန္ဒူစကား၊ မှန်မကြား၊ ရေးခြား၊ ထင်ရာ၊ မြိတိသျှ။
ထို့ကြောင့်သာပဲ၊ ဗမာလွဲ၊ ခက်ခဲလွေစွာ၊ ပြေပုံမှာ။

(မြိတိသျှကို ဟိန္ဒူနှင့် ဆိုင်ရာ ဟိန္ဒူစကား ပေါ်ဟာရ အမှန် မလိုက်ဆင်ရာကို အလွဲရေးထားကြသောကြောင့် ဗမာများလည်း အလွဲနှင့်သာ နေရသည်ဟု ဆိုလိုသည်)။
ပါဠိသျှ ကုံး အကြောင်း ပြီးပြီ။

---

(၉) ကာမရူပတိုင်း အကြောင်း

အကျဉ်းမြွက်ဆဲ့ခြင်း။ ။ကိုယ်ကသုံး ကာမရူပ ရှစ်ပြီးတဲ့အမည် ပါဝိစ်ဇောတိ၊ (ပြောင်ဇော်တိ၀်) ယခုခြို့ အမည် ပေါ်သောအို (ပေါ်ဟာထို) တည်ရာဌာနကား ပြုပုံမှတ် မြစ်ဖွားမှုနိုးယို အာသာမ (အားသာန်) ပြည် ဂါလပါမှာ (ဂေါ်ယာလပါမှာ) ဂုဂါပဂုံမြို့ စီရင်စု နယ်ပယ်များ၌ တည်သိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ကာမရူပ။ ။ဤကာမရူပတိုင်း၌ ဖါဝင်ယမန် နောက်ကြသွားသော တရုပ်လူမျိုး ရဟန်းတော် သုယေနဈာန် သွားရောက်စဉ် အခါ ပါဝိစ်ဇောတိ (ပြောင်ဇောတိ၀်) မြို့၌ မိသားကိုး နတ်ကို ကိုးကွယ် ကသိုလ် ကောသိုလ်သူ ဟုမာသူမျိုးသောမင်း နန်းစံလျက် ထိုနေသည်ကို ဘွဲ့ယှဉ်ရကြောင်းနှင့်

http://www.dhammadownload.com

ထို့ပြင်ဟူယင်ဆန်သွားစဉ်အခါမှာလည်း ထို့အသူ မိုးကြာဒီဋ္ဌအယူရှိသော သူများကိုသာ တွေ့ယှိရ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူယှိသူ တဦးတယောက်မျှ မတွေ့ယှိရကြောင်းကို ၎င်းလုံးမှတ်တမ်းများ၌ အဆိုယှိသည်၊ မြောက်ပိုင်း သာသနာ ဆိုင်ရာ ကျမ်းစာများမှာကား ၎င်းကာမရူပဂိုင်းခေါ် အာသာမ (အာသာဓ) ပြည်၌ ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်တည်ဘူး ရောက်ဘူးကြောင်း အဆိုရှိသည်၊ ၎င်းနယ်ကို အသောကမင်းနှင့် ဘိုးတော် စန္ဒဂုတ်မင်းတို့ ပိုင်ဘူးသည်။

ပါစီဇောဘိ။ ။၎င်းတိုင်း ပါစီဇောတိ ဟူသော ပြို့တော်အမည်၏ အဓိပ္ပါယ် မှာရှေးယခင် အခါကပင် နက္ခတ်ဗေဒင်ပညာ ထွန်းကားခဲ့ဘူးသော အရပ်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤနည်း၌ ပါစီသဒ္ဒါ ပုဗ္ဗကာလ ဝါစက။

တနည်း။ ။အရှေ့ဝိုင်း အရပ်၌ နက္ခတ်ဗေဒင် ပညာသင်ကြား ထွန်းကားတတ် မြောက်သူများ နေထိုင်ရာ မြို့ဖြစ်ရကား ပါစီဇောတိမြို့ဟု ခေါ်သည်၊ ဤနောက်နည်း၌ ပါစီသဒ္ဒါ ပုဗ္ဗဒိသာဝါစက ၎င်းကို သင်္ဘ ဘာသာအားဖြင့် (ပြာဂ်ဇ္မောတိဇ ဟု ခေါ် သည်။

ရှေးဟောင်း ဣန္ဒိယ မြေပုံနှင့် သိကိုဋ္ဌမဟာဝင် မြေပုံများ၌သည်း Prāgjyotiṣa ဟု ၎င်းသင်္ဘ ဘာသာ အမည်အတိုင်း ပါယှိသည်၊ ၎င်းအမည်ကို မာဃဘာသာ ပြန်ဆိုသည် ယှိသော် ပါစီဇောတိ ဖြစ်သည်။

ဘာသာမ ဘာသာဓ်။ ။အာသာမ အဓိပ္ပါယ်ကို ဤသို့မှတ်လေ၊ မည်ည်ကွက် သော တောင်မြေအဘို့ များပြားး၍ ၎င်းနယ်ကို ရှေးအခါက အာသမဟု ခေါ် ကြသည်၊ ၎င်းအမည်မှ ပျက်၍ နောက်အခါ အာသာမ ခေါ် ကြပြန်သည်ဟု သရုလ မည်သော ဗဂ်ါလီ အဘိဓာန်၌ အားထိယှိသည်။

(သံပေါက်) မြေမညီလျ၊ အသမ၊ ခေါ်ကြ၊ ထိုရပ်ဖြည်။
အသမမှ၊ အာသာမ၊ ဖြစ်ထ ပျက်အပည်။
အ ရသာနှစ်၊ ဒီသဖြစ်၊ မှတ်လစ်၊ လူ့ဇာနည်။
ဗင်္ဂါလီ၊ အဘိဓာန်၊ ဆိုဒိန်မှန်၊ မှတ်ရုန်၊ အာသမ်ဖြည်။

၎င်း အာသာမ်ပြည်သည် ကာမဒေဗိ နတ်သမီး၏ အလွန်ထင်ရှားသော နတ် ကွန်းယှိ၍ ဗုဒ္ဓယတိုင်းသားများ အဘို့ အဓေးကြီးသော ဌာနဖြစ်သည်။

ကာမရူပ တိုင်းအကြောင်း ပြီး၍။

ဤတွင် အလွတ်သိုးခြားသော တိုင်းကိုးတိုင်းကို ဝေဘန်ပြဆိုရာ အခန်းပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၁၀) အဂ်ိုတ္တိုရ်၏ အင်္ဂကထာ ဓသကနိပါတ် လာသော ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ဝါကပ်ဆရာမှူရာ တဆဲ့လေးဌာနကို ပြဆိုခဏ်း

ရှေးဦးစွာ ဝါကပ်တော်မှူရာ (၁၄) ဌာနသရုပ် အစဉ်မှတ်ရန်

ဦးရေ	ဝါကပ်တော်မှူရာဌာန၊	ဝါအရေအတွက်
၁။	ဇာသိပတန မိဂဝါဝုန်တော	ပဌမဝါ-၁။
၂။	ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်	ဝါ- ၅။
၃။	ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော	ပဌမဝါ- ၁။
၄။	မဂဒါလတောင် ချယားတော	ဆဋ္ဌမဝါ- ၁။
၅။	တာဝတိံသာနတ်ပြည် သက္ကမဝါ- ၁။	
၆။	သုံသုမာရဂိရိပြည်	အဋ္ဌမဝါ- ၁။
၇။	ကောသင်္ဗီပြည် ဃောသိတာရုံ ကျောင်းတော်	နဝမဝါ- ၁။
၈။	ပါရိလေယျက ရက္ခိတ ဝနသဏ္ဍ	ဒသမဝါ- ၁
၉။	နာလာပုဏ္ဏားရွာကောဒသမဝါ- ၁	
၁၀။	ဝေရဉ္ဇာ	ဧကာဒသမဝါ- ၁
၁၁။	စာလိယတောင် တေရသမဝါ အဋ္ဌာ ရသမဝါ ငကုန ဝိသတိမဝါ- ၃	
၁၂။	သာဝတ္ထိပြည်	ဝါ-၂၅
၁၃။	ကဂိလဝတ္ထုပြည် နိဂြောဓရုံ ကျောင်းတော်၊	ပန္နရသမဝါ- ၁
၁၄။	အာဠဝိပြည် အဂ္ဂါဠဝကစေတီ။	သောဠသမဝါ- ၁
၁၅။	ဗေလုဝဂ္ဂါ	ပဉ္စဝီသတိမဝါ- ၁

မှတ်ချက်။ ။ဤသဲ့ဝါးဌာန အနက် အောက်၌ ပြဆိုပြီးဟု၌ မပါဝင်သေးသော ရှစ်ဌာနကိုသာ ဤအခဏ်း၌ ပြဆိုအံ့။

ဌင်းရှစ်ဌာနကား—

(၁) ဇာသိပတန မိဂဝုန်တော (၂) မဂဒါလတောင် (၃) ပါရိလေယျက (၄)နာလာပုဏ္ဏားရွာ (၅) ဝေရဉ္ဇာ (၆) စာလိယတောင် (၇) အာဠဝိပြည် (၈) ဗေဠုဝဂ္ဂါများ ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

သာဝတ္ထိမှာ ၂၅-ဝါ၊ အနုက်ဇေတဝနကျောင်းတော်မှာ ၁၉-ဝါ၊ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်မှာ ၆-ဝါ ကပ်ဆိုတော်မူသည်၊ လူ့ပြည် ၁၄-ဘုန် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ပါ ၁၅-ဘုန် ဖြစ်သည်။

ဝါကပ်တော်မဲ့ဥဿ သရဉ်အလွယ်မှတ်နည်း

(သံပေါက်) ဒိ- ရာ- ဝေ- မင်၊ သု- တာလျှင်၊ ကော- တွင်- ပါနှင့်နာ။
ဝေ၊ စာ၊ သာ၊ ဝ၊ ကဒ်လ၊ အာဠဝေလုရွာ။
ပန္နာရသ၊ ပေါင်းဌာန၊ မှတ်ကြလူ့ရွာ၊ ဆဲ့လေးဌာ။
တာဝတိံသ၊ နတ်ဌာန၊ ပေါင်းက ဆဲ့ငါးဌာ။

(၁) ဣသိ ပတန ဒိဂဒါဝုန်တော ပဌမ ဝါကပ်တော်မူရာ

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ဤအမည် ဣသိပတန ဒိဂဒါဝုန်တော *ဒိဂဒါဝန်တော* ယခုအမည် သာရနာထ, သာရဂ်နာထ တည်ရာဌာနကား ဗာရာဏသီ မြောက်ဘက် အနီး၌ တည်ပေသည်။

ဘကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဧသိပတန ဒိဂဒါဝုန်တော။ ။ဤဌာနသည် ပဌမ ဝါကပ်တော်မူရာ ဌာနဖြစ်၍ ပဋ္ဌဝဂ္ဂီ ငါးဦး အမှူးရှိသော 'တဆဲ့ရှစ်ကုဋေ' (၁၈ ဝဝဝဝဝဝ) အရေအတွက် ယို့သော ဖြဟ္မာဝရှိအား ဓမ္မစက္ကာ တရားဦး ဟောတော်မူရာ သံဃဇနိယ ဌာန အဝိဇဟိတ ဌာန နှစ်မျိုးကို၌ ပါဝင်သော အရေးဌာနကြီး ဖြစ်သည်။

ဌင်း ဒိဂဒါဝုန်ကို ဗုဒ္ဓဘုရားပရိတ္တာရှိ ဂဟဋ္ဌာ အဘျွင်မြတ်တို့ ကောင်းကင်မှ လျောကြွ သက်ဆင်းတော်မူကြရာ ဖြစ်၍ မာဂဓဘာသာအားဖြင့် ဣသိပတန ပါဠိတ ဘာသာအားဖြင့် (ဣသိပဒဏ) (ရိသိပဒဏ) သင်္ကတ ဘာသာအားဖြင့် (ဥဒိပတန) ဟု ခေါ်သည်။

သာရနာထ။ ။ဒိဂဝါစက သာရဂ်ပဒ်မှ ဧသဲ့ယဂ်နှင့်တကွ ဂ် အက္ခရာကို ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ချေဖျက်၍ ကိုးကွယ်ရာအနက်ဟော နာထပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲစပ်ထွက် သားသမင်တို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာဖြစ်၍ ဌင်းသားသမင်တို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဌာနဖြစ်ရကား သာရနာထဟု ဣဋ္ဌိယက်ိုင်းသား ပဏ္ဍိတ်များက ခေါ်ဆိုကြသည်ဟု ဗဂ်ဂါလီဘာသာ အဘိဓာန်များ၌ အဆိုပြုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ယင်းကဲ့သို့ ခေါ်ဆိုကြခြင်းသည် ဗဟုဝါယေဟူသော ပါဠိတော်အသွားနှင့် မခြား မနား ထသားတည်း အဓိပ္ပါယ် ညီညွတ်ပါပေသည်၊ ထိုစကားသင့်စွ ၎င်းဗဟုဝါယ အမည်သည်လည်း သားသမင်ဟူအား ဘေးမဲ့ပေးရာဟူသော အဓိပ္ပါယ်ယိုသည်ပင် တနည်း ဤဌာနသည် အဓိဇဟိတဌာန သံဃနိယဌာနဖြစ်၍ လူဘို့အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်ရာလည်းဖြစ် ပွန်မြတ်သောဌာနလည်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သာရနာထမည်၏ ဟူ၍ လည်းဆိုနိုင်သည်၊ သာရသဒ္ဒါ အပွန်အမြတ်ဟော နာထသဒ္ဒါ ကိုးကွယ်ရာ အနက်ဟော ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝတ္တဲ့။

(သံပေါက်) ဗိဂဝါစက၊ သာရဂံ၊ ချေထ (ဂံ) ခရာ။
ဝဿနာသ၊ နိရုဇ္ဈ၊ မှတ်ကြနည်းဖြင့်သာ။
သာရနာထ၊ ထို့ကြောင့်ပ၊ မှည့်ကြခေါ်ဝေါဟာ။
ဗဟုဝါယေ၊ ပဒဏ္ဍေ၊ ညီပေ၍သညာ။

သာရနာထ တနည်းမှတ်ရန်

(သံပေါက်) အဖြတ်သာရ၊ ခေါ်နာထ၊ တုဝ်ကွကိုးရန်ခေတ်။
မွန်ပြတ်ဒေသ၊ ကိုးကွယ်ရာ၊ မှန်စွကောန်ဖြစ်။
အစိ သံဃ၊ နှစ်ဌာနေ၊ ဝင်ပေကျန်းဒိန့်လစ်။
(အဓိဇဟိတဌာန သံဃနိယဌာန နှစ်ဌာနလုံးဒို့ ပါဝင်သည်)
ကမ္မဓာရည်း၊ တွဲစပ်နည်း၊ သိပ်သည်းမှန်ဝင်စစ်။
ထို့ကြောင့်သာရ၊ မည်နာထ၊ အညဓိကဝိလှစ်။ (သာရနာထ ဓဟုဇ္ဈိဟိသမာသ်ဖြို့)

ဣသိပတန သဒ္ဒါမှ ဣသိကို ချေဖျက်၍ ၎င်းဗဟုဝါဟုန် တောကို ယခုအခါ ပတန ဟူ၍လည်းကောင်း Sarnath ဟူသော အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းကိုစွဲ၍ ဆရနတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြသည်၊ သို့ခေါ်ကြ ငြားသော်လည်း အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့်မူ

ဗဟုဝါဟုန်*ဗဟုဝါဒန်* ဟူသော ဤအပြည့်အစုံမှာ'ဗဟုဝါဟုန် မဟာဝုန် ပြုံးခုန်သားဒုက်ကွေးဗဟုဝါဒန် ချမ်းဗိုဝ်ပွန် ဟောမှန်ရွှေစကြာ' ဟူသော (ကဝိလက္ခဏာသတ်ပုံ) စသည်နှင့်အညီ (ဝုန်) (ဝန်) ဟု (အုန်) (အန်) ကာရန်နှစ်မျိုးဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ရေးသားသင့်၏။

ဗဟုဝါယ။ "ငင်းမဘဂဓပါဠိကိုမှီ၍ ဗဟုဝါယုန် ဗဟုဝါယန် ဟု ယဉ်နှင့် ခေါ်ဆိုရေးသားသင့်လျက် မခေါ်ဆို ပရေးသားပဲ (ဗဟုဝါဟုန်) (ဗဟုဝါဒန်) ဟု ဝဏ္ဏ ရေးသားခြင်းကို ဗဟု+ဒါယ၊ ပါဠိနည်း ဗဟု+ဒါဒ သဒ်ဘာနည်း ပါကတနည်း ဤသို့ဟိသည်တွင် ဧရှုပါဠိနည်းကို မယူပဲ နောက်သဒ်တ ပါကတနည်းကို သာယူ၍ ဝဒုးသည်ဟု မှတ်ရပည်။

(သံပေါက်) ဗဟုနောက်မှ၊ ဆက်ဒါယ၊ မှတ်ကြပါဠိနည်း။ (ဗဟုဒါယ)
နည်းသဒ်တ၊ ဆက်ဒါဝ၊ ဗဟုဒါဝတည်း။ (ဗဟုဒါဝ)
နည်းသဒ်တ၊ ပါဂယ (ပါကတ)၊ ခေါ်ကြဒါဝုန်တည်း။ (ဗဟုဒါဝုန်) (ဗဟုဒါဝန်)

http://www.dhammadownload.com

ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်မျိုးမှတပါး အခြားအလွဲအမှား အဓိပ္ပါယ်မျိုးကို မယူသင့်ဟုမှတ် အင်္ဂလိပ် စာလုံးပေါင်းသစ်အမှန်ကို Nanamatha ဟု အကွရာ အပြည့်အစုံ အမှတ်သင်္ကေတပြု အက္ခရာများနှင့် တကွရေး၍ သာရနာထဟု အမည်မှန် ပြန်ဆိုကြရမည် ပြန်ဆိုကြလေ။

ပဉ္စမဝါကပ်တော်မူရာ ဒိဂဒါဂုန်တော ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၂) မက်လတောင် ချယားတော ဆဋ္ဌမ ဝါကပ်တော်မူရာ

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ရှေးအမည် မက်လတောင် ချယားတော ယခုအမည် ဂူလီကေဒါရ (ဒိအိုရီးယား) ဗကုလ (ဗိတ) တည်ရာဌာနကား ဣန္ဒိယအလယ်ပိုင်း ဗုဇ္ဈေလခဏ္ဍ သောဏမြစ် မြောက်ဘက်အနီး ရီဝါ (ရေဝါ) ဝံသတိုင်း ကောသမ္ဗီ အနီးနှီ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

မက်လ။ ။ခြောက်ဖါမြောက် ဆဋ္ဌမ ဝါကပ်တော်မူရာ ဌာနဖြစ်သည့် ဂူလီကေဒါရကား (ဒေါရိဏီ) ရှေးစာဟောင်းစာတမ်းလာ မက်လတောင်၏ အမည်တည်း။

ဤအမည်အရာ၌ မက်လဟု ကုဋက်မှာ ၎ သံယုဂ် ကင်းစီးနှင့် အမည်မှန်ကို ရေးဘတ်တတ်စေ့ရမည်၊ ဗမာအက္ခရာ ပါဠိကျမ်းစာများ၌ကား မကုလဟု ကုဋက်မှာ ကင်းစီးမပါပဲ ပါဠိပျက်ချည်းသာ ယိုကြသည်၊ ပညာယိုများ သတိပြုကြလေ၊ နိုင်ငံခြားစာများမှာကား ကင်းစီးနှင့်တကွ ပါဠိမှန်ယိုကြသည်။

(သံပေါက်) မနောက်ကုမှာ၊ ကင်းစီးပါ၊ တင်ကာရေးပ၊ ပဏ္ဍိတ။ (မက်လ)

ဒိအိုဒိယားကား ယခုကာလအခေါ် ၎င်းတောင်၏အမည်တည်း၊

ဗကုလကား ရှေးစာဟောင်းစာတမ်းလာ ပါဠိနှင့် သဒ်တဘာသာ ချယားတော၏ အမည်။ ဗိတကား ယခုကာလအခေါ် ၎င်းတောဖ်၏အမည်တည်း၊ ၎င်းနေရာ၌ ဣန္ဒိယပြည် ကမ္ဘည်းကျောက်စာဘက်ဆိုင်ရာ အဓိုးရမင်းတို့ ဘုးဖေါ်သောအခါရဟန်းတော်များ သိထင်းသုံး နေထိုင်ဘူးသော ကျောင်းတိုက်နေရာဟောင်းနှင့် သပိတ်ကွဲ အစအနစသော ရဟန်းထော်တို့ အသုံးအဆောင် ပရိက္ခာရများ တွေ့ယိုရ၍ ဤနေရာသည် ဆဋ္ဌမခြောက်ဝါမြောက် မြတ်စွာဗုဒ္ဓရားသခင် ဝါကပ် ဆိုထော်မူဘူးသော မက်လတောင် အနီး ချရားတောပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ဆဋ္ဌမဝါကပ်တော်မူရာ မက်လထောင်ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၃) ပါရိလေယျက ရက္ခိတဝနသဏ္ဍ ဘဒ္ဒသာလ အင်ကြင်းပင်အောက် ဒသမ ဝါကပ်တော်မူရာ

အကျဉ်းမှတ်ခြင်း။ ။ရှေးအမည် ပါရိလေယျက ရက္ခိတဝနသဏ္ဍ ဘဒ္ဒသာလ အင်ကြင်းပင်အောက် တည်ရာဌာနကား ခရိုင်နယ် မိုက်ဇာဒ ဒိစတြိုဝ် ကောသလ တိုင်း သာကေတ ဂျွန်ဘာနဂ်လတို့အနီး ဒိစတြိတ် စိရင်ရုနယ်ပယ်များ၌ တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ပါရိလေယျက။ ။ဂုဏ်းသည် ပါရိလေယျက (ပါရိလည်း) ဆင်မင်းစောင့် ရှောက်အပ်သော တောအုပ် ဘဒ္ဒသာလ အင်ကြင်းပင်အောက်၌ ဂုဏ်းဆင်မင်း၏ အလုပ် အကျွေးကို ခံတော်မူ၍ ဒသမ (၁၀) ဝါမြောက် ကပ်ဆိုတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သည်။

ဂုဏ်းပါရိလေယျကသည် ကောသလကိုင်းအတွင်းမှာ တည်ယိုကြောင်း ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ စတုက္ကနိပဋိယဝဂ် ပဉ္စမသုတ်အဖွင့်၌ တိုက်ရိုက်အဆိုရှိသည်။ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဇ္ဈာယ စရိတ္ထာ (လ)ကောသလရဋ္ဌေ ပါရိလေယျကေ ဝနသဏ္ဍေ ဘဒ္ဒသာလမူလေ ဝိဟာသိ၊ ဂုဏ်းအဋ္ဌကထာပါဠိ၊

(သံပေါက်) ပါရိလေယ္ယက၊ ကောသလ၊ တည်ထိုင်းတွင်းမှာ။
ဒုကထာဥဒါန်း၊ ဆိုဗိန်ညွှန်း၊ ဖြောင့်တန်းတိုက်ရိုက်လာ။

အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်များက ဤပါရိလေယျကသည် ပံသုတိုင်းအတွင်းမှာ တည်ယိုသည်ဟု ပြောဆိုရေးသားကြသည်၊ အထက်ပါအဋ္ဌကထာနှင့်မညီ ဆင်ခြင်လေ၊

ဗမာခရာ အသုံးရုံ ပါဠိုက္ခရာမြန်စာများ၌ (ပါလိလေယျက) ဟု (ပါ) နောင်ဒန္တ္ယဇ (လ) အက္ခရာ လုံးကြီးတင်နှင့် ပါဠိပျက်သွက်ယိုနေသည်ကို လွဲမှန်းသတိမမူခဲ့ကြ၍ ဂုဏ်းပါဠိအရ အဆက်ရာပေါင်းများစွာ နှစ်ကာလကပင် ပုလလည်း ပလလည်းတောဟု (ပု-ပ) တို့နောင် (လ) အက္ခရာနှင့် ဗမာစကား အမှားရေးသားလျက် ရှိကြသည်။

Pārileyyaka ပါရိုလေယျက လန်ဒန်ရိုက် (နဝမနိပါတ် ဒုတိယကောသမ္ဗိဇာတ် အဋ္ဌကထာ)ယို အမည်မှန်ပါဠိ သိဟိုဠ်၊ ယိုးဒယား၊ နာဂရီ၊ ဗင်္ဂါလီ စာအလုံးရုံတို့၌လည်း ဤအတူ တညီတညွတ်တည်းပါဠိမှန် ယိုကြသည်ပင် ဂုဏ်းပါရိလေယျက ဟူသောပါဠိမှန် အရ မေတ္တေယျကို မိတည်း, ဟု ရေးသကဲ့သို့ ပါရိလေယျကို ပါရိလည်းဟု ဗမာ ရေးသားမှု အမှန်အတိုင်း ရေးရမည်။

(သံပေါက်) ပါရိလည်းဆင်၊ ရလုံးတင်၊ ပတွင်ရေးချ၊ ညသတ်လ။
ဇွေယျကို တည်း၊ မြန်သည်နည်း၊ လည်းဟုမြန်ကြ၊ ပုဒ်လေယို့။
ပုပလ ဆက်၊ ဗမာနက်၊ ပျက်၏ပုချ၊ ဤဌာန။
ပါရိလေယျကပုဒ်၊ အကိုးထုတ်၊ မှန်ဟုတ်ကျန၊ မဒဂဝ။

ဒသမ ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ ပါရိလေယျက ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၄) နာလာမည်သော ပုဏ္ဏားရွာ ကောဒဿမဝါကပ်တော်မူရာ

အကျဉ်းမှတ်ခြင်း။ ။ရှေးအမည် နာလာမည်သော ပုဏ္ဏားရွာ တည်ရာဌာနကား ရာဇဂြိုဟ်အနောက်မြောက်ဘက် ဗိဟာဂြိုအနီးဌာန တည်ယံသည်။

အကျယ်ဝေဘင်ပြဆိုချက်

နာလာပုဏ္ဏားရွာ။ ။ထိုင်းဌာနသည် (၁၁) ဝါမြောက် ဂုကာဒဿမ ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သည်။

ထိုင်းဝါကပ်တော်မူရာအရပ်ကို နာလကပုဏ္ဏားရွာ ဟူ၍လည်းကောင်း နာလန္ဒာ ဟူ၍လည်းကောင်း အလဲ့လဲ့အချွတ်မွတ် ရေးသားပြောဆို တတ်ကြသည်၊

ကောဒဿမံ နာလာယံ ဇြဟ္မဏာဂါမေ။ ဟူသော အဂိုတ္တရ အဋ္ဌကထာ ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာများနှင့်အညီ နာလာမည်သော ပုဏ္ဏားရွာဟူ၍သာ ယဆာတူတ အကျအန အမည်မှန်ကို မှတ်သားကြလေ။

(သံပေါက်) ဒန္တဇာတ္ဂရာ၊ နာနှင့်လာ၊ မှတ်ပါမှန်လှ၊ မည်နာမ။ (နာလာ)
နာလကပါ၊ နာလန္ဒာ၊ သညာဒွယ၊ အလွဲပ။

ဂုကာဒဿမ ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ နာလာပုဏ္ဏားရွာ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၅) ဝေရဉ္ဇာ ဒွါဒသမ ဝါကပ်တော်မူရာ

အကျဉ်းမှတ်ခြင်း။ ။ရှေးအမည် ဝေရဉ္ဇာ တည်ရာဌာနကား မထုရာ၏ အနှီ တည်ရာတည် သောရေယျမြို့၏ အနောက်ယွန်းယောင် တောင်အားကြီး ဂင်္ဂါ၏တောင် ယမုနာ၏ မြောက်ဘက်ကမ်း မနီးမဝေးအရပ် ဟာဆခုသ စီခုင်ဝုဠ်ပါယ်၍ ဒက္ခိဏာ ပဒေသတိုင်းအတွင်း ဒိစတြိတ်စီရင်ရ နယ်ပယ်များဌာန တည်ယံသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဝေရဉ္ဇာ။ ။ထိုင်းဝေရဉ္ဇာသည် တပည့်ရဟန်းတော် ငါးရာ (၅၀၀) ဂို့နှင့်တကွ နဒြေရ ပလူးစောင့်ရှောက်အပ်သော တမာပင်ကြီးအောက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူလျက် ဥတ္တရာပထဝီဝိုင်းသား မြင်းကုန်သည်များ လှူဒါန်းဆက်ကပ်အပ်သော မယောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးထော်မူ၍ ဒွါဒသမဝါ (၁၂) တဆဲ့နှစ်ဝါမြောက် မြတ်စွာဗုဒ္ဓားသခင် ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ဤမှအထက် ငါးကဏ္ဍာ မြောက်၌ ဗုဒ္ဓဘုရားသခင် အလောင်းတော်နှင့် ဒေဝဒတ် အလောင်းတို့ ရှိကုန်သည် ဖြစ်ကြစဉ် အခါ ဗုဒ္ဓဘုရား အလောင်းတော်အား ဒေဝဒတ် အလောင်းက ရှေးဦးအစ ပဉ္စမရန်ပြုံးစွဲရာဖြစ်သော ကေန့ပါတ် သေရိဝဏ်လာ အရိဋ္ဌမဂ္ဂဖြည်သည့် ဤဝေဏ္ဍာမြို့နေရာပင် ဖြစ်သည်၊ စတုက္ကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိ၌ မထုရာနှင့် ဝေဏ္ဍာအကြား မြတ်စွာဗုဒ္ဓဘုရား ဒေသစာရီ ကြွသွားတော်မူပုံ ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော် ဝေဏ္ဍာကာဏ္ဍမှာ ဝေဏ္ဍာ၌ ဤဒသမ ဝါကပ်တော်မူ၍ ဝါလွန်လွတ်က သော ရေယျ သက်သာ ကန္ဒကဇ္ဇ မြို့များသို့ မကပဲ ပယာဂဆိပ်မှ ဂင်္ဂါမြစ်ကူးပြီးလျှင် ဗာရာဏသီသို့ မြတ်စွာဗုဒ္ဓဘုရားသခင် ကြွသွားတော်မူပုံ စူဠဝါ သတ္တသတိက ခန္ဓကဒ် သောရေယျမှ သက်သာသို့ ၎င်းသက်သာမှ ကန္ဒကဇ္ဇသို့ ၎င်းကန္ဒကဇ္ဇမှ ဥဒုမ္ဗရသို့ ၎င်းဥဒုမ္ဗရမှ အဂ္ဂဠဝသို့ ၎င်းအဂ္ဂဠဝမှ သဟာဇာတိသို့ အသျှင်ရေဝတမထေရ် ကြွမြန်း တော်မူပုံ ဟောကြားသော အရာများကို ထောက်ထား၍ ၎င်းဝေဏ္ဍာသည် သာသနာ တော်၌ ထင်ရှား၍ တည်ရာဌာနအားဖြင့် ကောင်းစွာသိနိုင်လောက်သည်။

ဤဝေဏ္ဍာပြည်သည် သာသနာတော် ကျမ်းဂန် နည်းအရ ဒက္ခိဏာပထ္ထာလ တိုင်းအတွင်း၌ ပါဝင်သည်၊ ဟိန္ဒီဘာသာ ဗုဒ္ဓစရိယာ ကျမ်းနှင့် မဇ္ဈိမ နိကာယ် ကျမ်းစာအုပ် မြေပုံများမှာလည်း ဤအကျဉ်းမှတ်စဉ်မှာကဲ့သို့ပင် တည်ရာဌာန ရေးသား ပါယိုသည်။

ဒသမ ဝါကပ်တော်မူရာ ဝေဏ္ဍာ ပြဆိုချက် ပြီး၏။

---

(၆) စာလိကာမြို့ စာလိယတောင် တေရသမ အဋ္ဌာရသမ ကျနစိသတိမ ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ

ဘကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ရှေးအမည် စာလိကာမြို့ စာလိယတောင် ယခုအမည် ပန္နရိန် ကို-တည်ရာဌာနကား ဇွန်လိယာလယ်ပိုင်းနယ်အတွင်း ဗာန်ဒါ (ဗင်ဒါ နယ်အနှိုး ပန္နရိန်ကို) အရပ်၌ တည်ယုံသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဓာသိကား။ ။တေရသမ (၁၃) တဆယ့်သုံး ဝါမြောက် အဋ္ဌာရသမ (၁၈) တဆယ့်ရှစ်ဝါ မြောက် ကျနစိသတိမ တဆယ့်ကိုး (၁၉) ဝါမြောက် ပေါင်း (၃) သုံး ဝါ ကပ်ဆိုတော်မူရာ ဌာနဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပဒုန်လှပ်သော ညွှန်မြေကုန်ပြီ၍ တည်ထောင်ဘုန်ဆင်းအပ်သည် ဖြစ်ရကား ကြည့်ရှုကြဲသောသူတို့အား ပဒုန်လှပ်စေသကဲ့သို့ ထင်မြင်ရခြင်းကြောင့် မြို့ကို စာလိကာဟူ၍ ခေါ်ဆိုသည်။

စာလိယ။ ။ပင်းမြို့အနီး၌ တည်ယှဉ်သော တောင်ကိုလည်း ပွေးပွေးပြွမ်းသော အဆင်းယိုရကား လက္ခယ်ပက္ခ ဥပုသ်နေ့၌ ကြည့်ရှုသောသူတို့အား တုန်လှုပ်သကဲ့သို့ ထင်မြင်ရခြင်းကြောင့် စာလိယတောင်ဟု ခေါ်သည်။

တေရသမ အဌာဂသမ ဇကူနပိသတိမ ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ
စာလိကာမြို့ စာလိယတောင် ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၇) အံ့ဘွယ်ဖြည် သောဠသမ ဝါကပ်တော်မူရာ

အကျဉ်းမှာဘ်စဉ်။ ။ရှေးတိုင်းအမည် အာဠဝီ ရှေး မြို့တော်အမည် အာဠဝီယခုမြို့တော် အမည် အလမ်ဒိုကာပုံ တည်ရာဂုဏ်နာကား အာဂရာနယ် ဖါရူစဇက် (ဖရူခါဗာဒ်) ဒိစတြိတ် ဂင်္ဂါမြစ် တောင်ဘက်ကမ်း အနီး၌ တည်ယှဉ်သည်။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

အာဠဝီ။ ။အာဠဝက ဒီလူးကို ဆုံးမ၍ သောဠသမ တဲ့ခြောက်ဝါ (၁၆) ဝါမြောက် ဝါကပ်တော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သည်။

အာဠဝီပြည်သည် သာဝတ္ထိပြည်မှ ယူဇနာသုံးဆယ် (၃၀) ကွာဝေးသော အရပ်၌ တည်ယှဉ်၍ မြို့နှင့် တိုင်းနှစ်ခုတို့၏ အမည် ဖြစ်သည်ဟု သုတ္တန်ပါတ် အဋ္ဌကထာ အာဠဝကသုတ် အဖွင့်၌ အဆိုရှိသည်၊ အဘိဓာန်၌ကား မြို့၏အမည် အဖြစ်ဖြင့် လာရှိသည်။

အာဠဝီပြည်သည် ကောသမ္ဗီပြည်မှ ရှစ် (၈) ယူဇနာ ဝေးသည်ဟု ဖါဟီယန် မှတ်တမ်းမှာ အဆိုရှိသည်။

ထိုင်းတိုင်းသည် သာသနာတော် ကျမ်းဂန်နည်းအရ ဒက္ခိဏာပထဖွဲ့ဘာလ အတွင်းမှာ ပါဝင်သည် ဤကိုင်း ကား အသိုးအခြား ဖြစ်သော ကိုင်းသေးကိုင်းငယ်တည်း၊ ဤတိုင်း တည်ရာ ဌာနသည်လည်း (ဝေရဉ္ဇာကိုင်း)၌ ဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည်နှင့် အလားတူပင် ဖြစ်သည်။

ဒွါဒသမ ဝါကပ်ဆိုတော်မူရာ အာဠဝီ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၈) ဗေလုဝရွာ ပဉ္စစတ္တာလီ သတိမ ဝါကပ်တော်မူရာ

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ရှေးအခါ ဗေလုဝရွာ ယခုအခါ ဗေလိယ ဝေဏှ ပြာမ တည်ရာဌာနကား ဝေသာလီပြည် တောင်ဘက် အနီး မိဟာနယ် မြောက်ပိုင်း ဟဇီပုရ (ဟာဇာစ်ပူရ်) မိုးရင်ရု (ဂုင်းဟဇီပုရသည် ဇာ်ဂါလီ အက်တလသ် မြေပုံနှင့် အင်္ဂလိပ် အက်တလသ် မြေပုံများမှာ ပါယ်သည်)။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဗေလုဝ။ ။အဆုံးစွန် ပဉ္စစတ္တာလီ သတိမ လေးဆဲ့ငါး (၄၅) ဝါမြောက် ဝါကပ်ဆိုတော် မူရာဌာန ဖြစ်သည်။

ဥဿုစ်ပင်ဖြင့် အမှတ်အသား ပြု၍ ၎င်းရွာကို ဗေလုဝရွာ ခေါ်သည်ဟု အမှတ် အသား ပြုကွဲယ်ယ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဒန္တဓ လ ငယ်နှင့် ဗေလုဝ-ဟု အမှန်အကန် အကျအန ရေးတတ်ကြ စေရမည်၊ ဗမာစာများ၌ကား ဗေဠုဝ-ဟု ဋ္ဌကြီး အကွရဖြင့် ပါဠိပျက် ယိုတတ်ကြသည်။

ဥဿုစ်ပင်ဟော ဗေလုဝ သဒ္ဒါ ဒန္တဓ လ နှင့်သာ ယှဉ်သင့်ကြောင်း သတိပြု ကြကုန်၊ ဓိလ ဓာတ် ဏ္ဍ၀ ပစ္စည်းသက်၍ ဗေသုငပြီးစေ၊ သခ်တပုဒ်နေ ဓိလွ ဖြစ် သည်၊ ၎င်းကို ဓိလ္လ ဗေလုဝဟု မာဂဓ ပုဒ်နှစ်မျိုး ပြန်နိုင်သည်၊ ပါကတ ပုဒ်လည်း ဓိလ္လ ဗေလ္လ ပုဒ်နှစ်မျိုးယို့သည်း

(ဆဲ့ပေါက်) ဒန္တဓလ၊ ဆုံးအန္တ၊ ဓိလ ဓာတ်ပ္ပာ၊ ဏ္ဍာဒိလာ။
ထိုနောင်၊ ဏ္ဍ၀၊ ပစ္စယ၊ ဆက်ကပြီးရာ၊ ဗေလုဝါ။
ထိုကြောင့် ဒန္တဓ၊ လ ကာရ၊ ရေးပါ့လုပ္ပာ၊ ပညဝါ။
ဓိလွ ပဒ၊ သခ်တ၊ ခွဲထုဒိလ္လာ၊ ဗေလုရွာ။

(သခ်တ ဓိလွ ပုဒ်ကို ဓိလ္လ ဗေလုဝ နှစ်ပုဒ်ခွဲ၍ မာဂဓ ပြန်သည်)။

ယခုအခါ ဘုဋ္ဌိယ တိုင်းသားများက ၎င်းဗေလုဝရွာကို ဗေလိယ ဟူ၍လည်း ကောင်း ဝေဏှပြာမ ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြသည်။

ပဉ္စ စတ္တာလီ သတိမ ဝါကပ်တော်မူရာ ဗေလုဝ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

ဤတွင် မုရာဇာတ်ဝါကပ်တော်မူရာ ၁၄-ဌာန ပြဆိုခဏ်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

(၁၁) မဟာပရိနိဗ္ဗာဏသုတ်၌ ဟောတော်မူသော ဒေတ်တော် ဝေရာ ဆယ်ဌာနကို ပြဆိုခြင်း

ရှေးဦးစွာ ဒေတ်တော်ဝေရာ ဆယ်ဌာန သရုပ်အစဉ် မှတ်ရန်

ဦးရေ	ဝေတ်တော်ဝေရာဌာန	ဦးရေ	ဝေတ်တော်ဝေရာဌာန
၁။	ကုသိနာရုံ	၆။	ကဝိလဝတ္ထု
၂။	ပါဝါ	၇။	ကောလိယ (ရာမဂါမ)
၃။	အလ္လကပ္ပ (ဇာဠိမင်းများကိုင်း)	၈။	ဝေသာလီ
၄။	ဝေဋ္ဌဒီပ	၉။	ဒေါဏပုဏ္ဏားရွာ
၅။	ရာဓကြိုတ်	၁၀။	မောရိယ- ဝိပ္ပလိဝန

အလွယ်ဆောင်ပုဒ်

ကုပါအလ်ဝေ၊ ရာဓဟေ၊ ထဉ်လေ ဖြိုကဝိ။
ရာမ ဝေသာ၊ ဒေါဏရွာ၊ မောပါဆယ်ရစ်ယို့။
စာတုဘာဇနာ၊ ရစ်ဒေသာ၊ မှတ်ပါ့လူကဝိ။
ဌာနတိုင်းသာ၊ ဓေတီယာ၊ သန်္ဘာရေတွက်သိ။

ဤဆယ်ဌာနတွင် အောက်၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဌာနလေးဌာန မပြဆိုရသေးသော ဌာန ခြောက်ဌာန ယို့ရာ၊ အောက်၌ မပြရသေးသောခြောက်ဌာနကား (၁) ပါဝါ (၂) အလ္လကပ္ပ(၃) ဝေဋ္ဌဒီပ (၄) ကောလိယ-ရာမဂါမ (၅) ဒေါဏပုဏ္ဏားရွာ (၆)မောရိယ-ဝိပ္ပလိဝန ဖြစ်သည်၊ ၎င်းမပြရသေးသော (၆) ဌာနကိုသာ ဤအခန်းဖြင့် ပြဆိုပေအံ့။

(၁) ပါဝါ

အကျဉ်းမှတ်ချက်။ ။ရှေးအမည် ပါဝါ ယခုအမည် ပဝိုရ်ရွာ တည်ရာဌာနကား ကာသိယား (ယခုကာဆိယာ) မှ အရှေ့မြောက် တဆဲ့နှစ်မိုင်ကွာ ကုသိနာရုံမြောက်ဘက် တဆဲ့လေး (၁၄) မိုင်ကွာ ဗိဟာရနယ် အနောက်မြောက်စွန်း သပ်ဝါန(ဆိသြယာန) စေတီနှစ်ရင်စု ပဒဂ်္ဂနာမြို့ အနွှန်ရုံးအနီး ဖြစ်သည် ဤကား ဂုဇ္ဇိယပြည် ကမ္ဘည်းကျောက်စာဘက်အိုင်ရာ အစိုးရများ၏ အတိုင်းအထွာ အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာဏသုတ် အဋ္ဌကထာဌီကား ကုသိနာရုံနှင့်ပါဝါသုံးဂါဂုတ်မှသာ ကွာဝေးသည်ဟု အဆိုရှိသည်၊ အဖြောင့်လမ်း အကောက်လမ်း အသွားအလာ ခန့်မှန်းရာ ဌာနများနှင့် ကိုင်းတာဂုံ ကွာခြားကြဟန်တူသည်၊ တိုင်းအားဖြင့် (မလွတ်ဝိုင်းတွင်း၌) တည်ရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ပါဝါ။ ။မလွတ်ကင်းခြင်း ပါဝင်သော ဤပါဝါပြည့်သည် ကင်းပြည့်ကို အကိုးရ၍ ပါဝေယျက အမည်ရကြသော မလွှာမင်းတို့၏ ကုသိုလ်ဥာဏ်ဖြစ်သည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်များဝေဌ ဆယ်ဖွာနတ္ထင် တည်ခန့ အပါအဝင်ဖြစ်သည်၊ ခန္ဓာငါးပါးတွင် စံလွှန်တော်မူခါနီး နောက်ဆုံး ဆွမ်းဒါယကာဖြစ်သော ဇွေပန်းထိမ်သည့် [illegible] အရဝ်လည်း ဖြစ်သည်။

ပါဝေယျက။ ။ဤပါဝေယျက သဒ္ဒါသည် သံတူကြောင်းကဲ့ သဒ္ဒါနေတူပြီး ပုဒ်ပြီး စိဂုင်ပုံနှင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ယှိနေသည်၊ နှစ်မျိုးကား ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပါဝါပြည့် မလွှမင်းတို့ အရဝ်ဝိုးရာ တိုင်းဟော ပါဝေယျကတမျိုး ဝိနည်းမဟာဝါ ကထိနက္ခန္ဓက ပါဠိတော်၌လာသော ပါဝေယျ-တိုင်းသား လူအများ ဟော ပါဝေယျကတမျိုး ဤသို့နှစ်မျိုးယှိသည် ထိုနှစ်မျိုးတွင် ပဌမ ၌ ပါဝါ+ယျက ပါဝေယျက ပါဝါနောင် ဣသရဂ္ဂါ၌ ယေျက ပစ္စည်းသက်၍ ပါဝေယျကပြီးသည် ပါဝါပြည့်ကို အကိုးရသော မင်းများ ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဒုတိယ၌ပါဝေယျ+က ပါဝေယျက ပါဝေယျနောင်ဝသတိအနက် သို့မဟုတ် ဇာတအနက်၌ ကပစ္စည်းသက်၍ ပါဝေယျကပြီးသည်၊ ကောသလတိုင်းကို၏ အနောက်အရဝ် ပျက်နှာအဘို့၌ တည်ယှိသော ပါဝေယျ တိုင်း၌နေသူ လူအများကို ဆိုလိုသည်၊ စပြေယျကပုဒ်နှင့် အလားတူသည် ဤသို့ ပါဝေယျက ၎င်း အဓိပ္ပါယ် နှစ်မျိုး ခြားနားပုံကိုသိလေ၊ ထိုနှစ်မျိုးတွင် ဤ၌ ပဌမအမျိုးအစားကိုသာ လိုအပ်သည် ဆိုခဲ့ပြီးသည်ကို ထောက်၍ ပါဝေယျက ရဒ္ဓဝါသီ နောင်ညီ သုံးကျိပ် ဆိုသည့်ကင်း နှစ်ဒါနိုးစကားကိုလည်း ဆင်ခြင်လေ ဤပါဝေယျကနှင့် စပ်၍ ယောင်မှားတတ်သဖြင့် အထူးသတိထားရမည်။

(သံပေါက်) ကောသလမှ၊ ပစ္ဆိမ၊ တည်ထပေရာ၊ ပါဝေယျာ။
ပါဝေယျမှ၊ ပစ္စည်းက၊ နောက်မှ သက်ပါ ပါဝေယျကာ။
ဝသတိဇာတ၊ အာဒိက၊ သက်ထမှတ်ရာ၊ အနက်မှာ။

(၎င်းအရ ပါဝေယျတိုင်းသားများ နေရာအရဝ်ကိုယူ)

ပါဝါပုဒ်နောက်၊ ပစ္စည်းရောက်၊ မှတ်လောက်ယျေကာ၊ တဒ္ဓိတာ။
ဣသရဂ္ဂ၊ အာဒိက၊ သက်ရမှတ်ပါ၊ အနက်မှာ။
စပြေယျက၊ ကဲ့သို့ပ၊ မှတ်ကြလေပါ၊ ပဏ္ဍိတာ။

၎င်းအရ ပါဝါပြည့်ကို အကိုးရသော မလွှာမင်းများ နေရာအရဝ်ကိုယူ)

http://www.dhammadownload.com

ကကုဒေဖြစ်။ ။တည်ရာဌာနခွဲပါသော ပဒဂိုနာမ်နှင့် ကာဆိယာမ္ဗြိုအကြားခွဲ စီးဆင်းလျက်ယိုသော ယခုအခါ ဗာဓိ သို့မဟုတ် ဗဒ္ဓိနာလာဟု ခေါ်ကြသည့် မြစ်သည် ပင်လျှင် မဟာပရိနိဗ္ဗာဏသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ကကုဓာမြစ်ဖြစ်သည်။

ဓာတ်တော်ဝေရာ ပါဝါပြည် ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၂) အလ္လကပ္ပ

အကျဉ်းမျှတ်စဉ်။ ။ရှေးအမည် အလ္လကပ္ပ ယခုအမည် အရကပုဂ် တည်ရာဌာနကား ဖိဟာရနယ်မြောက်ပိုင်း မူဇဇဖရပူ (မူဇက်ဖပုဂ်) မတိဟာရီ ကောသရိယာ တို့အနီး (၀ဇ္ဇီတိုင်းအတွင်း၌) တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

အလ္လကပ္ပ။ ။၀ဇ္ဇီတိုင်း၌ ပါ၀င်သော ဤအလ္လကပ္ပသည် ဓာတ်တော်ဝေရာ ၁၀ ဌာနတွင် တဌာန အပါအ၀င်ဖြစ်သည်၊ ၎င်းသည် ဗုဇ္ဇိမင်းကွန်၏ နိုင်ငံပိုင်ဖြစ်သည် ၎င်းဗုလိမင်းတို့၏ နိုင်ငံကား ဆယ်(၁၀) ယူဇနာခန့်ဟုသော ကျယ်ဝန်းသော တိုင်းသေးတိုင်းငယ်ကလေးဟုသာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်၊ ယခုအခါ ဗဂ်ါလီမြေပုံဟုခွဲ ၎င်းတိုင်း အတွင်း စီးဆင်းလျက်ယိုသော ဂဏ္ဍကီ(ကဏ္ဍကီ) မြစ်ကို သို့မဟုတ် မဟာမြစ်ကို ဗုဇ္ဇိမင်း တို့ပိုင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဗုဇ္ဇိ=ဗုဇ္ဇိ ကဏ္ဍကီမြစ်ဟု အခေါ်အဆို အရေးအသားယိုကြသည်။

အလ္လကပ္ပ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၃) ဝေဌဒီပ

အကျဉ်းမျှတ်စဉ်။ ။ရှေးမြို့အမည် ဝေဌဒီပ ယခုမြို့အမည် ဗေနိယာမြို့ တည်ရာဌာနကား ကုသိနာရံ အရှေ့မြောက် ဂေါရ(ဝ)ပူအရှေ့ဘက် မတိဟာရီမြောက်ဘက်အနီး စပ်ပါရန စီရင်စု ဖိဟာနယ်မြောက်ပိုင်း (၀ဇ္ဇီကိုင်းတွင်း၌) တည်ယိုသည်။

အကျယ်ဝေဘန်ပြဆိုချက်

ဝေဌဒီပ။ ။၎င်းသည် ဝေဌဒီပတိုင်း ဝေဌဒီပမြို့ တိုင်းအကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ဆယ် (၁၀) ယူဇနာခန့်ဟုသော ကျယ်ဝန်းသော တိုင်းသေးတိုင်းငယ်ကလေးဖြစ်သည်၊ ၎င်းမြို့သည် ဝေဌဒီပ ပုဏ္ဏားတည်သော ဇမ္ဗူဒီပကျွန်းယို ဒသထူပက စေတီတော် (၁၀) ဆယ်ဆူအနက် ဆဌမခြောက်ဆူမြောက် စေတီတော်၏ တည်ရာဌာနဖြစ်

http://www.dhammadownload.com

သည် ၎င်းသည် ဝန်ဖို့ဟိုင်းနှိ ပါဂင်သည် (၎င်းဝေဒဂိပ အမည်ပြုအရာမှာ ဌဝမ်းဘဲနှိ ဥသံထွင်းဂျိုဝ် သံယုဂ်မပါစေပဲ ဂျေးသားရမည်)။

(သံပေါက်) သံယုဂ်မပါ၊ ဌချည်းသာ၊ ရှေးရာပဿိတ။ (ဝေဒဂိပ)

ဗေဒိယာ။ ။ဗမာအက္ခရာမြေပုံများနှိ ဗေဒိယာဟူသော ပြုံ့ဏ်အမည် ဖေါက်ပြန် ပျက်စီးလျက် ဗင်ဟိအာဟု ပါယိုနေသည်၊ ၎င်းဗေဒိယာ အမည်ပြုအရာမှာ Bețin ဟု စာလုံးပေါင်းသစ် အမှန်ရေးတက်စေရမည်၊ တည်ရာဌာနှိ ပေါ်ပြသောစဂါရုန စီရင်စုသည် လောင်ဂျိတွဒ် (၈၆)နှင့် (၆၇)အကြား လက္ကိုတွဒ်များ (၂၆) နှင့် (၂၇) အကြား လောင်ဂျိတွဒ်များကြောင်းနှင့်သာ၍ နီးကပ်လျက်ယိုသည် ၎င်းအထက်မှာကပ် ထျက် ဗေဒိယာယိုသည် ၎င်းအောက်ဘက်နှိ မတိဟာရီ ၎င်းမတိဟာရီ တောင်ဘက်နှိ ကေသာရိယာ တည်ယိုသည် ၎င်းလေးခုအနက် ဗေဒိယာ တခုသာ ဗမာမြေပုံများနှိ ဗင်ဟိအာဟု ပျက်ထျက် ပါယိုသည် ကျန်သုံးခုများ မပါယိုကြ။

ဝေဒဂိပ ပြီးပြီ။

---

(၄) ကောလိယ=ရာမဂါမ

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ရှေးအမည် ကောလိယ ရာမဂါမ ယခုအမည် အမ္ဘကိုဟိလိ ဒိအိုကာလိ -ဒေဒ်ကိုကာလိ-တည်ရာဌာနကား ကပိလဝတ္ထုမှ အရှေ့တဲ့တဖိုင် (၁၁) မိုင်ကျော်ကွာနှိ ကောလိယ ၎င်းကောလိယမှ အရှေ့တဲ့ခုနစ် (၁၇) မိုင်ကျော်ကွာ နေပါလ နယ်အတွင်းနှိ ရာဂါမစေတီတော် တည်ယိုရာ ဖြစ်သည်၊ (သက္ကတိုင်တွင်းမှတ်)

အကျယ် ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ကောလိယ။ ။၎င်းသည် ကုလောပင်တောကို သုတ်သင် ရှင်းလင်း၍၊ တည်ထောင်ဘန်ဆင်း အပ်သော ပြုံ့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကောလိယဟု အမည်ယိုသည်။ ၎င်းပြင် တတိယသြက္ကာ ကရာဖမင်း၏ မိဘယားကြီး ဟဿာမှ ဘွားမြင်သော အကြီး ဆုံး သဒိးတော် ပိယာမင်းသဒိး၏ ခင်ပွန်း ရာမ, မည်သော ဗာရာဏသိမင်း လက်မွန် မဆွ ပဌမ တည်ထောင်ရှိ, ၎င်းရာမမည်သော ဗာရာဏသိမင်း စံနေဘူးသောကြောင့် ရာမဂါမ ဟုလည်း ခေါ်အပ်သော ဌာနဖြစ်သည်၊ ဓာတ်တော်ဝေရာ (၁၀) ဌာနာထွင် တဌာန အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

ဤနှိုပုဒ်ရင်း ကောလိယ၏ အရာမှာလလိတဝိတ္ထာရနှိ ဝိလက္ခဏောင်ချဉ်ညောင် ကြတ်ပင် ဟူယင်ဆန် မှတ်တမ်းနှိ အသောက သော်ကပင်ဟု လာယိုဖြ၊ ဗုဒ္ဓစရိယာနှိ

http://www.dhammadownload.com

ကောလပုဒ်၏ အနက်ကို ဆိုးပင်ဟု ပြန်ဆိုကြ၏၊ ကောလနဂရ ဟူသော အမည် ဖြင့်လည်း ၎င်းမြို့အမည် ကျမ်းဂန်များ၌ လာယှိသေးသည်၊

ရာမဂါမ။ ။၎င်းကောလိယသည် ရာပတီ (ရပ်ပတီ) ဟု ခေါ်သော အစိရဝတီ မြစ်၏ လက်တက်ဖြစ်သော ယခုကောကနာ (ကိုဟန်) ဟု ခေါ်သော ရောဟိဏီ မြစ်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်း၌ တည်ယှိ၏၊ ကဝိလဝတ္ထုနှင့် လုမ္ဗိနီ တို့ကား ၎င်း မြစ်၏ အနောက်ဘက်ကမ်း၌ တည်ယှိကြသည် ယခုအခါ ဈာပိယ ဟိုင်းသားများက ရာမဂရာမ်းဟူ၍ လည်းကောင်း ပရာချတ္တရား ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြကြောင်း စာရေးတော်ကြီး မှတ်တမ်းမှာ ပါယှိသည်၊ ရောဟိဏီ မြစ်ကိုလည်း (ရှိဟန်) ဟု ခေါ် ကြောင်း ၎င်းမှတ်တမ်း၌ အဆိုယှိသည်၊ ရောဟိဏီ ဟူသော အမည်နှင့် အလွန်နီးစပ် သဖြင့် အမှန်ဖြစ်ရာသည်။

၎င်း ရာမဂါမ၌ ကောလိယ မင်းတို့ စာတော်တော် တစိတ်ဌာပနာ၍ တည်ထား အပ်သော စေတီတော်ယှိသည် ၎င်း စေတီတော်ကို ရာမဂါမ်ဟု တိုင်းရင်းသားများ ခေါ်ဆိုကြသည် ၎င်းအမည်ကို Rāmagrāma ဟူသော သမ်တ ဘာသာမှ ပျက်လွှာ သော အမည်ဟု မှတ်ရမည်။

ဟေမမာလိစေတီ။ ။၎င်းစေတီတော်၌ ဌာပနာအပ်သော စာတ်တော် တစိတ် သည် (၅)၌တစိတ်ဟု ဆိုလိုက်ခြင်းမှာ ဒေါဏပုဒ်၏ လေးပြည် တစိတ်အနက်ကို ရည်၍ ဆိုလိုက်သည်၊ သို့သော် ၎င်း ဒေါဏပုဒ်သည် တပြည်ကိုလည်း ဟောနိုင်သည်၊ ၅)၌ လေးပြည် ဝေစုရရန် ခဲယဉ်းသည် ထင်၏ တပြည်သာ ဖြစ်တန်ရာသည် ဆင်ခြင်ယူကြ လေ) ၎င်းစာတ်တော် တစိတ်သည် မဟိမြစ် ရေဘေးကြောင့် ကြုတ်နှင့်တကွ သမုဒ္ဒါ တွင်းသို့ မျောဆင်းထွက် မဇ္ဈေရိကာ မည်သောနဂါးဘုံသို့ရောက်၍ မဟာကာလနဂါးမင်း ကြီး ကိုးကွယ်ထားရာမှ ဗုဂ္ဂုဏ်ဗိတ်တော်နှင့်အညီ သာသနာတော် သက်ရာဖြစ် အနှစ် သုံးရာ့ရှစ်ဆယ် (၃၀၀) ကျော်အခါ၌ (၁) ပတိဋ္ဌာ၊ (၂) ရောဟဏ၊ (၃) မာယာ ဟူသော သိဟဠ သုံးတိုင်းကို အရိုးမရှိ တိသိဟလိန္နဒီကရာဖြစ်မင်းအဖြစ်ဖြင့် မင်းပြု တော်မူသော အရိမေတ္တေယျ ဗုဂ္ဂုဏ်သခင်၏ လက်ျာထော်ရံ ပဌမ အဂ္ဂသာဝက အလောင်းထော် ဒဋ္ဌဂါမဏိအဘယ မင်းကြီးသည် ဟေမမာလိမည်သော အမြင့် ညာဏ်ထော် သံတောင် တရာ့နှစ်ဆယ် (၁၂၀) ယှိ မဟာစေတီတော်ကြီးကို တည်တော် မူ၍ ၎င်းစေတီထော်၌ ရဟန္တာအသျှင်မြတ်များ အဓိန့်အရ ရဟန်း၀ါ (၁၆)၀ါရ ရဟန္တာ ဝတ္ထုဟရဏ ပါဠိဟာရိယ အရာ၌ပထွန္နာ ဆုထူးပြုခဲ့ဘူးသည့် သောဏုတ္တရမည်သော မထေရ်မြတ်ကို ပင့်ဆောင်ခေ၍ ၎င်းမင်းကြီးအား ပေးအပ်ဆောင်နှင်း သွင်းနှံ ဌာပနာ ခဲ့ထော်မူပြီး။

http://www.dhammadownload.com

ဂင်းဟောမမာလိ စေတီတော်၌ ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘယမင်းကြီး၏ ခွင့်ပြုတော်မူချက် အရ ပြည်သူပြည်သားများ ပဉ်ဆောင်ယူလာကြ၍ နောက်ထပ်သွင်းနှံ ဌာပနာအပ်သော ဓာတ်တော်ဆူဇေပေါင်းကား တထောင် (၁၀၀၀) အတိုင်းအရှည်ယှိသတည်း။

ဂင်းဟောမမာလိမည်သော စေတီထော်ကြီးကို တည်တော်မူစဉ်အခါ ဇမ္ဗူဒိပ ကွန်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ကျောင်းတိုက်စသော ကျောင်းတိုက်ကြီး (၁၄) တဲ့လေးဌာနမှ သိဟိုဠ်ကွန်း ဂင်းမဟာစေတီတော်ကြီးကို ဖူးမျှော်ရန် ကြွရောက်တော် မူလာကြသော ရဟန္တာအသျှင်မြတ်တို့၏ အရေအတွက်ကား တသန်း လေးသိန်း သုံးသောင်း ခြောက် ထောင် (၁၄၃၆၀၀၀) ယှိ၏၊ ထိုအစည်းအဝေး၌ ပုထုဇဉ် သောတာပန် သကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်များ မရောမယှက် ရဟန္တာချည်း သက်သက် ကိုးဆဲ့ ခြောက်ကုဋေ (၉၆၀၀၀၀၀၀) အရေအတွက်ယှိသော ဟူ၏။

ဂင်းမဟာ စေတီတော်ကြီးသည် နောင်ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာဏ် စံလွန်တော်မမူမီ ဂျုံးဦး စွာ သိဟိုဠ်ကွန်း၌ ကိန်းဝပ်တည်ယှိ စံတော်မူကြသော အလုံးစုံသဗ္ဗညု ဗုဒ္ဓားသခင်သာ၏ ရိက ဓာတ်တော် မွေတော်များ၏ ရုဝေးရာ ဌာနဖြစ်လိမ့်မည်။

(သံပေါက်) တသန်းလေးသိန်း၊ သုံးထောင်ကိန်း၊ မယိ နှံးခြောက်ထောင်ဆွယ်။
ဇမ္ဗူဒ်ဝိပ၌၊ သီဟဠ်၊ ဟေမဝေတိဝယ်။
တည်စဉ်ကသ်လ၊ ဖူးမျှော်ကြွ၊ ကျန်းမြဲတိုက်တကယ်။
ထိုစည်းဝေးမှာ၊ ရဟန္တာ၊ ကျန်းမှာအဆိုနှယ်။
ကိုးဆဲ့ခြောက်ကုဋေ၊ တွက်ဘရေ၊ မှတ်လေကြည့်ဆို ဆွယ်။

ဂင်းဝေတိတော်၌ နောက်ထပ် ပြည်သူပြည်သားများ ဌာပနာသဖော ဓာတ်တော်အရေ အတွက်စသည်ကို ပေါ်ပြုချက်။

(သံပေါက်) တိုင်းသူပြည်သား၊ ဆောင်လာပြား၊ မှတ်သားဓာတ်တော် ရေတွက်သော်။
တထောင်တွက်ရေ၊ ဓာတ်တော်တွေ၊ သွင်းပေ ဝေတီတော်။
မင်းမြတ်ဌာပနာ၊ ဓာတ်တော်မှာ၊ မှတ်ဝါတစိတ်နော်။

ဓာတုပရိနိဗ္ဗာဏ် အကြောင်း မှတ်သားရန် သံပေါက်လင်္ကာများ

(သံပေါက်) သိဟိုဠ်ကျန်းယို၊ သာရိရို၊ စုဘိမဟာဝေတီမှာ။
ထိုနောက်နှာဂ၊ ကျန်းဒီပ၊ ဂုဇယတနာဂါ၊ ဝေတီမှာ။
ထိုမှတဆင့်၊ ဗောဓိမဏ်၊ အမှန်ကြွမည်သဘ။
ရွှေတုံးအလား၊ ပေါင်းစုပြား၊ ခြောက်ပါး၊ ဂျောင်ဖြည်ဖြာ။
ထိုနှောက်ဓာတု၊ နိဗ္ဗာဏ်ဖြူ၊ များတုမျက်မှာက်မှာ။
ဓာတုပရိနိဗ္ဗာဏ်၊ အကြောင်းမှန်း၊ ကျမ်းဖန်ချီဆိုသာ။

http://www.dhammadownload.com

နာဂဒီပကျွန်း၏ တည်ရာဌာန စသည်အကြောင်း မှတ်သားရန်။

(သံပေါက်) အိဟိုဠ်ကျွန်းမှ၊ ထောက်လိုက်က၊ ဒေသပြောက်စွန်း၊ အနောက်ယွန်း။
ယာပနေနောက်တောင်၊ ခတ်ယွန်းယောင်၊ တွေအောင်မျော်ကြည့်မှန်း။
ဇမ္ဗုကောလ၊ ပန္တီပ၊ ဌာနကဝ်လျက်တွန်း။
ယခုခါသော်၊ ပါပွေခေါ်ရှင်တော်ကြွရောက်မြန်း။
ဒဝိဠများ၊ ခေါ်စကား၊ နဂါးပမ္မုဖွန်း။
နဂါးနေရာ၊ ကျွန်းဒီပါ၊ ဝေါဟာ ပပြေဆန်း။
ဒဝိဠများ၊ ဆောက်လုပ်ထာ်း၊ ထင်ရားနှတ်ကွန်း၊ ဆိုရပ်ကျွန်း။
ဗုဒ္ဓဆိုင်ရာ၊ စေတီယဉ်၊ ဆိုမှာမျက်ခန်း၊ ယှိမထွန်း။

နာဂဒီပ။ ။ဒဠိုင်း နာဂဒီပကို အင်္ဂလိပ်သများက နာယိယားတီယူ ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဤနာဂဒီပကျွန်း၏ တည်ရာဌာနကို သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ ယောဇနာကျမ်း ဘိသိဟဠုပရာဇာ လက်ာ မြေပုံများနှင့်အညီ ရေးသား ဖော်ပြသိုက်သည် အကျအန နေရာမှန်ကို သိဟိုဠ်ကျွန်းသားများပင် သိနိုင်ခဲသည်၊ ၎င်းကျွန်း၌ သဒ္ဓိဿမန နှတ်သား ထိုးအသွင်ပြုလုပ်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာအား ဆောင်းပိုး ယူဆောင်လာသော ရာဇာယတန လင်းလွန်းပင်နှင့် ဂူဇ္ဇောဒရ မဟောဒရ နဂါးမင်းတို့ လွှတ်ခြန်းသော ရံတနာပလ္လင် ဌာပနာသော ပမိဒဘာဂစေတီတော် နှစ်ဆူ တည်ယှိသည်။

ယာပနကျွန်း။ ။ဤယာပနေ ဟူသော အမည်၌ ဗမာအက္ခရာ ကျောင်းသုံး ဇုဒ္ဒိယမြေပုံမှာ jatifna ဟူသော စာလုံးပေါင်းကိုပွဲ၍ ဇတ်ဖန-ဟု အမည် လွဲယွင်းလျက် ယာပနေ ဟူသော စာလုံးပေါင်း သစ်ကို လက္ခဏာနှင့် တကွ အပြည့်အစုံ ရေး၍ သိဟိုဠ်ကျွန်းသားများ၏ ဘာသာရင်း အမည်မှန်ကို ဖော်ပြသော တိသိဟဠ ပုရာဏလက်ာ ခေါ် သိဟိုဠ်ကျွန်း ရှေးဟောင်း မြေပုံနှင့် ကျောင်းသုံး သိဟိုဠ်အက်တလသ် မြေပုံများနှင့် အညီ ယာပနေ ဟူသော အမည်မှန်ကို ပြန်ဆိုတတ်စေခုမည်၊ ၎င်းသည် သိဟိုဠ်ကျွန်း၏ မြောက်ဘက် အဖွန်း၌ တည်ယှိ၍ ပေါ်တူဂီအစိုးရ များနှင့် ဒတ်ချ် အစိုးရ အင်္ဂလိပ် အစိုးရမင်းတို့ အသစ်ပြုပြင်သော မြို့ဖြစ်သည်၊ ၎င်းမှ နာဂဒီပကျွန်း ရာဇာယတန စေတီတော်သို့ သွားရောက် ဖူးမျော်ရန် လွယ်ကူပေသည် ယခုအခါ ၎င်းမြို့၌ သိဟိုဠ်ကျွန်းသား ဗုဒ္ဓဘာသာ လူမျိုးများ မယှိသလောက် ရှာပါး၍ ဒဝိဠလူမျိုးများ၏ နေရာမြို့သာ ဖြစ်နေသည်။

ကောလိယအဆက်။ ။ဒဠိုင်း ကောလိယကို ကျားရဲတို့၏ သွားလာ လှည့်လည်ရာ **လမ်းခဒိုး**၌ တည်ထောင် သန်ဆင်းအပ်သော မြို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် **ဗျစ္ဃပဇ္ဇ ဟူ၍လည်း** ခေါ်ဆိုသည် ဤမြို့၏ (၁) ရာမဂါမ (၂) ကောလိယ (၃) ဗျစ္ဃ

http://www.dhammadownload.com

ပဇ္ဇ ဟူသော အာမည်သုံးခု အနက် ရာမဂါမ အာမည်သာလျှင် ရာမမည်သော ဗာဟု ဏာသိမင်း၏ နေရာဌာနကို ပေါ်ပြသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိရှခြင်းကြောင့် မူလအာမည် ရင်းဖြစ်သည်။

ယင်း ကောလိယ မြို့သည် လာသ်ပေါများသော အရာ၌ ဇေတဒဂ် ရုတော် မူသော မဟာသာဝက သျှင်မဟာသီဝလိ မထေရ်ဖြတ်၏ ဘွားမြင်တော် မူရာလည်း ဖြစ်သည်၊ (၁) ကဝိလဝတ္ထု ပဌမ (၂) ကောလိယ ဒုတိယ (၃) ဒေဝဒဟ တတိယ (၄) ပဏ္ဍာ စတုတ္ထ (၅) မောရိယ ပဉ္စမ (အားဖြင့် သာကီဝင် မင်းမျိုး တို့၏ မြို့ပေါင်း ငါးမြို့ယှဉ်သည့် အနက် ဤကောလိယ မြို့သည် ဒုတိယ နှစ်ကြိမ်မြောက် တည် ထောင်သော မြို့တော်တည်း။

(သံပေါက်) ကကော ဒေပက်၊ မောရိပုန်၊ ပုတ်ရုန်သက္က ငါးဌာန။
ရှေ့နောက်တည်ထား၊ ငြိတေဝဲများ၊ ပုတ်သား၊ အစဉ်ပ။

ရာမဂါမအဆက်။ ။ရာမဂါမသည် ကဝိလဝတ္ထုပြည်မှ အရှေ့နှစ်ဆဲ့ရှစ် (၂၈) မိုင်ကျော်အကွာ သို့မဟုတ် အမှတ်လိ, ခေါ်သော ကောလိယမှ အနှေ့အားကြီး တောင် ဘက်ယွန်းယောင် တဆဲ့ခုနှစ် (၁၇) မိုင်ကျော် အကွာ၌ ယှဉ်သင့်သည်။

ဂုင်းကို ယခုအခါ Deokali ဒေ (ဒိ) းကိုကာလီ ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဂုင်းကောလိယနှင့် ရာမဂါမ တို့၏ တည်ရာဌာနကို ယခုကာလ ကျောင်းသုံး မြေပုံနှင့် ညှိနှိုင်း ပြဆိုခဲ့လျှင် ကောလိယမြို့သည် ခရိုင်နယ် အရှေ့မြောက်စွန်း ဥသ်ကသ် ဗဇာဂ် (ဥစကာ) မြို့၏ အရှေ့မြောက်အရပ် လတ္တီတွဒ် (၂၇°)နှင့် (၂၈°) အကြား လောင်ဂျီတွဒ် (၈၃°) နှင့် (၈၄°) ဒီကရီ အကြား နေပါလ နယ်တွင်းမှာ ယှဉ်သည်၊ ထို့ ကြောင့် ဂေါရခပူရသည် ကောလိယမြို့ ဖြစ်သည်ဟု ဗြောဆိုရေးသား ကြသော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စကားကို မမှတ်ယူအပ်။

ရာမဂါမသည် နေပါလ ပြည်အတွင်း ပါဋ္ဌန်မြို့၏ အနောက်ဘက် လတ္တီတွဒ် (၂၇°) (၂၈°) အကြား လောင်ဂျီတွဒ် (၈၃°) အနောက်ဘက်အနီး ကပ်လျက်ယှဉ်၏၊ ဤကား ဖါဟီယန်, ဟူယင်ဆန်တို့ မှတ်တမ်း အတိုင်း ကမ္ဘည်းကျောက်စာဝန်များ ဆုံးဖြတ် ချက်နှင့် အညီတည်း။

ထို့ကြောင့် အချို့ အင်္ဂလိပ်မြေပုံနှင့် သိဟိုဠ် မြေပုံများ၌ ရာမဂါမတည်နေပုံကို ဆင်ခြင်အပ်၏၊ ဆင်ခြင်ဘွယ် ယှဉ်၏၊ ဆင်ခြင်ကြလေ။

ဝါတ်တော်ဝေစုရရာ ကောလိယ ရာမဂါမ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၅) ဒေါဏဂါမ ဒေါဏပုဏ္ဏားရွာ နဝမ ကုန်ကူပ

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ရှေးအမည် ဒေါဏဂါမ ဒေါဏပုဏ္ဏားရွာ နဝမ ကုန်ကူ ထူပ ယခုအမည် ဒေဂါဝါရှိရွာ တည်ရာဌာနကား ဝေသာလီ အနောက်ထောင်ဘက် နှစ်ဆဲ့သုံး (၂၃)မိုင်ကွာ မဇ္ဈား ဗရပုရ ဒိစတြိတ် စိရင်ရ နယ်ပယ်အတွင်း၌ တည်ယဖြစ်သည်၊ (ဝင်္ဆိတိုင်းတွင်း)။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

ဒေါဏဂါမ။ ။အများအားဖြင့် ဇမ္ဗူဒိပ်ကွန်းအတွင်း မင်းတကာတို့အား အတတ်ပညာ သင်ပေးသူ ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးဖြစ်၍ ဓာတ်တော်များကိုခွဲဝေပေးရသူ ဒေါဏပုဏ္ဏား၏ ရွာဖြစ်သည်။

ဂင်းရွာ၌ ဂင်းပုဏ္ဏားကြီး ဝတ်တော်ချင့်သော ဇရုဒိုးကို ဌာပနာ၍ တည်ထားအပ်သော ကိုးဆူမြောက် နဝမ ကုန်ကူစေတီတော် တည်ယဖြစ်သည်။

ဒေါဏဂါမ ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

---

(၆) မောရိယ ပိပ္ပလိဝန ဒသမ အင်္ဂါရထူပ

အကျဉ်းမှတ်စဉ်။ ။ရှေးအမည် မောရိယ ပိပ္ပလိဝန ဒသမအင်္ဂါရထူပ ယခုအမည် ရူဖြိုပုရ-ပိပရိယာ-လက္ခဏပုရ-ဆဟန်ကိုးဋ် တည်ရာဌာနကား ဗိဟာရ နယ်မြောက်ပိုင်း ဂေါရခပူ, မတိဟာရိတို့အနိုး စမ္ပါရန ဒိစတြိတ်၌ တည်ယဖြစ်၏၊ ရာမပုရအနိုး နရကဋိယာဂံဇ ဘူတာဒီးရထားလမ်း အဆုံးလမ်းခဲ့ (ဝင်္ဆိတိုင်းတွင်း)။

အကျယ်ဝေဘန် ပြဆိုချက်

မောရိယ။ ။မဟာဗောဓိဝံသ မဟာဝင်ငိုကာ သာရတ္ထ ဒီပနိငိုကာတို့၌ အဆိုယို့သည်နှင့် အညီ ဝိဒူရဒုဘ ဘေးကြောင့် ကဝိလဝတ္ထုပြည်မှ ထွက်ပြေးကြသော သာကီဝင် မင်းများ ဟိမဝန္တာ အရပ်သို့ သွားရောက်၍ တည်ထောင်ရာ မြို့ဖြစ်သည်။

ဂင်းမောရိယ မြို့ကို ယခုအခါ ကုဋိယ တိုင်းသားများက ရူဖြိုပုရ ဟု ခေါ်ကြသည်၊ ဂင်းရူဖြိုပုရသည်လည်း ယခုအခါ ဂေါက်ရိုဗစာရ် ဘူတာမှ တောင်ဘက် ဆယ် (၁၀) မိုင်ခန့် အရပ်မှာ တည်ယဖြစ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

[illegible] [illegible] [illegible] [

http://www.dhammadownload.com

ဤအကြောင်းများကို ထောက်သားဆောင်ခြင်း ဥဿဒတရားတော်ကို မောရိယဘုရင်နှင့် အကံရဖူးပေလိမ့်တော့ ဒေသနာတော်ကို ဒေသနာလိုင်းအသွင်းဖြင့် ဘည့်ယူ ဘည့်ပုံ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးသားပြောကြားသော စကားများကို အမှန်မဟုတ် မယုံသင့်ကြောင်းလည်း ရေးသားပြောကြားသော စကားများကို အမှန်နဲ့

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ကိုးကွယ်ပူဇော်၊ မရဏသော်၊ ရှင်တော်ဗုဒ္ဓ၊ ဓိဇွာန်အာဒိ။
ကိုးကွယ်သူတို့၊ ဟိုရာသို့၊ ကြွအိုဝေတ်တော်မျှ။
ယင်းသို့ကျွန်းဂန့်၊ ဆိုဝိန့်ဟန်၊ စိတ်သန်နှလုံးထား။
ဖြဟ္မရဋ္ဌ၊ ဝေဟိယော၊ ပုဏ္ဏော်ဝါတဝေါ။ (ဝါး)
ထိုကြောင်းကြောင့်သာ၊ တို့ဗမာ၊ ကြည်ဖွာညွှတ်တွား၊ သဒ္ဓါပွား။

(ထို့ကြောင့် ကိုးကွယ်သူ များရာ ကျိုဗမာပြည် စေတီများနှင့် ဘုတ်တော်များစွာ ကိန်းအောင် တည်နေလျက် ယို့ကြဲသည် ဟူလို)။

ဘုတ်တော်ဝေဂုဏ်ရာ မောရိယ ဝိပ္ပလိဝန ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။
ဤတွင် ဘုတ်တော်ဝေရာ ၁၀-ဌာန ပြဆိုခဏ်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၁၂) မဟာပရိနိဗ္ဗာဏသုတ် အဂိုဏ္ဍရ စတုက္ကနိပါတ် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိအယူယှဉ်ကြ၍ သဒ္ဓါတရား ပြည့်စုံသူများ ပူးပေါင်းရန် မချွတ် သွားရောက် သင့်ရာ သံဃနိယ လေးဌာနနှင့် အဝိဇဟိတ လေးဌာနတို့ကို ဖော်ပြခြင်း

သံဃနိယ လေးဌာန

(၁) လူမျိုးဥယျာဉ် ပန္ထိမဘဝိက ဗုဒ္ဓဘာသာလောင်း ဘွားမြင်တော်မူရာဌာန။

(၂) မဟာဗောဓိ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရာဌာန။

(၃) ဓမ္မသိပတန ဒိဂဒါဂုန်တော ဓမ္မစက္ကာတရားဦး ဟောတော်မူရာဌာန။

(၄) ကုသိနာရုံ ပရိနိဗ္ဗာဏ် စံတော်မူရာဌာန။

ဤလေးဌာနကို ပူဇနိယ ဌာနကြီးလေးပါးဟူ၍လည်းကောင်း၊ စေတိယဌာနကြီး လေးပါး ဟူ၍လည်းကောင်း ယေဘုယျအားဖြင့် (ပေ) သုဂတိသို့ လောကဥပ ပတ္တိဆန္ဆီ ဟူသော မမပါဠိ ဒေသနာတော်ပြက်နှင့်အညီ ဤစေတိယကြီး လေးဌာနကို ကြည်ညိုမြတ်နိုး ရှိခိုးကော်ရော် သွားရောက်ပူဇော် ဖူးမျှော်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သေသည်မှနောက် အပါယ်သို့မလားရောက်ပဲနတ်ပြည်ထုတ်ချောက် ကပ်ရောက်ကြရကုန် လတ္တံ့ဟူ၍လည်းကောင်း ပရိနိဗ္ဗာဏ် ဝံလွန်တော်မူခါနီး မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော် တိုင် ဗျာဒိတ်စကား ဟောကြားဝိုင်ရိုက်မှာတော်မူ၍ သက်တော်ဆင်ရှား ငါဖုရားနှင့်အတူ အရေးတယူ အလေးမူလျက် ကြည်ဖြူကော်ရော် ပူဇော်ဖူးမျှော်ရစ်ကြလေ ဟု တိုက်တွန်း တော်မူခဲ့ပေသတည်း။

မှတ်သားလွယ်ရန် ဤသံဃနိယ ဌာနခွဲ ဘေးဆင်

ဆွားတော်မူဒေသနှင့်၊ ခက်သစ္စာသိရာ၊ ဓမ္မစက်ပဝတ္တာ၊ ဝဠုံခန္ဓာချေချ၊ လေးဌာန ဥတ္တမေ၊ စတုက္ကနိပါဠိဖော်ပြ၊ သဒ္ဓါလုံးသန်၊ မြတ်မတိဘာဂ၊ မှတ်အညှဉ်သံဃရစေတို့၊ မှန်ပေလှဌာနေ၊ သွားရောက်ခါဖူးခွင့်ရသူတို့၊ လူးမြိုင့်လှပုဇ္ဈကမွေ၊ မနုဿအနန္တတွင်၊ ဉာဏ်ကဝေသမ္ဘာရင့်သူတို့၊ ကြာမမြင့်ဒုက္ခဝဋ်၊ ရာ၊ ရာချလွတ်မှာ၊ အနုတ္တရလွင့်ရတနာကို ဆွတ်သဒ္ဓါကြည်နူးလှိုလေး။

သံဃနိယ လေးဌာန ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၂) ဗုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌကထာ စသည်၌လာသော အဆူဆူသော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒ်သစ္စာ ကိုယ်တော်မြတ်တို့ မစွန့်အပ်သည့် အဝိဇဟိတ လေးဌာန သရုပ်ကို ဖေါ်ပြချက်

(၁) မဟာဗောဓိ

(၂) ဣသိပတန မိဂဒါယုန်တော

(၃) သာဝတ္ထိပြည်- ဇေတဝန်ကျောင်း အမြဲသီတင်းသုံးတော်မူရာ ဂန္ဓကုဋိဝိဟိုက် တွင်း ညောင်ပေါင်းတော် ခြေကျရာဌာန။

(၄) သင်္ကဿ-တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ မြတ်စွာဗုဒ္ဓ သင်္ကဆင်းတော်မူ၍ ပဌမ ခြေချတော်မူရာဌာန။

၎င်းအဝိဇဟိတ လေးဌာနအဖွဲ့ တေးထပ်

မာရ်ငါးအင် အောင်ဌာန၊ ညောင်သာစွဲ ရုက္ခာ၊ ဝမ္မစက် ဥတ္တမာ၊ နွားတ်ပြောက်ရာ ဒေသ၊ ဇေတဝန်ကျောင်းမဟေမှာ၊ စောင်းမသွေ ညောင်စောင်းခြေကျ၊ ယင်းမှ နောက်သက်သာ၊ စဉ်မှတ်ရာဘဝ၊ ရှင်သဂ္ဂဘဝဂါ ပရမက္ကို၊ ဝမ္မတာပ မသွေ၊ မစွန့်ရာ လေးဌာနရယ်လို၊ ရှေးခါက ကျမ်းဌဲ့ ထုတ်ပေး၊ မှန်းအမြိုက် ဥတ္တမေကို၊ မနုဿသင်္ဃါဇလဝတ်ကို၊ တခါမျှ သွားသင့်သနော်၊ အားလွှင့်ကုံးပြော်၊ ဗုဒ္ဓရွှင့် သဇိဝေါ်ကို၊ မျှညည်ထျော် ဖူးသည်သို့လေး။

၎င်းဌာန နှစ်ရပ်ကို မှတ်လွယ်ရန် သင်္ဂဟဂါထာ

လုပ္ပိန္ဒြဏ္ဍောမဟာဗောဓိ၊ မိဂဒါယံ ကုသာဝတိ။
သာဝတ္ထိစေဝသင်္ကဿံ၊ ဆဋ္ဌေတံ မောက္ခဒါယကံ။

လုပ္ပိန္ဒြိ။ ။ပန္လိုမဘဝိက ဗုဒ္ဓုပ္ပန္နလောင်း ဘွားတော်မူရာ သံဝေဇနီယ ဌာန အပါအဝင် ဖြစ်သော လုပ္ပိန္ဒိ ဥယျဉ်လည်းကောင်း။ အဏော၊ ထိုမှတပါး။ မဟာဗောဓိ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူသဖြင့် ဗုဒ္ဓ အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရာ သံဝေဇနီယ ဌာနနှင့် အဝိဇဟိတ ဌာနနှစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်သော မဟာဗောဓိပင် လည်းကောင်း။ မိဂဒါယံ၊ ဝမ္မစက္ကာ တရားဦးဟောတော်မူရာ သံဝေဇနီယ ဌာနနှင့် အဝိဇဟိတ ဌာန နှစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်သော ဣသိပတန မိဂဒါယုန်တော လည်းကောင်း။ ကုသာဝတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာဏ် စံလွန်တော်မူရာ သံဝေဇနီယ

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်ရည်ထူးထူးခြားခြား ပြုတိုးပွားများပြီးမြောက်သည် လည်းကောင်း။ သာဝတ္ထိပြည်စေတ၊ မြတ်စွာဘုရား နှစ်ဆယ့်ငါးဝါ (၂၅) ကပ်ကာလပတ်လုံး အမြဲ သိတင်းသုံးတော်မူရာ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်နှင့် ဆက်စပ်ဆိုသော် အဓိဇဟိတာ ဂုဏ်အပါအဝင် ဖြစ်သော ဂဗ္ဘဥုဂ္ဂိုက်လည်း ကောင်း၊ သက်ဆင်း၊ တာဝတိံသာ နက်ပြည်မှ မြတ်စွာဘုရား သက်ဆင်းတော်မူရာ အဓိဇဟိတ– ဂုဏ်အပါအဝင် ဖြစ်သော သင်္ကဿနိုင်ပြည် လည်းကောင်း။ ဤတို့၊ ဤပြို့။ ဇေတဝန်တွင်း၊ ဤခြောက်ဂုဏ် အပေါင်းသည်။ မောဂ္ဂဒါယကံ၊ ရွှေကံလည်းထောက် သဒ္ဓါပေါက်ဖို့ သွားရောက် ပူးပေါင်း ကြွက်ဖူဇော်လျက် ကောင်ရာမြတ်ဖို့ ဘိုးကန် တော့ ကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို့အား သိသာရာဝဋ် ဟုတ်လွတ်ပို့ခုနှစ် အောင်ပြို့မှန်သည်၌၊ နိဗ္ဗာန်ကို ပေးတတ်သော အရပ်မှန်ပေ၏။ (ဆုတ်ဝတ်အရ ကျက်ကြလေ)။

အဓိဇဟိတ လေးဂုဏ် ပြီးပြီ။

ဤတွင် သံဝေဇနီယ လေးဂုဏ် အဓိဇဟိတ လေးဂုဏ် ပြဿနာဆက်း ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

(၁၃) အထွေထွေ ပြဆိုခက်ခဲ

တထောင်နှစ်ရာ့ သုံးဆဲ့ခုနစ်ခု (၁၂၃၇) ခုနှစ် ပဉ္စမသင်္ကါယနာတင်
အဝင်္ဂဋ် မင်းတရားကြီး အမိန့်တော်မြတ်အရ စာရေးတော်ကြီး
မင်းလှကျော်ထင်စည်သူ ဇလွန်ဝယ ပြည်သွား ခရီးစဉ်
မှတ်တမ်းမှ ထုတ်နှုတ်ချက်

မဟာဗောဓိပင်တော်နှင့် ရာဇာဂြိုဟ်ပြည် ပါဠလိပုတ်ပြည် မှစ၍ ပြည်ကြီးတဆဲ့ ခြောက် (၁၆) ပြည် ခရီးတိုင်ကွာ စာရင်းပါပုံရား။

(အာဒီးလုံး မဟာဗောဓိမှ အင်္ဂလိသ်တိုင် အဝေးအကွာ ခရီး ပမာဏကိုယူ)

ဗုဒ္ဓဂယာ မဟာဗောဓိပင်တော်က အရှေ့မြောက်

၁။ ရာဇာဂြိုဟ် မြို့ရောက်ခရီး အင်္ဂလိသ်ဘုံ..... လေးဆယ် (၄၀)
၂။ ၎င်းက-မြောက်တည့်တည့် ပါဠလိပုတ်ပြည်ရောက်ခရီး ခြောက်ဆဲ့လေး (၆၄)
၃။ ၎င်းက-မြောက်တည့်တည့် ဝေသာလီပြည်ရောက်ခရီး ခုနစ်ဆဲ့နှစ် (၇၂)
၄။ ၎င်းက-အနောက်မြောက် ဟာရာဏသီ ပြို့ရောက်ခရီး တရာ့လေးဆဲ့နှစ် (၁၄၂)
၅။ ၎င်းက-အရှေ့ယွန်း ဗိသပ်လာပြည်ရောက်ခရီး တရာ့တဆဲ့ခြောက် (၁၁၆)
၆။ ၎င်းက-အနောက်မြောက်ယွန်း ပါဝါ ပြည်ရောက်ခရီး
တရာ့ခြောက်ဆဲ့လေး .... (၁၆၄)
၇။ ၎င်းက-အနောက်မြောက်ယွန်း ကုသိနာရုံ ပြည်ရောက်ခရီး
တရာ့ငါးဆဲ့ခြောက် .... (၁၅၆)
၈။ ၎င်းက-အနောက်မြောက် ကပိလဝတ် ပြည်ရောက်ခရီး နှစ်ရာ (၂၀၀)
၉။ ၎င်းက-အနောက်မြောက် သာဝတ္ထိ ပြည်ရောက်ခရီး
နှစ်ရာ့ခုနစ်ဆဲ့ခြောက် .... (၂၇၆)
၁၀။ ၎င်းက-အနောက်မြောက် ပယာဂ ဆိပ်ရောက်ခရီး နှစ်ရာ့လေး (၂၀၄)
၁၁။ ၎င်းက-အနောက်မြောက် ကောသမ္ဗီ ပြည်ရောက်ခရီးစဉ် နှစ်ရာ့နှစ်ဆဲ့ရှစ် (၂၂၀)
၁၂။ ၎င်းက-အနောက်မြောက် အယောဓျာပြို့ရောက်ခရီး နှစ်ရာ့သုံးဆဲ့ခြောက် (၂၃၆)
၁၃။ ၎င်းက-အနောက် မြောက်ယွန်း သင်္ကဿနိုင် ပြည်ရောက် ခရီး
သုံးရာ့ခြောက် .... (၃၀၆)
၁၄။ ၎င်းက-အနောက် မြောက်ယွန်း ဇာန္ဓပထနိုင် ပြည်ရောက် ခရီး
လေးရာ့ခြောက်ဆဲ့ခြောက် .... (၄၆၆)

http://www.dhammadownload.com

၁၅။ ဂုဏ်းက--အနောက်မြောက် တက္ခသိုလ်ဖေါ်ပြည်ရောက် ခရီး
တထောင့်နှစ်ရာ့ဂဟ် ....(၁၂၀၁)
၁၆။ ဂုဏ်းက--အရှေ့မြောက် စာလိယတောင်ရောက်ခရီး သုံးဆဲ့လေး (၃၄)
၁၇။ ဂုဏ်းက-တောင်တုံ့တည့် မဂဓိလတောင်ရောက်ခရီး နှစ်ဆယ် (၂၀)
(ဤနံပါတ် ၁၆-၁၇-၌ ဖေါ်ပြသော အရပ်ဂုဏ်နှာ ခရီးအကွာ အမှတ်အသားများကို ဆင်ခြင်ဘွယ်ဟိ၏ ဆင်ခြင်လေ)။
၁၈။ ဂုဏ်းက--အရှေ့မြောက် စဝါ ပြည်ရောက်ခရီး ရှစ်ဆဲ့တစ် (၁၁)
၁၉။ ဂုဏ်းက--အနောက်တည့်တည့် ဥဇ္ဇေနိုပြည်ရောက်ခရီး နှစ်ရာ့သုံးဆယ် (၂၃၀)
၂၀။ ဂုဏ်း--မဟာဗောဓိပင်တော်က အနောက်မြောက်ယွန်းပါရိလည်းတော
ရောက်ခရီး အင်္ဂလိသင်္ကိုင် ငါးရာ့နှစ်ဆယ် (၅၂၀)
(ဂုဏ်းနံပါတ် ၂၀-၌လည်း ခရီးအကွာ ဆင်ခြင်လေ)။
ဌာနပေါင်း (၂၀)

တပြည်နှင့် တပြည်တိုင်းကွာ စာရင်းပါဒုကား

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နှင့် ပါဠလိပုတ်ပြည်

၁။ ခရီးအကွာ အင်္ဂလိသင်္ကိုင် ငါးဆယ် .... (၅၀)
၂။ ပါဠလိပုတ် ပြည်နှင့် ဝေသာလီပြည် ခရီးအကွာ နှစ်ဆဲ့ရှစ် (၂၈)
၃။ ဝေသာလီပြည်နှင့် သိဒ်လာ ပြည်ခရီး အကွာ သုံးဆဲ့ခြောက် (၃၆)
၄။ ပါဠလိပုတ် ပြည်နှင့် ဗာရာဏသီ ပြည်ခရီးအကွာ တရာ့လေးဆယ် (၁၄၀)
၅။ ဂုဏ်းပါဠလိပုတ်ပြည် နှင့်ကုသိနာရုံပြည် ခရီး အကွာ တရာ့တဆဲ့နှစ် (၁၁၂)
၆။ ကုသိနာရုံပြည်နှင့် ပါဝါပြည် ခရီးအကွာ တဆဲ့နှစ် (၁၂)
၇။ ဂုဏ်းကုသိနာရုံပြည်နှင့် ကပိလဝတ် ပြည်ခရီးအကွာ ခုနှစ်ဆဲ့လေး (၇၄)
၈။ ကပိလဝတ်ပြည်နှင့် အယောဓျာမြို့ ခရီးအကွာ သုံးဆဲ့လေး (၃၄)
၉။ အယောဓျာမြို့နှင့် သာဝတ္ထိပြည် ခရီးအကွာ ငါးဆယ် (၅၀)
၁၀။ ဗာရာဏသီပြည်နှင့် ပဃာဂဆိပ် ခရီးအကွာ ခြောက်ဆယ် (၆၀)
၁၁။ ပဃာဂဆိပ်နှင့် ကောသမ္ဗီ ပြည်ခရီးအကွာ သုံးဆဲ့နှစ် (၃၂)
၁၂။ ပါဠလိပုတ်ပြည်နှင့် တက္ခသိုလ် ပြည်ခရီးအကွာ
တထောင့်တရာ့သုံးဆဲ့ခုနှစ် ....(၁၁၃၇)
၁၃။ သက်ဿနဂိုရ် ပြည်နှင့် ပါရိလည်း တောရောက် ခရီးအကွာ အင်္ဂလိသ
ကိုင်ကိုးဆဲ့ခြောက် .... (၄၆)

ဌာနပေါင်း ထဆဲ့သုံး (၁၃)

http://www.dhammadownload.com

သဠါတရားဟိသူ လူတို့ အနေအထိုင်များ၍ ခမ်းနား ကြီးကျယ် ဆက်သွယ် သွားလာရန် လွယ်ကူသော မဟာပရိနိဗ္ဗာဏသုတ်လာ မြို့ကြီး ခြောက်မြို့

၁။ စမ္ပာနဂရ်မြို့ ၄။ သာကေတမြို့
၂။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ၅။ ကောသမ္ဗီမြို့
၃။ သာဝတ္ထိမြို့ ၆။ ဗာရာဏသိမြို့

(သံပေါက်) စမ္ပာရာဇ၊ သာနှစ်ဝ၊ ဌာနကောနှင့်မာ။
မဟာနဂရ၊ ခြောက်ဌာန၊ မှတ်ကြကျန်းအလာ။

မြို့ကြီး ခြောက်မြို့ သရုပ် ပြီးပြီ။

ဝိနည်း အဋ္ဌကထာများ၌ လာသော သိက္ခာပုဒ် ပညာတ်တော်မူရာ ခုနစ်ဌာန သရုပ်ကို ဖေါ်ပြချက်

၁။ ဝေသာလီ ၄။ အာဠဝီ
၂။ ရာဇဂြိုဟ် ၅။ ကောသမ္ဗီ
၃။ သာဝတ္ထိ ၆။ သက္က
၇။ ဘဂ္ဂ။

မှတ်လွယ်ရန် ဆောင်ပုဒ်-

ဝေ-ရာ၊ သာ-အာ၊ ကော-သက္ကာ၊ ထည့်ပါ ဘဂ္ဂသတ္တမ။
သိက္ခာပညာတ်၊ ခုနစ်ရပ်၊ တပ်အပ်၊ သိကိုပြ။

သိက္ခာပုဒ် ပညာတ်တော်မူရာ ခုနစ်ဌာန သရုပ် ပြီးပြီ။

ဗုဒ္ဓရှင် ပါဒစက်သုံးဆူချတော်မူရာ နှစ်ဌာန

၁။ သိဂ်ဠဝ်ဋ္ဌကွန်း သမန္တကူဋ တောင် တဆူ။
၂။ အပရန္တတိုင်း သစ္စဗန္ဓတောင် အထက်အောက် နှစ်ဆူ ပေါင်းသုံးဆူ ဖြစ်သည်။

မဟာပရိနိဗ္ဗာဏ သုတ်၌ ဟောတော်မူသော စွယ်တော် ရောက်ရာ နှစ်ဌာနကို ဖေါ်ပြချက်

၁။ ဂန္ဓာရတိုင်း အဿက် လက်ဝဲဓာတ် စွယ်တော်မြက် ရောက်ရာဌာန၊
၂။ ကလိင်္ဂတိုင်း အောက် လက်ဝဲဓာတ် စွယ်တော်မြတ် ရောက်ရာဌာန။

http://www.dhammadownload.com

(သံပေါက်) ဟိုင်းဂဠာရ၊ ကလိင်္ဂ၊ မှတ်ကြောက်ဂု၊ စွယ်တော်သာ။
ဟိုင်းဂဠာရတ်၊ ထက်ဝဲဝတ်၊ အောက်ဝတ်ဝမှာ၊ ကလိင်္ဂါ။

ဗမာပြည်ယို့ အချို့ဖြစ်တော်များနှင့် ဇာဋ်ဝယပြည်ယို့ လူမျိုနိစသည်တို့၏ တည်နေပုံများကို နှိုင်းယှဉ်ဖေါ်ပြချက်

(သံပေါက်) လူပြိုနှင့်၊ သာဝတ်ချင်း၊ တည် (ဝဲ) လင်္ကာဟာအို။ (လူပြိုနိ သာဝတ္ထိတို့နှင့် ဟုတာအို အရှေ့, အနောက် တည်သည်)
ဆဒ္ဒိ-အင်္ဂဒိ၊ လယ်လက္ခိ၊ ယိုညီဟုတာအို။

(၂၆) (၂၀) လတ္တိတွင်အလယ်မှာ ဟုတာအိုယိုသည်ဟူလို။
ပြစ်ကျင်းနား၌၊ ကုသိနာ၊ တည်ရာရှေ့နောက်ဆို။ (ပြစ်ကျင်းနားနှင့် ကုသိနာရုံ)
ဇူသိပတန၊ မိဿညင်းမှ၊ တည်ထ အနောက်ကို။ (ဒိဂဒါဝုန်နှင့် မိဿညင်း)
မန်းပေါ်အနောက်၊ တည်တည်ရောက်၊ မှန်းထောက်ချင့်ဆို ဗောဓိကို။ (မန်းပေါ်နှင့် ဗောဓိပင်)
ရွှေဂိုအနောက်၊ တည်တည်ရောက်၊ ချင့်ထောက်စေလို ဟူဂလိကို။ (ရွှေဂိုနှင့် ဟူဂလိမြစ်)
ပုံရွာအနောက်၊ တည်တည်ရောက်၊ မှတ်ထောက်နဂိုရ် မင်္ဂလာဂိုကို။ (ပုံရွာနှင့် မင်္ဂလာ)
ဟူဂလိမြစ်ဝ၊ မဏ္ဍလ၊ တည်ထပုံကို၊ နောက်ရှေ့ဆို။ (မဏ္ဍလ မဏ္ဍလေးဖြိုနှင့် ဟူဂလိမြစ်)
ဂင်္ဂါမြစ်ဝ၊ အရှေ့ကျ၊ မှတ်ကြစေလို ပုက်ကို။ (ဂင်္ဂါမြစ်ဝနှင့် ပုက်)

ဗမာပြည်ယို့ ဖြစ်ရာများနှင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဌာနများကို နှိုင်းယှဉ်ဖေါ်ပြချက် ပြီးပြီ။

နောင်လာနောက်ဘွား အမျိုးသားတို့ အကျိုးကြေးဂူး အထူးပွားလူး ပြောက်ပြားကြစေရန် ရည်သန်အားထုတ် ဖြုလုပ်ခဲ့ကြပေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ ဂုဏ်ကြေးဂူးကို အထူးအမြဲ သတိရကြကာ ကြေးဂူးတင်ထိုက်ကြောင်း ဖေါ်ပြချက်

ဤသို့ ပြဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသည့်အတိုင်း သာသနာတော်နှင့်စပ်ဂု ကိုင်းပြည် ဖြစ်ရွာ တည်ဂဠာနစသည်များကို အမှန်သိကြမှသဖြင့် ဤမှ အထက်နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့်နှစ်ရာ့ လေးဆယ် (၂၂၄၀) ကျော်သာသနာသကဂုဇ် အနှစ် နှစ်ရာသုံးဆယ် (၂၃၀) ကျော် ကာလလောက်က သံဝေဇနိယဌာနစသည်ကို ငါးထောင်ကိုက်ကိုက် ရောက်သိုက် သားသနာ ကာလကြာအောင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူယို့သူ ပုဂ္ဂိုလ်ကို တည်ရာဒေသ ကျန်မှန်ကန်စွာ ထိယို့နိုင်ကြစေရန် အမှတ်အသား ကမ္ဘည်းကျောက်စာတိုင်များ အခိုင်အခန့်

http://www.dhammadownload.com

ပိုက်ထူ၍ ထားတော်မူခဲ့ပေသော် အိမ်ရှေ့ဘွားသောက မင်းတရားကြီးကို ရှေးဦးပဏာမ အစ ပကတ္တား အဆူးကြေးဂုဏ်တိုက်ပါပေသည်။

ဂင်းနောက် ဤမှအဆက် နွှစ်ပေါင်း တထောင်ငါးရာ့သုံးဆယ် (၁၅၃၀) ကျော် ကရစ်တော် သကရာဇ် သုံးရာ့ကိုးဆယ့်ကိုး (၃၉၉) နွှစ်လောက်က ကိုယ်နွှင့်အသက် မဲ့ကွက်ပဲ ရက်စက်ခွာပွန့်၍ (လူသွာမန်ကို သွားလာ ရောက်ပေါက်ရမည်ကို မဆို ထားဘိဦးတော့ စိတ်မျှဖြင့်ပင် သွားလာခွင့်ကြိစည်ရန် မြဲကြောက်ဘွယ်လို အဓိက ကန္တာရကြီးများ ဖြစ်ကြသော အမနုဿ ဝါဋ္ဌ ဧစာရဏိုဏ္ဏမက ဒဿိကွက္ကာရ ခမိုးခဲ အမနုဿပထ ဥမ္မဂ္ဂ လွန်စွာငွေးမြင့် အဆင့်ဆင့်သော တောင်တန်း အခန်းခန်းသော တောရွာဝ် ရှိမြောင် တောင်ကြားတို့မှ ဖြတ်သန်းစီးဆင်း ခပင်းများလစ် မြစ်အပေါင်းကို ကူးသန်းဖြတ်ကျော်၍)တရွတ်ပြည်ကြီးမှ ရာပေါင်းများစွာ ယူဇနာဝေးကွာသော ဇာတ္ထိယ ပြည်ကြီးသို့ လပေါင်းများစွာ အလွန်အငြိုအငြင် အပင်ပန်းခံသဖြင့် ကုန်းကြောင်းခြေလျင် ခရီးလာရောက်ကြ၍ နွှစ်ပေါင်းများစွာ ထိုထိုစေတိယဒေသ ပူဇနိယ ဝန္ဒနိယဌာနများကို သွားရောက်လှည့်လည် ပူဇော်မြတ်နိုး ရှိခိုးကန်တော့ကြပြီး မိဒိုတို့သွားရောက် ပူးမျှော် ပူဇော်ခဲ့ကြသော ဌာနများကို အမည်နာမ ဒေသကွာဝေး အရေးတယူ အလေးမူ၍ ချွတ်ချော်တိမ်းယိမ်းခြင်း မယို့စေပဲ သေချာပန ကျနမှန်ကန်စွာ ခရိုးစဉ်မှတ်တမ်းစာများကို ရေးသားစီရင်•မှတ်တမ်းတင်၍ ထားခဲ့ကြပေသော အဟော်အစ္ဆရိယ ပုဂ္ဂလ ဝိသေသ သူရ ဗိရ ထာဝဝန္ဒ ရတနတ္တယမာမက ဟိတ္ထ အစလသင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံကြသည့် ဖါဟိယန်စသော တရုတ်လူမျိုး ပဒ္ဓတ္တာသော ရဟန်းတော်များကို လည်းကောင်း။

ထို့အတူ ဤမှအဆက် နွှစ်ပေါင်းတထောင်သုံးရာ (၁၃၀၀) ကရစ်တော် သကရာဇ် ခြောက်ရာ့သုံးဆယ် (၆၃၀) ခုနွှစ်လောက်က ဂျာဗ္ဗဒီယသို့ လာရောက်ကြသော ဟူယင်ဆန် သုယေန စွမ်စသော တရုတ်လူမျိုး ပဒ္ဓတ္တာသော ရဟန်းတော်များကို လည်းကောင်း ပုတိယကြွေးပုံး အဆူး တင်ထိုက်ပါပေဟုန်သည်။

ဂင်းနောက် ဂျာဗ္ဗဒီယပြည် ကပ္ပညီးကျောက်စာတော်ဆိုင်ရာ အဖိုးရမင်းများနှင့် ကျောင်းသုံးဂျာဗ္ဗဒီယဖြေပုံ ဒီမိပြုလုပ်ကြသူ အဖိုးရမင်းများကိုလည်း ယခုအခါ ငါတို့နှင့် ကာလအားဖြင့် လွန်စွာနီးကပ် ဆက်စပ်လျက် နေခြင်းကြောင့် ထိုထက်အလွန်အကြူး အဆူး တတိယ ကြွေးပုံးဘင်ထိုက် ပါပေသည်။

(ထိုကဲ့သို့ ကပ္ပညီးကျောက်စာတက် ဆိုင်ရာ အင်္ဂလိသ် အဖိုးရမင်း များကို ထိုထက် အထူးကြွေးကူး တင်ထိုက်ပုံ အနည်းငယ် ချဆို ဦးအံ့)

အသောက မင်းတရားကြီး၏ အမှတ်အသား ကပ္ပညီး ကျောက်စာသုံ့ များနှင့် ဖါဟီယန် စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခရီးမှတ်တမ်းစာများ ထင်ရှား ပေါ်ကြလင့်ကစား ဤမှ

http://www.dhammadownload.com

ထောက်စာ လွန်စွာကာလ ကြာမြင့်ရှည်လျားလှပြီ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌာဗြိုပတ် လွှမ်းခြုံအုပ်လွှက်၊ တိမ်မြုတ်ကွယ်ပ၊ ဗုဒ္ဓသာသန သြဝဒကွန ခေတ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓသာသန ရန်သူ အယူမှားယွင်း ဒိဋ္ဌိဂုဏ်ကျိုက နှိမ်နင်း ချိုးဖျက် ကွယ်ပျောက် တိမ်မြုတ်အောင် ပြုလုပ်ကြခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သံဝေဇနီယဌာနစသော ပူဇော်ရဟ ပူဇနီယစေတီယဝတ္ထုကြီးများကိုဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စဉ် အပေါင်းကို နှစ်ထောင်း အင်ချိုက် တိုက်ရိုက်ပူးမျှော် ပူဇော်ကန်တော့ခွင့် မရနိုင်ကြ အောင် မြေတွင်း ကွယ်မြုတ် ခြုံပုတ်သွန်းဖိုး အများအားဖြင့် ကျိုးပဲ့ယိုယွင်း ပျက်စီးခြင်း သို့ရောက်နေခဲ့ရာ ဣဋ္ဌိယပြည် ကဗ္ပညေ့ကျောက်စာဘက် ဆိုင်ရာ အင်္ဂလိသ် အဓိုးရမင်း များက 'စရိတ်ကြေးငွေ များစွာအကုန်အကျ ခံ၍ ပင်းဖါဟိယန် စသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ မှတ်တမ်း စာကို ကြည့်ရှုကာ လိုက်လံရှာဖွေ မြေမှ တူးဖော်၍ ပူဇော်ဘွယ် ဝတ္ထု ဟောင်းများကို ကောင်းစွာ ပြုပြင် နှုံးအသွင်ကဲ့သို့ စီရင်ပြု လုပ်ထားကြ ပါပေသည်၊ ထို့ကြောင့် ၎င်းကဗ္ပညေ့ကျောက်စာဘက် ဆိုင်ရာ အင်္ဂလိသ် အဓိုးရ မင်းများကို ငါတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရှင်လူ အပေါင်းတို့က ကောင်းမွန် လေးနက်စွာ အထူး ကြေးဇူး တင်ထိုက်ကြောင်း အသိအမှတ် ပြုအပ်ထွေးပေသည်။

၎င်းပြင် ကျောင်းသုံး ဣဋ္ဌိယ မြေ၌ စီစဉ်ပြုလုပ်ကြသူ အင်္ဂလိသ် အဓိုးရမင်း များကိုလည်း ထို့နည်းအတူ ကြေးဇူး အထူး တင်ထိုက် လှပေသည်၊ အကြောင်း သော်ကား ယင်းသို့ပင် ကဗ္ပညေ့ကျောက်စာဘက် ဆိုင်ရာ အဓိုးရမင်းများက တူးဖော် သုတ်သင် ခုက်ထွင်ရှင်းလင်း ခင်းကျင်း စီစဉ်၍ ထားကြ ငြားသော်လည်း ပင်းကျောင်း သုံး ဣဋ္ဌိယ မြေပုံမယိုပါက ယခုကာလ အခေါ် အမည်စသည်နှင့် တည်ရာဌာနဒိစတြိတ် နယ်ပယ် စီရင်ရ အရပ်ဒေသများကို ယထာဘူတ ကျန်သေချာစွာ ငါတို့သိနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ သို့မသိယိုနိုင်လျှင် ဒိဗိဘို့ အလိုယိုရာ သံဝေဇနီယ ဌာနစသော အရပ် ဒေသများသို့ သွားရောက်ကော်ရော် ပူဇော်ကန်တော့ ပူးမျှော်ခွင့် ရယိုနိုင်ကြမည် မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အကြောင်းများကို ထောက်ထား ဆင်ခြင် ဉာဏ်သက် ဝင်၍ ဣဋ္ဌိယပြည် ကျောင်းသုံး မြေပုံကို တည်ရာဌာန မှန်ကန်စွာ စီရင်ပြုလုပ်ကြသူ အင်္ဂလိသ် အဓိုးရမင်း များနှင့် ဣဋ္ဌိယပြည် ကဗ္ပညေ့ကျောက်စာဘက် ဆိုင်ရာ အဓိုးရ မင်းများကို ငါတို့ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ရှင်လူ အပေါင်းတို့က နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာ အထူးကြေးဇူးတင်ထိုက်ကြောင်း ဤ၌ ပေါ် ပြလိုက်ရပေသတည်း။

ကြေးဇူး တင်စကား ရေးသား ပြဆိုချက် ပြီးပြီ။

ဤတွင် အထွေထွေ ပြဆိုမဏ္ဍ ပြီးပြီ။

http://www.dhammadownload.com

(၁၄) ကျမ်းပြီး နိဂုံးကို ပြဆိုခဏ်း

နိဂမခြောက်ဂါထာ ပါဠိအနက်

(၁) သာသနပ္ပဇ္ဇောတေ ဇာဠေ၊ မော်လပ္ပြိုင် နဂရုတ္တမေ။
ပုညတ္တိကာနု မာပါသေ၊ နာနာလင်္ကာရ သောဘိတေ။

(၂) တောင်ပေါက်နာမမိ အာရာမေ၊ သုကာမိတေ မနောရမေ။
မနုန်းယို့ ဇာတိနာမာယ၊ ဒါယိကာယ ပသန္နယာ။

(၃) တိဘူမကမှိ အာဝါသေ၊ ဘိက္ခုသံဃ နိသေဝိတေ။
မဟာရဟေ ပရိယတ္တိ၊ သဒ္ဓမ္မဿာ ဘိဂုဠိယာ။

(၄) တဒဂ္ဂါနုဂနာမသ္မိ်၊ ဝသတေဒံ ကတမ္မယာ။
စက္ကပါလေန ဆေရေန၊ သကရဋ္ဌေ ဆဋ္ဌဂ္ဂရေ။

(၅) ပုဏ္ဏမေ ဇေဋ္ဌမာသမှိ၊ ဇာဋ္ဌိ သနိဝါသရေ။
အန္ဓံ ရာယိ ဝိနာယေဝ၊ နိဋ္ဌာဂတံ သမ္ပတ္တေ။

(၆) ယည္ကုသလန္တေန၊ ဇနာ သဗ္ဗေပိ သောဂတာ။
ဗုဒ္ဓသာသနိကာ ဟောန္တု၊ နိန္နံ သုခဿ ဘာဂိနောတိ။

၁။ အနုက်။ ။သာသနပ္ပဇ္ဇောတေ၊ သာသနာရောင် နေရာထောင်သို့ ထွန်းပြောင်ပဝင်း ထင်နေလင်းတောက်ပရာသည်း ဖြစ်ထသော။ ဇာဠေ၊ မြို့၏အင်္ဂါ ကောင်းစွာသောက်သုံ ပြည့်စုံကြွယ်ဝခြင်းလည်း ယိုထသော။ ပုညတ္တိကာနုံ၊ ကောင်းမှုလိုလား အမျိုးသား သူတော်ကောင်းတို့၏။ အာဝါသေ၊ နေထိုင်ရာလည်း ဖြစ်ထသော။ နာနာလင်္ကာရသောဘိတေ၊ စေတီ တန်ဆောင်း သိမ် ကျောင်း ပြာသာဒ် ဓရုဝဝတ်နှင့် လျောက်ပတ်ရွှတ်ယိ အသွယ်သွယ်သော သာသနာလင်္ကာရ အဆောက်အဦး တို့ဖြင့် လည်း တင့်တယ်ထသော။ ဥတ္တမေ၊ ဘုန်းယိုသသူ လူကို့နေထိုင်ရာဖြစ်၍ မြတ်သော။ မော်လမြိုင်နဂရေ၊ တနသ်ာရီခရိုင် မော်လမြိုင် မြို့တော်ကြီးဌ၌

၂။ တောင်ပေါက်နာမမိ၊ တောင်ပေါက် တောရဆရာတော်ဘုရားကြီး, ရှေးတီးမဆွ ပဌမ သိတင်းသုံးတော် မူရာဖြစ်၍ တောင်ပေါက် အမည်ယိုသော။ အာရာမေ၊ ကိုးတက် လုံးရုံ ဥဿုံခိုင်ဖြိုး ကြီးပွားသော သင်္ခါသိလ စသော သူတော်ကောင်းတို့၏ ဥစ္စာ ခုနစ်ပါး။ သုံဝဏ္ဏ ရဇတ မန ဗည ခေဠု ဝဇ္ဇ၊ စုရုပေါယယိ အသွယ်သွယ်သော

http://www.dhammadownload.com

လောကဓာတ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံကြွယ်ဝခြင်းကြောင့် ဦးဝိုးလုံ* အမည်ရှိသော ကျောင်းတကာကြီး စကင်တည်ထောင် အနုဆင်း ဆောက်လုပ် အပ်သော ကျောင်းဝိုက်ကြီးဌ။ ပဿနယာ၊ ပဿနာယ၊ သာသနာတော်ဂုဏ်ဌ မဟုန်မယုဝ် သက်ဝင်ယုံကြည် ကြည်ညိုသိုထသော။ မနုန်းပို့ ကုတိနာမာယ၊ သဋ္ဌါပန္နာည်း မနည်း မန္ဒို မနုန်းပို့-ဟုန္နစ်လို့သာဘာဂ်ာ တွင်သော အမည်လည်း ယိုသော။ ဒါယိကာယ၊ ပရိယတ္တိ သဒ္ဒမ္မောဒယ ကျောင်း ဒါယိကာမသည်။ သုကာရိတော၊ အဘိုး လက္ခ ဓန ဥစ္စာ များစွာ ကံကျွေး, ပေးကမ်း ရက်ရော မက်မောမတွန့် လွှက်လွှတ်စွန့်၍ ပေါ်ဂုန့် သဋ္ဌါစေတနာဖြင့် ကောင်းစွာ ဆောက်လုပ်စေအပ်ထသော။ မနောရမေ၊ ဤကျောင်းဌ သိတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူကြသော သံဃာတော်ကိုအား တရုံတရာ အနှောင့်အယှက် မယို ဖိတိရှင်ပြီး နှလုံးမွေ့ထျော်ရာလည်း ဖြစ်ထသော။

မှတ်ချက်။ ။+ဦးတိုးလုံ *ဤဝေါဟာရအရာမှာ တိုးလည်းတိုးပွား လုံလည်း လုံခြုံသောကြောင့် ဦးကိုးလုံ တနည်းတိုးတက်ကြီးပွား ဥစ္စာများကို ပျက်ပြားခြင်း မယိုစေအောင် လုံခြုံစေတတ် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် ဦးတိုးလုံ တနည်း ကိုးလည်းကိုးပွား လုံလည်းလုံခြုံသော ဥစ္စာယိုသောကြောင့် ဦးတိုးလုံစသည်ဖြင့် ဂုဏ်ကျောင်းတကာကြီး အမည်ကို ဗမာဘာသာ ဝစနတ္ထပြုလေ ဂုဏ်အမည်သည် အောက်ဌ ဖေါ်ပြအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်အား သုဘနိဒိက် ဥဥမင်္ဂလာ အနွဲ့ထွဲအမည်သည်ဌ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း သတ္တဝါသ ကြောင်း နဝင်း ကျေ နေသင်္ကာ ဒိဝင်္ဂ အမည်နာမမျိုး ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ကောင်းမြတ်လာယားသော မင်္ဂလာသုတ် အထူးယိုသော အမည်ဖြစ်ပါပေသည်။

၃။ တိဘုမကဒို၊ ထက်အောက်အလယ်၊ နေဘုယ်အခွင့် အဆင့်အထပ် သုံးရပ် ယိုသည်ဖြစ်၍ တိဘုမကလည်း ဖြစ်ထသော (မင်္ဂလာချက်) ဤသို့အနက်အဓေါ်ဓနာခြင်းဖြင့် အထက်အမိုးအဆင့် သုံးထပ်ယိုသော ကျောင်းမျိုးမဟုတ် သံဃာတော် သိတင်းသုံး နေထိုင်နိုင်ခွင့်ယိုသော အဆင့်အထပ် သုံးရပ်ယို့သည့် သုံးထပ်ကျောင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ် ထူးကို သိစေံသည်၊ ရှေးဟောင်း ကျွန်းဂန်များရှိလာသော စဝဏ္ဏုမက စသည်မှာလည်း ဤအဓိပ္ပါယ်မျိုးကိုပင် မှတ်ယူရမည့် မှတ်ယူလေ)၊ ဘိက္ခုသံဃနိသေဝိတော၊ ရဟန်း သံဃာတော်တို့ မပြတ်ဒို့ဝဲ အမြဲသိတင်းသုံးရာလည်း ဖြစ်ထသော။ မဟာရဟော၊ ပညာဝန်တို့ ဗဟုသုတ သိက္ခာကာမ စသောဂုဏ်တို့ဖြင့် မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ သိတင်းသုံး နေထိုင်ခြင်းဌိလည်း ထိုက်လျော်ထသော။ ပရိယတ္တိ သဒ္ဒမ္မသ၊ သာသနာတော် သုံးရပ်တွင် အရင်းမူလပဘဝ ဖြစ်သော ပရိယတ္တိ သာသနာတော်ဖြစ်၏။ အဘိဝုဒ္ဓိယာ၊ လွန်စွာကြီးပွား စည်ကားဘိုးတက်ရာ ဖြစ်ခြင်းဖြင့် (၀၀) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်

http://www.dhammadownload.com

၄။ ထဒဏ္ဍာနုဂနာမည်ဖြင့်၊ ထိုပရိယတ္တိ သာသနာတော်မြတ် လွန်စွာကြီးပွား စည်ကားတိုးတက်ရာဟူသော အနက်သဘောသို့ အစဉ်လိုက်သော (ဝါ) ထိုအနက် သဘောအား ထွေ်သောကြောင့် ပရိယတ္တိ သဒ္ဓမ္မောဒယ ဟူသော အမည်လည်း ယိုထသော။ အာဝါသေ၊ ကျောင်း၌။ ဝသတာ ဝသန္တေန၊ သိတင်းသုံးနေသော စက္ကပါလေန ထေရေန၊ အသျှင်စက္ကပါလ အမည်ရှိသော။ မယာ၊ ငါသည်။ ကတံ၊ ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော။ ဣဒံ၊ ဤဗုဒ္ဓသာသနိက အမည်ရှိသော ပဋိဝင် ကျမ်းကြီးသည်။ (နိဂ္ဂဂံတံမှာစပ် နောက်၌ အာဓာရပုဒ်များကိုလည်း ဤအတူပင်စပ်လေ့) သကရဇ္ဇေ ဆဋ္ဌကွဲယေ၊ ဗမာ့ဝေါဟာ ဂေါစာ သကရဇ်၏ တထောင့်နှစ်ရာ့ကိုးဆယ့်ခုနှစ် (၁၂၉၇) ခုနှစ်၌။

၅။ ဓေဋ္ဌမာသမှိ ပုဏ္ဏမေ၊ နယုန်လပြည့်။ ဣဋ္ဌမှိ သနိဝါသရေ၊ သုဘမင်္ဂလာ အခါ ကြိုကြိုက် ကောင်းမြိုက် ချမ်းမြေ့ (သ) နေ နေ့၌။ အန္တရာယံ၊ အတွင်းအပ များလှပေါ်ယယ် အန္တရာယ်ကို။ ဝိနာယေဝ၊ မကင်းမယှဉ် ကြဉ်၍သာလျှင်။ သမန္တတော၊ စ-လယ်-ဆုံးပင် ထက်ဝန်းကျင်မှ။ နိဋ္ဌင်္တံ၊ အပြီးအဆုံး နိဂုံးကမွတ် လက်စသတ်၍ ရောက်လတ်ရပေပြီ။

၆။ ယံကုသလံ၊ ဤဗုဒ္ဓသာသနိက ပဋိဝင်ကျမ်းကြီးကို ရေးသားပြုပြင် စီရင်ရ ခြင်းကြောင့် အကြင်ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို။ လဒ္ဓံ၊ ငါရအပ်ပေပြီ။ တေန၊ ထိုသို့ ရအပ် သော ကုသိုလ်ကံစေတနာကြောင့် (ဝါ) ကုသိုထိုက်စေတနာဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓသာသနိကာ၊ ဗုဒ္ဓးသခင့် သာသနာတော်တွင်းသား ဖြစ်ကြကုန်သော် (ဝါ) ဗုဒ္ဓးသခင့်သာသနာ တော်မြတ်ကြီး၌ အသက်ဝင်ပတ်သ အလေးမူ၍ ကြည်ဖြူအားထား ကိုးစားယုံကြည်ခြင်း ရှိကြပေကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ သောဂတာ ဇနာ၊ ဗုဒ္ဓသာဝက သောဝါတဖြစ်သူ ဟိန္ဒူအပေါင်းတို့သည်။ နိဗ္ဗုံ၊ အမြဲမပြတ် သုခဿ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်း၏။ ဘာဂိနော၊ အကျိုးရ ဟိကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊ ပေါ့ပါး ပေ့ကျက်ငြိုးငြိုက်ခြင်း အမှုန်စင်စစ် ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း (ဝါ) ဖြစ်ကြပါစေ ကုန်ခလို။ ဣတိ၊ ဤသည်လျှင် နိဂုံးကမွတ် အပြီးသတ်သတည်း။

(၁) နံပါတ် ၁ ဂါထာ၌ အချို့ခက်ဆစ် အဓိပ္ပါယ်

မော်လမြိုင်မြို့*ဟူသော ဝေါဟာရအရာ၌ အချို့က နွံဝိန်မိုင်း သို့မဟုတ် နွံငိန်မိုင်း ဟူသော မွန်ဘာသာအရ မောလ္မိမြိုင်ဟု ဗမာအဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုပြီး ၎င်းမောလ္မိမြိုင်မှ မော်လမြိုင်ဖြစ်ထွာသည်ဟု ကြံဖန်ပြောဆိုကြသည်၊ ထိုပြောဆိုချက် လုံးဝမမှတ်သင့် ၎င်းတို့ပေါ် ပြထားသော နွံဝိန်မိုင်း သို့မဟုတ် နွံငိန်မိုင်းဟူသော မွန်စကားသည်လည်း မော်လ္မိမြိုင်ဟူသော ဗမာအဓိပ္ပါယ် ထွက်မိုင်သော မွန်စကား အစစ်အမှန်မဟုတ် မော်လ္မိမြိုင်မှလည်း မော်လမြိုင်ဖြစ်ထွာသည်လည်း မဟုတ် အဟုတ်အားဖြင့်သော်ကား

http://www.dhammadownload.com

ဤ မောလျှိမှိုင်ဟူသော ဗမာစကားနှင့် ညီမျှသော မွန်စကားကို ပါကျိုကြွေမ်ဖန်များစွာ မေးမြန်းစစ်ဆေးကြည့်ရာ မွန်ရဟန်းပညာယို လူပညာယိုများထံမှ တညီတညွတ်ထည်း အောက်ပါအတိုင်းဖြေမှန်ကို ရယ်ခဲ့ပေသည်။

မောလျှိမှိုင်ဟူသော ဗမာအဓိပ္ပါယ်နှင့်တူမျှသော မွန်စကား အစစ်အမှန်ကား ဇောင်ဓတ်ဂျုံငင်္ဂ (မွန်ဘာသာ) တွံ့ပွေါတ်ပိုင်ကော် (ဂျင်းအသံထွက်)

မောလျှိမှိုင်နေသည်-တူမျှသော ဗမာအဓိပ္ပါယ်။

တွံ့ပွေါတ်-မောလျှိ၊ ပိုက်ကော်-မှိုင်နေသည် ဟူလို။ဗမာစကား မှိုင်သည် ငိုင်သည်။ ငေးသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်တူအသုံးအနှုန်းယိုရာ ဤ၌ငိုင်ဟူသော စကားလုံး၌ ဗမာစကား မွန်စကားနှစ်မျိုး တူနေသည်ကို သတိပြု။

ထို့ကြောင့် ဤဖော်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော မွန်စကားသာ မောလျှိမှိုင်ဟူသော ဗမာစကားနှင့်တူမျှသော မွန်စကားအစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်လေ။

ဌင်းပြင် အချို့ဆရာများက မော်လမြိုင်ကို ရှေးကဥဒေါင်းတို့ နေရာတောမြို့ဝင် ဟူသောဗျုတ္တိကို မဟုတ်မဟုတ်ကြံကာ မောရဝနဂရ သို့မဟုတ်-မောရနဂရဟု ပါဠိစကားရေးသားကြရာ ဤသို့ရေးသားကြသည်ကိုလည်းပညာယိုများရယ်ဘွယ်ရာသာ ဟုမှတ်လေ။

မွန်ရဟန်း ပညာယို လူပညာယို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများထံမှ တညီတညွတ်တည်း ထွက်ဆိုချက်အရ မော်လမြိုင်မြို့ အမည်ဝေါဟာရ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း အကြောင်းရင်း အစစ်အမှန်ကား ခုုင်မတ်မလို (မွန်ဘာသာ)ခုုမ်မွတ်မလုမ် (အသံထွက်) ဌင်း မွန်စကားမှ ဆင်းသက်ပျက်လာသော အမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်(အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်)ခုုမ်မြို့ (မွတ်) မျက်စိ (မ) တလုံး (လုမ်) ပျက်သည် မျက်စိသုံးလုံးအနက် မျက်စိတလုံးပျက်သော မင်းအုပ်စိုးရာမြို့ ဟုဆိုလိုသည်။ ဤအဓိပ္ပါယ်ကား မွန်ရာဇဝင်နှင့် ညီညွတ်သောအဓိပ္ပါယ် ဖြစ်သည်၊ ဌင်းအဓိပ္ပါယ်ယိုသော မွန်ဘာသာ အမည်ရင်း ခုုမ်မွတ်မလုံမှ ခုုမ်ကို ပယ်၍ မွတ်မလုမ်ဟု ခေါ်ခဲ့ပြီးနောက် အခေါ်အဝေါ်ကွဲဆင်းလာကာ မွတ်မလိုင် နောက် ဗမာအသံသို့ လိုက်၍ မွတ်လမိုင်-မော်လမိုင်-မော်လမြိုင် ဤသို့ဆင်းသက် ဖြစ်လာသည်ဟု စင်စစ်မှတ်ရမည်သာ။

ဤမော်လမြိုင်မြို့မှ ထဘက်ကမ်းယို မုတ္တမ မြို့အမည် ဝေါဟာရမှာလည်း မော်လမြိုင် **အမည်နှင့်** ဆက်သွယ်လျက် ယိုကြောင်းဆိုရသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂုဏ်မုဏ္ဍမ အာမညဝေါဟာရ အဂုဏ်းကား

မတ်မ–မွန်ဘာသာဂုဏ်း၊ မွတ်မ (ဂုဏ်းအသံတွက်)

အဓိပ္ပါယ် မွတ်–မျက်စိ မ–သုံးခု၊ မျက်စိ သုံးလုံးယျိသောမင်း စံနေရာမြို့တော် ဟု–ရာဇဓဝင်နှင့်အညီ အဓိပ္ပါယ် ဂုသည်။

ဂုဏ် မွတ် မ ဟူသော မွန်ဘာသာမှ အခေါ်အဝေါ် ပြောင်းလဲ့လွှဲဆင်းလာကာ မွက်မ မောတမ မတ္တမ မတ္တမ မတမ ဤသို့ အဆင့်ဆင့် ခေါ်လာကြသည်။

မတ္တမမြို့က မျက်စိ သုံးလုံးယျိသော မင်းစိုးစံရာမြို့။

မော်လမြိုင်မြို့က မျက်စိသုံးလုံးအနက် တလုံးပျက်သော မင်းစိုးစံရာမြို့ ဤသို့အား ဖြင့် အမည် အဓိပ္ပါယ် ဆက်သွယ်နေကြသည်။

ဗမာဘာသာ ရုံ-မ-ပွက်ရာ စသည်၌ သုံးစွဲသော ရုံ-မ အချာ၌ ရုံအရ ၂-၄-၆ စသည် မအရ ၁-၃-၅-၇ စသည်ယူသကဲ့သို့ မွန်ဘာသာ၌ မ-အရ ၁-၃-၅ စသည်ကို ယူရကြောင်းကို သိလေ။

တနည်း အဂြိုဆရာများက မွန်ဘာသာ+မွတ်+မျက်စိ-ကမ-အလင်းရ၊ မောက်ကမ မျက်စိ ပျက်သော မင်း၏ မျက်စိ အလင်းရရာမြို့ ဟု ဆိုလိုသည်။ မောက်ကမမှ မတ္တမ ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ထို့ပြင် အဂြိုဆရာများ အလိုက မောတဒမော ဟူသော မွန်ဘာသာမှ မတ္တမ ဖြစ်လာသည်ဟု ဆုံကြ၏၊ အဓိပ္ပါယ်ကား တဒမော့ကား ကျောက်၊ မော့ကား ကျောက်စွန်း ကျောက်စွန်း၌ တည်သောမြို့ ဟု ဆိုလိုကြသည်။

ဤနောက် အမည် အဓိပ္ပါယ်သည် ရှေးအမည် အဓိပ္ပါယ်လောက် မမှန်မြောက်လွန်း မှတ်ရမည်၊ ကြံဘွယ်ယျိသည်ကို ကြံခြင်းမျှသာတည်း။

ဆိုအပ်ခဲ့ ဖြီးသည်များကို အလွယ်မှတ်ရန်

(ငံပေါက်) မွတ်မလုမ်မှ၊ မျက်လှာဆ၊ မှတ်ကြမော်လဖြိုင်။
မွတ်မလုမ်မှာ၊ မွန်ဘာသာ၊ မှတ်ရာဖြစ်ပုံ ယိမ်းမယိုင်။
ဤသာဃုတ္တိ၊ အမှန်ယို၊ မှတ်ဘိကြွေ့ပုံ၊ ဥာဏ်မလွှဲင်။
မွတ်မ-မှာ၊ မွန်ဘာသာ၊ မှတ်ပါစာရင်းကိုင်။
မွတ်မမှ၊ မုတ္တမ၊ ခေါ်ကြ ဤနည်းပိုင်။

ဤတွင် ကျမ်းပြီး နိဂုံးကို ပြဆိုရာအခဏ်း ပြီးပြီ၊

ဤဒံ မေ ပုညံ စပုဝဝုဒ္ဓိသန္တိဒါ ဉာဏာသာ ပဗ္ဗယော ဟောတု၊

ဗုဒ္ဓသာသနိက ပဌမိဝင် ကျမ်းကြီး ပြီးပါပြီ။

http://www.dhammadownload.com